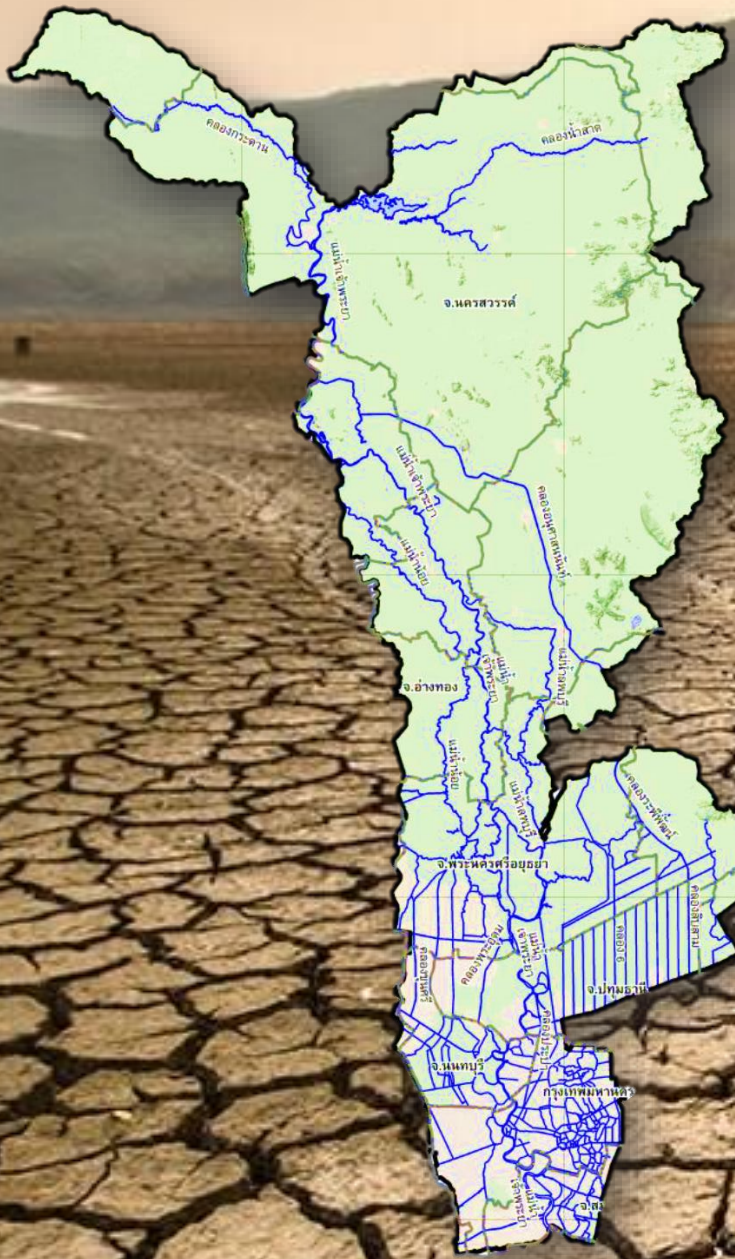
สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง

ลุ่มน้ำเจ้าพระยา

คณะกรรมการลุ่มน้ำเจ้าพระยา

สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 2

ปี 2566

สรุปแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง
ลุ่มน้ำเจ้าพระยา

แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งจัดทำขึ้นเพื่อกำหนดภาวะน้ำแล้ง แนวทางการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง แนวทางการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ และรายงานการติดตามประเมินผล โดยการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สรุปแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งลุ่มน้ำเจ้าพระยามีรายละเอียดดังนี้

สภาพทั่วไปของลุ่มน้ำ

ลุ่มน้ำเจ้าพระยาครอบคลุมพื้นที่ 19 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ นนทบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา อ่างทอง ลพบุรี สิงห์บุรี ชัยนาท สระบุรี นครนายก นครสวรรค์ อุทัยธานี กำแพงเพชร พิจิตร เพชรบูรณ์ สุพรรณบุรี นครปฐม และสมุทรสาคร มีปริมาณฝนเฉลี่ยเท่ากับ 1,086.0 มิลลิเมตร/ปี ปริมาณฝนส่วนใหญ่เกิดขึ้นในเดือนพฤษภาคม-ตุลาคม ปริมาณความต้องการใช้น้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำรวมทั้งสิ้น 7,929.54 ล้าน ลบ.ม./ปี ภาวะน้ำแล้งของพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยาเกิดจากการมีพื้นที่ชลประทานและพื้นที่เกษตรกรรมมากกว่าศักยภาพของปริมาณน้ำในลุ่มน้ำ และความต้องการใช้น้ำมีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากการเพิ่มขึ้นของชุมชน อุตสาหกรรม และการท่องเที่ยว โดยพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งของลุ่มน้ำเจ้าพระยามีพื้นที่เท่ากับ 2,847,267 ไร่ โดยแบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความรุนแรงมากเท่ากับ 1,844,568 ไร่ และพื้นที่ที่มีความรุนแรงปานกลางและน้อยเท่ากับ 913,912 ไร่ และ 88,786 ไร่ ตามลำดับ

คุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยาโดยพิจารณาตามดัชนีคุณภาพน้ำผิวดิน (WQI) จำนวน 92 ตัวอย่าง พบว่าคุณภาพน้ำส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรม (ร้อยละ 48.91) อยู่ในเกณฑ์พอใช้ร้อยละ 32.61 อยู่ในเกณฑ์ดีมากร้อยละ 1.09 เกณฑ์ดีร้อยละ 13.04 และเสื่อมโทรมมากร้อยละ 4.35 โดยปัญหาน้ำเน่าเสียที่มีความเสื่อมโทรมมากอยู่ในบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยาตอนกลางและตอนล่างเริ่มต้นตั้งแต่สะพานกรุงเทพฯ เขตกรุงเทพมหานครไปจนถึงปากแม่น้ำเจ้าพระยาในเขตจังหวัดสมุทรปราการ เนื่องมาจากการระบายน้ำเสียจากแหล่งชุมชนเมืองในจังหวัดต่างๆตามริมแม่น้ำ รวมถึงน้ำเสียจากการทำการเกษตรเนื่องจากการใช้ปุ๋ยเคมี และน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมในเขตจังหวัดปทุมธานี นนทบุรี และสมุทรปราการ

แนวทางการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งของลุ่มน้ำ

แนวทางการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งของลุ่มน้ำเจ้าพระยาสามารถแบ่งการดำเนินงานได้ออกเป็น 3 ส่วนได้แก่ ก่อนเกิดภาวะน้ำแล้ง ระหว่างการเกิดภาวะน้ำแล้ง และหลังเกิดภาวะน้ำแล้ง รายละเอียดดังนี้

<u>ก่อนเกิดภาวะน้ำแล้ง:</u> จะต้องมีการเตรียมแผนการดำเนินงานให้สอดคล้องระหว่างแผนของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.) และแผนของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) และต้องมีการเตรียมการรับมือเพื่อการช่วยเหลือเกษตรกรที่อาจได้รับผลกระทบโดยหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบได้แก่ สทนช. ภาค 2 และคณะกรรมการลุ่มน้ำเจ้าพระยา พร้อมกับการเตรียมการกักเก็บน้ำเพื่อใช้ประโยชน์ในช่วงฤดูแล้ง โดยหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบได้แก่ สทนช. ภาค 2 คณะกรรมการลุ่มน้ำเจ้าพระยา ร่วมกับกรมชลประทาน กรมทรัพยากรน้ำ และกรมทรัพยากรน้ำบาดาล รวมถึงการจัดทำบัญชีรายชื่อหน่วยงานภาครัฐ เอกชน องค์กรสาธารณกุศลในเขตจังหวัด พร้อมทั้งสถานที่ตั้ง รายชื่อผู้ติดต่อประสานงาน หมายเลขโทรศัพท์ และทรัพยากรที่มีที่สามารถให้การสนับสนุนได้ รวมถึงบัญชีหมู่บ้าน/ชุมชนเสี่ยงประสบภาวะน้ำท่วมและบัญชีพื้นที่หนีภัย

นอกจากนั้นก่อนเกิดภาวะน้ำแล้งจะต้องมีการดำเนินการจัดเก็บข้อมูลที่เป็นประโยชน์เพื่อการประเมินถึงสภาวะน้ำแล้ง โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบหลักได้แก่ กองบริหารจัดการลุ่มน้ำ ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ สทนช. กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมชลประทาน กรมทรัพยากรน้ำ สทนช.ภาค 2 และคณะกรรมการลุ่มน้ำเจ้าพระยา ซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยาได้แก่

- พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งตามผลการศึกษาพื้นที่เป้าหมาย (Area Based) รหัส C-02 รอบเมืองนครสวรรค์ รหัส C-03 ลุ่มน้ำสาขาที่ราบแม่น้ำเจ้าพระยา รหัส C-08 ลุ่มน้ำเจ้าพระยาตอนล่าง

- การติดตามข้อมูลสถานีหลักเฝ้าระวังสถานการณ์น้ำและพิจารณาตามเกณฑ์เฝ้าระวัง โดยในพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยามีสถานีวัดน้ำฝนจำนวน 226 สถานี สถานีวัดน้ำท่าจำนวน 51 สถานี (สถานีหลักแห่งชาติ 2 สถานีได้แก่สถานี C.2 และ C.13) สถานีวัดคุณภาพน้ำจำนวน 21 สถานี และสถานีวัดน้ำในอ่างเก็บน้ำจำนวน 11 สถานี (สถานีวัดน้ำในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ 4 สถานี และอ่างเก็บน้ำขนาดกลางจำนวน 7 สถานี) พร้อมทั้งประเมินสถานการณ์น้ำในลุ่มน้ำ ณ ปัจจุบันและการคาดการณ์แนวโน้ม

- ในพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยาปริมาณน้ำต่ำสุดที่จำเป็นต้องใช้สำหรับกิจกรรมประเภทต่างๆเท่ากับ 18 ล้าน ลบ.ม./วัน คิดเป็นปริมาณน้ำเพื่ออุปโภคบริโภค การรักษาระบบนิเวศ และการเกษตรเท่ากับ 7, 8 และ 3 ล้าน ลบ.ม./วัน ตามลำดับ ดังนั้นจึงควรสำรองน้ำต้นทุนอย่างน้อย 3,258 ล้าน ลบ.ม. เพื่อให้เพียงพอสำหรับไว้ใช้ในฤดูแล้ง และควรสำรองเพิ่มอีก 1,098 ล้าน ลบ.ม. สำหรับกรณีฝนทิ้งช่วงในช่วงเดือนพฤษภาคม - มิถุนายน รวมเป็น 4,356 ลบ.ม.

- การจัดทำแผนด้านการหาแหล่งน้ำทดแทนและแหล่งน้ำทางเลือก โดยจากบัญชีข้อมูลแหล่งน้ำขนาดเล็กพบว่าในพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยามีแหล่งน้ำขนาดเล็ก 10,236 แห่ง มีความจุเก็บกักคาดการณ์ประมาณ 437.86 ล้าน ลบ.ม. รวมถึงการพิจารณาจัดสรรน้ำในการใช้แนวทางการใช้น้ำร่วม (Conjunctive Use of Water)

<u>ระหว่างเกิดภาวะน้ำแล้ง:</u> จากการดำเนินงานในช่วงก่อนเกิดภาวะน้ำแล้ง หากพบว่าข้อมูลจากสถานีหลักและผลการประเมินสถานการณ์น้ำในลุ่มน้ำ ณ ปัจจุบันและแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นมีการระบุถึงการเกิดภาวะน้ำแล้ง จะต้องมีการออกประกาศกำหนดเขตภาวะน้ำแล้ง โดยต้องมีการพิจารณาถึงระดับความรุนแรงของสถานการณ์ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับที่ 1 ระดับน้ำแล้งหรือเสี่ยงน้ำแล้งรุนแรง (สภาวะขาดแคลนน้ำในพื้นที่ไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ของจังหวัด เป็นระยะเวลาต่อเนื่องมากกว่า 7 วัน) ระดับที่ 2 ระดับน้ำแล้งรุนแรง (ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของจังหวัด หรือพื้นที่เปราะบางเป็นระยะเวลาต่อเนื่องมากกว่า 15 วัน) และระดับที่ 3 ระดับน้ำแล้งวิกฤติ (ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของจังหวัด หรือพื้นที่เปราะบางเป็นระยะเวลาต่อเนื่องมากกว่า 30 วัน) รวมถึงการประเมินความรุนแรงของสถานการณ์กรณีคุณภาพน้ำเสื่อมโทรม

โดยในช่วงเกิดวิกฤติน้ำศูนย์บริหารสถานการณ์น้ำลุ่มน้ำเจ้าพระยาจะพิจารณาเสนอการกำหนดระดับความรุนแรงของสถานการณ์น้ำต่อคณะกรรมการลุ่มน้ำเจ้าพระยา เพื่อให้คณะกรรมการลุ่มน้ำพิจารณาและเสนอต่อ สทนช. และ กนช. พิจารณาเพื่อประกาศยกระดับสถานการณ์ โดยหากเป็นระดับที่ 1 จะมีการจัดตั้งหน่วยบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ระดับที่ 2 จะมีการจัดตั้งกองอำนวยการน้ำแห่งชาติ และระดับที่ 3 จะมีการจัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ เพื่อบรรเทาและแก้ไขสถานการณ์วิกฤติน้ำ

นอกจากนั้นในช่วงระหว่างการเกิดภาวะน้ำแล้งควรมีการพิจารณาถึงกลไกลการหาแหล่งน้ำทดแทนและการขนส่งน้ำจากแหล่งน้ำทดแทนมายังพื้นที่ซึ่งเกิดภาวะน้ำแล้ง โดยแหล่งน้ำทดแทนมี 2 แหล่ง ได้แก่ การผันน้ำจากแหล่งน้ำในลุ่มน้ำอื่น และการเฉลี่ยน้ำเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในการอุปโภคบริโภคของประชาชน

<u>หลังเกิดภาวะน้ำแล้ง:</u> หลังจากภาวะน้ำท่วมสิ้นสุด จะมีการออกประกาศยกเลิกสถานการณ์ภาวะน้ำท่วม จากนั้นจะต้องมีการพิจาณาความช่วยเหลือให้กับผู้ได้รับผลกระทบ ทั้งในส่วนของการจ่ายค่าทดแทน หรือชดเชยความเสียหายจากการใช้ที่ดินและสิ่งก่อสร้างและการจ่ายค่าชดเชยอื่นๆที่เกี่ยวข้อง โดยหน่วยงานผู้รับผิดชอบตามกฎหมายนั้นๆเป็นหน่วยงานหลัก และมีสำนักงบประมาณ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานสนับสนุน การช่วยเหลือทางการแพทย์โดยกระทรวงสาธารณสุขเป็นหน่วยงานหลัก การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยสทนช. และ สทนช.ภาค เป็นหน่วยงานหลัก รวมถึงการติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง โดยสทนช. และสทนช. ภาค รวมถึง กรมชลประทาน กรมทรัพยากรน้ำบาดาล และกรมทรัพยากรน้ำ เป็นหน่วยงานหลัก ซึ่งศูนย์บริหารสถานการณ์น้ำลุ่มน้ำเจ้าพระยาต้องติดตามการดำเนินงาน รายงานผลการติดตามประเมินผล และเสนอแนวทางทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมต่อคณะกรรมการลุ่มน้ำเจ้าพระยา ซึ่งหากไม่สามารถดำเนินการได้ตามแผนที่วางไว้ต้องเสนอเรื่องเพื่อพิจารณาแนวทางการแก้ไขต่อ กนช. ต่อไป

แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ลุ่มน้ำเจ้าพระยา

สารบัญ

		หน้า
สารบัญ		**-ก-**
สารบัญรูป		**-จ-**
สารบัญตาราง		**-ซ-**
บทที่ 1	**บทนำ**	
1.1	ความเป็นมา	1-1
1.2	วัตถุประสงค์	1-1
1.3	ขอบเขตการจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง	1-1
	1.3.1 พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561	1-1
	1.3.2 ขอบเขตพื้นที่จัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง	1-3
บทที่ 2	**ข้อมูลลุ่มน้ำเจ้าพระยา**	
2.1	สภาพทั่วไปของลุ่มน้ำ	2-1
	2.1.1 สภาพภูมิประเทศ	2-1
	2.1.2 สภาพภูมิอากาศ	2-5
	2.1.3 ระบบลุ่มน้ำ	2-6
	2.1.4 ลักษณะทางอุตุ-อุทกวิทยา	2-11
	2.1.5 ลักษณะทางอุทกธรณีวิทยาและน้ำใต้ดิน	2-16
	2.1.6 ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม	2-20
	2.1.7 ประชากร	2-27
	2.1.8 โครงการพัฒนาแหล่งน้ำ	2-27
	2.1.9 ความต้องการใช้น้ำ	2-32
2.2	ข้อมูลภาวะน้ำแล้ง/คุณภาพน้ำที่เกิดขึ้น	2-47
	2.2.1 ภาวะน้ำแล้ง	2-47
	2.2.2 คุณภาพน้ำ	2-51

สารบัญ (ต่อ)

		หน้า
2.3	สถิติการประสบภัยแล้งที่ผ่านมา	2-55
2.4	การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่ผ่านมา	2-60
2.5	มาตรการเพิ่มเติมเพื่อรองรับสถานการณ์เอลนีโญ	2-67
บทที่ 3	**การกำหนดภาวะน้ำแล้งในพื้นที่ลุ่มน้ำ**	
3.1	ความหมายและประเภทของการเกิดภาวะน้ำแล้ง	3-1
	3.1.1 บทนิยามของภาวะน้ำแล้ง	3-1
	3.1.2 ประเภทหรือความรุนแรงของภาวะภัยแล้ง	3-1
3.2	เกณฑ์การยกระดับสถานการณ์	3-4
	3.2.1 กรณีสถานการณ์น้ำแล้ง	3-4
	3.2.2 กรณีคุณภาพน้ำเสื่อมโทรม	3-4
3.3	กฎหมาย ระเบียบ และ นโยบายที่เกี่ยวข้อง	3-5
	3.3.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการจัดการปัญหาน้ำแล้งของไทย	3-5
	3.3.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยอ้อมในการจัดการปัญหาน้ำแล้งของไทย	3-18
3.4	แนวทางการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากภาวะน้ำแล้ง	3-69
	3.4.1 แนวทางการบูรณาการระหว่างหน่วยงานในการแก้ไขปัญหาด้านน้ำตาม พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำฯ และ พ.ร.บ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยฯ	3-69
	3.4.2 การบูรณาการร่วมกับกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย ตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ	3-69
	3.4.3 การบูรณาการของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติตามแผนป้องกันและบรรเทาและสาธารณภัยแห่งชาติ และพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ	3-72
	3.4.4 การบูรณาการและประสานงานของ “ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ” ในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติการฉุกเฉินในกรณีน้ำแล้ง (ภัยแล้ง) หรือกรณีน้ำท่วม (อุทกภัย) ในกรณีวิกฤตน้ำ	3-74
	3.4.5 แนวทางการบูรณาการต่อปัญหาด้านน้ำในบริบทด้านคุณภาพน้ำ	3-78
	3.4.6 งบประมาณในการดำเนินงานตามแผนบูรณาการและการดำเนินงานของศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ	3-92

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 4 แนวทางป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง

4.1 หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุน 4-1
4.2 การเตรียมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ 4-18
4.2.1 พื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง 4-18
4.2.2 สถานีหลักเฝ้าระวังสถานการณ์น้ำ 4-26
4.2.3 การประเมินสถานการณ์น้ำในลุ่มน้ำ 4-42
4.2.4 ข้อมูลการบ่งชี้การเกิดภาวะน้ำแล้ง/คุณภาพน้ำ 4-43
4.3 การเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบ 4-44
4.4 วิธีการควบคุมการใช้น้ำในพื้นที่ 4-46
4.4.1 การจัดลำดับความสำคัญการจัดสรรน้ำ 4-46
4.4.2 เกณฑ์การจัดสรรน้ำ 4-49
4.5 การหาแหล่งน้ำทดแทนและการขนส่งน้ำจากแหล่งน้ำทดแทน 4-58
4.5.1 ก่อนเกิดภาวะน้ำแล้ง 4-58
4.5.2 ขณะเกิดภาวะน้ำแล้ง 4-61
4.6 การประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่อาจได้รับภัยแล้ง 4-64
4.7 งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงาน 4-66

บทที่ 5 การขับเคลื่อนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง

5.1 กลไกการขับเคลื่อนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง 5-1
5.1.1 การจัดตั้งองค์กร 5-1
5.1.2 การอำนวยการ 5-1
5.1.3 การปฏิบัติการ 5-2
5.2 โครงสร้างองค์กรและองค์ประกอบ 5-2
5.2.1 ระดับนโยบาย 5-2
5.2.2 ระดับบัญชาการ 5-3
5.2.3 ระดับอำนวยการ 5-9
5.2.4 ระดับปฏิบัติการ 5-11
5.2.5 ระดับพื้นที่ลุ่มน้ำ 5-12

สารบัญ (ต่อ)

		หน้า
5.3	แนวทางการขับเคลื่อนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งแบบบูรณาการ	5-14
	5.3.1 การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการสาธารณภัยด้านน้ำ	5-14
	5.3.2 กลไกลการขับเคลื่อนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งในสถานการณ์ปกติและภาวะวิกฤติ	5-16
	5.3.3 เกณฑ์การยกระดับสถานการณ์น้ำแล้ง	5-17
	5.3.4 การจัดทำแผนปฏิบัติการ	5-19

บทที่ 6 การรายงานผล

6.1	กลไกลการรายงานผล	6-1
6.2	แนวทางการรายงานผล	6-1
	6.2.1 กรณีไม่เกิดภาวะน้ำแล้งหรือปัญหาคุณภาพน้ำ	6-1
	6.2.2 กรณีเกิดภาวะน้ำแล้งระดับน้ำแล้งหรือเสี่ยงน้ำแล้งรุนแรง (ระดับ 1) และระดับรุนแรง (ระดับ 2)	6-4
	6.2.3 กรณีเกิดภาวะน้ำแล้งระดับวิกฤต (ระดับ 3)	6-4

บทที่ 7 การติดตามประเมินผล

7.1	กลไกการติดตามประเมินผล	7-1
7.2	แนวทางการติดตามประเมินผล	7-2
7.3	แนวทางการปรับปรุงแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง	7-3

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก เบอร์ติดต่อที่ระบุพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานตามแผน

ภาคผนวก ข การติดต่อสื่อสารและการบูรณาการหน่วยงาน

ภาคผนวก ค พื้นที่ประสบภาวะน้ำแล้งและคุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำ

ภาคผนวก ง บัญชีหมู่บ้าน/ชุมชนเสี่ยงประสบภาวะน้ำแล้งและคุณภาพน้ำ

ภาคผนวก จ แผนการควบคุมและกำหนดปริมาณการใช้น้ำ

ภาคผนวก ฉ แผนงานโครงการที่มีนัยสำคัญต่อการบรรเทาปัญหาภาวะน้ำแล้งในลุ่มน้ำ

ภาคผนวก ช การจัดประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็น

ภาคผนวก ซ ประเด็นข้อเสนอแนะ

สารบัญรูป

		หน้า
รูปที่ 2.1.1-1	สภาพภูมิประเทศและลำน้ำสาขาในลุ่มน้ำเจ้าพระยา	2-2
รูปที่ 2.1.1-2	รูปตัดตามยาวแม่น้ำเจ้าพระยาแสดงความลาดชันลุ่มน้ำ	2-3
รูปที่ 2.1.1-3	ขอบเขตจังหวัดในลุ่มน้ำเจ้าพระยา	2-4
รูปที่ 2.1.2-1	ลักษณะการผันแปรของตัวแปรภูมิอากาศในพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยา	2-6
รูปที่ 2.1.3-1	ขอบเขตลุ่มน้ำสาขาในลุ่มน้ำเจ้าพระยา	2-9
รูปที่ 2.1.3-2	แผนผังระบบลุ่มน้ำเจ้าพระยา	2-10
รูปที่ 2.1.4-1	การกระจายตัวปริมาณฝนรายเดือนในลุ่มน้ำเจ้าพระยา	2-11
รูปที่ 2.1.4-2	แผนที่แสดงเส้นชั้นปริมาณน้ำฝนรายปีเฉลี่ย ในพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยา	2-12
รูปที่ 2.1.4-3	การกระจายตัวของปริมาณน้ำท่ารายเดือนในลุ่มน้ำเจ้าพระยา	2-13
รูปที่ 2.1.4-4	กราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณน้ำหลากสูงสุดรายปีเฉลี่ยและพื้นที่รับน้ำฝน	2-15
รูปที่ 2.1.4-5	กราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณตะกอนแขวนลอยรายปีเฉลี่ยและพื้นที่รับน้ำฝน	2-16
รูปที่ 2.1.5-1	แผนที่แสดงศักยภาพน้ำบาดาลในบริเวณพื้นที่ศึกษา มาตราส่วน 1:100,000	2-18
รูปที่ 2.1.6-1	พื้นที่ป่าไม้ในลุ่มน้ำเจ้าพระยา	2-21
รูปที่ 2.1.6-2	แผนที่แสดงชั้นคุณภาพลุ่มน้ำในลุ่มน้ำเจ้าพระยา	2-23
รูปที่ 2.1.6-3	ตำแหน่งบ่อบาดาลและปริมาณน้ำบาดาลที่คาดว่าจะพัฒนาได้	2-25
รูปที่ 2.1.8-1	ตำแหน่งโครงการพัฒนาแหล่งน้ำในปัจจุบันในลุ่มน้ำเจ้าพระยา	2-29
รูปที่ 2.1.8-2	ตำแหน่งแผนงานโครงการพัฒนาแหล่งน้ำที่มีศักยภาพในลุ่มน้ำเจ้าพระยา	2-31
รูปที่ 2.1.9-1	แนวทางในการประเมินปริมาณความต้องการใช้น้ำเพื่ออุปโภค-บริโภคและการท่องเที่ยว	2-34
รูปที่ 2.1.9-2	เส้นชั้นความลึกเทียบเท่าของปริมาณการคายน้ำรวมการระเหยของพืชอ้างอิงรายปีเฉลี่ย	2-40
รูปที่ 2.1.9-3	เส้นชั้นความลึกเทียบเท่าของปริมาณการคายน้ำรวมการระเหยของพืชอ้างอิงรายเดือนเฉลี่ย	2-41
รูปที่ 2.1.9-4	แบบจำลองแปลงนา	2-42
รูปที่ 2.1.9-5	แนวทางในการประเมินปริมาณความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุตสาหกรรม	2-45
รูปที่ 2.1.9-6	โค้งความสัมพันธ์ระหว่างเวลาและอัตราการไหลของน้ำ	2-46
รูปที่ 2.2.1-1	บริเวณพื้นที่ที่เกิดสภาวะปัญหาภัยแล้งซ้ำซากในพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยา	2-48
รูปที่ 2.2.2-1	แสดงค่าคะแนน WQI ย้อนหลัง 5 ปี (พ.ศ. 2559 - 2564) แม่น้ำเจ้าพระยาช่วงที่ 1	2-53
รูปที่ 2.2.2-2	แสดงค่าคะแนน WQI ย้อนหลัง 5 ปี (พ.ศ. 2559 - 2564) แม่น้ำเจ้าพระยาช่วงที่ 2	2-54
รูปที่ 2.2.2-3	แสดงค่าคะแนน WQI ย้อนหลัง 5 ปี (พ.ศ. 2559 - 2564) แม่น้ำเจ้าพระยาช่วงที่ 3	2-55

สารบัญรูป (ต่อ)

		หน้า
รูปที่ 2.4-1	มาตรการรองรับฤดูแล้ง ปี 2565/66	2-66
รูปที่ 2.5-1	มาตรการเพิ่มเติมเพื่อรองรับสถานการณ์เอลนีโญ	2-67
รูปที่ 4.1-1	การบูรณาการหน่วยงานการจัดการน้ำแล้ง ช่วงก่อนเกิดภาวะน้ำแล้ง	4-15
รูปที่ 4.1-2	การบูรณาการหน่วยงานการจัดการน้ำแล้ง ระหว่างเกิดภาวะน้ำแล้ง	4-16
รูปที่ 4.1-3	การบูรณาการหน่วยงานการจัดการน้ำแล้ง หลังเกิดภาวะน้ำแล้ง	4-17
รูปที่ 4.2.2-1	การแสดงตำแหน่งที่ตั้งสถานีวัดน้ำฝนในเว็ปไซต์คลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ	4-27
รูปที่ 4.2.2-2	การแสดงตำแหน่งที่ตั้งสถานีวัดน้ำท่าในเว็ปไซต์คลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ	4-30
รูปที่ 4.2.2-3	การแสดงตำแหน่งที่ตั้งสถานีวัดคุณภาพน้ำในเว็ปไซต์คลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ	4-32
รูปที่ 4.2.2-4	การแสดงตำแหน่งที่ตั้งสถานีวัดน้ำในอ่างเก็บน้ำใหญ่และกลางในเว็ปไซต์คลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ	4-34
รูปที่ 4.2.2-5	ตัวอย่างการแสดงข้อมูลปริมาณฝนในเว็บไซต์คลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ	4-36
รูปที่ 4.2.2-6	ตัวอย่างการแสดงข้อมูลระดับน้ำในเว็บไซต์คลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ	4-37
รูปที่ 4.2.2-7	ตัวอย่างการแสดงข้อมูลคุณภาพน้ำในเว็บไซต์คลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ	4-39
รูปที่ 4.2.2-8	ตัวอย่างการแสดงข้อมูลที่ตั้งสถานีวัดคุณภาพน้ำในเว็บไซต์กรมควบคุมมลพิษ	4-40
รูปที่ 4.2.2-9	ตัวอย่างการแสดงข้อมูลคุณภาพน้ำในเว็บไซต์กรมควบคุมมลพิษ	4-40
รูปที่ 4.2.2-10	การแสดงข้อมูลปริมาตรน้ำในอ่างเก็บน้ำร่วมกับข้อมูลโค้งปฏิบัติงานอ่างเก็บน้ำ	4-41
รูปที่ 4.3-1	โครงสร้างองค์กรปฏิบัติการจัดการในภาวะฉุกเฉิน กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ/ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์	4-45
รูปที่ 4.4.2-1	สมดุลของน้ำในอ่างเก็บน้ำ	4-49
รูปที่ 4.4.2-2	ผังการดำเนินการคาดการณ์ปริมาณน้ำในการอ่างเก็บน้ำ	4-53
รูปที่ 4.4.2-3	กระบวนการของระบบปฏิบัติงานอ่างเก็บน้ำ	4-54
รูปที่ 4.4.2-4	ปริมาณน้ำที่จำเป็นต้องเก็บกักเพิ่มเติมในช่วงฤดูแล้ง	4-55
รูปที่ 4.4.2-5	เกณฑ์ปฏิบัติงานอ่างเก็บน้ำแบบพลวัตเขื่อนภูมิพล	4-56
รูปที่ 4.4.2-6	เกณฑ์ปฏิบัติงานอ่างเก็บน้ำแบบพลวัตเขื่อนสิริกิติ์	4-57
รูปที่ 4.4.2-7	เกณฑ์ปฏิบัติงานอ่างเก็บน้ำแบบพลวัตเขื่อนแควน้อยบำรุงแดน	4-57
รูปที่ 4.4.2-8	เกณฑ์ปฏิบัติงานอ่างเก็บน้ำแบบพลวัตอ่างเก็บน้ำวชิราลงกรณ	4-57
รูปที่ 4.4.2-9	เกณฑ์ปฏิบัติงานอ่างเก็บน้ำแบบพลวัตอ่างเก็บน้ำศรีนครินทร์	4-58
รูปที่ 4.4.2-10	เกณฑ์ปฏิบัติงานอ่างเก็บน้ำแบบพลวัตอ่างเก็บน้ำเขื่อนกระเสียว	4-58
รูปที่ 4.5.2-1	กลไกการประกาศการผันน้ำและเฉลี่ยน้ำ	4-61

สารบัญรูป (ต่อ)

		หน้า
รูปที่ 4.5.2-2	แนวทางการผันน้ำจากลุ่มน้ำแม่กลองไปยังลุ่มน้ำเจ้าพระยาเพื่อบรรเทาปัญหาน้ำเค็มรุกล้ำ	4-63
รูปที่ 5.3.1-1	การจัดการเพื่อลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยด้านทรัพยากรน้ำที่เพิ่มประสิทธิภาพขึ้นโดย สทนช.	5-16
รูปที่ 5.3.2-1	กลไกลการขับเคลื่อนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง	5-17
รูปที่ 5.3.4-1	ปฏิทินการจัดการทรัพยากรน้ำฤดูแล้ง	5-24
รูปที่ 6.2.1-1	ตัวอย่างการรายงานผล กรณีไม่เกิดภาวะน้ำแล้งหรือปัญหาคุณภาพน้ำ	6-2
รูปที่ 6.2.2-1	ตัวอย่างการรายงานผล กรณีเกิดภาวะน้ำแล้งระดับน้ำแล้งหรือเสี่ยงน้ำแล้งรุนแรง (ระดับ 1) และระดับรุนแรง (ระดับ 2)	6-5
รูปที่ 7.1-1	กลไกการติดตามประเมินผลแผนป้องกันและแก้ไขวิกฤตน้ำ	7-1
รูปที่ 7.2-1	แนวทางการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนป้องกันและแก้ไขวิกฤตน้ำ	7-2

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 2.1.1-1	รายละเอียดของจังหวัดในลุ่มน้ำเจ้าพระยา	2-3
ตารางที่ 2.1.3-1	รายละเอียดของลุ่มน้ำสาขาในลุ่มน้ำเจ้าพระยา	2-7
ตารางที่ 2.1.4-1	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในลุ่มน้ำเจ้าพระยา	2-11
ตารางที่ 2.1.4-2	ปริมาณน้ำท่ารายเดือนและรายปีเฉลี่ยของลุ่มน้ำเจ้าพระยา	2-13
ตารางที่ 2.1.4-3	ปริมาณน้ำหลากสูงสุดรายปีเฉลี่ยของแต่ละสถานีวัดน้ำในลุ่มน้ำเจ้าพระยา	2-14
ตารางที่ 2.1.4-4	ปริมาณตะกอนแขวนลอยรายปีเฉลี่ยของแต่ละสถานีวัดน้ำในลุ่มน้ำเจ้าพระยา	2-16
ตารางที่ 2.1.5-1	แสดงพื้นที่ศักยภาพน้ำบาดาลของลุ่มน้ำเจ้าพระยา	2-19
ตารางที่ 2.1.6-1	พื้นที่ป่าไม้ในลุ่มน้ำเจ้าพระยา	2-20
ตารางที่ 2.1.6-2	พื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำในลุ่มน้ำเจ้าพระยา	2-22
ตารางที่ 2.1.6-3	รายละเอียดของบ่อบาดาลสรุปตามสถานะของบ่อ สภาพน้ำ ความลึกการเจาะบ่อ ความลึกการพัฒนา ระดับน้ำปกติ ระดับน้ำลด และปริมาณน้ำที่พัฒนาได้	2-26
ตารางที่ 2.1.7-1	ข้อมูลประชากรในลุ่มน้ำ	2-27
ตารางที่ 2.1.8-1	โครงการพัฒนาแหล่งน้ำในปัจจุบันในลุ่มน้ำเจ้าพระยา	2-28
ตารางที่ 2.1.8-2	ประเภทและจำนวนโครงการพัฒนาแหล่งน้ำที่มีศักยภาพในลุ่มน้ำเจ้าพระยา	2-30
ตารางที่ 2.1.9-1	กรอบแนวคิดการศึกษาและประเมินความต้องการใช้น้ำสำหรับกิจกรรมต่างๆ ของลุ่มน้ำ	2-32
ตารางที่ 2.1.9-2	ความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภคและท่องเที่ยว ปี พ.ศ. 2562	2-37
ตารางที่ 2.1.9-3	ค่าสัมประสิทธิ์การใช้น้ำของพืช (Kc) โดยวิธี Penman Montieth	2-38
ตารางที่ 2.1.9-4	ค่าปริมาณการคายน้ำรวมการระเหยของพืชอ้างอิงที่สถานีตรวจอากาศ โดยวิธี Penman Montieth	2-39
ตารางที่ 2.1.9-5	ความต้องการน้ำเพื่อการเกษตรกรรมของแต่ละลุ่มน้ำสาขาในลุ่มน้ำเจ้าพระยา	2-43
ตารางที่ 2.1.9-6	ความต้องการใช้น้ำตามประเภทของโรงงานอุตสาหกรรม	2-44
ตารางที่ 2.1.9-7	ความต้องการน้ำเพื่อการอุตสาหกรรมของแต่ละลุ่มน้ำสาขาในลุ่มน้ำเจ้าพระยา	2-45
ตารางที่ 2.1.9-8	สรุปปริมาณความต้องการใช้น้ำทั้งลุ่มน้ำ	2-47
ตารางที่ 2.2.1-1	พื้นที่ประสบปัญหาภัยแล้งซ้ำซากที่ระดับความรุนแรงต่างๆ ตามลุ่มน้ำสาขา	2-47
ตารางที่ 2.2.1-2	พื้นที่ประสบปัญหาภัยแล้งซ้ำซากที่ระดับความรุนแรงต่างๆ ในลุ่มน้ำเจ้าพระยา	
ตารางที่ 2.2.2-1	ผลการประเมินคะแนนเฉลี่ยดัชนีคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดินรายแหล่งน้ำ ปี พ.ศ. 2564	2-52
ตารางที่ 3.1.2-1	เกณฑ์การกำหนดระดับวิกฤติน้ำ	3-3
ตารางที่ 4.1-1	หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุน ก่อนเกิดภาวะน้ำแล้ง	4-2

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 4.1-2	หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุน ช่วงเกิดภาวะน้ำแล้ง	4-7
ตารางที่ 4.1-3	หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุน หลังเกิดภาวะน้ำแล้ง	4-11
ตารางที่ 4.2.2-1	รายละเอียดของสถานีวัดน้ำฝน	4-28
ตารางที่ 4.2.2-2	รายละเอียดของสถานีวัดน้ำท่า	4-31
ตารางที่ 4.2.2-3	รายละเอียดของสถานีวัดคุณภาพน้ำ	4-33
ตารางที่ 4.2.2-4	รายละเอียดของสถานีวัดน้ำในอ่างเก็บน้ำ	4-35
ตารางที่ 4.2.2-5	เกณฑ์เฝ้าระวังสถานีวัดน้ำฝน	4-36
ตารางที่ 4.2.2-6	ระดับน้ำอ้างอิงจำแนกตามระดับความรุนแรงของปริมาณน้ำ	4-38
ตารางที่ 4.2.2-7	การใช้สีในการจำแนกระดับความรุนแรงของคุณภาพน้ำในลำน้ำ	4-39
ตารางที่ 4.5.1-1	แผนการหาแหล่งน้ำทดแทนและแหล่งน้ำทางเลือกก่อนเกิดภาวะน้ำแล้ง	4-59
ตารางที่ 5.3.3-1	เงื่อนไขในการตัดสินใจยกระดับสาธารณภัยของแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570	5-18

บทที่ 1

บทนำ

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมา

แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ลุ่มน้ำเจ้าพระยา ฉบับนี้ ได้จัดทำขึ้นตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 มาตรา 35(2) ซึ่งกำหนดให้คณะกรรมการลุ่มน้ำมีหน้าที่และอำนาจ จัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง และแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม เสนอคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) เพื่อให้ความเห็นชอบ มาตรา 61 ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งขึ้นไว้เป็นการล่วงหน้า โดยให้จัดทำเป็นแผนเพื่อเตรียมการรองรับทั้งกรณีปกติซึ่งสามารถคาดหมายได้ว่าจะเกิดภาวะน้ำแล้งในระยะเวลาใดระยะเวลาหนึ่งเป็นประจำ และกรณีที่เกิดภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง

1.2 วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง คือ

1) เพื่อกำหนดภาวะน้ำแล้งและบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2) เพื่อกำหนดแนวทางการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง
3) เพื่อกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ
4) เพื่อกำหนดการรายงานและการติดตามประเมินผล

1.3 ขอบเขตการจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง

1.3.1 พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561

มาตรา 4 “ภาวะน้ำแล้ง” หมายความว่า สภาวะที่ปริมาณน้ำ ปริมาณการไหลของน้ำหรือระดับน้ำลดลงอย่างต่อเนื่องจนอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของคน สัตว์ และพืชที่อยู่ในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง

มาตรา 61 ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งขึ้นไว้เป็นการล่วงหน้า โดยให้จัดทำเป็นแผนเพื่อเตรียมการรองรับ

<u>กรณีปกติ</u> ซึ่งสามารถคาดหมายได้ว่าจะเกิดภาวะน้ำแล้งในระยะเวลาใดระยะเวลาหนึ่งเป็นประจำ

<u>กรณีรุนแรง</u> ที่เกิดภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง

โดยในการจัดทำแผนต้องพิจารณาถึงสภาพแวดล้อม ผังน้ำ ระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพของพื้นที่นั้น ประกอบด้วย แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งตามวรรคหนึ่ง อย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้

1) หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุน
2) งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการ
3) การจัดเตรียมข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง
4) การเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบ
5) วิธีการควบคุมการใช้น้ำในพื้นที่
6) การหาแหล่งน้ำทดแทนและการขนส่งน้ำจากแหล่งน้ำทดแทนมายังพื้นที่ซึ่งเกิดภาวะน้ำแล้ง
7) การประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากภาวะน้ำแล้ง

ในการจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ให้มีการบูรณาการร่วมกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติและแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และประชาชนในเขตลุ่มน้ำตามความเหมาะสม

มาตรา 62 เมื่อคณะกรรมการลุ่มน้ำได้จัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งขึ้นแล้ว ให้เสนอต่อ กนช. เพื่อให้ความเห็นชอบ และจัดส่งแผนดังกล่าวไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด หน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องเพื่อทราบและดำเนินการ ในการนี้ให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องจัดสร้างหรือเตรียมอุปกรณ์ที่จะต้องใช้ในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง รวมทั้งบำรุงรักษาสิ่งก่อสร้างหรืออุปกรณ์นั้น หรือดำเนินการใด ๆ เพื่อให้เป็นไปตามแผนดังกล่าว

กรณีที่หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดไม่อาจดำเนินการให้เป็นไปตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งได้ ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำเสนอเรื่องต่อ กนช. เพื่อพิจารณาหาแนวทางแก้ไขต่อไป

มาตรา 63 ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำติดตามการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งที่ กนช. ให้ความเห็นชอบ และทบทวนแผนให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับ สภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้อยู่ในสภาพที่พร้อมจะดำเนินการได้เมื่อเกิดภาวะน้ำแล้ง

<u>สำหรับกรณีเกิดวิกฤตน้ำ (น้ำแล้ง)</u> ให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 หมวด 3 องค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ส่วนที่ 2 ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ

มาตรา 24 ในกรณีเกิดปัญหาวิกฤตน้ำ จนอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของคน สัตว์ หรือพืช หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐอย่างรุนแรง ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจจัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ โดยนายกรัฐมนตรีเป็นผู้บัญชาการ อำนวยการแก้ไขปัญหาวิกฤตน้ำเป็นการชั่วคราว จนกว่าปัญหาวิกฤตน้ำจะผ่านพ้นไป ทั้งนี้ ให้สำนักงบประมาณพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้กับศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งและสนับสนุนการปฏิบัติงาน

ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจออกคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ข้าราชการฝ่ายพลเรือน เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร พนักงานส่วนท้องถิ่น หรือบุคคลใด ๆ ร่วมกันกระทำหรือห้ามกระทำการใด ๆ เพื่อการป้องกันแก้ไข ควบคุม ระงับ หรือบรรเทาผลร้ายจากความเสียหายที่เกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงที

เมื่อนายกรัฐมนตรีได้ออกคำสั่งตามวรรคสองแล้ว และคำสั่งนั้นมีสภาพอย่างกฎเพื่อให้มีผลเป็นการทั่วไปต่อประชาชนที่เกี่ยวข้อง ให้ประกาศคำสั่งดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษาโดยมิชักช้า

ในการปฏิบัติการตามหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจหรือการปฏิบัติตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีตามวรรคสอง หากเจ้าหน้าที่ของศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ ข้าราชการฝ่ายพลเรือน เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร พนักงานส่วนท้องถิ่น หรือบุคคลใด ได้ดำเนินการไปตามหน้าที่และอำนาจ และได้กระทำไปพอสมควรแก่เหตุและมิได้ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ให้ผู้นั้นพ้นจากความผิดและความรับผิดทั้งปวง

เมื่อการดำเนินการแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำแล้วเสร็จ ให้สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติรายงานและจัดทำสรุปผลการดำเนินการแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำเสนอต่อรัฐสภาเพื่อทราบโดยมิชักช้า

1.3.2 ขอบเขตพื้นที่จัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง

พื้นที่จัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งครอบคลุม ลุ่มน้ำเจ้าพระยา ตามที่พระราชกฤษฎีกากำหนดลุ่มน้ำ พ.ศ. 2564

บทที่ 2

ข้อมูลลุ่มน้ำ

บทที่ 2
ข้อมูลลุ่มน้ำเจ้าพระยา

2.1 สภาพทั่วไปของลุ่มน้ำ

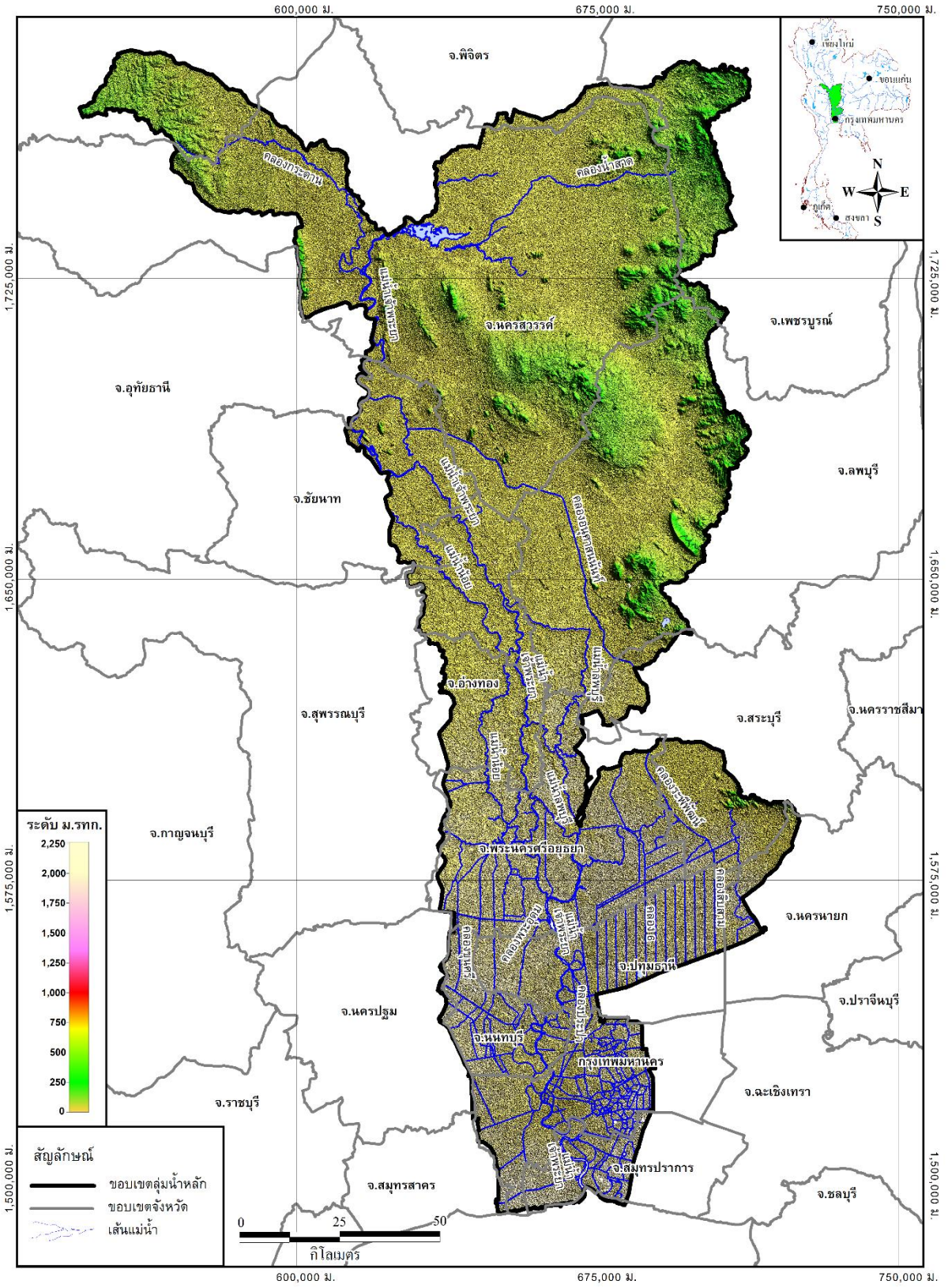
2.1.1 สภาพภูมิประเทศ

ลุ่มน้ำเจ้าพระยาตั้งอยู่ทางตอนกลางของประเทศไทย ขนาดพื้นที่ลุ่มน้ำ 20,441.94 ตารางกิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตจังหวัดนครสวรรค์ อุทัยธานี ชัยนาท สิงห์บุรี อ่างทอง พระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี นนทบุรี และกรุงเทพมหานคร ลักษณะลุ่มน้ำวางตัวตามแนวเหนือ-ใต้ สภาพลุ่มน้ำทางฝั่งตะวันออกในเขตจังหวัดนครสวรรค์และลพบุรีเป็นที่ราบสูงมีเนินเขาเตี้ยๆ เป็นสันปันน้ำกั้นระหว่างลุ่มน้ำเจ้าพระยาและลุ่มน้ำป่าสัก ส่วนทางตอนล่างลงมาซึ่งอยู่ในเขตจังหวัดสระบุรีและฉะเชิงเทราจะเป็นที่ราบลาดเขาลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยา และเป็นที่ราบชายฝั่งทะเลในเขตจังหวัดสมุทรปราการ สภาพลุ่มน้ำทางฝั่งตะวันตกของลุ่มน้ำเจ้าพระยาตอนบนเป็นที่ราบและตอนล่างเป็นที่ราบลุ่ม ซึ่งมีอาณาเขตติดต่อกับลุ่มน้ำท่าจีนลาดลงไปจรดชายฝั่งทะเลด้านอ่าวไทย ลุ่มน้ำเจ้าพระยามีแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นแม่น้ำสายหลัก เกิดจากการรวมตัวของแม่น้ำสองสาย คือแม่น้ำปิงและแม่น้ำน่าน บรรจบกันที่ตำบลปากน้ำโพ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ และมีแม่น้ำสะแกกรังไหลมาบรรจบเหนือเขื่อนเจ้าพระยา จากนั้นจะไหลผ่านจังหวัดอุทัยธานี ชัยนาท สิงห์บุรี อ่างทอง พระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี นนทบุรี และกรุงเทพมหานคร ก่อนออกสู่อ่าวไทยที่ปากน้ำ จังหวัดสมุทรปราการ ความยาวรวมทั้งสิ้น 378 กิโลเมตร ลุ่มน้ำเจ้าพระยามีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดกับ	ลุ่มน้ำปิง และน่าน
ทิศใต้	ติดกับ	อ่าวไทย
ทิศตะวันตก	ติดกับ	ลุ่มน้ำท่าจีนและสะแกกรัง
ทิศตะวันออก	ติดกับ	ลุ่มน้ำป่าสักและบางปะกง

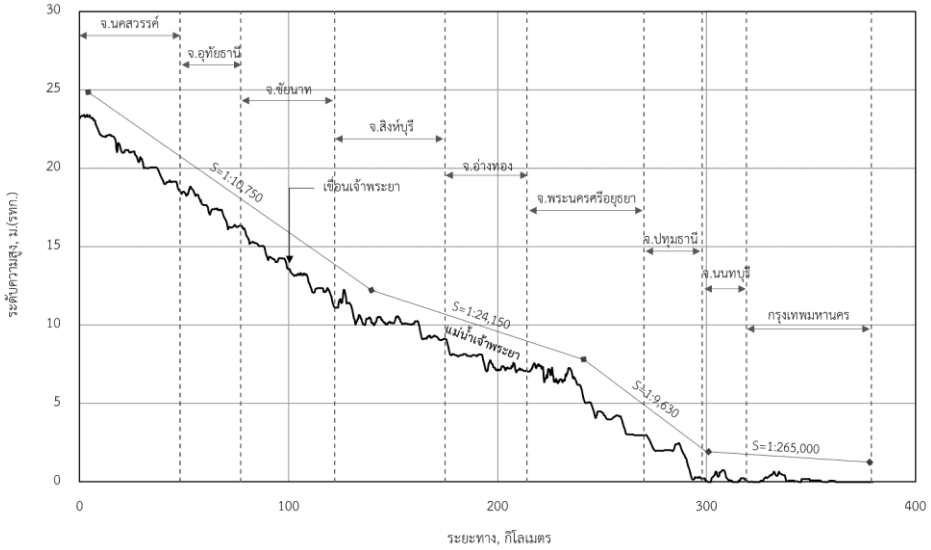
ลำน้ำสาขาที่สำคัญของแม่น้ำเจ้าพระยา ได้แก่ แม่น้ำน้อย แยกออกจากแม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณจังหวัดชัยนาท แล้วไหลกลับเข้าแม่น้ำเจ้าพระยาอีกครั้งที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แม่น้ำสุพรรณบุรีแยกออกจากแม่น้ำเจ้าพระยาและไหลขนานคู่กันไปจนออกสู่อ่าวไทย มีชื่อเรียกต่าง ๆ กันไป ตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปากแม่น้ำ คือ คลองมะขามเฒ่า แม่น้ำสุพรรณบุรี แม่น้ำนครชัยศรี และแม่น้ำท่าจีน คลองบางแก้ว เป็นคลองสายสั้น ๆ แยกออกจากแม่น้ำเจ้าพระยาที่จังหวัดอ่างทอง แล้วไหลไปบรรจบกับแม่น้ำลพบุรี ซึ่งแยกออกมาจากแม่น้ำเจ้าพระยาที่จังหวัดสิงห์บุรีเช่นกัน โดยจุดบรรจบอยู่ในเขตอำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สภาพภูมิประเทศของลุ่มน้ำเจ้าพระยาแสดงได้ดัง**รูปที่ 2.1.1-1** รูปตัดตามยาวแม่น้ำเจ้าพระยาแสดงความลาดชันลุ่มน้ำแสดงใน**รูปที่ 2.1.1-2** และแสดงรายละเอียดและขอบเขตของจังหวัดที่อยู่ในเขตลุ่มน้ำเจ้าพระยาไว้ใน**ตารางที่ 2.1.1-1** และ **รูปที่ 2.1.1-3** ตามลำดับ

ที่มา : โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2563

รูปที่ 2.1.1-1 สภาพภูมิประเทศและลำน้ำสาขาในลุ่มน้ำเจ้าพระยา

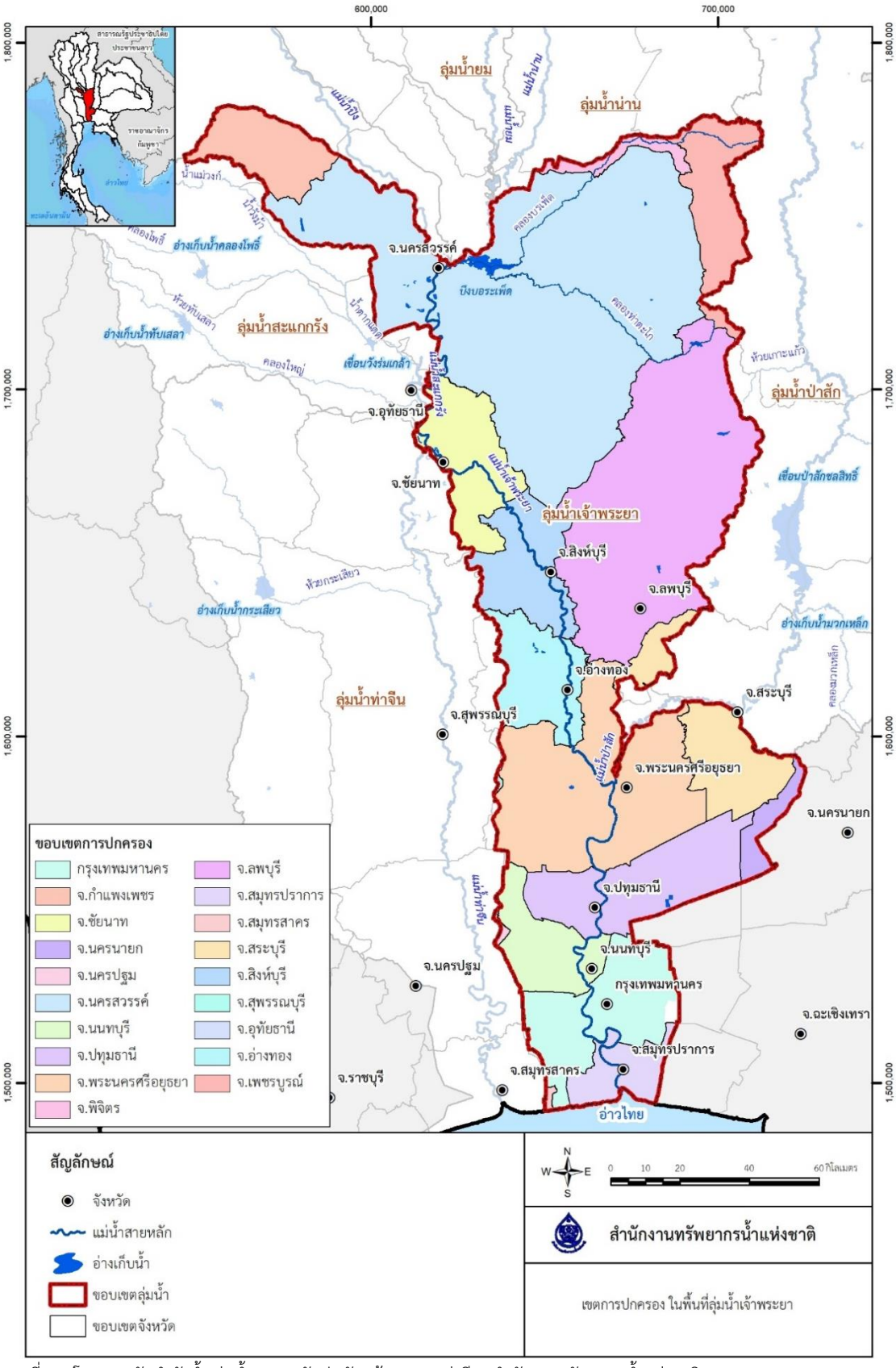

รูปที่ 2.1.1-2 รูปตัดตามยาวแม่น้ำเจ้าพระยาแสดงความลาดชันลุ่มน้ำ

ตารางที่ 2.1.1-1 รายละเอียดของจังหวัดในลุ่มน้ำเจ้าพระยา

จังหวัด	พื้นที่ในเขตลุ่มน้ำ		ร้อยละของ	ร้อยละของ
	(ตร.กม.)	(ไร่)	พื้นที่จังหวัด	พื้นที่ลุ่มน้ำ
กรุงเทพมหานคร	1,098.54	686,588	70.48	5.37
สมุทรปราการ	425.38	265,862	44.58	2.08
นนทบุรี	635.88	397,427	99.85	3.11
ปทุมธานี	1,167.33	729,581	76.78	5.71
พระนศรศรีอยุธยา	2,355.29	1,472,059	92.44	11.52
อ่างทอง	737.15	460,717	77.56	3.61
ลพบุรี	3,345.80	2,091,126	51.53	16.37
สิงห์บุรี	809.11	505,694	99.02	3.96
ชัยนาท	866.90	541,809	34.59	4.24
สระบุรี	888.18	555,114	25.38	4.34
นครนายก	209.15	130,720	9.77	1.02
นครสวรรค์	6,267.93	3,917,455	65.80	30.66
อุทัยธานี	10.74	6,712	0.16	0.05
กำแพงเพชร	639.04	399,399	7.51	3.13
พิจิตร	163.58	102,238	3.79	0.80
เพชรบูรณ์	759.59	474,746	6.16	3.72
สุพรรณบุรี	11.06	6,914	0.20	0.05
นครปฐม	28.25	17,658	1.32	0.14
สมุทรสาคร	19.21	12,006	2.24	0.09
ข้างเคียง*	3.84	2,401		0.02
รวม	**20,441.96**	**12,773,822**		100.00

ที่มา : ข้อมูลลุ่มน้ำเจ้าพระยา, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2564

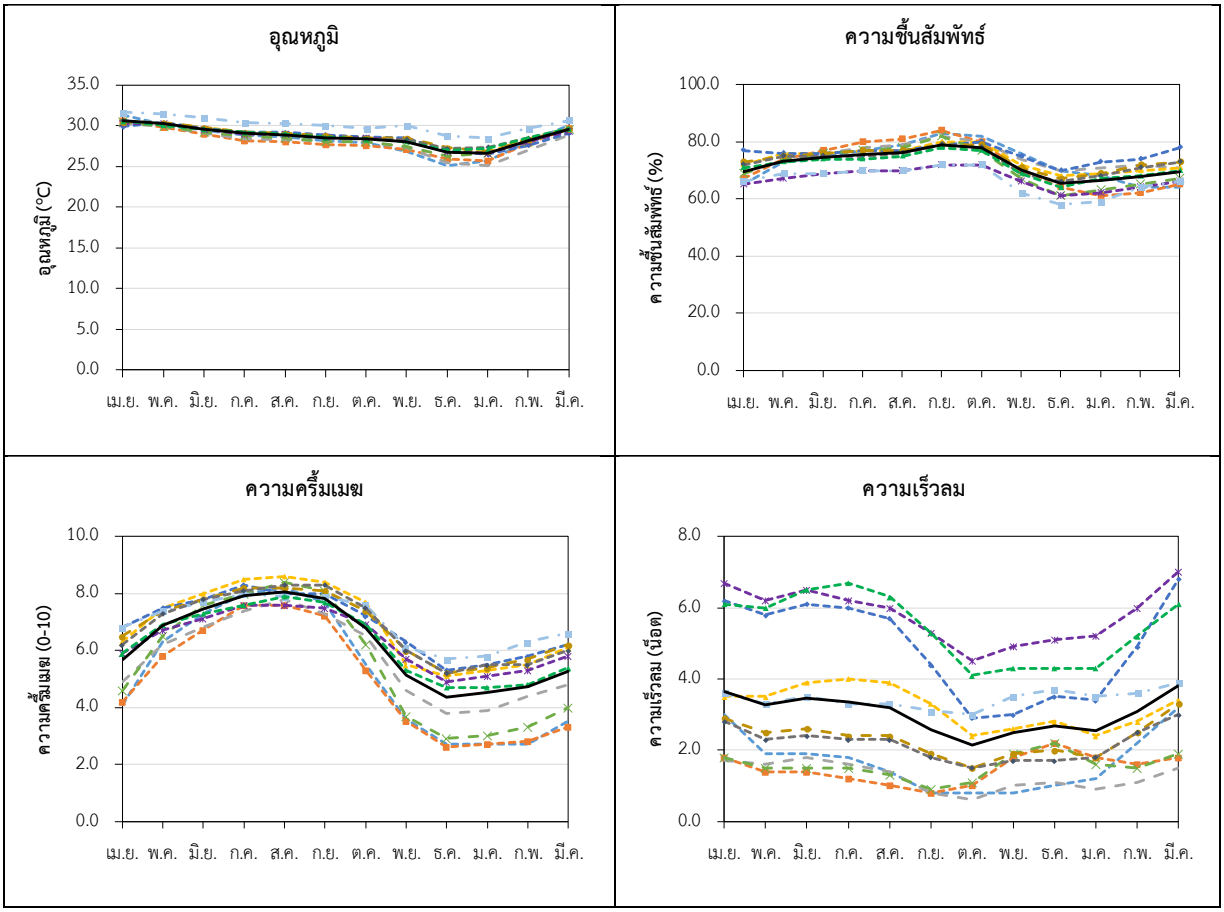
ที่มา : โครงการจัดทำผังน้ำ ลุ่มน้ำสะแกกรัง ป่าสัก เจ้าพระยา ท่าจีน, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2564

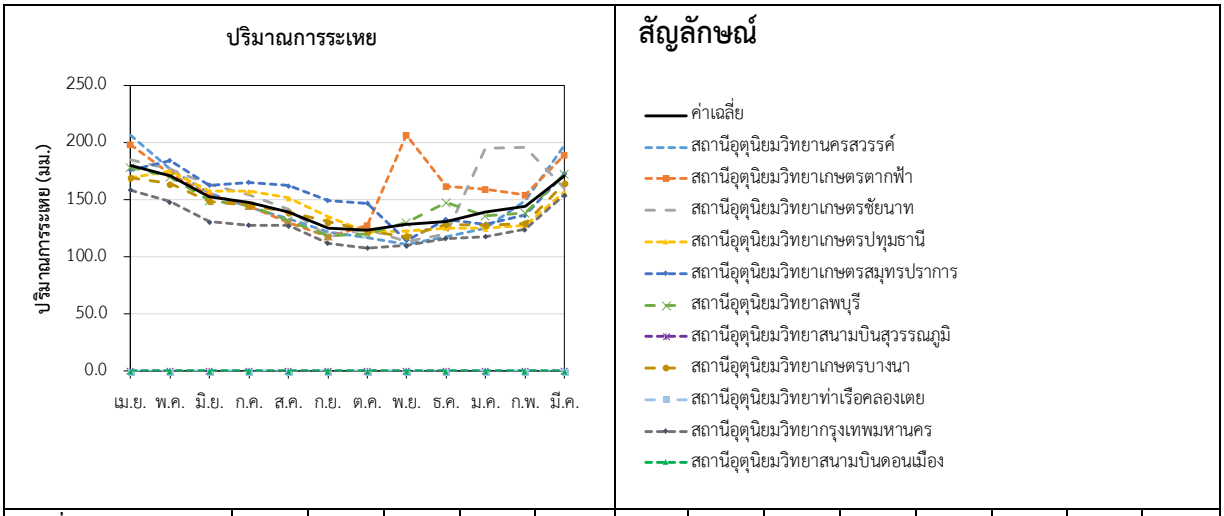
รูปที่ 2.1.1-3 ขอบเขตจังหวัดในลุ่มน้ำเจ้าพระยา

2.1.2 สภาพภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศในพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยาโดยทั่วไปอยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ จึงทำให้เกิดฤดูกาล 3 ฤดู คือ ฤดูฝนตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม ฤดูหนาวตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ และฤดูร้อนตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์จนถึงต้นเดือนพฤษภาคม นอกจากนั้นยังได้รับอิทธิพลจากลมพายุดีเปรสชั่นซึ่งเข้ามาสู่ลุ่มน้ำเป็นครั้งคราว

จากข้อมูลภูมิอากาศที่สถานีตรวจวัดอากาศของกรมอุตุนิยมวิทยาที่ตั้งอยู่ในพื้นที่เจ้าพระยา จำนวน 11 สถานี ได้แก่ สถานีอุตุนิยมวิทยานครสวรรค์ สถานีอุตุนิยมวิทยาเกษตรตากฟ้า สถานีอุตุนิยมวิทยาเกษตรชัยนาท สถานีอุตุนิยมวิทยาเกษตรปทุมธานี สถานีอุตุนิยมวิทยาเกษตรสมุทรปราการ สถานีอุตุนิยมวิทยาลพบุรี สถานีอุตุนิยมวิทยาสนามบินสุวรรณภูมิ สถานีอุตุนิยมวิทยาเกษตรบางนา สถานีอุตุนิยมวิทยาท่าเรือคลองเตย สถานีอุตุนิยมวิทยากรุงเทพมหานคร และสถานีอุตุนิยมวิทยาสนามบินดอนเมือง พบว่า ลุ่มน้ำเจ้าพระยามีค่าอุณหภูมิเฉลี่ย 28.7 องศาเซลเซียส มีค่าเฉลี่ยรายเดือนผันแปรอยู่ในช่วง 26.6 – 30.6 องศาเซลเซียส โดยอุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในเดือนมกราคม และสูงสุดในเดือนเมษายน ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยทั้งปีมีค่าร้อยละ 72.1 ความครึ้มเมฆเฉลี่ยทั้งปีมีค่า 6.2 ใน 10 ส่วนของท้องฟ้า ความเร็วลมเฉลี่ยทั้งปีมีค่า 3.0 น็อต และปริมาณการระเหยทั้งปีมีค่า 1,754.5 มม. ดังแสดงใน**รูปที่ 2.1.2-1**

ค่าเฉลี่ยตัวแปรภูมิอากาศ	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	รายปี
อุณหภูมิ (°C)	30.6	30.3	29.6	29.1	28.9	28.6	28.4	28.1	26.7	26.6	28.2	29.6	28.7
ความชื้นสัมพัทธ์ (%)	69.6	73.3	74.5	75.6	76.3	79.1	77.9	70.1	65.4	66.4	67.8	69.5	72.1
ความครึ้มเมฆ (0-10)	5.7	6.9	7.4	7.9	8.0	7.8	6.8	5.1	4.4	4.5	4.7	5.3	6.2
ความเร็วลม (น็อต)	3.6	3.3	3.5	3.4	3.2	2.6	2.1	2.5	2.7	2.5	3.1	3.8	3.0
ปริมาณการระเหย (มม.)	180.3	171.0	153.0	147.7	139.7	125.3	123.4	128.2	131.1	139.3	144.5	171.0	1,754.5

ที่มา : โครงการจัดทำผังน้ำ ลุ่มน้ำสะแกกรัง ป่าสัก เจ้าพระยา ท่าจีน, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2564

รูปที่ 2.1.2-1 ลักษณะการผันแปรของตัวแปรภูมิอากาศในพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยา

2.1.3 ระบบลุ่มน้ำ

การแบ่งลุ่มน้ำสาขาในลุ่มน้ำเจ้าพระยาได้กำหนดตามผลการศึกษาของโครงการศึกษาทบทวนการแบ่งพื้นที่ลุ่มน้ำที่เหมาะสมสำหรับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและผลกระทบจากการแบ่งพื้นที่ลุ่มน้ำ โดยสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2562 ซึ่งในพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยาแบ่งเป็น 2 ลุ่มน้ำสาขา คือ ลุ่มน้ำบึงบอระเพ็ด และลุ่มน้ำที่ราบแม่น้ำเจ้าพระยารายละเอียดของแต่ละลุ่มน้ำสาขา แสดงใน **ตารางที่ 2.1.3-1** ขอบเขตลุ่มน้ำสาขาและแผนผังระบบลุ่มน้ำแสดงได้ดัง**รูปที่ 2.1.3-1** และ **รูปที่ 2.1.3-2** ตามลำดับ

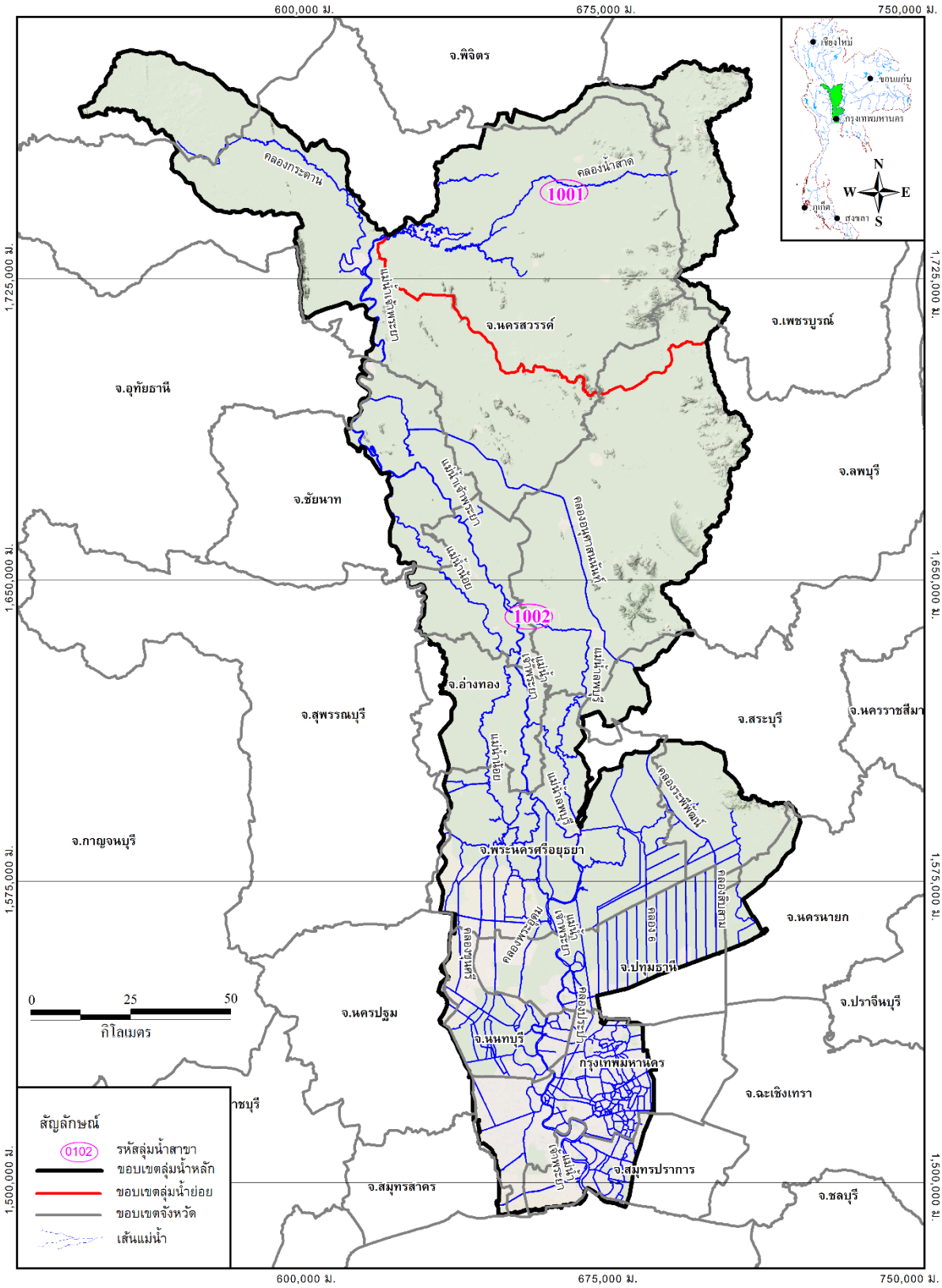
ตารางที่ 2.1.3-1 รายละเอียดของลุ่มน้ำสาขาในลุ่มน้ำเจ้าพระยา

ลำดับ	รหัส	ลุ่มน้ำสาขา	พื้นที่ลุ่มน้ำสาขา		ร้อยละของพื้นที่ในลุ่มน้ำหลัก	ครอบคลุมพื้นที่บางส่วน	
			(ตร.กม.)	(ไร่)		จังหวัด	อำเภอ
1	1001	บึงบอระเพ็ด	4752.39	2970241	23.25	ลพบุรี	โคกเจริญ หนองม่วง
						นครสวรรค์	เมืองนครสวรรค์ โกรกพระ ชุมแสง หนองบัว ตาคลี ท่าตะโก ไพศาลี พยุหะคีรี ตากฟ้า
						พิจิตร	บางมูลนาก ดงเจริญ
						เพชรบูรณ์	ชนแดน วิเชียรบุรี หนองไผ่ บึงสามพัน
2	1002	ที่ราบแม่น้ำเจ้าพระยา	15689.55	9805971	76.75	กรุงเทพมหานคร	พระนศร ดุสิต บางรัก บางเขน บางกะปิ ปทุมวัน ป้อมปราบศัตรูพ่าย พระโขนง มีนบุรี ลาดกระบัง ยานนาวา สัมพันธวงศ์ พญาไท ธ.บุรี บางกอกใหญ่ ห้วยขวาง คลองสาน ตลิ่งชัน บางกอกน้อย บางขุนเทียน ภาษีเจริญ หนองแขม ราษฎร์บูรณะ บางพลัด ดินแดง บึงกุ่ม สาทร บางซื่อ จตุจักร บางคอแหลม ประเวศ คลองเตย สวนหลวง จอมทอง ตอนเมือง ราชเทวี ลาดพร้าว วัฒนา บางแค หลักสี่ สายไหม คันนายาว สะพานสูง วังทองหลาง คลองสามวา บางนา ทวีวัฒนา ทุ่งครุ บางบอน
						สมุทรปราการ	เมืองสมุทรปราการ บางพลี พระประแดง พระสมุทรเจดีย์
						นนทบุรี	เมืองนนทบุรี บางกรวย บางใหญ่ บางบัวทอง ไทรน้อย ปากเกร็ด
						ปทุมธานี	เมืองปทุมธานี คลองหลวง ธัญบุรี หนองเสือ ลาดหลุมแก้ว ลำลูกกา สามโคก
						พระนครศรีอยุธยา	พระนศรศรีอยุธยา ท่าเรือ นครหลวง บางไทร บางบาล บางปะอิน บางปะหัน ผักไห่ ภาชี ลาดบัวหลวง วังน้อย เสนา บางจ้าย อุทัย มหาราช บ้านแพรก
						อ่างทอง	เมืองอ่างทอง ไชโย ป่าโมก โพธิ์ทอง แสวงหา วิเศษชัยชาญ สามโก้
						ลพบุรี	เมืองลพบุรี พัฒนานิคม โคกสำโรง ชัยบาดาล ท่าวุ้ง บ้านหมี่ สระโบสถ์ โคกเจริญ หนองม่วง
						สิงห์บุรี	เมืองสิงห์บุรี บางระจัน ค่ายบางระจัน พรหมบุรี ท่าช้าง อินทร์บุรี
						ชัยนาท	เมืองชัยนาท มโนรมย์ วัดสิงห์ สรรพยา สรรคบุรี

ตารางที่ 2.1.3-1 รายละเอียดของลุ่มน้ำสาขาในลุ่มน้ำเจ้าพระยา (ต่อ)

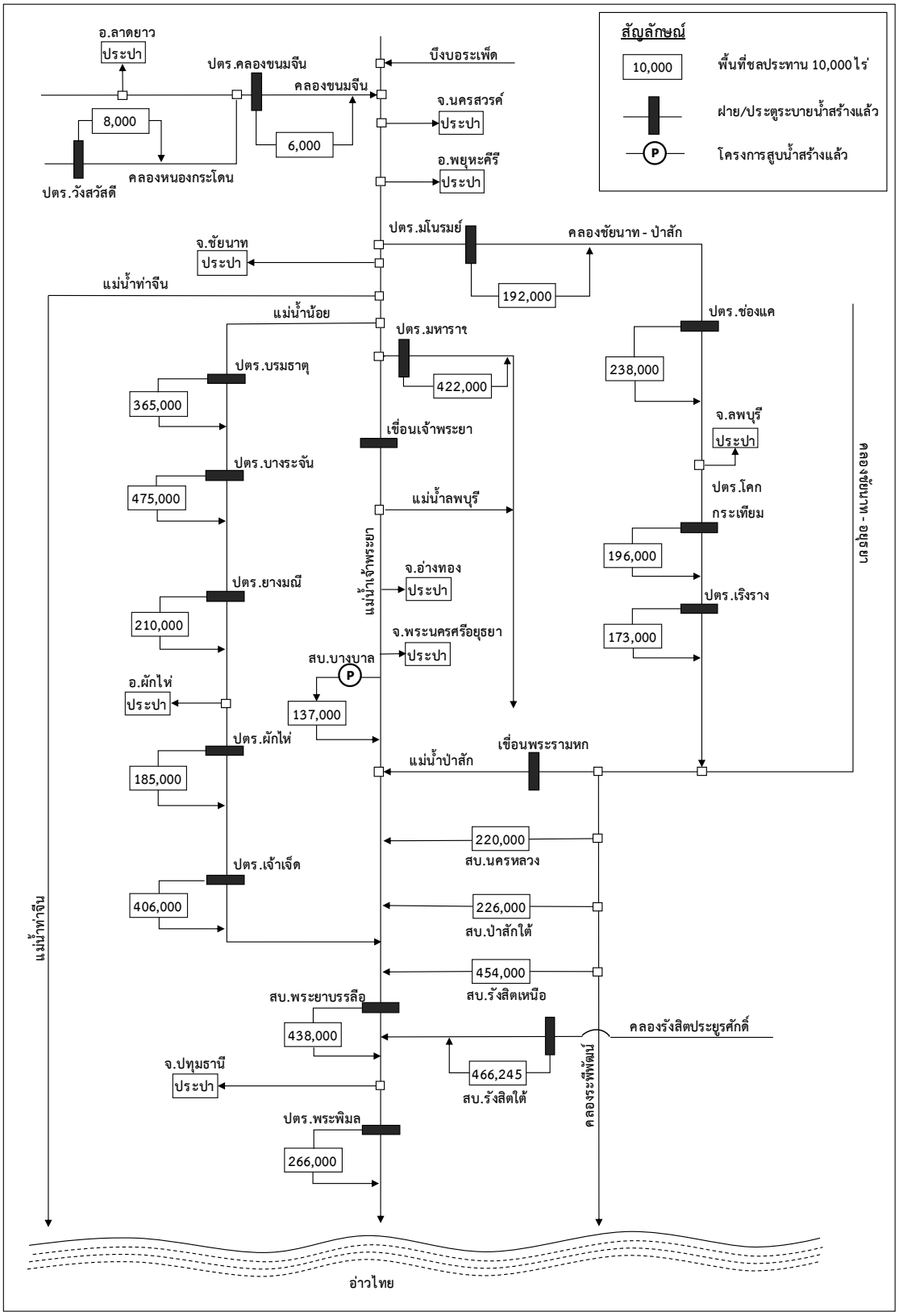
ลำดับ	รหัส	ลุ่มน้ำสาขา	พื้นที่ลุ่มน้ำสาขา		ร้อยละของพื้นที่ในลุ่มน้ำหลัก	ครอบคลุมพื้นที่บางส่วน	
			(ตร.กม.)	(ไร่)		จังหวัด	อำเภอ
						สระบุรี	เมืองสระบุรี แก่งคอย หนองแค วิหารแดง หนองแซง บ้านหมอ ดอนพุด หนองโดน พระพุทธบาท เสาไห้
						นครนายก	บ้านนา องครักษ์
						นครสวรรค์	เมืองนครสวรรค์ โกรกพระ บรรพตพิสัย เก้าเลี้ยว ตาคลี ไพศาลี พยุหะคีรี ลาดยาว ตากฟ้า แม่วงก์
						อุทัยธานี	เมืองอุทัยธานี ทัพ ทัน สว่างอารมณ์
						กำแพงเพชร	ขาณุวรลักษบุรี ปางศิลาทอง
						สุพรรณบุรี	บางปลาม้า
						นครปฐม	บางเลน สามพราน พุทธมณฑล
						สมุทรสาคร	เมืองสมุทรสาคร กระทุ่มแบน

ที่มา : โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2563

ที่มา : โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2563

รูปที่ 2.1.3-1 ขอบเขตลุ่มน้ำสาขาในลุ่มน้ำเจ้าพระยา

ที่มา : โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2563

รูปที่ 2.1.3-2 แผนผังระบบลุ่มน้ำเจ้าพระยา

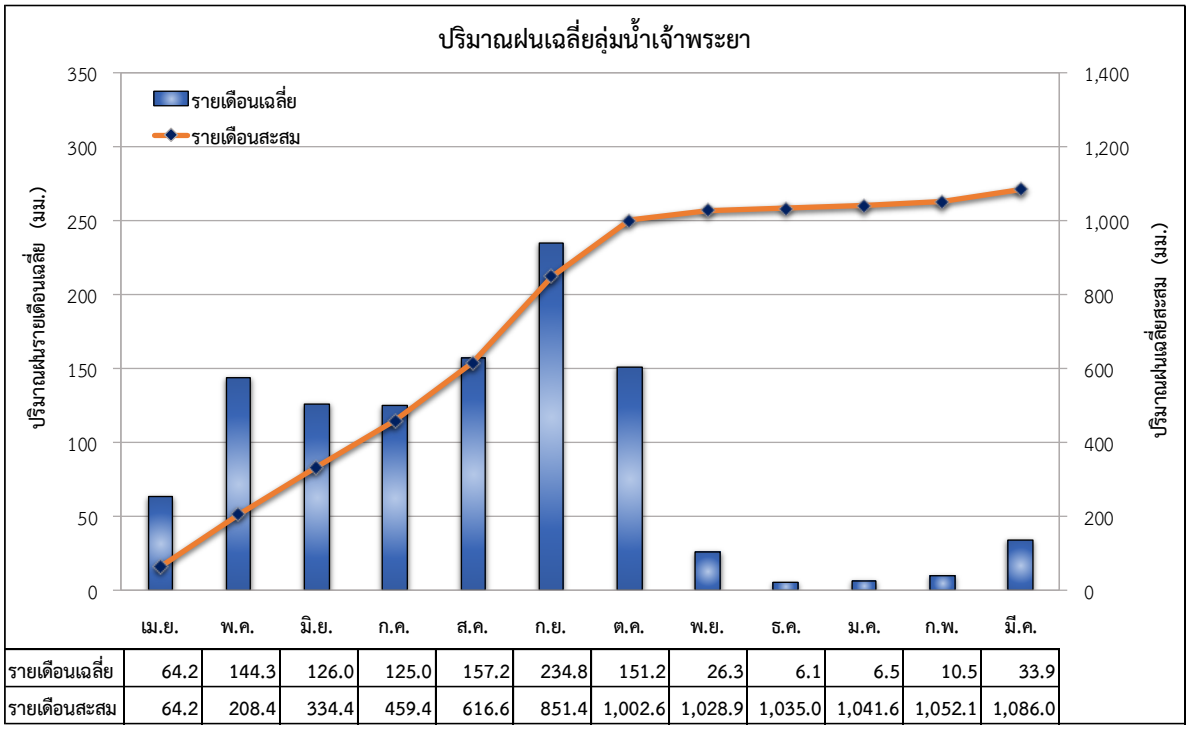
2.1.4 ลักษณะทางอุตุ-อุทกวิทยา

1) ปริมาณฝน

ในพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยามีปริมาณฝนเฉลี่ยเท่ากับ 1,086.0 มิลลิเมตร ปริมาณน้ำฝนส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในช่วงฤดูฝนระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม คิดเป็น 86.40 % โดยเดือนที่มีฝนตกสูงสุดได้แก่ เดือนกันยายน มีปริมาณฝนเฉลี่ย 234.8 มิลลิเมตร สามารถแสดงกราฟการกระจายปริมาณฝนรายเดือนเฉลี่ยไว้ใน**ตารางที่ 2.1.4-1** และ**รูปที่ 2.1.4-1** รวมถึงแสดงเส้นชั้นปริมาณน้ำฝนรายปีเฉลี่ยไว้ใน**รูปที่ 2.1.4-2**

ตารางที่ 2.1.4-1 ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในลุ่มน้ำเจ้าพระยา

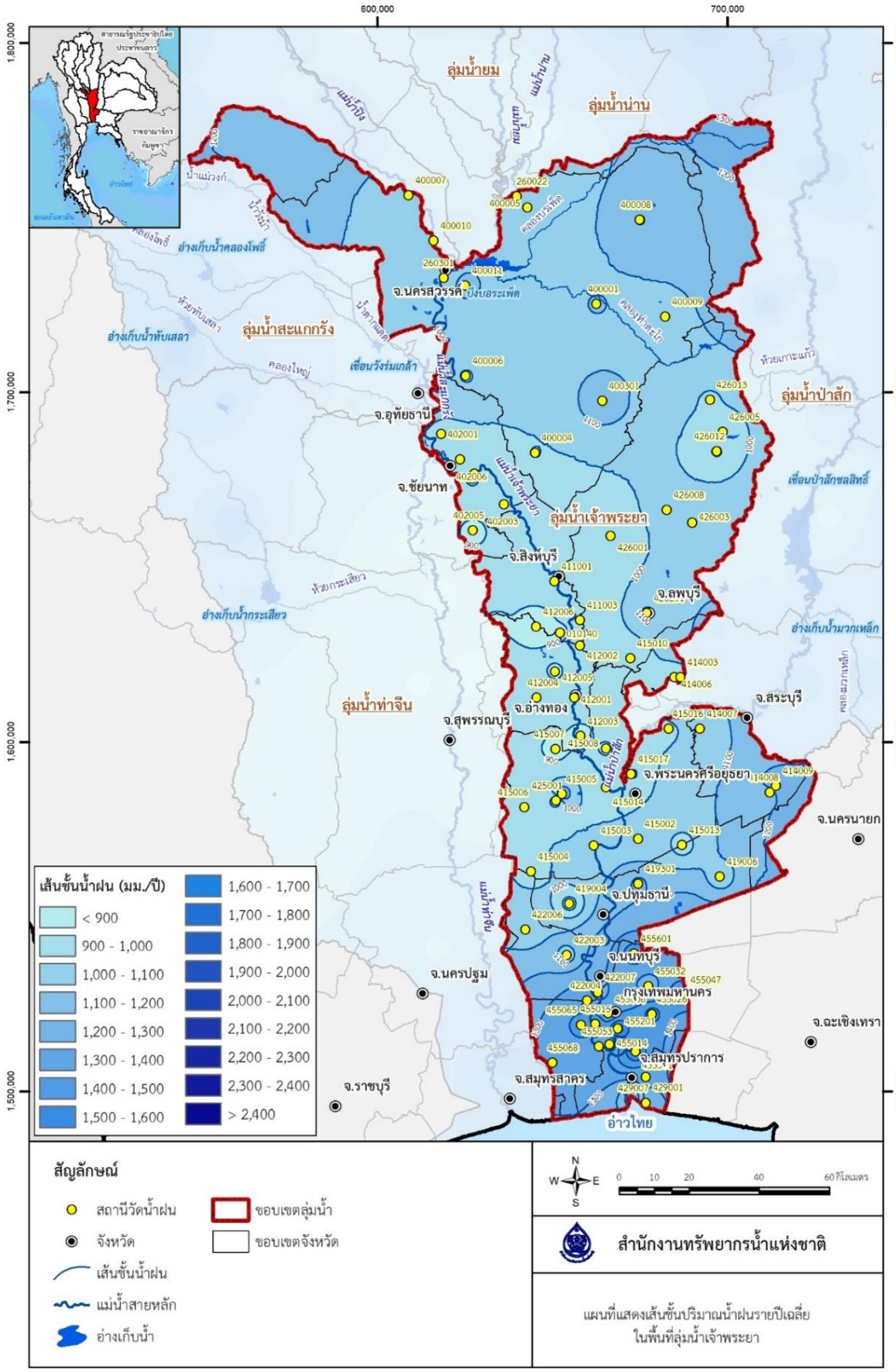
รหัสลุ่มน้ำ	ชื่อลุ่มน้ำ	ปริมาณฝนเฉลี่ย (มม.)														
		เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	ฤดูฝน (พ.ค. - ต.ค.)	ฤดูแล้ง (พ.ย. - เม.ย.)	รายปี
ลุ่มน้ำเจ้าพระยา																
1001	บึงบอระเพ็ด	73.3	154.4	139.5	142.1	185.9	232.4	129.4	22.2	5.5	5.8	9.6	31.8	983.7	148.3	1,132.0
1002	ที่ราบแม่น้ำเจ้าพระยา	60.9	138.4	119.9	117.5	146.8	234.4	157.3	27.2	6.2	6.8	10.8	34.3	914.3	146.2	1,060.5
ปริมาณฝนเฉลี่ยลุ่มน้ำ		64.2	144.3	126.0	125.0	157.2	234.8	151.2	26.3	6.1	6.5	10.5	33.9	938.4	147.6	1,086.0

รายเดือนเฉลี่ย	64.2	144.3	126.0	125.0	157.2	234.8	151.2	26.3	6.1	6.5	10.5	33.9
รายเดือนสะสม	64.2	208.4	334.4	459.4	616.6	851.4	1,002.6	1,028.9	1,035.0	1,041.6	1,052.1	1,086.0

ที่มา : โครงการจัดทำผังน้ำ ลุ่มน้ำสะแกกรัง ป่าสัก เจ้าพระยา ท่าจีน, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2564

รูปที่ 2.1.4-1 การกระจายตัวปริมาณน้ำฝนรายเดือนในลุ่มน้ำเจ้าพระยา

ที่มา : โครงการจัดทำผังน้ำ ลุ่มน้ำสะแกกรัง ป่าสัก เจ้าพระยา ท่าจีน, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2564

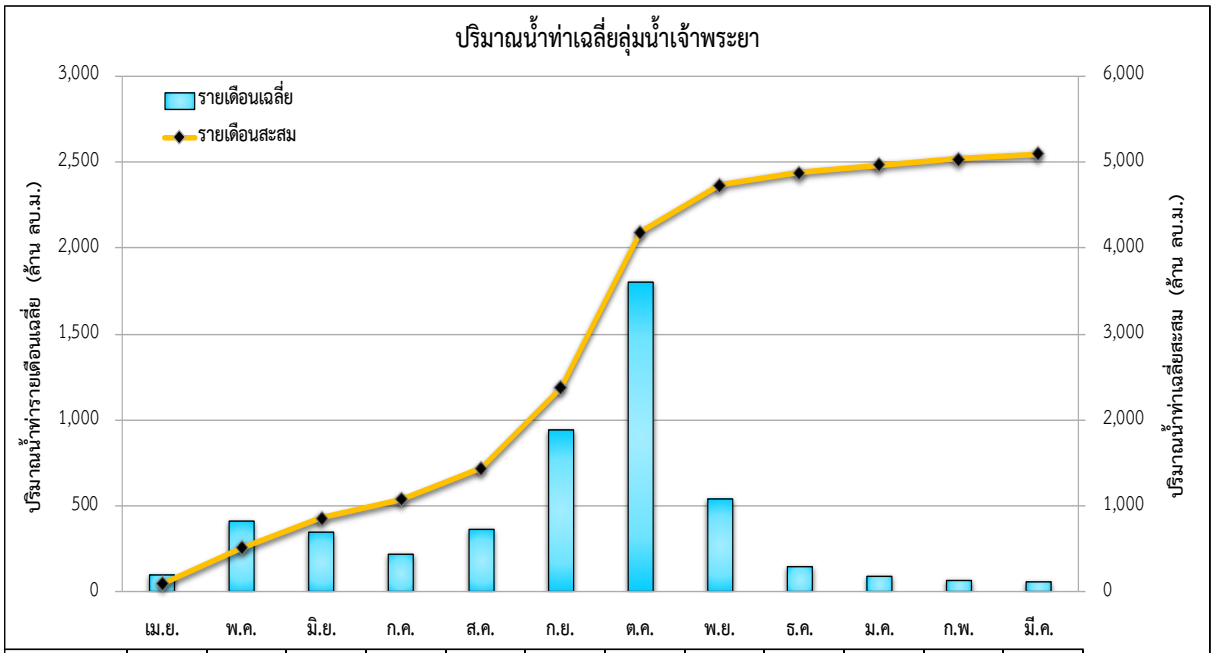
รูปที่ 2.1.4-2 แผนที่แสดงเส้นชั้นปริมาณน้ำฝนรายปีเฉลี่ย ในพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยา

2) ปริมาณน้ำท่า

ลุ่มน้ำเจ้าพระยามีปริมาณน้ำท่าเฉลี่ยปีละ 5,095.80 ล้าน ลบ.ม. เป็นปริมาณน้ำท่าในฤดูฝน (เดือนพฤษภาคมถึงตุลาคม) เฉลี่ย 4,083.13 ล้าน ลบ.ม. คิดเป็นร้อยละ 80.13 ของปริมาณน้ำท่าเฉลี่ยทั้งปี ดังแสดงใน**ตารางที่ 2.1.4-2** และแสดงกราฟการกระจายน้ำท่ารายเดือนเฉลี่ยไว้ใน**รูปที่ 2.1.4-3**

ตารางที่ 2.1.4-2 ปริมาณน้ำท่ารายเดือนและรายปีเฉลี่ยของลุ่มน้ำเจ้าพระยา

รหัสลุ่มน้ำ	ชื่อลุ่มน้ำ	พื้นที่รับน้ำฝน (ตร.กม.)	ปริมาณน้ำท่าเฉลี่ย (ล้าน ลบ.ม.)															ปริมาณการให้น้ำ (ลิตร/วินาที/ตร.กม.)
			เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	ฤดูฝน (พ.ค. - ต.ค.)	ฤดูแล้ง (พ.ย. - เม.ย.)	รายปี	
ลุ่มน้ำเจ้าพระยา																		
1001	บึงบอระเพ็ด	4,752.39	26.56	109.67	92.79	57.41	96.04	251.71	481.20	145.17	40.15	23.73	18.47	15.97	1,088.83	270.04	1,358.87	9.07
1002	ที่ราบแม่น้ำเจ้าพระยา	15,689.55	73.04	301.59	255.17	157.88	264.12	692.22	1,323.32	399.21	110.41	65.24	50.80	43.92	2,994.31	742.62	3,736.93	7.55
รวมลุ่มน้ำเจ้าพระยา		20,441.94	99.60	411.26	347.96	215.29	360.17	943.93	1,804.53	544.38	150.55	88.97	69.27	59.89	4,083.13	1,012.67	5,095.80	7.90

	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.
รายเดือนเฉลี่ย	99.6	411.3	348.0	215.3	360.2	943.9	1,804.5	544.4	150.6	89.0	69.3	59.9
รายเดือนสะสม	99.6	510.9	858.8	1,074.1	1,434.3	2,378.2	4,182.7	4,727.1	4,877.7	4,966.6	5,035.9	5,095.8

ที่มา : โครงการจัดทำผังน้ำ ลุ่มน้ำสะแกกรัง ป่าสัก เจ้าพระยา ท่าจีน, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2564

รูปที่ 2.1.4-3 การกระจายตัวของปริมาณน้ำท่ารายเดือนในลุ่มน้ำเจ้าพระยา

3) ปริมาณน้ำหลาก

การศึกษาปริมาณน้ำหลากของลุ่มน้ำเจ้าพระยา ประกอบด้วยการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลปริมาณน้ำหลากจากสถานีวัดน้ำของหน่วยงานต่างๆ จำนวน 15 สถานี แสดงรายละเอียดสถานีและข้อมูลปริมาณน้ำหลากรายปีเฉลี่ยไว้ใน**ตารางที่ 2.1.4-3** การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณน้ำหลากสูงสุดรายปีเฉลี่ยและพื้นที่รับน้ำฝน ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ถดถอยแสดงใน**รูปที่ 2.1.4-4** และได้สมการความสัมพันธ์ดังนี้

$$Q_F = 9.9433\ A^{0.4597} \qquad (R^2 = 0.8469)$$

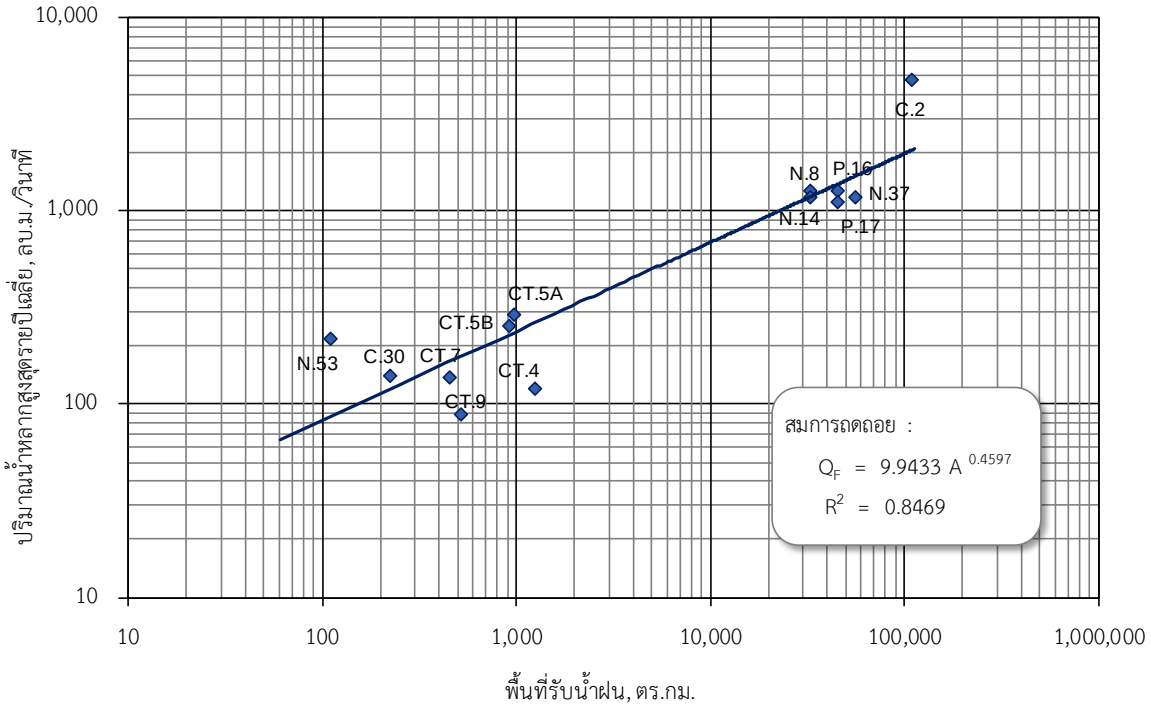
เมื่อ Q_F คือ ปริมาณน้ำหลากสูงสุดรายปีเฉลี่ย, ลบ.ม./วินาที

A คือ พื้นที่รับน้ำฝน, ตร.กม.

ตารางที่ 2.1.4-3 ปริมาณน้ำหลากสูงสุดรายปีเฉลี่ยของแต่ละสถานีวัดน้ำในลุ่มน้ำเจ้าพระยา

รหัสสถานี	ลำน้ำ	ที่ตั้งสถานีวัดน้ำท่า			พื้นที่รับน้ำ (ตร.กม.)	ปริมาณน้ำหลากสูงสุดรายปีเฉลี่ย ,(ล้าน ลบ.ม.)
		สถานี	อำเภอ	จังหวัด		
C2	แม่น้ำเจ้าพระยา	ค่ายจิระประวัติ	เมืองนครสวรรค์	นครสวรรค์	110.57	4,707.00
C.30	ห้วยขุนแก้ว	บ้านสมอทอง	ห้วยคต	อุทัยธานี	227.00	138.91
p.16	แม่น้ำปิง	บ้านแสนตอ	ขาณุวรลักษบุรี	กำแพงเพชร	45.68	1.265.20
P.17	แม่น้ำปิง	บ้านท่างิ้ว	บรรพตพิสัย	นครสวรรค์	45.85	1.109.50
N.8	แม่น้ำน่าน	บ้านบางมูลนาก	บางมูลนาก	พิจิตร	32.88	1.258.90
N.14	แม่น้ำน่าน	ชุมแสง	ชุมแสง	นครสวรรค์	33,197.00	1,165.20
N.14A	แม่น้ำน่าน	วัดหลวงพ่อแก้ว	ชุมแสง	นครสวรรค์	33,182.00	1,156.00
N.37	แม่น้ำน่าน	ทับกฤช	ชุมแสง	นครสวรรค์	56.,214	1,173.40
N.53	คลองบุษบง	บ้านห้วยตูม	ชนแดน	เพชรบูรณ์	111.00	215.30
CT.4	น้ำแม่วง	บ้านศาลเจ้าไก่ต่อ	ลาดยาว	นครสวรรค์	1.25	120.00
CT.5A	น้ำแม่วง	บ้านปางมะค่า	ขาณุวรลักษบุรี	กำแพงเพชร	979.00	290.90
CT.5B	น้ำแม่วง	บ้านเขาชนกัน	แม่วงก็	นครสวรรค์	930.00	254.20
CT.7	คลองโพธิ์	บ้านใหม่คลองเจริญ	ลาดยาว	นครสวรรค์	457.00	137.90
CT.8	น้ำแม่วง	บ้านโคกหม้อ	ทับทัน	อุทัยธานี	3.41	121.50
CT.9	ห้วยทับเสลา	บ้านบุ้งอ้ายเจี้ยม	ลานสัก	อุทัยธานี	522.00	88.40

ที่มา : โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2563

รูปที่ 2.1.4-4 กราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณน้ำหลากสูงสุดรายปีเฉลี่ยและพื้นที่รับน้ำฝน

4) ปริมาณตะกอน

การศึกษาปริมาณตะกอนของลุ่มน้ำเจ้าพระยา ประกอบด้วยการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลปริมาณตะกอนจากสถานีวัดน้ำของหน่วยงานต่างๆ แสดงรายละเอียดสถานีและข้อมูลปริมาณตะกอนแขวนลอยรายปีเฉลี่ยไว้ใน**ตารางที่ 2.1.4-4** การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณตะกอนแขวนลอยรายปีเฉลี่ยและพื้นที่รับน้ำฝน ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ถดถอยแสดงใน**รูปที่ 2.1.4-5** และได้สมการความสัมพันธ์ดังนี้

Q_s = 469.9 A $^{0.7887}$ (R^2 = 0.9895)

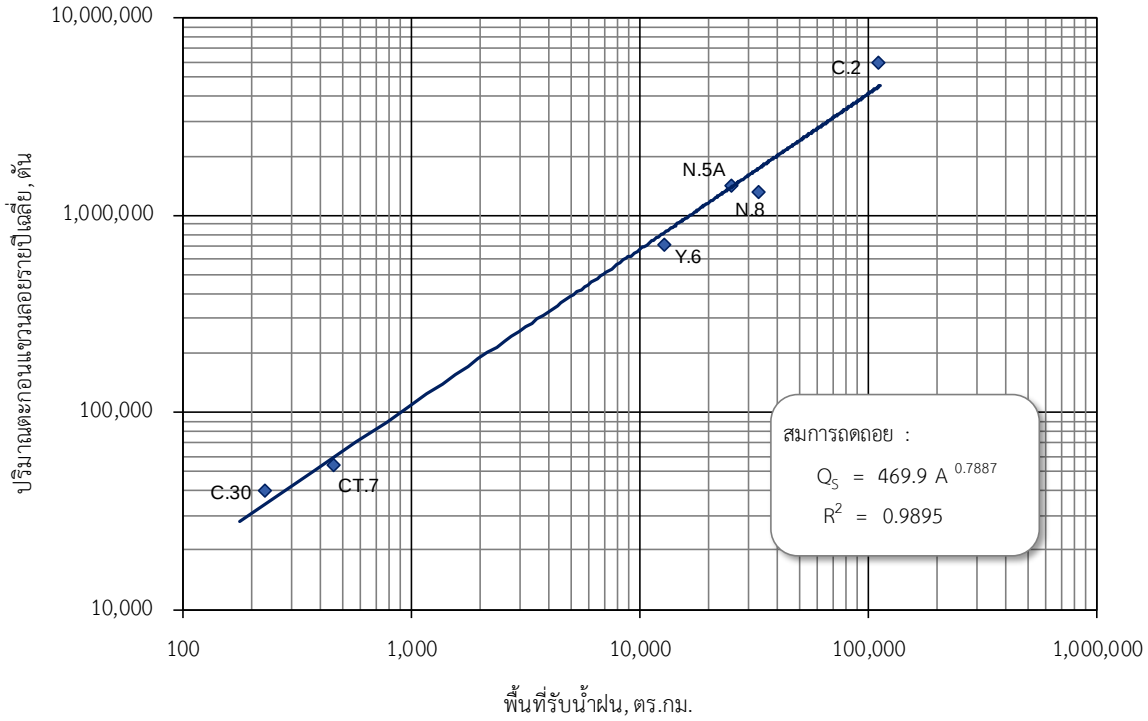
เมื่อ Q_s คือ ปริมาณตะกอนแขวนลอยรายปีเฉลี่ย, ตัน/ปี

A คือ พื้นที่รับน้ำฝน, ตร.กม.

ตารางที่ 2.1.4-4 ปริมาณตะกอนแขวนลอยรายปีเฉลี่ยของแต่ละสถานีวัดน้ำในลุ่มน้ำเจ้าพระยา

รหัสสถานี	ลำน้ำ	ที่ตั้งสถานีวัดน้ำท่า			พื้นที่รับน้ำ (ตร.กม.)	ตะกอนแขวนลอยรายปีเฉลี่ย	
		สถานี	อำเภอ	จังหวัด		(ตัน/ปี)	(ตัน/ปี/ตร.กม.)
N.5a	แม่น้ำน่าน	ในเมือง	เมือง	พิษณุโลก	25,286	1,408,097	55.69
N.8	แม่น้ำน่าน	บางมูลนาก	บางมูลนาก	พิจิตร	32,878	1,327,834	40.39
Y.6	แม่น้ำน่าน	บ้านแก่งหลวง	ศรีสัชนาลัย	สุโขทัย	12,653	707,649	55.93
C.2	แม่น้ำเจ้าพระยา	ค่ายจิระประวัติ	เมืองนครสวรรค์	นครสวรรค์	110,569	6,002,926	54.29
CT.7	คลองโพธิ์	บ้านห้างไร่	ลาดยาว	นครสวรรค์	457	54,083	118.34
C.30	ห้วยขุนแก้ว	บ้านสมอทอง	ห้วยคต	อุทัยธานี	227	40,191	177.05

ที่มา : โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2563

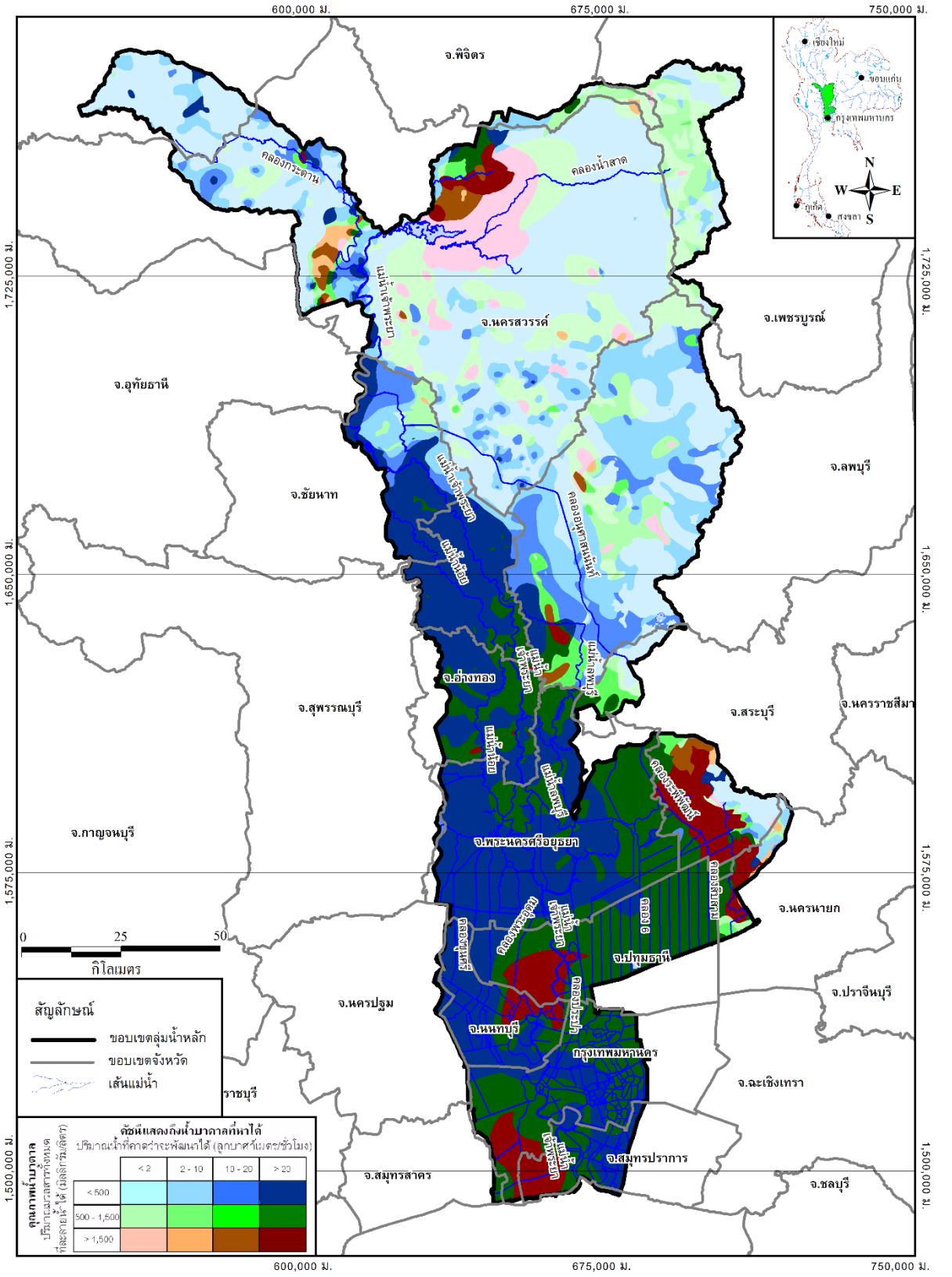

รูปที่ 2.1.4-5 กราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณตะกอนแขวนลอยรายปีเฉลี่ยและพื้นที่รับน้ำฝน

2.1.5 ลักษณะทางอุทกธรณีวิทยาและน้ำใต้ดิน

จากแผนที่อุทกธรณีการใช้น้ำของชั้นน้ำบาดาลมาตราส่วน 1:100,000 ในพื้นที่ศึกษาดังแสดงไว้ใน**รูปที่ 2.1.5-1** ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณสารละลายรวมในน้ำ (TDS, ppm) และศักยภาพในการพัฒนาน้ำบาดาลขึ้นมาใช้ได้ (ลูกบาศก์เมตร/ชั่วโมง) ซึ่งคุณภาพน้ำที่เหมาะสมสำหรับนำมาใช้เพื่อการอุปโคบริโภคและเพื่อการเกษตรกรรมจะต้องมีค่าปริมาณสารละลายรวมในน้ำน้อยว่า 500 ส่วนต่อล้านส่วน ซึ่งแสดงเป็นพื้นที่โทนสีน้ำเงินในรูปดังกล่าว และจากผลการวิเคราะห์สามารถคำนวณพื้นที่ส่วนต่างๆ ได้ดังแสดง

ไว้ใน**ตารางที่ 2.1.5-1** สามารถสรุปได้ว่า ลุ่มน้ำเจ้าพระยามีพื้นที่ที่คุณภาพน้ำบาดาลเหมาะสำหรับการนำมาใช้ประโยชน์เท่ากับ 12,108.71 ตารางกิโลเมตร หรือเท่ากับร้อยละ 59.23 ของพื้นที่ลุ่มน้ำ โดยส่วนใหญ่มีศักยภาพการให้น้ำบาดาล น้อยกว่า 2 ลูกบาศก์เมตร/ชั่วโมง โดยครอบคลุมพื้นที่ 4,882.95 ตารางกิโลเมตร หรือเท่ากับร้อยละ 23.89 ของพื้นที่ลุ่มน้ำ รองลงมาคือ พื้นที่ที่มีศักยภาพน้ำบาดาล มากกว่า 20 2-10 และ 10-20 ลูกบาศก์เมตร/ชั่วโมง ตามลำดับ โดยครอบคลุมพื้นที่ 4,207.84 2,042.39 และ 975.54 ตารางกิโลเมตร ตามลำดับ หรือเท่ากับร้อยละ 20.58 9.99 และ 4.77 ของพื้นที่ลุ่มน้ำ ตามลำดับ

ที่มา : โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2563

รูปที่ 2.1.5-1 แผนที่แสดงศักยภาพน้ำบาดาลในบริเวณพื้นที่ศึกษา มาตราส่วน 1:100,000

ตารางที่ 2.1.5-1 แสดงพื้นที่ศักยภาพน้ำบาดาลของลุ่มน้ำเจ้าพระยา

รหัส/ชื่อลุ่มน้ำหลัก/สาขา	หน่วย	พื้นที่ศักยภาพน้ำบาดาล															ไม่มีข้อมูล (ตร.กม.)
		TDS < 500 ส่วนต่อล้านส่วน					TDS 500-1,500 ส่วนต่อล้านส่วน					TDS >1,500 ส่วนต่อล้านส่วน					
		<2 ลบ.ม./ชม.	2-10 ลบ.ม./ชม.	10-20 ลบ.ม./ชม.	>20 ลบ.ม./ชม.	รวม	<2 ลบ.ม./ชม.	2-10 ลบ.ม./ชม.	10-20 ลบ.ม./ชม.	>20 ลบ.ม./ชม.	รวม	<2 ลบ.ม./ชม.	2-10 ลบ.ม./ชม.	10-20 ลบ.ม./ชม.	>20 ลบ.ม./ชม.	รวม	
10 ลุ่มน้ำเจ้าพระยา	**ตร.กม.**	**4,882.95**	**2,042.39**	**975.54**	**4,207.84**	**12,108.71**	**1,850.24**	**666.07**	**323.17**	**3,512.79**	**6,352.26**	**647.84**	**108.27**	**200.31**	**1,023.28**	**1,979.70**	**1.27**
	ล้านไร่	**3.052**	**1.276**	**0.610**	**2.630**	**7.568**	**1.156**	**0.416**	**0.202**	**2.195**	**3.970**	**0.405**	**0.068**	**0.125**	**0.640**	**1.237**	**0.001**
1001 ปึงบรเพ็ด	ตร.กม.	2,059.04	348.59	16.52	22.94	2,447.09	1,207.53	277.96	34.88	57.97	1,578.34	525.55	20.53	72.00	108.88	726.96	
	ล้านไร่	1.287	0.218	0.010	0.014	1.529	0.755	0.174	0.022	0.036	0.986	0.328	0.013	0.045	0.068	0.454	
1002 ที่ราบแม่น้ำเจ้าพระยา	ตร.กม.	2,823.90	1,693.80	959.02	4,184.90	9,661.62	642.70	388.11	288.29	3,454.81	4,773.91	122.29	87.74	128.31	914.41	1,252.75	1.27
	ล้านไร่	1.765	1.059	0.599	2.616	6.039	0.402	0.243	0.180	2.159	2.984	0.076	0.055	0.080	0.572	0.783	0.001
10-is เจ้าพระยา (เกาะ)	ตร.กม.														0.02	0.02	
	ล้านไร่														0.000	0.000	

ที่มา : โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2563

2.1.6 ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม

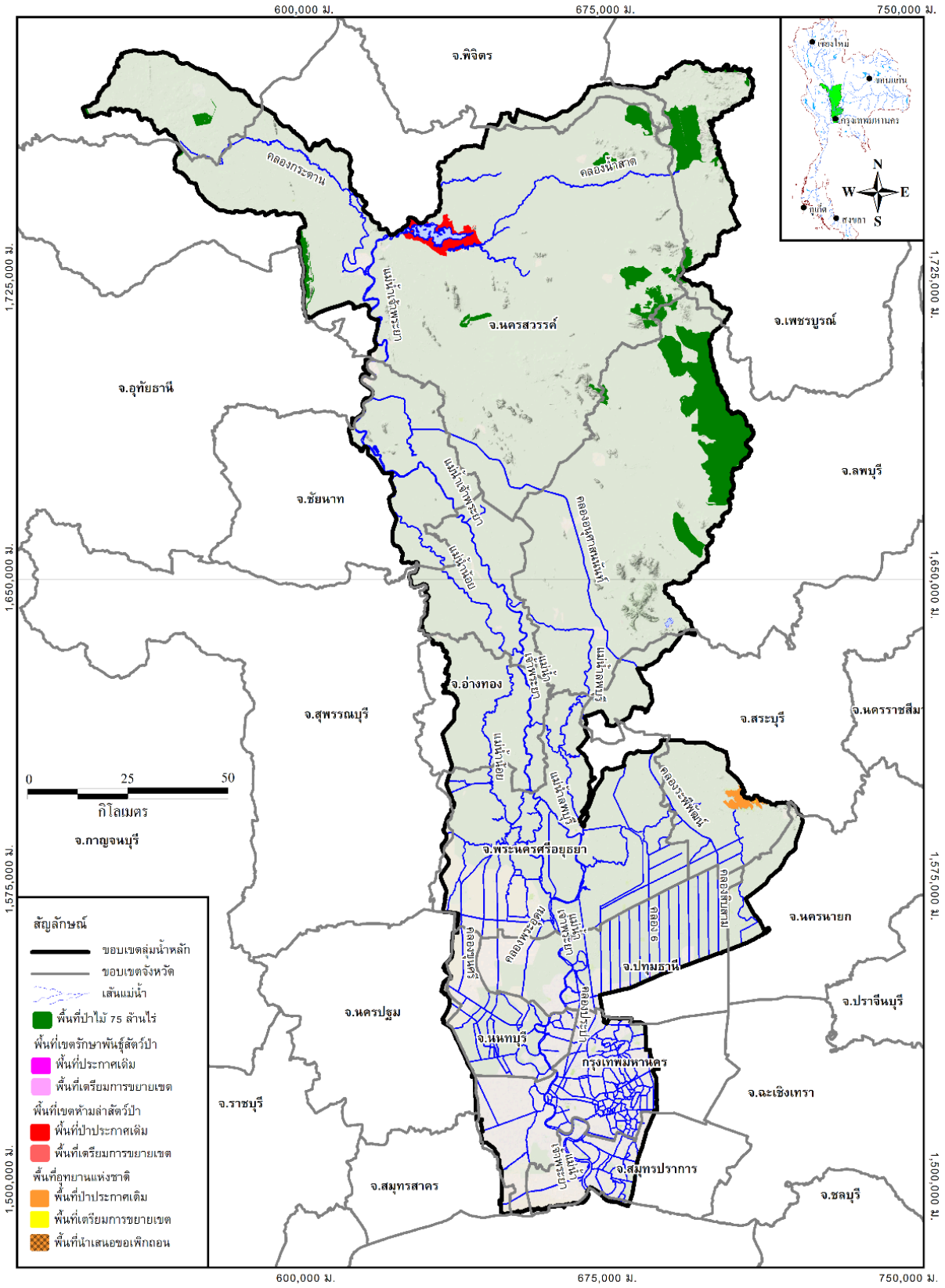
1) ทรัพยากรป่าไม้

จากข้อมูลทรัพยากรป่าไม้ในลุ่มน้ำเจ้าพระยา สามารถสรุปพื้นที่ป่าไม้ไว้ใน**ตารางที่ 2.1.6-1** และแสดงแผนที่ทรัพยากรป่าไม้ใน**รูปที่ 2.1.6-1** ซึ่งพบว่าพื้นที่ป่าไม้ในลุ่มน้ำเจ้าพระยามีเท่ากับ 781.66 ตารางกิโลเมตร หรือคิดเป็น 488,537 ไร่ ซึ่งเท่ากับร้อยละ 3.82 ของพื้นที่ลุ่มน้ำ

ตารางที่ 2.1.6-1 พื้นที่ป่าไม้ในลุ่มน้ำเจ้าพระยา

รหัส/ชื่อลุ่มน้ำหลัก/สาขา	หน่วย	พื้นที่ป่าไม้	พื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่า		พื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่า			พื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่า	
			พื้นที่ประกาศเดิม	พื้นที่เตรียมการขยายเขต	พื้นที่ประกาศเดิม	พื้นที่เตรียมการขยายเขต	พื้นที่นำเสนอขอเพิกถอน	พื้นที่ประกาศเดิม	พื้นที่เตรียมการขยายเขต
10 ลุ่มน้ำเจ้าพระยา	**ตร.กม.**	**781.66**	**105.99**		**30.05**	**0.17**			
	ล้านไร่	**0.489**	**0.066**		**0.019**	**0**			
1001 บึงบอระเพ็ด	ตร.กม.	328.07	105.76						
	ล้านไร่	0.205	0.066						
1002 ที่ราบแม่น้ำเจ้าพระยา	ตร.กม.	453.59	0.23		30.05	0.17			
	ล้านไร่	0.283	0		0.019	0			

ที่มา : โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2563

ที่มา : โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2563

รูปที่ 2.1.6-1 พื้นที่ป่าไม้ในลุ่มน้ำเจ้าพระยา

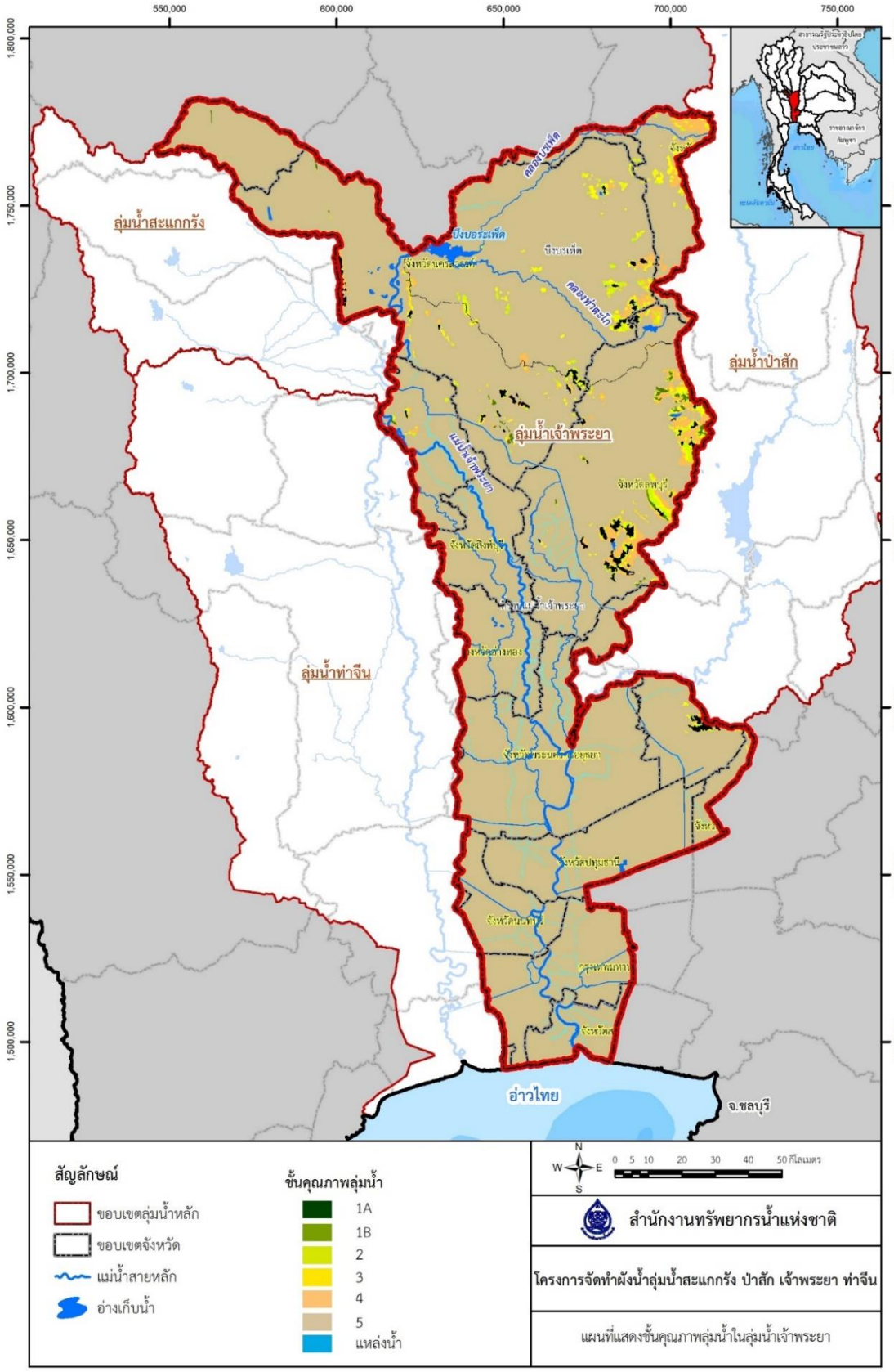
2) ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ

ในลุ่มน้ำเจ้าพระยามีพื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ 1A 1B และ 2 เท่ากับ 194.31 51.70 และ 208.91 ตารางกิโลเมตร ตามลำดับ ซึ่งรวมเท่ากับร้อยละ 2.23 ของพื้นที่ลุ่มน้ำ ดังแสดงไว้ใน**ตารางที่ 2.1.6-2** และแผนที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำดังแสดงใน**รูปที่ 2.1.6-2**

ตารางที่ 2.1.6-2 พื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำในลุ่มน้ำเจ้าพระยา

รหัส/ชื่อลุ่มน้ำหลัก/สาขา	หน่วย	พื้นที่ดัชนีคุณภาพลุ่มน้ำ							รวมทั้งหมด (ตร.กม.)
		1A	1B	2	3	4	5	E	
10 ลุ่มน้ำเจ้าพระยา	**ตร.กม.**	**194.31**	**51.70**	**208.91**	**256.54**	**416.86**	**19,311.68**	**1.94**	**20,441.94**
	ล้านไร่	**0.12**	**0.03**	**0.13**	**0.16**	**0.26**	**12.07**	**0.00**	**12.78**
1001 บึงบอระเพ็ด	ตร.กม.	41.76	0.62	88.36	128.42	169.94	4,323.28		4,752.39
	ล้านไร่	0.03	-	0.06	0.08	0.11	2.70		2.97
1002 ที่ราบแม่น้ำเจ้าพระยา	ตร.กม.	152.54	51.08	120.55	128.12	246.91	14,988.40	1.94	15,689.55
	ล้านไร่	0.10	0.03	0.08	0.08	0.15	9.37	0.00	9.81

ที่มา : โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2563

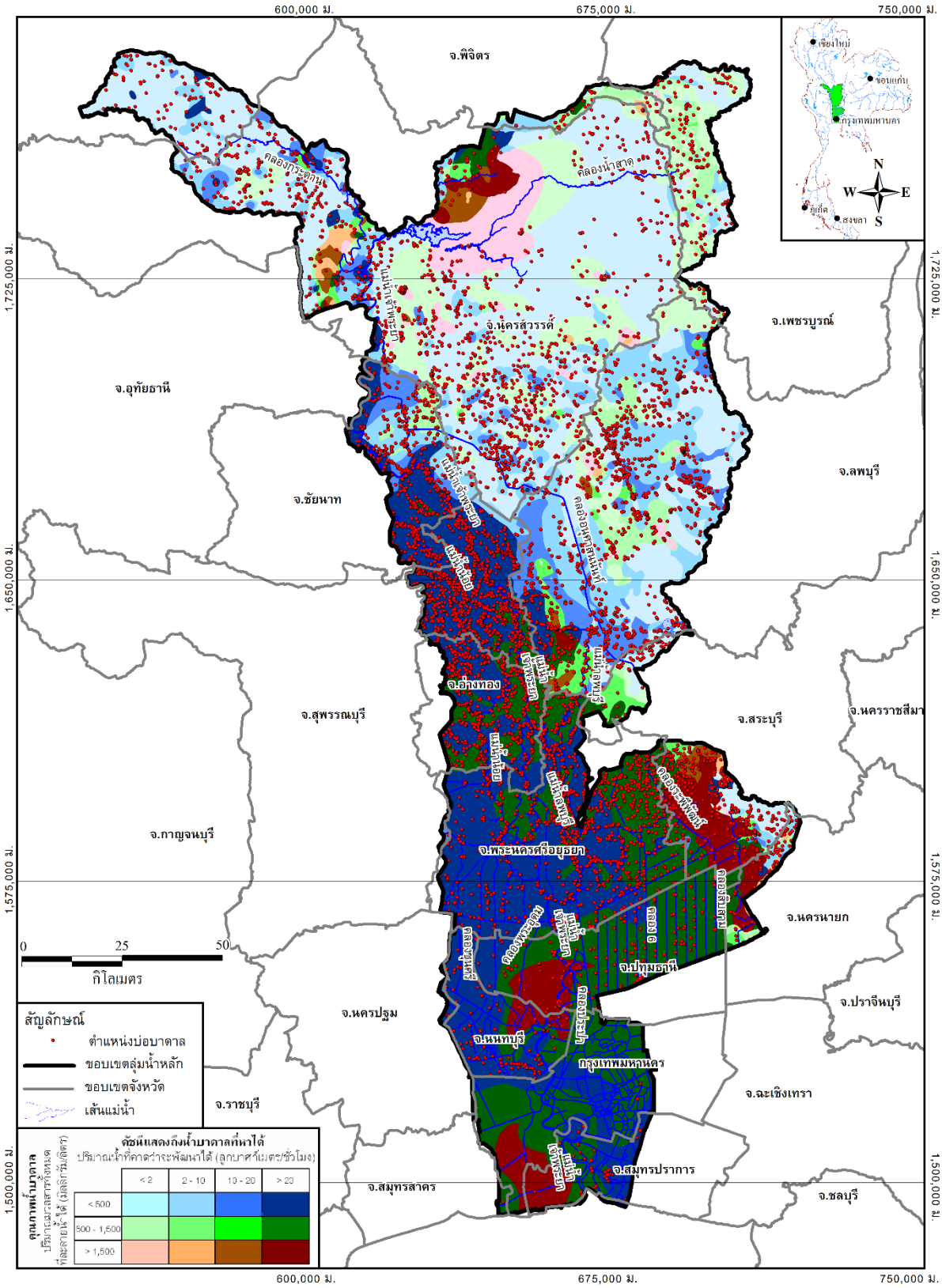

ที่มา : สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, พ.ศ.2564

รูปที่ 2.1.6-2 แผนที่แสดงชั้นคุณภาพลุ่มน้ำในลุ่มน้ำเจ้าพระยา

3) น้ำบาดาล

ลุ่มน้ำเจ้าพระยา มีบ่อบาดาลที่อยู่ในพื้นที่ศักยภาพน้ำที่มีค่าปริมาณสารละลายรวม (TDS) น้อยกว่า 500 ส่วน/ล้านส่วน จำนวน 5,435 บ่อ หรือคิดเป็นร้อยละ 65.16 ของจำนวนบ่อทั้งหมด ส่วนบ่อบาดาลที่อยู่ในพื้นที่ศักยภาพน้ำที่มีค่าปริมาณสารละลายรวม (TDS) ระหว่าง 500-1,500 ส่วน/ล้านส่วน มีจำนวน 2,415 บ่อ หรือคิดเป็นร้อยละ 28.95 ของจำนวนบ่อทั้งหมด และบ่อบาดาลที่อยู่ในพื้นที่ศักยภาพน้ำที่มีค่าปริมาณสารละลายรวม (TDS) มากกว่า 1,500 ส่วน/ล้านส่วน มีจำนวน 491 บ่อ หรือคิดเป็นร้อยละ 5.89 ของจำนวนบ่อทั้งหมด จากบ่อบาดาลทั้งหมด มีบ่อบาดาลที่อยู่ในสถานะที่ใช้การได้จำนวน 7,947 บ่อ หรือคิดเป็นร้อยละ 95.28 ของจำนวนบ่อทั้งหมด และอยู่ในสถานะที่ใช้การไม่ได้จำนวน 394 บ่อ หรือคิดเป็นร้อยละ 4.72 ของจำนวนบ่อทั้งหมด โดยจากทั้งหมดมีบ่อบาดาลที่มีสภาพน้ำจืดจำนวน 8,239 บ่อ หรือคิดเป็นร้อยละ 98.78 ของจำนวนบ่อทั้งหมด และมีสภาพน้ำกร่อยจำนวน 102 บ่อ หรือคิดเป็นร้อยละ 1.22 ของจำนวนบ่อทั้งหมด บ่อบาดาลที่ขุดเจาะส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้สำหรับอุปโภค-บริโภคจำนวน 6,315 บ่อ หรือคิดเป็นร้อยละ 75.71 ของจำนวนบ่อทั้งหมด ส่วนบ่อที่เหลือเป็นบ่อบาดาลเพื่อการเกษตร จุดจ่ายน้ำถาวร บ่อสำรวจ และอื่นๆ อีกจำนวน 2,026 บ่อ หรือคิดเป็นร้อยละ 24.29 ของจำนวนบ่อทั้งหมด ภาพรวมของบ่อที่เจาะมีความลึกการเจาะอยู่ในช่วงพิสัย 3-600 เมตร และมีค่าเฉลี่ยความลึกการเจาะเท่ากับ 78.74 เมตร ความลึกการพัฒนาบ่ออยู่ในช่วงพิสัย 2.30-573 เมตร และมีค่าเฉลี่ยความลึกการพัฒนาเท่ากับ 73.38 เมตร สำหรับระดับน้ำปกติมีค่าอยู่ในช่วงพิสัย 0.05-536.97 เมตร และมีค่าเฉลี่ยของระดับน้ำปกติเท่ากับ 9.63 เมตร โดยมีระยะน้ำลดอยู่ในช่วงพิสัย 0.03-544 เมตร และมีค่าเฉลี่ยของระยะน้ำลดเท่ากับ 14.60 เมตร ปริมาณน้ำที่สูบทดสอบได้อยู่ในช่วงพิสัย 0.33-513 ลบ.ม./ชม. และมีค่าเฉลี่ยปริมาณน้ำเท่ากับ 15.69 ลบ.ม./ชม. แสดงตำแหน่งบ่อบาดาลและรายละเอียดของบ่อบาดาลสรุปตามสถานะของบ่อ สภาพน้ำ ความลึกการเจาะบ่อ ความลึกการพัฒนา ระดับน้ำปกติ ระดับน้ำลด และปริมาณน้ำที่พัฒนาได้ไว้ใน**รูปที่ 2.1.6-3** และ**ตารางที่ 2.1.6-3** ตามลำดับ

ที่มา : โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2563

รูปที่ 2.1.6-3 ตำแหน่งบ่อบาดาลและปริมาณน้ำบาดาลที่คาดว่าจะพัฒนาได้

ตารางที่ 2.1.6-3 รายละเอียดของบ่อบาดาลสรุปตามสถานะของบ่อ สภาพน้ำ ความลึกการเจาะบ่อ ความลึกการพัฒนา ระดับน้ำปกติ ระดับน้ำลด และปริมาณน้ำที่พัฒนาได้

ลุ่มน้ำหลัก/สาขา	จำนวนบ่อบาดาลในพื้นที่ศักยภาพน้ำบาดาลต่างๆ (บ่อ)															พื้นที่อื่นๆ (บ่อ)	จำนวนบ่อ	สถานะบ่อ (บ่อ)		สภาพน้ำ (บ่อ)	
	ศักยภาพน้ำที่ TDS < 500 ppm (ลบ.ม./ชม.)					ศักยภาพน้ำที่ TDS 500 - 1,500 ppm (ลบ.ม./ชม.)					ศักยภาพน้ำที่ TDS > 1,500 ppm (ลบ.ม./ชม.)							ใช้การได้	ใช้การไม่ได้	น้ำจืด	น้ำกร่อย
	<2	2-10	10-20	>20	รวม	<2	2-10	10-20	>20	รวม	<2	2-10	10-20	>20	รวม						
10 ลุ่มน้ำเจ้าพระยา	**1,291**	**851**	**565**	**2,728**	**5,435**	**459**	**366**	**137**	**1,453**	**2,415**	**145**	**42**	**93**	**211**	**491**	**-**	**8,341**	**7,947**	**394**	**8,239**	**102**
1001 บึงบรเพ็ด	293	103	4	2	402	213	94	12	19	338	58	6	4	14	82	-	822	801	21	822	-
1002 ที่ราบแม่น้ำเจ้าพระยา	998	748	561	2,726	5,033	246	272	125	1,434	2,077	87	36	89	197	409	-	7,519	7,146	373	7,417	102

ที่มา : โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2563

ตารางที่ 2.1.6-3 รายละเอียดของบ่อบาดาลสรุปตามสถานะของบ่อ สภาพน้ำ ความลึกการเจาะบ่อ ความลึกการพัฒนา ระดับน้ำปกติ ระดับน้ำลด และปริมาณน้ำที่พัฒนาได้ (ต่อ)

ลุ่มน้ำหลัก/สาขา	ประเภทบ่อ (บ่อ)					ความลึกเจาะ (ม.)		ความลึกพัฒนา (ม.)		ระดับน้ำปกติ (ม.)		ระดับน้ำลด (ม.)		ปริมาณน้ำ (ลบ.ม./ชม./บ่อ)	
	บ่ออุปโภค-บริโภค	บ่อเกษตร	บ่อเกษตร (ระดับตื้น)	บ่อสำรวจ	ไม่ระบุ	เฉลี่ย	ต่ำสุด-สูงสุด	เฉลี่ย	ต่ำสุด-สูงสุด	เฉลี่ย	ต่ำสุด-สูงสุด	เฉลี่ย	ต่ำสุด-สูงสุด	เฉลี่ย	ต่ำสุด-สูงสุด
10 ลุ่มน้ำเจ้าพระยา	**6,315**	**735**	**-**	**92**	**1,199**	**78.74**	**3-600**	**73.38**	**2.30-573**	**9.63**	**0.05-536.97**	**14.60**	**0.03-544**	**15.69**	**0.33-513**
1001 บึงบรเพ็ด	666	27	-	-	129	45.29	3-180	44.61	6.10-150	6.70	0.05-66	14.42	0.50-82.85	5.70	0.40-155.91
1002 ที่ราบแม่น้ำเจ้าพระยา	5,649	708	-	92	1,070	82.36	8-600	76.22	2.30-573	9.96	0.05-536.97	14.62	0.03-544	16.79	0.33-513

ที่มา : โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2563

2.1.7 ประชากร

ข้อมูลประชากรและครัวเรือน รวบรวมจากข้อมูลประชากรใช้ข้อมูลจากสถิติประชากรทางการทะเบียนราษฎร สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง โดยนำพื้นที่ลุ่มน้ำคำนวณจากข้อมูล Shape File ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดลุ่มน้ำ พ.ศ. 2564 (ปรับปรุงล่าสุดเมื่อ 27 พฤษภาคม) ซึ่งลุ่มน้ำเจ้าพระยาครอบคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ใน 16 จังหวัด 96 อำเภอ 781 ตำบล มีประชากรรวมทั้งสิ้น 11,140,468 คน แยกเป็นประชากรชาย 5,265,390 คน และประชากรหญิง 5,875,078 คน มีความหนาแน่นของประชากร 549 คนต่อตารางกิโลเมตร จำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 5,989,494 ครัวเรือน เฉลี่ย 2 คนต่อครัวเรือน ดังแสดงใน**ตารางที่ 2.1.7-1**

ตารางที่ 2.1.7-1 ข้อมูลประชากรในลุ่มน้ำ

ลุ่มน้ำเจ้าพระยา	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565
ประชากรชาย (คน)	5,374,884	5,377,284	5,320,820	5,289,365	5,265,390
ประชากรหญิง (คน)	5,923,447	5,940,906	5,904,598	5,886,196	5,875,078
ประชากรรวม (คน)	11,298,331	11,318,190	11,225,418	11,175,561	11,140,468
จำนวนครัวเรือน	5,550,210	5,685,499	5,803,351	5,898,000	5,989,494
ความหนาแน่นประชากร (คน/ตร.กม.)	556.28	557.26	552.69	550.23	548.51
ขนาดครัวเรือน (คน/ครัวเรือน)	2.04	1.99	1.93	1.89	1.86
พื้นที่ลุ่มน้ำ (ตร.กม.)	20,310.53	20,310.53	20,310.53	20,310.53	20,310.53

หมายเหตุ:

ข้อมูลประชากรใช้ข้อมูลจากสถิติประชากรทางการทะเบียนราษฎร สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง

พื้นที่ลุ่มน้ำคำนวณจากข้อมูล Shape File ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดลุ่มน้ำ พ.ศ. 2564 (ปรับปรุงล่าสุดเมื่อ 27 พฤษภาคม 2564)

2.1.8 โครงการพัฒนาแหล่งน้ำ

1) โครงการพัฒนาแหล่งน้ำในปัจจุบัน

โครงการพัฒนาแหล่งน้ำและโครงการชลประทานในปัจจุบันที่ก่อสร้างแล้วเสร็จในพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยา แบ่งประเภทโครงการตามขนาดความจุเก็บกัก ได้แก่ โครงการขนาดใหญ่ มีความจุเก็บกักมากกว่า 100 ล้าน ลบ.ม. ขึ้นไป โครงการขนาดกลาง มีความจุเก็บกักตั้งแต่ 2 ถึง 100 ล้าน ลบ.ม. และโครงการขนาดเล็ก มีความจุเก็บกักน้อยกว่า 2 ล้าน ลบ.ม.

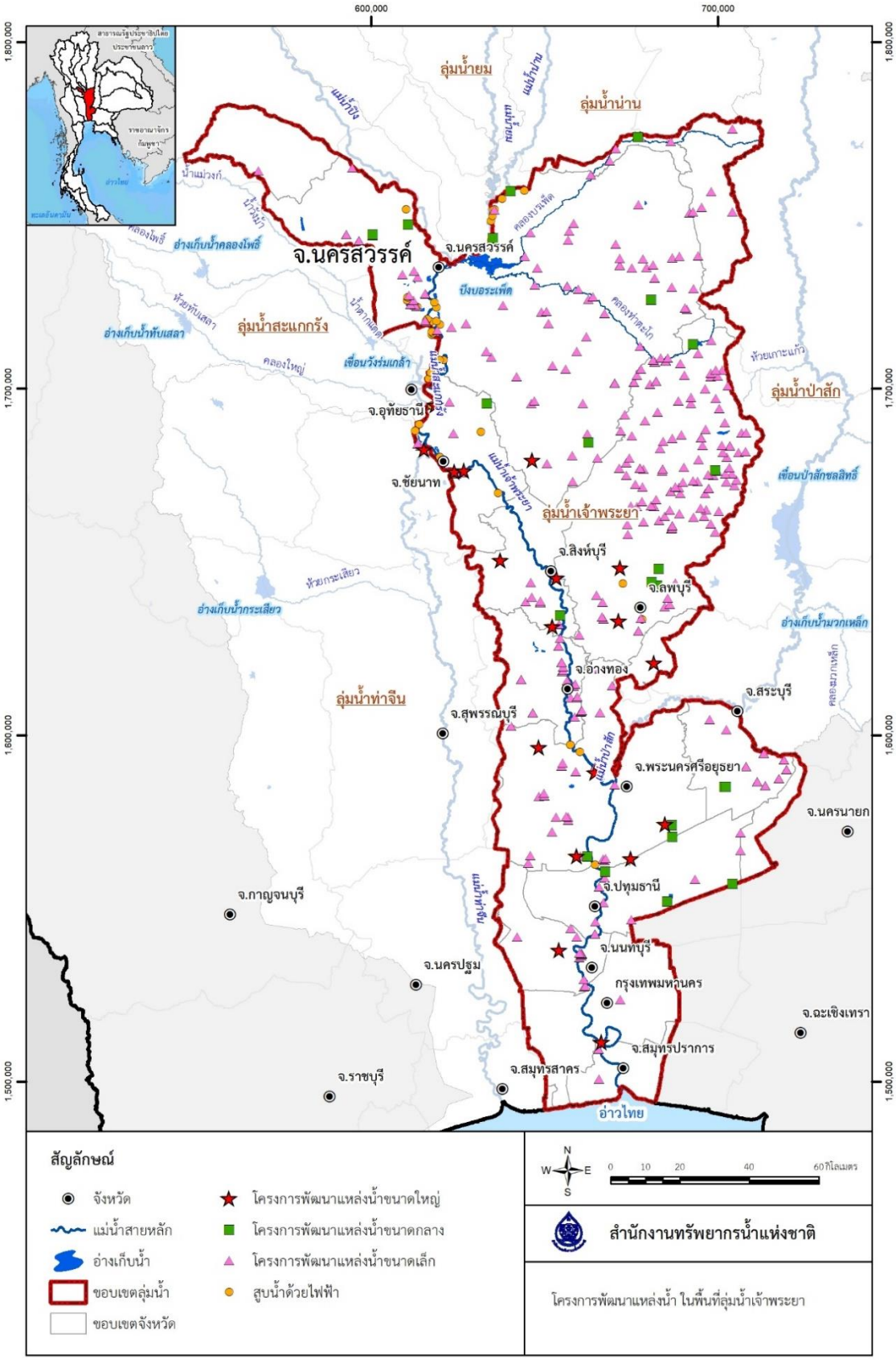
ลุ่มน้ำเจ้าพระยามีโครงการพัฒนาแหล่งน้ำทั้งสิ้น 718 โครงการ ประกอบไปด้วยโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดใหญ่จำนวน 25 โครงการ โครงการขนาดกลางจำนวน 20 โครงการ โครงการขนาดเล็กจำนวน 626 โครงการ และโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าจำนวน 47 โครงการ เป็นพื้นที่ชลประทานรวม

5,965,616 ไร่ และพื้นที่รับประโยชน์รวม 3,261,717 ไร่ ความจุเก็บกักรวม 173 ล้านลูกบาศก์เมตร ดังแสดงใน**ตารางที่ 2.1.8-1** และแสดงตำแหน่งโครงการพัฒนาแหล่งน้ำในปัจจุบันใน**รูปที่ 2.1.8-1**

ตารางที่ 2.1.8-1 สรุปโครงการพัฒนาแหล่งน้ำในปัจจุบันในพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยา

โครงการพัฒนาแหล่งน้ำ	จำนวนโครงการ (แห่ง)	ปริมาตรน้ำเก็บกัก (ล้าน ลบ.ม.)	พื้นที่ชลประทาน (ไร่)	พื้นที่รับประโยชน์ (ไร่)
โครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดใหญ่	25	9	5,465,425	269,850
โครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดกลาง	20	85	118,300	77,000
โครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก	626	79	282,930	2,818,883
โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า	47	-	98,961	95,984
รวม	**718**	**173**	**5,965,616**	**3,261,717**

ที่มา : โครงการจัดทำผังน้ำ ลุ่มน้ำสะแกกรัง ป่าสัก เจ้าพระยา ท่าจีน, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2564

ที่มา : โครงการจัดทำผังน้ำ ลุ่มน้ำสะแกกรัง ป่าสัก เจ้าพระยา ท่าจีน, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2564

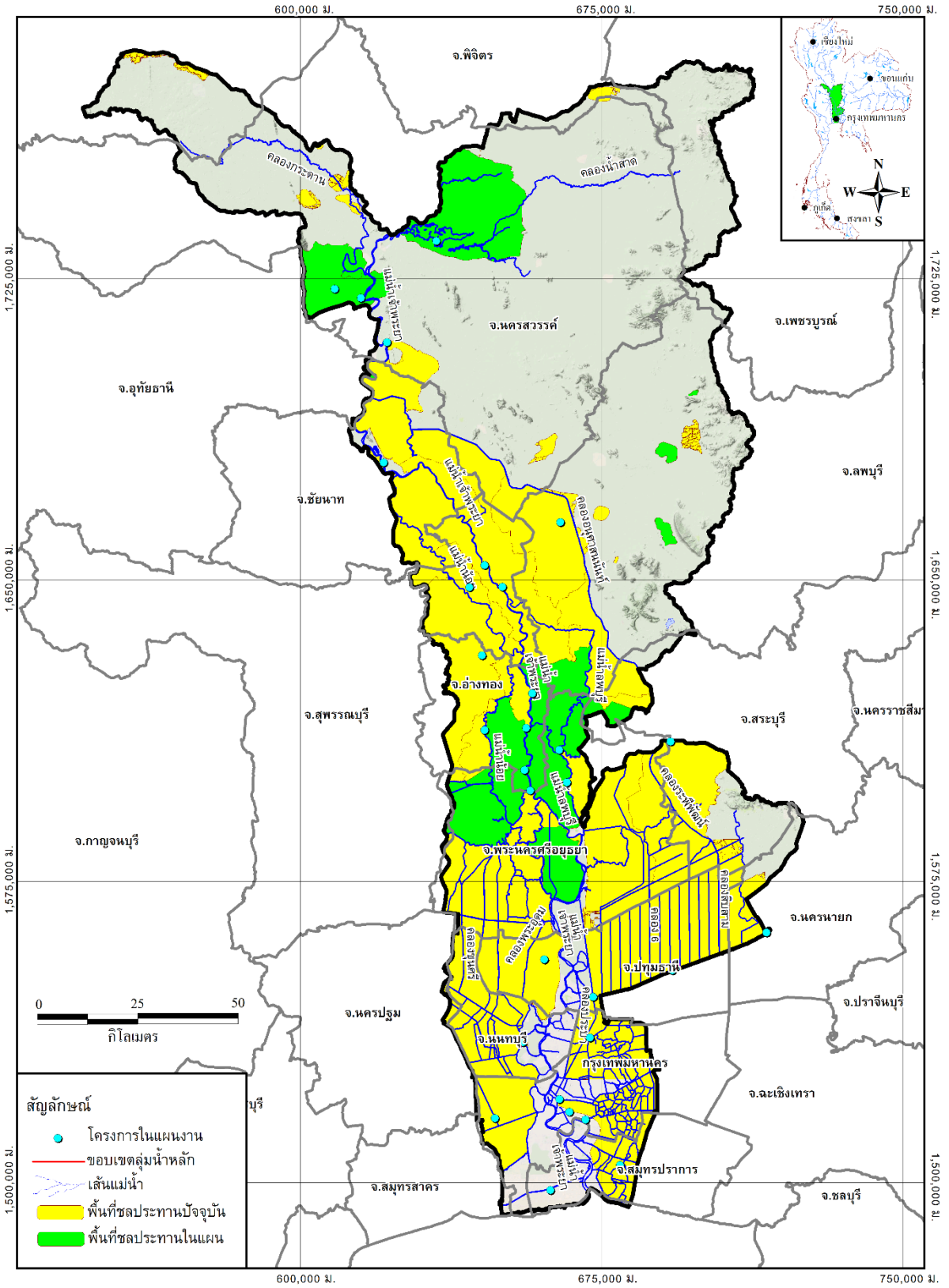
รูปที่ 2.1.8-1 โครงการพัฒนาแหล่งน้ำ ในพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยา

2) แผนงานโครงการพัฒนาแหล่งน้ำ

จากรายงานการศึกษา “โครงการศึกษาความเหมาะสมวิเคราะห์พื้นที่พิเศษและแนวทางแก้ไขเชิงบูรณาการ” สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2561 ที่ได้รวบรวมแผนงานโครงการพัฒนาแหล่งน้ำที่มีศักยภาพในการพัฒนา พบว่า ในพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยามีแผนงานโครงการจำนวนทั้งสิ้น 41 โครงการ ความจุเก็บกักรวม 313.27 ล้าน ลบ.ม. และพื้นที่รับประโยชน์รวมทั้งสิ้น 465,701 ไร่ โดยมีแผนงานโครงการขนาดใหญ่ที่สำคัญในพื้นที่ลุ่มน้ำ ได้แก่ โครงการคลองระบายน้ำหลากชัยนาท-ป่าสัก คลองระบายน้ำหลากบางบาล-บางไทร พร้อมอาคารประกอบ และคลองระบายน้ำหลากป่าสัก-อ่าวไทย รายละเอียดแสดงดัง**ตารางที่ 2.1.8-2** และตำแหน่งโครงการพัฒนาแหล่งน้ำที่มีศักยภาพในพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยา แสดงดัง**รูปที่ 2.1.8-2**

ตารางที่ 2.1.8-2 ประเภทและจำนวนโครงการพัฒนาแหล่งน้ำที่มีศักยภาพในลุ่มน้ำเจ้าพระยา

ลำดับ	ประเภทโครงการ	จำนวนโครงการ	ความจุเก็บกัก (ล้าน ลบ.ม.)	พื้นที่รับประโยชน์ (ไร่)
1	เพิ่มประสิทธิภาพระบายน้ำ	15	173.00	418,513
2	แก้มลิง	1	1.90	10,000
3	ประตูระบายน้ำ	1	0.00	3,000
4	พัฒนาแหล่งน้ำบาดาล	2	0.00	0
5	พัฒนาบึงขนาดใหญ่	1	138.37	0
6	ระบบป้องกันน้ำท่วมและระบายน้ำ	21	0.00	34,188
รวม		**41**	**313.27**	**465,701**

ที่มา : โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2563

รูปที่ 2.1.8-2 ตำแหน่งแผนงานโครงการพัฒนาแหล่งน้ำที่มีศักยภาพในลุ่มน้ำเจ้าพระยา

2.1.9 ความต้องการใช้น้ำ

การศึกษาและประเมินความต้องการใช้น้ำของกิจกรรมการใช้น้ำต่างๆ พิจารณาจากสภาพปัจจุบันของกิจกรรมการใช้น้ำ ซึ่งรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลและรายงานการศึกษาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กรอบแนวคิดการศึกษาและประเมินความต้องการใช้น้ำของลุ่มน้ำ ดังแสดงใน**ตารางที่ 2.1.9-1**

ตารางที่ 2.1.9-1 กรอบแนวคิดการศึกษาและประเมินความต้องการใช้น้ำสำหรับกิจกรรมต่างๆ ของลุ่มน้ำ

กิจกรรมการใช้น้ำ	การศึกษา/ประเมินความต้องการใช้น้ำ	
	ข้อมูล	การประเมิน/คำนวณ
การอุปโภค-บริโภค	- ประปา/แหล่งน้ำดิบ/กำลังผลิต - จำนวนประชากร - บ่อบาดาล	ประเมินจำนวนประชากร/ปริมาณน้ำผลิต
การเกษตร	รวบรวมข้อมูลกิจกรรมการปลูกพืชในพื้นที่ลุ่มน้ำ ได้แก่ - ชนิดพืช - ช่วงระยะเวลาการเพาะปลูก - การใช้น้ำ - การขาดแคลนน้ำ - ความเสียหายการเกษตร - ฯลฯ	ศึกษาและจำลองปริมาณความต้องการใช้น้ำโดยใช้การสมดุลน้ำในพื้นที่เพาะปลูกเพื่อหาปริมาณฝนใช้การและปริมาณความต้องการน้ำเพื่อการชลประทาน
การอุตสาหกรรม	- ข้อมูลโรงงานอุตสาหกรรม - ประปา - การใช้น้ำ/อัตราการใช้น้ำ	ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคอุตสาหกรรมรายจังหวัดและประเมินอัตราการใช้น้ำ
การท่องเที่ยว	-จำนวนนักท่องเที่ยว/อัตราการใช้น้ำ	ประเมินจำนวนนักท่องเที่ยว/ปริมาณน้ำ
รักษาระบบนิเวศท้ายน้ำ	ปริมาณน้ำต่ำสุดที่เคยเกิด	ไม่น้อยกว่าปริมาณน้ำต่ำสุดที่เคยเกิด

1) น้ำใช้เพื่อการอุปโภค-บริโภคและการท่องเที่ยว

แนวความคิดในการประเมินปริมาณความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคและการท่องเที่ยว ในหลักการแล้ว ในด้านความต้องการน้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภคจะเป็นการประเมินจากจำนวนประชากรคูณด้วยอัตราความต้องการใช้น้ำของประชากร ส่วนปริมาณความต้องการใช้น้ำเพื่อการท่องเที่ยวก็จะประเมินจากจำนวนนักท่องเที่ยวคูณด้วยอัตราความต้องการใช้น้ำเพื่อการท่องเที่ยว ก็จะสามารถประเมินปริมาณความต้องการใช้น้ำทั้งสองส่วนได้ แต่ในการดำเนินการเนื่องจากอัตราความต้องการใช้น้ำในแต่ละพื้นที่จะมีความแตกต่างกันเป็นอย่างมากจากรูปแบบของกิจกรรมการใช้ที่แตกต่างกัน ความไม่แน่นอนของข้อมูลในบางประเด็น อาทิเช่น การเคลื่อนย้ายแรงงาน ประชากรแฝง หรือแม้แต่แหล่งน้ำที่นำมาใช้เพื่อตอบสนองต่อความต้องการนั้นๆ ว่ามาจากแหล่งน้ำผิวดิน หรือแหล่งน้ำบาดาล ซึ่งการประเมินเฉพาะจากจำนวนประชากรคูณด้วยอัตราความต้องการใช้น้ำไม่สามารถตอบได้

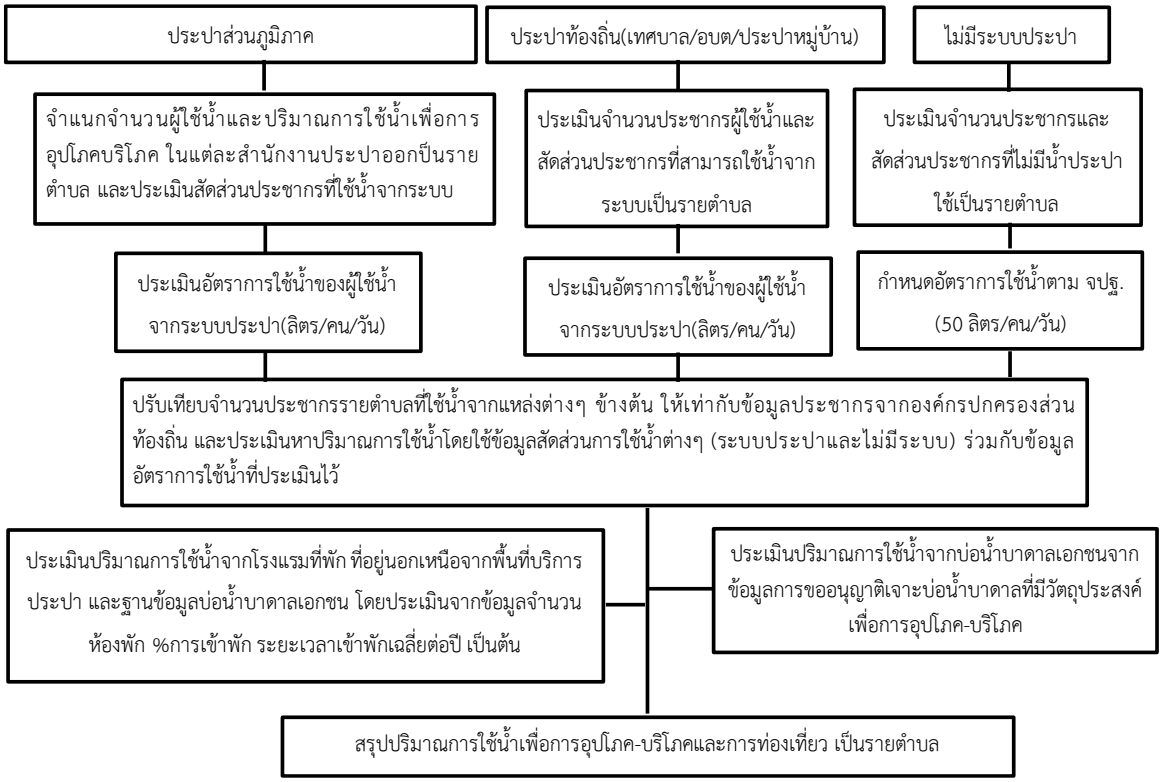
แนวคิดในการดำเนินการของที่ปรึกษา จึงพยายามพุ่งเป้าไปที่ระบบที่ส่งน้ำให้กับกิจกรรมการใช้น้ำว่าสามารถใช้น้ำจากระบบใดได้บ้าง ซึ่งในส่วนของปริมาณความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคและการท่องเที่ยวนั้น พบว่าระบบที่สามารถส่งน้ำให้กับกิจกรรมการใช้น้ำ ประกอบด้วย ระบบประปาขนาดใหญ่ ได้แก่ การประปาส่วนภูมิภาค ประปาระดับท้องถิ่น(เทศบาล อบต.) และระบบประปาขนาดเล็ก ได้แก่ ประปาหมู่บ้าน โดยในส่วนพื้นที่ที่อยู่กระจัดกระจายที่ไม่สามารถใช้น้ำจากระบบประปาได้จะมีการใช้น้ำจากบ่อน้ำบาดาล สระเก็บน้ำ ตลอดจนลำคลองต่างๆ เป็นต้น ในการดำเนินการคำนวณจะทำการแยกประชากรรายตำบลออกเป็นกลุ่มตามการใช้น้ำจากแหล่งที่ใช้ในรูปแบบต่างๆ ทั้งที่ใช้จากระบบประปาและที่ไม่สามารถใช้น้ำจากระบบประปาได้ จากนั้นนำมาคูณด้วยอัตราการใช้น้ำต่อประชากรของระบบประปาในรูปแบบต่างๆ ซึ่งมีความแตกต่างกันจะสามารถประเมินปริมาณความต้องการใช้น้ำได้ รวมถึงจะทำให้ทราบถึงข้อมูลของแหล่งน้ำที่นำมาใช้ว่าเป็นการใช้น้ำจากแหล่งน้ำผิวดิน หรือแหล่งน้ำบาดาล

จากแนวความคิดดังกล่าว ได้กำหนดแนวทางในการประเมินปริมาณความต้องการใช้น้ำเพื่ออุปโภค-บริโภคและการท่องเที่ยวดังแสดงใน**รูปที่ 2.1.9-1** และสรุปแนวทางการดำเนินการได้ดังนี้

(1) ประเมินปริมาณการใช้น้ำจากระบบประปาจากการประปาส่วนภูมิภาค: จากข้อมูลจำนวนผู้ใช้น้ำและข้อมูลปริมาณการใช้น้ำแยกรายประเภททั้ง 6 ประเภท ของแต่ละสำนักงานประปา ได้แก่ ที่อยู่อาศัย ราชการ ธุรกิจขนาดเล็ก ธุรกิจขนาดใหญ่ รัฐวิสาหกิจ และอุตสาหกรรม สามารถนำมากำหนดเป็นกิจกรรมการใช้น้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภคจำนวน 3 ประเภท ได้แก่ ที่อยู่อาศัย ราชการ และธุรกิจขนาดเล็ก จากนั้นจึงนำข้อมูลจำนวนผู้ใช้น้ำ และปริมาณการใช้น้ำของกิจกรรมทั้ง 3 ประเภทดังกล่าวมาจำแนกตามขอบเขตการปกครองในระดับตำบล

จากผลการจำแนกข้อมูลดังกล่าว จะสามารถสรุปปริมาณการใช้น้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภค ในแต่ละตำบลผ่านระบบประปาของสำนักงานประปาของการประปาส่วนภูมิภาคได้ และสามารถจำแนกสัดส่วนของแหล่งน้ำต้นทุนที่ใช้ตามแหล่งน้ำดิบที่ใช้ผลิตน้ำประปา

(2) ประเมินปริมาณการใช้น้ำจากระบบประปานอกพื้นที่การให้บริการของการประปาส่วนภูมิภาค: จากข้อมูลประปาเทศบาล/อบต. และประปาหมู่บ้าน (เป็นระบบประปาที่อยู่นอกเขตพื้นที่การให้บริการของการประปาส่วนภูมิภาค) สามารถนำมาสรุปปริมาณการใช้น้ำและสัดส่วนประชากรที่สามารถใช้น้ำจากระบบประปาในแต่ละเขตการปกครองได้ และสามารถจำแนกสัดส่วนของแหล่งน้ำต้นทุนที่ใช้ตามแหล่งน้ำดิบที่ใช้ผลิตน้ำประปาได้

รูปที่ 2.1.9-1 แนวทางในการประเมินปริมาณความต้องการใช้น้ำเพื่ออุปโภค-บริโภคและการท่องเที่ยว

(3) ประเมินปริมาณการใช้น้ำนอกเขตการจ่ายน้ำของระบบประปา: จากจำนวนประชากรทั้งหมดของแต่ละเขตการปกครอง เมื่อหักจำนวนประชากรที่ใช้น้ำจากระบบประปา ที่ประเมินจากข้อ (1) และข้อ (2) ออกแล้ว จำนวนประชากรที่เหลือคือประชากรที่อยู่ห่างไกลชุมชน ซึ่งไม่สามารถใช้น้ำจากระบบประปาดังกล่าวได้ จึงต้องใช้น้ำจากบ่อน้ำบาดาล ห้วย หนอง คลอง บึง ต่างๆ

จากข้อมูลจำนวนประชากรที่ได้ สามารถนำมาประเมินปริมาณการใช้น้ำบาดาลเพื่อการอุปโภค-บริโภค โดยคูณด้วยอัตราการใช้น้ำเท่ากับ 50 ลิตรต่อคนต่อวัน ตามมาตรฐานของการสำรวจความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.)

(4) ประเมินปริมาณการใช้น้ำจากบ่อน้ำบาดาลภาคเอกชน: จากฐานข้อมูลบ่อน้ำบาดาลเอกชน ที่มีวัตถุประสงค์ในการขออนุญาตเจาะ เพื่อใช้น้ำบาดาลในการอุปโภค-บริโภค สามารถสรุปปริมาณการใช้น้ำได้โดยตรง โดยสรุปแยกเป็นรายตำบลจากระบบฐานข้อมูลบ่อน้ำบาดาลภาคเอกชนของสำนักควบคุมกิจการน้ำบาดาล กรมทรัพยากรน้ำบาดาล

(5) ประเมินปริมาณการใช้น้ำเพื่อการท่องเที่ยว : เป็นการประเมินปริมาณการใช้น้ำจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปพักค้างแรมในพื้นที่ต่าง ๆ โดยคณะศึกษาได้ตั้งสมมุติฐานว่า จะพิจารณาประเมินปริมาณการใช้น้ำเพื่อการท่องเที่ยวเฉพาะโรงแรม/ที่พักที่อยู่นอกเขตพื้นที่การให้บริการของการประปาส่วนภูมิภาคเท่านั้น นอกจากนี้โรงแรมที่พักดังกล่าวจะต้องไม่มีรายชื่ออยู่ในฐานข้อมูลการขออนุญาติเจาะบ่อน้ำบาดาลในฐานข้อมูลบ่อน้ำบาดาลภาคเอกชนอีกด้วย โดยในการประเมินดังกล่าวจะทำการรวบรวมข้อมูลที่อยู่โรงแรมที่พักจำแนกรายตำบล รวมถึงจำนวนห้องพัก เปอร์เซ็นต์การเข้าพัก และระยะเวลาเข้าพักเฉลี่ยต่อปี เพื่อมาทำการคำนวณหาปริมาณการใช้น้ำที่เกิดจากการท่องเที่ยว

(6) จากขั้นตอน (1) ถึงขั้นตอนที่ (5) จะสามารถประเมินปริมาณการใช้น้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภคและการท่องเที่ยวของแต่ละตำบลได้ทั้งหมด หลังจากนั้นนำมาสรุปให้เป็นข้อมูลรายลุ่มน้ำสาขาและลุ่มน้ำหลักต่อไป

จากแนวทางการวิเคราะห์ดังกล่าว สามารถคำนวณความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภคและท่องเที่ยว ปี พ.ศ. 2562 สำหรับแต่ละลุ่มน้ำสาขา ได้ดังแสดงใน**ตารางที่ 2.1.9-2**

2) น้ำใช้เพื่อการเกษตร

ในการประเมินความต้องการใช้น้ำเพื่อการเกษตร จะแบ่งเป็นพื้นที่ในเขตชลประทานและนอกเขตชลประทาน โดยการศึกษาและจำลองปริมาณความต้องการใช้น้ำโดยใช้วิธีการสมดุลน้ำในแปลงพื้นที่เพาะปลูกซึ่งมีข้อมูลพื้นฐานในการคำนวณสรุปได้ดังนี้

- พื้นที่เพาะปลูก
- อัตราการคายระเหย และปริมาณฝนของแต่ละพื้นที่เพาะปลูก
- สัมประสิทธิ์การคายระเหยของพืชชนิดต่างๆ
- ชนิดของพืชที่ปลูก
- ปฏิทินการปลูกพืชชนิดต่างๆ ในแต่ละพื้นที่

2.1) การประเมินความต้องการใช้น้ำของพืชใดๆ (ETo) การประเมินความต้องการใช้น้ำของพืช โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์การใช้น้ำของพืช (Kc) และ Potential Evapotranspiration (ETp) ดังนี้

$$ETo = Kc \times Etp$$

เมื่อ ETo = ความต้องการใช้น้ำของพืช (มม./วัน)

Kc = สัมประสิทธิ์การใช้น้ำของพืช

ETp = Potential Evapotranspiration (มม./วัน)

สำหรับค่าสัมประสิทธิ์การใช้น้ำของพืช (Kc) ซึ่งขึ้นอยู่กับชนิดและอายุการเจริญเติบโตของพืช และค่าปริมาณการคายน้ำรวมการระเหยของพืชอ้างอิง (Potential Evapotranspirationม ETp) คำนวณโดยวิธี “Penman-Monteith” แสดงดังแสดงค่าสัมประสิทธิ์การใช้น้ำของพืช (Kc) โดยวิธี Penman Montieth ไว้ใน**ตารางที่ 2.1.9-3** โดยรวบรวมจากเวปไซต์กลุ่มงานวิจัยการใช้น้ำชลประทาน ส่วนการใช้น้ำชลประทาน สำนักอุทกวิทยาและบริหารน้ำ ttp://water.rid.go.th/hwm/cropwater/index.htm) และแสดงผลการคำนวนปริมาณการคายน้ำรวมการระเหยของพืชอ้างอิงรายเดือนเฉลี่ยที่สถานีตรวจอากาศที่ตั้งอยู่บริเวณลุ่มน้ำไว้ใน**ตารางที่ 2.1.9-4** และได้แสดงเส้นชั้นความลึกเทียบเท่าของปริมาณการคายน้ำรวมการระเหยของพืชอ้างอิงรวมทั้งปีเฉลี่ยและรายเดือนเฉลี่ยไว้ใน**รูปที่ 2.1.9-2** และ **รูปที่ 2.1.9-3** ตามลำดับ

ตารางที่ 2.1.9-2 ความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภคและท่องเที่ยว ปี พ.ศ. 2562

รหัส/ชื่อลุ่มน้ำหลัก/สาขา	ความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและท่องเที่ยว ปี พ.ศ. 2562 (ล้านลบ.ม./ปี)															
	การใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค										การใช้น้ำเพื่อการท่องเที่ยว (นอกเขตประปา)**			รวมการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและ ท่องเที่ยว		
	กปน./กปภ.		ประปาท้องถิ่น		ไม่มีระบบประปา		บ่อน้ำ	รวมการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค								
	ผิวดิน	บาดาล	ผิวดิน	บาดาล	ผิวดิน	บาดาล	บาดาล	ผิวดิน	บาดาล	รวม	ผิวดิน	บาดาล	รวม	ผิวดิน	บาดาล	รวม
10 ลุ่มน้ำเจ้าพระยา	**1,246.66**	**3.21**	**44.12**	**116.08**	**0.11**	**0.34**	**26.50**	**1,290.89**	**146.13**	**1,437.02**	**0.11**	**0.14**	**0.26**	**1,291.01**	**146.27**	**1,437.28**
1001 บึงบรเพ็ด	10.15	0.02	9.42	6.92	0.05	0.07	0.43	19.62	7.44	27.06	0.01	0.01	0.01	19.63	7.44	27.07
1002 ที่ราบแม่น้ำเจ้าพระยา	1,236.51	3.19	34.70	109.16	0.06	0.27	26.07	1,271.27	138.69	1,409.96	0.11	0.14	0.24	1,271.38	138.83	1,410.21

ที่มา : โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2563

ตารางที่ 2.1.9-3 ค่าสัมประสิทธิ์การใช้น้ำของพืช (Kc) โดยวิธี Penman Montieth

เดือน	มะนาว(1-3 ปี)	มะนาว (3-5 ปี)	มะม่วง	ส้มโอ	หญ้าแฝก	หญ้ารูซี่	หญ้าเนเปียร์แคระ	ถั่วไมยรา	กล้วยน้ำว้า	ปทุมมา	ธูปฤาษี	ขนุน	มะลิ	กล้วยหอม	**เดือนที่**	ฝ้าย	อ้อย	ละหุ่ง	หน่อไม้ฝรั่ง	เผือก	กุหลาบ
มค.	1.06	1.16	1.69	1.62	0.79	0.85	1.81	0.92	1.45		1.75	1.29	2.35	2.21	**1**	0.88	0.65	0.76	0.68	1.00	0.89
กพ.	1.02	1.11	1.61	1.45	0.87	1.24	1.90	1.12	1.64		1.70	1.01	1.35	2.02	**2**	1.19	0.86	0.86	1.10	1.23	0.95
มีค.	1.10	1.17	1.27	1.12	0.83	0.57	1.95	1.28	2.30		0.91	1.29	1.49	2.22	**3**	1.34	1.13	1.01	1.42	2.14	1.46
เมย.	1.38	1.47	1.24	1.02	1.03	1.05	2.28		2.11		0.80	1.59	1.08	1.94	**4**	1.15	1.35	1.02	1.48	2.27	1.49
พค.	1.44	1.51	1.19	1.13	1.37	0.88	2.25		2.38	0.35	0.88	1.73	1.84	1.74	**5**	0.85	1.56	1.01	1.29	1.66	1.16
มิย.	1.50	1.59	2.10	1.97	1.37	1.23	1.98		2.29	0.61	1.01	1.77	1.46	1.78	**6**	0.62	1.29	0.89	1.08	1.50	1.33
กค.	1.29	1.35	2.46	2.44	1.53	1.03	1.37	0.65	3.28	0.65	1.27	1.38	0.90	1.96	**7**		1.20	0.70	0.83		2.07
สค.	1.08	1.14	2.53	2.36	1.33	0.98	1.25	1.41	3.19	0.62	1.48	1.58	1.74	2.07	**8**		0.93	0.47	0.66		1.79
กย.	1.30	1.33	2.28	1.97	1.24	0.77	1.12	1.53	3.39	1.14	1.53	1.83	2.18	2.18	**9**		0.63		0.55		2.17
ตค.	1.40	1.42	2.29	1.96	1.26	1.09	0.76	0.75	3.39	0.67	1.49	0.84	2.32	2.18	**10**		0.52		0.61		2.25
พย.	1.18	1.21	2.50	1.90	1.34	0.58	1.77	0.54	1.63	0.52	1.54	0.65	2.19	1.88	**11**				0.76		1.73
ธค.	1.19	1.28	1.90	1.74	0.91	1.24	2.11	0.68	1.10	0.74	1.73	1.27	2.56	1.86	**12**				0.74		1.90

สัปดาห์ที่	ข้าวนาหว่าน น้ำตม (สุพรรณบุรี 1)	ข้าว กข.	ข้าวขาวดอกมะลิ 105	ข้าวบาสมาติ	ข้าวสาลี	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	ข้าวโพดหวาน	ข้าวฟ่าง	ถั่วเหลือง	ถั่วเขียว	งา	ทานตะวัน	แตงโม	กะหล่ำดอก	คะน้า	มะเขือเทศ	หอมหัวใหญ่	หอมแดง	มะระ	บานชื่น
1	0.80	1.03	0.66	1.22	0.50	0.63	0.65	0.54	0.64	0.58	0.59	0.68	1.02	1.01	0.54	0.73	0.75	0.72	0.88	0.36
2	1.05	1.07	0.79	1.30	0.52	0.72	0.68	0.57	0.69	0.87	0.70	0.73	1.14	1.36	0.60	0.82	0.76	0.82	1.09	0.58
3	1.25	1.12	0.97	1.36	0.61	0.86	0.84	0.68	0.81	1.18	0.85	0.75	1.60	1.43	0.68	0.91	0.80	0.94	1.23	0.77
4	1.40	1.29	1.18	1.45	0.76	1.13	0.99	0.84	1.01	1.40	1.11	0.78	1.90	1.47	0.72	1.01	0.88	1.05	1.35	0.93
5	1.50	1.38	1.35	1.47	1.11	1.35	1.16	1.05	1.23	1.28	1.23	0.81	2.10	1.49	0.78	1.12	1.01	1.15	1.43	1.07
6	1.55	1.45	1.51	1.49	1.26	1.52	1.22	1.21	1.32	1.19	1.28	0.85	1.90	1.19	0.83	1.21	1.12	1.20	1.48	1.18
7	1.60	1.50	1.61	1.49	1.33	1.61	1.21	1.23	1.35	0.66	1.24	0.90	1.73	1.17	0.73	1.30	1.21	1.20	1.47	1.27
8	1.63	1.48	1.64	1.48	1.38	1.63	1.15	1.26	1.34	0.44	1.21	0.95	1.44		0.67	1.36	1.32	1.15	1.46	1.33
9	1.68	1.42	1.62	1.46	1.37	1.58	0.96	1.25	1.27	0.34	1.13	0.97	1.03			1.41	1.38	1.08	1.41	1.38
10	1.60	1.34	1.60	1.44	1.32	1.50	0.72	1.20	1.09		0.98	1.06	0.75			1.41	1.41	0.92	1.36	
11	1.50	1.23	1.55	1.36	1.14	1.38	0.61	1.12	0.85		0.71	1.10	0.65			1.37	1.40	0.77	1.29	
12	1.36	0.94	1.46	1.23	0.83	1.15		0.94	0.74		0.55	1.03	0.52			1.31	1.37	0.67		
13	1.08	0.86	1.28	1.11	0.62	0.90		0.78	0.74			0.92				1.22	1.33			
14	0.65		1.08	0.93	0.46	0.67		0.69	0.72			0.80				1.08	1.29			
15					0.39			0.65				0.72				0.92	1.22			
16								0.62												

ที่มา : โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2563

ตารางที่ 2.1.9-4 ค่าปริมาณการคายน้ำรวมการระเหยของพืชอ้างอิงที่สถานีตรวจอากาศโดยวิธี Penman Montieth

สถานี	รหัส	ปริมาณการคายระเหยของพืชอ้างอิงรายเดือนเฉลี่ย (มม.)												ทั้งปี (มม.)
		เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	
1. เพชรบูรณ์	48379	99.5	107.2	140.4	150.0	138.9	115.8	109.1	103.5	99.3	111.6	107.1	97.3	1,379.9
2. พิจิตร	48386	97.0	108.9	139.2	159.3	154.1	135.6	118.4	115.3	109.2	112.2	106.8	97.7	1,453.7
3. ตาก สกษ.	48387	93.6	107.8	139.8	144.6	126.2	99.3	82.2	79.7	84.0	90.8	92.1	87.1	1,227.2
4. นครสวรรค์	48400	106.3	127.1	169.9	178.2	156.2	133.8	128.3	120.9	112.2	116.9	107.4	99.8	1,557.1
5. นครสวรรค์ (ตากฟ้า)	48401	113.2	118.7	147.6	158.7	148.5	134.7	119.4	115.0	108.0	112.8	115.2	114.1	1,505.8
6. ชัยนาท	48402	103.5	112.8	142.6	159.6	154.1	135.0	125.9	122.1	112.2	111.9	112.2	106.6	1,498.6
7. พระนครศรีอยุธยา	48415	128.0	122.4	150.4	154.8	149.7	130.2	120.3	114.7	109.2	114.1	126.0	134.2	1,554.0
8. ปทุมธานี	48419	118.7	124.3	152.8	157.8	155.6	138.9	129.9	129.0	120.0	112.5	117.3	124.0	1,580.9
9. สถานีอากาศเกษตรอู่ทอง	48427	102.3	108.4	133.9	147.3	141.7	115.8	111.3	115.0	111.9	111.3	107.4	102.3	1,408.5
10. นครราชสีมา สกษ. ปากช่อง	48435	141.4	133.3	157.8	150.9	146.3	141.9	137.0	129.6	107.4	113.2	126.3	140.4	1,625.4
11. นครปฐม	48451	106.6	117.0	148.2	157.2	147.6	127.8	120.6	122.5	117.9	114.4	110.7	105.1	1,495.5
12. สถานีอากาศเกษตรบางนา	48453	112.5	120.7	152.8	154.8	145.1	128.7	121.8	123.4	113.7	110.7	114.3	117.2	1,515.7
13. กรุงเทพ	48455	115.3	126.3	155.9	158.7	146.0	129.6	127.4	122.8	111.0	112.2	113.7	112.2	1,531.2

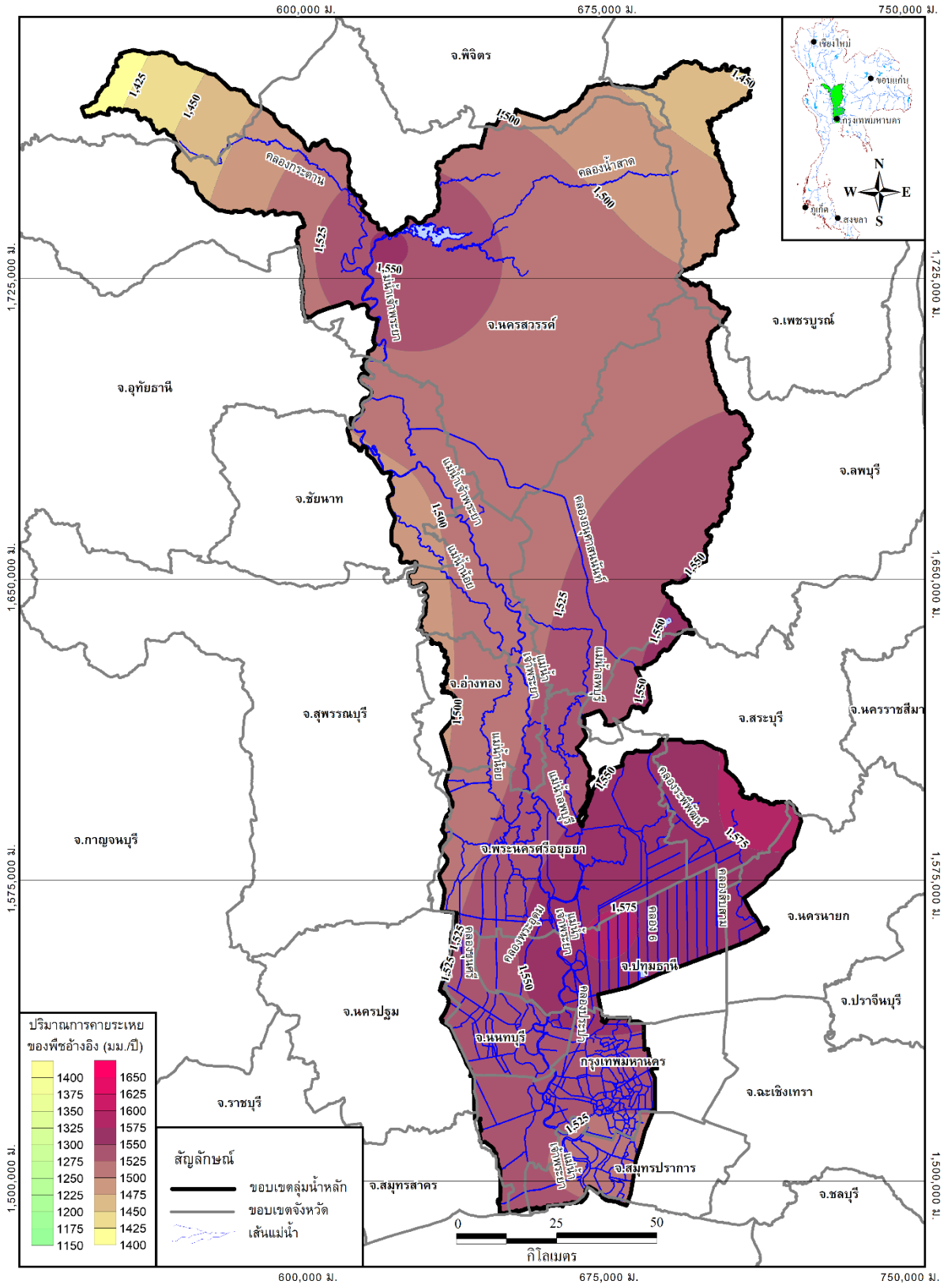
ที่มา : โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2563

2.2) แบบจำลองปริมาณฝนใช้การ (Effective Rainfall Model) ฝนใช้การหมายถึง ฝนที่พืชสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ปริมาณฝนใช้การของพืชแต่ละชนิดจะแตกต่างกันตามชนิดของพืชและวิธีการให้น้ำ เช่น ฝนใช้การของข้าวเป็นส่วนของปริมาณน้ำฝนที่ขังอยู่ในแปลงนาในระดับที่ไม่เป็นอันตรายแก่ต้นข้าว ส่วนฝนใช้การของพืชไร่หรือพืชอื่นเป็นส่วนของปริมาณน้ำฝนที่ซึมอยู่ในเขตรากพืชและพืชสามารถดูดไปใช้ได้ แบบจำลองปริมาณฝนใช้การเป็นแบบจำลองที่ใช้วิเคราะห์ประเมินปริมาณฝนที่สามารถนำมาใช้แทนน้ำชลประทาน ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญคือ ปริมาณฝนตกในแต่ละช่วงเวลา ปริมาณการใช้น้ำของพืช และความสูงของคันนา กล่าวคือ หากเกษตรกรนิยมเก็บน้ำชลประทานไว้ในแปลงนาที่ระดับต่ำ เมื่อฝนตกลงมากจะสามารถที่จะเก็บน้ำฝนไว้ในแปลงนาได้มาก เป็นต้น ดังนั้นในสัปดาห์ที่มีปริมาณฝนตกน้อยร้อยละของฝนใช้การจะสูงกว่าสัปดาห์ที่มีฝนตกมากและยังขึ้นอยู่กับปริมาณฝนที่ตกในสัปดาห์ก่อนๆ อีกด้วย

ผลการประเมินปริมาณฝนใช้การโดยแบบจำลองดังกล่าว มีค่าปริมาณน้ำฝนใช้การรายวันแล้วจึงนำมารวมกันเป็นรายสัปดาห์หรือรายเดือน เพื่อใช้เป็นข้อมูลนำเข้าแบบจำลองความต้องการน้ำ

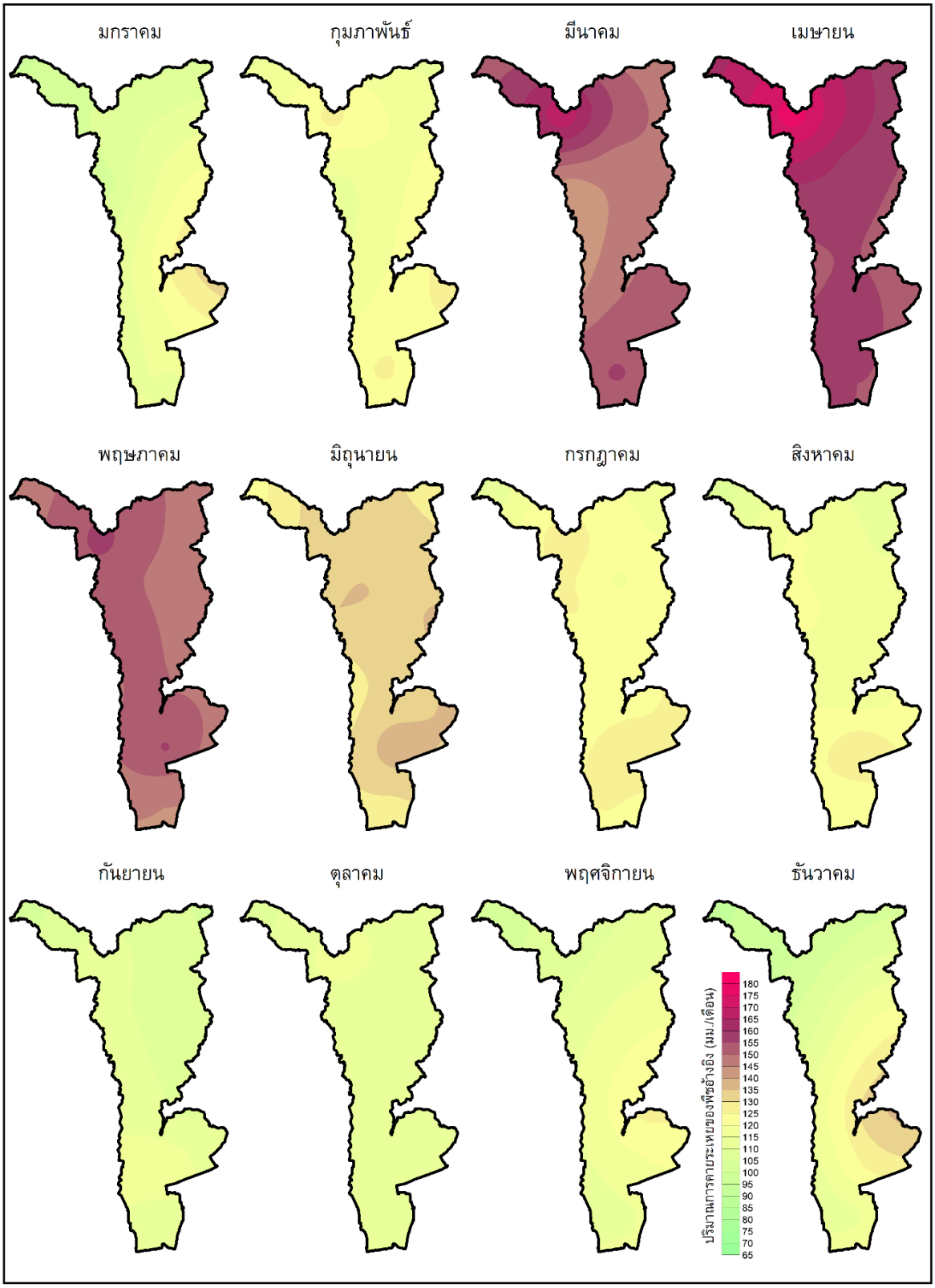
แบบจำลองปริมาณฝนใช้การ แสดงดังใน**รูปที่** โดยกำหนดให้มีค่าระดับน้ำฝนใช้การสามารถถึงระดับน้ำในแปลงเพาะปลูก โดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับคือ

- ระดับน้ำในแปลงที่ความจุต่ำสุด (STMIN) = 45 มม.
- ระดับน้ำในแปลงนาที่ความจุหลังการให้น้ำ (STO) = 90 มม.
- ระดับน้ำในแปลงนาที่ความจุสูงสุด (STMAX) = 120 มม.

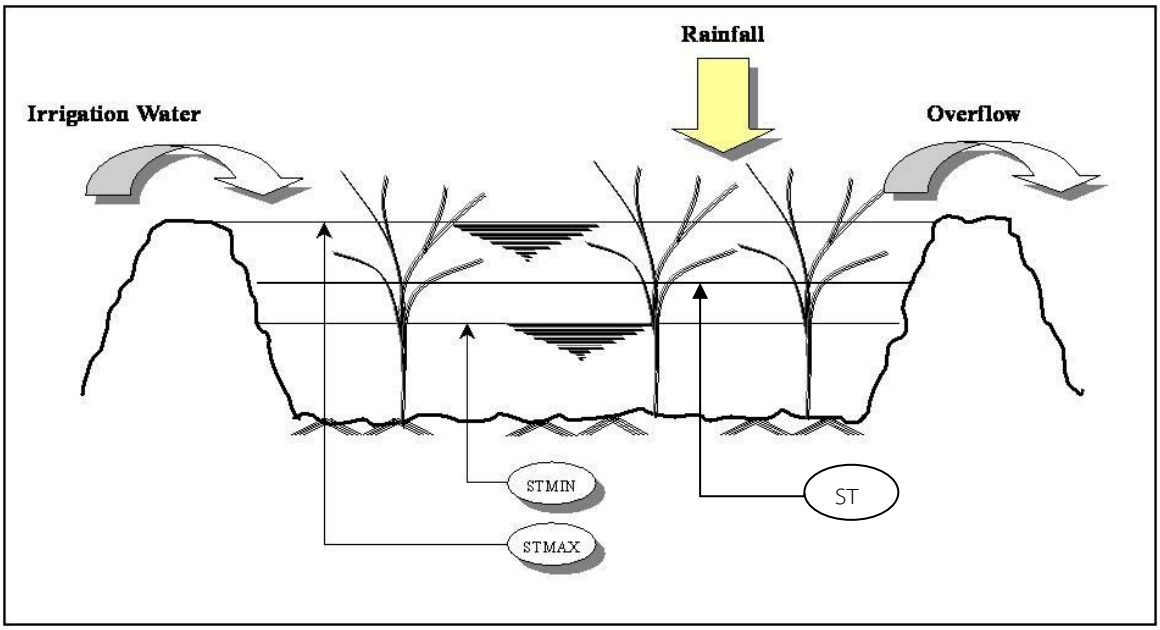
ที่มา : โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2563

รูปที่ 2.1.9-2 เส้นชั้นความลึกเทียบเท่าของปริมาณการคายน้ำรวมการระเหยของพืชอ้างอิงรายปีเฉลี่ย

ที่มา : โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2563

รูปที่ 2.1.9-3 เส้นชั้นความลึกเทียบเท่าของปริมาณการคายน้ำรวมการระเหยของพืชอ้างอิงรายเดือนเฉลี่ย

รูปที่ 2.1.9-4 แบบจำลองแปลงนา

2.3) ปริมาณน้ำเตรียมแปลง การปลูกข้าวต้องการปริมาณน้ำจำนวนหนึ่ง เพื่อใช้ในการเตรียมแปลงทั้งในฤดูฝนและฤดูแล้งซึ่งการปลูกพืชชนิดอื่นต้องการน้อยมาก และปริมาณน้ำส่วนนี้จะแปรผันกับปัจจัยที่สำคัญ ได้แก่ คุณสมบัติทางกายภาพของดิน ความชื้นของดิน ชนิดของดิน ความสามารถการระเหยของน้ำ วิธีและระยะเวลาในการเตรียมแปลง ปริมาณน้ำเตรียมแปลงมีค่าประมาณ 200-300 มม. ระยะเวลาในการเตรียมแปลงสำหรับนาข้าว 1 ไร่เท่ากับ 2-3 สัปดาห์

2.4) ปริมาณน้ำซึมลงไปในดิน การปลูกข้าวจำเป็นต้องมีน้ำขังอยู่ในแปลงนาในระดับที่เหมาะสม ดังนั้นจะมีปริมาณน้ำส่วนหนึ่งที่ซึมเลยเขตรากพืชลงไปในดิน ซึ่งพืชไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ ปริมาณน้ำซึมลงในดินขึ้นอยู่กับองค์ประกอบและปัจจัยที่สำคัญ ได้แก่ คุณสมบัติของดิน วิธีการเตรียมแปลง ความสูงของน้ำที่ขังในแปลงนาและระดับน้ำใต้ดิน ซึ่งพิจารณากำหนดให้ปริมาณน้ำที่ซึมลงในดินประมาณ 1.0-3.0 มม./วัน

2.5) ประสิทธิภาพการชลประทาน ประสิทธิภาพการชลประทานเป็นค่าดัชนีชี้วัดปริมาณน้ำชลประทานที่ต้องการ ซึ่งปริมาณน้ำชลประทานดังกล่าวควรมากกว่าปริมาณความต้องการใช้น้ำของพืชที่แปลงเพาะปลูก ทั้งนี้เพื่อทดแทนปริมาณน้ำที่สูญเสียระหว่างทางลำเลียงน้ำและที่สูญเสียในกระบวนการใช้น้ำ สำหรับโครงการนี้กำหนดประสิทธิภาพการชลประทานเท่ากับร้อยละ 55

2.6) ความต้องการน้ำชลประทาน (Irrigation Demand) แบบจำลองความต้องการน้ำชลประทาน (Irrigation Demand Model) ใช้วิเคราะห์ประเมินและจำลองความต้องการน้ำชลประทานรายสัปดาห์ หรือปริมาณน้ำที่ต้องการบริเวณอาคารบังคับน้ำปากคลองส่งน้ำ เพื่อให้สามารถ

ลำเลียงน้ำไปถึงแปลงเพาะปลูกด้วยปริมาณน้ำที่เพียงพอ สำหรับการเพาะปลูกข้าว พืชไร่พืชผัก หรืออื่นๆ ตามคำจำกัดความดังนี้

$$\text{ปริมาณความต้องการน้ำชลประทาน} = \frac{\text{ปริมาณการใช้น้ำของพืช} + \text{การรั่วซึมบนแปลง} - \text{ฝนใช้การ}}{\text{ประสิทธิภาพการชลประทาน}}$$

2.7) รูปแบบการปลูกพืช (Crop Pattern) สำหรับลุ่มน้ำย่อยต่างๆ จากการรวบรวมข้อมูลจัดเก็บของหน่วยงานในพื้นที่ กรมชลประทานและเกษตรจังหวัด อำเภอ เป็นต้น

จากการรวบรวมและทบทวนข้อมูล พบว่าลุ่มน้ำเจ้าพระยามีความต้องการน้ำเพื่อการเกษตรกรรมรวมทั้งสิ้น 6,240.00 ล้านลบ.ม.ต่อปี โดยเป็นความต้องการน้ำเพื่อการเกษตรในเขตพื้นที่ชลประทานเท่ากับ 2,706.68 ล้านลบ.ม.ต่อปี และนอกเขตพื้นที่ชลประทานเท่ากับ 3,533.32 ล้านลบ.ม.ต่อปี ซึ่งแสดงรายละเอียดความต้องการน้ำของแต่ละลุ่มน้ำสาขา ดัง**ตารางที่ 2.1.9-5**

ตารางที่ 2.1.9-5 ความต้องการน้ำเพื่อการเกษตรกรรมของแต่ละลุ่มน้ำสาขาในลุ่มน้ำเจ้าพระยา

รหัส/ชื่อลุ่มน้ำหลัก/สาขา	ความต้องการใช้น้ำเพื่อการเกษตรกรรม ปี พ.ศ. 2562 (ล้านลบ.ม/ปี)								
	พื้นที่เกษตรกรรมในเขตพื้นที่ชลประทาน*			พื้นที่เกษตรกรรม นอกเขตพื้นที่ชลประทาน			รวมในเขตพื้นที่ชลประทานและนอกเขตพื้นที่ชลประทาน		
	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	ทั้งปี	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	ทั้งปี	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	ทั้งปี
10 ลุ่มน้ำเจ้าพระยา	**1294.18**	**1412.5**	**2706.68**	**1520.32**	**2013**	**3533.32**	**2814.5**	**3425.5**	**6240**
1001 บึงบอระเพ็ด	32.41	40.7	73.11	451.67	663.31	1114.98	484.07	704.01	1188.08
1002 ที่ราบแม่น้ำเจ้าพระยา	1261.77	1371.8	2633.57	1068.66	1349.69	2418.35	2330.42	2721.49	5051.92

หมายเหตุ: * ไม่คิดประสิทธิภาพการชลประทาน

ที่มา : โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2563

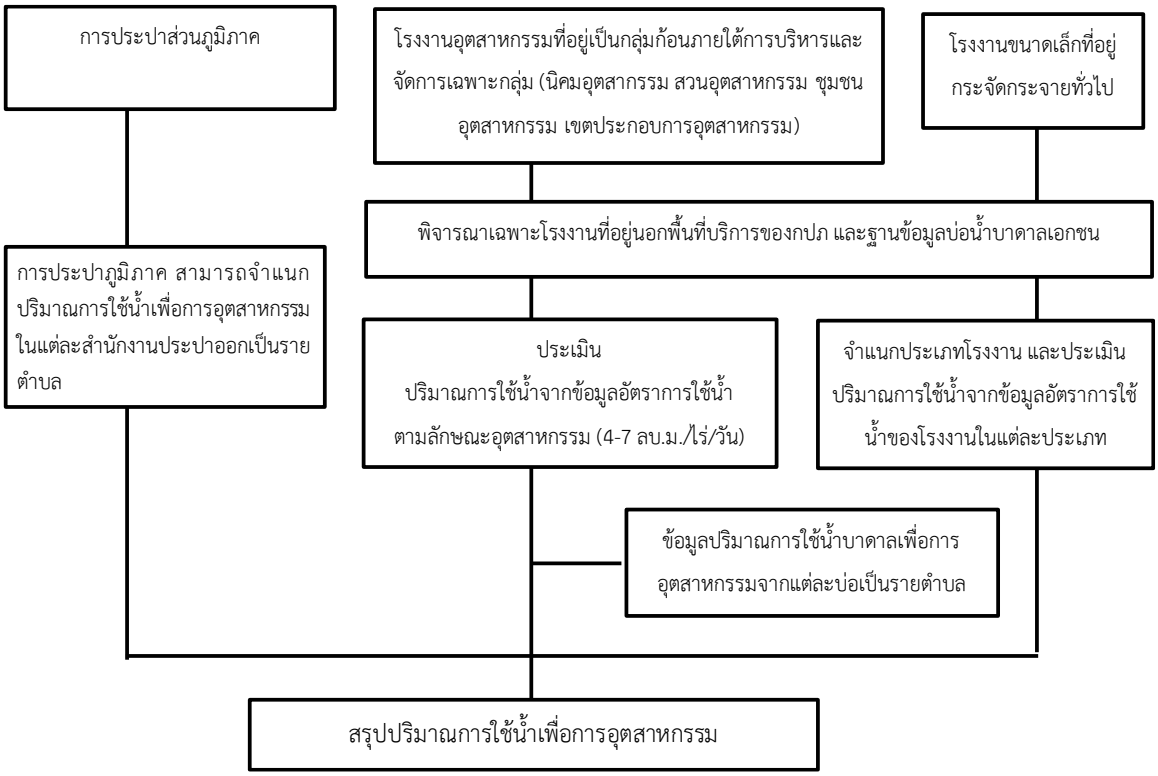
3) น้ำใช้เพื่อการอุตสาหกรรม

การศึกษาความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุตสาหกรรม เป็นการศึกษาถึงความต้องการน้ำเพื่อการอุตสาหกรรมของโรงงานประเภทต่างๆ ซึ่งมีความต้องการใช้น้ำที่แตกต่างกันตามประเภทของโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งได้จำแนกไว้เป็น 10 ประเภท ดัง**ตารางที่ 2.1.9-6**

ตารางที่ 2.1.9-6 ความต้องการใช้น้ำตามประเภทของโรงงานอุตสาหกรรม

รหัส	ประเภท	รายละเอียดประเภทอุตสาหกรรมหลัก	ปริมาณความต้องการน้ำ (ลบ.ม./ไร่/วัน))
01	Accessory	อุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วน อุปกรณ์ต่างๆ	6.00
02	Chemical	อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์	8.00
03	Food	อุตสาหกรรมอาหาร เครื่องดื่ม	12.00
04	Metal	อุตสาหกรรมถลุง หล่อ โลหะ	5.00
05	Other	อุตสาหกรรมทั่วไป	7.00
06	Outside	อุตสาหกรรมกลางแจ้ง เช่น โม่-บดหิน ดูดทราย เผาถ่าน หีบฝ้าย อบเมล็ดพืช ฯลฯ	4.00
07	Paper	อุตสาหกรรมกระดาษ เช่น ผลิตเยื่อกระดาษ ภาชนะจากกระดาษ ฯลฯ	4.00
08	Textile	อุตสาหกรรมสิ่งทอ ฟอกหนัง ย้อมสี	5.00
09	Unmetal	ผลิตภัณฑ์อโลหะ เช่น แก้ว กระเบื้องเคลือบ ปูน ฯลฯ	8.00
10	Wood	ผลิตภัณฑ์ไม้ เครื่องเรือน	3.00

การประเมินความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุตสาหกรรม ใช้ฐานข้อมูลจากทะเบียนโรงงานอุตสาหกรรมของกรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม โดยนำมาคูณกับอัตราการใช้น้ำประเภทอุตสาหกรรมต่างๆ ซึ่งกรมโรงงานอุตสาหกรรมได้ประเมินไว้หลังจากนั้นจะรวมกับข้อมูลปริมาณการใช้น้ำจากการประปาและบ่อบาดาลของเอกชนในพื้นที่โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ดังแสดงไว้ใน**รูปที่ 2.1.9-5**

รูปที่ 2.1.9-5 แนวทางในการประเมินปริมาณความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุตสาหกรรม

จากการวิเคราะห์ความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุตสาหกรรม ปี พ.ศ. 2562 ทั้งในส่วนของการประปานครหลวง และการประปาส่วนภูมิภาค บ่อน้ำบาดาลเอกชน (เพื่อการอุตสาหกรรม) โรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็กนอกเขตประปา ทั้งแหล่งน้ำผิวดินและใต้ผิวดิน พบว่าลุ่มน้ำเจ้าพระยามีความต้องการน้ำเพื่อการอุตสาหกรรม 252.26 ล้าน ลบ.ม./ปี รายละเอียดดัง**ตารางที่ 2.1.9-7**

ตารางที่ 2.1.9-7 ความต้องการน้ำเพื่อการอุตสาหกรรมของแต่ละลุ่มน้ำสาขาในลุ่มน้ำเจ้าพระยา

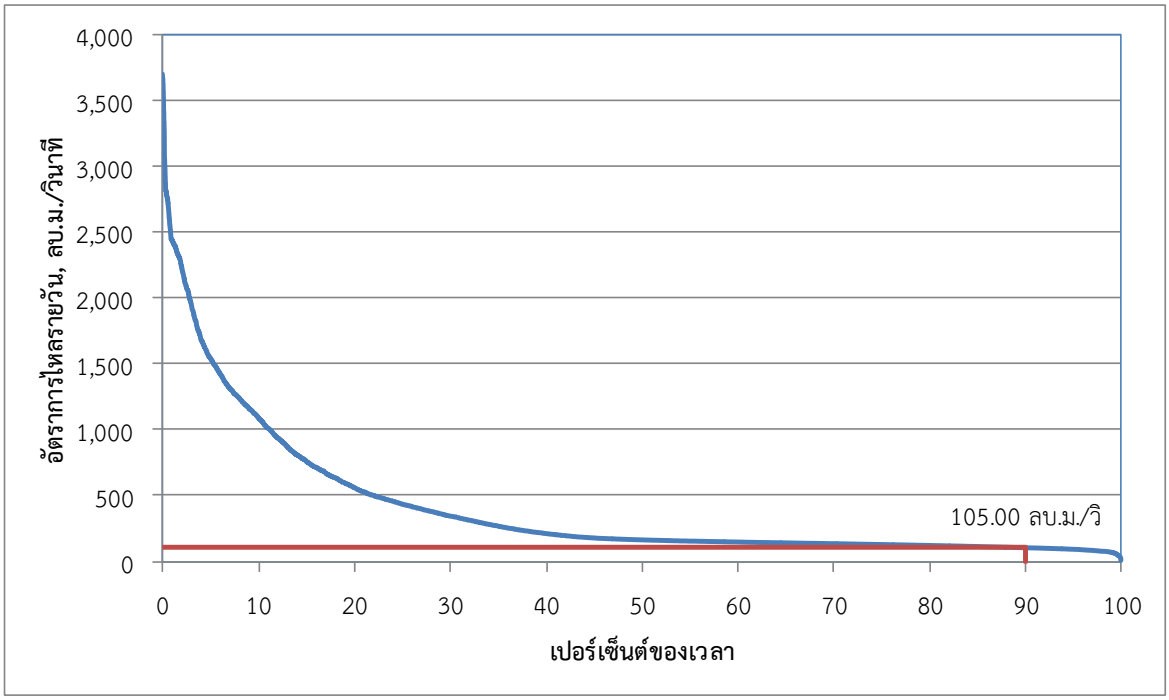
รหัส/ชื่อลุ่มน้ำหลัก/สาขา	ความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุตสาหกรรม ปี พ.ศ. 2562 (ล้านลบ.ม./ปี)							
	การประปานครหลวง และการประปาส่วนภูมิภาค		บ่อน้ำบาดาลเอกชน	โรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็กนอกเขตประปา		รวมการใช้น้ำเพื่อการอุตสาหกรรม		
	ผิวดิน	บาดาล		ผิวดิน	บาดาล	ผิวดิน	บาดาล	รวม
10 ลุ่มน้ำเจ้าพระยา	**93.66**	**0.54**	**77.53**	**19.52**	**61.01**	**113.18**	**139.08**	**252.26**
1001 บึงบรเพ็ด	0.99	0.00	1.05	0.66	1.24	1.64	2.29	3.93
1002 ที่ราบแม่น้ำเจ้าพระยา	92.67	0.54	76.48	18.87	59.77	111.54	136.79	248.33

ที่มา : โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2563

4) น้ำใช้เพื่อการรักษาระบบนิเวศท้ายน้ำ

ในการประเมินความต้องการใช้น้ำเพื่อรักษาสมดุลนิเวศวิทยาท้ายน้ำ จะใช้การวิเคราะห์โดยการจัดทำโค้งความสัมพันธ์ระหว่างเวลาและอัตราการไหลของน้ำ (Flow duration curve) ที่ไหลออกจากลุ่มน้ำรายวัน โดยจะวิเคราะห์หาอัตราการไหลที่มีค่าต่ำสุดที่ทำให้เกิดการไหลไม่น้อยกว่าร้อยละ 90

เปอร์เซ็นต์ของเวลาที่ใช้ในการวิเคราะห์ และในบางครั้งจะกำหนดตามค่าความต้องการใช้น้ำด้านท้ายน้ำสำหรับกรณีเฉพาะต่างๆ เช่น การผลักดันน้ำเค็ม-น้ำเสีย การรักษาระดับน้ำเพื่อการเดินเรือ ความต้องการน้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภคและอุตสาหกรรม เป็นต้น ดังนั้นปริมาณความต้องการน้ำเพื่อรักษาสมดุลนิเวศวิทยาท้ายน้ำจึงแตกต่างกัน จากผลการวิเคราะห์อัตราการไหลรายวันที่ไหลออกจากลุ่มน้ำเจ้าพระยา สามารถจัดทำโค้งความสัมพันธ์ระหว่างเวลาและอัตราการไหลของน้ำได้ดังแสดงไว้ใน**รูปที่ 2.1.9-6** ซึ่งจะสามารถนำมาวิเคราะห์ได้ดังนี้

รูปที่ 2.1.9-6 โค้งความสัมพันธ์ระหว่างเวลาและอัตราการไหลของน้ำ

ผลจากการศึกษาเพื่อหาค่าปริมาณน้ำที่ใช้สำหรับการรักษาระบบนิเวศท้ายน้ำของลุ่มน้ำเจ้าพระยา พบว่ามีต้องมีอัตราการไหล (ที่จุดออกของแม่น้ำเจ้าพระยา) อย่างน้อยเท่ากับ 105.00 ลบ.ม./วินาที โดยมีความต้องการน้ำในช่วงฤดูแล้งระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนเมษายนเฉลี่ยเดือนละ 273.67 ล้าน ลบ.ม./เดือน รวมช่วงฤดูแล้งเท่ากับ 1,642.03 ล้าน ลบ.ม./ปี

5) ปริมาณความต้องการใช้น้ำทั้งหมด

จากผลการรวบรวมและทบทวนข้อมูลความต้องการใช้น้ำในด้านต่างๆ สามารถสรุปปริมาณความต้องใช้น้ำทั้งลุ่มน้ำเจ้าพระยา ได้ดัง**ตารางที่ 2.1.9-8**

ตารางที่ 2.1.9-8 สรุปปริมาณความต้องการใช้น้ำทั้งลุ่มน้ำ

รหัส/ชื่อลุ่มน้ำหลัก/สาขา	ความต้องการใช้น้ำ ปี พ.ศ.2562 (ล้านลบ.ม./ปี)											
	ในเขตพื้นที่ชลประทานและนอกเขตพื้นที่ชลประทาน			การใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและ ท่องเที่ยว			การใช้น้ำเพื่อการอุตสาหกรรม			รวมการใช้น้ำทั้งหมด		
	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	ทั้งปี	ผิวดิน	บาดาล	รวม	ผิวดิน	บาดาล	รวม	ผิวดิน	บาดาล	รวม
10 ลุ่มน้ำเจ้าพระยา	**2,814.50**	**3,425.50**	**6,240.00**	**1,291.01**	**146.27**	**1,437.28**	**113.18**	**139.08**	**252.26**	**7,644.19**	**285.35**	**7,929.54**
1001 บึงบรเพ็ด	484.07	704.01	1,188.08	19.63	7.44	27.07	1.64	2.29	3.93	1,209.36	9.73	1,219.09
1002 ที่ราบแม่น้ำเจ้าพระยา	2,330.42	2,721.49	5,051.92	1,271.38	138.83	1,410.21	111.54	136.79	248.33	6,434.83	275.62	6,710.46

หมายเหตุ: * ไม่คิดประสิทธิภาพการชลประทาน

ที่มา : โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2563

2.2 ข้อมูลภาวะน้ำแล้ง/คุณภาพน้ำที่เกิดขึ้น

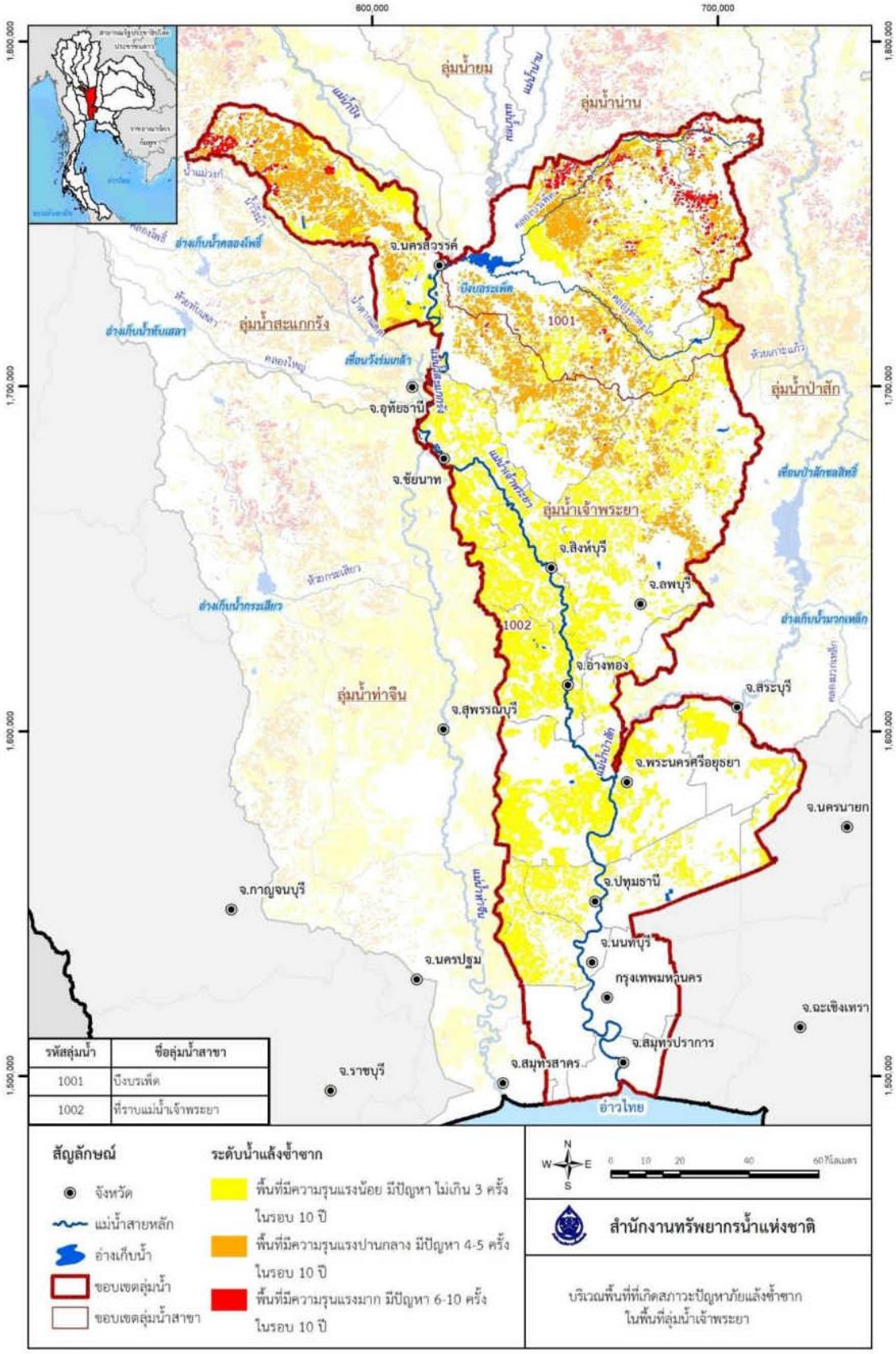
2.2.1 ภาวะน้ำแล้ง

จากการรวบรวมข้อมูลพื้นที่ประสบปัญหาภัยแล้งซ้ำซากของกรมพัฒนาที่ดิน ปี พ.ศ.2562 ซึ่งได้กำหนดระดับความรุนแรงของปัญหาภัยแล้งซ้ำซากเป็น 3 ระดับ คือ พื้นที่มีความรุนแรงน้อย คือ มีปัญหาไม่เกิน 3 ครั้ง ในรอบ 10 ปี พื้นที่มีความรุนแรงปานกลางคือ มีปัญหา 4-5 ครั้ง ในรอบ 10 ปี และพื้นที่มีความรุนแรงมากคือ มีปัญหา 6-10 ครั้ง ในรอบ 10 ปี ทั้งนี้พบว่า ลุ่มน้ำเจ้าพระยามีพื้นที่มีความรุนแรงน้อย คิดเป็น 88,786 ไร่ พื้นที่มีความรุนแรงปานกลาง คิดเป็น 913,912ไร่ และพื้นที่มีความรุนแรงมาก คิดเป็น 1,844,568 ไร่ โดยคิดเป็นพื้นที่ประสบปัญหาภัยแล้งซ้ำซากทั้งหมดประมาณ 2,847,267 ไร่รายละเอียดแสดงใน**ตารางที่ 2.2.1-1** และ **รูปที่ 2.2.1-1** โดยสามารถสรุปรายละเอียดพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งระดับต่างๆ รายอำเภอในแต่ละจังหวัดได้ดังแสดงใน**ตารางที่ 2.2.1-2**

ตารางที่ 2.2.1-1 พื้นที่ประสบปัญหาภัยแล้งซ้ำซากที่ระดับความรุนแรงต่างๆ ตามลุ่มน้ำสาขา

รหัสลุ่มน้ำสาขา	ชื่อลุ่มน้ำสาขา	พื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง (ไร่)			พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งรวม (ไร่)
		พื้นที่มีความรุนแรงน้อย	พื้นที่มีความรุนแรงปานกลาง	พื้นที่มีความรุนแรงมาก	
1001	บึงบอระเพ็ด	65,669	451,573	266.577	783.819
1002	ที่ราบแม่น้ำเจ้าพระยา	23.117	462.339	1,577.99	2,063,448
รวม		88,786	913.912	1,844,568	2,847,267

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. 2562

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. 2562

รูปที่ 2.2.1-1 บริเวณพื้นที่ที่เกิดสภาวะปัญหาภัยแล้งซ้ำซากในพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยา

ตารางที่ 2.2.1-2 พื้นที่ประสบปัญหาภัยแล้งซ้ำซากที่ระดับความรุนแรงต่างๆ ในลุ่มน้ำเจ้าพระยา

จังหวัด	อำเภอ	พื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง(ไร่)			พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งรวม(ไร่)
		พื้นที่มีความรุนแรงน้อย	พื้นที่มีความรุนแรงปานกลาง	พื้นที่มีความรุนแรงมาก	
เพชรบูรณ์	ชนแดน	8.417	18,325	4,510	31,252
	บึงสามพัน	15,137	27.542	1,602	44,281
	วิเชียรบุรี	561	19,844	8,893	29,299
	หนองไผ่	54	149	200	404
กำแพงเพชร	ขาณุวรลักษบุรี	18,718	110,489	9,513	138,721
	ปางศิลาทอง	230	1,692	-	1,922
ชัยนาท	เมืองชัยนาท	-	-	28,072	28,072
	มโนรมย์	-	3,172	36,714	39,886
	วัดสิงห์	-	-	307	307
	สรรคบุรี	-	-	45,863	45,863
	สรรพยา	-	-	38,885	38,885
นครนายก	บ้านนา	-	-	12,670	12,670
	องครักษ์	-	-	6,078	6,078
นครปฐม	บางเลน	-	-	7,106	7,106
	สามพราน	-	-	56	56
นครสวรรค์	เก้าเลี้ยว	-	-	6,841	6,841
	เมืองนครสวรรค์	63	48,830	22.541	71.433
	แม่วงก์	414	1,542	1,122	3,078
	โกรกพระ	-	9,537	41,384	50,922
	ไพศาลี	4,749	68.895	71,448	145.092
	ขุมแสง	6,175	16,934	8,728	31,837
	ตากฟ้า	137	48,404	24,132	72.673
	ตาคลี	538	70,530	31,558	102.626
	ท่าตะโก	1,150	113.059	65,891	180,100
	บรรพตพิสัย	1,896	2,736	30,726	35,358
	พยุหะคีรี	717	61.526	12,233	74,476
	ลาดยาว	582	65.267	19,536	85,384
	หนองบัว	21.622	96,464	42,080	160,166
นนทบุรี	เมืองนนทบุรี	-	-	1,232	1,232
	ไทรน้อย	-	-	46,722	46,722
	บางใหญ่	-	-	17,301	17,301

ตารางที่ 2.2.1-2 พื้นที่ประสบปัญหาภัยแล้งซ้ำซากที่ระดับความรุนแรงต่างๆ ในลุ่มน้ำเจ้าพระยา (ต่อ)

จังหวัด	อำเภอ	พื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง(ไร่)			พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งรวม(ไร่)
		พื้นที่มีความรุนแรงน้อย	พื้นที่มีความรุนแรงปานกลาง	พื้นที่มีความรุนแรงมาก	
	บางกรวย	-	-	4,190	4,190
	บางบัวทอง	-	-	9,429	9,429
	ปากเกร็ด	-	-	2,922	2,922
ปทุมธานี	เมือง	-	-	4,598	4.598
	คลองหลวง	-	-	16,301	16.301
	ธัญบุรี	-	-	1,213	1,213
	ลาดหลุมแก้ว	-	-	32.583	32.583
	สามโคก	-	-	10,878	10.878
	หนองเสือ	-	-	12.523	12,523
พระนครศรีอยุธยา	เสนา	-	-	32.015	32,015
	ท่าเรือ	-	-	2,153	2,153
	นครหลวง	-	-	19,348	19,348
	บางไทร	-	-	49,508	49,508
	บางซ้าย	-	-	30,439	30,439
	บางบาล	-	-	12,096	12,096
	บางปะหัน	-	-	13,223	13.223
	บางปะอิน	-	-	44,667	44.667
	บ้านแพรก	-	-	4,494	4,494
	ผักไห่	-	-	15,001	15.001
	พระนครศรีอยุธยา	-	-	13,634	13.634
	ภาชี	-	-	7,452	7,452
	มหาราช	-	-	10.029	10.029
	ลาดบัวหลวง	-	-	43,804	43,804
	วังน้อย	-	-	8.907	8.907
	อุทัย	-	-	17,603	17,603
พิจิตร	ตงเจริญ (กิ่ง อ.)	3410	17580	3,520	24,511
	บางมูลนาก	4217	3429	98	7,744
ลพบุรี	เมืองลพบุรี	-	8639	39,676	48,315
	โคกเจริญ	-	8498	48,485	56,982
	โคกสำโรง	-	41145	45.979	87,123
	ชัยบาดาล	-	-	3	3
	ท่าวุ้ง	-	-	43,263	43.263

ตารางที่ 2.2.1-2 พื้นที่ประสบปัญหาภัยแล้งซ้ำซากที่ระดับความรุนแรงต่างๆ ในลุ่มน้ำเจ้าพระยา (ต่อ)

จังหวัด	อำเภอ	พื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง(ไร่)			พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งรวม(ไร่)
		พื้นที่มีความรุนแรงน้อย	พื้นที่มีความรุนแรงปานกลาง	พื้นที่มีความรุนแรงมาก	
	บ้านหมี่	-	10881	103,454	114,335
	พัฒนานิคม	-	403	718	1,121
	สระโบสถ์	-	5022	19,754	24,776
	หนองม่วง	-	33226	52,889	86,114
สระบุรี	เมืองสระบุรี	-	-	7,738	7,738
	เสาไห้	-	-	956	956
	ดอนพุด	-	-	6,350	6,350
	บ้านหมอ	-	-	646	646
	พระพุทธบาท	-	154	2,162	2,316
	วิหารแดง	-	-	15,208	15,208
	หนองแค	-	-	10,688	10,688
	หนองแซง	-	-	26,810	26,810
	หนองโดน	-	-	3,135	3,135
สิงห์บุรี	เมืองสิงห์บุรี	-	-	23,627	23,627
	ค่ายบางระจัน	-	-	25,418	25,418
	ท่าช้าง	-	-	6,343	6,343
	บางระจัน	-	-	49,183	49,183
	พรหมบุรี	-	-	16,049	16,049
	อินทร์บุรี	-	-	63,585	63,585
สุพรรณบุรี	บางปลาม้า	-	-	2,340	2,340
อ่างทอง	เมืองอ่างทอง	-	-	21,621	21,621
	แสวงหา	-	-	31,840	31,840
	โพธิ์ทอง	-	-	42,328	42,328
	ไชโย	-	-	15,276	15,276
	ป่าโมก	-	-	3,869	3,869
	วิเศษชัยชาญ	-	-	44,268	44.268
	สามโก้	-	-	2,671	2,671
อุทัยธานี	เมืองอุทัยธานี	-	-	1,662	1,662
รวม		88,786	913,912	1,844,568	2,847,267

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. 2562

2.2.2 คุณภาพน้ำ

จากรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมปี 2564 โดยสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 6 (นนทบุรี) ได้รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์สถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมในพื้นที่รับผิดชอบ 5 จังหวัด ในลุ่มน้ำ

เจ้าพระยาตอนล่างและลุ่มน้ำภาคกลาง โดยเริ่มตั้งแต่จังหวัดสิงห์บุรี อ่างทอง พระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี และนนทบุรี

จากการติดตามตรวจสอบและเฝ้าระวังคุณภาพน้ำผิวดินลุ่มน้ำเจ้าพระยา ได้มีการประเมินคุณภาพน้ำโดยใช้เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน ตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2537) และดัชนีคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน (Water Quality Index: WQI) ผลการประเมินคุณภาพน้ำ โดยใช้ดัชนีคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน (Water Quality Index : WQI) จำนวน 92 ตัวอย่าง พบว่าคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ดีมากร้อยละ 1.09 คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ดีร้อยละ 13.04 คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์พอใช้ ร้อยละ 32.61 คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรม 48.91 และเสื่อมโทรมมาก ร้อยละ 4.35 โดยมีผลการประเมินค่าคะแนนเฉลี่ยรายแหล่งน้ำเป็นไปดัง**ตารางที่ 2.2.2-1**

ตารางที่ 2.2.2-1 ผลการประเมินคะแนนเฉลี่ยดัชนีคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดินรายแหล่งน้ำ ปี พ.ศ. 2564

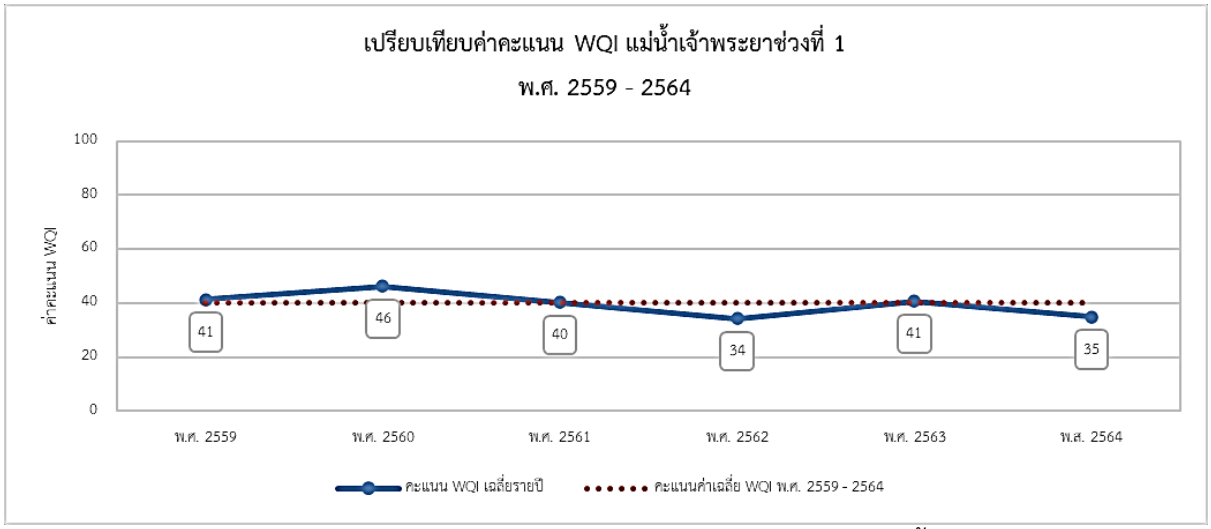
คะแนนดัชนีคุณภาพน้ำ	ช่วงเวลาที่ตรวจวัดคุณภาพ			
	ครั้งที่ 1 กุมภาพันธ์ 2564	ครั้งที่ 2 พฤษภาคม 2564	ครั้งที่ 3 สิงหาคม 2564	ครั้งที่ 4 ธันวาคม 2564
ดีมาก **WQI 91 - 100**				
ดี **WQI 71 - 90**	เจ้าพระยาช่วงที่ 3 (72)	เจ้าพระยาช่วงที่ 3 (83)		เจ้าพระยาช่วงที่ 3 (71)
พอใช้ **WQI 61 - 70**	เจ้าพระยาช่วงที่ 2 (62) แม่น้ำน้อย (67) แม่น้ำป่าสัก (62)	เจ้าพระยาช่วงที่ 2 (67) แม่น้ำน้อย (67) แม่น้ำป่าสัก (69)	เจ้าพระยาช่วงที่ 3 (66)	แม่น้ำน้อย (61)
เสื่อมโทรม **WQI 31 - 60**	เจ้าพระยาช่วงที่ 1 (38) แม่น้ำลพบุรี (56)	เจ้าพระยาช่วงที่ 1 (33) แม่น้ำลพบุรี (58)	เจ้าพระยาช่วงที่ 1 (33) เจ้าพระยาช่วงที่ 2 (60) แม่น้ำน้อย (59) แม่น้ำป่าสัก (51) แม่น้ำลพบุรี (52)	เจ้าพระยาช่วงที่ 1 (37) เจ้าพระยาช่วงที่ 2 (58) แม่น้ำป่าสัก (56) แม่น้ำลพบุรี (57)
เสื่อมโทรมมาก **WQI 0 - 30**				

ตามประกาศกรมควบคุมมลพิษ เรื่อง กำหนดประเภทของแหล่งน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยา แบ่งแม่น้ำเจ้าพระยาตั้งแต่องค์พระสมุทรเจดีย์ อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการขึ้นไปทางตอนเหนือจนถึงจุดเริ่มต้นของแม่น้ำที่อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ออกเป็น 3 ช่วง ดังต่อไปนี้

แม่น้ำเจ้าพระยาช่วงที่ 1 ตั้งแต่องค์พระสมุทรเจดีย์ อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ กิโลเมตรที่ 7 จากปากแม่น้ำขึ้นไปทางตอนเหนือจนถึงศาลากลางจังหวัดนนทบุรีหลังเก่า อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี กิโลเมตรที่ 62 จากปากแม่น้ำ กำหนดให้เป็นแหล่งน้ำประเภทที่ 4 สามารถเป็นประโยชน์เพื่อการอุปโภคและบริโภคโดยต้องผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติและผ่านกระบวนการปรับปรุงคุณภาพน้ำเป็นพิเศษก่อน และเพื่อการอุตสาหกรรม

ผลการประเมินคุณภาพน้ำในภาพรวมปี พ.ศ. 2564 เทียบกับเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำผิวดิน พบว่าคุณภาพน้ำไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน โดยอยู่ในเกณฑ์แหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 5 เหมาะสำหรับใช้ประโยชน์เพื่อการคมนาคม

คะแนนดัชนีคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน (WQI) ของแม่น้ำเจ้าพระยาช่วงที่ 1 เฉลี่ยย้อนหลัง 5 ปี (พ.ศ. 2559-2563) มีค่าเท่ากับ 41 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนดัชนีคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน (WQI) ปี พ.ศ. 2564 พบว่า คุณภาพน้ำเสื่อมโทรมลง

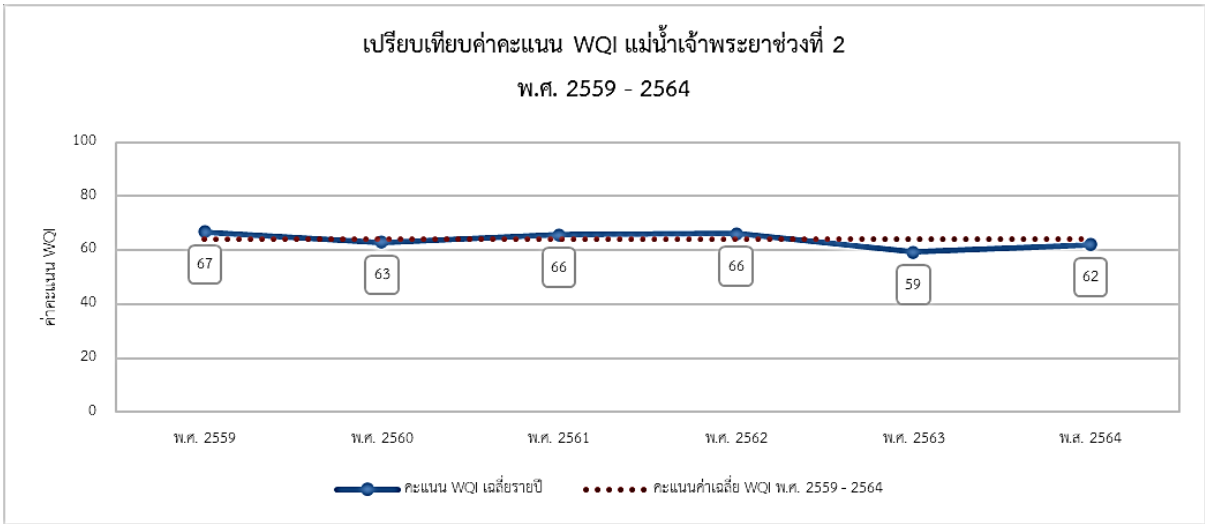
รูปที่ 2.2.2-1 แสดงค่าคะแนน WQI ย้อนหลัง 5 ปี (พ.ศ. 2559 - 2564) แม่น้ำเจ้าพระยาช่วงที่ 1

แม่น้ำเจ้าพระยาช่วงที่ 2 ตั้งแต่ศาลากลางจังหวัดนนทบุรีหลังเก่า อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรีที่กิโลเมตร 62 จากปากแม่น้ำขึ้นไปทางตอนเหนือจนถึงป้อมเพชร อำเภอพระนครศรีอยุธยาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่กิโลเมตร 142 จากปากแม่น้ำกำหนดให้เป็นแหล่งน้ำประเภทที่ 3 สามารถเป็นประโยชน์เพื่อการอุปโภคและบริโภคโดยต้องผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติและผ่านกระบวนการปรับปรุงคุณภาพน้ำทั่วไปก่อนและเพื่อการเกษตร

ผลการประเมินคุณภาพน้ำในภาพรวมปี พ.ศ. 2564 เทียบกับเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำผิวดิน พบว่า ไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน โดยอยู่ในเกณฑ์แหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 4 เหมาะสำหรับใช้

ประโยชน์เพื่อการอุปโภคและบริโภคโดยต้องผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติและผ่านกระบวนการปรับปรุงคุณภาพน้ำเป็นพิเศษ และเพื่อการอุตสาหกรรม

คะแนนดัชนีคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน (WQI) ของแม่น้ำเจ้าพระยาช่วงที่ 2 เฉลี่ยย้อนหลัง 5 ปี (พ.ศ. 2559 - 2563) มีค่าเท่ากับ 64 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนดัชนีคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน (WQI) ปี พ.ศ. 2564 พบว่า คุณภาพน้ำเสื่อมโทรมลง

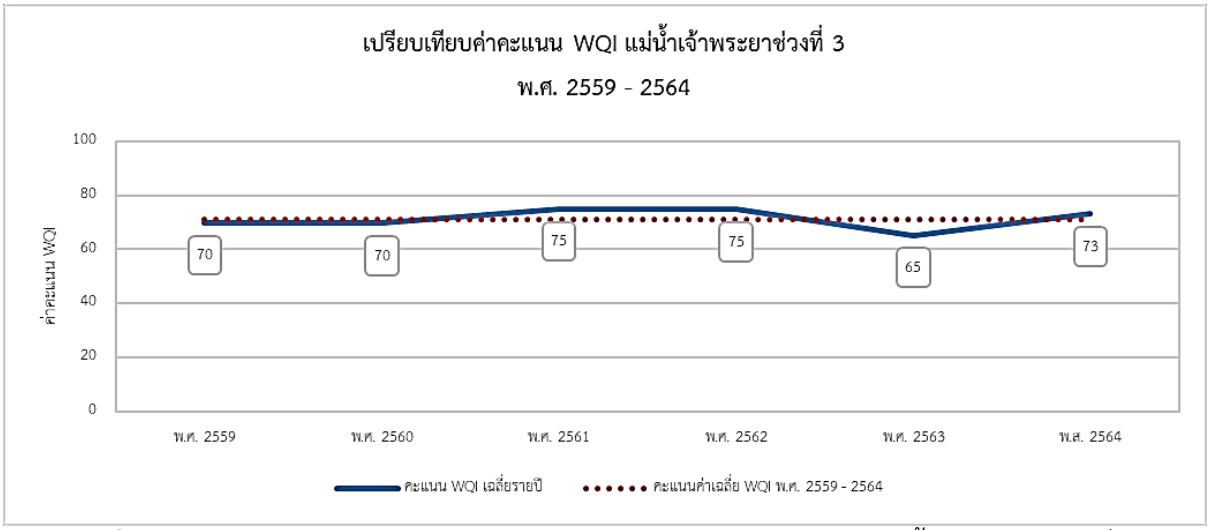

รูปที่ 2.2.2-2 แสดงค่าคะแนน WQI ย้อนหลัง 5 ปี (พ.ศ. 2559 - 2564) แม่น้ำเจ้าพระยาช่วงที่ 2

แม่น้ำเจ้าพระยาช่วงที่ 3 ตั้งแต่ป้อมเพชร อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่กิโลเมตรที่ 142 จากปากแม่น้ำขึ้นไปทางตอนเหนือถึงจุดเริ่มต้นของแม่น้ำเจ้าพระยา อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ที่กิโลเมตร 379 จากปากแม่น้ำกำหนดให้เป็นแหล่งน้ำประเภทที่ 2 สามารถเป็นประโยชน์เพื่อการอุปโภคและบริโภคโดยต้องผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติและผ่านกระบวนการปรับปรุงคุณภาพน้ำทั่วไปก่อน การอนุรักษ์สัตว์น้ำ การประมง การว่ายน้ำและกีฬาทางน้ำ

ผลการประเมินคุณภาพน้ำในภาพรวม ปี พ.ศ. 2564 เทียบกับเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำผิวดิน พบว่า ไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน โดยอยู่ในเกณฑ์แหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3 เหมาะสำหรับใช้ประโยชน์เพื่อการอุปโภคและบริโภคโดยต้องผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติและผ่านกระบวนการปรับปรุงคุณภาพน้ำทั่วไปก่อน และเพื่อการเกษตร

คะแนนดัชนีคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน (WQI) ของแม่น้ำเจ้าพระยาช่วงที่ 3 เฉลี่ยย้อนหลัง 5 ปี (พ.ศ. 2559-2564) มีค่าเท่ากับ 71 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนดัชนีคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน (WQI) ปี พ.ศ. 2564 พบว่า คุณภาพน้ำดีขึ้น

รูปที่ 2.2.2-3 แสดงค่าคะแนน WQI ย้อนหลัง 5 ปี (พ.ศ. 2559 - 2564) แม่น้ำเจ้าพระยาช่วงที่ 3

2.3 สถิติการประสบภัยแล้งที่ผ่านมา

เหตุการณ์วิกฤตภัยแล้งที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน สรุปสถิติช่วงเวลาที่เกิดและพื้นที่ที่ประสบภัยแล้ง ได้ดังนี้

ปี พ.ศ. 2510-2536 ภาคเหนือต่อภาคกลางทั้งหมด ตอนบนและด้านตะวันตกของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และตอนบนของภาคใต้ฝั่งตะวันออก เนื่องจากฝนทิ้งช่วงกลางฤดูฝนเป็นระยะเวลายาวนานกว่าปกติ ตั้งแต่กรกฎาคมถึงกันยายน

ปี พ.ศ. 2510 พื้นที่ตั้งแต่จังหวัดชุมพรขึ้นมา รวมถึงตอนบนของประเทศเกือบทั้งหมดในภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือรวมทั้งกรุงเทพมหานคร เนื่องจากมีปริมาณฝนน้อยมาก

ปี พ.ศ. 2511 พื้นที่ตั้งแต่ตอนกลางของภาคเหนือบริเวณจังหวัดพิษณุโลก ภาคกลางทั้งภาคตลอดถึงด้านตะวันตกของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก และตลอดฝั่งอ่าวไทยของภาคใต้เกือบทั้งหมด มีปริมาณฝนน้อยมาก

ปี พ.ศ. 2520 ประสบภัยแล้งเกือบทั้งประเทศช่วงเดือนมิถุนายนถึงกลางเดือนสิงหาคม

ปี พ.ศ. 2522 เป็นปีที่เกิดฝนแล้งรุนแรง โดยมีรายงานว่าเกิดภัยแล้งในช่วงครึ่งหลังของเดือนกรกฎาคมและช่วงปลายเดือนสิงหาคมต่อเนื่องถึงสัปดาห์ที่ 3 ของเดือนกันยายน เนื่องจากปริมาณฝนตกลงมามีน้อยมาก ส่งผลกระทบเป็นบริเวณกว้าง คือ ภาคเหนือต่อภาคกลางทั้งหมด ทางตอนบนและด้านตะวันตกของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนบน

ปี พ.ศ. 2529 มีรายงานความเสียหายจากสำนักเลขาธิการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนกระทรวงมหาดไทยว่าบริเวณที่ประสบภัยมีถึง 41 จังหวัด ซึ่งภัยแล้งในปีนี้เกิดจากภาวะฝนทิ้งช่วงที่ปรากฏชัดเจนเป็นเวลาหลาย

วัน คือช่วงปลายเดือนพฤษภาคมถึงต้นเดือนมิถุนายน ช่วงปลายเดือนมิถุนายนถึงเดือนกรกฎาคม ช่วงครึ่งหลังของเดือนกันยายนและช่วงครึ่งแรกของเดือนตุลาคม

ปี พ.ศ.2530 เป็นปีที่ประสบกับภัยแล้งหนักอีกครั้งหนึ่งหลังจากที่ประสบมาแล้วจากปี 2529 โดยพื้นที่ที่ประสบภัยเป็นบริเวณกว้างในเกือบทุกภาคของประเทศ โดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคตะวันออกและทวีความรุนแรงมากขึ้นในช่วงตอนกลางฤดูฝน

ปี พ.ศ.2533 มีฝนตกน้อยมากในเดือนมิถุนายนถึงเดือนกันยายนทั่วประเทศ พื้นที่ทางการเกษตรของภาคใต้ได้รับผลกระทบ

ปี พ.ศ.2534 เป็นปีที่ปริมาณฝนสะสมมีน้อยตั้งแต่ต้นฤดูฝน เนื่องจากมีฝนตกในภาคเหนือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลางน้อยมาก อีกทั้งระดับน้ำในเขื่อนและอ่างเก็บน้ำต่าง ๆ อยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าปกติมาก พื้นที่ประสบภัยได้แก่ บริเวณภาคเหนือตอนล่าง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลางและภาคตะวันตก

ปี พ.ศ.2535 มีรายงานว่าเกิดภัยแล้งขึ้นในช่วงเดือนมีนาคมต่อเนื่องถึงเดือนมิถุนายนจากภาวะที่มีฝนตกในช่วงฤดูร้อนน้อย และมีภาวะฝนทิ้งช่วงปลายเดือนมิถุนายนต่อเนื่องตันเดือนกรกฎาคม โดยพื้นที่ที่ประสบภัยแล้งส่วนใหญ่อยู่ใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้และภาคเหนือ

ปี พ.ศ. 2536 มีรายงานว่าเกิดภัยแล้ง ในช่วงเดือนมีนาคมถึงกลางเดือนพฤษภาคม และในช่วงกลางเดือนมิถุนายน เนื่องจากเกิดภาวะฝนทิ้งช่วงตั้งแต่ประมาณกลางเดือนมิถุนายนถึงต้นเดือนกรกฎาคม พื้นที่ที่ประสบภัยส่วนใหญ่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกและภาคใต้

ปี พ.ศ.2547 - 2548 เนื่องจากภาวะภัยแล้งที่เกิดขึ้นตั้งแต่ช่วงปลายปี 2547 ทำให้ปริมาณน้ำในเขื่อนสำคัญมีน้อยกว่าในปีที่ผ่านมา มีพื้นที่ประสบภัยทุกภาค จากรายงานข่าวหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับประจำวันที่ 30 มีนาคม 2548 มีพื้นที่ประสบภัยแล้งแล้ว 66 จังหวัด แยกเป็นภาคเหนือ 17 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 19 จังหวัด ภาคกลาง 12 จังหวัด ภาคตะวันออก 8 จังหวัด ภาคใต้ 10 จังหวัด พื้นที่การเกษตรเสียหาย 13,704,675 ไร่ มูลค่าความเสียหาย 7,410, 787, 165 บาท และจากรายงานกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ได้กำหนดมาตรการเร่งด่วน ให้เกษตรกรที่ต้องใช้น้ำจากลุ่มน้ำเจ้าพระยาตอนล่างงดการปลูกข้าวนาปรังครั้งที่ 2 โดยเด็ดขาด ส่วนเกษตรกรที่ต้องใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำที่อยู่ในขั้นวิกฤติ 6 อ่างได้แก่ เขื่อนลำตะคอง เขื่อนลำพระเพลิง เขื่อนกระเสียว เขื่อนทับเสลา เขื่อนแก่งกระจาน และเขื่อนปราณบุรีให้งดปลูกพืชฤดูแล้ง

ปี พ.ศ.2550 จากรายงานสถิติสถานการณ์สาธารณภัยของประเทศไทยประจำปี 2550 ของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ระหว่างวันที่ 1 พฤศจิกายน 2549 - 5 มิถุนายน 2550 มีพื้นที่ประสบภัย 66 จังหวัด 669 อำเภอ 4,344 ตำบล 34,874 หมู่บ้าน คิดเป็น 46.86% ของหมู่บ้านทั้งประเทศ ซึ่งอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาละวิน โขง ชี มูล ปิง วัง ยม น่าน เจ้าพระยา สะแกกรัง ป่าสัก ท่าจีน แม่กลอง ปราจีนบุรี บางปะกง

ชายฝั่งทะเลตะวันออก เพชรบุรี ชายฝั่งทะเลภาคใต้ฝั่งตะวันออก ตาปี ทะเลสาบสงขลา ปัตตานี และชายฝั่งทะเลภาคใต้ฝั่งตะวันตก ราษฎรเดือดร้อน จำนวน 4,378,225 ครัวเรือน 16,754,980 คน และพื้นที่ทางการเกษตรได้รับผลกระทบ จำนวน 1,350,1 18 ไร่ มูลค่าความเสียหาย 198,304,732 บาท

ปี พ.ศ.2551 จากรายงนสถิติสถานการณ์สาธารณภัยของประเทศไทยประจำปี 2551 ของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ระหว่างวันที่ 1 พฤศจิกายน 2550 - 30 มิถุนายน 2551 มีพื้นที่ประสบภัย61 จังหวัด 660 อำเภอ 4,306 ตำบล 38,170 หมู่บ้าน ซึ่งอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาละวิน โขง ชี มูล ปิง วัง ยม น่าน เจ้าพระยา สะแกกรัง ป่าสัก ท่าจีน แม่กลอง ปราจีนบุรี บางปะกง ชายฝั่งทะเลตะวันออก เพชรบุรี ชายฝั่งทะเลประจวบคีรีขันธ์ ชายฝั่งทะเลภาคใต้ฝั่งตะวันออก ตาปี และชายฝั่งทะเลภาคใต้ฝั่งตะวันตก ราษฎรเดือดร้อน จำนวน 3,531,570 ครัวเรือน 13,298,895 คน และพื้นที่ทางการเกษตรได้รับผลกระทบ จำนวน 524,999 ไร่ มูลค่าความเสียหาย 103,900,841 บาท

ปี พ.ศ.2552 จากรายงานสถิติสถนการณ์สาธารณภัยของประเทศไทยประจำปี 2552 ของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ระหว่างวันที่ 1 พฤศจิกายน 2551 - 30 มิถุนายน 2552 มีพื้นที่ประสบภัย 62 จังหวัด 668 อำเภอ 4,829 ตำบล 47,048 หมู่บ้าน คิดเป็น 62.789 ของหมู่บ้านทั้งประเทศ ซึ่งอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาละวิน โขง ชี มูล ปิง วัง ยม น่าน เจ้าพระยา สะแกกรัง ป่าสัก ท่าจีน แม่กลอง ปราจีนบุรี บางปะกง ชายฝั่งทะเลตะวันออก เพชรบุรี ชายฝั่งทะเลประจวบคีรีขันธ์ ชายฝั่งทะเลภาคใต้ฝั่งตะวันออก ตาปี และชายฝั่งทะเลภาคใต้ฝั่งตะวันตก ราษฎรเดือดร้อน จำนวน 4,500,861 ครัวเรือน 17,353,358 คน และพื้นที่ทางการเกษตรได้รับผลกระทบ จำนวน 594,434 ไร่ มูลค่าความเสียหาย 108,346,716 บาท

ปี พ.ศ.2553 จากรายงานสถิติสถานการณ์สาธารณภัยของประเทศไทยประจำปี 2553 ของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ระหว่างวันที่ 1 พฤศจิกายน 2552 - 27 สิงหาคม 2553 มีพื้นที่ประสบภัย 64 จังหวัด 684 อำเภอ 4,842 ตำบล 45,958 หมู่บ้าน คิดเป็น 75.019 ของหมู่บ้านทั้งประเทศที่ประสบภัยซึ่งอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาละวิน โขง ชี มูล ปิง วัง ยม น่าน เจ้าพระยา สะแกกรัง ป่าสัก ท่าจีน แม่กลอง ปราจีนบุรี บางปะกง ชายฝั่งทะเลตะวันออก เพชรบุรี ชายฝั่งทะเลประจวบคีรีขันธ์ ชายฝั่งทะเลภาคใต้ฝั่งตะวันออกทะเลสาบสงขลา และชายฝั่งทะเลภาคใต้ฝั่งตะวันตก ราษฎรเดือดร้อน จำนวน 4,077,411 ครัวเรือน15,740,824 คน และพื้นที่ทางการเกษตรได้รับผลกระทบ จำนวน 1,716,853 ไร่ มูลค่าความเสียหาย1,415,223,466 บาท

ปี พ.ศ. 2554 จากรายงานสถิติสถานการณ์สาธารณภัยของประเทศไทยประจำปี 2554 ของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ระหว่างวันที่ 1 พฤศจิกายน 2553 - 20 กรกฎาคม 2554 มีพื้นที่ประสบภัย 55 จังหวัด 550 อำเภอ 3,019 ตำบล 40,503 หมู่บ้าน คิดเป็น 81.579 ของหมู่บ้านทั้งประเทศที่ประสบภัยซึ่งอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาละวิน โขง ชี มูล ปิง วัง ยม น่าน เจ้าพระยา สะแกกรัง ป่าสัก แม่กลอง ปราจีนบุรี บางปะกง ชายฝั่งทะเลตะวันออก เพชรบุรี ชายฝั่งทะเลประจวบคีรีขันธ์ ชายฝั่งทะเลภาคใต้ฝั่งตะวันออก และชายฝั่งทะเลภาคใต้ฝั่งตะวันตก ราษฎรเดือดร้อน จำนวน 4,835,321 ครัวเรือน 16,560,561 คน และพื้นที่ทางการเกษตรได้รับผลกระทบ จำนวน 811,680 ไร่ มูลค่าความเสียหาย 131,864,730 บาท

ปี พ.ศ.2555 จากรายงานสถิติสถานการณ์สาธารณภัยของประเทศไทยประจำปี 2555 ของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ระหว่างวันที่ 1 พฤศจิกายน 2554 - 31 พฤษภาคม 2555 มีพื้นที่ประสบภัย 53 จังหวัด 575 อำเภอ 4, 117 ตำบล 40,723 หมู่บ้าน คิดเป็น 65.65% ของหมู่บ้านทั้งประเทศ ซึ่งอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาละวิน โขง ชี มูล ปิง วัง ยม น่าน เจ้าพระยา สะแกกรัง ป่าสัก ท่าจีน แม่กลอง ปราจีนบุรี บางปะกง ชายฝั่งทะเลตะวันออก เพชรบุรี ชายฝั่งทะเลประจวบคีรีขันธ์ และชายฝั่งทะเลภาคใต้ฝั่งตะวันตก ราษฎร เดือดร้อน จำนวน 4,188,5 16 ครัวเรือน 15,235,830 คน และพื้นที่ทางการเกษตรได้รับผลกระทบ จำนวน 1,486,512 ไร่ มูลค่าความเสียหาย 399,178,544 บาท

ปี พ.ศ.2556 จากรายงานสถิติสถานการณ์สาธารณภัยของประเทศไทยประจำปี 2556 ของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ระหว่างวันที่ 1 พฤศจิกายน 2555 - 31 สิงหาคม 2556 มีพื้นที่ประสบภัย 58 จังหวัด 91 อำเภอ 3,32 ตำบล 36,944 หมู่บ้าน คิดเป็น 59.37% ของหมู่บ้านทั้งประเทศ ซึ่งอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาละวิน โขง ชี มูล ปิง วัง ยม น่าน เจ้าพระยา สะแกกรัง ป่าสัก ท่าจีน แม่กลอง ปราจีนบุรี บางปะกง ชายฝั่งทะเลตะวันออก เพชรบุรี ชายฝั่งทะเลประจวบคีรีขันธ์ ชายฝั่งทะเลภาคใต้ฝั่งตะวันออก ตาปี และชายฝั่งทะเลภาคใต้ฝั่งตะวันตก ราษฎรเดือดร้อน จำนวน 2,677,091 ครัวเรือน 9,066,185 คน และพื้นที่ทางการเกษตรได้รับผลกระทบ จำนวน 4,272,297 ไร่ มูลค่าความเสียหาย 2,914,986,854 บาท

ปี พ.ศ.2557 จากรายงนสถิติสถานการณ์สาธารณภัยของประเทศไทยประจำปี 2557 ของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ระหว่างวันที่ 20 ตุลาคม 2557 - 30 เมษายน 2558 มีพื้นที่ประสบภัย 36 จังหวัด 230 อำเภอ 1,266 ตำบล 11,389 หมู่บ้าน คิดเป็น 15.19% ของหมู่บ้านทั้งประเทศ ซึ่งอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำโขง (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) ชี มูล ปิง วัง ยม น่าน เจ้าพระยา ป่าสัก ท่าจีน แม่กลอง ปราจีนบุรี ชายฝั่งทะเลตะวันออก เพชรบุรี ชายฝั่งทะเลประจวบคีรีขันธ์ ชายฝั่งทะเลภาคใต้ฝั่งตะวันออก และชายฝั่งทะเลภาคใต้ฝั่งตะวันตก

ปี พ.ศ. 2559/2560 (พ.ย.59-เม.ย.60) กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้รายงานประจำปี 2560 พบว่า มีจังหวัดที่ได้รับผลกระทบประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือในพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยา

1) นครสวรรค์ 15 อำเภอ เป็นอำเภอที่ประกาศภัยพิบัติ 7 อำเภอ พื้นที่ทางเกษตรเสียหายกว่า 100,000 ไร่ ครอบคลุมทั้ง 3 อำเภอ ที่อยู่ในลุ่มน้ำเจ้าพระยา คือ แม่วงก์ โกรกพระ และลาดยาว

2) กำแพงเพชรมี 11 อำเภอ เป็นอำเภอที่ประกาศภัยพิบัติ 9 อำเภอ โดยมี 2 อำเภอที่อยู่ในลุ่มน้ำสะแกกรัง คือ ขาณุวรลักษณบุรี และปางศิลาทอง

ปี พ.ศ.2560/2561 (พ.ย.60-เม.ย.61) กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้รายงานสาธารณภัยแล้งประจำปี 2561 มีจังหวัดที่ได้รับผลกระทบและประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือในพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยา ชัยนาทมี 8 อำเภอ เป็นอำเภอที่ประกาศภัยพิบัติ 5 อำเภอ ครอบคลุม 2 อำเภอที่อยู่ในลุ่มน้ำเจ้าพระยา คือ มโนรมย์ และสรรคบุรี

ปี พ.ศ.2561/2562 (พ.ย.61-เม.ย.62) กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้รายงานสาธารณภัยแล้งประจำปี 2562 มีจังหวัดที่ได้รับผลกระทบและประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือในพื้นที่ลุ่มน้ำสะแกกรัง

1) กำแพงเพชร มี 11 อำเภอ เป็นอำเภอที่ประกาศภัยพิบัติ 6 อำเภอ ครอบคลุมทั้ง 2 อำเภอที่อยู่ในลุ่มน้ำเจ้าพระยา คือ ขาณุวรลักษบุรี และปางศิลาทอง

2) นครสวรรค์ มี 15 อำเภอ เป็นอำเภอที่ประกาศภัยพิบัติ อำเภอ ที่อยู่ในลุ่มน้ำเจ้าพระยา คือพยุหะคีรี เมืองนครสวรรค์ ชุมแสง และตาคลี

ปี พ.ศ.2562/2563 (1 พ.ย.62 - 30 เม.ย.63) มีความคล้ายคลึงกับฤดูแล้ง 2561/2562 คือ มีปริมาณน้ำน้อยต้นทุนต่ำกว่าเกณฑ์ และอาจมีฝนทิ้งช่วงยาว ทำให้ต้องมีการบริหารจัดการน้ำต้นทุนที่มีอยู่เหล่านี้อย่างเคร่งครัด โดยน้ำเพื่ออุปโภคบริโภคที่ต้องมาก่อนกิจกรรมอื่น เนื่องจากส่งผลกระทบกับประชาชนและเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญ และน้ำเพื่อรักษาระบบนิเวศ แล้วค่อยมาเป็นน้ำเพื่อเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมจากเหตุการณ์ดังกล่าว พบว่า แหล่งน้ำขนาดใหญ่ 27 แห่ง และขนาดกลาง 213 แห่ง มีปริมาณน้ำ 30-80% ทำให้มีพื้นที่ขาดแคลนน้ำด้านเกษตร ดังนี้ พื้นที่ในเขตชลประทาน จำนวน 8 จังหวัด ได้แก่ เขื่อนกระเสียว จ.สุพรรณบุรี เขื่อนทับเสลา จ.อุทัยธานี เขื่อนอุบลรัตน์ จ.ขอนแก่น จ.ร้อยเอ็ด จ.มหาสารคาม จ.กาฬสินธุ์ เขื่อนลำนางรอง จ.บุรีรัมย์ เขื่อนจุฬาภรณ์ จ.ขอนแก่น จ.ชัยภูมิ พื้นที่ดังกล่าวไม่มีน้ำเพียงพอต่อการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง พื้นที่นอกเขตชลประทาน จำนวน 20 จังหวัด 54 อำเภอ 109 ตำบล ภาคเหนือ 9 จังหวัด 35 อำเภอ 84 ตำบล ได้แก่ จ.เชียงราย จ.อุตรดิตถ์ จ.นครสวรรค์ จ.กำแพงเพชร จ.สุโขทัย จ.พิษณุโลก จ.พิจิตร จ.เพชรบูรณ์ จ.อุทัยธานี ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 8 จังหวัด 13 อำเภอ 16 ตำบล ได้แก่ จ.ยโสธร จ.หนองบัวลำภู จ.ขอนแก่น จ.มหาสารคาม จ.ร้อยเอ็ด จ.ชัยภูมิ จ.นครราชสีมา จ.เลย ภาคกลาง 2 จังหวัด 4 อำเภอ 7 ตำบล ได้แก่ จ.ลพบุรี จ.สุพรรณบุรี ภาคตะวันตก 1 จังหวัด 2 อำเภอ 2 ตำบล ได้แก่ จ.กาญจนบุรี

ปี พ.ศ.2563/2564 (1 พ.ย.63 - 30 เม.ย.64) กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้ประกาศสถานการณ์ภัยแล้ง พบว่า มีการประกาศพื้นที่เขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยแล้ง จำนวน 2 จังหวัด ในพื้นที่ 2 ตำบล 2 อำเภอ ดังนี้

1) จังหวัดลำปาง จำนวน 1 ตำบล 1 อำเภอ ประกาศเมื่อวันที่ 27 เมษายน 2564 ซึ่งเกิดสถานการณ์ภัยแล้งเมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2564 ในพื้นที่หมู่ 7 และ 10 ตำบลนาโป่ง อำเภอเถิน เนื่องจากขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและการเกษตร

2) จังหวัดชลบุรี จำนวน 1 ตำบล 1 อำเภอ ประกาศเมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2564 ซึ่งเกิดสถานการณ์ภัยแล้งเมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2564 ในพื้นที่หมู่ 1 - 7 ตำบลท่าเทวงษ์ อำเภอเกาะสีชัง เนื่องจากขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค

2.4 การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่ผ่านมา

รายละเอียดมาตรการรับมือฤดูแล้ง ปี 2565/66 จำนวน 10 มาตรการ มีดังนี้

มาตรการ	ดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
น้ำต้นทุน (Supply)		
1. เร่งเก็บกักน้ำ ในแหล่งน้ำทุกประเภท (ภายใน ต.ค. - พ.ย. 65)	1.1 เร่งเก็บน้ำ/สูบทอยน้ำส่วนเกินในช่วงปลายฤดูฝนไว้ใช้ในฤดูแล้ง	**กระทรวงเกษตรและสหกรณ์** โดย กรมชลประทาน **กระทรวงทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** โดย กรมทรัพยากรน้ำ **กระทรวงมหาดไทย** โดย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น การประปาส่วนภูมิภาค การประปานครหลวง
	1.2 บริหารจัดการอ่างเก็บน้ำ/แหล่งน้ำตามเกณฑ์ปฏิบัติการอ่างเก็บน้ำ (Rule Curve) หรือเต็มศักยภาพเก็บกัก	**กระทรวงเกษตรและสหกรณ์** โดย กรมชลประทาน **กระทรวงทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** โดย กรมทรัพยากรน้ำ **กระทรวงพลังงาน** โดย การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน **กระทรวงมหาดไทย** โดย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
2. **เฝ้าระวังและเตรียมจัดหาแหล่งน้ำสำรอง พร้อมวางแผนเตรียมเครื่องจักรเครื่องมือ** ในพื้นที่เฝ้าระวังเสี่ยงขาดแคลนน้ำ (ก่อนและตลอดฤดูแล้ง)	2.1 คาดการณ์ชี้เป้าพื้นที่เฝ้าระวังเสี่ยงขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค การเกษตร และคุณภาพน้ำ (ช่วงก่อนและระหว่างฤดู) พร้อมทั้งติดตาม เฝ้าระวัง และประเมินสถานการณ์ตลอดฤดูแล้ง	**กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** โดย กรมทรัพยากรน้ำ กรมควบคุมมลพิษ **กระทรวงเกษตรและสหกรณ์** โดย กรมส่งเสริมการเกษตร กรมชลประทาน **กระทรวงมหาดไทย** โดย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น การประปาส่วนภูมิภาค การประปานครหลวง

มาตรการ	ดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
		กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดย กรมอุตุนิยมวิทยา **กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม** โดย สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) **สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ**
	2.2 สำรวจ ตรวจสอบ พื้นที่แหล่งเก็บกักน้ำสำรอง และจัดทำแผนปฏิบัติ การสำรองน้ำในพื้นที่เฝ้าระวังเสี่ยงขาดแคลนน้ำดิบเพื่ออุปโภคบริโภคและการเกษตร	**กระทรวงเกษตรและสหกรณ์** โดย กรมชลประทาน **กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** โดย กรมทรัพยากรน้ำ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล **กระทรวงมหาดไทย** โดย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น การประปาส่วนภูมิภาค การประปานครหลวง
	2.3 เตรียมความพร้อมเครื่องจักร เครื่องมือให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานและเข้าช่วยเหลือในพื้นที่เฝ้าระวังเสี่ยงขาดแคลนน้ำได้ทันสถานการณ์	**กระทรวงเกษตรและสหกรณ์** โดย กรมชลประทาน **กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** โดย กรมทรัพยากรน้ำ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล **กระทรวงมหาดไทย** โดย จังหวัด กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น การประปาส่วนภูมิภาค การประปานครหลวง
3. ปฏิบัติการเติมน้ำ (ตลอดฤดูแล้ง)	3.1 จัดทำแผนปฏิบัติการฝนหลวงรองรับพื้นที่เฝ้าระวังเสี่ยงขาดแคลนน้ำ และปฏิบัติการเติมน้ำให้กับแหล่งน้ำ พื้นที่เกษตร	**กระทรวงเกษตรและสหกรณ์** โดย กรมฝนหลวงและการบินเกษตร

มาตรการ	ดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
	และพื้นที่เฝ้าระวังเสี่ยงขาดแคลนน้ำตามสภาพอากาศที่เหมาะสม	
	3.2 จัดทำแผนปฏิบัติการและปฏิบัติการเติมน้ำใต้ดินในพื้นที่ที่มีศักยภาพ	**กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** โดย กรมทรัพยากรน้ำบาดาล
ด้านความต้องการใช้น้ำ (Demand)		
4. กำหนดแผนจัดสรรน้ำและพื้นที่เพาะปลูกพืชฤดูแล้ง (ก่อนและตลอดฤดูแล้ง)	4.1 กำหนดแผนการจัดสรรน้ำให้สอดคล้องกับปริมาณน้ำต้นทุน และแจ้งแผนให้กระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รับทราบและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด	**กระทรวงเกษตรและสหกรณ์** โดย กรมชลประทาน **กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** โดย กรมทรัพยากรน้ำ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล **กระทรวงมหาดไทย** โดย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น **กระทรวงพลังงาน** โดย กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย
	4.2 กำหนดแผนเพาะปลูกพืชฤดูแล้งและขึ้นทะเบียนเกษตรกร โดยระบุพื้นที่คาดการณ์เพาะปลูกและแหล่งน้ำที่นำมาใช้ให้ชัดเจนในรูปแบบแผนที่เพื่อให้การเพาะปลูกสอดคล้องกับปริมาณน้ำต้นทุน พร้อมทั้งกำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขการเพาะปลูกพืชพื้นที่นอกแผนและพื้นที่ที่ไม่สามารถสนับสนุนน้ำเพื่อการเพาะปลูกได้	**กระทรวงเกษตรและสหกรณ์** โดย กรมชลประทาน กรมส่งเสริมการเกษตร **กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** โดย กรมทรัพยากรน้ำ **กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม** โดย สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) **กระทรวงมหาดไทย** โดย จังหวัด กรมการปกครอง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมการพัฒนาชุมชน
	4.3 ควบคุมการใช้น้ำของพื้นที่ลุ่มน้ำตอนบนให้เป็นไปตามแผนและมีประสิทธิภาพ เพื่อไม่ให้เกิด	**กระทรวงมหาดไทย** โดย จังหวัด กรมการปกครอง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

มาตรการ	ดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
	ผลกระทบการขาดแคลนน้ำด้านอุปโภคบริโภคของพื้นที่ลุ่มน้ำตอนล่างและมอบหมายกระทรวงมหาดไทยร่วมกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สร้างการรับรู้กับประชาชนในพื้นที่ เพื่อควบคุมการส่งน้ำให้ตรงตามวัตถุประสงค์	**กระทรวงเกษตรและสหกรณ์** โดย กรมชลประทาน **กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** โดย กรมทรัพยากรน้ำ
	4.4 สำรวจ ตรวจสอบ คันคลอง เขื่อนป้องกันตลิ่ง ถนนที่เชื่อมต่อกับทางน้ำ ในพื้นที่ที่อาจจะเกิดการทรุดตัว เนื่องจากระดับน้ำในทางน้ำที่อาจจะลดต่ำกว่าปกติ	**กระทรวงคมนาคม** โดย กรมทางหลวง กรมทางหลวงชนบท **กระทรวงเกษตรและสหกรณ์** โดย กรมชลประทาน **กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** โดย กรมทรัพยากรน้ำ **กระทรวงมหาดไทย** โดย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมโยธาธิการและผังเมือง
5. เพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำภาคการเกษตร (ก่อนและตลอดฤดูแล้ง)	5.1 สนับสนุนข้อมูลทางวิชาการ ถ่ายทอด เผยแพร่ผลการวิจัยและพัฒนา เพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ นำไปใช้ประโยชน์ในการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำภาคการเกษตร	**กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม** โดย สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) **กระทรวงเกษตรและสหกรณ์** โดย กรมวิชาการเกษตร กรมการข้าว **สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ**
	5.2 ส่งเสริมการปรับเปลี่ยนการเพาะปลูกพืชเพื่อลดการใช้น้ำและเพิ่มรายได้ในพื้นที่นำร่อง อาทิ ปลูกพืชใช้น้ำน้อย ปรับปรุงระบบการให้น้ำพืช นำเทคโนโลยีเข้ามา	**กระทรวงเกษตรและสหกรณ์** โดย กรมส่งเสริมการเกษตร กรมชลประทาน กรมพัฒนาที่ดิน

มาตรการ	ดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
	ช่วยในการบริหารจัดการน้ำ เป็นต้น พร้อมจัดทำแผนการปรับเปลี่ยนปลูกพืชใช้น้ำน้อย ภายในเดือนตุลาคม 2565	
6. เตรียมน้ำสำรองสำหรับพื้นที่ลุ่มต่ำรับน้ำนอง (ระหว่างฤดูแล้ง)	6.1 เตรียมน้ำสำรองสำหรับพื้นที่ลุ่มต่ำรับน้ำนอง โดยการสนับสนุนจัดสรรน้ำเตรียมแปลงเพาะปลูกนารอบที่ 1 (นาปี)	**กระทรวงเกษตรและสหกรณ์** โดย กรมชลประทาน
	6.2 จัดทำแผนการรับน้ำเข้า-ออกพื้นที่ลุ่มต่ำในการเพาะปลูกพืชและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	**กระทรวงมหาดไทย** โดย กรมการปกครอง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น **กระทรวงเกษตรและสหกรณ์** โดย กรมส่งเสริมการเกษตร กรมชลประทาน
7. เฝ้าระวังคุณภาพน้ำ (ตลอดฤดูแล้ง)	เฝ้าระวัง ตรวจวัด และควบคุมคุณภาพน้ำในแม่น้ำสายหลัก แม่น้ำสายรอง รวมถึงแหล่งน้ำที่รับน้ำจากภาคอุตสาหกรรม การเกษตร และชุมชน รวมทั้งเตรียมแผนปฏิบัติการรองรับกรณีเกิดปัญหาและแจ้งเตือนพื้นที่ที่อาจได้รับผลกระทบ	**กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** โดย กรมควบคุมมลพิษ **กระทรวงมหาดไทย** โดย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น การประปาส่วนภูมิภาค การประปานครหลวง **กระทรวงเกษตรและสหกรณ์** โดย กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมชลประทาน **กระทรวงอุตสาหกรรม** โดย กรมโรงงานอุตสาหกรรม การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
ด้านการบริหารจัดการ (Management)		
8. เสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการบริหารจัดการน้ำของชุมชน (ตลอดฤดูแล้ง)	เสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการบริหารจัดการน้ำของชุมชนที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำ โดยสร้างความรู้ความเข้าใจในการวางแผนการใช้น้ำจากแหล่งน้ำที่มีอยู่ การเตรียมจัดหาน้ำสำรอง และการกักเก็บ	**กระทรวงมหาดไทย** โดย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น **กระทรวงเกษตรและสหกรณ์** โดย กรมชลประทาน **กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** โดย กรมทรัพยากรน้ำ

มาตรการ	ดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
	ให้มีน้ำเพียงพอสำหรับอุปโภคบริโภคและ/หรือการเกษตรตลอดฤดูแล้ง รวมทั้ง	**กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม** โดย สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน)
	พัฒนา/เพิ่มประสิทธิภาพแหล่งน้ำชุมชน	**มูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ** **สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ**
9. สร้างการรับรู้ประชาสัมพันธ์ (ก่อนและตลอดฤดูแล้ง)	สร้างการรับรู้ ประชาสัมพันธ์สถานการณ์และแผนบริหารจัดการน้ำเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการใช้น้ำอย่างประหยัด และเป็นไปตามแผนที่กำหนด	**กรมประชาสัมพันธ์** **สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ สายงานกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์** **กระทรวงมหาดไทย** **สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง**
10. ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน (ตลอดและหลังจากสิ้นสุดฤดูแล้ง)	10.1 ติดตามผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผน รายงานผลการให้ความช่วยเหลือ และหากพบการขาดแคลนน้ำหรือภัยแล้งให้รายงานมายังกองอำนวยการน้ำแห่งชาติและคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ	**สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ** **กระทรวงมหาดไทย** โดยกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย **ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง**
	10.2 ประเมินผลการดำเนินงานตามมาตรการ พร้อมสรุปบทเรียน	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาต

ที่มา: กองบริหารจัดการลุ่มน้ำ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ **ณ วันที่ 1 พฤศจิกายน 2565**

หมายเหตุ

1. มาตรการที่ 4 กำหนดแผนจัดสรรน้ำและพื้นที่เพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ยุบรวมของมาตรการ 4 กำหนดการจัดสรรน้ำฤดูแล้ง และ มาตรการ 5 วางแผนเพาะปลูกพืชฤดูแล้งใน 9 มาตรการรองรับสถานการณ์ขาดแคลนน้ำ ฤดูแล้งปี 2564/65

2. ในการ**ประชุมสัมมนาถอดบทเรียนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ฤดูแล้ง ปี 2564/65** เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2565 มีการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากทุกภาคส่วน สรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

(1) **ผลการเพาะปลูกพืชฤดูแล้งเกินแผนทุกปี** ควรให้มีการเพิ่มมาตรการ ลดความต้องการใช้น้ำ (Demand) ส่งเสริมรายได้ และหารือระดับนโยบายในการส่งเสริมการเพาะปลูกชนิดอื่นๆ เพื่อให้เกิด Water Productivity

(2) **การส่งเสริมความเข้มแข็งการบริหารจัดการน้ำชุมชน** มีความสำคัญในการขับเคลื่อนมาตรการระดับพื้นที่/ท้องถิ่น ซึ่งยังขาดศักยภาพในหลายด้าน โดยเฉพาะพื้นที่นอกเขตชลประทานควรมีพี่เลี้ยงสนับสนุน (หน่วยงานที่มีศักยภาพ)

(3) **การจัดหาแหล่งน้ำสำรองทั้งแหล่งน้ำผิวดินและใต้ดิน** ควรมีการร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการสำรวจเพื่อจัดทำบัญชีแหล่งน้ำ นำไปสู่การแก้ไขปัญหาขาดแคลนน้ำระดับชุมชน

(4) **การเฝ้าระวังคุณภาพน้ำ** นอกเหนือจากค่าความเค็มแล้ว ควรเพิ่มการติดตามค่าตรวจวัดคุณภาพน้ำในทุกขนาดของแหล่งน้ำ และพบว่าปัญหาคุณภาพน้ำเสียมาจากชุมชนมากที่สุด สำหรับปัญหาน้ำเค็มรุกล้ำส่งผลต่อคุณภาพน้ำอุปโภคบริโภคและการเกษตร วิธีการใช้น้ำดิบไล่น้ำเค็มทำให้สูญเสียน้ำต้นทุนจำนวนมาก ควรมีการศึกษาเพิ่มเติม ทุกภาคส่วนมีการบูรณาการจัดทำ Big Project ร่วมกัน เพื่อให้ปัญหาได้รับการแก้ไขที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม

ได้นำมาปรับปรุงเพิ่มเติมใน (ร่าง) มาตรการรองรับฤดูแล้ง ปี 2565/66 จำนวน 2 มาตรการ คือ มาตรการที่ 5 เพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำภาคการเกษตร และ มาตรการที่ 8 เสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการบริหารจัดการน้ำของชุมชน

3. (1) การประชุมคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) ครั้งที่ 3/2565 **เมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2565** มีมติเห็นชอบมาตรการรองรับฤดูแล้ง ปี 2565/2566 และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อรองรับสถานการณ์ภัยแล้งและฝนทิ้งช่วง ปี 2566 และเสนอ ครม. เพื่อทราบ และให้ สทนช. แจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ไปดำเนินการตามมติ กนช.

(2) คณะรัฐมนตรี (ครม.) มีมติรับทราบและเห็นชอบมาตรการรองรับฤดูแล้ง ปี 2565/2566 และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อรองรับสถานการณ์ภัยแล้งและฝนทิ้งช่วง ปี 2566 **เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2565** โดยมอบหมายให้หน่วยงานดำเนินการตามมาตรการดังกล่าว และรายงานให้ กนช. ทราบ พร้อมทั้งสรุปผลการดำเนินงานรายงาน ครม. เพื่อทราบต่อไป

รูปที่ 2.4-1 มาตรการรองรับฤดูแล้ง ปี 2565/66

2.5 มาตรการเพิ่มเติมเพื่อรองรับสถานการณ์เอลนีโญ

เนื่องด้วยในปัจจุบันประเทศไทยได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยการเผชิญกับสถานการณ์เอลนีโญเป็นสถานการณ์หนึ่งซึ่งส่งผลกระทบต่อปริมาณน้ำในประเทศไทย ก่อให้เกิดสถานการณ์ภาวะน้ำแล้ง ดังนั้นจึงควรมีมาตรการรับมือตั้งแต่ในช่วงฤดูฝน โดยกองอำนวยการน้ำแห่งชาติจึงมีการจัดทำร่างมาตรการรับมือฤดูฝนปี 2566 เพื่อรองรับสถานการณ์เอลนีโญที่จะเกิดขึ้น ประกอบด้วย 3 มาตรการ ดังนี้

มาตรการที่ 1 จัดสรรน้ำให้เป็นไปตามลำดับความสำคัญที่คณะกรรมการลุ่มน้ำกำหนด โดยมอบหมายให้ กรมชลประทาน กรมทรัพยากรน้ำ และการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) วางแผนการระบายน้ำโดยจัดลำดับความสำคัญตามที่คณะกรรมการลุ่มน้ำแต่ละลุ่มน้ำกำหนด เพื่อรองรับสถานการณ์เอลนีโญ

มาตรการที่ 2 ควบคุมการเพาะปลูกข้าวนาปีต่อเนื่อง โดยมอบหมายหน่วยงานที่รับผิดชอบประชาสัมพันธ์ และสร้างการรับรู้ให้กับเกษตรกร เพื่อควบคุมไม่ให้มีการเพาะปลูกข้าวนาปีต่อเนื่อง

มาตรการที่ 3 เพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำ แบ่งเป็น

1) การใช้น้ำภาคการเกษตร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งเสริมการปรับเปลี่ยนการเพาะปลูกพืช เพื่อลดความเสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำและเพิ่มรายได้ในพื้นที่ อาทิ ปลูกพืชใช้น้ำน้อย ปรับปรุงระบบการให้น้ำพืช นำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการบริหารจัดการน้ำ เป็นต้น

2) การประหยัดน้ำของหน่วยงานภาครัฐ เอกชนและประชาชน สทนช. และทุกหน่วยงานภาครัฐวางแผนลดการใช้น้ำของหน่วยงานภาครัฐ พร้อมประชาสัมพันธ์รณรงค์การใช้น้ำอย่างประหยัดในทุกภาคส่วน ส่งเสริมสนับสนุนให้โรงงานอุตสาหกรรมใช้ระบบ 3R เพื่อลดการใช้น้ำจากแหล่งน้ำต่าง ๆ และ

3) ลดการสูญเสียน้ำในระบบประปาและระบบชลประทาน โดยการปรับรอบเวรการส่งน้ำให้สอดรับกับปริมาณความต้องการน้ำของพื้นที่ ซึ่งจะดำเนินการในตลอดช่วงฤดูฝน ปี 2566

รูปที่ 2.5-1 มาตรการเพิ่มเติมเพื่อรองรับสถานการณ์เอลนีโญ

บทที่ 3

การกำหนดภาวะน้ำแล้งในพื้นที่ลุ่มน้ำ

3.1 ความหมายและประเภทของการเกิดภาวะน้ำแล้ง

3.1.1 บทนิยามของภาวะน้ำแล้ง

ในอดีตการจัดการสาธารณภัยด้านน้ำอาศัยกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ไขปัญหาด้านน้ำซึ่งมุ่งเน้นในเรื่องของการลดความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเป็นหลัก ต่อมาภายหลังมีการจัดตั้ง สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.) ขึ้นมาทำหน้าที่บริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งระบบทำให้การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งในภาวะปกติและภาวะวิกฤติมีความเป็นเอกภาพ ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การจัดทำแผนป้องกัน แนวทางมาตรการในป้องกันและแก้ไขเป็นการล่วงหน้า โดยอาศัยข้อมูลและสารสนเทศที่เป็นปัจจุบันซึ่งเป็นส่วนเสริมให้กับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เป็นสาธารณภัยด้านน้ำ สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำ ตั้งแต่การป้องกัน การเตรียมความพร้อม การรับมือ และการเยียวยา และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในขณะเกิดเหตุที่จะใช้ควบคุม กำกับ แก้ไข การบริหารจัดการ “มวลน้ำ” ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561 ได้มีบทนิยามคำว่า "ภาวะน้ำแล้ง" หมายความว่า สภาวะที่ปริมาณน้ำ ปริมาณการไหลของน้ำหรือระดับน้ำลดลงอย่างต่อเนื่องจนอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของคน สัตว์ และพืชที่อยู่ในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง (มาตรา 4)

3.1.2 ประเภทหรือความรุนแรงของภาวะภัยแล้ง

จากนิยามจะเห็นว่าได้มีการกำหนดความหมายภาวะน้ำแล้งไว้อย่างกว้างขวาง ดังนั้น ในเชิงของการบริหารจัดการซึ่งเกี่ยวข้องกับการบัญชาการและการบริหารจัดการแบบบูรณาการระหว่างหน่วยงานต่างๆ จะพิจารณาประเภทของภาวะน้ำแล้งตามความรุนแรงเป็นหลัก โดยภาวะภัยแล้งที่มีความรุนแรงมาก ก็จะต้องการการบูรณาการระหว่างหน่วยงานหรือผู้มีอำนาจบัญชาการในระดับที่สูงกว่าภาวะภัยแล้งที่มีความรุนแรงน้อย โดยในส่วนของภัยด้านน้ำ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ได้แบ่งระดับภัยออกเป็น 3 ระดับคือ

- ระดับ 1: เสี่ยงรุนแรง
- ระดับ 2: รุนแรง (หรือคาดว่าจะรุนแรง)
- ระดับ 3: วิกฤติ (หรือคาดว่าจะวิกฤติ)

สทนช. ได้กำหนดแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำ เพื่อเป็นกรอบแนวทางการดำเนินการของ "ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ" พร้อมทั้งกำหนดให้มี "กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ" เป็นองค์กรในระดับบัญชาการซึ่งจัดตั้งขึ้นภายใต้กลไกของ พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำฯ เพื่อทำหน้าที่พิจารณากลั่นกรองสถานการณ์เหตุฉุกเฉินและ

สาธารณภัยด้านทรัพยากรน้ำที่เกิดขึ้นในระดับ 2 รุนแรง (หรือคาดว่าจะรุนแรง) ก่อนการยกระดับสถานการณ์ไปถึงระดับ 3 วิกฤติ ตามมาตรา 24 แห่ง พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำและมี สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เป็นองค์กรในระดับอำนวยการ เป็นหน่วยงานบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นการดำเนินการตั้งแต่การเตรียมความพร้อมรับมือ การแก้ไขปัญหาการฟื้นฟู และการบูรณาการการปฏิบัติการร่วมกับหน่วยงานทุกภาคส่วน เพื่อบริหารจัดการ "ทรัพยากรน้ำ" หรือ "มวลน้ำ" เป็นการเฉพาะ และสามารถเชื่อมโยงการทำงานร่วมกับแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติและแผนปฏิบัติการอื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และในการอำนวยการเมื่อเกิดเหตุ เพื่อบริหารจัดการรวบรวม บูรณาการ เชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำ ติดตาม วิเคราะห์แนวโน้ม ควบคุม กำกับ ดูแล สถานการณ์น้ำ รวมถึงการประสานการปฏิบัติการร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง

การแบ่งระดับภัยถือเป็นการกำหนดขอบเขตเบื้องต้นเพื่อให้สามารถพิจารณาโครงสร้างขององค์กรที่จะทำหน้าที่สั่งการ บัญชาการ เพื่อแก้ไขปัญหาในแต่ละสถานการณ์ และเพื่อให้สามารถอำนวยการร่วมกันระหว่างสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติและหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการบูรณาการร่วมกับกระทรวงมหาดไทย (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย) ในฐานะหน่วยงานกลางที่บริหารจัดการภัยสาธารณะทุกรูปแบบ

อย่างไรก็ตาม ในการพิจารณายกระดับวิกฤติน้ำ ตั้งแต่ระดับ 1 (เสี่ยงรุนแรง) ไปจนกระทั่งถึงระดับ 3 (วิกฤติ) สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติหรือกองอำนวยการน้ำแห่งชาติ แล้วแต่กรณี จะต้องอาศัยเกณฑ์ในการพิจารณาเช่นเดียวกับกรณีของผู้อำนวยการหรือผู้บัญชาการที่จะพิจารณาตัดสินใจยกระดับการจัดการสาธารณภัยตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทั้งนี้ เพื่อให้วิกฤติน้ำที่เกิดขึ้นในขณะนั้นมีระดับของภัยที่สอดคล้องกัน อันจะเป็นประโยชน์ต่อการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานให้สามารถดำเนินการคู่ขนานไปได้และเป็นไปในทิศทางอย่างเดียวกัน โดยใช้เกณฑ์หรือเงื่อนไขดัง**ตารางที่ 3.1.2-2** ประกอบการพิจารณายกระดับการจัดการวิกฤติน้ำ

นอกจากนี้ ตาม พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำฯ ในหมวด 5 ภาวะน้ำแล้งและภาวะน้ำท่วม ส่วนที่ 2 การป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ตามมาตรา 57 ในกรณีที่มีข้อมูลเพียงพอที่ชี้ได้ว่าจะเกิดภาวะน้ำแล้ง ในพื้นที่ใดของลุ่มน้ำ ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำโดยความเห็นชอบของนายกรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดเขตภาวะน้ำแล้ง และกำหนดให้กิจการใดสามารถใช้น้ำได้ในปริมาณที่เห็นสมควรได้ โดยการกำหนดให้กิจการใดสามารถใช้น้ำได้ในปริมาณที่เห็นสมควร ให้ทำเป็นประกาศปิดไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่ายในเขตภาวะน้ำแล้งนั้น ซึ่งเมื่อภาวะน้ำแล้งได้พ้นไปแล้ว ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำโดยความเห็นชอบของนายกรัฐมนตรีประกาศยกเลิกเขตภาวะน้ำแล้ง

จากการทบทวนข้อมูลดังกล่าวข้างต้น เมื่อนำมาพิจารณาร่วมกับลักษณะการเกิดน้ำแล้งในพื้นที่ศึกษา พบว่าระดับความรุนแรงของสถานการณ์ภัยแล้งสามารถพิจารณาได้เป็น 2 บริบท คือ

- ในบริบทของภาพรวม ที่พิจารณาจากปริมาณน้ำต้นทุน ได้แก่ ปริมาณน้ำฝน ปริมาณน้ำในลำน้ำ และปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำและแหล่งน้ำ ว่ามีต่ำกว่าปกติหรือไม่

- ในบริบทของการพิจารณาจากกิจกรรมที่ขาดแคลนน้ำ ว่ามีความรุนแรงถึงขั้นขาดทั้งน้ำ เพื่อการผลิตและการอุปโภคบริโภค หรือขาดแคลนเฉพาะน้ำเพื่อการผลิตเท่านั้น รวมทั้งพิจารณาจากผลการคาดการณ์ร้อยละของการขาดแคลนน้ำเทียบกับความต้องการน้ำ ซึ่งสามารถนำไปประกอบการปรับลดความต้องการน้ำให้สอดคล้องกับปริมาณน้ำที่มา ซึ่งสอดคล้องกับ มาตรา 57 ของ พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำฯ

ดังนั้นจึงมีพิจารณาเกณฑ์การกำหนดระดับภาวะน้ำแล้งตามระดับภัยวิกฤติน้ำของ สทนช. ดังแสดงใน **ตารางที่ 3.1.2-1**

ตารางที่ 3.1.2-1 เกณฑ์การกำหนดระดับวิกฤติน้ำ

เกณฑ์/เงื่อนไข	ข้อมูลที่ใช้ระบุเงื่อนไข
พื้นที่	**พื้นที่ใช้สอยในลักษณะต่างๆ ที่ได้รับผลกระทบและได้รับความเสียหาย** (1) พื้นที่ทางการเกษตรและปศุสัตว์ (2) พื้นที่ธุรกิจ อุตสาหกรรม และการประกอบการ (3) พื้นที่อยู่อาศัย (จำนวนหลังคาเรือน) (4) พื้นที่ทางธรรมชาติ
ประชากร	**จำนวนและลักษณะของประชากรในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ** (1) จำนวนผู้ได้รับผลกระทบ (2) จำนวนประชาการที่ต้องอพยพ (3) จำนวนผู้ได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิต
ความยุ่งยาก/ซับซ้อนของสถานการณ์	**ความยากง่าย สถานการณ์แทรกซ้อน และเงื่อนไขทางเทคนิคของสถานการณ์** (1) ความรุนแรงของภัย ความเฉพาะเจาะจงทางเทคนิคของภัยการเกิดภัยต่อเนื่อง (2) ความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อสาธารณูปโภคพื้นฐาน สถานที่สำคัญและเส้นทางการให้ความช่วยเหลือ (3) การคาดการณ์การขยายตัวของภัย พื้นที่ที่จะเสียหายต่อไป ระยะเวลาที่การดำเนินกิจกรรมปกติที่ต้องหยุดชะงัก ระยะเวลาที่ต้องใช้ในการตอบสนองต่อสถานการณ์ และระยะเวลาที่ต้องช่วยฟื้นฟูเบื้องต้น
ศักยภาพด้านทรัพยากร	**ความสามารถในการปฏิบัติงานจากทรัพยากรที่มีอยู่** (1) กำลังคน ทั้งของหน่วยงานหลักและหน่วยงานสนับสนุน พร้อมทั้งอาสาสมัครหน่วยต่าง ๆ (2) เครื่องมือ อุปกรณ์ ยานพาหนะ และอุปกรณ์พิเศษต่างๆ ที่ต้องใช้ตามแต่ลักษณะทางเทคนิคของภัย (3) ปัจจัยยังชีพสำหรับแจกจ่ายแก่ผู้ได้รับผลกระทบของหน่วยงานหลัก และจากการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นๆ หรือหน่วยงานภาคี (4) แหล่งที่มาและจำนวนเงินงบประมาณจากหน่วยงานในพื้นที่
เงื่อนไขอื่นๆ	**ดุลยพินิจจากการประเมินสถานการณ์จากเงื่อนไขต่างๆ** (1) ขอบเขตการปกครอง (2) การประเมินศักยภาพในการจัดการสาธารณภัย

ที่มา: คู่มือศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

3.2 เกณฑ์การยกระดับสถานการณ์

3.2.1 กรณีสถานการณ์น้ำแล้ง

ระดับที่ 1 ระดับน้ำแล้งหรือเสี่ยงน้ำแล้งรุนแรง : ประเมินจากปริมาณการไหลของน้ำ หรือระดับน้ำลดลงอย่างต่อเนื่องจนอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อการดำรงชีพของ คน สัตว์ และพืชที่อยู่ในพื้นที่หนึ่ง จนเกิดสภาวะขาดแคลนน้ำในพื้นที่ เป็นระยะเวลาสั้นๆ สามารถเข้าบริหารจัดการเพื่อแก้ไขสถานการณ์ได้ หรือเกิดสภาวะการขาดแคลนน้ำในพื้นที่ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ของจังหวัด เป็นระยะเวลาต่อเนื่องมากกว่า 7 วัน โดยประเมินจากปริมาณน้ำ

ระดับที่ 2 ระดับน้ำแล้งรุนแรง : ประเมินจากปริมาณการไหลของน้ำ หรือระดับน้ำลดลงอย่างต่อเนื่องจนอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อการดำรงชีพของ คน สัตว์ และพืชที่อยู่ในพื้นที่หนึ่ง จนเกิดสภาวะการขาดแคลนน้ำในพื้นที่ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของจังหวัด หรือพื้นที่เปราะบาง เป็นระยะเวลาต่อเนื่องมากกว่า 15 วัน

ระดับที่ 3 ระดับน้ำแล้งวิกฤต : ประเมินจากปริมาณการไหลของน้ำ หรือระดับน้ำลดลงอย่างต่อเนื่องจนอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อการดำรงชีพของ คน สัตว์ และพืชที่อยู่ในพื้นที่ รวมทั้งคาดการณ์ว่าอิทธิพลของภาวะเอลนีโญจะทำให้เกินแนวโน้มความผิดปกติของสภาพฝน โดยมีปริมาณฝนต่ำกว่าค่าปกติ อาจส่งผลให้เกิดภาวะการขาดแคลนน้ำในพื้นที่ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของจังหวัด หรือพื้นที่เปราะบาง เป็นระยะเวลาต่อเนื่องมากกว่า 30 วัน

3.2.2 กรณีคุณภาพน้ำเสื่อมโทรม

ระดับที่ 1 ระดับเสี่ยงคุณภาพน้ำเสื่อมโทรมรุนแรง : ผลประเมินคุณภาพน้ำมีค่าต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน แต่สามารถเข้าบริหารจัดการเพื่อแก้ไขสถานการณ์ได้

ระดับที่ 2 ระดับคุณภาพน้ำเสื่อมโทรมรุนแรง : เกิดมลภาวะทางน้ำ ส่งผลให้คุณภาพน้ำต่ำกว่าเกณฑ์ มีแนวโน้มส่งผลกระทบต่อการอาศัยและการดำรงชีวิต ของคน สัตว์ พืช และสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง มีความซับซ้อนของสถานการณ์ ต้องได้รับการบริหารจัดการร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ระดับที่ 3 ระดับคุณภาพน้ำเสื่อมโทรมวิกฤต : เกิดมลภาวะทางน้ำอย่างรุนแรงหรือฉับพลันหรือคุณภาพน้ำเสื่อมโทรม เนื่องจากการปนเปื้อนของสารมลพิษ เช่นสารเคมี สารอินทรีย์ สารกัมมันตภาพรังสี ฯลฯ มีแนวโน้มส่งผลกระทบโดยตรงและเป็นอันตรายต่อ การอาศัยและการดำรงชีวิตของ คน สัตว์ พืช และสิ่งแวดล้อม อย่างรุนแรง หรือฉับพลัน

3.3 กฎหมาย ระเบียบ และ นโยบายที่เกี่ยวข้อง

การทบทวนข้อมูลกฎ ระเบียบ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การดำเนินการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งมีความสอดคล้องไม่ขัดต่อกฎหมาย ทั้งนี้กฎหมาย ระเบียบ และ นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการปัญหาน้ำแล้งของไทยมีบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรง และบทบัญญัติของกฎหมายที่อื่นเกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

3.3.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการจัดการปัญหาน้ำแล้งของไทย

มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการจัดการปัญหาน้ำแล้งของไทย จำนวน 4 ฉบับ ประกอบด้วย

(1) พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561

(2) พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550

(3) พระราชบัญญัติชลประทานหลวง พ.ศ. 2485 และมีแก้ไขเพิ่มเติม

(4) พระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.3.1.1 พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561

(1) บทนิยามคำว่า "ภาวะน้ำแล้ง" หมายความว่า สภาวะที่ปริมาณน้ำ ปริมาณ การไหลของน้ำหรือระดับน้ำลดลงอย่างต่อเนื่องจนอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของคน สัตว์ และพืชที่อยู่ในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง (มาตรา 4)

(2) นายกรัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามหมวด 5 ภาวะน้ำแล้งและภาวะน้ำท่วม (มาตรา 5 วรรคสอง)

ในการปฏิบัติการตามหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งตามพระราชบัญญัตินี้ หากได้ดำเนินการไปตามหน้าที่และอำนาจ และได้กระทำไปพอสมควรแก่เหตุและมิได้ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้กระทำการนั้นพ้นจากความผิดและความรับผิดทั้งปวง (มาตรา 72)

(3) มาตรา 6 บัญญัติให้ "รัฐมีอำนาจใช้ พัฒนา บริหารจัดการ บำรุงรักษา ฟื้นฟู และอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ ให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างสมดุลและยั่งยืน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้โดยอาจเปลี่ยนแปลงรูปร่างของแหล่งน้ำหรือขยายพื้นที่ของแหล่งน้ำก็ได้ แต่ถ้าเป็นการลดพื้นที่หรือให้เลิกใช้เพื่อประโยชน์สาธารณะต้องดำเนินการถอนสภาพตามประมวลกฎหมายที่ดิน

เพื่อประโยชน์ในการบริหารทรัพยากรน้ำสาธารณะที่มิใช่ทางน้ำชลประทานตามกฎหมายว่าด้วยการชลประทาน และน้ำบาดาลตามกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล นายกรัฐมนตรีอาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดให้หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดเป็นผู้รับผิดชอบควบคุมดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรน้ำสาธารณะแห่งใดก็ได้

ให้หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบตามวรรคสอง มีอำนาจออกระเบียบหรือข้อบัญญัติท้องถิ่น แล้วแต่กรณี เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การเข้าใช้สอยทรัพยากรน้ำสาธารณะนั้นตามกรอบแนวทางที่คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติกำหนดหลักเกณฑ์ตังกล่าวต้องมิใช่หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดสรรน้ำและการใช้น้ำตามที่กำหนดไว้ในหมวด 4 การจัดสรรน้ำและการใช้น้ำระเบียบหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นตามวรรคสาม เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้"

(4) คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรน้ำเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการบูรณาการเกี่ยวกับการใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการการบำรุงรักษา การฟื้นฟู และการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำให้เกิดความเป็นเอกภาพ รวมทั้งให้มีหน้าที่และอำนาจพิจารณาและให้ความเห็นชอบแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งของคณะกรรมการลุ่มน้ำต่างๆ (มาตรา 17(10))

(5) คณะกรรมการลุ่มน้ำมีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำ รวมทั้งให้มีหน้าที่และอำนาจจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง เสนอ กนช. เพื่อให้ความเห็นชอบ (มาตรา 35(2) รวมถึงพิจารณาและเสนอความเห็นเกี่ยวกับการผันน้ำระหว่างลุ่มน้ำต่อ กนช. (มาตรา 35(6))

(6) ในการขอรับใบอนุญาตการใช้น้ำตามมาตรา 43 และมาตรา 44 ผู้ขอรับใบอนุญาตต้องยื่นแผนการบริหารจัดการน้ำมาพร้อมกับคำขอด้วย ทั้งนี้ แบบคำขอรับใบอนุญาตการใช้น้ำและแผนการบริหารจัดการน้ำให้เป็นไปตามที่อธิบดีกรมชลประทาน อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ หรืออธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาตาล แล้วแต่กรณี ประกาศกำหนด โดยในแผนการบริหารจัดการน้ำต้องมีรายการเกี่ยวกับแผนจัดการน้ำที่กักเก็บไว้เมื่อเกิดภาวะน้ำแล้งด้วย และแผนจัดการน้ำที่กักเก็บไว้เมื่อเกิดภาวะน้ำแล้งนั้น อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญเกี่ยวกับวิธีการใช้น้ำในระหว่างที่เกิดภาวะน้ำแล้ง การลดปริมาณการใช้น้ำ การหาแหล่งน้ำทfแทน และอัตราความเป็นไปไต้ในการเฉลี่ยน้ำที่มีเพื่อประโยชน์สาธารณะ (มาตรา 47)

(7) เมื่อมีการประกาศผังน้ำในราชกิจจานุเบกษาตามมาตรา 17(5) แล้ว การใช้ประโยชน์ที่ดินที่อยู่ในระบบทางน้ำตามผังน้ำจะต้องไม่ก่อให้เกิดการเบี่ยงเบนทางน้ำหรือกระแสน้ำหรือกีดขวางการไหลของน้ำในระบบทางน้ำ อันเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง (มาตรา 56)

(7) เมื่อมีการประกาศผังน้ำในราชกิจจานุเบกษาตามมาตรา 17(5) แล้ว การใช้ประโยชน์ที่ดินที่อยู่ในระบบทางน้ำตามผังน้ำจะต้องไม่ก่อให้เกิดการเบี่ยงเบนทางน้ำหรือกระแสน้ำหรือกีดขวางการไหลของน้ำในระบบทางน้ำ อันเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง(มาตรา 56)

(8) ในกรณีที่มีข้อมูลเพียงพอที่ชี้ได้ว่าจะเกิดภาวะน้ำแล้งในพื้นที่ใดของลุ่มน้ำให้คณะกรรมการลุ่มน้ำโดยความเห็นชอบของนายกรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดเขตภาวะน้ำแล้ง และกำหนดให้กิจการใfสามารถใช้น้ำได้ในปริมาณที่เห็นสมควรได้ การกำหนดให้กิจการใดสามารถใช้น้ำได้ในปริมาณที่เห็นสมควร ให้ทำเป็นประกาศปิดไว้ในที่เปิดเผย และเห็นได้ง่ายในเขตภาวะน้ำ

แล้งนั้น เมื่อภาวะน้ำแล้งได้พ้นไปแล้วให้คณะกรรมการลุ่มน้ำโดยความเห็นชอบของนายกรัฐมนตรีประกาศยกเลิกเขตภาวะน้ำแล้ง (มาตรา 57)

(9) ในกรณีที่เกิดภาวะน้ำแล้งจนอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจหรือการดำรงชีวิตของประชาชนในพื้นที่ใด ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดเขตภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรงในพื้นที่นั้น และกำหนดวิธีการใช้น้ำเพื่อลดปริมาณการใช้หรือห้ามการใช้น้ำบางประเภทเกินกว่าจำเป็นแก่การอุปโภคบริโภค กำหนดวิธีการแบ่งปันน้ำ รวมทั้งกำหนดมาตรการอื่นใดที่จำเป็นใช้บังคับในพื้นที่เพื่อแก้ไขและบรรเทาภาวะน้ำแล้งนั้น ทั้งนี้ ต้องเป็นไปเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมและให้ผู้ใช้น้ำต้องเสียหายน้อยที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยในระหว่างที่ยังไม่มีประกาศดังกล่าวคณะกรรมการลุ่มน้ำมีอำนาจกำหนดวิธีการใช้น้ำและการแบ่งปันน้ำในพื้นที่ได้เท่าที่จำเป็นในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ในกรณีที่ประกาศกำหนดเขตภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรงใช้บังคับในพื้นที่เดียวกันกับที่ได้มีประกาศกำหนดเขตภาวะน้ำแล้งตามมาตรา 57 ให้ประกาศกำหนดเขตภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรงมีผลเป็นการยกเลิกเขตภาวะน้ำแล้งที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 57 และเมื่อภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรงได้พ้นไปแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีประกาศยกเลิกเขตภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง (มาตรา 58)

(10) ในกรณีมีความจำเป็นต้องผันน้ำจากลุ่มน้ำหนึ่งไปยังอีกลุ่มน้ำหนึ่งเพื่อบรรเทาภาวะน้ำแล้ง นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของ กนช. มีอำนาจสั่งให้ดำเนินการตังกล่าวได้เท่าที่จำเป็นในการบรรเทาภาวะน้ำแล้งนั้น (มาตรา 59) นอกจากนี้ กนช. ยังมีหน้าที่และอำนาจพิจารณาและให้ความเห็นชอบการผันน้ำระหว่างลุ่มน้ำและการผันน้ำจากแหล่งน้ำระหว่างประเทศหรือแหล่งน้ำต่างประเทศ (มาตรา 17(12))

(11) ในกรณีที่เกิดภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรงในพื้นที่ใด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้บุคคลซึ่งกักเก็บน้ำไว้ต้องเฉลี่ยน้ำเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในการอุปโภคบริโภคของประชาชนในพื้นที่ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่นายกรัฐมนตรีประกาศกำหนด ในกรณีเช่นว่านี้ให้ผู้กักเก็บน้ำตังกล่าวมีสิทธิได้รับค่าทดแทนจากการที่ต้องสูญเสียน้ำที่กักเก็บไว้ (มาตรา 60 วรรคหนึ่ง)

(12) ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งขึ้นไว้เป็นการล่วงหน้าโดยให้จัดทำเป็นแผนเพื่อเตรียมการรองรับทั้งกรณีปกติซึ่งสามารถคาดหมายได้ว่าจะเกิดภาวะน้ำแล้งในระยะเวลาใดระยะเวลาหนึ่งเป็นประจำ และกรณีที่เกิดภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง

แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง อย่างน้อยต้องมีรายการ ตังต่อไปนี้

1) หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุน

2) งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการ

3) การจัดเตรียมข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง

4) การเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบ

5) วิธีการควบคุมการใช้น้ำในพื้นที่

6) การหาแหล่งน้ำทดแทนและการขนส่งน้ำจากแหล่งน้ำทดแทนมายังพื้นที่ซึ่งเกิดภาวะน้ำแล้ง

7) การประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากภาวะน้ำแล้ง

ในการจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ให้มีการบูรณาการร่วมกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติและแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และประชาชนในเขตลุ่มน้ำตามความเหมาะสม (มาตรา 61)

(13) เมื่อคณะกรรมกรลุ่มน้ำได้จัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งขึ้นแล้วให้เสนอต่อ กนช. เพื่อให้ความเห็นชอบ และจัดส่งแผนดังกล่าวไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องเพื่อทราบและดำเนินการ ในการนี้ ให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องจัดสร้างหรือเตรียมอุปกรณ์ที่จะต้องใช้ในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งรวมทั้งบำรุงรักษาสิ่งก่อสร้างหรืออุปกรณ์นั้น หรือดำเนินการใดๆ เพื่อให้เป็นไปตามแผนดังกล่าว

กรณีที่หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดไม่อาจดำเนินการให้เป็นไปตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งได้ ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำเสนอเรื่องต่อ กนช. เพื่อพิจารณาหาแนวทางแก้ไขต่อไป (มาตรา 62)

(14) ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำติดตามการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งที่ กนช. ให้ความเห็นชอบ และทบทวนแผนให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้อยู่ในสภาพที่พร้อมจะดำเนินการได้เมื่อเกิดภาวะน้ำแล้ง (มาตรา 63)

(15) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในที่ดินหรือสิ่งก่อสร้างของบุคคลใดๆเพื่อทำการสำรวจ ตรวจสอบ หรือเก็บรวบรวมข้อเท็จจริงต่างๆ เพื่อการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและภาวะน้ำท่วม ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวต้องอยู่ภายในกรอบของแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งตามมาตรา 61 หรือแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมตามมาตรา 64 หรือทั้งสองแผนควบคู่กันแล้วแต่กรณี (มาตรา 66 วรรคหนึ่ง)

(16) ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง พนักงานเจ้าหน้าที่อาจใช้ที่ดินหรือสิ่งก่อสร้างของบุคคลใดๆ เพื่อก่อสร้าง วางสิ่งของ สูบน้ำหรือระบายน้ำผ่านหรือเข้าไปในที่ดิน หรือติดตั้งอุปกรณ์ใด1 โดยแจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินหรือสิ่งก่อสร้างทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวันก่อนวันที่จะมีการดำเนินการ ทั้งนี้ ต้องแสดงวัตถุประสงค์และลักษณะของการใช้ที่ดินหรือสิ่งก่อสร้างและวันเวลาที่จะใช้ประโยชน์ในที่ดินหรือสิ่งก่อสร้างด้วย แต่ถ้าเป็นกรณีฉุกเฉินเพื่อแก้ไขภาวะน้ำแล้ง พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าใช้ที่ดินหรือสิ่งก่อสร้างเพื่อดำเนินการดังกล่าวได้ทันทีโดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า แต่ต้องแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินหรือสิ่งก่อสร้างทราบในโอกาสแรกที่สามารถกระทำได้ (มาตรา 67 วรรคหนึ่งและวรรคสอง)

(17) ห้ามมิให้บุคคลใดเอาไป ยักย้าย ทำอันตราย หรือทำให้เสียหายแก่สิ่งก่อสร้างสิ่งของ หรืออุปกรณ์ใดๆ หรือละเมิดมาตรการใดๆ ที่พนักงานเจ้าหน้าที่จัดให้มีขึ้นเพื่อป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง (มาตรา 71 วรรคหนึ่ง)

นอกจากนี้ ในกรณีเกิดปัญหาวิกฤติน้ำจนอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของคน สัตว์ หรือพืช หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐอย่างรุนแรง นายกรัฐมนตรีมีอำนาจจัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ โดยนายกรัฐมนตรีเป็นผู้บัญชาการ อำนวยการแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำเป็นการชั่วคราว จนกว่าปัญหาวิกฤติน้ำจะผ่านพ้นไป และมีอำนาจออกคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ข้าราชการฝ่ายพลเรือน เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร พนักงานส่วนท้องถิ่น หรือบุคคลใดๆ ร่วมกันกระทำหรือห้ามกระทำการใดๆ เพื่อการป้องกัน แก้ไข ควบคุม ระงับ หรือบรรเทาผลร้ายจากความเสียหายที่เกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงที (มาตรา 24)

3.3.1.2 พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550

(1) บทนิยามคำว่า "สาธารณภัย" หมายความว่า อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ภัยแล้ง โรคระบาดในมนุษย์ โรคระบาดสัตว์ โรคระบาดสัตว์น้ำ การระบาดของศัตรูพืช ตลอดจนภัยอื่นๆ อันมีผลกระทบต่อสาธารณชน ไม่ว่าเกิดจากธรรมชาติ มีผู้ทำให้เกิดขึ้น อุบัติเหตุ หรือเหตุอื่นใด ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกายของประชาชน หรือความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐ และให้หมายความรวมถึงภัยทางอากาศ และการก่อวินาศกรรมด้วย (มาตรา 4)

(2) กำหนดให้มีคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ เรียกโดยย่อว่า "กปภ.ช." ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นรองประธานกรรมการคนที่ หนึ่ง ปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นรองประธานกรรมการคนที่สอง ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงคมนาคม ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ และผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่เกินห้าคนซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการผังเมือง และการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นกรรมการ โดยมีอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้แต่งตั้งข้าราชการในกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ (มาตรา 6)

(3) กปภ.ช มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบายในการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติตามที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจัดทำขึ้นตามมาตรา 11(1) ก่อนเสนอคณะรัฐมนตรี บูรณาการพัฒนาระบบการป้องกัน

และบรรเทาสาธารณภัยระหว่างหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพ รวมถึงให้คำแนะนำ ปรึกษาและสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (มาตรา 7)

(4) กำหนดให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นหน่วยงานกลางของรัฐ ในการดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของประเทศ โดยมีหน้าที่และอำนาจในการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติเสนอ กปภ.ช. เพื่อขออนุมัติต่อคณะรัฐมนตรี จัดให้มีการศึกษาวิจัยเพื่อหามาตรการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้มีประสิทธิภาพ ปฏิบัติการ ประสานการปฏิบัติ ให้การสนับสนุน และช่วยเหลือหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานภาคเอกชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และให้การสงเคราะห์เบื้องต้นแก่ผู้ประสบภัย ผู้ได้รับภยันตราย หรือผู้ได้รับความเสียหายจากสาธารณภัย แนะนำ ให้คำปรึกษา และอบรมเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแก่หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานภาคเอกชน รวมถึงติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินการตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในแต่ละระดับ (มาตรา 11)

(5) แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1) แนวทาง มาตรการ และงบประมาณที่จำเป็นต้องใช้ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

2) แนวทางและวิธีการในการให้ความช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าและระยะยาวเมื่อเกิดสาธารณภัย รวมถึงการอพยพประชาชน หน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การสงเคราะห์ผู้ประสบภัย การดูแลเกี่ยวกับการสาธารณสุข และการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการสื่อสารและการสาธารณูปโภค

3) หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบในการดำเนินการตาม 1) และ 2) และวิธีการให้ได้มาซึ่งงบประมาณเพื่อการดำเนินการดังกล่าว

4) แนวทางในการเตรียมพร้อมด้านบุคลากร อุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้และจัดระบบการปฏิบัติการในการดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รวมถึงการฝึกบุคลากรและประชาชน

5) แนวทางในการซ่อมแซม บูรณะ ฟื้นฟู และให้ความช่วยเหลือประชาชนภายหลังที่สาธารณภัยสิ้นสุด

การกำหนดเรื่องดังกล่าวข้างต้น จะต้องกำหนดให้สอดคล้องและครอบคลุมถึงสาธารณภัยต่างๆ โดยอาจกำหนดตามความจำเป็นแห่งความรุนแรงและความเสี่ยงในสาธารณภัยด้านนั้นและในกรณีที่มีความจำเป็นต้องมีการแก้ไขหรือปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือมติของคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง ให้ระบุไว้ในแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติด้วย (มาตรา 12)

(6) กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติมีอำนาจควบคุมและกำกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทั่วราชอาณาจักรให้เป็นไปตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (มาตรา 13)

(7) ในกรณีที่เกิดสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายมีอำนาจสั่งการผู้บัญชาการ ผู้อำนวยการ หน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รวมตลอดทั้งให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนในพื้นที่ที่กำหนดก็ได้ โดยให้มีอำนาจเช่นเดียวกับผู้บัญชาการตามมาตรา 13 และผู้อำนวยการตามมาตรา 21 และมีอำนาจกำกับและควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บัญชาการ รองผู้บัญชาการ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ และเจ้าพนักงานในการดำเนินการตามมาตรา 25 มาตรา 28 และมาตรา 29 ด้วย หากเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรี ให้ถือว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ชอบหรือเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงแล้วแต่กรณี(มาตรา 31)

3.3.1.3 พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พ.ศ. 2485 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(1) บทนิยามคำว่า "การชลประทาน" หมายความว่า กิจการที่กรมชลประทานจัดทำขึ้นเพื่อให้ได้มา ซึ่งน้ำหรือเพื่อกัก เก็บ รักษา ควบคุม ส่ง ระบายหรือแบ่งน้ำเพื่อเกษตรกรรม การพลังงาน การสาธารณูปโภค หรือการอุตสาหกรรม และหมายความรวมถึงการป้องกันความเสียหายอันเกิดจากน้ำกับรวมถึงการคมนาคมทางน้ำซึ่งอยู่ในเขตชลประทานด้วย คำว่า "ทางน้ำชลประทาน" หมายความว่าทางน้ำที่รัฐมนตรีได้ประกาศตามความในมาตรา 5 ว่าเป็นทางน้ำชลประทาน และคำว่า "เขตชลประทาน" หมายความว่า เขตที่ดินที่ทำการเพาะปลูกซึ่งจะได้รับประโยชน์จากการชลประทาน (มาตรา 4)

(2) ทางน้ำชลประทานแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

ประเภท 1 ทางน้ำที่ใช้ในการส่ง ระบาย กัก หรือกั้นน้ำเพื่อการชลประทาน

ประเภท 2 ทางน้ำที่ใช้ในการคมนาคมแต่มีการชลประทานร่วมอยู่ด้วย เฉพาะภายในเขตที่ได้รับประโยชน์จากการชลประทาน

ประเภท 3 ทางน้ำที่สงวนไว้ใช้ในการชลประทาน

ประเภท 4 ทางน้ำอันเป็นอุปกรณ์แก่การชลประทาน

ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ว่าทางน้ำใดเป็นทางน้ำชลประทาน และเป็นประเภทใด (มาตรา 5)

(3) นายช่างชลประทานมีอำนาจใช้พื้นที่ดินที่ปราศจากสิ่งปลูกสร้างซึ่งอยู่ในเขตการชลประทานได้เป็นครั้งคราวตามระยะเวลาที่จำเป็นแก่การชลประทาน โดยแจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินนั้นทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน แต่ถ้ามีการเสียหายเกิดขึ้นต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน (มาตรา 6)

(4) ในกรณีฉุกเฉินเพื่อป้องกันอันตรายอันอาจเกิดแก่การชลประทาน นายช่างชลประทานมีอำนาจที่จะใช้ที่ดินหรือสิ่งของของบุคคลใดๆ ในที่ใกล้เคียงหรือในบริเวณที่อาจเกิดอันตรายได้เท่าที่จำเป็น แต่ถ้ามีการเสียหายเกิดขึ้นต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน (มาตรา 7)

(5) เพื่อให้ได้รับประโยชน์จากการชลประทาน ถ้าไม่สามารถจะทำได้โดยวิธีอื่นให้ เจ้าของที่ดินที่อยู่ห่างทางน้ำหรือแหล่งน้ำใดมีสิทธิทำทางน้ำผ่านที่ดินของผู้อื่นได้ ในเมื่อนายช่างชลประทานผู้ว่าราชการจังหวัด หรือนายอำเภอได้อนุญาตและกำหนดให้โดยกว้างรวมทั้งที่ทิ้งดินด้วยไม่เกินสิบเมตร แต่ต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่เจ้าของและผู้ครอบครองที่ดินที่ทางน้ำนั้นผ่าน ในการที่จะให้อนุญาตและกำหนดทางน้ำนั้น ให้คำนึงถึงประโยชน์ของเจ้าของและผู้ครอบครองที่ดินที่ทางน้ำผ่าน และให้กำหนดให้ทำตรงที่ที่จะเสียหายแก่เจ้าของและผู้ครอบครองที่ดินนั้นน้อยที่สุด (มาตรา 9)

(6) เจ้าพนักงานมีอำนาจที่จะเข้าไปในที่ดินของบุคคลใดๆ เพื่อทำงานสำรวจตรวจสอบอันเกี่ยวกับการชลประทานได้ ในเมื่อได้แจ้งเป็นหนังสือให้ทราบล่วงหน้าตามสมควร แต่ถ้ามีการเสียหายเกิดขึ้นต้องชุดใช้ค่าสินไหมทดแทน (มาตรา 10)

(7) เมื่อมีความจำเป็นที่จะต้องได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์เพื่อประโยชน์แก่การชลประทาน ถ้ามิได้ตกลงในเรื่องการโอนไว้เป็นอย่างอื่น ให้ดำเนินการเวนคืนตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ (มาตรา 11 วรรคหนึ่ง)

(8) อธิบดีกรมชลประทานมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลซึ่งมิใช่เจ้าหน้าที่ของกรมชลประทาน ให้เป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ดูแลรักษาทางน้ำชลประทาน คันคลอง ชานคลอง ทำนบ พนัง หมุดระดับหลักฐานหรือสิ่งก่อสร้างที่ใช้ในการชลประทานตามที่อธิบดีกำหนด การแต่งตั้งดังกล่าวให้ปิดประกาศไว้ ณ ที่ทำการชลประทานในเขตนั้นด้วย (มาตรา 13)

(9) ห้ามมิให้เรื่อยนต์หรือเรือกลไฟเดินในทางน้ำชลประทานประเภท 1 เว้นแต่จะได้รับหนังสืออนุญาตจากเจ้าพนักงานเป็นครั้งคราวตามความจำเป็น และห้ามมิให้เรือยนต์หรือเรือกลไฟรับจ้างขนส่งคนโดยสารหรือสินค้าหรือรับจ้างลากจูงในทางน้ำชลประทานประเภท 2 เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงาน (มาตรา 13 เบญจ วรรคหนึ่ง)

(10) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีอำนาจออกกฎกระทรวงเกี่ยวกับการกำหนดเงื่อนไขการใช้เรือ แพ ในทางน้ำชลประทานประเภท 1 และประเภท 2 วางระเบียบการขอและการอนุญาตเดินเรือยนต์หรือเรือกลไฟในทางน้ำชลประทานประเภท 1 และการขอและการออกใบอนุญาตเดินเรือยนต์หรือเรือกลไฟรับจ้างขนส่งคนโดยสารหรือสินค้าหรือรับจ้างลากจูงในทางน้ำชลประทานประเภท 2 รวมถึงกำหนดเครื่องมือและวิธีที่จะใช้ในการจับสัตว์น้ำ ตลอดจนกำหนดเขตห้ามจับสัตว์น้ำในทางน้ำชลประทาน เพื่อป้องกันความเสียหายแก่การชลประทาน (มาตรา 14)

(11) เพื่อประโยชน์แก่การชลประทาน อธิบดีกรมชลประทานมีอำนาจปิด กั้น หรือเปิดน้ำในทางน้ำชลประทาน ขุดลอก ซ่อม หรือดัดแปลงแก้ไขทางน้ำชลประทาน หรือจัดให้มีสิ่งก่อสร้างขึ้นในทางน้ำ

ชลประทาน รวมถึงการห้าม จำกัด หรือกำหนดเงื่อนไขในการนำเรือ แพ ผ่านทางน้ำชลประทานดังกล่าว การใช้อำนาจข้างต้นให้ปิดประกาศไว้ ณ ที่ชุมนุมชนในท้องถิ่นล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน เว้นแต่กรณีฉุกเฉินอธิบดีมีอำนาจดำเนินการไปก่อนได้ (มาตรา 15)

(12) อธิบดีกรมชลประทานมีอำนาจห้าม จำกัดหรือกำหนดเงื่อนไขในการใช้เรือแพ การใช้น้ำ การระบายน้ำหรือการอื่นในทางน้ำชลประทานประเภท 4 โดยประกาศไว้ ณ ที่ชุมนุมชนในท้องถิ่นล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน (มาตรา 16)

(13) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือเทศมนตรีในท้องที่ซึ่งอยู่ในเขตชลประทานมีหน้าที่ดูแลรักษาคันคลองและทางน้ำชลประทานอันอยู่ในเขตท้องที่หรือเขตเทศบาลนั้น (มาตรา 17)

(14) ในการขุดซ่อมทางน้ำชลประทาน ถ้าไม่มีที่เททิ้งมูลดิน ก็ให้มีอำนาจเททิ้งมูลดินในที่ดินที่ใกล้เคียงได้ตามความจำเป็น แต่ทั้งนี้ถ้าทำให้เสียหายแก่พืชผลหรือสิ่งปลูกสร้างซึ่งมีอยู่ในขณะนั้นแล้ว ต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน (มาตรา 19)

(15) เมื่อเจ้าพนักงานได้ส่งน้ำ ระบายน้ำ หรือสูบน้ำเข้าไปในที่ดินแห่งใดเพื่อประโยชน์ในการเพาะปลูก ห้ามมิให้ผู้ใดปิดกั้นน้ำไว้ด้วยวิธีใดๆ จนเป็นเหตุไม่ให้น้ำไหลไปสู่ที่ดินใกล้เคียงหรือปลายทาง ถ้าเห็นสมควร เจ้าพนักงานหรือนายอำเภอหรือผู้ทำการแทนนายอำเภอมีอำนาจที่จะสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินหรือผู้ทำการเพาะปลูก ให้เปิดสิ่งที่ปิดกั้นน้ำไว้ตามที่จะกำหนดให้หรือจัดการเปิดเสียเองก็ได้ ในการนี้เจ้าพนักงานหรือนายอำเภอหรือผู้ทำการแทนนายอำเภอมีอำนาจเข้าไปในที่ดินแห่งหนึ่งแห่งใดเพื่อตรวจและจัดการดังกล่าวแล้ว (มาตรา 20)

(16) เมื่อเจ้าพนักงานได้ส่งน้ำหรือสูบน้ำเข้าไปในที่ดินแห่งใดเพื่อประโยชน์ในการเพาะปลูก เจ้าพนักงานหรือนายอำเภอหรือผู้ทำการแทนนายอำเภอมีอำนาจสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินหรือผู้ทำการเพาะปลูกบนพื้นที่ดินภายในบริเวณที่จะได้รับน้ำนั้นกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดภายในระยะเวลาที่จะได้กำหนดให้ เพื่อกักน้ำนั้นไว้ไม่ให้ไหลไปเสียเปล่าจนเป็นเหตุให้ที่ดินข้างเคียงไม่ได้รับน้ำตามที่ควร (มาตรา 21)

(17) ห้ามมิให้ผู้ใดปลูกสร้าง แก้ไข หรือต่อเติมสิ่งก่อสร้าง หรือปลูกปักสิ่งใด หรือทำการเพาะปลูก รุกล้ำทางน้ำชลประทาน ชานคลอง เขตคันคลอง หรือเขตพนัง เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากนายช่างชลประทาน ในกรณีฉุกเฉินเพื่อป้องกันภยันตรายอันอาจเกิดขึ้นแก่การชลประทาน นายช่างชลประทานมีอำนาจดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อให้สิ่งรุกล้ำพ้นไปจากทางน้ำชลประทาน ชานคลอง เขตคันคลองหรือเขตพนังได้ (มาตรา 23)

(18) ถ้ามีต้นไม้ในที่ดินของผู้ใดรุกล้ำทางน้ำชลประทานหรือทำให้เสียหายแก่ทางน้ำชลประทาน ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินนั้นตัดหรือนำต้นไม้นั้นไปให้พ้นเสียได้ (มาตรา 24)

(19) ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการอันเป็นการกีดขวางทางน้ำชลประทาน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากนายช่างชลประทาน ในกรณีฉุกเฉินเพื่อป้องกันภยันตรายอันอาจเกิดขึ้นแก่การชลประทาน

นายช่างชลประทานมีอำนาจดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดให้สิ่งกีดขวางพ้นไปจากทางน้ำชลประทานได้ (มาตรา 25)

(20) ห้ามมิให้ผู้ใดขุดคลองหรือทางน้ำมาเชื่อมกับทางน้ำชลประทาน หรือมาเชื่อมกับทางน้ำอื่นที่เชื่อมกับทางน้ำชลประทาน หรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้น้ำในทางน้ำชลประทานรั่วไหลอันอาจก่อให้เกิดการเสียหายแก่การชลประทาน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดีกรมชลประทานหรือผู้ที่อธิบดีมอบหมาย และอธิบดีมีอำนาจสั่งให้ผู้กระทำการดังกล่าวปิดถมทางน้ำนั้นหรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อมิให้น้ำรั่วไหลได้ต่อไป เพื่อป้องกันอันตรายอันอาจเกิดแก่การชลประทาน หากไม่ปฏิบัติตามคำสั่งอธิบดีมีอำนาจสั่งให้เจ้าพนักงานจัดการได้ทันที และถ้าจำเป็นจะต้องใช้ที่ดินเพื่อการนี้ ก็ให้มีอำนาจใช้ที่ดินริมคลองหรือริมทางน้ำนั้นได้เท่าที่จำเป็น ค่าใช้จ่ายในการนี้รวมทั้งค่าเสียหายที่จะต้องชดใช้ให้แก่เจ้าของที่ดิน ให้คิดเอาจากผู้ฝ่าฝืนทั้งสิ้น (มาตรา 26)

(21) ห้ามมิให้ผู้ใดนำหรือปล่อยสัตว์พาหนะลงไปในทางน้ำชลประทานประเภท 1และประเภท 2 หรือเหยียบย่ำคันคลอง ชานคลอง หรือบริเวณสิ่งก่อสร้างอันเกี่ยวกับการชลประทาน เว้นแต่ในที่ที่ได้กำหนดอนุญาตไว้หรือได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงาน (มาตรา 27)

(22) ห้ามมิให้ผู้ใดทิ้งมูลฝอย ซากสัตว์ ซากพืช เถ้าถ่าน หรือสิ่งปฏิกูลลงในทางน้ำชลประทานหรือทำให้น้ำเป็นอันตรายแก่การเพาะปลูกหรือการบริโภค (มาตรา 28 วรรคหนึ่ง)

(23) ห้ามมิให้ผู้ใดปล่อยน้ำซึ่งทำให้เกิดเป็นพิษแก่น้ำตามธรรมชาติ หรือสารเคมีเป็นพิษลงในทางน้ำชลประทาน จนอาจทำให้น้ำในทางน้ำชลประทานเป็นอันตรายแก่เกษตรกรรม การบริโภคอุปโภคหรือสุขภาพอนามัย (มาตรา 28 วรรคสอง)

(24) ห้ามมิให้ผู้ใดทำให้ประตูน้ำ ฝาย เขื่อนระบาย ประตูระบาย ท่อน้ำ ท่อเชื่อมสะพานทางน้ำ ปูม เสา หรือสายโทรศัพท์ ที่ใช้ในการชลประทานเสียหายจนอาจเกิดอันตรายหรือขัดข้องแก่การใช้สิ่งที่กล่าวนั้น (มาตรา 29)

(25) ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดอันจะทำให้เสียหายแก่คันคลองชานคลองทำนบ พนัง หรือหมุดระดับหลักฐานที่ใช้ในการชลประทาน (มาตรา 30)

(26) ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดอันจะเป็นการกีดขวางแก่แนวทางที่ได้สำรวจไว้ หรือเขตงาน หรือทำให้แนวทางที่ได้สำรวจไว้ หรือหมุดหมายแสดงเขตงานคลาดเคลื่อนหรือสูญหาย (มาตรา 31)

(27) ห้ามมิให้ผู้ใดนอกจากเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ปิดหรือเปิดประตูน้ำ เขื่อนระบายประตูระบาย ท่อน้ำ ท่อเชื่อม สะพานทางน้ำ ปูม หรือลากเข็นสาลีในบริเวณทำนบหรือประตูระบาย(มาตรา 32)

(28) ห้ามมิให้ผู้ใดนอกจากนายช่างชลประทานหรือผู้ที่ได้รับอนุมัติจากอธิบดีกรมชลประทานทำการแก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือรื้อถอนบรรดาสิ่งก่อสร้างอันเกี่ยวกับการชลประทาน (มาตรา 33)

(29) ห้ามมิให้ผู้ใดขุดลอก ทางน้ำชลประทานอันจะทำให้เสียหายแก่การชลประทานหรือปิดกั้นทางน้ำชลประทาน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมชลประทาน (มาตรา 34)

(30) เจ้าพนักงานมีอำนาจสั่งห้ามมิให้ผู้ใดชักหรือใช้น้ำในทางน้ำชลประทานในเมื่อเห็นว่าจะเป็นเหตุที่จะก่อให้เกิดการเสียหายแก่ผู้อื่น (มาตรา 35)

หมายเหตุ: (3) ถึง (30) เป็นหน้าที่และอำนาจของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในการบริหารจัดการปัญหาน้ำแล้ง หรือข้อห้ามตามกฎหมายเพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพน้ำและปริมาณของน้ำ

3.2.1.4 พระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(1) มาตรา 3 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

"น้ำบาดาล" หมายความว่า น้ำใต้ดินที่เกิดอยู่ในชั้นดิน กรวด ทราย หรือหิน ซึ่งอยู่ลึกจากผิวดินเกินความลึกที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่จะกำหนดความลึกน้อยกว่าสิบเมตรมิได้

"เจาะน้ำบาดาล" หมายความว่า กระทำแก่ชั้นดิน กรวด ทราย หรือหิน เพื่อให้ได้มาซึ่งน้ำบาดาล หรือเพื่อระบายน้ำลงบ่อน้ำบาดาล

"บ่อน้ำบาดาล" หมายความว่า บ่อน้ำที่เกิดจากการเจาะน้ำบาดาล

"เขตน้ำบาดาล" หมายความว่า เขตท้องที่ที่รัฐมนตรีกำหนดให้เป็นเขตน้ำบาดาลโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

"กิจการน้ำบาดาล" หมายความว่า การเจาะน้ำบาดาล การใช้น้ำบาดาล หรือการระบายน้ำลงบ่อน้ำบาดาล

"ใช้น้ำบาดาล" หมายความว่า นำน้ำจากบ่อน้ำบาดาลขึ้นมาใช้

"ระบายน้ำลงบ่อน้ำบาดาล" หมายความว่า กระทำการใดๆ เพื่อถ่ายเทน้ำหรือของเหลวอื่นใดลงบ่อน้ำบาดาล

(2) พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่กระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การของรัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดหาน้ำเพื่ออุปโภคบริโภค หรือเพื่อเกษตรกรรมในส่วนที่เกี่ยวกับการเจาะน้ำบาดาลและการใช้น้ำบาดาล เว้นแต่ในเขตท้องที่ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยคำแนะนำของคณะกรรมการน้ำบาดาลประกาศกำหนดให้เป็นเขตวิกฤตการณ์น้ำบาดาลที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

เขตวิกฤตการณ์น้ำบาดาล ต้องเป็นเขตท้องที่ที่มีการสูบน้ำบาดาลขึ้นมาใช้ในปริมาณที่มากเกินกว่าปริมาณน้ำที่ไหลลงสู่ชั้นน้ำบาดาล จนอาจทำให้เกิดการทรุดตัวของแผ่นดิน หรือการแพร่กระจายของน้ำเค็มเข้าสู่ชั้นน้ำบาดาล หรือการลดตัวลงของระดับน้ำในชั้นน้ำบาดาล หรือผลกระทบสำคัญอื่นต่อสิ่งแวดล้อม

แต่อย่างไรก็ตาม กระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การของรัฐดังกล่าวข้างต้นต้องปฏิบัติตามประกาศที่ออกตามมาตรา 6 เกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์และมาตรการในทางวิชาการสำหรับการเจาะน้ำบาดาล การเลิกเจาะน้ำบาดาล การใช้น้ำบาดาลแบบอนุรักษ์ การระบายน้ำลงบ่อน้ำบาดาล การเลิกใช้บ่อน้ำบาดาล การป้องกันด้านสาธารณสุข และการป้องกันในเรื่องสิ่งแวดล้อมเป็นพิษด้วย (มาตรา 4)

(3) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยคำแนะนำของคณะกรรมการน้ำบาดาลมีอำนาจกำหนดเขตท้องที่ใดให้เป็นเขตน้ำบาดาลในกรณีที่การสูบน้ำบาดาลในเขตท้องที่ใดจะทำให้ชั้นน้ำบาดาลเสียหาย หรือเสื่อมสภาพ หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพยากรของชาติ หรือทำให้สิ่งแวดล้อมเป็นพิษ หรือเป็นอันตรายแก่ทรัพย์สินหรือสุขภาพของประชาชน หรือทำให้แผ่นดินทรุด รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจกำหนดเขตท้องที่นั้นให้เป็นเขตห้ามสูบน้ำบาดาล (มาตรา 5 วรรคหนึ่ง และวรรคสอง)

(4) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยคำแนะนำของคณะกรรมการน้ำบาดาลมีอำนาจประกาศกำหนดลักเกณฑ์และมาตรการในทางวิชาการสำหรับการเจาะน้ำขาดาล การเลิกเจาะน้ำบาดาล การใช้น้ำบาดาลแบบอนุรักษ์ การระบายน้ำลงบ่อน้ำบาดาล การเลิกใช้บ่อน้ำบาดาล การป้องกันด้านสาธารณสุข และการป้องกันในเรื่องสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ (มาตรา 6(1))

(5) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยคำแนะนำของคณะกรรมการน้ำบาดาลมีอำนาจออกกฎกระทวงกำหนดประเภทการใช้น้ำบาดาล หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการเรียกเก็บ ลดหย่อน หรือยกเว้นค่าใช้น้ำบาดาล (มาตรา 7(2)

(6) กำหนดให้มีคณะกรรมกรบริหารกองทุนพัฒนาน้ำบาดาล (คณะกรรมการบริหาร กพน.) ประกอบด้วย อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาลเป็นประธานกรรมการ ผู้แทนสำนักงบประมาณผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้แทนกรมบัญชีกลาง ผู้แทนสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ผู้แทนกรมทรัพยากรน้ำ และผู้แทนสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เป็นกรรมการ และให้อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาลแต่งตั้งผู้อำนวยการกองหรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าผู้อำนวยการกองของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลเป็นกรรมการและเลขานุการ (มาตรา 7 ฉ)

(7) คณะกรรมการบริหาร กพน. มีอำนาจหน้าที่เสนอแผนแม่บทเพื่อการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งน้ำบาดาลและสิ่งแวดล้อมเพื่อขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการน้ำบาดาล (มาตรา 7 สัตต (2))

(8) กำหนดให้มีคณะกรรมการน้ำบาดาล ประกอบด้วย อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาล เป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง อธิบดีกรมชลประทาน อธิบดีกรมอนามัยผู้แทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้ว่าการการประปานครหลวงหรือผู้แทน ผู้ว่าการการประปาส่วนภูมิภาค

หรือผู้แทน ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยหรือผู้แทนกับผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกไม่เกินสองคน เป็นกรรมการ และผู้แทนกรมทรัพยากรน้ำบาดาล เป็นกรรมการและเลขานุการ (มาตรา 9)

(9) คณะกรรมการน้ำบาดาลมีหน้าที่ให้ความเห็นหรือคำแนะนำแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเรื่องการออกกฎกระทรวง หรือประกาศที่ต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษา หรือในเรื่องอื่นที่ต้องปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ความเห็นหรือคำแนะนำแก่อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาลเกี่ยวกับการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา 14)

(10) ห้ามมิให้ผู้ใดประกอบกิจการน้ำบาดาลในเขตน้ำบาดาลใดๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองที่ดินในเขตน้ำบาดาลนั้นหรือไม่ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาลหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย และผู้รับใบอนุญาตต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต และต้องปฏิบัติตามประกาศของรัฐมนตรีที่ออกตามมาตรา 6 (มาตรา 16 วรรคหนึ่ง และมาตรา 22)

(11) ผู้ใดประสงค์จะขอรับใบอนุญาตเพื่อประกอบกิจการน้ำบาดาลในเขตน้ำบาดาลใด ให้ยื่นคำขอต่อพนักงานน้ำบาดาลประจำท้องที่ในเขตน้ำบาดาลนั้น (มาตรา 17)

(12) ใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้มี 3 ประเภท ดังนี้

1) ใบอนุญาตเจาะน้ำบาดาล

2) ใบอนุญาตใช้น้ำบาดาล

3) ใบอนุญาตระบายน้ำลงบ่อน้ำบาดาล (มาตรา 18)

(13) พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปตรวจการเจาะน้ำบาดาล การใช้น้ำบาดาลหรือการระบายน้ำลงบ่อน้ำบาดาล และให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งเป็นหนังสือแก่ผู้รับใบอนุญาตหรือตัวแทน ให้จัดการป้องกันความเสียหายอันอาจเกิดจากการเจาะน้ำบาดาล ใช้น้ำบาดาล หรือการระบายน้ำลงบ่อน้ำบาดาลนั้นได้ (มาตรา 28)

(14) ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่า การเจาะน้ำบาดาล การใช้น้ำบาดาล หรือการระบายน้ำลงบ่อน้ำบาดาลอาจก่อหรือได้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อแหล่งน้ำบาดาล ให้มีอำนาจสั่งเป็นหนังสือแก่ผู้รับใบอนุญาตให้เปลี่ยนแปลง แก้ไข หรือหยุดการเจาะน้ำบาดาล การใช้น้ำบาดาล หรือ การระบายน้ำลงบ่อน้ำบาดาล แล้วแต่กรณี ตามที่เห็นว่าจำเป็นเพื่อป้องกันหรือระงับความเสียหายนั้นได้ (มาตรา 29)

(15) เมื่อปรากฏว่าการประกอบกิจการน้ำบาดาลของผู้รับใบอนุญาตผู้ใดจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมในเขตน้ำบาดาล อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาลมีอำนาจสั่ง และกำหนดวิธีการให้ผู้รับใบอนุญาตแก้ไขเพื่อป้องกันความเสียหายนั้นได้ตามที่เห็นสมควร (มาตรา 34)

(16) ผู้ใดสูบน้ำบาดาลในเขตห้ามสูบน้ำบาดาล ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และจะริบเครื่องมือเครื่องใช้ หรือเครื่องจักรกลใดๆ ที่ได้ใช้ในการกระทำความผิดหรือได้ใช้เป็นอุปกรณ์กระทำความผิดเสียก็ได้ (มาตรา 36 ทวิ วรรคหนึ่ง)

3.3.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยอ้อมในการจัดการปัญหาน้ำแล้งของไทย

กฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยอ้อมในการจัดการปัญหาน้ำแล้งของไทย จำนวน 30 ฉบับ ประกอบด้วย

1) พระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2558
2) พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551
3) พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562
4) พระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ พ.ศ. 2547
5) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 ลงวันที่ 26 มกราคม พุทธศักราช 2515
6) พระราชบัญญัติรักษาคลอง ศก 121 (พ.ศ. 2445) และที่แก้ไขเพิ่มเติม
7) พระราชบัญญัติรักษาคลองประปา พ.ศ. 2526
8) พระราชบัญญัติการประปานครหลวง พ.ศ. 2510 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
9) พระราชบัญญัติการประปาส่วนภูมิภาค พ.ศ. 2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
10) พระราชบัญญัติการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2511 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
11) พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
12) พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
13) พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
14) พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
15) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
16) พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
17) พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
18) พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
19) พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช 2456 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
20) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
21) พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
22) พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
23) พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562
24) พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562
25) พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
26) พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

27) พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2562

28) พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2543

29) พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การจัดการน้ำเสีย พ.ศ. 2538 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

รายละเอียด ดังนี้

3.3.2.1 พระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2558

(1) มาตรา 4 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

"การจัดรูปที่ดิน" หมายความว่า การดำเนินงานพัฒนาที่ดินที่ใช้เพื่อเกษตรกรรมให้สมบูรณ์ทั่วถึงที่ดินทุกแปลง เพื่อเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิต โดยทำการรวบรวมที่ดินหลายแปลงในบริเวณเดียวกันเพื่อวางผังจัดรูปที่ดินเสียใหม่ การจัดระบบชลประทาน การจัดสร้างถนนหรือทางลำเลียงในไร่นา การปรับระดับพื้นที่ดิน การบำรุงดิน การวางแผนการผลิตและการจำหน่ายผลิตผลการเกษตร รวมตลอดถึงการแลกเปลี่ยน การโอน การรับโอนสิทธิในที่ดิน การให้เช่าซื้อที่ดิน และการอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

"การจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม" หมายความว่า การจัดระบบชลประทานจากทางน้ำชลประทานหรือแหล่งน้ำอื่นใดไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การทำเกษตรกรรมได้อย่างทั่วถึง รวมทั้งการจัดสร้างถนนหรือทางลำเลียงในไร่นา

"เขตการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม" หมายความว่า เขตที่ดินที่มีประกาศกำหนดให้เป็นเขตการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม"เขตโครงการจัดรูปที่ดิน" หมายความว่า เขตที่ดินที่มีประกาศกำหนดให้เป็นเขตโครงการจัดรูปที่ดิน

"ระบบชลประทาน" หมายความว่า คัน ดูน้ำ ทางระบายน้ำ ประตูน้ำ รวมทั้งสิ่งก่อสร้างหรืออุปกรณ์อื่นใดที่จัดทำขึ้นเพื่อกัก เก็บ รักษา ควบคุม ส่ง ระบายหรือจัดสรรน้ำในเขตการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรมหรือเขตโครงการจัดรูปที่ดิน

"ผู้บริหารท้องถิ่น" หมายความว่า นายกองค์การบริหารส่วนตำบล นายกเทศมนตรีหรือผู้บริหารท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้น แต่ไม่รวมถึงนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

"อธิบดี" หมายความว่า อธิบดีกรมชลประทาน

(2) กำหนดให้มีคณะกรรมการจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมขึ้นคณะหนึ่ง เรียกว่า "คณะกรรมการจัดรูปที่ดินกลาง" ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นรองประธานกรรมการคนที่หนึ่ง ปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นรองประธานกรรมการคนที่สอง อธิบดีกรมการข้าว อธิบดีกรมการค้าภายใน อธิบดีกรมเจ้าท่า อธิบดีกรมชลประทาน อธิบดีกรมที่ดิน อธิบดีกรมบัญชีกลาง อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์

การเกษตร และประธานสภาเกษตรกรแห่งชาติ เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือประสบการณ์ เป็นที่ประจักษ์ด้านกฎหมาย การเกษตร การชลประทาน การบริหารจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติ เศรษฐศาสตร์ สิ่งแวดล้อม หรือด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดรูปที่ดิน จำนวนไม่เกินเก้าคนเป็นกรรมการ และให้หัวหน้าสำนักงานจัดรูปที่ดินกลางเป็นกรรมการและเลขานุการ (มาตรา 6)

(3) คณะกรรมการจัดรูปที่ดินกลาง มีอำนาจหน้าที่

1) พิจารณาเสนอแผนแม่บทการจัดรูปที่ดินต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบ

2) กำหนดนโยบายและพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนการดำเนินงานและงบประมาณของโครงการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม และโครงการจัดรูปที่ดินในท้องที่ต่างๆ

3) พิจารณาเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพื่อออกประกาศกำหนดแนวเขตสำรวจการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม

4) พิจารณาเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตสำรวจการจัดรูปที่ดิน

5) วางระเบียบหรือข้อบังคับเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน และกิจการที่เกี่ยวกับการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม และการจัดรูปที่ดินของสำนักงานจัดรูปที่ดินกลางหรือสำนักงานจัดรูปที่ดินจังหวัด

6) กำหนดแนวทางในการส่งเสริมและช่วยเหลือการทำเกษตรกรรมในเขตโครงการจัดรูปที่ดิน

7) ดำเนินกิจการอื่นที่เกี่ยวกับการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรมและการจัดรูปที่ดินเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา 11)

(4) สำนักงานจัดรูปที่ดินกลางมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม การจัดรูปที่ดิน รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการจัดรูปที่ดินกลาง ควบคุมสำนักงานจัดรูปที่ดินจังหวัดเพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจหน้าที่

1) จัดทำแผนแม่บทการจัดรูปที่ดิน

2) จัดทำแผนการดำเนินงานและงบประมาณของโครงการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรมและโครงการจัดรูปที่ดิน

3) จัดทำแผนผังการจัดแปลงที่ดิน ระบบชลประทาน การสร้างถนนหรือทางลำเลียงในไร่นา การปรับระดับพื้นที่ดิน และการอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินในเขตโครงการจัดรูปที่ดิน

4) ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมและช่วยเหลือการทำเกษตรกรรม

5) ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวกับการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรมและการจัดรูปที่ดินตามที่คณะกรรมการจัดรูปที่ดินกลางกำหนด (มาตรา 14)

(5) ให้สำนักงานจัดรูปที่ดินกลางจัดทำแผนแม่บทการจัดรูปที่ดิน ประกอบด้วยแผนการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม และแผนการจัดรูปที่ดิน โดยแสดงภาพรวมการพัฒนาพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรมและการจัดรูปที่ดิน ระยะเวลาในการดำเนินการตามแผน กรอบงบประมาณ รวมทั้งกำหนดหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบตามแผน แนวทางการประสานความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบชลประทาน การบริหารและพัฒนาที่ดิน และการอื่นที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการทำเกษตรกรรม

ในการดำเนินการจัดทำแผนแม่บทการจัดรูปที่ดิน ให้สำนักงานจัดรูปที่ดินกลางคำนึงถึงความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หรือแผนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ตลอดจนประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการจัดทำแผนด้วยให้สำนักงานจัดรูปที่ดินกลางเสนอแผนแม่บทการจัดรูปที่ดินต่อคณะกรรมการจัดรูปที่ดินกลางเพื่อพิจารณาก่อนเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบ ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบแผนแม่บทการจัดรูปที่ดิน ให้สำนักงานจัดรูปที่ดินกลางประกาศให้ทราบเป็นการทั่วไป และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามแผนนั้น (มาตรา 17)

(6) การจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม เป็นไปตามบทบัญญัติในหมวด 3 การจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม โดยในกรณีที่สำนักงานจัดรูปที่ดินกลางหรือเจ้าของที่ดินในพื้นที่ที่ทำเกษตรกรรมมีความประสงค์ให้มีการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรมในพื้นที่ใด ให้สำนักงานจัดรูปที่ดินกลางจัดทำโครงการเสนอต่อคณะกรรมการจัดรูปที่ดินกลางการเสนอโครงการดังกล่าวข้างต้น ต้องแสดงแนวเขตพื้นที่ที่ประสงค์จะจัดทำระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม แหล่งน้ำที่จะใช้ในการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม จำนวนเจ้าของที่ดินที่ทำเกษตรกรรม ประเภทของการทำเกษตรกรรม ความเป็นไปได้และความคุ้มค่าในการดำเนินการ และประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการจัดรูปที่ดินกลางกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา 18 ถึงมาตรา 30)

(7) การจัดรูปที่ดิน เป็นไปตามบทบัญญัติในหมวด 4 การจัดรูปที่ดิน โดยในกรณีที่สำนักงานจัดรูปที่ดินกลางหรือเจ้าของที่ดินในพื้นที่ที่ทำเกษตรกรรมมีความประสงค์ให้มีการจัดรูปที่ดินในพื้นที่ที่ทำเกษตรกรรมหรือพื้นที่ในเขตการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม ให้สำนักงานจัดรูปที่ดินกลางจัดทำโครงการเสนอต่อคณะกรรมการจัดรูปที่ดินกลาง ทั้งนี้ การเสนอโครงการดังกล่าวต้องแสดงแนวเขตพื้นที่ที่ประสงค์จะจัดรูปที่ดิน ความเป็นไปได้และความคุ้มค่าในการดำเนินการ และประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับ(มาตรา 31 ถึงมาตรา 59)

3.3.2.2 พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551

(1) มาตรา 4 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

"การพัฒนาที่ดิน" หมายความว่า การกระทำใดๆ ต่อดินหรือที่ดินเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพของดินหรือที่ดิน หรือเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรให้สูงขึ้น และหมายความรวมถึงการปรับปรุง

ดินหรือที่ดินที่ขาดความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติหรือขาดความอุดมสมบูรณ์เพราะการใช้ประโยชน์ และการอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อรักษาดุลธรรมชาติหรือเพื่อความเหมาะสมในการใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

"การวางนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน" หมายความว่า การวางนโยบายและแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับสภาพของดิน และสอดคล้องกับประเภทของที่ดินที่ได้จำแนกไว้ "ดิน" หมายความรวมถึง หิน กรวด ทราย แร่ธาตุ น้ำ และอินทรียวัตถุต่างๆที่เจือปนกับเนื้อดินด้วย

"การอนุรักษ์ดินและน้ำ" หมายความว่า การกระทำใดๆ ที่มุ่งให้เกิดการระวังป้องกันรักษาดินและที่ดิน ไม่ให้เกิดความเสื่อมโทรม สูญเสีย รวมถึงการรักษา ปรับปรุง ความอุดมสมบูรณ์ของดินและการรักษาน้ำในดินหรือบนผิวดินให้คงอยู่เพื่อรักษาดุลธรรมชาติให้เหมาะสมในการใช้ประโยชน์ ที่ดินในทางเกษตรกรรม

(2) ให้มีคณะกรรมการพัฒนาที่ดิน ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นรองประธานกรรมการ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ อธิบดีกรมชลประทน อธิบดีกรมที่ดิน อธิบดีกรมทรัพยากรธรณี อธิบดีกรมธนารักษ์ อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ อธิบดีกรมป่าไม้ อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง อธิบดีกรมวิชาการเกษตร อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่เกินห้าคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์สูง เป็นที่ประจักษ์ในด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำ ด้านการเกษตร หรือด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ดินเป็นกรรมการ และให้อธิบดีกรมพัฒนาที่ดินเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้อธิบดีกรมพัฒนาที่ดินแต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการได้ตามความจำเป็น (มาตรา 5)

(3) คณะกรรมการพัฒนาที่ดิน มีอำนาจและหน้าที่

1) กำหนดการจำแนกประเภทที่ดิน และเสนอขอรับความเห็นชอบต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องรับไปปฏิบัติ

2) วางแผนการใช้ที่ดิน การพัฒนาที่ดิน การกำหนดบริเวณการใช้ที่ดินและการกำหนดเขตการอนุรักษ์ดินและน้ำ

3) ประกาศกำหนดเขตสำรวจที่ ดิน และประกาศกำหนดเขตสำรวจการอนุรักษ์ดินและน้ำ

4) กำหนดมาตรการเพื่อการปรับปรุงดินหรือที่ดิน หรือกำหนดมาตรการเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ (มาตรา 9)

(4) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์โดยคำแนะนำของคณะกรรมการพัฒนาที่ดิน มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดบริเวณการใช้ที่ดิน และให้มีแผนที่แนบท้ายประกาศด้วยโดยแผนที่ดังกล่าวให้ถือเป็นส่วนหนึ่งแห่งประกาศ (มาตรา 12)

(5) ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่กับออกกฎกระทรวงและ ประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา 25 วรรคหนึ่ง)

3.2.2.3 พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562

(1) มาตรา 4 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

"การผังเมือง" หมายความว่า การวาง จัดทำ และการดำเนินการให้เป็นไปตามผังเมืองในระดับต่างๆ สำหรับเป็นกรอบชี้นำการพัฒนาทางด้านกายภาพในระดับประเทศ ระดับภาค ระดับจังหวัด ระดับเมือง ระดับชนบท และพื้นที่เฉพาะควบคู่กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อการพัฒนาเมือง บริเวณที่เกี่ยวข้อง หรือชนบท ให้มีหรือทำให้ดีย่ิงขึ้นซึ่งสุขลักษณะ ความสะดวกสบาย ความเป็นระเบียบความสวยงาม การใช้ประโยชน์ในทรัพย์สิน การคมนาคมและการขนส่ง ความปลอดภัยของประชาชน สวัสดิภาพของสังคม การป้องกันภัยพิบัติ และการป้องกันความขัดแย้งในการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อส่งเสริมการเศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อม เพื่อดำรงรักษาหรือบูรณะสถานที่และวัตถุที่มีประโยชน์หรือคุณค่าในทางศิลปกรรม สถาปัตยกรรม ประวัติศาสตร์หรือโบราณคดี หรือบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภูมิประเทศที่งดงามหรือมีคุณค่าในทางธรรมชาติ

"ผังเมืองรวม" หมายความว่า แผนผัง นโยบาย และโครงการ รวมทั้งมาตรการควบคุมโดยทั่วไปในพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเมืองและการดำรงรักษาเมืองบริเวณที่เกี่ยวข้องหรือชนบท ในด้านการใช้ประโยชน์ในทรัพย์สิน การคมนาคมและการขนส่ง การสาธารณูปโภค สาธารณูปการ บริการสาธารณะ และสภาพแวดล้อม เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการผังเมือง

"ผังเมืองเฉพาะ" หมายความว่า แผนผังและโครงการดำเนินการเพื่อพัฒนาหรือดำรงรักษาบริเวณเฉพาะแห่งหรือกิจการที่เกี่ยวข้องในเมือง บริเวณที่เกี่ยวข้อง หรือชนบท เพื่อประโยชน์ในการสร้างเมืองใหม่ การพัฒนาเมือง การอนุรักษ์เมือง หรือการฟื้นฟูเมือง

"ผังน้ำ" หมายความว่า ผังน้ำตามกฎหมายว่าด้วยทรัพยากรน้ำ หรือผังแสดงเขตการพัฒนาแหล่งน้ำและพื้นที่น้ำหลาก

(2) บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้มุ่งหมายเพื่อกำหนดรูปแบบการวางและจัดทำผังเมืองทุกระดับ พร้อมทั้งบริหารจัดการผังเมืองให้มีรูปแบบการดำเนินการและการบริหารจัดการที่เหมาะสม สอดคล้องกับแนวนโยบายแห่งรัฐ ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ สภาพเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการวางกรอบและนโยบายด้านการพัฒนาพื้นที่และการใช้ประโยชน์ที่ดินระดับประเทศ ระดับภาค ระดับจังหวัด ระดับเมือง และระดับชนบท ตลอดจนกระจายอำนาจในการวางและจัดทำผังเมืองให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคำนึงถึงความสามารถในการรองรับการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาของพื้นที่ทั้งนี้ ภายใต้วัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1) วางและจัดทำผังเมืองในแต่ละระดับให้สอดคล้องกัน

2) วางกรอบและนโยบายการพัฒนาเมือง บริเวณที่เกี่ยวข้อง และขนบทอย่างสมดุลและยั่งยืน

3) วางกรอบและนโยบายด้านการพัฒนา และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4) วางกรอบในการอนุรักษ์และรักษาคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม

5) วางแนวทางเพื่อให้หน่วยงานของรัฐนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายและโครงการพัฒนาภายใต้หน้าที่และอำนาจของตนให้สอดคล้องกับผังเมืองแต่ละระดับ

6) แก้ไขปัญหาผลกระทบจากการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ไม่สอดคล้องกันให้มีการใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะเป็นการป้องกัน แก้ไข หรือบรรเทาภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้น (มาตรา 6)

(3) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการผังเมือง ให้กรมโยธาธิการและผังเมืองวางและจัดทำผังนโยบายระดับประเทศเพื่อใช้เป็นกรอบนโยบายและยุทธศาสตร์ของการพัฒนาประเทศในด้านการใช้พื้นที่ การพัฒนาเมือง บริเวณที่เกี่ยวข้อง และขนบท โครงสร้างพื้นฐานหลัก การพัฒนาพื้นที่พิเศษ การรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการอื่นๆ ที่จำเป็น เสนอต่อคณะกรรมการนโยบายการผังเมืองแห่งชาติเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา 13)

(4) ผังนโยบายระดับประเทศตามมาตรา 13 ประกอบด้วย

1) วัตถุประสงค์ในการวางและจัดทำผังนโยบายระดับประเทศ

2) กรอบนโยบาย เป้าหมาย แผนและแผนผังทางด้านกายภาพ เพื่อการพัฒนาหรือการอนุรักษ์ของประเทศ ดังต่อไปนี้

(ก) การใช้ประโยชน์พื้นที่

(ข) การตั้งถิ่นฐานและระบบชุมชน

(ค) โครงสร้างพื้นฐานด้านต่างๆ ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยการจัดการน้ำ การสาธารณสุข การศึกษา การพลังงาน การท่องเที่ยว การคมนาคมและการขนส่ง รวมทั้งระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

(ง) พื้นที่พัฒนาพิเศษซึ่งเป็นพื้นที่เพื่อดำเนินการพัฒนาตามนโยบาย

(จ) ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศ

(ฉ) ศิลปวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

(ช) การพัฒนาเมืองและชนบท

(ซ) การเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาค

(ฌ) การอื่นๆ ที่จำเป็น

3) มาตรการและวิธีดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของผังนโยบายระดับประเทศ

4) การบริหารและพัฒนาการผังเมือง วิธีปฏิบัติ และความร่วมมือของหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกรอบระยะเวลาในการดำเนินการ (มาตรา 14)

(5) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการผังเมือง ให้กรมโยธาธิการและผังเมืองวางและจัดทำผังนโยบายระดับภาคเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและการดำรงรักษาพื้นที่ที่มีขอบเขตเกินหนึ่งจังหวัด ในด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน การพัฒนาเมืองและชนบท การคมนาคมและการชนส่งการสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และบริการสาธารณะ รวมทั้งการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เสนอต่อคณะกรรมการนโยบายการผังเมืองแห่งชาติเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(6) ผังนโยบายระดับภาคตามมาตรา 15 ประกอบด้วย

1) วัตถุประสงค์ในการวางและจัดทำผังนโยบายระดับภาค

2) แผนที่แสดงเขตผังนโยบายระดับภาค

3) แผนผังที่ทำขึ้นเป็นฉบับเดียวหรือหลายฉบับ โดยมีสาระสำคัญ ซึ่งประกอบไปด้วย แผนผังแสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน แผนผังแสดงระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และบริการสาธารณะตามโครงสร้างพื้นฐาน แผนผังแสดงแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศแผนผังแสดงผังน้ำ เป็นต้น

4) นโยบาย มาตรการ และวิธีดำเนินการเพื่อปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของผังนโยบายระดับภาค

5) การบริหารและพัฒนาการผังเมือง วิธีปฏิบัติ และความร่วมมือของหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกรอบระยะเวลาในการดำเนินการ (มาตรา 16)

(7) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการผังเมือง ให้กรมโยธาธิการและผังเมืองวางและจัดทำผังนโยบายระดับจังหวัดเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและการดำรงรักษาพื้นที่ระดับจังหวัดในด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน การพัฒนาเมืองและชนบท การคมนาคมและการขนส่ง การสาธารณูปโภคสาธารณูปการ และบริการสาธารณะ รวมทั้งการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอต่อคณะกรรมการผังเมืองเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา 17)

(8) ผังนโยบายระดับจังหวัดตามมาตรา 17 ประกอบด้วย

1) วัตถุประสงค์ในการวางและจัดทำผังนโยบายระดับจังหวัด

2) แผนที่แสดงเขตผังนโยบายระดับจังหวัด

3) แผนผังที่ทำขึ้นเป็นฉบับเดียวหรือหลายฉบับ โดยมีสาระสำคัญ ซึ่งประกอบไปด้วย แผนผังแสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน แผนผังแสดงระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และบริการสาธารณะตามโครงสร้างพื้นฐาน แผนผังแสดงสภาพของทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศ แผนผังแสดงผังน้ำ เป็นต้น

4) รายการประกอบแผนผังตามความจำเป็น

5) นโยบาย มาตรการ และวิธีดำเนินการเพื่อปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของผังนโยบายระดับจังหวัด

6) การบริหารและพัฒนาการผังเมือง วิธีปฏิบัติ และความร่วมมือของหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกรอบระยะเวลาในการดำเนินการ (มาตรา 18)

(9) ผังเมืองรวม ประกอบด้วย

1) วัตถุประสงค์ในการวางและจัดทำผังเมืองรวม

2) แผนที่แสดงเขตของผังเมืองรวมโดยแสดงข้อมูลภูมิประเทศ ระดับชั้นความสูง และพิกัดภูมิศาสตร์

3) แผนผังที่ทำขึ้นเป็นฉบับเดียวหรือหลายฉบับ โดยใช้มาตราส่วนตามความเหมาะสมที่มีความละเอียดเพียงพอให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจได้ง่าย สามารถเชื่อมโยงกับแผนที่ดิจิทัลที่เป็นมาตรฐานสากลตามเทคโนโลยีที่ทันสมัย โดยมีสาระสำคัญ ซึ่งประกอบไปด้วยแผนผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินตามที่ได้จำแนกประเภท แผนผังแสดงโครงการการคมนาคมและการขนส่งโดยแสดงการเชื่อมต่อโครงข่ายการคมนาคมและการขนส่งไว้ด้วย แผนผังแสดงโครงการกิจการสาธารณูปโภคสาธารณูปการและบริการสาธารณะ แผนผังแสดงแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แผนผังแสดงผังน้ำ เป็นต้น

4) รายการประกอบแผนผัง

5) ข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินที่จะให้ปฏิบัติหรือไม่ให้ปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของผังเมืองรวมและแผนผังตาม 3) ทุกประการ ดังต่อไปนี้

(ก) ประเภทและขนาดกิจการ

(ข) ประเภท ชนิด ขนาด ความสูง และลักษณะของอาคาร

(ค) อัตราส่วนพื้นที่อาคารรวมกันทุกชั้นของอาคารทุกหลังต่อพื้นที่แปลงที่ดินที่ใช้เป็นที่ตั้งอาคาร

(ง) อัตราส่วนพื้นที่อาคารปกคลุมดินต่อพื้นที่แปลงที่ดินที่ใช้เป็นที่ตั้งอาคาร หรืออัตราส่วนพื้นที่ว่างอันปราศจากสิ่งปกคลุมดินของแปลงที่ดินที่อาคารตั้งอยู่ต่อพื้นที่ใช้สอยรวมของอาคาร

(จ) ระยะถอยร่นจากแนวธรรมชาติ ถนน แนวเขตที่ดิน อาคาร แหล่งทรัพยากรน้ำสาธารณะ และสถานที่อื่นๆ ที่จำเป็น รวมทั้งพื้นที่แนวกันชนด้วย

(ฉ) ขนาดของแปลงที่ดินที่จะอนุญาตให้ก่อสร้างอาคาร

(ช) ข้อกำหนดอื่นที่จำเป็นโดยรัฐมนตรีประกาศกำหนดตามคำแนะนำของคณะกรรมการผังเมือง (มาตรา 22)

3.2.2.4 พระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ พ.ศ. 2547

(1) มาตรา 3 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

"การจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่" หมายความว่า การดำเนินการพัฒนาที่ดินหลายแปลงโดยการวางผังจัดรูปที่ดินใหม่ ปรับปรุงหรือจัดสร้างโครงสร้างพื้นฐาน และการร่วมรับภาระและกระจายผลตอบแทนอย่างเป็นธรรม ทั้งนี้ โดยความร่มมือระหว่างเอกชนกับเอกชนหรือเอกชนกับรัฐ เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ในที่ดินที่เหมาะสมยิ่งขึ้นในด้านการคมนาคม เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและชุมชน และเป็นการสอดคล้องกับการผังเมือง

"โครงการจัดรูปที่ดิน" หมายความว่า โครงการที่จัดทำขึ้นสำหรับการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่

"เจ้าของที่ดิน" หมายความว่า ผู้มีสิทธิในที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน และให้หมายความรวมถึงเจ้าของห้องชุดตามกฎหมายว่าด้วยอาคารชุดด้วย

"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่"คณะกรรมการส่วนจังหวัด" หมายความว่า คณะกรรมการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ส่วนจังหวัดและให้หมายความรวมถึงคณะกรรมการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาฟื้นที่กรุงเทพมหานครด้วย

(2) ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงและประกาศเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา 4 วรรคหนึ่ง)

(3) ให้มีคณะกรรมการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ ประกอบด้วย

1) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นประธานกรรมการ

2) ปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นรองประธานกรรมการ

3) ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงคมนาคม ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม อัยการสูงสุดผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อธิบดีกรมที่ดิน อธิบดีกรมธนารักษ์ อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และผู้ว่าการการเคหะแห่งชาติเป็นกรรมการ และอธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมืองเป็นกรรมการและเลขานุการ

4) ผู้แทนสภาทนายความ ผู้แทนสภาสถาปนิก ผู้แทนสภาวิศวกร ผู้แทนสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และผู้แทนสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยเป็นกรรมการ

5) ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนสี่คนเป็นกรรมการ โดยกรรมการตาม 1) 2) 3) และ 4) ร่วมกันสรรหาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะรัฐมนตรีกำหนด (มาตรา 5)

(4) คณะกรรมการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่มีอำนาจหน้าที่

1) กำหนดนโยบาย เป้าหมาย และมาตรการสำคัญเกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่

2) ให้ความเห็นชอบแผนแม่บทและพื้นที่เป้าหมายการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ตามที่คณะกรรมการส่วนจังหวัดเสนอ

3) กำหนดมาตรฐานการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่

4) ออกระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการในการขอจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ และการอนุมัติโครงการของคณะกรรมการส่วนจังหวัด

5) ให้ความเห็นหรือคำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่

6) ดำเนินกิจการอื่นที่เกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ในการปฏิบัติหน้าที่ตังกล่าวข้างตัน คณะกรรมการอาจมอบหมายให้กรมโยธาธิการและผังเมือง เป็นผู้ปฏิบัติการหรือเตรียมข้อเสนอมายังคณะกรรมการเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไปได้ (มาตรา 6)

(5) ให้มีคณะกรรมการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ส่วนจังหวัด ประกอบด้วย

1) ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานกรรมการ

2) รองผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายเป็นรองประธานกรรมการ

3) เกษตรและสหกรณ์จังหวัด เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด ธนารักษ์พื้นที่อุตสาหกรรมจังหวัด ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด อัยการจังหวัดซึ่งเป็นหัวหน้าที่ทำการอัยการจังหวัด ผู้แทนกรมทางหลวง ผู้แทนการเคหะแห่งชาติ และผู้แทนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นกรรมการและโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ

4) ผู้แทนสภาทนายความ ผู้แทนหอการค้าจังหวัด และผู้แทนสภาอุตสาหกรรมจังหวัด หรือผู้แทนสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยในกรณีจังหวัดใดไม่มีสภาอุตสาหกรรมจังหวัดเป็นกรรมการ

5) ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาฟื้นที่ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจำนวนสามคนเป็นกรรมการ โดยกรรมการตาม 1) 2) 3) และ 4) ร่วมกันสรรหาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดในกรณีที่มีการดำเนินโครงการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ในเขตพื้นที่ที่มีสำนักงานปฏิรูปที่ดินจังหวัดหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นแห่งท้องที่นั้นร่วมเป็นกรรมการด้วย ในกรณีที่มีการดำเนินโครงการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ในจังหวัดใดคาบเกี่ยวกับเขตพื้นที่จังหวัดอื่น ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นแห่งท้องที่ในพื้นที่คาบเกี่ยวร่วมเป็นกรรมการด้วย (มาตรา 11)

(6) ให้มีคณะกรรมการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ส่วนจังหวัด (มาตรา 11) หรือคณะกรรมการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่กรุงเทพมหานคร (มาตรา 12) มีอำนาจหน้าที่

1) กำหนดมาตรการและแนวทางการส่งเสริมสนับสนุนการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่

2) เสนอแผนแม่บทและพื้นที่เป้าหมายการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ของจังหวัดต่อคณะกรรมการ เพื่อขอความเห็นชอบ

3) ประสานโครงการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่กับโครงการหลักของท้องถิ่น

4) อนุมัติโครงการจัดรูปที่ดินที่ดำเนินการภายในเขตจังหวัด

5) เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการเกี่ยวกับการนำที่ดินของรัฐมาใช้ การจัดหาที่ดินทดแทนที่ดินของรัฐและการเวนคืนที่ดินในเขตโครงการจัดรูปที่ดิน

6) ดำเนินกิจการอื่นที่เกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา 13)

(7) ในบริเวณโครงการจัดรูปที่ดินที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการส่วนจังหวัดแล้วผู้ดำเนินโครงการจัดรูปที่ดินหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายมีสิทธิที่จะดำเนินการดังต่อไปนี้ โดยไม่ต้องขอความยินยอมจากเจ้าของที่ดิน

1) เข้าไปรื้อถอน เคลื่อนย้าย หรือดัดแปลงอาคาร ตลอดจนทำการอันจำเป็นอย่างอื่นในที่ดินของผู้สมัครใจเข้าร่วมโครงการจัดรูปที่ดิน

2) เข้าไปสำรวจ รังวัด จัดสร้างถนน ระบบระบายน้ำ ระบบบำบัดน้ำเสีย และการอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการจัดรูปที่ดิน

3) ทำเครื่องหมายระดับ ขอบเขต และแนวเขต

4) ดำเนินการเพื่อแบ่งแยกแปลงที่ดิน รวมแปลงที่ดิน และทำนิติกรรมใดๆ เกี่ยวกับทรัพยสิทธิหรือสิทธิการเช่าแทนเจ้าของที่ดินในบริเวณโครงการจัดรูปที่ดินได้ ทั้งนี้ ภายใต้วัตถุประสงค์ของโครงการจัดรูปที่ดินนั้น

การดำเนินการในอาคารหรือที่ดินที่มีผู้อาศัยอยู่ จะต้องมีการแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองทราบล่วงหน้าตามระยะเวลาที่สมควรแต่ต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน เว้นแต่จะได้รับความยินยอมจากผู้นั้น ส่วนการเข้าดำเนินการรื้อถอน เคลื่อนย้าย หรือดัดแปลงสิ่งสาธารณูปโภคที่หน่วยงานของรัฐควบคุมดูแลอยู่ จะต้องมีการประสานงานกับหน่วยงานนั้นก่อน โดยกำหนดเวลาให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์หรือหน่วยงานของรัฐที่ควบคุมดูแลสิ่งสาธารณูปโภคนั้นแจ้งกลับว่าประสงค์จะดำเนินการเองหรือไม่ (มาตรา 58)

3.2.2.5 ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 ลงวันที่ 26 มกราคม พุทธศักราช 2515

(1) กำหนดให้การประปาเป็นกิจการค้าขายอันเป็นสาธารณูปโภค (ข้อ 3 (5))

(2) ห้ามมิให้บุคคลใดประกอบกิจการค้าขายอันเป็นสาธารณูปโภค เว้นแต่จะได้รับอนุญาตหรือได้รับสัมปทานจากรัฐมนตรี (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับกิจการประปา) (ข้อ 4)

(3) ในกรณีที่มีกฎหมายเฉพาะว่าด้วยกิจการตามที่ระบุไว้ในข้อ 3 การประกอบกิจการดังกล่าว ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยกิจการนั้น (ข้อ 6)

(4) ในการอนุญาตหรือให้สัมปทานตามข้อ 4 (กิจการประปา) รัฐมนตรี (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) จะกำหนดเงื่อนไขใดๆ ตามที่เห็นว่าจำเป็นเพื่อความปลอดภัยหรือผาสุกของประชาชนไว้ด้วยก็ได้ (ข้อ 7)

(5) ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับกิจการประปา (ข้อ 11)

(6) ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (แก้ไขคำว่า “กระทรวงมหาดไทย” เป็น “กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม” เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับกิจการประปา) และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐการ รักษาการตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ (ข้อ 23)

อนึ่ง ปัจจุบันมีประกาศซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามความในประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 ลงวันที่ 26 มกราคม พ.ศ. 2515 เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับกิจการประปา ที่ยังมีผลใช้บังคับอยู่จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง หลักเกณฑ์การดำเนินการเกี่ยวกับสัมปทานประกอบกิจการประปาเพื่อความปลอดภัยหรือผาสุกของประชาชน พ.ศ. 2554 และประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติกิจการตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 ลงวันที่ 26 มกราคม พ.ศ. 2515 เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับกิจการประปา ลงวันที่ 30 เมษายน 2553

3.2.2.6 พระราชบัญญัติรักษาคลอง ศก 121 (พ.ศ. 2445) และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(1) ถ้าหากว่าสามารถจะทำได้อย่างอื่นแล้ว ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใดเอาหยากเยื่อ ฝุ่นฝอยหรือสิ่งโสโครกเททิ้งในคลอง และห้ามมิให้เททิ้งสิ่งของดังกล่าวมาแล้วลงในทางน้ำลำคู ซึ่งเลื่อนไหลมาลงคลองได้ ถ้าผู้ใดกระทำผิดจะมีโทษทั้งจำคุกและปรับ (มาตรา 6)

(2) การที่จะพาสัตว์พาหนะ คือ ช้าง, ม้า, โค, กระบือ, ข้ามคลองนั้น ให้ขึ้นลงได้ที่ท่าซึ่งกำหนดไว้ให้เป็นที่สำหรับข้ามสัตว์พาหนะ ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใดพาสัตว์พาหนะขึ้นลงในคลองนอกจากท่าข้ามเป็นอันขาด ถ้าผู้ใดกระทำผิดจะมีโทษปรับเป็นรายตัวสัตว์พาหนะ (มาตรา 7)

(3) ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใดกระทำให้คลองและฝั่งคลอง หรือถนนหลวงเสียไปด้วยประการใดๆ ถ้าผู้ใดกระทำผิดจะมีโทษทั้งจำคุกและปรับ และต้องทำสิ่งซึ่งเสียหายให้คืนดีด้วย (มาตรา 9)

พระราชบัญญัติรักษาคลอง ศก 121 เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายฉบับหนึ่งที่กล่าวถึงการควบคุมการใช้ประโยชน์และการรักษาคุณภาพน้ำในคลองสาธารณะ

3.2.2.7 พระราชบัญญัติรักษาคลองประปา พ.ศ. 2526

(1) มาตรา 4 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

“คลองประปา” หมายความว่า คลองที่การประปาใช้เก็บน้ำและส่งน้ำที่ได้มาจากแหล่งน้ำดิบ คลองรับน้ำ หรือคลองขังน้ำ เพื่อใช้ในการผลิตน้ำประปาตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนดให้เป็นคลองประปา

“แหล่งน้ำดิบ” หมายความว่า แหล่งน้ำที่นำน้ำมาใช้ในการผลิตน้ำประปาของการประปา

“คลองรับน้ำ” หมายความว่า คลองที่ใช้รับน้ำดิบจากแหล่งน้ำดิบเข้าสู่คลองขังน้ำหรือคลองประปา

“คลองขังน้ำ” หมายความว่า คลองหรือที่ที่ใช้เก็บน้ำดิบสำหรับส่งเข้าคลองประปา

“เขตหวงห้าม” หมายความว่า เขตของคลองขังน้ำที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดเป็นเขตหวงห้าม

“ท่อส่งน้ำดิบ” หมายความว่า ท่อส่งน้ำดิบที่ใช้ในการผลิตน้ำประปาของการประปา รวมทั้งท่ออื่นใดซึ่งส่งน้ำดิบจากคลองประปาลอดใต้คลองอื่นที่มิใช่คลองประปา

“ท่อผ่านคลอง” หมายความว่า ท่อส่งน้ำจากคลองอื่นหรือแหล่งน้ำอื่นที่ฝังลอดใต้คลองประปา

“การประปา” หมายความว่า การประปานครหลวงตามกฎหมายว่าด้วยการประปานครหลวงหรือการประปาส่วนภูมิภาคตามกฎหมายว่าด้วยการประปาส่วนภูมิภาค หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่ดำเนินกิจการการประปาแล้วแต่กรณี

(2) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดชักน้ำหรือวิดน้ำในคลองประปา คลองรับน้ำ หรือคลองขังน้ำ โดยใช้เครื่องสูบน้ำ ระหัด แครง โซ่งโลง หรือเครื่องมืออื่นใดอันมีลักษณะเดียวกัน หรือทำให้น้ำในคลองดังกล่าวรั่วไหล เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากการประปานครหลวง การประปาส่วนภูมิภาค หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ แล้วแต่กรณี และต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดในใบอนุญาตนั้น อย่างไรก็ดี ข้อห้ามนี้ไม่ใช้บังคับแก่การตักน้ำไปใช้เพื่อการอุปโภคหรือบริโภคในครัวเรือน (มาตรา 8)

(3) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดขุดหรือขยายคลองประปา คลองรับน้ำ หรือคลองขังน้ำสร้างทำนบหรือปลูกสร้างสิ่งก่อสร้างอื่นใดลงในเขตคลองดังกล่าว เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากการประปานครหลวง การประปาส่วนภูมิภาค หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ แล้วแต่กรณี และต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดในใบอนุญาตนั้น ทั้งนี้ ในกรณีได้รับอนุญาตให้ปลูกสร้างสิ่งก่อสร้างในบริเวณคลองประปา คลองรับน้ำหรือคลองขังน้ำ ให้สิ่งก่อสร้างดังกล่าวตกเป็นกรรมสิทธิ์ของการประปา (มาตรา 9)

(4) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดเดินเรือในคลองประปา คลองรับน้ำหรือเขตหวงห้ามเว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากการประปานครหลวง การประปาส่วนภูมิภาค หรือหน่วยงานอื่นของรัฐแล้วแต่กรณี

และต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดในใบอนุญาตนั้น รวมถึงห้ามมิให้ผู้ใดใช้ถ่อค้ำ หรือจอดเรือในบริเวณที่มีป้ายหรือเครื่องหมายของการประปาแสดงว่าเป็นบริเวณที่ฝังท่อส่งน้ำดิบ (มาตรา 10 และมาตรา 11)

(5) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดทำลายหรือทำให้เสียหายแก่คันคลอง ประตูน้ำ ทำนบหรือเชื่อนของการประปา ท่อส่งน้ำดิบ หรือท่อผ่านคลอง สะพานข้ามคลองประปา สะพานข้ามคลองรับน้ำหรือสะพานข้ามคลองขังน้ำ (มาตรา 12)

(6) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดนำหรือปล่อยสัตว์ใดๆ ลงไปในคลองประปา คลองรับน้ำหรือเขตหวงห้าม ห้ามมิให้ผู้ใดเทหรือทิ้งสิ่งใดๆ หรือระบายหรือทำให้น้ำโสโครกลงไปในคลองประปาคลองรับน้ำ หรือคลองขังน้ำ ห้ามมิให้ผู้ใดทิ้งซากสัตว์ ขยะมูลฝอย หรือสิ่งปฏิกูลลงในเขตคลองประปา คลองรับน้ำ หรือคลองขังน้ำ ห้ามมิให้ผู้ใดซักผ้า ล้างสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรืออาบน้ำในเขตคลองประปา รวมถึงห้ามมิให้ผู้ใดเพาะปลูกพืชชนิดหนึ่งชนิดใดในคลองประปา คลองรับน้ำ หรือเขตหวงห้าม (มาตรา 13 ถึงมาตรา 17)

(7) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดจับสัตว์น้ำในคลองประปา คลองรับน้ำ หรือเขตหวงห้ามหรือในคลองขังน้ำซึ่งอยู่นอกเขตหวงห้าม โดยใช้เครื่องมือที่ปักหรือตักไว้ อันเป็นการกีดขวางการปฏิบัติงานของการประปา (มาตรา 18)

3.2.2.8 พระราชบัญญัติการประปานครหลวง พ.ศ. 2510 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(1) การประปานครหลวง มีฐานะเป็นนิติบุคคล และมีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1) สำรวจ จัดหาแหล่งน้ำดิบ และจัดให้ได้มาซึ่งน้ำดิบเพื่อใช้ในการประปา

2) ผลิต จัดส่ง และจำหน่ายน้ำประปาในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี และจังหวัดสมุทรปราการ และควบคุมมาตรฐานเกี่ยวกับระบบประปาเอกชนในเขตท้องที่ดังกล่าว

3) ดำเนินธุรกิจอื่นที่เกี่ยวเนื่องกับหรือเป็นประโยชน์แก่การประปา (มาตรา 6 และมาตรา 8)

(2) การผลิต จัดส่ง และจำหน่ายน้ำประปา และการจัดให้ได้มาซึ่งน้ำดิบโดยการประปานครหลวง เป็นกิจการสาธารณูปโภค และให้อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายอันว่าด้วยการนั้น (มาตรา 7)

(3) การประปานครหลวงมีอำนาจกระทำการต่างๆ ภายในขอบเขตแห่งวัตถุประสงค์ตามที่ระบุไว้ในมาตรา 6 อำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึง

1) สร้าง ซื้อ จัดหา จำหน่าย เช่า ให้เช่า ให้เช่าซื้อ ยืม ให้ยืม และดำเนินงานเกี่ยวกับเครื่องใช้ บริการ และความสะดวกต่างๆ ของการประปานครหลวง

2) ซื้อ จัดหา เช่า ให้เช่า ให้เช่าซื้อ แลกเปลี่ยน ถือกรรมสิทธิ์ ครอบครอง จำหน่าย หรือดำเนินงานเกี่ยวกับทรัพย์สินใดๆ

3) สำรวจและวางแผนจำหน่ายน้ำที่จะทำใหม่ หรือขยายเพิ่มเติมภายในเขตท้องที่ตามมาตรา 6(2)

4) กำหนดอัตราราคาขายน้ำ ค่าบริการ และความสะดวกต่างๆ ของการประปานครหลวง และจัดระเบียบเกี่ยวกับวิธีชำระราคาและค่าบริการ

5) กำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับระบบประปาเอกชนในเขตท้องที่ตามมาตรา 6(2)

6) จัดระเบียบเกี่ยวกับความปลอดภัยในการใช้ และรักษาทรัพย์สินของการประปานครหลวง

7) จัดตั้งบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดเพื่อประกอบกิจการประปา

8) เข้าร่วมกิจการกับบุคคลอื่น หรือถือหุ้นในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด เพื่อประโยชน์แก่กิจการของการประปานครหลวง

9) ว่าจ้างหรือรับจ้างประกอบกิจการประปา

10) ตั้งหรือรับเป็นตัวแทน ตัวแทนค้าต่าง และนายหน้าในกิจการตามวัตถุประสงค์ของการประปานครหลวง

11) ทำการค้าและให้บริการต่างๆ เกี่ยวกับอุปกรณ์และเครื่องใช้เกี่ยวกับกิจการประปา

12) กระทำการอย่างอื่นบรรดาที่เกี่ยวกับหรือเนื่องในการจัดให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของการประปานครหลวง (มาตรา 13)

(4) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจหน้าที่กำกับโดยทั่วไป ซึ่งกิจการของการประปานครหลวง (มาตรา 19)

(5) คณะกรรมการการประปานครหลวง มีอำนาจหน้าที่วางนโยบายและควบคุมดูแลทั่วไปซึ่งกิจการของการประปานครหลวง รวมถึงวางข้อบังคับเกี่ยวกับการดำเนินกิจการตามมาตรา 13 (มาตรา 24)

(6) เพื่อประโยชน์ในการสร้าง และบำรุงรักษาระบบการส่ง และการจำหน่ายน้ำ เช่น ท่อน้ำ ประตูน้ำ โรงสูบน้ำ เครื่องวัดจำนวนน้ำ ถังพักน้ำ และอุปกรณ์ต่างๆ ให้พนักงานมีอำนาจที่จะใช้สอย หรือเข้าครอบครองอสังหาริมทรัพย์ในความครอบครองของบุคคลใดๆ ซึ่งมิใช่โรงเรือนที่คนอยู่อาศัยเป็นการชั่วคราวภายใต้เงื่อนไข ดังต่อไปนี้

1) การใช้สอย หรือเข้าครอบครองนั้นเป็นการจำเป็นสำหรับการสำรวจ สร้าง หรือบำรุงรักษาระบบการส่ง และการจำหน่ายน้ำ หรือการป้องกันความเสียหายที่จะเกิดแก่ระบบการส่ง และการจำหน่ายน้ำ

2) ได้แจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวันก่อนวันที่จะใช้สอย หรือเข้าครอบครอง

3) ถ้ามีความเสียหายเกิดขึ้นแก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ หรือผู้ทรงสิทธิอื่นเนื่องจากการกระทำของพนักงานดังกล่าวข้างต้น บุคคลเช่นว่านั้นย่อมเรียกค่าทดแทนจากการประปานครหลวงได้ และถ้าไม่สามารถตกลงกันในจำนวนค่าทดแทน ให้มอบข้อพิพาทให้อนุญาโตตุลาการวินิจฉัย โดยให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับ (มาตรา 36)

(7) เมื่อมีความจำเป็นที่จะต้องได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์เพื่อใช้ในระบบการส่งและการจำหน่ายน้ำ เมื่อมีได้ตกลงในเรื่องการโอนไว้เป็นอย่างอื่น ให้ดำเนินการเวนคืนตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ (มาตรา 37)

(9) ในการส่ง และการจำหน่ายน้ำ การประปานครหลวงมีอำนาจเดินท่อน้ำ และติดตั้งอุปกรณ์ไป ใต้ เหนือ ตาม หรือข้ามพื้นดินของบุคคลใด ๆ ในเมื่อพื้นดินนั้นไม่ใช่พื้นดินอันเป็นที่ตั้งโรงเรือนการประปานครหลวงมีอำนาจกำหนดบริเวณที่ดินที่เดินท่อน้ำ และติดตั้งอุปกรณ์ โดยมีความกว้างจากพ่อน้ำต้านละไม่เกินสองเมตรห้าสิบเซนติเมตร สำหรับท่อน้ำขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางตั้งแต่แปดสิบเซนติเมตรขึ้นไป ในบริเวณที่กำหนดนี้ให้การประปานครหลวงมีอำนาจตัดฟันตันกิ่งหรือรากของตันไม้ หรือพืชผลอย่างใดๆ ได้ โดยต้องจ่ายคำทดแทนในการที่ใช้ที่ดิน และในการตัดฟันแล้วแต่กรณีให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองด้วยจำนวนเงินอันเป็นธรรม เว้นแต่เจ้าของหรือผู้ครอบครองเป็นผู้ได้รับประโยชน์คุ้มคำในการกระทำนั้นอยู่ด้วยในบริเวณที่กำหนดตังกล่าวข้างตัน ให้การประปานครหลวงจัดทำเครื่องหมายแสดงเขตไว้ และห้ามมิให้ผู้ใดปลูกสร้างโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น หรือปลูกตันไม้ขึ้น เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากการประปานครหลวงเป็นหนังสือ ในการอนุญาตนั้นจะอนุญาตโดยมีเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใดก็ได้ โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นหรือตันไม้ที่ปลูกขึ้นโดยไม่ได้รับอนุญาตจากการประปานครหลวงการประปานครหลวงมีอำนาจรื้อถอน หรือตัดโดยไม่จำต้องชดใช้คำทดแทน (มาตรา 38 วรรคหนึ่งและวรรคสอง และมาตรา 39)

(10) ในกรณีจำเป็นเพื่อป้องกันความเสียหาย พนักงานอาจเข้าไปในสถานที่ของบุคคลใดๆ เพื่อตรวจ ซ่อมแซม หรือแก้ไขระบบการส่ง และการจำหน่ายน้ำได้ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก เมื่อได้แจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองทราบแล้ว (มาตรา 40)

(11) เพื่อประโยชน์ในการผลิต จัดส่ง และจำหน่ายน้ำประปาให้เป็นไปตามมาตรฐาน ผู้ใดประสงค์จะดำเนินการสร้างระบบประปาเอกชน หรือขยายระบบประปาเอกชนที่มีอยู่ในเขตท้องที่ตามมาตรา 6(2) จะต้องได้รับความเห็นชอบของการประปานครหลวง และจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรฐานที่การประปานครหลวงประกาศกำหนด ผู้ใดดำเนินการดังกลำาวโดยไม่ได้รับความเห็นชอบจากการประปานคหลวงหรือไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรฐานที่การประปานครหลวงประกาศกำหนดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท (มาตรา 40 ทวิ วรรคหนึ่ง และมาตรา 41 ทวิ)

3.2.2.9 พระราชบัญญัติการประปาส่วนภูมิภาค พ.ศ. 2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(1) การประปาส่วนภูมิภาค (กปภ.) เป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์ในการประกอบและส่งเสริมธุรกิจการประปาโดยการสำรวจ จัดหาแหล่งน้ำดิบ และจัดให้ได้มาซึ่งน้ำดิบ เพื่อใช้ในการผลิต จัดส่ง และจำหน่ายน้ำประปา รวมทั้งการดำเนินธุรกิจอื่นที่เกี่ยวกับหรือต่อเนื่องกับธุรกิจการประปา เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่การให้บริการสาธารณูปโภค โดยคำนึงถึงประโยชน์ของรัฐ และสุขภาพอนามัยของประชาชนเป็นสำคัญ (มาตรา 5)

(2) กปภ. มีอำนาจกระทำกิจการต่างๆ ภายในขอบแห่งวัตถุประสงค์ตามมาตรา 5 และอำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึง

1) ถือกรรมสิทธิ์ หรือมีสิทธิครอบครองหรือทรัพยสิทธิต่างๆ สร้าง ซื้อ จัดหา ขาย จำหน่าย เช่า ให้เช่า เช่าซื้อ ให้เช่าซื้อ ยืม ให้ยืม รับจำนำ รับจำนอง แลกเปลี่ยน โอน รับโอน หรือดำเนินการใดๆ เกี่ยวกับทรัพย์สิน ทั้งในและนอกราชอาณาจักร ตลอดจนรับทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้

2) สำรวจ วางแผน และพัฒนาแหล่งน้ำดิบ ตลอดจนจัดให้ได้มาซึ่งน้ำดิบ

3) สำรวจ วางแผน และสร้างระบบการผลิต การส่ง และการจำหน่ายน้ำประปา

4) กำหนดราคาจำหน่ายน้ำประปา อัตราค่าบริการ ค่าเครื่องอุปกรณ์ และค่าสิ่งอำนวยความสะดวก ตลอดจนวิธีการและเงื่อนไขในการชำระราคาและค่าตอบแทนดังกล่าว

5) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการใช้น้ำประปา เพื่อประโยชน์ในการให้บริการสาธารณูปโภค

6) กำหนดระเบียบเกี่ยวกับการใช้ และบำรุงรักษาทรัพย์สินของ กปภ.

7) ถือหุ้น หรือเข้าเป็นหุ้นส่วน หรือร่วมกิจการกับบุคคลอื่นเพื่อประโยชน์แก่การประกอบและส่งเสริมธุรกิจของ กปภ. (มาตรา 7)

(3) กปภ. มีอำนาจดำเนินการเพื่อจำหน่ายน้ำประปาในเขตท้องที่ซึ่งอยู่นอกเขตที่การประปานครหลวงมีอำนาจดำเนินการ แต่ กปภ. อาจดำเนินการจำหน่ายน้ำประปาในเขตที่การประปานครหลวงมีอำนาจดำเนินการได้ เมื่อได้รับความเห็นชอบจากการประปานครหลวงแล้ว (มาตรา 8)

(4) คณะกรรมการการประปาส่วนภูมิภาคมีอำนาจหน้าที่วางนโยบายและควบคุมดูแลทั่วไปซึ่งกิจการของ กปภ. อำนาจหน้าที่เช่นว่านี้ให้รวมถึง วางข้อบังคับเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามมาตรา 5 และมาตรา 7 วางข้อบังคับเกี่ยวกับความปลอดภัยในการใช้ และรักษาทรัพย์สินของ กปภ. (มาตรา 17)

(5) เพื่อประโยชน์ในการสร้างและบำรุงรักษาระบบการผลิต การส่ง และการจำหน่ายน้ำประปา เช่น แหล่งน้ำดิบ ท่อน้ำ โรงสูบน้ำ เครื่องวัดปริมาณน้ำ ถังพักน้ำ โรงกรองน้ำ ถังตกตะกอน และอุปกรณ์ต่างๆ ให้พนักงานและลูกจ้างมีอำนาจใช้สอย หรือเข้าครอบครองอสังหาริมทรัพย์ซึ่งมิใช่ที่อยู่อาศัยของบุคคลใดๆ เป็นการชั่วคราวภายใต้เงื่อนไข ดังต่อไปนี้

1) การใช้สอยหรือครอบครองนั้นเป็นการจำเป็นสำหรับการสำรวจเพื่อสร้างหรือบำรุงรักษาระบบการผลิต การส่ง และการจำหน่ายน้ำประปา หรือเป็นการจำเป็นสำหรับการป้องกันอันตรายหรือความเสียหายที่จะเกิดแก่ระบบการผลิต การส่ง และการจำหน่ายน้ำประปา

2) กปภ. ได้บอกกล่าวให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ทราบล่วงหน้าแล้วโดยแจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ทราบภายในเวลาอันสมควรแต่ต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ถ้าไม่อาจติดต่อกับเจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ได้ ให้ประกาศให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์นั้นทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามสิบวัน การประกาศให้ทำเป็นหนังสือปิดไว้ ณ ที่ซึ่ง

อสังหาริมทรัพย์นั้นตั้งอยู่และ ณ ที่ว่าการเขตหรือที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการกำนัน และที่ทำการผู้ใหญ่บ้านซึ่งอสังหาริมทรัพย์นั้นตั้งอยู่ ทั้งนี้ ให้แจ้งกำหนดวัน เวลา และการที่จะกระทำนั้นไว้ด้วย (มาตรา 29 วรรคหนึ่ง)

(7) ในการผลิต การส่ง และการจำหน่ายน้ำประปา ให้ กปภ. มีอำนาจเดินท่อน้ำและติดตั้งอุปกรณ์ไปใต้ เหนือ ตาม หรือข้ามพื้นดินของบุคคลใดๆ ในเมื่อที่ดินนั้นมิใช่ที่ตั้งโรงเรือนสำหรับอยู่อาศัยให้ กปภ. มีอำนาจกำหนดบริเวณที่ดินที่เดินท่อน้ำและติดตั้งอุปกรณ์โดยมีความกว้างจากท่อน้ำด้านละไม่เกินสองเมตรห้าสิบเซนติเมตรสำหรับท่อน้ำขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางตั้งแต่แปดสิบเซติเมตรขึ้นไปและให้ กปภ. ทำเครื่องหมายแสดงเขตไว้ในบริเวณดังกล่าวตามระเบียบที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในบริเวณที่กำหนดดังกล่าว ข้างต้นให้ กปภ. มีอำนาจรื้อถอนสิ่งที่สร้างหรือทำขึ้น หรือตัดฟัน ตัน กิ่ง หรือรากของต้นไม้ หรือพืชผลอย่างใดๆ ได้โดยต้องจ่ายค่าทดแทนในการที่ใช้ที่ดิน และในการรื้อถอนหรือตัดฟัน แล้วแต่กรณี ให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองด้วยจำนวนเงินอันเป็นธรรม เว้นแต่เจ้าของหรือผู้ครอบครองเป็นผู้ได้รับประโยชน์คุ้มค่าในการกระทำนั้นอยู่ด้วย (มาตรา 30 วรรคหนึ่งถึงวรรคสาม)

(8) ในบริเวณที่กำหนดเป็นที่ดินที่เดินท่อน้ำและติดตั้งอุปกรณ์ ห้ามมิให้ผู้ใดปลูกสร้างโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ลูกต้นไม้ หรือกระทำการใดๆ อันอาจทำให้เกิดอันตรายหรือเป็นอุปสรรคต่อระบบการผลิต การส่ง และการจำหน่ายน้ำประปา เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจาก กปภ. เป็นหนังสือในการอนุญาตนั้นจะอนุญาตโดยมีเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใดด้วยก็ได้ บรรดาโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ต้นไม้ หรือสิ่งอื่นใดที่ปลูกขึ้น หรือทำขึ้นโดยไม่ได้รับอนุญาตจาก กปภ. ให้ กปภ. มีอำนาจรื้อถอน ขนย้ายตัดฟัน หรือกระทำการใดๆ ได้ตามควรแก่กรณี โดยไม่จำต้องชดใช้ค่าเสียหาย และผู้ฝ่าฝืนต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการนั้นด้วย (มาตรา 31)

(9) ในกรณีจำเป็นและเร่งด่วนเพื่อป้องกันอันตรายหรือความเสียหายพนักงานและลูกจ้างอาจเข้าไปในที่ดินหรือสถานที่ของบุคคลใดๆ เพื่อตรวจ ซ่อมแซม หรือแก้ไขระบบการผลิต การส่งและการจำหน่ายน้ำประปาได้ แต่ถ้าเจ้าของหรือผู้ครอบครองอยู่ ณ ที่นั้นด้วย ก็ให้พนักงานหรือลูกจ้างแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองทราบก่อน (มาตรา 32 วรรคหนึ่ง)

(10) เมื่อ กปภ. มีความจำเป็นที่จะต้องได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์เพื่อใช้ในการวางหรือจัดสร้างระบบการผลิต การส่ง และการจำหน่ายน้ำประปา ถ้าไม่สามารถตกลงในเรื่องการโอนกันได้ให้ดำเนินการเวนคืนตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ (มาตรา 33)

(11) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจหน้าที่กำกับโดยทั่วไปซึ่งกิจการของ กปภ. เพื่อการนี้จะสั่งให้ กปภ. ชี้แจงข้อเท็จจริง แสดงความคิดเห็น ทำรายงาน หรือยับยั้งการกระทำของกปภ. ที่ขัดต่อนโยบายของรัฐบาล หรือมติของคณะรัฐมนตรี ตลอดจนมีอำนาจที่จะสั่งให้ปฏิบัติการตามนโยบายของรัฐบาล หรือมติของคณะรัฐมนตรี และสั่งสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินกิจการได้(มาตรา 46)

3.3.2.10 พระราชบัญญัติการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2511 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(1) ให้จัดตั้งการไฟฟ้าขึ้น เรียกว่า “การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย” เรียกโดยย่อว่า “กฟผ.” และให้เป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1) ผลิต จัดให้ได้มา จัดส่งหรือจำหน่ายซึ่งพลังงานไฟฟ้าให้แก่

(ก) การไฟฟ้านครหลวง การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค หรือการไฟฟ้าอื่นตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

(ข) ผู้ใช้พลังงานไฟฟ้าตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

(ค) ประเทศใกล้เคียง

2) ดำเนินงานต่างๆ ที่เกี่ยวกับพลังงานไฟฟ้า แหล่งพลังงานอันได้มาจากธรรมชาติ เช่น น้ำ ลม ความร้อนธรรมชาติ แสงแดด แร่ธาตุ หรือเชื้อเพลิงเป็นต้นว่า น้ำมัน ถ่านหิน หรือก๊าซ รวมทั้งพลังงานปรมาณู เพื่อการผลิตพลังงานไฟฟ้า และงานอื่นที่ส่งเสริมกิจการของ กฟผ. (มาตรา 6)

(2) ให้ กฟผ. มีอำนาจกระทำกิจการภายในขอบแห่งวัตถุประสงค์ตามมาตรา 6 อำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึงการสร้างเขื่อนกั้นน้ำ เขื่อนระบายน้ำ เขื่อนกักเก็บน้ำ อ่างเก็บน้ำ หรือสิ่งอื่นอันเป็นอุปกรณ์ของเขื่อนหรืออ่างนั้นเพื่อการผลิตพลังงานไฟฟ้า หรือเพื่อการพัฒนาการไฟฟ้าพลังน้ำหรือเพื่อประโยชน์เกี่ยวกับการไฟฟ้า สร้างโรงไฟฟ้าพลังความร้อน โรงไฟฟ้าพลังน้ำ โรงไฟฟ้าพลังปรมาณู หรือโรงไฟฟ้าพลังอื่น รวมทั้งลานไกไฟฟ้าและสิ่งอื่นอันเป็นอุปกรณ์ของโรงไฟฟ้านั้นๆ หรือสร้างระบบไฟฟ้า (มาตรา 9)

(3) ให้คณะกรรมการการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยมีอำนาจหน้าที่วางนโยบายและควบคุมดูแลทั่วไปซึ่งกิจการของ กฟผ. อำนาจหน้าที่เช่นว่านี้ให้รวมถึงการออกระเบียบหรือข้อบังคับเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ (มาตรา 18)

(4) ให้ กฟผ. รับผิดชอบในการดำเนินกิจการและการบำรุงรักษาเขื่อนกั้นน้ำ เขื่อนระบายน้ำ เขื่อนกักเก็บน้ำ อ่างเก็บน้ำ และสิ่งอื่นอันเป็นอุปกรณ์ของเขื่อนหรืออ่างนั้นภายในขอบแห่งวัตถุประสงค์ตามมาตรา 6 รวมทั้งการควบคุมปริมาณน้ำที่กักเก็บหรือระบายจากอ่างเก็บน้ำ โดยให้คำนึงถึงประโยชน์มากที่สุดจากการควบคุมลุ่มแม่น้ำที่มีการสร้างเขื่อนดังกล่าวนั้น และแคว ลำน้ำ ทางน้ำ คลอง หรือคลองส่งน้ำที่มีต่อเนื่องกับลุ่มแม่น้ำนั้นให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

ให้ กฟผ. และกรมชลประทานร่วมกันออกข้อบังคับเพื่อกำหนดปริมาณน้ำที่จะกักเก็บหรือระบายจากอ่างเก็บน้ำ ถ้าไม่สามารถตกลงกันได้เกี่ยวกับการออกข้อบังคับ หรือการปฏิบัติตามข้อบังคับให้รายงานต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงานเพื่อพิจารณาวินิจฉัย คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด (มาตรา 38)

3.3.2.11 พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(1) กำหนดบทนิยามคำว่า “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (มาตรา 4)

(2) กำหนดให้มีคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจและหน้าที่

1) จัดทำแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและแผนปฏิบัติการเพื่อขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและรายงานต่อรัฐสภา

2) กำหนดการจัดระบบการบริการสาธารณะตามอำนาจและหน้าที่ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง

3) กำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจจากราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีให้มีการกระจายอำนาจการอนุมัติหรือการอนุญาตตามที่มีกฎหมายบัญญัติให้ต้องขออนุมัติหรือขออนุญาตไปให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคำนึงถึงความสะดวกรวดเร็วในการให้บริการประชาชน และการกำกับดูแลให้เป็นไปตามกฎหมายนั้นๆ เป็นสำคัญ

5) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีในการจัดสรรเงินงบประมาณที่จัดสรรเพิ่มขึ้นให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากการถ่ายโอนภารกิจจากส่วนกลาง (มาตรา 12)

(3) ให้มีสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี โดยมีอำนาจและหน้าที่

1) รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการ

2) รวบรวมข้อมูล ศึกษา และวิเคราะห์เกี่ยวกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการ

3) ร่วมมือและประสานงานกับราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจ เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

4) ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนตามที่คณะกรรมการมอบหมาย (มาตรา 15)

(4) ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง เช่น การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ

ตนเอง การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ การสาธารณูปโภคและการก่อสร้างอื่นๆ การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จาก ป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การผังเมือง (มาตรา 16)

(5) ภายใต้บังคับมาตรา 16 ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง เช่น การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง และประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด การสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น การประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น การคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การจัดตั้งและดูแลระบบบำบัดน้ำเสียรวม การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลรวม การจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ การสร้างและบำรุงรักษาทางบกและทางน้ำที่เชื่อมต่อระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จัดทำกิจการใดอันเป็นอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขต และกิจการนั้นเป็นการสมควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมกันดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด สนับสนุนหรือช่วยเหลือส่วนราชการ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น การให้บริการแก่เอกชน ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น (มาตรา 17)

(6) ให้กรุงเทพมหานครมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองตามมาตรา 16 และมาตรา 17 (มาตรา 18)

(7) ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับการให้บริการสาธารณะอย่างเดียวกันหรือคล้ายคลึงกันให้คณะกรรมการมีอำนาจกำหนดว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจและหน้าที่รับผิดชอบในส่วนใด (มาตรา 20)

(8) บรรดาอำนาจและหน้าที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบของรัฐตามกฎหมาย รัฐอาจมอบอำนาจและหน้าที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการแทนได้ ในการดำเนินงานตามอำนาจและหน้าที่ที่ระบุไว้ในมาตรา 16 มาตรา 17 มาตรา 18 และมาตรา 19 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจร่วมมือกันดำเนินการหรืออาจร้องขอให้ รัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น แล้วแต่กรณี ดำเนินการแทนได้ (มาตรา 21)

3.3.2.12 พระราชบัญญัติองค์กรบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(1) มาตรา 5 กำหนดบทนิยามขึ้นใช้บังคับ ดังต่อไปนี้

“จังหวัด” หมายความว่า จังหวัดตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

“อำเภอ” หมายความว่า อำเภอตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน และให้หมายความรวมถึงกิ่งอำเภอด้วย

“ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด” หมายความว่า ข้าราชการที่ปฏิบัติกิจการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดและได้รับเงินเดือนโดยมีอัตราเงินเดือนและตำแหน่งในงบประมาณที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดกำหนดขึ้น

“ราชการส่วนท้องถิ่นอื่น” หมายความว่า เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนตำบล เมืองพัทยา กรุงเทพมหานคร และราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้น นอกจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด

“ข้อบัญญัติ” หมายความว่า ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(2) ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง ประกาศและระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา 6)

(3) ในจังหวัดหนึ่งให้มีองค์การบริหารส่วนจังหวัดประกอบด้วยสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และมีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายอื่น และกำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ เขตขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้แก่ เขตจังหวัด (มาตรา 7 และมาตรา 8)

(4) สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งมาจากการเลือกตั้งของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น โดยในอำเภอหนึ่งให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้หนึ่งคน (มาตรา 9)

(5) นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีอำนาจหน้าที่

1) กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ และนโยบาย

2) สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

3) วางระเบียบเพื่อให้งานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

4) รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด

5) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น (มาตรา 35/5)

(6) องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการภายในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด ดังต่อไปนี้

1) ตราข้อบัญญัติโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมาย

2) จัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

3) สนับสนุนสภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น

4) ประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ของสภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่น

5) แบ่งสรรเงินซึ่งตามกฎหมายจะต้องแบ่งให้แก่สภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่น

6) ให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุนในการดูแลการจราจรและการรักษาความสงบเรียบร้อย

7) คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

8) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

9) จัดทำกิจการใดๆ อันเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด และกิจการนั้นเป็นการสมควรให้ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมกันดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

10) จัดทำกิจการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

บรรดาอำนาจหน้าที่ใดซึ่งเป็นของราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาค อาจมอบให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดปฏิบัติได้ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา 45)

(7) การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับว่าด้วยการนั้น และหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด (มาตรา 45/1)

(8) องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจจัดทำกิจการใดๆ อันเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นอื่นหรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดอื่นที่อยู่นอกเขตจังหวัดได้ เมื่อได้รับความยินยอมจากราชการส่วนท้องถิ่นอื่นหรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดอื่นที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา 46)

(9) กิจการใดเป็นกิจการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดพึงจัดทำตามอำนาจหน้าที่ ถ้าองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่จัดทำ รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีอาจมีคำสั่งให้ราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาคจัดทำกิจการนั้นได้ ในกรณีที่ราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาคจัดทำกิจการดังกล่าว ให้คิดค่าใช้จ่ายและค่าภาระต่างๆ ตามความเป็นจริงได้ตามอัตราและระยะเวลาที่เหมาะสม (มาตรา 47)

(10) องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจให้บริการแก่เอกชน ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่น โดยเรียกค่าบริการได้ โดยตราเป็นข้อบัญญัติ (มาตรา 48)

(11) องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจมอบให้เอกชนกระทำกิจการซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดและเรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบริการหรือค่าตอบแทนที่เกี่ยวข้องแทนองค์การ

บริหารส่วนจังหวัดได้ แต่ต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และผู้ว่าราชการจังหวัดเสียก่อน (มาตรา 49 วรรคหนึ่ง)

(12) องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจออกข้อบัญญัติเพื่อเก็บค่าธรรมเนียมใดๆ จากผู้ซึ่งใช้หรือได้รับประโยชน์จากบริการสาธารณะที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดให้มีขึ้นได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด (มาตรา 69)

(13) ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ และระเบียบข้อบังคับของทางราชการ เพื่อการนี้ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจสั่งสอบสวนข้อเท็จจริงหรือสั่งให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดชี้แจงแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ (มาตรา 77 วรรคหนึ่ง)

3.3.2.13 พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(1) การจัดตั้งเทศบาล ได้กำหนดให้ท้องถิ่นที่มีสภาพอันสมควรยกฐานะเป็นเทศบาลให้จัดตั้งท้องถิ่นนั้นๆ เป็นเทศบาลตำบล เทศบาลเมือง หรือเทศบาลนคร ตามพระราชบัญญัตินี้ และให้เทศบาลเป็นทบวงการเมือง มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น (มาตรา 7)

(2) เมื่อมีการจัดตั้งเทศบาลตามพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายว่าด้วยสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ให้เลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรีตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้จัดตั้งเป็นเทศบาลในระหว่างที่ไม่มีนายกเทศมนตรี ให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ก่อนวันที่จัดตั้งเทศบาลปฏิบัติหน้าที่ปลัดเทศบาล และให้ปฏิบัติหน้าที่นายกเทศมนตรีเท่าที่จำเป็นได้เป็นการชั่วคราว จนถึงวันประกาศผลการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี (มาตรา 8)

(3) เทศบาลตำบล ได้แก่ ท้องถิ่นซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลตำบล ประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้นให้ระบุชื่อและเขตเทศบาลไว้ด้วย (มาตรา 9)

(4) เทศบาลเมือง ได้แก่ ท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัด หรือท้องถิ่นชุมนุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่หนึ่งหมื่นคนขึ้นไป ทั้งมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามพระราชบัญญัตินี้ และซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง ประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้นให้ระบุชื่อและเขตของเทศบาลไว้ด้วย (มาตรา 10)

(5) เทศบาลนคร ได้แก่ ท้องถิ่นชุมนุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่ห้าหมื่นคนขึ้นไป ทั้งมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามพระราชบัญญัตินี้ และซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะเป็นเทศบาลนคร ประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้นให้ระบุชื่อและเขตของเทศบาลไว้ด้วย (มาตรา 11)

(6) องค์การเทศบาลประกอบด้วยสภาเทศบาล และนายกเทศมนตรี (มาตรา 14)

(7) สภาเทศบาลประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาลซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามจำนวน ดังต่อไปนี้

1) สภาเทศบาลตำบล ประกอบด้วยสมาชิกจำนวนสิบสองคน

2) สภาเทศบาลเมือง ประกอบด้วยสมาชิกจำนวนสิบแปดคน

3) สภาเทศบาลนคร ประกอบด้วยสมาชิกจำนวนยี่สิบสี่คน

ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (มาตรา 15)

(8) สมาชิกสภาเทศบาลย่อมเป็นผู้แทนของปวงชนในเขตเทศบาลนั้น และต้องปฏิบัติหน้าที่ตามความเห็นของตนโดยบริสุทธิ์ใจ ไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมายใดๆ (มาตรา 18)

(9) สภาเทศบาลมีประธานสภาคนหนึ่ง และรองประธานสภาคนหนึ่ง ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจากสมาชิกสภาเทศบาลตามมติของสภาเทศบาล ประธานสภาเทศบาลและรองประธานสภาเทศบาลดำรงตำแหน่งจนครบอายุของสภาเทศบาล (มาตรา 20)

(10) ประธานสภาเทศบาล มีหน้าที่ดำเนินกิจการของสภาเทศบาลให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับการประชุมสภาเทศบาล รองประธานสภาเทศบาล มีหน้าที่กระทำกิจการแทนประธานสภาเทศบาลในเมื่อประธานสภาเทศบาลไม่อยู่ หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ (มาตรา 21)

(11) ให้กระทรวงมหาดไทยวางระเบียบข้อบังคับการประชุมสภาเทศบาลไว้ (มาตรา 23)

(12) ให้เทศบาลมีนายกเทศมนตรีคนหนึ่งซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (มาตรา 48 ทวิ)

(13) นายกเทศมนตรีมีอำนาจหน้าที่

1) กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหารราชการของเทศบาลให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เทศบัญญัติ และนโยบาย

2) สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการของเทศบาล

3) วางระเบียบเพื่อให้งานของเทศบาลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

4) รักษาการให้เป็นไปตามเทศบัญญัติ

5) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น (มาตรา 48 เตรส)

(14) ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ รักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย การดูแลการจราจร และส่งเสริม สนับสนุนหน่วยงานอื่นในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว รักษาความสะอาดของถนน หรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น เป็นต้น

การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาลต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนโดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา

เทศบาล การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับว่าด้วยการนั้น และหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด (มาตรา 50)

(15) ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลอาจจัดทำกิจการใดๆ ในเขตเทศบาล เพื่อให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ เป็นต้น (มาตรา 51)

(16) ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลเมืองมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล เพื่อกิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา 50 ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ เป็นต้น (มาตรา 53)

(17) ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลนครมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล เพื่อกิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา 53 กิจการอย่างอื่นซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข จัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ การวางผังเมืองและการควบคุมการก่อสร้าง การส่งเสริมกิจการการท่องเที่ยว เป็นต้น (มาตรา 56)

3.2.2.14 พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(1) มาตรา 4 กำหนดบทนิยามขึ้นใช้บังคับ ดังต่อไปนี้

“หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า เทศบาล สุขาภิบาลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้น แต่ไม่รวมถึงองค์การบริหารส่วนจังหวัด

“นายอำเภอ” หมายความรวมถึงปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอด้วย

“ตำบล” หมายความว่า ตำบลตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ที่อยู่นอกเขตหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น และในกรณีที่ตำบลใดมีพื้นที่อยู่ทั้งในและนอกเขตหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ให้หมายความถึงเฉพาะพื้นที่ที่อยู่นอกเขตหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

(2) ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และแต่งตั้งเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา 5 วรรคหนึ่ง)

(3) ในตำบลหนึ่งให้มีสภาตำบลสภาหนึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ และให้สภาตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยสภาตำบลประกอบด้วยสมาชิกโดยตำแหน่ง ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านของทุกหมู่บ้านในตำบล และแพทย์ประจำตำบล และสมาชิกซึ่งได้รับเลือกตั้งจากราษฎรในแต่ละหมู่บ้านในตำบลนั้นเป็นสมาชิกสภาตำบลหมู่บ้านละหนึ่งคน (มาตรา 6 และมาตรา 7)

สภาตำบลมีกำนันเป็นประธานสภาตำบล และมีรองประธานสภาตำบลคนหนึ่งซึ่งนายอำเภอแต่งตั้งจากสมาชิกสภาตำบลตามมติของสภาตำบล (มาตรา 16)

(4) สภาตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลตามแผนงานโครงการ และงบประมาณของสภาตำบล เสนอแนะส่วนราชการในการบริหารราชการและพัฒนาตำบล ปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตำบลตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ และหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด (มาตรา 22)

(5) ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย สภาตำบลอาจดำเนินกิจการภายในตำบล เกี่ยวกับการจัดให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก จัดให้มีและรักษาทางระบายน้ำ และรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล รวมถึงคุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (มาตรา 23)

(6) ในการจัดทำโครงการหรือแผนงานของส่วนราชการหรือหน่วยงานใด ในพื้นที่ตำบลใด ให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานนั้นคำนึงถึงแผนพัฒนาตำบลนั้นด้วย (มาตรา 26)

(7) ในการปฏิบัติหน้าที่ของสภาตำบล ให้ประธานสภาตำบลเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินกิจการตามมติของสภาตำบล (มาตรา 27)

(8) เมื่อได้รับความเห็นชอบจากผู้ว่าราชการจังหวัด สภาตำบลอาจทำกิจการนอกเขตสภาตำบล หรือร่วมกับสภาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่นเพื่อทำกิจการร่วมกันได้เมื่อได้รับความยินยอมจากสภาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และกิจการนั้นเป็นกิจการที่จำเป็นต้องทำและเป็นการเกี่ยวเนื่องกับกิจการที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของตน (มาตรา 28)

(9) การกำกับดูแลสภาตำบล ให้นายอำเภอมีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของสภาตำบลให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของทางราชการ หากปรากฏว่าสภาตำบลกระทำการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจสั่งยุบสภาตำบลได้ตามคำเสนอแนะของนายอำเภอ (มาตรา 38 วรรคหนึ่ง และ มาตรา 39 วรรคหนึ่ง)

(10) สภาตำบลที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปีเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท หรือตามเกณฑ์รายได้เฉลี่ยในวรรคสอง อาจจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลได้ โดยทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทยและให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาในประกาศนั้นให้ระบุชื่อและเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ด้วย ทั้งนี้ สภาตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลอาจรวมกับองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีเขตติดต่อกันภายในเขตอำเภอเดียวกันได้ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในเขตตำบลนั้น (มาตรา 40 วรรคหนึ่ง และมาตรา 41 ทวิ)

(11) สภาตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลอาจรวมกับหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีเขตติดต่อกันภายในเขตอำเภอเดียวกันได้ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในเขตตำบลนั้น โดยทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทย และให้กำหนดเขตใหม่ของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นไว้ในประกาศกระทรวงมหาดไทยด้วย (มาตรา 41 ตรี)

(12) ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการเทศบาล อาจจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นเป็นเทศบาลได้โดยทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทย (มาตรา 42 วรรคหนึ่ง)

(13) องค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นโดยองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล (มาตรา 43 และมาตรา 44)

(14) สภาองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนเขตเลือกตั้งละหนึ่งคน ซึ่งเลือกตั้งขึ้นโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละเขตเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น (มาตรา 45 วรรคหนึ่ง)

(15) สภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1) ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล

2) พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

3) ควบคุมการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ (มาตรา 46)

(16) ให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่งซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (มาตรา 58)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่

1) กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

2) สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล

3) วางระเบียบเพื่อให้งานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

4) รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล (มาตรา 59)

(17) องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (มาตรา 66)

ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปัญหาน้ำท่วม ดังนี้

1) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก

2) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

3) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

4) คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

5) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น (มาตรา 67)

(18) ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปัญหาน้ำท่วม ดังนี้

1) ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร

2) ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ

3) การผังเมือง (มาตรา 68)

(19) อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลตามมาตรา 66 มาตรา 67 และมาตรา 68 นั้น ไม่เป็นการตัดอำนาจหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ ในอันที่จะดำเนินกิจการใดๆ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในตำบล แต่ต้องแจ้งให้องค์การบริหารส่วนตำบลทราบล่วงหน้าตามสมควร ในกรณีนี้หากองค์การบริหารส่วนตำบลมีความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจการดังกล่าวให้กระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การ หรือหน่วยงานของรัฐ นำความเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบลไปประกอบการพิจารณาดำเนินกิจการนั้นด้วย (มาตรา 69)

(20) เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีสิทธิได้รับทราบข้อมูลและข่าวสารจากทางราชการในเรื่องที่เกี่ยวกับการดำเนินกิจการของทางราชการในตำบล เว้นแต่ข้อมูลหรือข่าวสารที่ทางราชการถือว่าเป็นความลับเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงแห่งชาติ (มาตรา 70)

(21) องค์การบริหารส่วนตำบลอาจออกข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อใช้บังคับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมายเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล หรือเมื่อมีกฎหมายบัญญัติให้องค์การบริหารส่วนตำบลออกข้อบัญญัติ หรือให้มีอำนาจออกข้อบัญญัติ (มาตรา 71)

(22) ให้นายอำเภอมีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของทางราชการ (มาตรา 90)

3.3.2.15 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(1) การจัดระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร ให้กรุงเทพมหานครมีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น มีระเบียบการบริหารตามพระราชบัญญัตินี้ และมีอาณาเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร (มาตรา 6)

(2) การบริหารกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยสภากรุงเทพมหานครและผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (มาตรา 9)

(3) สภากรุงเทพมหานครประกอบด้วยสมาชิกสภากรุงเทพมหานครจำนวนเขตละหนึ่งคน ซึ่งเลือกตั้งขึ้นโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละเขต ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (มาตรา 10)

(4) สภากรุงเทพมหานครมีอำนาจตราข้อบังคับเกี่ยวกับจรรยาบรรณของสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร ข้อบังคับการประชุมเกี่ยวกับการเลือกและการปฏิบัติหน้าที่ของประธานสภากรุงเทพมหานคร รองประธานสภากรุงเทพมหานคร และคณะกรรมการสามัญหรือวิสามัญของสภากรุงเทพมหานคร วิธีการประชุม การเสนอและพิจารณาร่างข้อบัญญัติ การเสนอญัตติ การปรึกษา การอภิปราย การลงมติ การตั้งกระทู้ถาม การเปิดอภิปรายทั่วไป การรักษาระเบียบ และความเรียบร้อย และกิจการอื่นอันเป็นหน้าที่ของสภากรุงเทพมหานคร (มาตรา 29)

(5) ให้กรุงเทพมหานครมีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครคนหนึ่งซึ่งราษฎรเลือกตั้งขึ้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายรำด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นกำหนด(มาตรา 44)

(6) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่

1) กำหนดนโยบายและบริหารราชการของกรุงเทพมหานครให้เป็นไป

2) สั่ง อนุญาต อนุมัติเกี่ยวกับราชการของกรุงเทพมหานคร

3) บริหารราชการตามที่คณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีว่าการ

4) วางระเบียบเพื่อให้งานของกรุงเทพมหานครเป็นไปโดยเรียบร้อยอันดีของท้องถิ่น

5) รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร (มาตรา 49)

(7) ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการกรุงเทพมหานครและลูกจ้างกรุงเทพมหานคร และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของกรุงเทพมหานคร และให้มีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายอื่นได้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด นายกเทศมนตรี หรือคณะเทศมนตรีแล้วแต่กรณี โดยอนุโลม ทั้งนี้ เว้นแต่พระราชบัญญัตินี้จะได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น (มาตรา 50)

(8) ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายอื่น ให้กรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการในเขตกรุงเทพมหานครในเรื่องดังต่อไปนี้

1) การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ทั้งนี้ ตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร และตามกฎหมายอื่นที่กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร

2) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

3) การผังเมือง

4) การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ

5) การขนส่ง

6) การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้ามและที่จอดรถ

7) การควบคุมอาคาร

8) การพัฒนาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

9) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรม

10) การสาธารณูปโภค

11) หน้าที่อื่นๆ ตามที่กฎหมายระบุให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ เทศบาลนคร หรือตามที่คณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมอบหมาย หรือที่กฎหมายระบุเป็นหน้าที่ของกรุงเทพมหานครบรรดาอำนาจหน้าที่ใดซึ่งเป็นของราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาคจะมอบให้กรุงเทพมหานครปฏิบัติก็ได้ โดยให้ทำเป็นพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ข้อบังคับ หรือประกาศ แล้วแต่กรณี ในกรณีที่ทำเป็นข้อบังคับหรือประกาศต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (มาตรา 89)

(9) ถ้ากิจการใดอยู่ภายใต้อำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร กรุงเทพมหานครอาจดำเนินการนั้นร่วมกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่นได้โดยจัดตั้งเป็นองค์การเรียกว่า สหการ มีฐานะเป็นนิติบุคคล และมีคณะกรรมการบริหารประกอบด้วยผู้แทนของกรุงเทพมหานคร ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจและราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี

การจัดตั้งสหการจะกระทำได้โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ในพระราชกฤษฎีกานั้นให้กำหนดชื่อ อำนาจหน้าที่ และวิธีดำเนินงาน เมื่อจะยุบเลิกสหการให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกาและให้ระบุวิธีจัดการทรัพย์สินไว้ด้วย (มาตรา 95)

(10) กรุงเทพมหานครอาจออกข้อบัญญัติเรียกเก็บค่าธรรมเนียมใดๆ จากผู้ซึ่งใช้หรือได้ประโยชน์จากบริการสาธารณะที่กรุงเทพมหานคร จัดให้มีขึ้นได้เมื่อได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (มาตรา 114)

3.3.2.16 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(1) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยคำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุขมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และมาตรการในการควบคุมหรือกำกับดูแลสำหรับกิจการหรือการดำเนินการในเรื่องต่างๆ รวมถึงกำหนดมาตรฐานสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของ

ประชาชน และวิธีดำเนินการเพื่อตรวจสอบควบคุมหรือกำกับดูแล หรือแก้ไขสิ่งที่จะมีผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน โดยกฎกระทรวงดังกล่าวจะกำหนดให้ใช้บังคับเป็นการทั่วไปทุกท้องถิ่นหรือให้ใช้บังคับเฉพาะท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งก็ได้ และในกรณีที่กฎกระทรวงดังกล่าวจะสมควรกำหนดให้เรื่องที่เป็นรายละเอียดทางด้านเทคนิควิชาการหรือเป็นเรื่องที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วตามสภาพสังคมให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุข และประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา 6)

(2) ในกรณีที่เกิดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชนซึ่งจำเป็นต้องมีการแก้ไขโดยเร่งด่วน อธิบดีกรมอนามัยมีอำนาจออกคำสั่งให้เจ้าของวัตถุหรือบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องกับการก่อให้เกิดหรืออาจเกิดความเสียหายดังกล่าวระงับการกระทำหรือให้กระทำการใดๆ เพื่อแก้ไขหรือป้องกันความเสียหายเช่นว่านั้นได้ตามที่เห็นสมควรถ้าบุคคลซึ่งได้รับคำสั่งไม่ปฏิบัติตามคำสั่งภายในระยะเวลาตามสมควร อธิบดีกรมอนามัยจะสั่งให้เจ้าพนักงานสาธารณสุขปฏิบัติการใดๆ เพื่อแก้ไขหรือป้องกันความเสียหายดังกล่าวนั้นแทนก็ได้ (มาตรา 8)

(3) คณะกรรมการสาธารณสุข มีอำนาจหน้าที่เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีในการกำหนดนโยบาย แผนงานและมาตรการเกี่ยวกับการสาธารณสุข และพิจารณาให้ความเห็นในเรื่องใดๆ เกี่ยวกับการสาธารณสุขตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขมอบหมาย ให้คำแนะนำต่อรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวง และต่อราชการส่วนท้องถิ่นในการออกข้อบัญญัติท้องถิ่น กำหนดโครงการและประสานงานระหว่างส่วนราชการและราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ เป็นต้น (มาตรา 10)

(4) กำหนดให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจห้ามผู้หนึ่งผู้ใดมิให้ก่อเหตุรำคาญในที่หรือทางสาธารณะหรือสถานที่เอกชนรวมทั้งการระงับเหตุรำคาญด้วย ตลอดทั้งการดูแล ปรับปรุง บำรุงรักษา บรรดาถนน ทางบก ทางน้ำ รางระบายน้ำ คู คลอง และสถานที่ต่างๆ ในเขตของตนให้ปราศจากเหตุรำคาญ ในการนี้ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือเพื่อระงับ กำจัดและควบคุมเหตุรำคาญต่างๆ ได้ (มาตรา 26)

(5) เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลตลาด ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเพื่อให้ผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งตลาดปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแลรักษาความสะอาดเรียบร้อยภายในตลาดให้ถูกต้องตามสุขลักษณะและอนามัย การจัดให้มีที่รวบรวมหรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย การระบายน้ำทิ้ง การระบายอากาศ การจัดให้มีการป้องกันมิให้เกิดเหตุรำคาญและการป้องกันการระบาดของโรคติดต่อ (มาตรา 35)

3.2.2.17 พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(1) มาตรา 4 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

“ที่สาธารณะ” หมายความว่า สาธารณสมบัติของแผ่นดินนอกจากที่รกร้างว่างเปล่า และหมายความรวมถึงถนนและทางน้ำด้วย

“สถานสาธารณะ” หมายความว่า สถานที่ที่จัดไว้เป็นสาธารณะสำหรับประชาชนใช้เพื่อการบันเทิง การพักผ่อนหย่อนใจ หรือการชุมนุม

“ทางน้ำ” หมายความว่า ทะเล ทะเลสาบ หาดทรายชายทะเล อ่างเก็บน้ำ แม่น้ำ ห้วย หนอง คลอง คันคลอง บึง คู ลำราง และหมายความรวมถึงท่อระบายน้ำด้วย

(2) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดเทหรือทิ้งกรวด หิน ดิน เลน ทราย หรือเศษวัตถุก่อสร้างลงในทางน้ำ หรือกองไว้ หรือกระทำด้วยประการใดๆ ให้วัตถุดังกล่าวไหลหรือตกลงในทางน้ำ

เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ผู้กระทำการดังกล่าวจัดการขนย้ายวัตถุดังกล่าวออกไปให้ห่างจากทางน้ำภายในระยะเวลาที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดและถ้าการกระทำผิดดังกล่าวเป็นอุปสรรคต่อการระบายน้ำหรือทำให้ท่อระบายน้ำ คู คลอง ตื้นเขิน ให้มีอำนาจสั่งให้ผู้กระทำการดังกล่าวแก้ไขให้ทางน้ำดังกล่าวคืนสู่สภาพเดิม (มาตรา 23)

(3) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดเท ปล่อยหรือระบายอุจจาระหรือปัสสาวะจากอาคารหรือยานพาหนะลงในทางน้ำ (มาตรา 30)

(4) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดเท หรือทิ้งสิ่งปฏิกูล มูลฝอย น้ำโสโครกหรือสิ่งอื่นใดลงบนถนนหรือในทางน้ำ (มาตรา 33)

3.3.2.18 พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(1) มาตรา 5 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

“การประมง” หมายความว่า การทำการประมง การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การดูแลรักษาสัตว์น้ำ การแปรรูปสัตว์น้ำ และหมายความรวมถึงการกระทำใดๆ ที่เป็นการสนับสนุนการทำการประมง

“ทำการประมง” หมายความว่า ค้นหา ล่อ จับ ได้มา หรือเก็บสัตว์น้ำ หรือการกระทำใดๆ ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อล่อ จับ ได้มา หรือเก็บสัตว์น้ำในที่จับสัตว์น้ำ

“ประมงน้ำจืด” หมายความว่า การทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำที่อยู่ในน่านน้ำภายใน

“การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ” หมายความว่า การเลี้ยงสัตว์น้ำหรือการเพาะพันธุ์สัตว์น้ำทั้งโดยวิธีธรรมชาติ วิธีผสมเทียม หรือวิธีอื่นใดในที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการกระทำในช่วงใดของวงจรชีวิตสัตว์น้ำนั้น

"ที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ" หมายความว่า บ่อ คอก กระชัง หรือที่ที่ใช้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำลักษณะอื่นใด ไม่ว่าจะอยู่ในที่ดินของเอกชน หรือในที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน หรือในที่จับสัตว์น้ำใดๆ ที่ผู้ขุด ผู้สร้าง ผู้จัดทำ เจ้าของ หรือผู้ครอบครองมีความมุ่งหมายโดยตรงที่จะใช้ทำการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

"การทำการประมงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย" หมายความว่า การทำการประมงโดยฝ่าฝืนกฎหมาย การทำการประมงที่ไม่ได้รายงาน และการทำการประมงโดยไร้กฎเกณฑ์

(2) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รักษาการมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชกำหนดนี้ (มาตรา 6)

(3) คณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบาย และกำกับการบริหารจัดการการประมง เช่น กำหนดนโยบายการพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของประเทศ กำหนดแนวทางและเป้าหมายในการพัฒนาการประมงของประเทศให้สอดคล้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำและสิ่งแวดล้อม กำหนดแนวทางในการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำให้อยู่ในภาวะที่เหมาะสมและสามารถทำการประมงได้อย่างยั่งยืน (มาตรา 19)

(4) ห้ามมิให้ผู้ใดปล่อย เท ทิ้ง ระบาย หรือทำให้วัตถุอันตรายตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศกำหนดลงสู่ที่จับสัตว์น้ำ หรือปล่อย เท ทิ้ง ระบาย หรือทำให้สิ่งใดลงสู่ที่จับสัตว์น้ำในลักษณะที่เป็นอันตรายแก่สัตว์น้ำ หรือทำให้ที่จับสัตว์น้ำเกิดมลพิษในลักษณะที่เป็นอันตรายแก่สัตว์น้ำ (มาตรา 58)

(5) กำหนดให้ผู้ที่กระทำโดยเจตนาหรือโดยประมาททำให้ที่จับสัตว์น้ำเกิดมลพิษในลักษณะที่น่าจะเป็นอันตรายแก่สัตว์น้ำ ต้องรับผิดในค่าใช้จ่ายทั้งปวงในการช่วยเหลือหรือป้องกันชีวิตสัตว์น้ำและทำให้ที่จับสัตว์น้ำฟื้นฟูกลับสู่สภาพตามธรรมชาติ ทั้งนี้ ตามที่อธิบดีกรมประมงกำหนด (มาตรา 59)

(6) ในกรณีที่ปรากฏว่าในที่จับสัตว์น้ำแห่งใดเกิดสภาวะมลพิษ หรือมีการปนเปื้อนของสารพิษหรือสิ่งอื่นใดที่อาจเป็นอันตรายต่อมนุษย์หรือต่อสัตว์น้ำเกินมาตรฐานที่อธิบดีกรมประมงประกาศกำหนด อธิบดีมีอำนาจประกาศห้ามทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำแห่งนั้นภายในเวลาที่กำหนดได้ (มาตรา 100)

3.3.2.19 พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช 2456 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(1) มาตรา 3 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

"เรือ" หมายความว่า ยานพาหนะทางน้ำทุกชนิด ไม่ว่าจะใช้เพื่อบรรทุกลำเลียง โดยสาร ลาก จูง ดัน ยก ขุดหรือลอก รวมทั้งยานพาหนะอย่างอื่นที่สามารถใช้ในน้ำได้ทำนองเดียวกัน

"เจ้าท่า" หมายความว่า อธิบดีกรมเจ้าท่าหรือผู้ซึ่งอธิบดีกรมเจ้าท่ามอบหมาย

(2) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมมีอำนาจออกกฎกระทรวง ดังต่อไปนี้

1) กำหนดแนวแม่น้ำลำคลองหรือทะเลอาณาเขตแห่งใดเป็นเขตท่าเรือและเขตจอดเรือ

2) กำหนดทางเดินเรือทั่วไปและทางเดินเรือในเขตท่าเรือนอกจากทางเดินเรือในเขตท่าเรือกรุงเทพฯ

3) กำหนดแนวทะเลแห่งใดภายในน่านน้ำไทยเป็นเขตควบคุมการเดินเรือ (มาตรา 12)

(3) ให้เจ้าท่าโดยคำแนะนำของผู้ว่าราชการจังหวัดหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจประกาศกำหนดแนวแม่น้ำ ลำคลอง ทะเลสาบ หรือทะเลอาณาเขต เป็นเขตห้ามจอดเรือหรือแพ (มาตรา 45/1 วรรคหนึ่ง)

(4) ให้เจ้าท่ามีอำนาจสั่งห้ามใช้และให้แก้ไขท่ารับส่งคนโดยสาร ท่ารับส่งสินค้า ท่าเทียบเรือและแพในแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ ทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือทะเลภายในน่านน้ำไทย ซึ่งมีสภาพไม่ปลอดภัยในการใช้ หรืออาจเกิดอันตรายแก่ประชาชนหรือแก่การเดินเรือ โดยแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองทราบเป็นหนังสือ ในกรณีที่ไม่ปรากฏตัวเจ้าของหรือผู้ครอบครองให้ปิดคำสั่งไว้ ณ ท่ารับส่งคนโดยสาร ท่ารับส่งสินค้า ท่าเทียบเรือ หรือแพนั้น และให้ถือว่าเจ้าของหรือผู้ครอบครองได้รับคำสั่งนั้นแล้ว (มาตรา 46 ทวิ)

(5) ห้ามมิให้ผู้ใดปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำเข้าไปเหนือน้ำ ในน้ำ และใต้น้ำของแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ ทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือทะเลภายในน่านน้ำไทยหรือบนชายหาดของทะเลดังกล่าว เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าท่า (มาตรา 117 วรรคหนึ่ง)

(6) ห้ามมิให้ผู้ใดเท ทิ้ง หรือทำด้วยประการใดๆ ให้หิน กรวด ทราย ดิน โคลน อับเฉา สิ่งของหรือสิ่งปฏิกูลใดๆ ยกเว้นน้ำมันและเคมีภัณฑ์ลงในแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ หรือทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือทะเลภายในน่านน้ำไทย อันจะเป็นเหตุให้เกิดการตื้นเขิน ตกตะกอนหรือสกปรก เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าท่า ผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และต้องชดใช้เงินค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียในการขจัดสิ่งเหล่านั้นด้วย (มาตรา 119)

(7) ห้ามมิให้ผู้ใดเท ทิ้ง หรือทำด้วยประการใดๆ ให้น้ำมันและเคมีภัณฑ์หรือสิ่งใดๆ ลงในแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ หรือทะเลสาบอันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือทะเลภายในน่านน้ำไทยอันอาจจะเป็นเหตุให้เกิดเป็นพิษต่อสิ่งมีชีวิตหรือต่อสิ่งแวดล้อมหรือเป็นอันตรายต่อการเดินเรือในแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ หรือทะเลสาบดังกล่าว ผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และต้องชดใช้เงินค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียไปในการแก้ไขสิ่งเป็นพิษหรือชดใช้ค่าเสียหายเหล่านั้นด้วย (มาตรา 119 ทวิ)

(8) ให้เจ้าท่ามีหน้าที่ดูแล รักษาและขุดลอกร่องน้ำ ทางเรือเดิน แม่น้ำ ลำคลอง ทะเลสาบ และทะเลภายในน่านน้ำไทย

ห้ามมิให้ผู้ใดขุดลอก แก้ไข หรือทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการเปลี่ยนแปลงร่องน้ำ ทางเรือเดิน แม่น้ำ ลำคลอง ทะเลสาบหรือทะเลภายในน่านน้ำไทย เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าท่า ผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงห้าหมื่นบาทและให้เจ้าท่าสั่งให้หยุดกระทำการดังกล่าว (มาตรา 120)

3.3.2.20 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(1) มาตรา 4 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

“สิ่งแวดล้อม” หมายความว่า สิ่งต่างๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพที่อยู่รอบตัวมนุษย์ซึ่งเกิดขึ้นโดยธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์ได้ทำขึ้น

“คุณภาพสิ่งแวดล้อม” หมายความว่า ดุลยภาพของธรรมชาติ อันได้แก่ สัตว์ พืช และทรัพยากรธรรมชาติต่างๆ และสิ่งที่มนุษย์ได้ทำขึ้น ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพของประชาชน และความสมบูรณ์สืบไปของมนุษยชาติ

“มาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม” หมายความว่า ค่ามาตรฐานคุณภาพน้ำ อากาศ เสียง และสภาวะอื่นๆ ของสิ่งแวดล้อม ซึ่งกำหนดเป็นเกณฑ์ทั่วไปสำหรับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

“เขตอนุรักษ์” หมายความว่า เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตสงวนเพื่อการท่องเที่ยว และเขตพื้นที่คุ้มครองอย่างอื่นเพื่อสงวนและรักษาสภาพธรรมชาติตามที่มีกฎหมายกำหนด

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีกฎหมายจัดตั้ง

(2) ให้นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตน (มาตรา 11 วรรคหนึ่ง)

(3) คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มีอำนาจและหน้าที่

1) เสนอนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เพื่อขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี

2) กำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม

3) พิจารณาให้ความเห็นชอบในแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอ

4) พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด

5) เสนอแนะมาตรการด้านการเงิน การคลัง การภาษีอากร และการส่งเสริมการลงทุนเพื่อปฏิบัติตามนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติต่อคณะรัฐมนตรี

6) เสนอแนะให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมต่อคณะรัฐมนตรี (มาตรา 13)

(4) ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีอำนาจเรียกให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และบุคคลอื่น ส่งเอกสารการสำรวจผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม และเอกสารหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องของโครงการและแผนงานของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือบุคคลนั้นมาพิจารณา ในการนี้ อาจเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงด้วย หากเห็นว่าโครงการและแผนงานใดอาจจะทำให้เกิดผลเสียหายร้ายแรงต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้เสนอมาตรการแก้ไขต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป (มาตรา 19 วรรคหนึ่ง)

(5) ในการปฏิบัติการตามหน้าที่ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ คณะกรรมการผู้ชำนาญการ หรือคณะอนุกรรมการ อาจเชิญบุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริง คำอธิบาย ความเห็น หรือคำแนะนำทางวิชาการได้เมื่อเห็นสมควร และอาจขอความร่วมมือจากบุคคลใดเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริง หรือเพื่อสำรวจกิจกรรมใด ๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม (มาตรา 20)

(6) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติอาจมอบหมายให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมมลพิษ หรือกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นผู้ปฏิบัติการหรือเตรียมข้อเสนอมายังคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไปได้ (มาตรา 21)

(7) เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเรื่องต่อไปนี้

1) มาตรฐานคุณภาพน้ำในแม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บน้ำ และแหล่งน้ำสาธารณะอื่นๆ ที่อยู่ภายในผืนแผ่นดิน โดยจำแนกตามลักษณะการใช้ประโยชน์บริเวณพื้นที่ลุ่มน้ำในแต่ละพื้นที่

2) มาตรฐานคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งรวมทั้งบริเวณพื้นที่ปากแม่น้ำ

3) มาตรฐานคุณภาพน้ำบาดาล

การกำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมดังกล่าวข้างต้น จะต้องอาศัยหลักวิชาการ กฎเกณฑ์ และหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เป็นพื้นฐาน และจะต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องด้วย (มาตรา 32)

(8) ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติจัดทำแผนปฏิบัติการเรียกว่า “แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม” เพื่อปฏิบัติตามนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ทั้งนี้ ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม และเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปโดยบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีหน้าที่ให้คำแนะนำแก่ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำแผนงานหรือดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งตามแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมนั้น (มาตรา 35)

(9) แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม อาจจัดทำเป็นแผนระยะสั้น ระยะกลาง หรือระยะยาว ได้ตามความเหมาะสม และควรจะต้องประกอบด้วยแผนงาน และแนวทางการดำเนินงานในเรื่อง ดังต่อไปนี้

1) การจัดการคุณภาพอากาศ น้ำ และคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเรื่องอื่นๆ

2) การควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด

3) การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ ทรัพยากรธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม

4) การประมาณการเงินงบประมาณแผ่นดิน และเงินกองทุนที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงานตามแผน

5) การจัดองค์กรและระเบียบการบริหารงานเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือและประสานงานระหว่างส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และระหว่างส่วนราชการกับเอกชน รวมทั้งการกำหนดอัตรากำลังพนักงานเจ้าหน้าที่ที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงานตามแผน

6) การตรากฎหมายและออกกฎข้อบังคับ ข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ คำสั่ง และประกาศที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงานตามแผน

7) การตรวจสอบ ติดตาม และวิเคราะห์คุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อประโยชน์ในการประเมินผลการดำเนินงานตามแผน และการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง (มาตรา 36)

3.3.2.21 พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(1) มาตรา 4 กำหนดบทนิยามคำว่า “ป่า” หมายความว่า ที่ดินที่ยังมิได้มีบุคคลได้มาตามกฎหมายที่ดิน

(2) ในกรณีที่รัฐมนตรีเห็นสมควร รัฐมนตรีจะลดหรือยกเว้นค่าภาคหลวงให้บุคคลซึ่งประสบภัยพิบัติสาธารณะตามความจำเป็นเฉพาะรายก็ได้ (มาตรา 9 ทวิ 11)

(3) เพื่อบำบัดปัดป้องภยันตรายซึ่งมีมาเป็นสาธารณะโดยฉุกเฉินแก่ไม้หรือของป่าในป่าใด พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งผู้รับอนุญาตหรือผู้รับสัมปทานในป่านั้นหรือป่าที่ใกล้เคียง รวมทั้งคนงานหรือผู้รับจ้างของผู้รับอนุญาตหรือผู้รับสัมปทานให้ให้ความช่วยเหลือด้วยแรงงานหรือสิ่งของตามที่จำเป็นแก่การนั้นได้ (มาตรา 65)

(4) ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องใช้พื้นที่ใดในเขตสัมปทานเพื่อประโยชน์ในการสร้างเขื่อนชลประทานหรือเขื่อนพลังน้ำ หรือเพื่อการป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ หรือความมั่นคงของชาติ หรือเพื่อรักษาความสมดุลของสภาพแวดล้อมหรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งการ ดังต่อไปนี้

1) ให้สัมปทานที่มีพื้นที่สัมปทานทับพื้นที่ดังกล่าวสิ้นสุดลงทั้งแปลง

2) ให้ผู้รับสัมปทานหยุดการทำกิจการที่ได้รับสัมปทานเป็นการชั่วคราวในพื้นที่ดังกล่าวตามระยะเวลาที่เห็นสมควร

3) ตัดเขตพื้นที่ดังกล่าวออกจากพื้นที่ในสัมปทาน (มาตรา 68 ทวิ)

(5) นอกจากการสิ้นสุดลงตามอายุของสัมปทาน หรือตามข้อกำหนดหรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัมปทาน หรือตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่น สิทธิการทำกิจการที่ได้รับสัมปทานในเขตพื้นที่สัมปทานทั้งแปลงหรือบางส่วน ย่อมสิ้นสุดลงเมื่อพื้นที่ดังกล่าวอยู่ในเขตที่กำหนดให้เป็น

1) อุทยานแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ หรือ

2) เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า (มาตรา 68 ตรี)

3.3.2.22 พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(1) มาตรา 4 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

“ป่า” หมายความว่า ที่ดิน รวมตลอดถึง ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บาง ลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเลที่ยังมิได้มีบุคคลได้มาตามกฎหมาย

“ป่าสงวนแห่งชาติ” หมายความว่า ป่าที่ได้กำหนดให้เป็นป่าสงวนแห่งชาติตามพระราชบัญญัตินี้

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมป่าไม้

(2) ในจังหวัดใดที่มีป่าสงวนแห่งชาติ ให้มี “คณะกรรมการควบคุมและรักษาป่าสงวนแห่งชาติประจำจังหวัด” มีอำนาจหน้าที่กำหนดมาตรการในการควบคุมดูแล และการส่งเสริมการปลูกป่า รวมทั้งการฟื้นฟูสภาพป่าสงวนแห่งชาติ ให้สอดคล้องกับแนวทางที่อธิบดีกำหนด ทั้งนี้ แนวทางดังกล่าวต้องกำหนดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนในพื้นที่ด้วย (มาตรา 11)

(3) ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ห้ามมิให้บุคคลใดยึดถือครอบครองทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า ทำไม้ เก็บหาของป่า หรือกระทำด้วยประการใดๆ อันเป็นการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติ เว้นแต่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด (มาตรา 14)

(4) ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 14 ถ้าได้กระทำเป็นเนื้อที่เกินยี่สิบห้าไร่ หรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่ต้นน้ำลำธาร หรือพื้นที่ชายฝั่ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงสองล้านบาท (มาตรา 31)

3.3.2.23 พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562

(1) มาตรา 4 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

“สัตว์ป่า” หมายความว่า สัตว์ทุกชนิดซึ่งโดยทั่วไปย่อมเกิดและดำรงชีวิตอยู่ในธรรมชาติอย่างเป็นอิสระ และให้หมายความรวมถึงไข่และตัวอ่อนของสัตว์เหล่านั้นด้วย แต่ไม่หมายความรวมถึงสัตว์พาหนะตามกฎหมายว่าด้วยสัตว์พาหนะ สัตว์ซึ่งได้รับการยอมรับในทางวิชาการว่าสายพันธุ์นั้นเป็นสัตว์บ้านไม่ใช่สัตว์ป่า และสัตว์ที่ได้มาจากการสืบพันธุ์ของสัตว์ดังกล่าว

(2) ผู้ใดจะจัดตั้งและประกอบกิจการสวนสัตว์ต้องได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี โดยยื่นเอกสารโครงการจัดตั้งและประกอบกิจการสวนสัตว์ บัญชีรายการชนิดและจำนวนสัตว์ป่าหรือซากสัตว์ป่าที่มีหรือจะมี

ไว้ในครอบครองโดยต้องแสดงหลักฐานการได้มา พร้อมด้วยแผนที่แสดงที่ตั้ง แบบแปลน และแผนผังของสวนสัตว์

โครงการจัดตั้งและประกอบกิจการสวนสัตว์ และแบบแปลนและแผนผังของสวนสัตว์ตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นไปตามมาตรฐานการจัดการสวนสัตว์ที่อธิบดีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ซึ่งอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

1) การจัดการพื้นที่เลี้ยงและจัดแสดงสัตว์

2) การสุขาภิบาล การบำบัดน้ำเสีย การกำจัดของเสีย และการควบคุมโรค

3) การปฏิบัติการและมาตรการฉุกเฉินต่างๆ (มาตรา 33)

(3) คณะกรรมการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแห่งชาติ มีหน้าที่และอำนาจ

1) พิจารณาให้ความเห็นชอบการกำหนดพื้นที่เป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่า และการขยายหรือการเพิกถอนเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่า

2) เสนอแนะนโยบายและมาตรการที่จำเป็นเพื่อการคุ้มครองและดูแลรักษาสภาพธรรมชาติ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า และพื้นที่ควบคุมเพื่อการจัดการสัตว์ป่า

3) ให้ความเห็นชอบแผนแม่บทการบริหารจัดการการอนุรักษ์สัตว์ป่า เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และเขตห้ามล่าสัตว์ป่า

4) กำหนดมาตรการเพิ่มเติมเพื่อการอนุรักษ์และเพาะพันธุ์สัตว์ป่า การค้าสัตว์ป่า ซากสัตว์ป่า และผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่า และการประกอบกิจการสวนสัตว์

5) พิจารณาให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับการออกกฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ (มาตรา 45)

(4) เมื่อปรากฏว่าบริเวณพื้นที่ใดมีสภาพธรรมชาติสมควรต้องอนุรักษ์ไว้ให้เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าอย่างปลอดภัย และรักษาไว้ซึ่งพันธุ์สัตว์ป่า ตลอดจนคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือระบบนิเวศให้คงเดิม เพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์และคุ้มครองสัตว์ป่า และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบโดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกาและให้มีแผนที่แสดงแนวเขตนั้นด้วย บริเวณที่กำหนดนี้เรียกว่า “เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า” (มาตรา 47)

(5) ภายในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการยึดถือหรือครอบครองที่ดิน ก่อสร้างแผ้วถาง เผาป่า หรือทำด้วยประการใดให้เสื่อมสภาพหรือเปลี่ยนแปลงสภาพธรรมชาติเดิม เปลี่ยนแปลงทางน้ำหรือทำให้น้ำในลำน้ำ ลำห้วย หนอง บึง ท่วมท้น เหือดแห้ง เน่าเสีย หรือเป็นพิษ หรือปิดกั้นหรือทำให้กีดขวางแก่ทางน้ำหรือทางบก (มาตรา 55)

(6) ห้ามมิให้ผู้ใดเข้าไปในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเป็นกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานอื่นใดซึ่งต้องเข้าไปปฏิบัติการตามหน้าที่ (มาตรา 53)

(7) ความในมาตรา 53 หรือมาตรา 55 มิให้ใช้บังคับแก่การกระทำของพนักงานเจ้าหน้าที่ในกรณีดังต่อไปนี้

1) มีความจำเป็นเร่งด่วนหรือมีเหตุฉุกเฉินเพื่อการป้องกันภยันตรายแก่บุคคลหรือชุมชน หรือเพื่อรักษาสภาพธรรมชาติ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม หรือเพื่อป้องกันภัยพิบัติอันเป็นสาธารณะ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่กระทำการใดแล้วให้รายงานต่ออธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชเพื่อทราบโดยมิชักช้า

2) เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครอง ดูแลรักษา หรือบำรุงเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือการสำรวจการศึกษา การวิจัย หรือการทดลองทางวิชาการ หรือเพื่ออำนวยความสะดวกในการศึกษาธรรมชาติ หรือเพื่ออำนวยความปลอดภัย หรือให้ความรู้แก่ประชาชนโดยทั่วไป

ในการดำเนินการของพนักงานเจ้าหน้าที่กรณีมีความจำเป็นเร่งด่วนหรือมีเหตุฉุกเฉินเพื่อการป้องกันภยันตรายแก่บุคคลหรือชุมชน หรือเพื่อรักษาสภาพธรรมชาติ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม หรือเพื่อป้องกันภัยพิบัติอันเป็นสาธารณะ พนักงานเจ้าหน้าที่อาจร้องขอให้เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐหรือบุคคลอื่นช่วยเหลือในการกระทำดังกล่าวก็ได้ และให้รายงานการกระทำต่ออธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชเพื่อทราบ และให้ถือว่าการกระทำของเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐหรือบุคคลอื่นเป็นการกระทำของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา 56)

(8) เมื่อได้มีประกาศของรัฐมนตรีกำหนดเขตห้ามล่าสัตว์ป่าชนิดหรือประเภทใดแล้ว ห้ามมิให้ผู้ใดตัด โค่น แผ้วถาง เผา ทำลาย ต้นไม้หรือพฤกษชาติอื่น หรือทำลาย ทำให้เสื่อมสภาพขุด เก็บ ซื้อแร่ ดิน หิน กรวด ทราย ลูกรัง ของป่า หรือทรัพยากรธรรมชาติใดๆ หรือเลี้ยงสัตว์หรือปล่อยสัตว์หรือสัตว์ป่า หรือเปลี่ยนแปลงทางน้ำ หรือทำให้น้ำในลำน้ำ ลำห้วย หนอง บึง ท่วมท้น หรือเหือดแห้ง เป็นพิษหรือเป็นอันตรายต่อสัตว์ป่า เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช หรือเมื่ออธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชได้ประกาศอนุญาตไว้เป็นคราวๆ ในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าแห่งหนึ่งแห่งใดโดยเฉพาะ

ความที่กล่าวข้างต้นมิให้ใช้บังคับแก่การกระทำของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานอื่นใดที่มีความจำเป็นต้องปฏิบัติการเพื่อประโยชน์ในการสำรวจ การศึกษา การวิจัย หรือการทดลองทางวิชาการ หรือการคุ้มครอง รักษาหรือช่วยเหลือสัตว์ป่า (มาตรา 67)

3.3.2.24 พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562

(1) มาตรา 4 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

“อุทยานแห่งชาติ” หมายความว่า พื้นที่ที่มีความโดดเด่นสวยงามทางธรรมชาติเป็นพิเศษ หรือมีความหลากหลายทางชีวภาพ ระบบนิเวศ ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และสัตว์ป่าหรือพืชป่าประจำ

ถิ่นที่หายากหรือใกล้สูญพันธุ์ หรือโดดเด่นด้านธรณีวิทยา หรือมรดกทางวัฒนธรรมที่สมควรสงวนหรืออนุรักษ์ไว้เพื่อประโยชน์ของคนในชาติหรือเพื่อเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ทางธรรมชาติหรือนันทนาการของประชาชนอย่างยั่งยืน

"วนอุทยาน" หมายความว่า พื้นที่ที่มีสภาพธรรมชาติสวยงามเหมาะแก่การสงวนรักษาไว้ให้เป็นแหล่งคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือเพื่อเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ทางธรรมชาติหรือนันทนาการของประชาชนโดยส่วนรวม

(2) คณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ มีหน้าที่และอำนาจ

1) กำหนดนโยบายการจัดการอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ และสวนรุกขชาติ

2) เสนอแนะการกำหนดพื้นที่ใดเป็นอุทยานแห่งชาติ การขยายหรือการเพิกถอนอุทยานแห่งชาติ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ

3) พิจารณาให้ความเห็นชอบการกำหนดพื้นที่ใดเป็นวนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ และสวนรุกขชาติ รวมทั้งการขยายหรือการเพิกถอนวนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ และสวนรุกขชาติเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ

4) พิจารณาให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับการออกกฎกระทรวง ประกาศ หรือระเบียบที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ (มาตรา 16)

(3) ภายในอุทยานแห่งชาติ ห้ามมิให้บุคคลใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดที่เป็นการเปลี่ยนแปลงทางน้ำหรือทำให้น้ำในลำน้ำ ลำห้วย หนอง บึง ทะเล ท่วมท้น เหือดแห้ง เน่าเสีย หรือเป็นพิษ หรือปิดกั้นหรือทำให้กีดขวางแก่ทางน้ำหรือทางบก (มาตรา 19)

(4) ในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วนหรือมีเหตุฉุกเฉินที่จะต้องกระทำการหรืองดเว้นการกระทำใดๆ ในอุทยานแห่งชาติเพื่อช่วยเหลือหรือป้องกันภยันตรายแก่บุคคลหรือชุมชน เพื่อรักษาสภาพธรรมชาติ ระบบนิเวศ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือเพื่อป้องกันภัยพิบัติอันเป็นสาธารณะให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจกระทำการตามมาตรา 19 ในการนี้ พนักงานเจ้าหน้าที่อาจร้องขอให้เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐหรือบุคคลอื่นช่วยเหลือในการกระทำดังกล่าวก็ได้ และให้รายงานการกระทำต่ออธิบดีเพื่อทราบ (มาตรา 25)

(5) ผู้ใดยึดถือหรือครอบครองที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า หรือกระทำด้วยประการใดๆ ให้เสื่อมสภาพหรือเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ไปจากเดิมในอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ ถ้าได้กระทำในพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1 หรือพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 2 ตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด หรือพื้นที่เปราะบางของระบบนิเวศหรือความหลากหลายทางชีวภาพ ผู้กระทำต้องรับโทษทางอาญา (มาตรา 41)

3.3.2.25 พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(1) กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดให้โรงงานตามประเภทชนิดหรือขนาดใดเป็นโรงงานจำพวกที่ 1 โรงงานจำพวกที่ 2 หรือโรงงานจำพวกที่ 3 แล้วแต่กรณี โดยคำนึงถึงความจำเป็นในการควบคุมดูแล การป้องกันเหตุเดือดร้อนรำคาญ การป้องกันความเสียหาย และการป้องกันอันตรายตามระดับความรุนแรงของผลกระทบที่จะมีต่อประชาชนหรือสิ่งแวดล้อม (มาตรา 7)

เพื่อประโยชน์ในการควบคุมการประกอบกิจการโรงงานให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อให้โรงงานจำพวกใดจำพวกหนึ่งหรือทุกจำพวกต้องปฏิบัติตามในเรื่องการกำหนดมาตรฐานและวิธีการควบคุมการปล่อยของเสีย มลพิษหรือสิ่งใดๆ ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการโรงงาน (มาตรา 8)

(2) ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่พบว่าผู้ประกอบกิจการโรงงานผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือการประกอบกิจการโรงงานมีสภาพที่อาจก่อให้เกิดอันตราย ความเสียหายหรือความเดือดร้อนแก่บุคคลหรือทรัพย์สินที่อยู่ในโรงงานหรือที่อยู่ใกล้เคียงกับโรงงาน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นระงับการกระทำที่ฝ่าฝืนหรือแก้ไขหรือปรับปรุงหรือปฏิบัติให้ถูกต้องหรือเหมาะสมภายในระยะเวลาที่กำหนดได้ (มาตรา 37)

ในกรณีที่ผู้ประกอบกิจการโรงงานไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าวข้างต้น ถ้ามีเหตุที่ทางราชการสมควรเข้าไปดำเนินการแทน ให้ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมหรือผู้ซึ่งปลัดกระทรวงมอบหมายมีอำนาจสั่งการให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือมอบหมายให้บุคคลใดๆ เข้าจัดการแก้ไขเพื่อให้เป็นไปตามคำสั่งนั้นได้ ในกรณีเช่นนี้ผู้ประกอบกิจการโรงงานต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการเข้าจัดการนั้นตามจำนวนที่จ่ายจริงรวมกับเบี้ยปรับในอัตราร้อยละสามสิบต่อปีของเงินจำนวนดังกล่าว

ถ้าทางราชการได้เข้าไปจัดการแก้ไขปัญหามลพิษหรือผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงงาน ให้ขอรับเงินช่วยเหลือจากกองทุนสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเพื่อใช้จ่ายในการดำเนินการได้ และเมื่อได้รับเงินตามวรรคหนึ่งจากผู้ประกอบกิจการโรงงานแล้วให้ชดใช้เงินช่วยเหลือที่ได้รับมาคืนแก่กองทุนสิ่งแวดล้อมดังกล่าวต่อไป (มาตรา 42)

3.3.2.26 พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(1) ให้จัดตั้งการนิคมอุตสาหกรรมขึ้น เรียกว่า “การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย” เรียกโดยย่อว่า “กนอ.” และให้เป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1) การจัดให้ได้มาซึ่งที่ดินที่เหมาะสมเพื่อจัดตั้งหรือขยายนิคม-อุตสาหกรรมหรือเพื่อดำเนินธุรกิจอื่นที่เป็นประโยชน์ หรือเกี่ยวเนื่องกับ กนอ.

2) การปรับปรุงที่ดินที่ กนอ. ได้มา รวมทั้งจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นในการดำเนินงานและการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพเพื่อให้บริการแก่ผู้ประกอบอุตสาหกรรม ผู้ประกอบพาณิชยกรรม

และผู้ประกอบกิจการอื่นที่เป็นประโยชน์หรือเกี่ยวเนื่องกับการประกอบอุตสาหกรรมหรือการประกอบพาณิชยกรรม รวมตลอดทั้งการจัดให้มีและบริหารจัดการกิจการอันเป็นสาธารณูปโภค ที่พักอาศัย การขนส่งทางบกและทางน้ำ ท่าเรือ การสื่อสารโทรคมนาคม หรือกิจการอื่นใด ทั้งนี้ ที่จำเป็นหรือเป็นประโยชน์แก่กิจการของนิคมอุตสาหกรรม หรือผู้ประกอบกิจการหรือผู้อยู่อาศัยในนิคมอุตสาหกรรม

3) การดำเนินกิจการท่าเรือ

4) การพัฒนาชุมชนที่อยู่ใกล้เคียงหรือการมีส่วนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะแก่ชุมชนที่อยู่ใกล้เคียง (มาตรา 6)

(2) ให้ กนอ. มีอำนาจกระทำกิจการภายในขอบแห่งวัตถุประสงค์ตามมาตรา 6 อำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึง

1) การควบคุมการดำเนินงานของผู้ประกอบอุตสาหกรรม ผู้ประกอบพาณิชยกรรม ผู้ประกอบกิจการอื่นที่เป็นประโยชน์หรือเกี่ยวเนื่องกับการประกอบอุตสาหกรรมหรือการประกอบพาณิชยกรรม และผู้ใช้ที่ดินในนิคมอุตสาหกรรมให้เป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายรวมทั้งการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการสาธารณสุขหรือที่กระทบกระเทือนต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม

2) การกำกับหรือจัดให้มีระบบป้องกันอุบัติภัย ระบบรักษาความปลอดภัย และระบบบำรุงรักษาสิ่งแวดล้อม รวมตลอดถึงการควบคุมและจัดการน้ำเสีย การจัดการขยะมูลฝอย และการจัดการมลภาวะอื่นใดในนิคมอุตสาหกรรม (มาตรา 10)

(3) ให้คณะกรรมการการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยมีอำนาจวางนโยบายและควบคุมดูแลโดยทั่วไปซึ่งกิจการของ กนอ. อำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึงการออกระเบียบหรือข้อบังคับเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามมาตรา 6 และมาตรา 10 (มาตรา 23)

3.3.2.27 พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2562

(1) มาตรา 4 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

“สารสนเทศทรัพยากรน้ำ” หมายความว่า กระบวนการในการนำข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำมาผ่านกระบวนการการจัดการสารสนเทศจนได้เป็นข่าวสารด้านทรัพยากรน้ำ ซึ่งอาจอยู่ในรูปข้อความ ตาราง กราฟ หรือภูมิสารสนเทศที่พร้อมนำมาใช้ปฏิบัติงาน ประกอบการตัดสินใจ ประกอบการวางแผนจัดการ และนำมาสรุปเป็นความรู้ได้

“การจัดการสารสนเทศ” หมายความว่า การจัดข้อมูลให้เป็นกลุ่มเชื่อมโยงกัน เพื่อการวิเคราะห์และประมวลผลจนได้เป็นข่าวสารพร้อมใช้งาน ซึ่งจำเป็นต้องมีการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีกระบวนการประมวลผล วิเคราะห์ข้อมูล และแสดงผล เพื่อให้เกิดเป็นระบบใช้จัดการสารสนเทศ

“สถาบัน” หมายความว่า สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน)

(2) กำหนดให้สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) เรียกโดยย่อว่า “สสน.” และให้ใช้ชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า “Hydro–Informatics Institute (Public Organization)” เรียกโดยย่อว่า “HII” มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1) รวบรวม เชื่อมโยง บูรณาการ และวิเคราะห์ข้อมูลน้ำและภูมิอากาศที่มีผลกระทบต่อน้ำจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาให้เป็นระบบคลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ รวมทั้งให้บริการข้อมูลเพื่อสนับสนุนการพัฒนาและบริหารจัดการน้ำของประเทศ

2) วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการจัดการสารสนเทศทรัพยากรน้ำและระบบบริหารจัดการน้ำ

3) ส่งเสริมความร่วมมือทั้งในประเทศและต่างประเทศในการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการจัดการสารสนเทศทรัพยากรน้ำ

4) นำเสนอและถ่ายทอดผลการวิจัยและพัฒนาเพื่อให้หน่วยงานต่างๆ นำไปใช้ประโยชน์ในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และให้บริการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เป็นผลการวิจัยและพัฒนาของสถาบันให้ภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน และประชาชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศนำไปใช้ประโยชน์ได้โดยสะดวกและเกิดประสิทธิผล โดยเรียกเก็บค่าธรรมเนียมหรือไม่ก็ได้

5) ดำเนินการอื่นเพื่อพัฒนาระบบคลังข้อมูลน้ำแห่งชาติตามที่กฎหมายกำหนดหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาระบบคลังข้อมูลน้ำแห่งชาติให้มีแนวทางที่สอดคล้องกันและเป็นระบบเดียวกัน สถาบันอาจเสนอคณะรัฐมนตรีให้มีมติให้หน่วยงานของรัฐสนับสนุนการดำเนินงานของสถาบันหรือร่วมดำเนินการกับสถาบันตามวัตถุประสงค์ของสถาบันได้ (มาตรา 6 และมาตรา 8)

(3) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา 8 ให้สถาบันมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

1) ถือกรรมสิทธิ์ มีสิทธิครอบครอง และมีทรัพยสิทธิต่างๆ

2) ก่อตั้งสิทธิหรือทำนิติกรรมทุกประเภท เพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจการของสถาบัน

3) ทำความตกลงและร่วมมือกับองค์การหรือหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและภาคเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในกิจการที่เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของสถาบัน

4) จัดให้มีหรือให้ทุนเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของสถาบัน

5) เข้าร่วมทุนกับนิติบุคคลอื่นในกิจการที่เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของสถาบันตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

6) กู้ยืมเงินเพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของสถาบันตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

7) เรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน หรือค่าบริการในการดำเนินกิจการต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และอัตราที่คณะกรรมการสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำกำหนด

8) เป็นตัวแทนหรือมอบหมายหรือว่าจ้างให้บุคคลหรือนิติบุคคลอื่นประกอบกิจการต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน

9) ดำเนินการอื่นใดที่จำเป็นหรือต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถาบัน (มาตรา 9)

(4) กำหนดให้มีคณะกรรมการสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ มีหน้าที่และอำนาจควบคุมดูแลโดยทั่วไปซึ่งกิจการและการดำเนินงานของสถาบันเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ หน้าที่และอำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึง

1) กำหนดนโยบายการบริหารงาน และให้ความเห็นชอบแผนการดำเนินงานของสถาบัน

2) อนุมัติงบประมาณประจำปี งบการเงิน แผนการลงทุน และการดำเนินโครงการตามที่คณะกรรมการสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำกำหนด

3) ให้ความเห็นชอบในการกำหนดค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน และค่าบริการในการดำเนินกิจการของสถาบัน

4) กระทำการอื่นใดที่จำเป็นหรือต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถาบัน

5) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชกฤษฎีกานี้หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

เพื่อประโยชน์ในการบูรณาการสารสนเทศทรัพยากรน้ำและพัฒนาระบบคลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ คณะกรรมการสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำมีอำนาจเสนอแนะการแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคเกี่ยวกับการประสานงานในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ หรือหน้าที่และอำนาจของสถาบันต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เพื่อเสนอให้คณะรัฐมนตรีมีมติสั่งการตามที่เห็นสมควร (มาตรา 19)

(5) ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีหน้าที่และอำนาจกำกับดูแลการดำเนินกิจการของสถาบันให้เป็นไปตามกฎหมายและให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถาบัน ยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายของรัฐบาล มติของคณะรัฐมนตรี และแผนต่างๆ ที่เกี่ยวกับสถาบัน เพื่อการนี้ให้รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้สถาบันชี้แจง แสดงความคิดเห็น ทำรายงาน หรือยับยั้งการกระทำของสถาบันที่ขัดต่อกฎหมาย วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถาบัน ยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายของรัฐบาล มติของคณะรัฐมนตรี หรือแผนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถาบัน ตลอดจนสั่งสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินงานของสถาบันได้ (มาตรา 43)

3.3.2.28 พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2543

(1) กำหนดบทนิยาม คำว่า "คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการบริหารสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ และคำว่า "สำนักงาน" หมายความว่า สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) (มาตรา 3)

(2) กำหนดให้จัดตั้งสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) เรียกโดยย่อว่า "สทอภ." และให้ใช้ชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า "Geo-Informatics and Space Technology Development Agency (Public Organization)" เรียกโดยย่อว่า "GISTDA" (มาตรา 5)

(3) สำนักงานมีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1) พัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศให้เป็นความรู้ที่ไร้พรมแดนและเกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม

2) ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากภาพถ่ายดาวเทียม และเป็นศูนย์ข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติจากข้อมูลดาวเทียม

3) ให้บริการข้อมูลที่ได้จากเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ ซึ่งรวมทั้งบริการอื่นที่เกี่ยวข้อง

4) ให้บริการให้คำปรึกษาและพัฒนาบุคลากรในด้านสำรวจข้อมูลจากระยะไกลด้วยดาวเทียมและภูมิสารสนเทศ

5) ศึกษา ค้นคว้า วิจัย พัฒนา และดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องหรือต่อเนื่องกับเทคโนโลยีอวกาศ ซึ่งรวมทั้งการพัฒนาและสร้างดาวเทียมสำรวจทรัพยากรธรรมชาติขนาดเล็กเองได้

6) เป็นหน่วยงานหลักกำหนดมาตรฐานกลางสำหรับระบบสำรวจข้อมูลระยะไกลและระบบภูมิสารสนเทศที่เหมาะสม (มาตรา 7)

(4) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา 7 ให้สำนักงานมีอำนาจหน้าที่กระทำกิจการดังต่อไปนี้ด้วย

1) ถือกรรมสิทธิ์ มีสิทธิครอบครอง หรือมีทรัพยสิทธิต่างๆ

2) ก่อตั้งสิทธิ หรือทำนิติกรรมใดๆ เกี่ยวกับทรัพย์สิน

3) เข้าร่วมทุนกับนิติบุคคลอื่นในกิจการที่เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของสำนักงานตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

4) กู้ยืมเงินเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

5) เรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน หรือค่าบริการในการดำเนินกิจการ

6) จัดให้มีและให้ทุนเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของสำนักงาน

7) ติดต่อประสานงานและทำความตกลงร่วมมือในโครงการแลกเปลี่ยนหรือช่วยเหลือทางวิชาการกับหน่วยงานหรือองค์การต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศในกิจการอันเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของสำนักงาน

8) ปฏิบัติหน้าที่เป็นหน่วยงานเลขานุการของคณะกรรมการที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีอวกาศและระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ตามที่ได้รับมอบหมาย

9) กระทำการอื่นใดที่จำเป็นหรือต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสำนักงาน (มาตรา 8)

(5) กำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ มีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลสำนักงานให้ดำเนินกิจการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ อำนาจหน้าที่เช่นว่านี้ให้รวมถึง

1) กำหนดนโยบายการบริหารงาน และให้ความเห็นชอบแผนการดำเนินงานของสำนักงาน

2) อนุมัติแผนการลงทุน แผนการเงิน และงบประมาณของปีถัดไปของสำนักงาน

3) ควบคุมดูแลการดำเนินงานและการบริหารงานทั่วไป ตลอดจนออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือข้อกำหนดเกี่ยวกับสำนักงานในเรื่องการให้บริการข้อมูล การเผยแพร่ หรือการนำข้อมูลไปใช้

4) กระทำการอื่นใดที่จำเป็นหรือต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสำนักงาน (มาตรา 19)

(6) ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินกิจการของสำนักงานให้เป็นไปตามกฎหมาย และให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสำนักงาน นโยบายของรัฐบาลและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับสำนักงาน เพื่อการนี้ให้รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้สำนักงานชี้แจงแสดงความคิดเห็น ทำรายงาน หรือยับยั้งการกระทำของสำนักงานที่ขัดต่อวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสำนักงาน นโยบายของรัฐบาล หรือมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับสำนักงาน ตลอดจนสั่งสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินการของสำนักงานได้ (มาตรา 41)

3.3.2.29 พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การจัดการน้ำเสีย พ.ศ. 2538 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(1) มาตรา 3 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

“น้ำเสีย” หมายความว่า น้ำเสียตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

“เขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย” หมายความว่า พื้นที่ในเขตกรุงเทพมหานคร จังหวัดนครปฐม จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดสมุทรปราการ และจังหวัดสมุทรสาคร และพื้นที่อื่นตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

“ระบบบำบัดน้ำเสีย” หมายความว่า ระบบท่อ สิ่งปลูกสร้าง เครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์ต่างๆ ที่ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง หรือบุคคลใดที่มิใช่องค์การจัดการน้ำเสียจัดให้มีขึ้นเพื่อรับและบำบัดน้ำเสีย

“ระบบบำบัดน้ำเสียรวม” หมายความว่า ระบบท่อ สิ่งปลูกสร้าง เครื่องมือเครื่องใช้ และอุปกรณ์ต่างๆ ที่องค์การจัดการน้ำเสียได้จัดให้มีขึ้นเพื่อรับและบำบัดน้ำเสีย

“ระบบระบายน้ำ” หมายความว่า ระบบทางหรือท่อระบายน้ำที่ราชการส่วนท้องถิ่นได้จัดให้มีขึ้นในเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย

“ท่อรวบรวมน้ำเสียแยก” หมายความว่า ท่อรวบรวมน้ำเสียที่องค์การจัดการน้ำเสียได้จัดให้มีขึ้นที่แยกต่างหากออกจากระบบระบายน้ำ

“แผนปฏิบัติการ” หมายความว่า แผนการดำเนินการจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียรวมในเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย ซึ่งจัดทำโดยองค์การจัดการน้ำเสีย หรือแผนการดำเนินการบริหารหรือรับจัดการน้ำเสียทั้งในและนอกเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย

“ราชการส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า กรุงเทพมหานคร เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล หรือองค์การปกครองท้องถิ่นอื่นที่กฎหมายกำหนดให้เป็นราชการส่วนท้องถิ่น

“ราชการส่วนภูมิภาค” หมายความว่า จังหวัดตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

“ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการน้ำเสีย

“ข้อตกลงร่วม” หมายความว่า ข้อตกลงระหว่างองค์การจัดการน้ำเสียกับราชการส่วนท้องถิ่น ราชการส่วนภูมิภาค หรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ

“ข้อตกลงจัดการน้ำเสีย” หมายความว่า ข้อตกลงระหว่างองค์การจัดการน้ำเสียกับผู้ใช้บริการระบบบำบัดน้ำเสียรวมในเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย

(2) กำหนดให้จัดตั้งองค์การจัดการน้ำเสีย เรียกโดยย่อว่า “อจน.” มีวัตถุประสงค์ในการจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียรวมสำหรับการบำบัดน้ำเสียภายในเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย และการให้บริการรับบริหารหรือจัดการระบบบำบัดน้ำเสีย ทั้งในและนอกเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย รวมทั้งบริการหรือกิจการต่อเนื่องที่เกี่ยวกับการจัดการน้ำเสียอย่างมีประสิทธิภาพในเชิงเศรษฐกิจ (มาตรา 4 และมาตรา 6)

(3) องค์การจัดการน้ำเสียมีอำนาจกระทำการต่าง ๆ ภายในขอบวัตถุประสงค์ตามมาตรา 6 และอำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึง

1) ให้คำเสนอแนะหรือเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาเกี่ยวกับการประกาศกำหนดเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย

2) สำรวจ วางแผนปฏิบัติการ ออกแบบ ก่อสร้าง ดำเนินการ จัดการและบำรุงรักษาระบบบำบัดน้ำเสียและระบบบำบัดน้ำเสียรวม รวมทั้งติดตามตรวจสอบผลการดำเนินการของระบบบำบัดน้ำเสียทั้งในและนอกเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย และระบบบำบัดน้ำเสียรวมในเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย

3) ดำเนินการเกี่ยวกับการนำน้ำเสียกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่และการผลิตพลังงานจากน้ำเสีย เพื่อให้เป็นไปตามแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติและตามข้อตกลงร่วม

4) ทำข้อตกลงร่วม เพื่อให้การจัดการน้ำเสียในเขตพื้นที่จัดการน้ำเสียบรรลุเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ

5) เข้าร่วมกิจการกับหน่วยงานอื่นไม่ว่าจะเป็นของเอกชนหรือของรัฐ ทั้งในและนอกราชอาณาจักร หรือกับองค์การระหว่างประเทศ หรือถือหุ้นในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดทั้งนี้ เพื่อประโยชน์แก่กิจการอันอยู่ในวัตถุประสงค์ขององค์การจัดการน้ำเสีย

6) ประสานงานกับราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น หรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการน้ำเสีย (มาตรา 7)

(4) กำหนดให้มีคณะกรรมการองค์การจัดการน้ำเสีย มีอำนาจหน้าที่วางนโยบาย และควบคุมดูแลโดยทั่วไปซึ่งกิจการขององค์การจัดการน้ำเสีย อำนาจหน้าที่เช่นว่านี้ให้รวมถึง

1) พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการ

2) ออกระเบียบหรือข้อบังคับเพื่อดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ โดยให้สอดคล้องกับข้อตกลงร่วม

3) ออกระเบียบหรือข้อบังคับกำหนดเงื่อนไขของข้อตกลงจัดการน้ำเสีย

4) ออกระเบียบหรือข้อบังคับเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามมาตรา 6 และมาตรา 7 (มาตรา 18)

(5) ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีอำนาจหน้าที่กำกับโดยทั่วไปซึ่งกิจการขององค์การจัดการน้ำเสีย เพื่อการนี้จะสั่งให้องค์การจัดการน้ำเสียชี้แจงข้อเท็จจริง แสดงความคิดเห็น ทำรายงานหรือยับยั้งการกระทำที่ขัดต่อนโยบายของรัฐบาล มติของคณะรัฐมนตรี หรือมติหรือคำสั่งของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติตลอดจนมีอำนาจที่จะสั่งให้ปฏิบัติการตามนโยบายของรัฐบาลหรือมติของคณะรัฐมนตรี และสั่งสอบสวนข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการดำเนินการได้ (มาตรา 28)

(6) ในกรณีที่องค์การจัดการน้ำเสียจะต้องเสนอเรื่องใดๆ ไปยังคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ หรือคณะรัฐมนตรี ให้องค์การจัดการน้ำเสียนำเรื่องเสนอรัฐมนตรีเพื่อเสนอต่อไปยังคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ หรือคณะรัฐมนตรี แล้วแต่กรณี (มาตรา 29)

3.4 แนวทางการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากภาวะน้ำแล้ง

3.4.1 แนวทางการบูรณาการระหว่างหน่วยงานในการแก้ไขปัญหาด้านน้ำตาม พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำฯ และ พ.ร.บ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยฯ

กรณีเกิดวิกฤตน้ำ จะมีการทำงานร่วมกันระหว่างองค์กรตาม พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำ (เช่น ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ และศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ ตามที่ได้นำเสนอรายละเอียดไว้ในหัวข้อที่ผ่านมา) กับองค์กรตาม พ.ร.บ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยฯ โดยในเชิงของประเภทของภัยด้านน้ำ แบ่งออกได้เป็น 2 บริบท คือ

- บริบทด้านปริมาณน้ำ ได้แก่ น้ำแล้ง และ น้ำท่วม
- บริบทด้านคุณภาพน้ำ ได้แก่ ภัยจากภาวะมลพิษ กรณีมีสารเคมี และวัตถุอันตรายปนเปื้อนสู่ทรัพยากรน้ำ

สำหรับในเชิงของแนวทางการบูรณาการระหว่างหน่วยงานตามระดับภัยนั้นอาจแบ่งได้เป็น 2 แนวทาง คือ

- แนวทางที่ 1 ภัยระดับ 3 : วิกฤติ ที่ต้องมีผู้บัญชาการ โดย “ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ”
- แนวทางที่ 2 ภัยต่ำกว่าระดับ 3 ที่ไม่ต้องบัญชาการ โดย “ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ”

3.4.2 การบูรณาการร่วมกับกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย ตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

ในภาวะฉุกเฉินหรือสาธารณภัยต่างๆ พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 ถือเป็นกฎหมายหลักในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในทุกรูปแบบ โดยกำหนดให้มีแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ เพื่อเป็นกลไกในการบูรณาการเพื่อแก้ไขปัญหา ซึ่งในสาธารณภัยแต่ละระดับจะมีการระบุผู้รับผิดชอบและมอบหมายผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามระดับการจัดการสาธารณภัยนั้น อันเป็นการวางแผนการเผชิญเหตุอย่างเป็นระบบ โดยกำหนดโครงสร้างองค์กร ข้อมูลการสนับสนุนการตัดสินใจ การควบคุม การสั่งการ และการใช้แนวทางที่เหมาะสมเพื่อให้การจัดการในภาวะฉุกเฉิน[1] ดังนี้

1) กรณีน้ำแล้ง (ภัยแล้ง) และน้ำท่วม (อุทกภัย) ที่เกิดในเขตจังหวัด อำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดแนวทางดำเนินการดังนี้

(1) เมื่อเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยขึ้นในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ใด ให้เป็นหน้าที่ของ “ผู้อำนวยการท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ผู้บริหารท้องถิ่น) แห่งพื้นที่นั้น”

[1] แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558, กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย, พฤษภาคม 2558.

เข้าดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยโดยเร็ว และให้แจ้ง “ผู้อำนวยการอำเภอ (นายอำเภอ) ที่รับผิดชอบในเขตพื้นที่” และ “ผู้อำนวยการจังหวัด (ผู้ว่าราชการจังหวัด)” ทราบทันที

(2) กรณีที่พื้นที่ที่เกิดหรือจะเกิดสาธารณภัยอยู่ในความรับผิดชอบของผู้อำนวยการท้องถิ่นหลายคน ผู้อำนวยการท้องถิ่นคนหนึ่งคนใดจะใช้อำนาจหรือปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนก็ได้ แล้วให้แจ้งผู้อำนวยการท้องถิ่นอื่นทราบโดยเร็ว

(3) กรณีผู้อำนวยการท้องถิ่นมีความจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานของรัฐที่อยู่นอกเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ของตน ให้แจ้งให้ผู้อำนวยการอำเภอ หรือผู้อำนวยการจังหวัดแล้วแต่กรณี เพื่อสั่งการโดยเร็วต่อไป

(4) ผู้อำนวยการในเขตพื้นที่ที่ติดต่อหรือใกล้เคียงมีหน้าที่สนับสนุนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแก่ผู้อำนวยการซึ่งรับผิดชอบในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดขึ้นในพื้นที่ติดต่อหรือใกล้เคียงนั้น

(5) เมื่อเกิดสาธารณภัยขึ้น เจ้าพนักงานที่ประสบเหตุมีหน้าที่ต้องเข้าดำเนินการเบื้องต้นเพื่อระงับภัยนั้น แล้วรีบรายงานให้ผู้อำนวยการท้องถิ่นเพื่อสั่งการต่อไป และในกรณีจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจดำเนินการใดเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองชีวิตหรือป้องกันอันตรายที่จะเกิดแก่บุคคลได้

(6) กรณีเจ้าพนักงานจำเป็นต้องเข้าไปในอาคาร หรือสถานที่ที่อยู่ใกล้เคียงกับบริเวณที่เกิดสาธารณภัยเพื่อทำการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้กระทำได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสถานที่แล้ว เว้นแต่ไม่มีเจ้าของหรือผู้ครอบครองอยู่ในเวลานั้น หรือ เมื่อมีผู้อำนวยการอยู่ด้วย และหากทรัพย์สินนั้นเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดสาธารณภัยได้ง่าย ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองขนย้ายทรัพย์สินออกจากอาคารหรือสถานที่ดังกล่าวได้ หากเจ้าของหรือผู้ครอบครองไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจขนย้ายทรัพย์สินนั้นได้ตามความจำเป็นแก่การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยเจ้าพนักงานไม่ต้องรับผิดชอบบรรดาความเสียหายอันเกิดจากการกระทำดังกล่าว

(7) ให้ผู้อำนวยการในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบสำรวจความเสียหายที่เกิดขึ้นและ ทำบัญชีรายชื่อผู้ประสบภัยและทรัพย์สินที่เสียหายไว้เป็นหลักฐาน พร้อมทั้งออกหนังสือรับรองให้ผู้ประสบภัยไว้เป็นหลักฐานในการรับการสงเคราะห์และฟื้นฟู

(8) ในกรณีที่เกิดสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายมีอำนาจสั่งการผู้บัญชาการ ผู้อำนวยการ หน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รวมตลอดทั้งให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชน โดยมีอำนาจเช่นเดียวกับผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ผู้อำนวยการกลาง (อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย) และผู้อำนวยการในเขตพื้นที่

2) กรณีน้ำแล้ง (ภัยแล้ง) และน้ำท่วม (อุทกภัย) ที่เกิดในเขตกรุงเทพมหานคร ให้ดำเนินการดังนี้

(1) เมื่อเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยขึ้นในกรุงเทพมหานคร ให้ “ผู้ช่วยผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร (ผู้อำนวยการเขต)” มีหน้าที่เข้าดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยโดยเร็ว และแจ้งให้ “ผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร (ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร)” และ “รองผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร (รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร)” ทราบทันที

(2) ในกรณีที่มีความจำเป็นที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดหรือหน่วยงานของรัฐใดในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดขึ้นในเขตกรุงเทพมหานครให้ “ผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร” แจ้งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นหรือหน่วยงานของรัฐนั้นทราบ และเมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นหรือหน่วยงานของรัฐนั้นแล้วแต่กรณี ได้รับแจ้งแล้วให้เป็นหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการให้ความช่วยเหลือในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดขึ้นในกรุงเทพมหานครตามที่ได้รับแจ้งโดยเร็ว

สำหรับแนวทางปฏิบัติในการจัดตั้งองค์กรปฏิบัติการจัดการในภาวะฉุกเฉินนั้น แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติได้จำแนกรูปแบบขององค์กรออกตามเขตพื้นที่ตั้งแต่สาธารณภัยระดับเล็กไปจนกระทั่งระดับใหญ่ ดังนี้

(1) กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (องค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล/เมืองพัทยา)

จัดตั้ง “ศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินท้องถิ่น” เมื่อเกิดสาธารณภัยขึ้น โดยมี “ผู้อำนวยการท้องถิ่น (ผู้บริหารท้องถิ่น)” เป็นผู้ควบคุมและสั่งการเพื่อทำหน้าที่จัดการสาธารณภัยที่เกิดขึ้นจนกว่าสถานการณ์นั้นจะกลับเข้าสู่ภาวะปกติ พร้อมทั้งประสานกับส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ที่รับผิดชอบ และประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในการจัดการสาธารณภัยทุกขั้นตอน หากในกรณีไม่สามารถควบคุมสถานการณ์สาธารณภัยตามขีดความสามารถโดยลำพัง ให้ขอรับการสนับสนุนจากกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่ติดต่อหรือใกล้เคียง และหรือ กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ

(2) ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์อำเภอ (ศบก.อ.)

ให้กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอจัดตั้ง “ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์อำเภอ” เมื่อเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยขึ้น โดยมี “ผู้อำนวยการอำเภอ (นายอำเภอ)” เป็นผู้ควบคุมและสั่งการ เพื่อทำหน้าที่ในการจัดการสาธารณภัยที่เกิดขึ้นจนกว่าสถานการณ์จะกลับเข้าสู่สถานการณ์ปกติ พร้อมทั้งเป็นศูนย์กลางในการระดมสรรพกำลังและทรัพยากรในการจัดการสาธารณภัยที่เกิดขึ้น โดยอำนวยการและประสานการปฏิบัติระหว่างหน่วยงานต่างๆ ทั้งฝ่ายพลเรือนและฝ่ายทหาร รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์การสาธารณกุศลในพื้นที่ที่รับผิดชอบได้อย่างมีเอกภาพ รวดเร็วและทั่วถึง

(3) ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัด/กรุงเทพมหานคร

ให้กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด/กรุงเทพมหานคร จัดตั้ง “ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัด/กรุงเทพมหานคร” เมื่อเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยขึ้น โดยมี “ผู้อำนวยการจังหวัด/ผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร (ผู้ว่าราชการ)” เป็นผู้สั่งการ ควบคุม และบัญชาการเพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการสาธารณภัยในพื้นที่จังหวัด/กรุงเทพมหานครจนกว่าสถานการณ์จะเข้าสู่ภาวะปกติ พร้อมทั้งเป็นศูนย์กลางในการระดมสรรพกำลังและทรัพยากรในการจัดการสาธารณภัยจากส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนให้แก่กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในระดับพื้นที่ รวมทั้งอำนวยการและประสานการเผชิญเหตุระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งฝ่ายพลเรือนและฝ่ายทหาร ตลอดจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์การสาธารณกุศลในพื้นที่ที่รับผิดชอบได้อย่างมีเอกภาพและประสิทธิภาพ

(4) ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ส่วนหน้าจังหวัด/กรุงเทพมหานคร (ศบก.จว./ศบก.กทม.)

ให้ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัด/กรุงเทพมหานคร แปรสภาพเป็น “ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ส่วนหน้าจังหวัด/กรุงเทพมหานคร” ของ “กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ” ในกรณีเมื่อมีการยกระดับการจัดการสาธารณภัยเป็นระดับ 3-4 ให้มีหน้าที่ปฏิบัติงานตามการบัญชาการจากกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ โดยรับผิดชอบอำนวยการ ควบคุม ปฏิบัติงานและประสานการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่จังหวัด/กรุงเทพมหานคร พร้อมทั้งเป็นศูนย์กลางในการระดมสรรพกำลังและทรัพยากรเพื่อการจัดการสาธารณภัยและประสานการปฏิบัติระหว่างหน่วยงานต่างๆ ทั้งฝ่ายพลเรือนและฝ่ายทหาร ตลอดจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์การสาธารณกุศลในพื้นที่ที่รับผิดชอบ

(5) กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง (กอปภ.ก.)

ในกรณีการจัดการสาธารณภัยระดับ 1 และระดับ 2 ให้ “กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง” รับผิดชอบอำนวยการ ประสานการปฏิบัติ ประเมินสถานการณ์ และสนับสนุนการสั่งการของ “กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ” รวมทั้งติดตามเฝ้าระวังสถานการณ์ วิเคราะห์สถานการณ์ รายงานและเสนอความคิดเห็นต่อผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติหรือนายกรัฐมนตรี เพื่อตัดสินใจยกระดับการจัดการสาธารณภัยเป็นระดับ 3 และระดับ 4

(6) กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

ให้รับผิดชอบบังคับบัญชา อำนวยการ วินิจฉัยสั่งการ ควบคุม และประสานความร่วมมือในการจัดการสาธารณภัยตามการจัดการสาธารณภัยระดับ 3 และระดับ 4

3.4.3 การบูรณาการของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติตามแผนป้องกันและบรรเทาและสาธารณภัยแห่งชาติ และพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ

แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ได้กำหนดบทบาท หน้าที่ และแนวทางปฏิบัติร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมประมาณ 28 หน่วยงาน ประกอบไปด้วยหน่วยงานระดับกระทรวง

หน่วยงานในสังกัดกระทรวงต่างๆ และหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ ซึ่งจะร่วมบูรณาการภายใต้บทบาทและภารกิจของหน่วยงานนั้นๆ และหากหน่วยงานใดมีแผนปฏิบัติการในกรณีหนึ่งกรณีใดเป็นการเฉพาะแผนปฏิบัติการนั้นก็จะถูกนำไปบูรณาการร่วมกับแผนป้องกันและบรรเทาสารณภัยแห่งชาติด้วย

สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งระบบทั้งในภาวะปกติและภาวะวิกฤต ด้วยเหตุนี้ ในการบูรณาการร่วมกับแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติจะต้องดำเนินการตั้งแต่กระบวนการจัดทำนโยบาย การจัดทำแผนป้องกัน แนวทางมาตรการในขั้นตอนการปฏิบัติงาน การแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำในแต่ละระดับของภัย กระบวนการพัฒนาเครื่องมือกลไกต่างๆ การจัดการองค์ความรู้ด้านทรัพยากรน้ำ การบูรณาการข้อมูลและการนำข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสนับสนุนการปฏิบัติงาน และบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ ได้กำหนดสาระสำคัญที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในภาวะปกติและภาวะวิกฤตของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติและสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค ดังนี้

1) บทบาทด้านการบริหารจัดการ (ก่อนเกิดเหตุ)

การบริหารจัดการและจัดสรรการใช้น้ำอย่างเหมาะสม การจัดทำผังน้ำเพื่อเป็นข้อมูลเส้นทางน้ำของประเทศ การบูรณาการข้อมูลสารสนเทศด้านทรัพยากรน้ำรวมถึงการพัฒนาเทคโนโลยีและระบบคาดการณ์และเตือนภัยด้านทรัพยากรน้ำที่ถูกต้องแม่นยำ สามารถนำไปใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) บทบาทด้านการเตรียมความพร้อมรับมือ (ก่อนเกิดเหตุ)

การจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม ภาวะน้ำแล้ง ในระดับลุ่มน้ำ และในระดับชาติ รวมถึงการติดตาม เฝ้าระวัง วิเคราะห์แนวโน้มสถานการณ์น้ำ ประเมินพื้นที่เสี่ยงภัยและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในสถานการณ์ต่างๆ

3) บทบาทด้านการระงับและเผชิญเหตุ (ขณะเกิดเหตุ)

การประกาศเขตภาวะน้ำแล้ง เขตภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง และกำหนดกิจการใดๆ ที่สามารถใช้น้ำได้ในปริมาณที่เหมาะสม ตลอดจนวิธีการใช้น้ำเพื่อลดปริมาณการใช้น้ำหรือการห้ามการใช้น้ำบางประเภทที่เกิดกว่าความจำเป็น การกำหนดวิธีการแบ่งปันน้ำ การผันน้ำ การเฉลี่ยน้ำที่อยู่ในความครอบครองของเอกชนเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในการอุปโภคบริโภคของประชาชนในภาวะน้ำแล้ง การปฏิบัติการตามแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาภาวะน้ำท่วม ภาวะน้ำแล้ง ตลอดจนการประเมินสถานการณ์และพิจารณาการยกระดับของภัยเพื่อเสนอนายกรัฐมนตรีให้จัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ

4) บทบาทด้านการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ (หลังเกิดเหตุ)

การจ่ายเงินทดแทนการใช้น้ำที่ต้องเฉลี่ยเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในการอุปโภคบริโภคของประชาชนในภาวะน้ำแล้ง การจ่ายค่าชดเชยความเสียหายจากกรณีที่จำเป็นต้องทำลายรื้อถอนสิ่ง

ใดๆ ที่กีดขวางการไหลของน้ำซึ่งจำเป็นต้องกระทำเพื่อแก้ไขปัญหาตามแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาภาวะน้ำแล้งและภาวะน้ำท่วม และการจ่ายค่าชดเชยการใช้ประโยชน์ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของเอกชนเพื่อประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและภาวะน้ำท่วม รวมถึงการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติการระงับเหตุ รวบรวมข้อมูลความเสียหาย พื้นที่ที่เกิดวิกฤตน้ำ ปัญหาและอุปสรรค เพื่อประโยชน์ในการจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาภาวะน้ำแล้งและภาวะน้ำท่วมในระยะยาว และที่อาจเกิดขึ้นต่อไปในอนาคต

3.4.4 การบูรณาการและประสานงานของ “ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ” ในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติการฉุกเฉินในกรณีน้ำแล้ง (ภัยแล้ง) หรือกรณีน้ำท่วม (อุทกภัย) ในกรณีวิกฤตน้ำ

นอกเหนือไปจากการบูรณาการปฏิบัติตามแผนการจัดการในภาวะฉุกเฉินและมาตรการรับมือจากวิกฤตน้ำตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ กำหนดไว้ โดยเฉพาะการควบคุมสถานการณ์ให้ไม่เกิดผลกระทบในระดับที่ร้ายแรงขึ้น การเผชิญเหตุการณ์ การบรรเทาเหตุ และการให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบ การลดความสูญเสียหรือเสียหาย ตลอดจนการฟื้นฟูพื้นที่ประสบภัยให้กลับคืนสู่ภาวะปกติภายใต้แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติแล้ว หากสถานการณ์ยกระดับความรุนแรงจนเป็นภัยด้านน้ำระดับ 3 : “วิกฤตน้ำ” (เทียบระดับ 4 สาธารณภัยขนาดร้ายแรงอย่างยิ่ง ตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ) ซึ่งบทบาทที่สำคัญประการหนึ่งของการแก้ไขปัญหาวิกฤตน้ำดังกล่าวคือ การจัดตั้ง “ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ” เพื่อเป็นองค์กรระดับชาติในการทำหน้าที่บริหารจัดการ “มวลน้ำ” เพื่อลดผลกระทบและแก้ไขวิกฤตน้ำในเรื่องนั้นๆ ได้อย่างเหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพ โดยการบูรณาการระหว่าง “ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ” และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวมีแนวทางในการดำเนินการดังนี้

โดยในภาวะวิกฤตน้ำ มีแนวทางการบูรณาการและแผนปฏิบัติการให้ความช่วยเหลือขณะเกิดเหตุ ดังนี้

วิกฤตน้ำเนื่องจากสถานการณ์น้ำแล้ง (ภัยแล้ง)

แผนการบูรณาการ/ แผนปฏิบัติการ	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หมายเหตุ
1. อำนาจสั่งการตามกฎหมาย	นายกรัฐมนตรี (ผู้บัญชาการศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ)		
2. การบูรณาการในระดับนโยบาย	ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ	คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (กปภ.ช.)	
3. การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย			
- การเคลื่อนย้ายประชาชนออกจากพื้นที่เกิดเหตุ	- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย - กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง (กอปภ.ก.)	- กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด (กอปภ.จ.)	
- การจัดหาแหล่งน้ำและการนำน้ำจากแหล่งกักเก็บน้ำมาเฉลี่ย รวมถึงการจัดทำบัญชีเฉลี่ยน้ำ - การขนส่ง การบำบัดน้ำ และการแจกจ่ายน้ำ - การแจกจ่ายอาหาร น้ำดื่ม อุปกรณ์และเครื่องยังชีพ		- กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ (กอปภ.อ.) - กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาล (กอปภ.ทน./ทม./ทต.) - กองทัพ - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบในพื้นที่ประสบเหตุ - การประปา (นครหลวง/ภูมิภาค) - กรมฝนหลวงและการบินเกษตร	
- การผันน้ำ	- คณะกรรมการลุ่มน้ำ - คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ - กรมชลประทาน	- กระทรวงการต่างประทศ (กรณีผันน้ำระหว่างประเทศ ต้องบูรณาการร่วมกับกระทรวงการต่างประเทศด้วย)	
- การช่วยเหลือทางการแพทย์	- กระทรวงสาธารณสุข - องค์การเภสัชกรรม	- กรมแพทย์ทหาร ในสังกัดกระทรวงกลาโหม - โรงงานเภสัชกรรมทหาร	
- การแก้ไขปัญหามลพิษ	- กรมควบคุมมลพิษ		
4. การพยากรณ์ การติดตามเฝ้าระวัง และการเตือนภัย	- คณะกรรมการลุ่มน้ำ (แต่ละลุ่มน้ำ)	- กรมประชาสัมพันธ์ - กสทช.	พิจารณาตามพื้นที่และภารกิจของแต่ละหน่วยงานพิจารณา

แผนการบูรณาการ/ แผนปฏิบัติการ	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หมายเหตุ
	- กรมชลประทาน (ติดตามปริมาณน้ำที่กักเก็บ และการจ่ายน้ำในเขตชลประทาน) - กรมอุตุนิยมวิทยา (การพยากรณ์สภาพอากาศ) - กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ติดตามสถานการณ์ และการแจ้งเตือนภัย) - การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (เฝ้าระวังปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำหรือเขื่อนขนาดใหญ่ และเตือนภัยชุมชนท้ายอ่างเก็บน้ำหรือเขื่อน)	- กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม - กรมทรัพยากรน้ำบาดาล - กรมทรัพยากรน้ำ - กรมอุทกศาสตร์ กองทัพเรือ - สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) - สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) - องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น - การประปา (นครหลวง/ภูมิภาค)	ตามพื้นที่ของแต่ละหน่วยงาน
5. การสนับสนุนข้อมูลเพื่อจัดทำแผนระงับเหตุหรือแผนปฏิบัติการ - ข้อมูลสารสนเทศด้านทรัพยากรน้ำ/ผังน้ำ	- สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ - กรมชลประทาน - กรมทรัพยากรน้ำบาดาล	- สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค - ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ - คณะกรรมการลุ่มน้ำ - กรมทรัพยากรน้ำ - การไฟฟ้าฝ่ายผลิต - สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน)	
- ข้อมูลสภาพอากาศ	- กรมอุตุนิยมวิทยา	- กรมอุทกศาสตร์ กองทัพเรือ - สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน)	
- ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในเขตพื้นที่ตามกฎหมายเฉพาะ	- กรมป่าไม้ - กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช - กรมโรงงานอุตสาหกรรม - การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	- สำนักงานป่าไม้จังหวัด - อุทยานแห่งชาติ - สภาอุตสาหกรรมจังหวัด	- พื้นที่อุทยานแห่งชาติและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า - พื้นที่โรงงานอุตสาหกรรม

แผนการบูรณาการ/ แผนปฏิบัติการ	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หมายเหตุ
6. การออกประกาศ/คำสั่ง - เขตภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง - เขตพื้นที่ประสบสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง - ประกาศจำกัดกิจการการใช้น้ำในภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง	- นายกรัฐมนตรี โดยข้อเสนอของคณะกรรมการลุ่มน้ำ - นายกรัฐมนตรีหรือ - รองนายกรัฐมนตรี ซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย - นายกรัฐมนตรี โดยข้อเสนอของคณะกรรมการลุ่มน้ำ	- กรมประชาสัมพันธ์ - กสทช. - กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม - อปท. - ผู้ใช้น้ำ - องค์กรผู้ใช้น้ำ	- มาตรา 58 วรรค 1 พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำ - มาตรา 31 พ.ร.บ. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย - มาตรา 58 พ.ร.บ. ทรัพยากรน้ำ
7. การฟื้นฟูเยียวยา - การฟื้นฟูเยียวยาด้านผลิตผลทางการเกษตร - การจ่ายค่าทดแทนการใช้ที่ดินหรือสิ่งก่อสร้าง - การจ่ายค่าทดแทนการใช้น้ำจากการขอเฉลี่ยน้ำ - การฟื้นฟูด้านสิ่งแวดล้อมและการจัดการมลพิษ - การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ - หน่วยงานซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งนั้นสังกัดอยู่ - หน่วยงานซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งนั้นสังกัดอยู่ - กรมควบคุมมลพิษ - กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม - กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช - กรมป่าไม้	- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย - สำนักงบประมาณ - สำนักงบประมาณ - สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ - สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	- มาตรา 67 วรรคสาม พ.ร.บ. ทรัพยากรน้ำฯ - มาตรา 60 วรรคสอง พ.ร.บ. ทรัพยากรน้ำฯ
8. การเตรียมพื้นที่กักเก็บน้ำ	- สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ - กรมชลประทาน	- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - กรมโยธาธิการและผังเมือง	
9. งบประมาณ	- สำนักงบประมาณ	- กระทรวงการคลัง	มาตรา 24 พ.ร.บ. ทรัพยากรน้ำ บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ
10. การรายงานและสรุปผลการดำเนินการ	- สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ	- สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค	มาตรา 24 พ.ร.บ. ทรัพยากรน้ำ บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ

3.4.5 แนวทางการบูรณาการต่อปัญหาด้านน้ำในบริบทด้านคุณภาพน้ำ

วิกฤตน้ำในบริบทนี้หมายถึงผลกระทบที่เกิดแก่ผู้ใช้น้ำจากเหตุที่ทรัพยากรน้ำหรือ แหล่งทรัพยากรน้ำสาธารณะมีค่ามาตรฐานความปลอดภัยที่ไม่เหมาะสมต่อการอุปโภคบริโภค ไม่ว่าจะเกิดจากเหตุตามธรรมชาติ เช่น การปนเปื้อนของแร่ธาตุในน้ำหรือฝนกรด เป็นต้น หรือความเป็นมลพิษของทรัพยากรน้ำที่เกิดจากกระทำของมนุษย์เอง เช่น การปนเปื้อนของสารเคมี การเน่าเสียของแหล่งทรัพยากรน้ำสาธารณะ เป็นต้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าวิกฤตน้ำในบริบทนี้ไม่สร้างผลกระทบในเชิงปริมาณโดยตรงแต่เป็นผลกระทบในเชิงคุณภาพอันนำไปผลกระทบต่อชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัยของประชาชน จนกระทั่งถึงผลกระทบในเชิงปริมาณในทางอ้อมในช่วงเวลาต่อมา กล่าวคือ ปริมาณทรัพยากรน้ำที่สามารถนำมาใช้ในการอุปโภคบริโภคได้อย่างปลอดภัยไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนหรือขาดแคลนในเวลาต่อมา

เหตุฉุกเฉินหรือเหตุภัยสาธารณะอันเนื่องจากภาวะมลพิษ (สารเคมีและวัตถุอันตราย) ปนเปื้อนสู่ทรัพยากรน้ำหรือแหล่งน้ำสาธารณะ พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ ได้กำหนดกลไกเพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำสาธารณะไว้ในมาตรา 79 ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเกิดความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำสาธารณะ โดยกำหนดให้หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบดูแลทรัพยากรน้ำสาธารณะในบริเวณดังกล่าวมีหนังสือขอความร่วมมือให้ผู้ที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับทรัพยากรน้ำสาธารณะนั้นดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำสาธารณะภายในระยะเวลาที่กำหนดได้ และหากในกรณีที่มีการกระทำอันก่อให้เกิดความเสียหายหรืออาจเกิดความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำสาธารณะ ให้หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบดูแลทรัพยากรน้ำสาธารณะในบริเวณดังกล่าวมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ที่กระทำการดังกล่าวดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อขจัดความเสียหายและทำให้ทรัพยากรสาธารณะกลับคืนสู่สภาพเดิมหรือสภาพที่ใกล้เคียงกับสภาพเดิมหรือเหมาะสมจะใช้ประโยชน์ภายในระยะเวลาที่กำหนดได้ อย่างไรก็ดี เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ มุ่งหมายให้เกิดการบูรณาการเกี่ยวกับการจัดสรร การใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู การอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ เพื่อให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถบริหารทรัพยากรน้ำให้มีความประสานสอดคล้องกันในทุกมิติอย่างสมดุลและยั่งยืน ดังนั้น ในการบูรณาการการแก้ไขปัญหาในบริบทนี้ จึงต้องต้องสอดคล้องกับแผนการดำเนินการตามกลไกของกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรงซึ่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ได้กำหนดบทบาทและภารกิจดังกล่าวให้กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินการแจ้งเหตุหรือรับแจ้งเหตุ การตรวจสอบ วิเคราะห์ ติดตาม และประเมินความรุนแรงของสถานการณ์ รวมถึงการแก้ไขปัญหาในพื้นที่เกิดเหตุ รวมถึงบทบาทในการสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านการป้องกันการตอบโต้เหตุฉุกเฉินในด้านการประเมินสถานการณ์ ประสานงานที่เกี่ยวข้องในการวางแผนควบคุมป้องกันอันตรายที่จะเกิดแก่สาธารณะ และการให้คำแนะนำในการประเมินเพื่อฟื้นฟูสภาพแวดล้อม โดยปัจจุบันกรมควบคุม

มลพิษได้มีแผนการดำเนินการร่วมกับกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่ศูนย์บัญชาการ

เหตุการณ์จังหวัดหรือกรุงเทพมหานคร กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ภายใต้แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ โดยในแผนปฏิบัติการฉุกเฉินจากสารเคมีและวัตถุอันตราย[2] โดยกำหนดแผนการดำเนินการในแต่ละระดับความรุนแรงของเหตุฉุกเฉินจากสารเคมีและวัตถุอันตรายและกำหนดแนวทางและขั้นตอนสนับสนุนการปฏิบัติการตอบโต้เหตุฉุกเฉินไว้ 4 ระดับ ทั้งนี้ โดยขึ้นอยู่กับขนาดของพื้นที่ จำนวนของประชากร ความซับซ้อนหรือความสามารถในการจัดการสาธารณภัย ตลอดจนศักยภาพด้านทรัพยากร ที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายใช้ดุลพินิจในการตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถในการเข้าควบคุมสถานการณ์ดังนี้

ระดับที่ 1 สาธารณภัยขนาดเล็ก

- ขอบเขตลักษณะของภัย

เป็นสาธารณภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตรายที่เริ่มก่ออันตรายต่อชีวิต สิ่งแวดล้อม และทรัพย์สิน โดยการรั่วไหลหรือเพลิงไหม้ยังอยู่ในขอบเขตพื้นที่จำกัด เช่น ภายในโรงงานหรือสถานประกอบการและเริ่มขยายตัวออกสู่ชุมชนใกล้เคียง ซึ่งการจัดการสามารถระงับได้โดยพนักงานของหน่วยงานที่ปฏิบัติงานนั้นและหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่

- ผู้บัญชาการเหตุการณ์

กำหนดให้ผู้อำนวยการอำเภอ (นายอำเภอ) ผู้อำนวยการท้องถิ่น (ผู้บริหารท้องถิ่น) หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร (ผู้อำนวยการเขต) เป็นผู้มีอำนาจตามกฎหมายในการควบคุมและสั่งการณ์

- หน่วยงานดำเนินการ

เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการฉุกเฉินในระดับท้องถิ่น เช่น องค์กรปกครองสวนท้องถิ่น สำนักงานเขตในพื้นที่กรุงเทพมหานคร เป็นต้น เป็นผู้รายงานผลการดำเนินงานต่อผู้บัญชาการเหตุการณ์

- หน่วยงานสนับสนุน

ได้แก่ สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด สำนักอนามัย สังกัดกรุงเทพมหานคร

ระดับที่ 2 สาธารณภัยขนาดกลาง

- ขอบเขตลักษณะของภัย

เป็นสาธารณภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตรายที่เริ่มก่ออันตรายต่อชีวิต สิ่งแวดล้อม และทรัพย์สินมากขึ้น โดยเริ่มมีการอพยพประชาชนบางส่วน (จำนวนไม่มากนัก) ออกจากพื้นที่ มีการขอความ

[2]แผนปฏิบัติการฉุกเฉินจากสารเคมีและวัตถุอันตราย รองรับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558, ส่วนปฏิบัติการฉุกเฉินและฟื้นฟู สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ธันวาคม 2560.

ร่วมมือจากหน่วยงานปฏิบัติการสารเคมีและหน่วยงานสนับสนุนอื่น ๆ จากท้องที่อื่น ๆ เข้าร่วมดำเนินการ ซึ่งหน่วยงานดำเนินการในระดับที่ 1 ไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ได้

- ผู้บัญชาการเหตุการณ์

กำหนดให้ผู้อำนวยการจังหวัด (ผู้ว่าราชการจังหวัด) หรือผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร (ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร) เป็นผู้มีอำนาจตามกฎหมายในการควบคุมและสั่งการณ์

- หน่วยงานดำเนินการ

เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการฉุกเฉินในระดับจังหวัด เช่น สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สังกัดกรุงเทพมหานคร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสำนักงานเขต เป็นต้น เป็นผู้รายงานผลการดำเนินงานต่อผู้บัญชาการเหตุการณ์

- หน่วยงานสนับสนุน

ได้แก่ ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด สำนักอนามัย สังกัดกรุงเทพมหานคร

ระดับที่ 3 สาธารณภัยขนาดใหญ่

- ขอบเขตลักษณะของภัย

เป็นสาธารณภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตรายที่เริ่มก่ออันตรายต่อชีวิต สิ่งแวดล้อม และทรัพย์สินอย่างมาก จำเป็นต้องมีการอพยพประชาชนออกจากพื้นที่เป็นบริเวณกว้าง มีการขอความร่วมมือจากหน่วยงานปฏิบัติการสารเคมี ผู้เชี่ยวชาญหรืออุปกรณ์พิเศษและหน่วยงานสนับสนุนอื่นๆ จากจังหวัดใกล้เคียงหรือจากส่วนกลางเข้าร่วมดำเนินการ ซึ่งหน่วยงานดำเนินการในระดับที่ 2 ไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ได้

- กำหนดให้ผู้อำนวยการจังหวัด (ผู้ว่าราชการจังหวัด) หรือผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร (ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร) เป็นผู้มีอำนาจตามกฎหมายในการควบคุมและสั่งการ

- หน่วยงานดำเนินการ

เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการฉุกเฉิน เช่น กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กรมโรงงานอุตสาหกรรม กรมควบคุมมลพิษ กรมการแพทย์ กรมอนามัย สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด สำนักป้องกันและบรรเทา สาธารณภัย สังกัดกรุงเทพมหานคร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น เป็นผู้รายงานผลการดำเนินงานต่อผู้บัญชาการเหตุการณ์

- หน่วยงานสนับสนุน

ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญและอุปกรณ์พิเศษเฉพาะจากต่างประเทศ

ระดับที่ 4 สาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง

- ขอบเขตลักษณะของภัย

เป็นสาธารณภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตรายที่เริ่มก่ออันตรายต่อชีวิต สิ่งแวดล้อม และทรัพย์สินอย่างร้ายแรง ต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญและกำลังคนอย่างจำนวนมาก เครื่องมืออุปกรณ์พิเศษเฉพาะ ซึ่งเป็นการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานต่างๆ หรืออาจจำเป็นต้องขอสนับสนุนเจ้าหน้าที่และอุปกรณ์จากต่างประเทศเข้าร่วมดำเนินการ ซึ่งหน่วยงานดำเนินการในระดับที่ 3 ไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ได้

- ผู้บัญชาการเหตุการณ์

กำหนดให้นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นผู้มีอำนาจตามกฎหมายในการควบคุมและสั่งการณ์

- หน่วยงานดำเนินการ

เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการฉุกเฉิน เช่น กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กรมโรงงานอุตสาหกรรม กรมควบคุมมลพิษ กรมการแพทย์ กรมอนามัย สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สังกัดกรุงเทพมหานคร และส่วนราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นผู้รายงานผลการดำเนินงานต่อผู้บัญชาการเหตุการณ์

- หน่วยงานสนับสนุน

ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญและอุปกรณ์พิเศษเฉพาะจากต่างประเทศ

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นว่า การแก้ไขปัญหาเหตุฉุกเฉินหรือเหตุภัยสาธารณะอันเนื่องจากภาวะมลพิษ (สารเคมีและวัตถุอันตราย) หน่วยงานที่รับผิดชอบหลักด้านการจัดการ ควบคุม และกำจัดมลพิษ คือ กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องร่วมบูรณาการตามภารกิจ หน้าที่และอำนาจของหน่วยงานนั้น โดยสามารถสรุปบทบาทของกรมควบคุมมลพิษและการบูรณาการกับองค์กรด้านน้ำ ได้แก่ กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ และศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจได้ตามหัวข้อ 3.3.7.1 ถึง 3.3.7.3

3.4.5.1 บทบาทหน้าที่ของ “กรมควบคุมมลพิษ[3]” ในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติการฉุกเฉินจากสารเคมีและวัตถุอันตราย

กรมควบคุมมลพิษได้ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการฉุกเฉินจากสารเคมีและวัตถุอันตราย และแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ตั้งแต่การเตรียมความพร้อม การสนับสนุนการจัดการในภาวะฉุกเฉิน การป้องกันและลดผลกระทบการเกิดสาธารณภัย ในเหตุฉุกเฉินและสาธารณภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย (สำหรับความร้ายแรงของภัยในทุกระดับ) โดยบูรณาการการปฏิบัติการร่วมกับ

[3] แผนปฏิบัติการฉุกเฉินจากสารเคมีและวัตถุอันตรายรองรับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558, ส่วนปฏิบัติการฉุกเฉินและฟื้นฟู สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย กรมควบคุมมลพิษ, ธันวาคม 2560

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น มีรายละเอียดบทบาทหน้าที่ดังนี้

บทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันสาธารณภัยด้านสารเคมีและวัตถุอันตราย

1) จัดเตรียมความพร้อมและสนับสนุนการปฏิบัติงานของท้องถิ่นในด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย รวมถึงภัยที่เกิดขึ้นจากการคมนาคมขนส่งสารเคมีและวัตถุอันตราย

2) ให้คำแนะนำและเสนอแนะแนวทางในการจัดทำแผนหลักการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และแผนเฉพาะในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านสารเคมีและ วัตถุอันตราย รวมทั้งแผนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

3) สนับสนุนการจัดฝึกอบรมหน่วยงานปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอุบัติภัยจากสารเคมีของกองอำนวยการป้องกันภัยและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่และกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติและร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4) ศึกษาและรวบรวมเทคโนโลยีที่เหมาะสมสำหรับการป้องกันและระงับภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตรายและการตรวจสอบบ่งชี้ลักษณะสมบัติและความเป็นอันตราย

5) ประสานงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ในระดับต่างๆ ในการวางแผนควบคุมป้องกันอันตรายที่เกิดขึ้นกับประชาชนและสิ่งแวดล้อม จากการระเบิด เพลิงไหม้ และการรั่วไหลของสารเคมีและวัตถุอันตราย

6) ติดตามตรวจสอบและประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการตกค้างหรือปนเปื้อนของสารเคมีและวัตถุอันตราย เพื่อการวางแผนดำเนินการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมให้มีความเหมาะสมต่อการดำรงชีวิตของประชาชนและสิ่งมีชีวิต

7) สนับสนุนในด้านการเผยแพร่ความรู้ในเรื่องการป้องกันและกำจัดสารเคมีและวัตถุอันตรายในการป้องกันฝ่ายพลเรือนตามแผนการเตรียมความพร้อมแห่งชาติในด้านการป้องกันและระงับภัยจากการก่อวินาศกรรมด้วยสารเคมีและวัตถุอันตราย

บทบาทหน้าที่เกี่ยวกับปฏิบัติการฉุกเฉินและฟื้นฟู

ดำเนินการโดยสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย กรมควบคุมมลพิษ โดยจำแนกกรอบเวลาในการดำเนินการเป็นดังนี้

1) การดำเนินการเตรียมความพร้อมรองรับเหตุฉุกเฉิน (ก่อนการเกิดเหตุ)

1.1) เป็นศูนย์ข้อมูลในการบริหารจัดการอุบัติภัยและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในด้านวิชาการ เทคโนโลยีในการบริหารจัดการอุบัติภัยจากสารเคมีและการแก้ไขปัญหาการลักลอบทิ้งกากของเสีย

1.2) ศึกษาพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารเคมีและความปลอดภัย ระบบการเตือนภัย ล่วงหน้าเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน

1.3) ศึกษาและพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานความปลอดภัยศักยภาพการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินและหลักเกณฑ์การปกป้องประชาชนจากสารเคมีรั่วไหล

1.4) จัดเตรียมความพร้อมขององค์กรและสนับสนุนการเตรียมความพร้อมหน่วยปฏิบัติการพิเศษสิ่งแวดล้อม (Special Environment Response Term: SERT) สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนการดำเนินการตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

1.5) เสริมสร้างและพัฒนาเครือข่ายระหว่างหน่วยปฏิบัติการพิเศษสิ่งแวดล้อม (Special Environment Response Term: SERT) กับหน่วยงานภาครัฐทั้งส่วนกลาง ภูมิภาค ท้องถิ่น ภาคเอกชนและประชาชน ให้เกิดการบูรณาการในการแก้ไขปัญหาเหตุฉุกเฉินจากสารเคมีและวัตถุอันตราย

1.6) สนับสนุนการจัดทำเอกสารเผยแพร่ทางวิชาการในการส่งเสริมสนับสนุนการระงับเหตุฉุกเฉินสารเคมี

1.7) การเสริมเครือข่ายด้านการปฏิบัติและองค์ความรู้ด้านในระดับกลุ่มประเทศอาเซียน (AEC)

2) การบริหารจัดการในภาวะฉุกเฉิน (ขณะเกิดเหตุ)

2.1) รับแจ้งและประสานการจัดการเหตุการณ์ในภาวะฉุกเฉินจากสารเคมีและวัตถุอันตรายที่มีผลกระทบต่อชีวิต ทรัพย์สิน และสิ่งแวดล้อม

2.2) สนับสนุนข้อมูล ข้อเสนอแนะ และข้อแนะนำด้านวิชาการเพื่อวิเคราะห์สาเหตุและประเมินความรุนแรงและควบคุมระงับอุบัติภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย พร้อมเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

2.3) ร่วมวางแผน ควบคุม ระงับอุบัติภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย และการปกป้องประชาชน

2.4) สนับสนุนการปฏิบัติการควบคุมและระงับอุบัติภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย และการปกป้องประชาชน

2.5) ตรวจสอบและประเมินผลกระทบผลที่เกิดขึ้นจากสารเคมีและวัตถุอันตรายและการปนเปื้อนมลพิษในสิ่งแวดล้อม (ดิน น้ำ อากาศ) ในระหว่างการควบคุม ระงับ อุบัติภัยสารเคมีและวัตถุอันตราย พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจนกว่าสถานการณ์ฉุกเฉินยุติลง

2.6) ให้ข้อเสนอแนะและคำแนะนำในการปกป้องประชาชนเพื่อหลีกเลี่ยงอันตรายและผลกระทบด้านสุขภาพหรือความปลอดภัยจากเหตุการณ์อุบัติภัยสารเคมีและวัตถุอันตราย

3) การดำเนินการภายหลังภัยยุติ (หลังเกิดภัย)

3.1) เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมที่มีการปนเปื้อนมลพิษ รวมทั้งประสานงานและแนะนำมาตรการหรือแนวทางในการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม ให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.2) ติดตามและเฝ้าระวังการปนเปื้อนมลพิษจากเหตุฉุกเฉินในสิ่งแวดล้อมหรือประสานการดำเนินการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจนกว่าสถานการณ์จะเข้าสู่ภาวะปกติ

3.3) สรุปผลการดำเนินงานแก้ไขปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัดในการตอบโต้เหตุฉุกเฉินจากสารเคมีและวัตถุอันตรายเพื่อศึกษา วิเคราะห์ รวมทั้งเสนอแนะแนวทางการป้องกันแก้ไขปัญหาต่อไป

3.4.5.2 การบูรณาการและประสานงานของ “กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ” และ “ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ”

ในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติการฉุกเฉินในกรณีทรัพยากรน้ำหรือแหล่งน้ำสาธารณะปนเปื้อนสารเคมีและวัตถุอันตราย

ในกรณีที่เหตุฉุกเฉินหรือเหตุภัยสาธารณะอันเนื่องจากภาวะมลพิษ (สารเคมีและวัตถุอันตราย) ปนเปื้อนหรือแพร่กระจายไปสู่ทรัพยากรน้ำหรือแหล่งน้ำสาธารณะ ในระดับภัย ระดับปกติ (ติดตามสถานการณ์ และเฝ้าระวัง (ระดับ 1)) หรือเทียบเท่าระดับสาธารณภัยขนาดเล็ก หรือในระดับรุนแรง (หรือคาดว่ารุนแรง) (ระดับ 2) หรือเทียบเท่าสารณภัยขนาดกลางหรือขนาดใหญ่และแต่กรณี การปฏิบัติการฉุกเฉินในสถานการณ์เช่นนี้ หน่วยงานที่รับผิดชอบหลักษ คือ กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น โดย “กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ” จึงมีบทบาทในการบูรณาการในการปฏิบัติการฉุกเฉินจากสารเคมีและวัตถุอันตรายที่ปนเปื้อนหรือแพร่กระจายไปสู่ทรัพยากรน้ำหรือแหล่งทรัพยากรน้ำสาธารณะ ดังนี้

บทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกัน (ก่อนเกิดเหตุ)

1) การเตรียมความพร้อมรับมือ การแก้ไขปัญหา การฟื้นฟู และการบูรณาการการปฏิบัติการร่วมกับกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานอื่นๆ เพื่อเชื่อมโยงแผนแม่บทเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ให้บูรณาการร่วมกับแผนปฏิบัติการฉุกเฉินจากสารเคมีและวัตถุอันตราย แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และแผนปฏิบัติการอื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดรับกัน

2) การสร้างการรับรู้แผนปฏิบัติการดังกล่าวให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชนรับทราบ

บทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการ (ขณะเกิดเหตุ)

1) ติดตาม วิเคราะห์แนวโน้ม ควบคุม กำกับดูแลสถานการณ์มลพิษที่เกิดขึ้นกับทรัพยากรน้ำหรือแหล่งทรัพยากรน้ำสาธารณะ

2) ประสานการปฏิบัติงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการอำนวยการและบูรณาการร่วมกันกับกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง (กอปภ.ก.)" และ "กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บกปภ.ช.)"

3) ประกาศแจ้งเตือนสถานการณ์มลพิษที่เกิดกับทรัพยากรน้ำหรือแหล่งทรัพยากรน้ำสาธารณะนั้น ต่อ "กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง (กอปภ.ก.)"

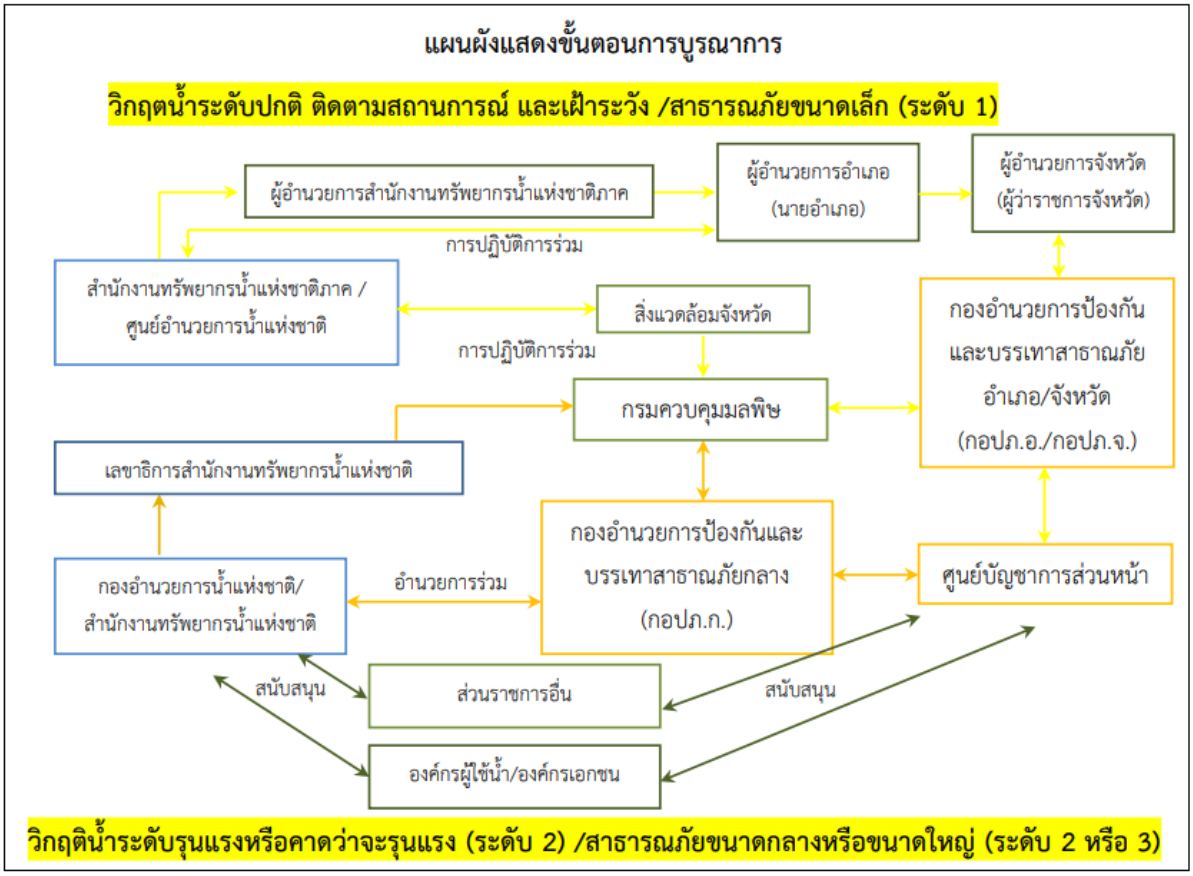
4) พิจารณาระดับความรุนแรงของสถานการณ์ ก่อนนำเสนอต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณายกระดับสถานการณ์เป็นวิกฤตน้ำและการจัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจตามมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติน้ำฯ ต่อไป

5) ออกคำสั่งเป็นหนังสือเพื่อเรียกบุคคลใดมาให้ข้อมูลหรือเอกสาร หลักฐานหรือวัตถุใดๆ มาเพื่อประกอบการพิจารณาเพื่อบริหารจัดการสถานการณ์น้ำได้อย่างทันท่วงทีและมีประสิทธิภาพ

บทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการฟื้นฟู (หลังเกิดเหตุ)

1) หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบดูแลทรัพยากรน้ำสาธารณะในบริเวณดังกล่าวมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ที่กระทำการดังกล่าวดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อขจัดความเสียหายและทำให้ทรัพยากรน้ำสาธารณะกลับคืนสู่สภาพเดิมหรือสภาพที่ใกล้เคียงกับสภาพเดิม หรือเหมาะสมจะใช้ประโยชน์ภายในระยะเวลาที่กำหนดได้ตามมาตรา 79 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ

2) ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติและสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาคสนับสนุนการดำเนินการฟื้นฟูทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการลุ่มน้ำกำหนดภายใต้กรอบและแนวทางที่คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติกำหนด ตามมาตรา 35(4) แห่งพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ

3.4.5.3 การบูรณาการและประสานงานของ “ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ”

ในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติการฉุกเฉินในกรณีทรัพยากรน้ำหรือแหล่งน้ำสาธารณะปนเปื้อนสารเคมีและวัตถุอันตราย

กรณีที่มีเหตุฉุกเฉินหรือเหตุภยันตรายต่อสาธารณชนอันเนื่องมาจากภัยธรรมชาติหรือภาวะมลพิษที่เกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษ ซึ่งหากปล่อยไว้เช่นนั้นจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อชีวิตร่างกาย หรือสุขภาพอนามัยของประชาชน หรือก่อความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐเป็นอันมาก โดยหลักการของมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ได้กำหนดกลไกในการแก้ไขวิกฤตหรือปัญหาดังกล่าวไว้ โดยให้อำนาจแก่นายกรัฐมนตรีเป็นผู้มีอำนาจสั่งการไปยังหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้ตามที่เห็นสมควร ไม่ว่าจะเป็นส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือบุคคลใด รวมทั้งบุคคลซึ่งได้รับหรืออาจได้รับอันตรายหรือความเสียหายดังกล่าว หรือแม้กระทั่งผู้ที่ก่อให้เกิดมลพิษนั้น กระทำหรือร่วมกันกระทำการใดๆ อันจะมีผลเป็นการควบคุม ระงับ หรือบรรเทาผลร้ายจากอันตรายและความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นได้อย่างทันท่วงที ซึ่งจะเห็นได้ว่าแผนปฏิบัติการฉุกเฉินจากสารเคมีและวัตถุอันตราย ในการบูรณาการสาธารณภัยในระดับที่ 4 คือสถานการณ์ที่อันตรายและส่งผลกระทบต่อชีวิต สิ่งแวดล้อม และทรัพย์สินอย่างร้ายแรง ได้กำหนดแนวทางและขั้นตอนสนับสนุนการปฏิบัติการตอบโต้เหตุฉุกเฉิน การบัญชาการ หรือสั่งการเพื่อแก้ไขปัญหามีลักษณะใกล้เคียงกับวิกฤตน้ำ (ระดับ 3)

“กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ” จะนำเสนอต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณายกระดับสถานการณ์เป็นวิกฤตน้ำและจัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจตามมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติน้ำฯ เพื่อเป็นมาตรการเฉพาะในการแก้ไขปัญหาวิกฤตน้ำในกรณีเช่นว่านี้ ซึ่งการจัดตั้ง “ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ” ตามมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ เป็นการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง “ในขณะเกิดภัย” ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับกลไกการแก้ไขปัญหาสาธารณภัยขนาดร้ายแรงอย่างยิ่ง ในระดับที่ 4 ของแผนปฏิบัติการฉุกเฉินจากสารเคมีและวัตถุอันตราย จะเห็นได้ว่าผู้บัญชาการที่มีอำนาจสั่งการในการการแก้ไขปัญหาคือนายกรัฐมนตรีเช่นเดียวกัน อีกทั้งในการสั่งการเพื่อบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาต่างก็มีขอบเขตหน้าที่และอำนาจในการรับผิดชอบดำเนินการไม่แตกต่างกัน

อย่างไรก็ดี ในการจัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจนั้น มีความชัดเจนเรื่องหน่วยงานรับผิดชอบด้านงบประมาณที่จะจัดสรรมาใช้ในการดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว และการกำหนดผลในทางกฎหมายที่สถานะของคำสั่งของนายกรัฐมนตรีในฐานะผู้บัญชาการศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจซึ่งรองรับให้มีสภาพอย่างกฎเพื่อให้มีผลเป็นการทั่วไปต่อประชาชนที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งบทสันนิษฐานของกฎหมายที่จะคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ ข้าราชการฝ่ายพลเรือน เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร พนักงานส่วนท้องถิ่น หรือบุคคลใด ที่ได้ดำเนินการไปตามหน้าที่และอำนาจ หรือการปฏิบัติตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีในฐานะผู้บัญชาการศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ ให้พ้นจากความรับผิดทั้งปวง อันจะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกภาคส่วนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและทันท่วงทีต่อเหตุการณ์ จึงเห็นได้ว่ากลไกของมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ นั้น ถือเป็นมาตรการเฉพาะ ในการนำไปใช้ในการบูรณาการเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว นอกเหนือไปจากการปฏิบัติการตามแผนปฏิบัติการฉุกเฉินจากสารเคมีและวัตถุอันตราย (สารเคมีและวัตถุอันตราย) และแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ในระดับสาธารณะภัยขนาดร้ายแรงอย่างยิ่ง

นอกจากนี้ ในกรณีที่ปัญหาวิกฤตน้ำในบริบทด้านคุณภาพน้ำที่อาจเกิดขึ้นในพื้นที่ปิด เช่น เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เป็นต้น ซึ่งวิกฤตน้ำในลักษณะดังกล่าวอาจไม่เข้าเงื่อนไขหรือมีปัญหาที่ต้องพิจารณาว่ามีลักษณะที่จะถือว่าเป็น “สาธารณภัย” ตามคำจำกัดความของพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยฯ ในการที่จะนำมาตรการหรือแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติมาใช้บังคับกับกรณีดังกล่าวได้หรือไม่ เพียงใด แต่หากข้อเท็จจริงเพียงพอต่อการยกระดับสถานการณ์เป็นวิกฤตน้ำ โดยเห็นว่าสถานการณ์ดังกล่าวอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของคน สัตว์ พืช หรือสิ่งแวดล้อมอย่างร้ายแรง นายกรัฐมนตรีย่อมมีอำนาจตามมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ มาใช้เป็นเครื่องมือหนึ่งในการจัดตั้ง “ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ” เพื่อบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาดังกล่าวร่วมกับแผนปฏิบัติการฉุกเฉินจากสารเคมีและวัตถุอันตราย (สารเคมีและวัตถุอันตราย) ร่วมกับหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมควบคุมมลพิษ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ด้วยอีกทางหนึ่ง

การกำหนดแนวทางการบูรณาการ

เพื่อเป็นการลดความซ้ำซ้อนในการดำเนินการแก้ไขปัญหา และจำกัดขอบเขตในการดำเนินการต่อ “ทรัพยากรน้ำ” โดยตรง อีกทั้งเป็นการสนับสนุนการปฏิบัติงานระหว่างสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ/ ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ) กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณะภัยกลาง (กอปภ.ก.) กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บกปภ.ช.) กรมควบคุมมลพิษ และหน่วยงานอื่นๆ ที่จะร่วมสนับสนุนการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับวิกฤตน้ำนั้น จึงควรกำหนดแนวทางการบูรณาการแก้ไขปัญหาวิกฤตน้ำ (ในบริบทด้านคุณภาพน้ำ) ไว้ดังนี้

1) การบูรณาการในสถานการณ์ที่แผนปฏิบัติการฉุกเฉินจากสารเคมีและวัตถุอันตรายสามารถรับมือได้

ในกรณีที่เกิดเหตุฉุกเฉินหรือเหตุภยันตรายจากภาวะมลพิษหรือจากการแพร่กระจายของมลพิษลงสู่แหล่งทรัพยากรน้ำ พิจารณาจากระดับความร้ายแรงของสาธารณภัยระดับที่ 1 (ขนาดเล็ก) ระดับที่ 2 (ขนาดกลาง) หรือระดับที่ 3 (ขนาดใหญ่) (หรือในระดับปกติ ติดตามสถานการณ์ และเฝ้าระวัง (ระดับ 1) หรือระดับรุนแรงหรือคาดว่าจะรุนแรง (ระดับ 2) ของระดับสถานการณ์เพื่อบริหารจัดการภาวะวิกฤตน้ำ) ที่หน่วยงานของรัฐและเอกชนสามารถบูรณาการเพื่อแก้ไขปัญหาตามแผนปฏิบัติการฉุกเฉินจากสารเคมีและวัตถุอันตรายได้การปฏิบัติการต่อเหตุดังกล่าวกำหนดให้กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักตามแผนปฏิบัติการฉุกเฉินจากสารเคมีและวัตถุอันตราย ร่วมกับหน่วยงานสนับสนุนอื่นๆ รองรับกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ โดยมีสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กองอำนวยการน้ำแห่งชาติและศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ) ร่วมบูรณาการดังนี้

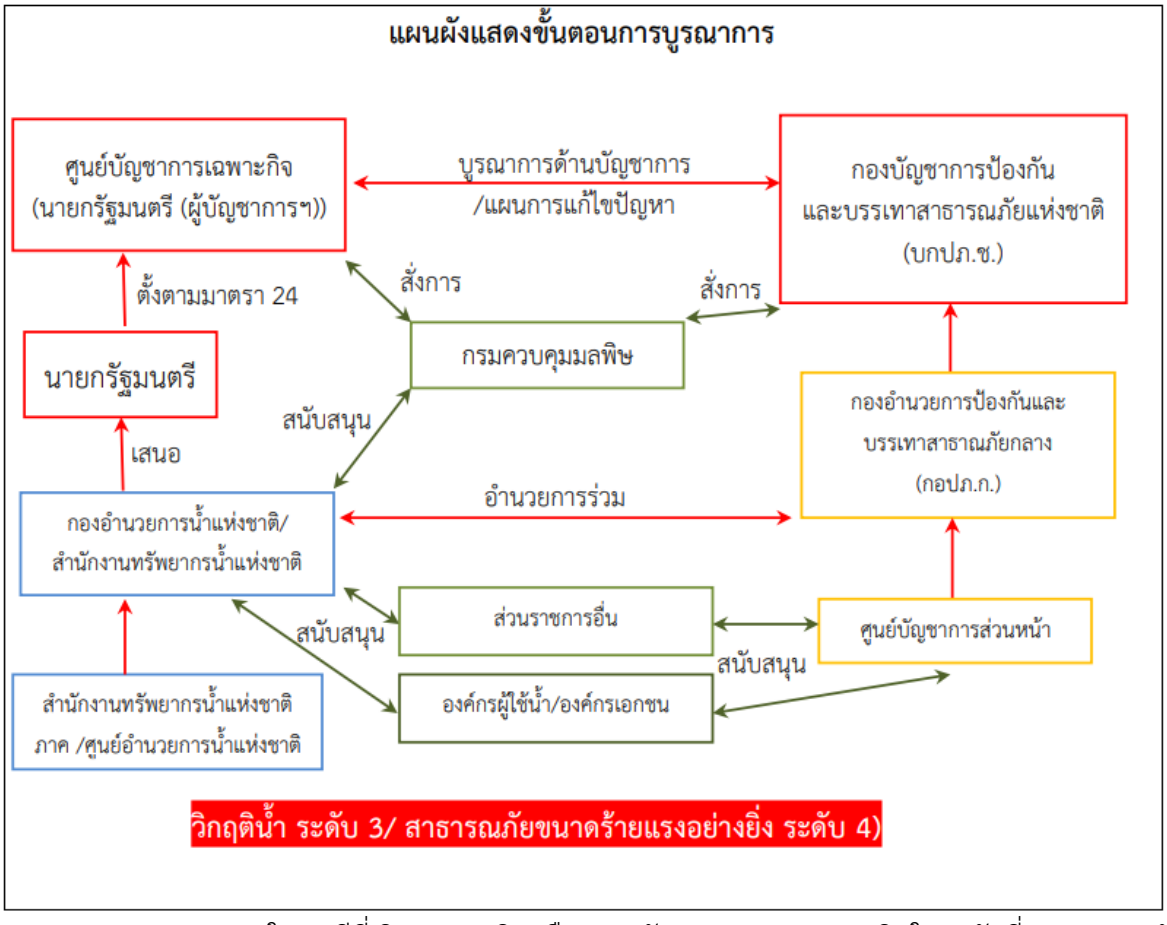
การดำเนินการเตรียมความพร้อมในการระงับเหตุ

กองอำนวยการน้ำแห่งชาติและศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ สามารถสนับสนุนข้อมูลการศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์น้ำ เพื่อเสนอแนะนโยบายตามแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและมาตรการในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและประสานให้เกิดการนำไปสู่การปฏิบัติ รวมถึงสนับสนุนข้อมูลด้านแหล่งทรัพยากรน้ำในลุ่มน้ำของพื้นที่เกิดเหตุและพื้นที่ลุ่มน้ำใกล้เคียง เพื่อจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขปัญหา การกำหนดแผนการป้องกันการแพร่กระจายของมลพิษโดยการปิดกั้นเส้นทางไหลของน้ำในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำโดยอาศัยผังน้ำ ตลอดจนร่วมวางแผนการแจ้งเตือนผู้ใช้น้ำ การบูรณาการร่วมกับองค์กรผู้ใช้น้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำที่เกิดเหตุและลุ่มน้ำใกล้เคียง รวมถึงแผนการดำเนินการฟื้นฟูทรัพยากรน้ำให้เหมาะสมต่อการอุปโภคบริโภคภายหลังจากเหตุดังกล่าวสิ้นสุดลงได้

การเผชิญเหตุ

กองอำนวยการน้ำแห่งชาติและศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ สามารถบูรณาการข้อมูลสารสนเทศด้านทรัพยากรน้ำทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ ติดตามและประเมินสถานการณ์น้ำ และแจ้ง

เตือนภัยให้แก่ผู้ใช้น้ำและองค์กรผู้ใช้น้ำในแต่ละภาค (ภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม หรือภาคพาณิชยกรรม) รวมถึงการบูรณาการข้อมูลและข้อเสนอทางด้านวิชาการเพื่อวิเคราะห์และประเมินความรุนแรงของเหตุตลอดจนร่วมวางแผนควบคุม ระงับเหตุ และเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาจนกว่าเหตุดังกล่าวจะสิ้นสุดลง

ในกรณีที่เกิดเหตุฉุกเฉินหรือเหตุภยันตรายจากภาวะมลพิษในระดับที่ 4 สาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง (หรือในระดับวิกฤตน้ำ (ระดับ 3) ของระดับสถานการณ์เพื่อบริหารจัดการภาวะวิกฤตน้ำ) ซึ่งเป็นเหตุที่ส่งผลกระทบการดำรงชีวิตของคน สัตว์ หรือพืช ต่อสิ่งแวดล้อม หรือต่อทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐอย่างรุนแรง จำเป็นต้องบูรณาการร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ หรือจำเป็นต้องอาศัยเจ้าหน้าที่จำนวนมากในการดำเนินการระงับเหตุหรือให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบเมื่อนายกรัฐมนตรีจัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจและสั่งการในฐานะผู้บัญชาการเพื่อบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาดังกล่าวแล้ว การบูรณาการระหว่างศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจและหน่วยงานต่างๆ ในระหว่างเกิดเหตุมีแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

แผนการบูรณาการ/ แผนปฏิบัติการ	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หมายเหตุ
1. อำนาจสั่งการตามกฎหมาย	นายกรัฐมนตรี (ผู้บัญชาการศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ)		
2. การบูรณาการในระดับนโยบาย	ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ	คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (กปภ.ช.)	
3. การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย - การเคลื่อนย้ายประชาชนออกจากพื้นที่เกิดเหตุ	- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย - กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง (กอปภ.ก.)	- กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด (กอปภ.จ.) - กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ(กอปภ.อ.) - กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาล (กอปภ.ทน./ทม./ทต.) - กองทัพ - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบในพื้นที่ประสบเหตุ	
- การช่วยเหลือทางการแพทย์	- กระทรวงสาธารณสุข	- กรมแพทย์ทหารในสังกัดกระทรวงกลาโหม	
4. การแก้ไขมลพิษ (สารเคมีและวัตถุอันตราย)	- -กรมควบคุมมลพิษ	- ผู้เชี่ยวชาญและอุปกรณ์พิเศษที่ได้รับการสนับสนุนทั้งภายในและภายนอกประเทศ	
- การผันน้ำและการระบายน้ำเพื่อผลักดันน้ำเสียหรือมลพิษ	- กรมชลประทาน - การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย	- กรณีผันน้ำระหว่างประเทศ ต้องบูรณาการร่วมกับกระทรวงการต่างประเทศด้วย	
5. การสนับสนุนข้อมูลเพื่อจัดทำแผนระงับเหตุและแผนปฏิบัติการ	- สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ - กรมชลประทาน	- สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค - คณะกรรมการลุ่มน้ำ - กรมทรัพยากรน้ำบาดาล	

แผนการบูรณาการ/ แผนปฏิบัติการ	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หมายเหตุ
- ข้อมูลสารสนเทศด้านทรัพยากรน้ำ/ผังน้ำ		- กรมทรัพยากรน้ำ - สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน)	
- ข้อมูลสภาพอากาศ	- กรมอุตุนิยมวิทยา	- กรมอุทกศาสตร์ กองทัพเรือ - สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน)	
- ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในเขตพื้นที่ตามกฎหมายเฉพาะ	- กรมป่าไม้ - กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช	- สำนักงานป่าไม้จังหวัด - อุทยานแห่งชาติ	พื้นที่อุทยานแห่งชาติและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า
	- กรมโรงงานอุตสาหกรรม - การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	- สภาอุตสาหกรรมจังหวัด	พื้นที่โรงงานอุตสาหกรรม
	- การประปา (นครหลวง/ภูมิภาค)		ระบบการให้บริการน้ำประปา
	- การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย		เขื่อนขนาดใหญ่ที่อยู่ในความรับผิดชอบของกฟผ.
	กรมชลประทาน		พื้นที่เขตชลประทานและอ่างเก็บน้ำชลประทาน
	- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล		น้ำบาดาล
6. การฟื้นฟูทรัพยากรน้ำและแหล่งทรัพยากรน้ำสาธารณะ	- กรมควบคุมมลพิษ	- กรมป่าไม้ - กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช - หน่วยของของรัฐในระดับท้องถิ่น - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - องค์กรผู้ใช้น้ำ	ผู้ที่ทำให้เกิดความเสียหาย มีหน้าที่ต้องดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อขจัดความเสียหายและทำให้ทรัพยากรน้ำสาธารณะกลับคืนสู่สภาพเดิมหรือ

แผนการบูรณาการ/ แผนปฏิบัติการ	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หมายเหตุ
		- ผู้เชี่ยวชาญและอุปกรณ์พิเศษที่ได้รับการสนับสนุนทั้งภายในและภายนอกประเทศ	สภาพที่ใกล้เคียงกับสภาพเดิมตามมาตรา 79 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ
7. งบประมาณ	สำนักงบประมาณ	กระทรวงการคลัง	มาตรา 24 พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ
8. การรายงานและสรุปผลการดำเนินการ	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค	มาตรา 24 พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ

การดำเนินการภายหลังสิ้นสุดเหตุ

กองอำนวยการน้ำแห่งชาติและศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ และสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาคสามารถสนับสนุนการดำเนินการตรวจสอบความปลอดภัยและคุณภาพของทรัพยากรน้ำและแหล่งทรัพยากรน้ำสาธารณะที่เหมาะสมต่อการอุปโภคและบริโภคของผู้ใช้น้ำในเขตลุ่มน้ำที่เกิดเหตุและลุ่มน้ำใกล้เคียง การแจ้งข้อมูลความปลอดภัยดังกล่าวไปยังผู้ใช้น้ำและองค์กรผู้ใช้น้ำและข้อแนะนำในการใช้น้ำจนกว่าจะกลับคืนสู่ภาวะปกติ ร่วมดำเนินการฟื้นฟูทรัพยากรน้ำหรือแหล่งน้ำสาธารณะที่ปนเปื้อนมลพิษร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการรายงานผลการดำเนินการ สภาพปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัดและแนวทางแก้ไขปัญหาในอนาคตต่อคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

3.4.6 งบประมาณในการดำเนินงานตามแผนบูรณาการและการดำเนินงานของศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ

ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) และแผนแม่บทต่างๆ ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ได้กำหนดให้มีการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ สำหรับ 6 ยุทธศาสตร์หลักและรายการค่าดำเนินการภาครัฐ โดย 1 ใน 6 ของยุทธศาสตร์นั้น ได้แก่ "ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม" โดยส่วนหนึ่งในกรอบการใช้จ่ายงบประมาณนั้นได้ให้ความสำคัญกับการจัดการมลพิษและสิ่งแวดล้อมและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำโดยแยกเป็นงบประมาณรายจ่ายบูรณาการในแผนงานบูรณาการด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ซึ่งในดังกล่าว ครอบคลุมการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อให้ประเทศมีความ

มั่นคงต้านน้ำเพิ่มขึ้น มีการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบและยั่งยืน ทั้งน้ำบนดินและน้ำใต้ดิน เพิ่มผลิตภาพของน้ำทั้งระบบในการใช้น้ำอย่างประหยัดและสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำ โดยจัดทำแผนบรรเทาอุทกภัยแบบบูรณาการ จัดระบบการจัดการภัยพิบัติจากน้ำในภาวะวิกฤต เตือนภัยอุทกภัยและภัยแล้งเพื่อลดความสูญเสียและความสี่ยงอย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาแหล่งน้ำทั้งในและนอกเขตชลประทานให้สามารถทำเกษตรได้ จัดหาพัฒนาแหล่งน้ำให้เพียงพอต่อการเจริญเติบโตของเขตเมือง เกษตร อุตสาหกรรมและการท่องเที่ยว เพิ่มประสิทธิภาพการอนุรักษ์ ฟื้นฟู พื้นที่ป่าต้นน้ำและแหล่งน้ำธรรมชาติ แหล่งกักเก็บน้ำระบบกระจายน้ำและเชื่อมโยงโครงชายลุ่มน้ำทั้งในและนอกเขตชลประทาน ปรับปรุงทางน้ำ พื้นที่รองรับน้ำจัดทำผังเมืองและระบบป้องกันน้ำท่วมชุมชนและพื้นที่เศรษฐกิจ พัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพระบบบำบัดน้ำเสียตลอดจนเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสนับสนุนองค์กรลุ่มน้ำ พัฒนาระบบฐานข้อมูล การประชาสัมพันธ์ การติดตามประเมินผลและการมีส่วนร่วม[4] สำหรับงบประมาณที่นำมาใช้จ่ายในกรณีประสบเหตุฉุกเฉินหรือสาธารณภัยทั้งบริบทด้านคุณภาพน้ำและบริบทด้านปริมาณน้ำ โดยสามารถใช้จ่ายจากงบประมาณสำหรับการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยตามภารกิจหน้าที่ต้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของหน่วยงานต่างๆ เช่น งบประมาณ รายจ่ายประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร จังหวัดและกลุ่มจังหวัด และส่วนราชการระดับกระทรวงและระดับกรม หรือการเบิกจ่ายจากงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น รวมถึงเงินทดรองราชการตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินในกรณีเมื่อเกิดภัยพิบัติขึ้นในพื้นที่ และจังหวัดได้ใช้วงเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติในกรณีฉุกเฉินให้ถูกต้องตามวิธีการและหลักเกณฑ์ที่ระเบียบกระทรวงการคลังดังกล่าวกำหนด เป็นต้น

นอกจากนี้มาตรา 24 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ ยังได้บัญญัติให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ เป็นหน้าที่ของสำนักงบประมาณ ในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้กับศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายและสนับสนุนการปฏิบัติงานทั้งหมด ซึ่งหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ข้าราชการฝ่ายพลเรือน เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร พนักงานส่วนท้องถิ่น หรือบุคคลใดๆ ก็ตาม หากปฏิบัติหน้าที่ตามหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจหรือปฏิบัติตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีในฐานะผู้บัญชาการศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ ย่อมสามารถเบิกจ่ายจากงบประมาณตามที่สำนักงบประมาณจัดสรรให้ได้เช่นกัน

[4] งบประมาณโดยสังเขป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563, สำนักงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี

บทที่ 4
แนวทางการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง

4.1 หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุน

การบริหารจัดการน้ำตามภารกิจที่กำหนดไว้ของหน่วยงานต่างๆ รวมถึงข้อกฎหมายและระเบียบปฏิบัติที่มีในปัจจุบัน พบว่าการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำแล้งนั้น ประกอบด้วยแผนการบูรณาการระหว่างองค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามกฎหมายหลายฉบับ ที่สำคัญได้แก่ การบูรณาการตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 ซึ่งพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวเป็นกฎหมายหลักในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในทุกรูปแบบ ในกรณีเกิดภาวะฉุกเฉินหรือสาธารณภัยต่างๆ โดยกำหนดให้มีแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติเพื่อเป็นกลไกในการบูรณาการเพื่อแก้ไขปัญหา ซึ่งสาธารณภัยแต่ละระดับจะมีการระบุผู้รับผิดชอบและมอบหมายผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามระดับการจัดการสาธารณภัยนั้น อันเป็นการวางแผนการเผชิญเหตุอย่างเป็นระบบ โดยกำหนดโครงสร้างองค์กร ข้อมูลการสนับสนุนการตัดสินใจ การควบคุมการสั่งการ และการใช้แนวทาง ที่เหมาะสมเพื่อให้การจัดการในภาวะฉุกเฉิน ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการประสานการปฏิบัติในกรณีที่เกิดภาวะน้ำแล้งได้ ทั้งนี้การประสานการปฏิบัติยังคงต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและเอกชนด้วยเพื่อความสมบูรณ์ครบถ้วน

ดังนั้น ในการบริหารจัดการน้ำแล้งในพื้นที่โครงการ เพื่อป้องกันหรือบรรเทาปัญหาน้ำแล้งลดความเสียหายที่อาจจะเกิดต่อชีวิตและทรัพย์สิน จะใช้แผนการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่กล่าวมาข้างต้นซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการบูรณาการหน่วยงานที่ สทนช. กำหนด โดยแบ่งการดำเนินการออกเป็น 3 ช่วง ได้แก่

ก่อนเกิดภัย เป็นการดำเนินการ ก่อนมีการประกาศภาวะน้ำแล้ง
ช่วงเกิดภัย เป็นการดำเนินการ หลังจากมีการประกาศภาวะน้ำแล้ง
หลังเกิดภัย เป็นการดำเนินการ หลังประกาศยกเลิกภาวะน้ำแล้ง

การดำเนินการในแต่ละช่วงมีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานโดยมีรายละเอียดอำนาจและหน้าที่ของผู้รับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุน แสดงตามช่วงเวลาการดำเนินการดัง**ตารางที่ 4.1-1** ถึง **ตารางที่ 4.1-3** และการบูรณาการหน่วยงานการจัดการน้ำแล้งดัง**รูปที่ 4.1-1** ถึง**รูปที่ 4.1-3**

ตารางที่ 4.1-1 หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุน ก่อนเกิดภาวะน้ำแล้ง

การดำเนินการ	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หน้าที่และอำนาจ ก่อนเกิดน้ำแล้ง	หมายเหตุ
1. การจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งต้องเชื่อมโยงและสอดคล้องกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติและแผนอื่นที่เกี่ยวข้อง)	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 2 (คณะกรรมการลุ่มน้ำ)		รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการลุ่มน้ำในการจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง	พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. 2562
		กรมประชาสัมพันธ์	เป็นศูนย์กลางการประชาสัมพันธ์ภาครัฐ	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมประชาสัมพันธ์ สำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2545
		กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	ดูแลงานประชาสัมพันธ์ และประสานเครือข่ายสารสนเทศระดับประเทศ (สำนักงานปลัด บริษัทโทรคมนาคมแห่งชาติ จำกัด (มหาชน))	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. 2560
		สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ	กำกับให้ผู้ขอรับใบอนุญาตให้ดำเนินการแจ้งข่าวหรือเตือนภัยให้ประชาชนทราบเมื่อรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องร้องขอ	พ.ร.บ.การกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ 2551 (มาตรา 35)
		สำนักงบประมาณ	จัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงบประมาณ พ.ศ. 2551
2. การจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ในส่วนของน้ำแล้งต้องเชื่อมโยงและสอดคล้องกับแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย		เป็นหน่วยงานกลางของรัฐในการดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของประเทศ และจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติเสนอคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ	พ.ร.บ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550
		หน่วยงานเดียวกับลำดับ 1	ประชาสัมพันธ์ ประสานเครือข่ายสารสนเทศ จัดสรรงบประมาณตามกฎหมาย	กฎหมายเดียวกับลำดับ 1
3. การบูรณาการด้านข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณน้ำ สถานการณ์น้ำ และแผนที่ (พยากรณ์ เฝ้าระวังติดตาม และเตือนภัย)	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กองบริหารจัดการลุ่มน้ำ ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ)		รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติและคณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้อง ศึกษาวิเคราะห์ และวิจัยข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรน้ำ คาดการณ์ข้อมูลอากาศ รวมทั้งพยากรณ์สถานการณ์น้ำ	พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. 2562
	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย		เฝ้าระวังและเตือนภัย รวมถึงประสานขอความร่วมมือจากสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เพื่อให้ได้ข้อมูลในส่วนของการดำเนินการก่อนเกิดภาวะน้ำแล้ง	พ.ร.บ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550

การดำเนินการ	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หน้าที่และอำนาจ ก่อนเกิดน้ำแล้ง	หมายเหตุ
	กรมชลประทาน		เฝ้าระวัง ติดตาม และวิเคราะห์สถานการณ์น้ำ ในเขตพื้นที่การชลประทาน	พ.ร.บ.ชลประทานหลวง พ.ศ. 2485
	กรมทรัพยากรน้ำ (กองวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์น้ำ และกองวิจัย พัฒนาและอุทกวิทยา)		สร้างระบบเฝ้าระวังป้องกันและเตือนภัย ศึกษา วิจัยด้านอุทกวิทยา และจัดทำแผนที่อุทกวิทยา	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2565
		กรมทรัพยากรน้ำบาดาล (สำนักอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรน้ำบาดาล)	เฝ้าระวังระดับน้ำกักเก็บน้ำ และควบคุมคุณภาพน้ำบาดาล	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมทรัพยากรน้ำบาดาล พ.ศ. 2551
		กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง	เฝ้าระวัง และให้ข้อมูลเกี่ยวกับระดับน้ำทะเล	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. 2545
		กรมอุตุนิยมวิทยา	ประสานให้ข้อมูลในการตรวจ เฝ้าระวังติดตาม รายงานสภาวะอากาศและปรากฏการณ์ธรรมชาติ และประเมินสถานการณ์น้ำ	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมอุตุนิยมวิทยา พ.ศ. 2552
		การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย	ให้ข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณน้ำในเขื่อนหรืออ่างเก็บน้ำ	พ.ร.บ.การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2511
		กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน	ให้ข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณน้ำในเขื่อนหรืออ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. 2562
		กรมอุทกศาสตร์ กองทัพเรือ	ให้การสนับสนุนและให้บริการด้านอุทกศาสตร์อุตุนิยมวิทยา	พ.ร.ฎ.แบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการกองทัพเรือ กองทัพไทย พ.ศ. 2552
		สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน)	เป็นหน่วยงานที่เป็นคลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ	พ.ร.ฎ.จัดตั้งสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2562
		สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน)	ให้บริการข้อมูลที่ได้จากเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศซึ่งรวมทั้งบริการอื่นที่เกี่ยวข้อง	พ.ร.ฎ.จัดตั้งสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2543
		การประปานครหลวง/การประปาส่วนภูมิภาค	ให้ข้อมูลปริมาณน้ำดิบและปริมาณน้ำประปา	พ.ร.บ.การประปานครหลวง พ.ศ. 2510 / พ.ร.บ. การประปาส่วนภูมิภาค พ.ศ. 2522
		กระทรวงมหาดไทย (ผู้ว่าราชการจังหวัด)	ประสานงานและร่วมมือในการพัฒนาจังหวัดหรือป้องปัดภัยพิบัติสาธารณะ	พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 57

การดำเนินการ	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หน้าที่และอำนาจ ก่อนเกิดน้ำแล้ง	หมายเหตุ
		กรมการปกครอง (นายอำเภอ)	ป้องกันภยันตรายของราษฎรและรักษาความสงบในท้องที่	พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 62
		องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	จัดให้มีสาธารณูปโภคและป้องกันบำบัดภัยในท้องถิ่น	กฎหมายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (พ.ร.บ.กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 พ.ร.บ.องค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.2540 พ.ร.บ.เทศบาล พ.ศ. 2496 พ.ร.บ.สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานครพ.ศ. 2528 และพ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542)
4. การบูรณาการด้านข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 2 (คณะกรรมการลุ่มน้ำ)		รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการลุ่มน้ำและคณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้อง ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาจัดทำแผนแม่บทการใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การฟื้นฟู และการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำ	พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. 2562
		สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	จัดทำนโยบายและแผนการอนุรักษ์และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประสานและจัดทำแผนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2560
		กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม	รวบรวม จัดทำ และให้บริการข้อมูลข้อสนเทศด้านสิ่งแวดล้อมด้วยเทคโนโลยีต่างๆ ในฐานะศูนย์ข้อมูลข้อสนเทศด้านสิ่งแวดล้อม	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2555
		กรมป่าไม้	ศึกษา วิจัย วางแผน และประสานงานเกี่ยวกับการปลูกป่าเพื่อการฟื้นฟูสภาพป่าและระบบนิเวศ	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมป่าไม้ พ.ศ. 2547
		กรมอุทยาน แห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช	ศึกษา วิจัย และพัฒนาวิธีการอนุรักษ์ การบริหารจัดการ และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า และความ หลากหลายทางชีวภาพ	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมอุทยาน แห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช พ.ศ. 2547
5. การบูรณาการด้านการควบคุมมลพิษทางน้ำ	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 2 (คณะกรรมการลุ่มน้ำ)		ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรผู้ใช้น้ำในการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับการใช้	พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ สำนักงาน

การดำเนินการ	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หน้าที่และอำนาจ ก่อนเกิดน้ำแล้ง	หมายเหตุ
			การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู และการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ และกฎหมายที่เกี่ยวกับการควบคุมมลพิษทางน้ำในเขตลุ่มน้ำ	ทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. 2562
	กรมควบคุมมลพิษ		ควบคุม กำกับ ดูแล อำนวยการ ประสานงาน ติดตาม และประเมินผลเกี่ยวกับการคุ้มครองและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และจัดทำรายงานสถานการณ์มลพิษ	พ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ กรมควบคุมมลพิษ พ.ศ. 2561
		กรมโรงงานอุตสาหกรรม	ศึกษา พัฒนา วิเคราะห์ วิจัย และส่งเสริมการประกอบกิจการโรงงานและธุรกิจอุตสาหกรรมด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ กรมโรงงานอุตสาหกรรม พ.ศ. 2560
		การนิคมอุตสาหกรรม	ควบคุมการดำเนินงานของผู้ประกอบอุตสาหกรรมผู้ประกอบพาณิชยกรรม รวมทั้งดำเนินงานที่กระทบกระเทือนต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม และมีอำนาจกำกับหรือจัดให้มีระบบบำรุงรักษาสิ่งแวดล้อม	พ.ร.บ.การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522
		องค์การจัดการน้ำเสีย	ประสานงานกับราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น หรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการน้ำเสีย	พ.ร.ฎ.จัดตั้งองค์การจัดการน้ำเสีย
		กระทรวงมหาดไทย (ผู้ว่าราชการจังหวัด)	ประสานงานและร่วมมือในการพัฒนาจังหวัดหรือป้องปัดภัยพิบัติสาธารณะ	พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 57
		กรมการปกครอง (นายอำเภอ)	ป้องกันภยันตรายของราษฎรและรักษาความสงบในท้องที่	พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 62
		องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงประสานและให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น	กฎหมายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
6. การเตรียมการกักเก็บน้ำ เพื่อใช้ประโยชน์ในฤดูแล้ง	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 2 (คณะกรรมการลุ่มน้ำ)		ให้ความเห็นชอบใบอนุญาตการใช้น้ำประเภทที่สอง หรือประเภทที่สาม แล้วแต่กรณี โดยผู้ขอรับใบอนุญาตต้องยื่นแผนการบริหารจัดการน้ำ ซึ่งต้องมีรายการเกี่ยวกับสถานที่กักเก็บน้ำประกอบด้วย	พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561
	กรมชลประทาน		ดำเนินการจัดให้ได้มาซึ่งน้ำ หรือกักเก็บน้ำเพื่อการเกษตร การพลังงาน การสาธารณูปโภค หรือ การอุตสาหกรรม ตามกฎหมายว่าด้วยการชลประทาน	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ กรมชลประทน พ.ศ. 2557
	กรมทรัพยากรน้ำ (กองอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ)		กำหนดรูปแบบ หลักเกณฑ์ จัดทำข้อกำหนดในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และบำรุงรักษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำของแหล่งน้ำธรรมชาติ	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ กรมทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2565

การดำเนินการ	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หน้าที่และอำนาจ ก่อนเกิดน้ำแล้ง	หมายเหตุ
	กรมทรัพยากรน้ำบาดาล		บริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาล รวมทั้งจัดให้มีการกักเก็บน้ำเพื่อสำรองไว้ใช้ในภาวะน้ำแล้ง	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมทรัพยากรน้ำบาดาล พ.ศ. 2551
		กรมเจ้าท่า (สำนักพัฒนาและบำรุงรักษาทางน้ำ)	ดำเนินการเกี่ยวกับการขุดลอกและรักษาร่องน้ำทางเดินเรือ เพื่อเป็นแหล่งรองรับน้ำ	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมเจ้าท่า พ.ศ. 2558
		การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย	สร้างเขื่อนกั้นน้ำ เขื่อนระบายน้ำ เขื่อนกักเก็บน้ำ อ่างเก็บน้ำ หรือสิ่งอื่น อันเป็นอุปกรณ์ของเขื่อนหรืออ่างนั้น เพื่อการผลิตพลังงานไฟฟ้า เพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้ประโยชน์	พ.ร.บ.การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2511
		กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน	ดำเนินการกักเก็บน้ำในอ่างเก็บน้ำที่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของหน่วยงาน	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. 2562
		กระทรวงมหาดไทย (ผู้ว่าราชการจังหวัด)	ประสานงานและร่วมมือในการพัฒนาจังหวัดหรือป้องปัดภัยพิบัติสาธารณะ	พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 57
		กรมการปกครอง (นายอำเภอ)	ป้องกันภยันตรายของราษฎรและรักษาความสงบในท้องที่	พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 62
		องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงประสานและให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น	กฎหมายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
7. การเตรียมการเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรที่อาจได้รับผลกระทบจากภาวะน้ำแล้ง	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 2 (คณะกรรมการลุ่มน้ำ)		ประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากภาวะน้ำแล้ง (ตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)	พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561
		กรมการข้าว (สำนักส่งเสริมการผลิตข้าว)	เตือนภัยและวางระบบการช่วยเหลือชาวนาด้านภัยธรรมชาติ	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมการข้าว พ.ศ. 2557
		กรมประมง (กองโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและกิจกรรมพิเศษ)	ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย วางแผน กำกับดูแล ติดตามและประเมินผลกำหนดแนวทางและดำเนินการตามแผนภัยพิบัติด้านการประมงสนับสนุนช่วยเหลือเกษตรกรชาวประมง และผู้ประกอบการประมง	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมประมง พ.ศ. 2559
		กรมปศุสัตว์ (สำนักพัฒนาอาหารสัตว์)	ผลิตและขยายพันธุ์พืชอาหารสัตว์พันธุ์ดีสู่เกษตรกร รวมทั้งผลิตเสบียงสัตว์ เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบภัยธรรมชาติ	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมปศุสัตว์ พ.ศ. 2557
		กรมส่งเสริมการเกษตร (สำนักงานเกษตรจังหวัด)	ศึกษา วิเคราะห์ และวางแผนการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร องค์กรเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน และประสานการดำเนินงานเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาด้านการผลิตของเกษตรกร	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. 2557

การดำเนินการ	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หน้าที่และอำนาจ ก่อนเกิดน้ำแล้ง	หมายเหตุ
		กระทรวงมหาดไทย (ผู้ว่าราชการจังหวัด)	ประสานงานและร่วมมือในการพัฒนาจังหวัดหรือป้องปัดภัยพิบัติสาธารณะ	พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 57
		กรมการปกครอง (นายอำเภอ)	ป้องกันภยันตรายของราษฎรและรักษาความสงบในท้องที่	พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 62
		องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงประสานและให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น	กฎหมายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตารางที่ 4.1-2 หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุน ช่วงเกิดภาวะน้ำแล้ง

การดำเนินการ	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หน้าที่และอำนาจ ช่วงเกิดภาวะน้ำแล้ง	หมายเหตุ
1. การออกประกาศ (ประกาศกำหนดเขตภาวะน้ำแล้ง/ประกาศเขตพื้นที่ประสบสาธารณภัย (ภัยแล้ง))	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 2 (คณะกรรมการลุ่มน้ำโดยความเห็นชอบของนายกรัฐมนตรี)		ประกาศกำหนดเขตพื้นที่น้ำแล้งและกำหนดให้กิจการใด สามารถใช้น้ำได้ในปริมาณที่เห็นสมควร	พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561
	หน่วยงานผู้รับผิดชอบในเขตพื้นที่		ประกาศแจ้งให้ประชาชนทราบเพื่อเตรียมความพร้อมในการป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้น รวมถึงประกาศห้ามบุคคลใดๆ เข้าไปอยู่อาศัยหรือดำเนินกิจการใดในพื้นที่ประกาศดังกล่าวให้กำหนดระยะเวลาการห้ามและเขตพื้นที่ที่ห้ามตามที่จำเป็นไว้ด้วย	พ.ร.บ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 (เงื่อนไขในการออกประกาศคือมีข้อมูลเพียงพอที่จะเกิดภาวะน้ำแล้ง หรือเกิดหรือใกล้จะเกิดสาธารณภัยขึ้นในพื้นที่/แยกตามเขตพื้นที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบ/แยกตามระดับความร้ายแรงของสาธารณภัย)
2. การออกประกาศ (ประกาศกำหนดเขตภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง/ประกาศเขตพื้นที่ประสบสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง (ภัยแล้ง))	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 2 (คณะกรรมการลุ่มน้ำโดยความเห็นชอบของนายกรัฐมนตรี)		ประกาศกำหนดเขตพื้นที่น้ำแล้งอย่างรุนแรงและกำหนดวิธีการใช้น้ำ เพื่อลดปริมาณการใช้หรือห้ามการใช้น้ำบางประเภทเกินกว่าจำเป็นแก่การอุปโภคบริโภค กำหนดวิธีการแบ่งปันน้ำ รวมทั้งกำหนดมาตรการอื่นใดที่จำเป็นใช้บังคับในพื้นที่เพื่อแก้ไขและบรรเทาภาวะน้ำแล้งนั้น	พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561
	หน่วยงานผู้รับผิดชอบในเขตพื้นที่ (นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายมีอำนาจสั่งการ)		สั่งการให้ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รวมตลอดทั้งให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนในพื้นที่ที่กำหนด	พ.ร.บ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 (เงื่อนไขในการออกประกาศคือมีข้อมูลเพียงพอที่จะเกิดภาวะน้ำแล้ง หรือเกิดหรือใกล้จะเกิดสาธารณภัยขึ้นในพื้นที่/แยกตามเขตพื้นที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบ/แยกตามระดับความร้ายแรงของสาธารณภัย)

การดำเนินการ	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หน้าที่และอำนาจ ช่วงเกิดภาวะน้ำแล้ง	หมายเหตุ
3. การปฏิบัติการของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงาน ตามกฎหมายเพื่อป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง (อาจดำเนินการตั้งแต่ช่วงก่อนเกิดภาวะน้ำแล้ง หรือระหว่างเกิดภาวะน้ำแล้ง)	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 2		พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในที่ดินหรือสิ่งก่อสร้างของบุคคลใดๆ เพื่อทำการสำรวจตรวจสอบ หรือเก็บรวบรวมข้อเท็จจริงต่างๆ เพื่อการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งภายในกรอบของแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง พนักงานเจ้าหน้าที่อาจใช้ที่ดินหรือสิ่งก่อสร้างของบุคคลใดๆ เพื่อก่อสร้างวางสิ่งของ สูบน้ำหรือระบายน้ำผ่านหรือเข้าไปในที่ดิน หรือติดตั้งอุปกรณ์ใดๆ โดยแจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของ หรือผู้ครอบครองที่ดินหรือสิ่งก่อสร้างทราบล่วงหน้า เว้นแต่เป็นกรณีฉุกเฉินเพื่อแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า	พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561
	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย		ดำเนินการเพื่อบรรเทาสาธารณภัยโดยเร็วและบำบัดปัดป้องภยันตรายเฉพาะเท่าที่จำเป็น	พ.ร.บ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550
	กรมชลประทาน		ในกรณีฉุกเฉิน เพื่อป้องกันอันตรายอันอาจเกิดแก่การชลประทาน นายช่างชลประทานอาจใช้ที่ดินหรือสิ่งของของบุคคลใดๆ ในที่ใกล้เคียงหรือในบริเวณที่อาจเกิดอันตรายได้เท่าที่จำเป็น เจ้าพนักงานอาจเข้าไปในที่ดินของบุคคลใดๆ เพื่อทำงานสำรวจ ตรวจสอบอันเกี่ยวกับการชลประทานได้ ในเมื่อได้แจ้งเป็นหนังสือให้ทราบล่วงหน้า	พ.ร.บ.ชลประทานหลวง พ.ศ. 2485
	กรมทรัพยากรน้ำบาดาล (สำนักทรัพยากรน้ำบาดาล เขต 1,2,3,7, 8)		ดำเนินการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนแก่ประชาชนในพื้นที่ประสบภัยพิบัติธรรมชาติ	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมทรัพยากรน้ำบาดาล พ.ศ. 2551
	กรมฝนหลวงและการบินเกษตร		ปฏิบัติการทำฝนเพื่อแก้ไขภาวะภัยแล้งให้แก่เกษตรกรและประชาชนผู้ใช้น้ำทั่วไป รวมทั้งพื้นที่ที่ต้องการฝนในการแก้ปัญหาภัยพิบัติอื่น	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมฝนหลวงและการบินเกษตร พ.ศ. 2556
		กระทรวงมหาดไทย (ผู้ว่าราชการจังหวัด)	ประสานงานและร่วมมือในการพัฒนาจังหวัดหรือป้องปัดภัยพิบัติสาธารณะ	พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 57
		กรมการปกครอง (นายอำเภอ)	ป้องกันภยันตรายของราษฎรและรักษาความสงบในท้องที่	พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 62
		องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	สนับสนุนกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	พ.ร.บ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 และ

การดำเนินการ	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หน้าที่และอำนาจ ช่วงเกิดภาวะน้ำแล้ง	หมายเหตุ
			ที่เกิดขึ้นในเขตพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	กฎหมายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
		กระทรวงกลาโหม (ส่วนราชการในส่วนที่เกี่ยวข้อง)	สนับสนุนภารกิจอื่นของรัฐในการป้องกันและแก้ไขปัญหาจากภัยพิบัติและการช่วยเหลือประชาชน	พ.ร.บ.จัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551
		สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	รักษาความสงบเรียบร้อยความปลอดภัยของประชาชน	พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 (หน้าที่และอำนาจของหน่วยงานต่างๆ แยกตามเขตพื้นที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบโดยพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานตามกฎหมายอาจได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นการเฉพาะกิจได้)
	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 2		ในพื้นที่ที่เกิดภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้บุคคลซึ่งกักเก็บน้ำไว้ต้องเฉลี่ยน้ำเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในการอุปโภคบริโภคของประชาชนในพื้นที่ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่นายกรัฐมนตรีประกาศกำหนด	พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561
4. การดำเนินการของพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อให้มีการเฉลี่ยน้ำ (การสำรวจแหล่ง กักเก็บน้ำ การจัดทำบัญชีเพื่อการเฉลี่ยน้ำ การสั่งให้ผู้กักเก็บน้ำต้องเฉลี่ยน้ำ การนำน้ำจากแหล่งกักเก็บน้ำมาเฉลี่ย การสูบน้ำ การขนส่งน้ำ การแจกจ่ายน้ำการนำน้ำ ดิบมาผลิตเป็นน้ำประปา)	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย		ปฏิบัติและประสานความร่วมมือเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนจากสาธารณภัย	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2557
	กรมชลประทาน		จัดสรรน้ำให้กับผู้ใช้น้ำทุกประเภท เพื่อให้ผู้ใช้น้ำได้รับน้ำอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมชลประทาน พ.ศ. 2557
	กรมทรัพยากรน้ำ (กองการจัดสรรน้ำ)		ตรวจสอบ กำกับ ดูแลกิจการประปาสัมปทาน	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2565
	กรมทรัพยากรน้ำบาดาล		ควบคุม กำกับ ดูแลเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำบาดาล รวมถึงบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลให้เกิดประโยชน์สูงสุด	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมทรัพยากรน้ำบาดาล พ.ศ. 2551
		กรมทางหลวง/ กรมทางหลวงชนบท	ข้อมูลเกี่ยวกับถนน เส้นทางคมนาคม อำนวยความสะดวกเกี่ยวกับเส้นทางสัญจรในการขนส่งแจกจ่ายน้ำ	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมทางหลวง พ.ศ. 2558 กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมทางหลวงชนบท พ.ศ. 2558
		การประปานครหลวง/ การประปาส่วนภูมิภาค	สำรวจ จัดหาแหล่งน้ำดิบ และจัดให้ได้มาซึ่งน้ำดิบเพื่อใช้ในการประปา และเพื่อใช้ในการผลิต จัดส่ง และจำหน่ายน้ำประปา	พ.ร.บ.การประปานครหลวง พ.ศ. 2510 / พ.ร.บ.การประปาส่วนภูมิภาค พ.ศ. 2522
		กระทรวงมหาดไทย (ผู้ว่าราชการจังหวัด)	ประสานงานและร่วมมือในการพัฒนาจังหวัดหรือป้องปัดภัยพิบัติสาธารณะ	พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 57

การดำเนินการ	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หน้าที่และอำนาจ ช่วงเกิดภาวะน้ำแล้ง	หมายเหตุ
		กรมการปกครอง (นายอำเภอ)	ป้องกันภยันตรายของราษฎรและรักษาความสงบในท้องที่	พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 62
		องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ให้ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนประชากรในพื้นที่ที่เกิดภาวะน้ำแล้ง อย่างรุนแรง เพื่อประโยชน์ในการเฉลี่ยน้ำให้แก่ผู้เดือดร้อน	พ.ร.บ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 และกฎหมายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
		กระทรวงกลาโหม (ส่วนราชการในส่วนที่เกี่ยวข้อง)	สนับสนุนภารกิจอื่นของรัฐในการป้องกันและแก้ไขปัญหาจากภัยพิบัติและการช่วยเหลือประชาชน	พ.ร.บ.จัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหมพ.ศ. 2551
		สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	รักษาความสงบเรียบร้อยความปลอดภัยของประชาชน ในพื้นที่ที่เกิดภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง	พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 (หน้าที่และอำนาจของหน่วยงานต่างๆ แยกตามเขตพื้นที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบโดยพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานตามกฎหมายอาจได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นการเฉพาะกิจได้)
	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 2 (คณะกรรมการลุ่มน้ำโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ		คณะกรรมการลุ่มน้ำมีหน้าที่และอำนาจพิจารณาปริมาณการใช้น้ำ การจัดสรรน้ำและจัดลำดับความสำคัญในการใช้น้ำในเขตลุ่มน้ำรวมถึงพิจารณาและเสนอความเห็นเกี่ยวกับการผันน้ำระหว่างลุ่มน้ำต่อคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ	พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561
5. การผันน้ำ (การผันน้ำในลุ่มน้ำเดียวกัน/ลุ่มน้ำสาขา การผันน้ำข้ามลุ่มน้ำ การผันน้ำในแหล่งน้ำระหว่างประเทศ)	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (นายกรัฐมนตรี โดยความเห็นชอบจากคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ/คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี)		คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจพิจารณาและให้ความเห็นชอบการผันน้ำระหว่างลุ่มน้ำ และการผันน้ำจากแหล่งน้ำระหว่างประเทศหรือแหล่งน้ำต่างประเทศ	พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561
		กระทรวงการต่างประเทศ (กรมความร่วมมือระหว่างประเทศ) (กรณีการผันน้ำในแหล่งน้ำระหว่างประเทศ)	มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการต่างประเทศและราชการอื่นตามที่ได้มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงการต่างประเทศหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงการต่างประเทศ	พ.ร.บ.ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2558

การดำเนินการ	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หน้าที่และอำนาจ ช่วงเกิดภาวะน้ำแล้ง	หมายเหตุ
	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (นายกรัฐมนตรีเป็นผู้บัญชาการ)		อำนวยการแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำแล้งเป็นการชั่วคราว จนกว่าปัญหาวิกฤติน้ำแล้งจะผ่านพ้นไป	พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 (มาตรา 24)
		สำนักงบประมาณ	พิจารณาจัดสรรงบประมาณให้กับศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งและสนับสนุนการปฏิบัติงาน	พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 (มาตรา 24)
6. การจัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ	กระทรวงสาธารณสุข (ส่วนราชการในสังกัดที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานที่อยู่ในกำกับดูแล เช่นกรมการแพทย์ กรมอนามัย)		มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการอนามัย การป้องกัน ควบคุม และรักษาโรคภัยและราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงสาธารณสุขหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงสาธารณสุข	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมการแพทย์ พ.ศ. 2562 กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมอนามัย พ.ศ. 2562
7. การช่วยเหลือทางการแพทย์				

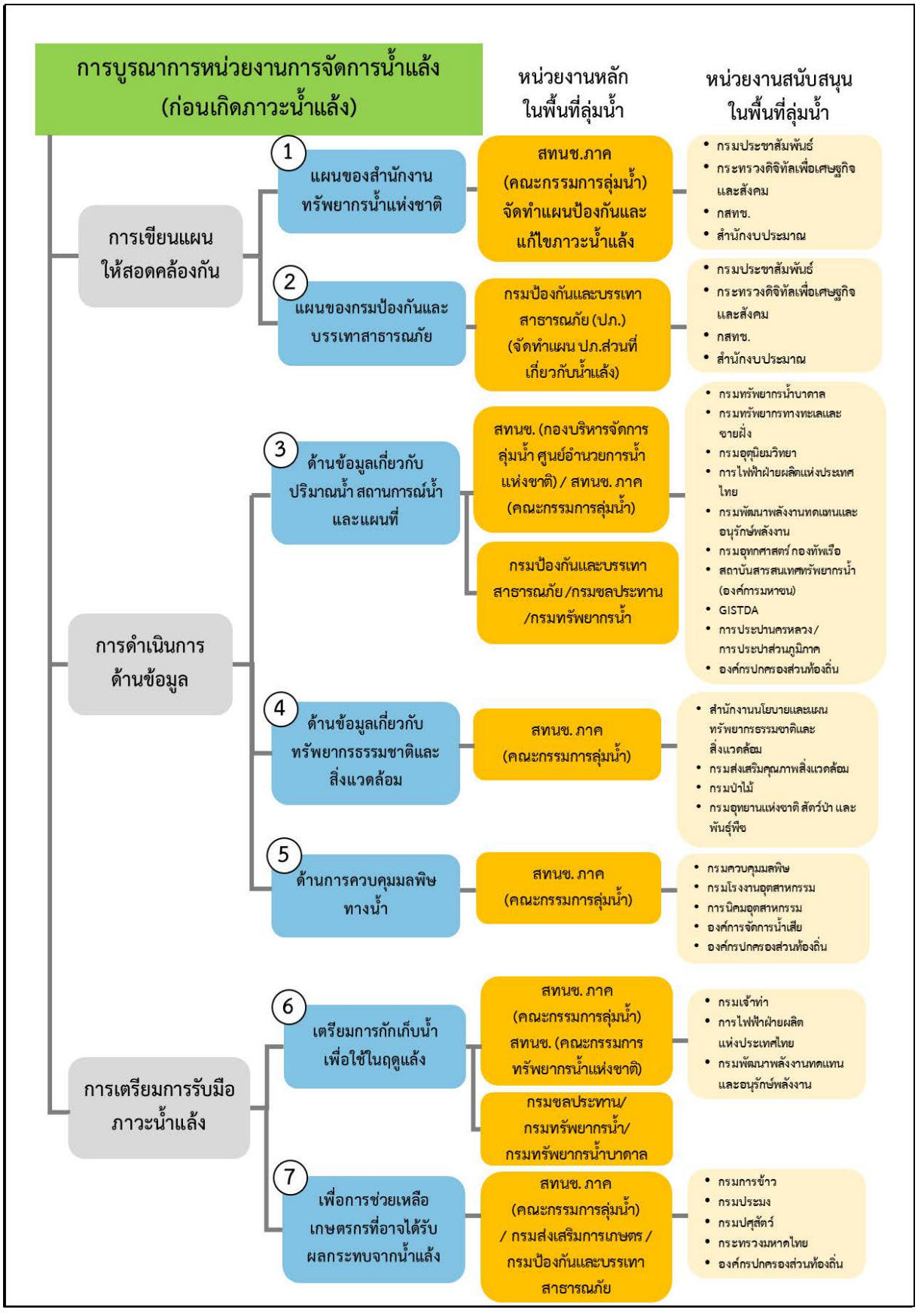
ตารางที่ 4.1-3 หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุน หลังเกิดภาวะน้ำแล้ง

การดำเนินการ	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หน้าที่และอำนาจ หลังเกิดภาวะน้ำแล้ง	หมายเหตุ
1. การจ่ายค่าทดแทนให้แก่บุคคลที่ต้องสูญเสียน้ำที่กักเก็บไว้	หน่วยงานผู้รับผิดชอบซึ่งเป็นต้นสังกัดของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งให้ต้องเฉลี่ยน้ำ		การจ่ายค่าทดแทนให้แก่บุคคลซึ่งกักเก็บน้ำไว้ที่สูญเสียน้ำจากการต้องเฉลี่ยน้ำเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในการอุปโภคบริโภคของประชาชนในพื้นที่ที่เกิดภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง	พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 (มาตรา 60 วรรคสอง)
2. การจ่ายค่าทดแทนหรือค่าชดเชยความเสียหายจากการใช้ที่ดินหรือสิ่งก่อสร้างให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินหรือสิ่งก่อสร้าง	หน่วยงานผู้รับผิดชอบซึ่งเป็นต้นสังกัดของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติการ		การจ่ายค่าทดแทนหรือค่าชดเชยความเสียหายจากการที่พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าใช้ที่ดินหรือสิ่งก่อสร้างของบุคคลใดๆ เพื่อก่อสร้าง วางสิ่งของ สูบน้ำหรือระบายน้ำผ่าน หรือติดตั้งอุปกรณ์ใดๆ เพื่อป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง	พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 (มาตรา 67 วรรคสาม)
		สำนักงบประมาณ	ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง (เบิกจ่ายจากงบกลางหน่วยงานผู้รับผิดชอบขอทำความตกลงกับสำนักงบประมาณโดยตรง)	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงบประมาณ พ.ศ. 2551
3. การจ่ายค่าชดเชยตามกฎหมายอื่น	หน่วยงานผู้รับผิดชอบตามกฎหมายนั้นๆ		ในกรณีที่ผู้บัญชาการ รองผู้บัญชาการ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ และเจ้าพนักงาน ซึ่งปฏิบัติการตามหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ได้ดำเนินการไปตาม	พ.ร.บ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย .ศ. 2550 และกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการชดเชยความเสียหายแก่ผู้เสียหายจากการ

การดำเนินการ	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หน้าที่และอำนาจ หลังเกิดภาวะน้ำแล้ง	หมายเหตุ
			อำนาจหน้าที่และได้กระทำไปพอสมควรแก่เหตุและมิได้ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหากเกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของผู้ใดซึ่งมิใช่เป็นผู้ได้รับประโยชน์จากการบำบัดภยันตรายจากสาธารณภัยนั้นให้ทางราชการชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้นให้แก่ผู้นั้น	บำบัดภยันตรายจากสาธารณภัย พ.ศ. 2554
		กระทรวงการคลัง	อนุมัติวงเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ (น้ำแล้ง) กรณีฉุกเฉินได้ตามความเหมาะสมจำเป็น	ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2562
		สำนักงบประมาณ	ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงบประมาณ พ.ศ. 2551 อนึ่ง การช่วยเหลือเกษตรกรหรือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการสูญเสียพื้นที่ทำการเกษตรและผลิตผลทางการเกษตรในระหว่างเกิดหรือหลังเกิดภาวะน้ำแล้ง ควรพิจารณาให้ความช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้จดทะเบียนกับภาครัฐก่อน เพื่อให้มีขอบเขตการช่วยเหลือที่ชัดเจน
		กระทรวงมหาดไทย (ผู้ว่าราชการจังหวัด)	ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน	ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2562
		องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ให้ความช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัยภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายด้วยการให้ความช่วเหลือเพื่อเยียวยาและฟื้นฟูหลังเกิดภัยหรือการป้องกันและระงับโรคติดต่อ	ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพ.ศ. 2560
4. การช่วยเหลือทางการแพทย์	กระทรวงสาธารณสุข (ส่วนราชการในสังกัดที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานที่อยู่ในกำกับดูแล)		มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการอนามัย การป้องกัน ควบคุม และรักษาโรคภัย และราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงสาธารณสุขหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงสาธารณสุข	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่เกี่ยวข้อง
	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ		รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ/คณะกรรมการลุ่ม	พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 และกฎกระทรวงแบ่ง

การดำเนินการ	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หน้าที่และอำนาจ หลังเกิดภาวะน้ำแล้ง	หมายเหตุ
5. การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 2		น้ำโดยส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคเอกชน ประชาชน และชุมชนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษา ฟื้นฟู และอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ	ส่วนราชการ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. 2562
	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ส่วนราชการในสังกัดที่เกี่ยวข้อง)		ให้ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ได้รับผลกระทบจากการเกิดภาวะน้ำแล้ง หรือที่ต้องได้รับการฟื้นฟูหรือบำรุงรักษาคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำสาธารณะ รวมถึงดำเนินการตามภารกิจและหน้าที่และอำนาจของหน่วยงานเพื่อฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	พ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการในสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง
		กระทรวงมหาดไทย (ผู้ว่าราชการจังหวัด)	ประสานงานและร่วมมือในการพัฒนาจังหวัด	พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 57
		กรมการปกครอง (นายอำเภอ)	ป้องกันภยันตรายของราษฎรและรักษาความสงบในท้องที่	พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 62
		องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	คุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมาย	กฎหมายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ในกรณีที่มีการกระทำอันก่อให้เกิดความเสียหายหรืออาจเกิดความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำสาธารณะ หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบดูแลทรัพยากรน้ำสาธารณะในบริเวณดังกล่าวมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ที่กระทำการดังกล่าวดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อขจัดความเสียหายและทำให้ทรัพยากรน้ำสาธารณะกลับคืนสู่สภาพเดิมหรือสรูปที่ใกล้เคียงกับสภาพเดิมหรือเหมาะสมจะใช้ประโยชน์ภายในระยะเวลาที่กำหนดได้)
6. ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 2		ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรผู้ใช้น้ำในการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับการใช้การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู และการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างสมดุลและยั่งยืน	พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. 2562

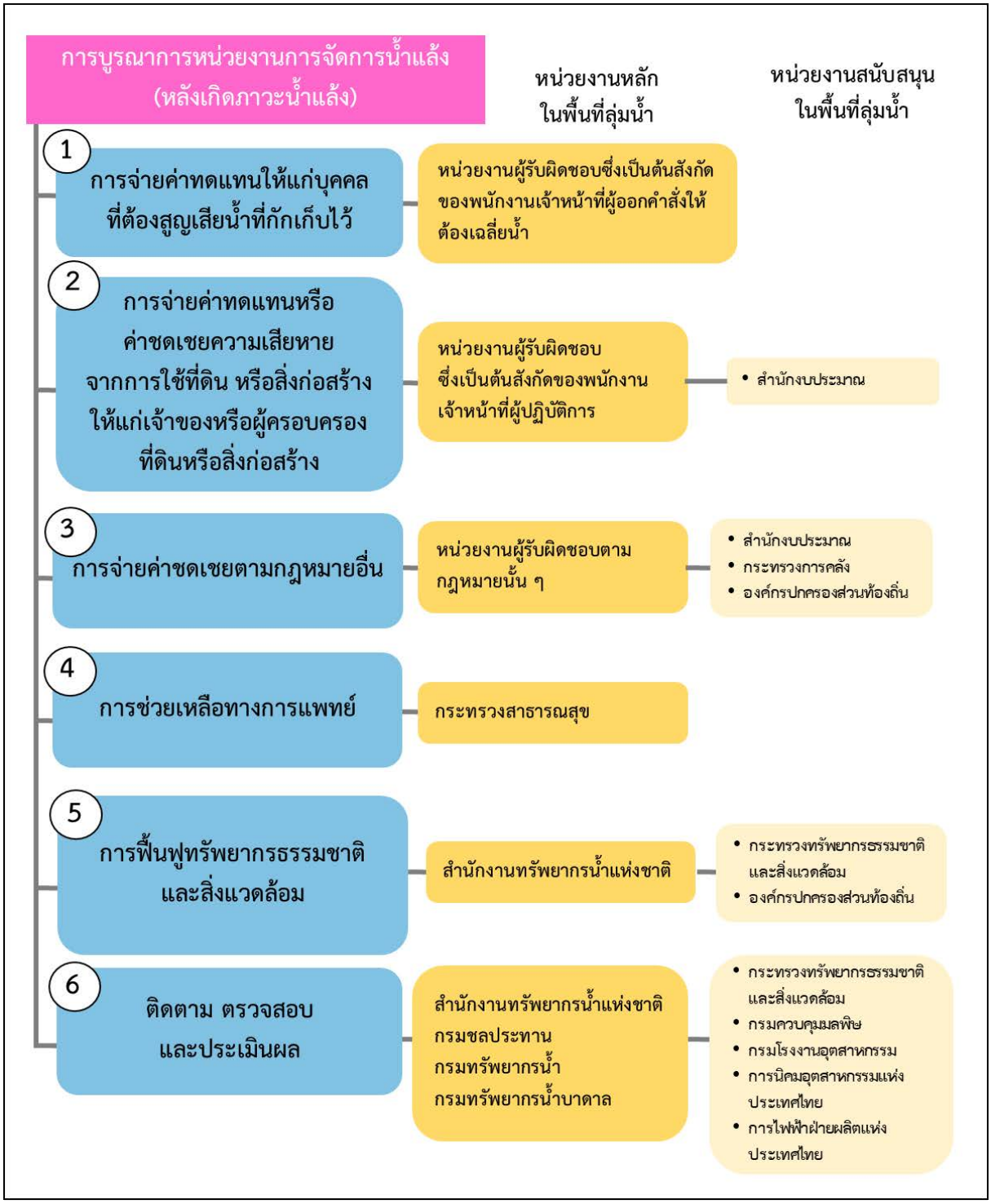
การดำเนินการ	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หน้าที่และอำนาจ หลังเกิดภาวะน้ำแล้ง	หมายเหตุ
	กรมชลประทาน		พัฒนาแหล่งน้ำตามศักยภาพของลุ่มน้ำให้เหมาะสมกับการใช้ประโยชน์ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดใหญ่	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมชลประทาน พ.ศ. 2557
	กรมทรัพยากรน้ำ		ติดตาม ประเมินผล และแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำ พัฒนาวิชาการ กำหนดมาตรฐานและถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านทรัพยากรน้ำ ทั้งระดับภาพรวมและระดับลุ่มน้ำเพื่อการจัดการทรัพยากรน้ำที่เป็นเอกภาพและยั่งยืน	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2551
	กรมทรัพยากรน้ำบาดาล		ติดตาม ประเมินผลและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำบาดาล พัฒนาวิชาการ กำหนดมาตรฐาน และถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านทรัพยากรน้ำบาดาล เพื่อการจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลที่เป็นเอกภาพและยั่งยืน	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมทรัพยากรน้ำบาดาล พ.ศ. 2551
		กรมควบคุมมลพิษ/ กรมโรงงานอุตสาหกรรม/ การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	ศึกษา และให้ข้อมูลเกี่ยวกับความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อการดำเนินธุรกิจทั้งในส่วนของภาคเกษตรกรรมภาคพาณิชยกรรม และภาคอุตสาหกรรม หลังจากภาวะน้ำแล้ง เพื่อหามาตรการป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต รวมถึงการบำบัดน้ำที่ปนเปื้อนให้สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมควบคุมมลพิษ พ.ศ. 2561 กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมโรงงานอุตสาหกรรม พ.ศ. 2560 และพ.ร.บ.การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522
		การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย	ประเมินผลปริมาณน้ำและสถานการณ์น้ำในเขื่อนหรืออ่างเก็บน้ำที่อยู่ในความรับผิดชอบเพื่อเป็นกรณีศึกษาหลังภาวะน้ำแล้งได้ผ่านพ้นไป	พ.ร.บ.การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2511

รูปที่ 4.1-1 การบูรณาการหน่วยงานการจัดการน้ำแล้ง ช่วงก่อนเกิดภาวะน้ำแล้ง

รูปที่ 4.1-2 การบูรณาการหน่วยงานการจัดการน้ำแล้ง ระหว่างเกิดภาวะน้ำแล้ง

รูปที่ 4.1-3 การบูรณาการหน่วยงานการจัดการน้ำแล้ง หลังเกิดภาวะน้ำแล้ง

4.2 การเตรียมข้อมูลที่เป็นประโยชน์

4.2.1 พื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง

พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งตามผลการศึกษาพื้นที่เป้าหมาย (Area Based) พบว่า ในพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยา มีพื้นที่เป้าหมาย (Area Based) รหัส C-02 รอบเมืองนครสวรรค์ รหัส C-03 ลุ่มน้ำสาขาที่ราบแม่น้ำเจ้าพระยา และรหัส C-08 ลุ่มน้ำเจ้าพระยาตอนล่าง ดังแสดงใน**รูปที่ 4.2.1-1**

1) พื้นที่เป้าหมาย (Area Based) C-02 รอบเมืองนครสวรรค์

1.1) สภาพพื้นที่

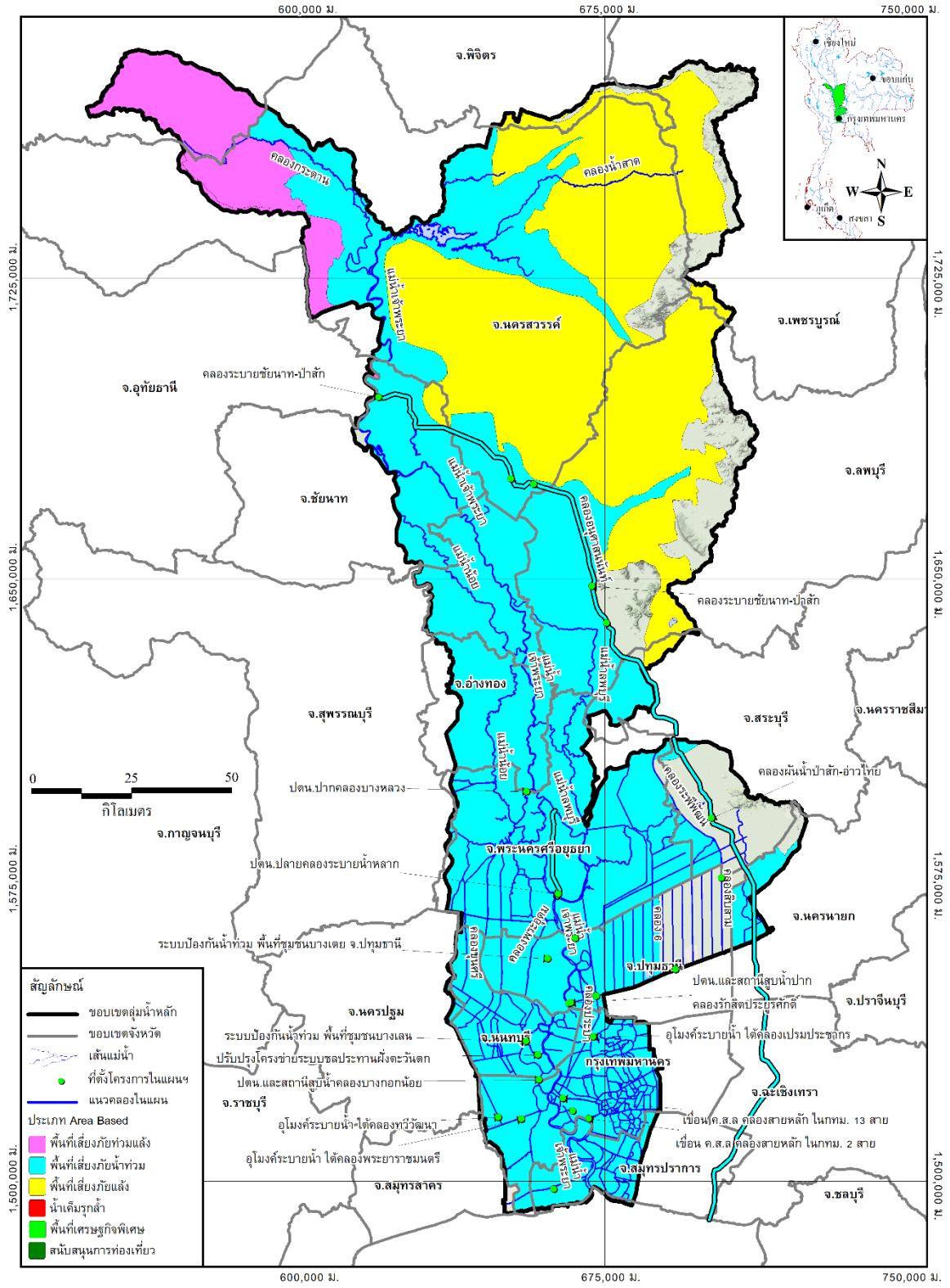
Area Based รอบเมืองนครสวรรค์ เป็นพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม ครอบคลุมพื้นที่ 79 ตำบล 10 อำเภอ ในจังหวัดนครสวรรค์ มีพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม 828,100 ไร่ พื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง 104,500 ไร่ พื้นที่เสี่ยงน้ำท่วมและภัยแล้ง 289,600 ไร่ รวมพื้นที่เสี่ยงภัย 1,222,200 ไร่ มีปริมาณน้ำขาดแคลนด้านการเกษตรในพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งประมาณ 196 ล้าน ลบ.ม. มีปริมาณน้ำส่วนเกินที่ทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมขังประมาณ 1,350 ล้าน ลบ.ม. ความลึกน้ำท่วม 0.75 – 1.00 ม. ระยะเวลาน้ำท่วม 5 วัน มีครัวเรือนได้รับผลกระทบประมาณ 63,700 ครัวเรือน

Area Based รอบเมืองนครสวรรค์ด้านทิศเหนือเริ่มตั้งแต่ ต.ตาขีด อ.บรรพตพิสัย จ.นครสวรรค์ มีแม่น้ำปิงไหลผ่าน พื้นที่ช่วงนี้จะอยู่บริเวณที่ราบลุ่ม 2 ฝั่งแม่น้ำปิง แม่น้ำปิงไหลไปบรรจบกับแม่น้ำยม ที่ ต.ปากน้ำโพ อ.เมืองนครสวรรค์ เป็นแม่น้ำเจ้าพระยา และไหลไปสุดเขต Area Based ด้านทิศใต้บริเวณ ต.ท่าฉนวน อ.มโนรมย์ จ.ชัยนาท พื้นที่ Area Based ตามแนวแม่น้ำเจ้าพระยาส่วนใหญ่อยู่ในฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา พื้นที่ด้านตะวันออกอยู่ในเขต อ.หนองบัว อ.ท่าตะโก จ.นครสวรรค์ เป็นที่ราบลาดเทมาทางฝั่งตะวันตกบริเวณที่ราบลุ่มริมแม่น้ำน่าน พื้นที่ตอนกลาง Area Based เป็นที่ราบลุ่มสองฝั่งริมแม่น้ำยมและแม่น้ำน่าน ทางตอนใต้ของ Area Based ฝั่งตะวันออกอยู่ในแนวที่ราบริมน้ำคลองท่าตะโกซึ่งไหลลงสู่บึงบอระเพ็ด

ลำน้ำที่สำคัญในพื้นที่ Area Based

- แม่น้ำเจ้าพระยา (ความยาว 370 กม.) เกิดจากการรวมกันของแม่น้ำ 4 สายที่ ต.ปากน้ำโพ อ.เมืองนครสวรรค์ จ.นครสวรรค์ โดยแม่น้ำวังไหลมารวมกับแม่น้ำปิงที่ อ.บ้านตาก จ.ตาก ไหลผ่าน จ.กำแพงเพชร แล้วไปรวมกับแม่น้ำน่านที่ปากน้ำโพ แม่น้ำยมไหลมารวมกับแม่น้ำน่านที่ อ.ชุมแสง จ.กำแพงเพชร แล้วไหลไปรวมกับแม่น้ำปิงที่ปากน้ำโพ จากนั้นไหลผ่านจังหวัดชัยนาท สิงห์บุรี อ่างทอง พระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี นนทบุรี กรุงเทพมหานคร และไหลออกอ่าวไทยที่ปากน้ำ จ.สมุทรปราการ

- คลองท่าตะโก มีต้นกำเนิดจากคลองสำโรงชัยและห้วยวังแรงไหลมารวมกันในเขต อ.ท่าตะโก จ.นครสวรรค์ แล้วไหลลงสู่บึงบอระเพ็ดทางทิศตะวันออก

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (2562)

รูปที่ 4.2.1-1 พื้นที่เป้าหมายและแผนงานโครงการสำคัญ Area Based

แหล่งเก็บน้ำสำคัญในจังหวัดนครสวรรค์ มีอ่างเก็บน้ำขนาดกลาง 1 แห่ง ได้แก่ อ่างเก็บน้ำห้วยใหญ่ (11.87 ล้าน ลบ.ม.) อ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก 1 แห่ง ได้แก่ อ่างเก็บน้ำห้วยน้ำลาด (1.2 ล้าน ลบ.ม.) และบึงบอระเพ็ด เป็นบึงน้ำจืดที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย มีพื้นที่ประมาณ 132,737 ไร่ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง (Flood Plain) ทางด้านเหนือของบึงบอระเพ็ด มีแม่น้ำน่านไหลผ่าน ทางด้านใต้มีลำห้วยเล็ก ๆ ไหลสู่บึงฯ คือ คลองวังมหากร และคลองขุด ทางด้านตะวันออกของบึงมีพื้นที่น้ำจดเขาพนมเศษ น้ำไหลเข้าทางคลองใยไหม และคลองท่าตะโก น้ำไหลออกจากบึงฯทางคลองบอระเพ็ดผ่านประตูระบายน้ำภายในศูนย์พัฒนาประมงน้ำจืดลงสู่แม่น้ำน่าน และมีฝายกั้นน้ำทางทิศตะวันตกของบึงฯ

1.2) ผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ

จากรายงานโครงการศึกษาความเหมาะสมวิเคราะห์พื้นที่พิเศษ และแนวทางแก้ไขเชิงบูรณาการ (2561) ได้มีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อปรึกษาหารือและรับฟังข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ จากผู้แทนจากหน่วยงานส่วนภูมิภาคและคณะกรรมการลุ่มน้ำ ซึ่งมีสรุปข้อมูลที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการและการวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติมดังแสดงในตารางดังนี้

พื้นที่	ประเด็นสำคัญ/สาเหตุ	แนวทางหลักการแก้ไข
ต.ทับกฤช ต.ไผ่สิงห์ ต.หนองกระเจา อ.ชุมแสง จ.นครสวรรค์	ภัยแล้ง เนื่องจากมีน้ำน้อยในช่วงหน้าแล้ง ไม่เพียงพอกับความต้องการน้ำ	- พัฒนาอาคารบังคับน้ำโดยสร้าง ปตร. ในแม่น้ำน่าน

1.3) สภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไข

ในพื้นที่ไม่มีแหล่งน้ำต้นทุนแต่สามารถใช้น้ำจากเขื่อนภูมิพลและเขื่อนสิริกิติ์ได้ แต่จำเป็นต้องมีระบบกระจายน้ำขนาดใหญ่ เนื่องจากพื้นที่ที่เกิดปัญหาส่วนใหญ่อยู่ห่างไกลลำน้ำหลัก แนวทางการแก้ปัญหาหลัก ในพื้นที่ควรดำเนินการดังนี้

(1) การพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำในพื้นที่ต้นน้ำหรือผันน้ำเพื่อเพิ่มน้ำต้นทุน

(2) การบริหารความเสี่ยงและจัดการน้ำตามสภาพภูมิอากาศ

(3) การพัฒนาแหล่งน้ำ หนองน้ำ ประตูระบายน้ำ

(4) พัฒนาระบบน้ำบาดาลเพื่อใช้เป็นแหล่งน้ำเสริม

(5) พัฒนาระบบชลประทาน และปรับปรุงประสิทธิภาพระบบชลประทาน

(6) พัฒนาพื้นที่เกษตรน้ำฝนให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพปัญหา

2) พื้นที่เป้าหมาย (Area Based) C-03 ลุ่มน้ำสาขาที่ราบแม่น้ำเจ้าพระยา

2.1) สภาพพื้นที่

Area Based ลุ่มน้ำสาขาที่ราบแม่น้ำเจ้าพระยา เป็นพื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง ครอบคลุมพื้นที่ 132 ตำบล 28 อำเภอ 6 จังหวัด คือ จังหวัดชัยนาท นครสวรรค์ พิจิตร เพชรบูรณ์ ลพบุรี และสระบุรี มีพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม 10,000 ไร่ พื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง 2,627,600 ไร่ พื้นที่เสี่ยงน้ำท่วมและภัยแล้ง 61,100 ไร่ รวมพื้นที่เสี่ยงภัย 2,698,700 ไร่ มีปริมาณน้ำขาดแคลนด้านการเกษตรในพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งประมาณ 1,650 ล้าน ลบ.ม. มีปริมาณน้ำส่วนเกินที่ทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมประมาณ 57 ล้าน ลบ.ม. ความลึกน้ำท่วม 0.50 – 0.75 ม. มีครัวเรือนได้รับผลกระทบประมาณ 224,100 ครัวเรือน

Area Based ลุ่มน้ำสาขาที่ราบแม่น้ำเจ้าพระยามีพื้นที่อยู่ฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา แบ่งพื้นที่ออกเป็น 3 ส่วน คือ พื้นที่ตอนบน และพื้นที่ตอนกลาง และพื้นที่ตอนล่าง พื้นที่ตอนบนและพื้นที่ตอนกลางเชื่อมต่อด้วยบริเวณที่ราบเชิงเขาของเทือกเขาเพชรบูรณ์ 2 ในเขต อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์ พื้นที่ตอนบนอยู่ในพื้นที่บางส่วนของ อ.ดงเจริญ อ.บางมูลนาก จ.พิจิตร พื้นที่ อ.หนองบัว อ.ท่าตะโก อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์ พื้นที่ตอนบนด้านตะวันออกอยู่ในเขต อ.ชนแดน อ.บึงสามพัน จ.เพชรบูรณ์ อยู่ในบริเวณที่ลาดของเทือกเขาเพชรบูรณ์ 2 มีภูเขาขนาดย่อม ๆ แทรกตัวในพื้นที่ อ.หนองบัว และ อ.ไพศาลี พื้นที่ตอนกลางอยู่ในเขต อ.โคกเจริญ อ.หนองม่วง จ.ลพบุรี อ.พยุหะคีรี อ.ตากฟ้า อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์ เป็นที่ราบสลับเนินเขาและภูเขา โดยลาดเทมายังแม่น้ำเจ้าพระยาทางฝั่งตะวันตก พื้นที่ตอนกลางและพื้นที่ตอนล่างเชื่อมต่อด้วยบริเวณที่ราบเชิงเขาของเทือกเขาเพชรบูรณ์ 2 ในเขต อ.โคกสำโรง จ.ลพบุรี พื้นที่ตอนล่างอยู่ในเขต อ.โคกสำโรง อ.เมืองลพบุรี อ.พัฒนานิคม จ.ลพบุรี อ.พระพุทธบาท จ.สระบุรี เป็นที่ราบสลับเนินเขาและภูเขาเช่นกัน

ลำน้ำที่สำคัญในพื้นที่ Area Based

- ห้วยวังกระทุ่ม มีต้นกำเนิดบริเวณเทือกเขาเพชรบูรณ์ 2 ในเขต อ.สระโบสถ์ จ.ลพบุรี ไหลเข้าสู่อ่างเก็บน้ำห้วยใหญ่ (วังแขม) ไหลผ่าน อ.สระโบสถ์ อ.โคกสำโรง มาบรรจบแม่น้ำลพบุรีที่ อ.ท่าวุ้ง จ.ลพบุรี

แหล่งเก็บน้ำสำคัญจังหวัดใน Area Based

- จ.นครสวรรค์ มีอ่างเก็บน้ำขนาดกลาง 1 แห่ง ได้แก่ อ่างเก็บน้ำห้วยใหญ่ (11.87 ล้าน ลบ.ม.) อ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก 1 แห่ง ได้แก่ อ่างเก็บน้ำห้วยน้ำลาด (1.2 ล้าน ลบ.ม.)

- จ.ลพบุรี มีอ่างเก็บน้ำขนาดกลาง 4 แห่ง ได้แก่ อ่างเก็บน้ำซับตะเคียน (8.42 ล้าน ลบ.ม.) อ่างเก็บน้ำห้วยโป่ง (2.07 ล้าน ลบ.ม.) อ่างเก็บน้ำกุดตาเพชร (43 ล้าน ลบ.ม.) อ่างเก็บน้ำห้วยใหญ่ (วังแขม) (12 ล้าน ลบ.ม.)

- จ.สระบุรี มีอ่างเก็บน้ำขนาดกลาง 2 แห่ง ได้แก่ อ่างเก็บน้ำบ้านดง (3.18 ล้าน ลบ.ม.) อ่างเก็บน้ำคลองเพรียว (7.2 ล้าน ลบ.ม.) อ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก 2 แห่ง ได้แก่ อ่างเก็บน้ำห้วยหินขาว (1.1 ล้าน ลบ.ม.) อ่างเก็บน้ำคำตะเคียน (0.7 ล้าน ลบ.ม.)

2.2) ผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ

จากรายงานโครงการศึกษาความเหมาะสมวิเคราะห์พื้นที่พิเศษ และแนวทางแก้ไขเชิงบูรณาการ (2561) ได้มีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อปรึกษาหารือและรับฟังข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ จากผู้แทนจากหน่วยงานส่วนภูมิภาคและคณะกรรมการลุ่มน้ำ ซึ่งมีสรุปข้อมูลที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการและการวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติมดังแสดงในตารางดังนี้

พื้นที่	ประเด็นสำคัญ/สาเหตุ	แนวทางหลักการแก้ไข
ต.เขากะลา ต.เขาทอง ต.นิคมเขาบ่อแก้ว ต.เนินมะกอก ต.พยุหะ ต.สระทะเล อ.พยุหะคีรี ต.จันเสน ต.ช่องแค ต.ตาคลี ต.ลาดทิพรส ต.หนองโพ ต.ห้วยหอม ต.หัวหวาย อ.ตาคลี **จ.นครสวรรค์**	ภัยแล้ง เนื่องจากขาดน้ำต้นทุนช่วงหน้าแล้ง	- คลองผันน้ำจาก อ.ท่าตะโก มา อ.ตาคลี - ปรับเปลี่ยนการเพาะปลูก
ต.นาขอม ต.วังน้ำลัด ต.โคกเดื่อ ต.ตะคร้อ ต.โพธิ์ประสาท ต.ไพศาลี ต.วังข่อย ต.สำโรงชัย อ.ไพศาลี **จ.นครสวรรค์**	ภัยแล้ง เนื่องจากลำน้ำตื้นเขิน ขาดแหล่งเก็บกักน้ำ	- ปรับปรุงประสิทธิภาพลำน้ำ - พัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก ฝายทดน้ำ - พัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำ
ต.อุดมธัญญา อ.ตากฟ้า **จ.นครสวรรค์**	ปริมาณน้ำไม่เพียงพอในช่วงหน้าแล้ง เนื่องจากสระน้ำบ้านหนองรัง เคยพัฒนาปี 2549 แต่ปริมาณน้ำไม่เพียงพอกับความต้องการ	- พัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก โดยขุดลอกสระน้ำ หมู่ที่ 16 บ้านหนองรัง พื้นที่ 74 ไร่ - ปรับเปลี่ยนการปลูกพืช และปลูกพืชที่ใช้น้ำน้อย
ต.บ้านกล้วย ต.ลาดแค อ.ชนแดน ต.ซับไม้แดง ต.พญาวัง ต.วังพิกุล ต.ศรีมงคล อ.บึงสามพัน **จ.เพชรบูรณ์**	ภัยแล้ง เนื่องจากขาดแหล่งเก็บกักน้ำ	- พัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก ฝายทดน้ำ ประตูระบายน้ำ - สระน้ำในไร่นา - พัฒนาพื้นที่ชะลอน้ำ
ต.เพนียด ต.เกาะแก้ว ต.คลองเกตุ ต.โคกสำโรง ต.ดงมะรุม ต.ถลุงเหล็ก ต.วังขอนขว้าง ต.วังจั่น ต.สะแกราบ ต.หนองแขม ต.หลุมข้าว ต.ห้วยโป่ง อ.โคกสำโรง **จ.ลพบุรี**	ภัยแล้ง เนื่องจาก สระเก็บน้ำโคกสำโรงมีพื้นที่รับน้ำน้อย น้ำไม่เข้าอ่างฯ อ่างเก็บน้ำชำรุด	- ปรับปรุงสระเก็บน้ำให้มั่นคงแข็งแรง - ปรับปรุงแหล่งน้ำขนาดเล็กฝายหนองชนะชัย - สระน้ำในไร่นา

พื้นที่	ประเด็นสำคัญ/สาเหตุ	แนวทางหลักการแก้ไข
ต.ชอนม่วง ต.ดงพลับ ต.ดอนดึง ต.หนองกระเบียน ต.หนองเมือง อ.บ้านหมี่ **จ.ลพบุรี**	ภัยแล้ง เนื่องจากไม่มีแหล่งเก็บกักน้ำ	- พัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก - สระน้ำในไร่นา
ต.ชอนสมบูรณ์ ต.ชอนสารเดช ต.ดงดินแดง ต.บ่อทอง ต.ยางโทน ต.หนองม่วง อ.หนองม่วง **จ.ลพบุรี**	ภัยแล้ง เนื่องจากแหล่งเก็บน้ำไม่เพียงพอ มีการบุกรุกพื้นที่บึงทะเลน้อยมีพื้นที่ 650 ไร่ ปัจจุบันเหลือ 350 ไร่	- พัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กบึงทะเลน้อย - มาตรการทางกฎหมาย
ต.ทุ่งท่าช้าง ต.นิยมชัย ต.มหาโพธิ ต.สระโบสถ์ ต.ห้วยใหญ่ อ.สระโบสถ์ **จ.ลพบุรี**	ภัยแล้ง เนื่องจาก น้ำจากอ่างเก็บน้ำห้วยใหญ่ (วังแขม) ไม่เพียงพอกับการปลูกพืช (อ้อย+ข้าว)	- ปรับเปลี่ยนการปลูกพืช
ต.ขุนโขลน ต.เขาวง ต.ธารเกษม ต.นายาว ต.พระพุทธบาท ต.พุกร่าง ต.พุคำจาน ต.ห้วยป่าหวาย อ.พระพุทธบาท **จ.สระบุรี**	ภัยแล้ง สาเหตุจากลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขาหินปูน ขาดแหล่งเก็บกักน้ำ	- สระน้ำในไร่นา - ปรับเปลี่ยนการปลูกพืช

2.3) สภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไข

ในพื้นที่ไม่มีแหล่งน้ำต้นทุน และขาดระบบกระจายน้ำทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนน้ำในพื้นที่ จากสภาพพื้นที่ที่ไม่มีศักยภาพในการพัฒนาโครงการขนาดใหญ่และขนาดกลางทำให้ต้องเน้นการปรับตัวหรือการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กในพื้นที่นอกเขตชลประทาน และการปรับเปลี่ยนการปลูกพืชให้เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศ

3) พื้นที่เป้าหมาย (Area Based) C-08 ลุ่มน้ำเจ้าพระยาตอนล่าง

3.1) สภาพพื้นที่

Area Based ลุ่มน้ำเจ้าพระยาตอนล่าง เป็นพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม ครอบคลุมพื้นที่ 448 ตำบล 46 อำเภอ 7 จังหวัด คือ จังหวัดชัยนาท นครสวรรค์ พระนครศรีอยุธยา ลพบุรี สระบุรี สิงห์บุรี และอ่างทอง มีพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม 2,436,400 ไร่ พื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง 33,200 ไร่ พื้นที่เสี่ยงน้ำท่วมและภัยแล้ง 28,800 ไร่ พื้นที่เสี่ยงภัยรวม 2,498,400 ไร่ ปริมาณน้ำขาดแคลนด้านการเกษตรในพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งประมาณ 36 ล้าน ลบ.ม. มีปริมาณน้ำส่วนเกินที่ทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมขังส่วนเกินประมาณ 3,950 ล้าน ลบ.ม. ความลึกน้ำท่วม 1.00 – 1.25 ม. ระยะเวลาน้ำท่วม 10 วัน มีครัวเรือนได้รับผลกระทบ 242,000 ครัวเรือน

สภาพภูมิประเทศ Area Based ลุ่มน้ำเจ้าพระยาตอนล่าง เป็นพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา มีแม่น้ำสำคัญไหลผ่านหลายสาย โดยมีแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นแม่น้ำสายหลัก แม่น้ำอื่นที่ไหลผ่านพื้นที่ เช่น แม่น้ำลพบุรี แม่น้ำน้อย แม่น้ำป่าสัก และลำคลองน้อยใหญ่อีกหลายสาย จึงมีความอุดมสมบูรณ์จากการทับถมของตะกอนที่ลำน้ำพัดพามา เป็นแหล่งเกษตรกรรมที่สำคัญของประเทศ พื้นที่ทางตอนล่างของ Area Based เป็นที่ตั้งของนิคมอุตสาหกรรมที่สำคัญหลายแห่ง ซึ่งหากเกิดน้ำท่วมพื้นที่นิคมเหล่านี้จะเกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจอย่างมาก ดังกรณีของมหาอุทกภัยในปี 2554 โดยขอบเขตพื้นที่ฝั่งตะวันตกพื้นที่ติดกับ Area Based ลุ่มน้ำที่ราบลุ่มน้ำท่าจีน ทิศตะวันออกเฉียงเหนือพื้นที่ติดกับ Area Based ลุ่มน้ำสาขาที่ราบแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งมีพื้นที่ส่วนหนึ่งยื่นเข้าไปใน Area Based ลุ่มน้ำสาขาที่ราบแม่น้ำเจ้าพระยาตามริมฝั่งแคบ ๆ ของห้วยวังแขม พื้นที่ด้านทิศตะวันออก เป็นที่ราบริมน้ำในเขต อ.บ้านหมี่ อ.ท่าวุ้ง จ.ลพบุรี อ.หนองโดน อ.พระพุทธบาท จ.สระบุรี ตามแนวคลองระพีพัฒน์ฝั่งขวาในเขต อ.ท่าเรือ อ.ภาชี อ.อุทัย จ.พระนครศรีอยุธยา พื้นที่ตอนใต้ตามแนวคลองระพีพัฒน์แยกตก และเส้นแบ่งเขตจังหวัดระหว่าง จ.พระนครศรีอยุธยา กับ จ.ปทุมธานี และ จ.พระนครศรีอยุธยา กับ จ.นนทบุรี

ลำน้ำที่สำคัญในพื้นที่ Area Based

- แม่น้ำเจ้าพระยา (ความยาว 370 กม.) เกิดจากการรวมกันของแม่น้ำ 4 สาย ที่ ต.ปากน้ำโพ อ.เมืองนครสวรรค์ จ.นครสวรรค์ โดยแม่น้ำวังไหลมารวมกับแม่น้ำปิงที่ อ.บ้านตาก จ.ตาก ไหลผ่าน จ.กำแพงเพชร แล้วไปรวมกับแม่น้ำน่านที่ปากน้ำโพ แม่น้ำยมไหลมารวมกับแม่น้ำน่านที่ อ.ชุมแสง จ.กำแพงเพชร แล้วไหลไปรวมกับแม่น้ำปิงที่ปากน้ำโพ จากนั้นไหลผ่านจังหวัดชัยนาท สิงห์บุรี อ่างทอง พระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี นนทบุรี กรุงเทพมหานคร และไหลออกอ่าวไทยที่ปากน้ำ จ.สมุทรปราการ
- แม่น้ำลพบุรี (ความยาว 85 กม.) แยกออกจากแม่น้ำเจ้าพระยาที่ ต.ม่วงหมู่ อ.เมืองสิงห์บุรี จ.สิงห์บุรี ไหลมาทางตะวันออกผ่าน อ.พรหมบุรี จ.สิงห์บุรี อ.ท่าวุ้ง อ.เมืองลพบุรี จ.ลพบุรี ก่อนไหลลงไปทางใต้ผ่าน อ.บ้านแพรก อ.มหาราช อ.บางปะหัน อ.นครหลวง และไหลมาบรรจบกับแม่น้ำป่าสักที่ ต.หัวรอ อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา แล้วมาบรรจบกับแม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณหน้าวัดพนัญเชิง ต.หอรัตนไชย อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา
- แม่น้ำน้อย (ความยาว 145 กม.) แยกออกจากแม่น้ำเจ้าพระยาที่ชุมชนปากแพรก อ.เมืองชัยนาท จ.ชัยนาท ไหลผ่าน อ.บางระจัน อ.ค่ายบางระจัน อ.ท่าช้าง จ.สิงห์บุรี ผ่าน จ.อ่างทอง จ.พระนครศรีอยุธยา และไหลไปรวมกับแม่น้ำเจ้าพระยาอีกครั้งที่ อ.บางไทร จ.พระนครศรีอยุธยา
- คลองอนุศาสนนันท์ หรือ คลองชัยนาท-ป่าสัก (ความยาว 134 กม.) เป็นคลองชลประทานที่ขุดขึ้นเพื่อผันน้ำจากแม่น้ำเจ้าพระยาไปยังแม่น้ำป่าสัก โดยแยกจากแม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณประตูระบายน้ำมโนรมย์ ต.วัดโคก อ.มโนรมย์ จ.ชัยนาท ไหลผ่าน อ.มโนรมย์ อ.เมืองชัยนาท จ.ชัยนาท เข้าสู่ อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์ ผ่าน อ.บ้านหมี่ อ.โคกสำโรง อ.เมืองลพบุรี จ.ลพบุรี เข้าสู่ อ.หนองโดน อ.พระพุทธบาท อ.บ้านหมอ จ.สระบุรี และบรรจบกับแม่น้ำป่าสักที่ ต.ท่าหลวง อ.ท่าเรือ จ.พระนครศรีอยุธยา

- คลองระพีพัฒน์ (ความยาว 32 กม.) ไหลแยกจากแม่น้ำป่าสัก อ.ท่าเรือ จ.พระนครศรีอยุธยา ท้ายเขื่อนพระรามหกผ่าน ปตร.พระนารายณ์ ปตร.พระศรีเสาวภาคก่อนแยกเป็นคลองระพีพัฒน์แยกตกและคลองระพีพัฒน์แยกใต้บริเวณ อ.หนองแค จ.สระบุรี

แหล่งเก็บน้ำที่สำคัญใน Area Based ได้แก่ เขื่อนเจ้าพระยา (265 ล้าน ลบ.ม.) จ.ชัยนาท โดยมีน้ำต้นทุนจาก อ่างเก็บน้ำเขื่อนภูมิพล (13,462 ล้าน ลบ.ม.) จ.ตาก เขื่อนสิริกิตติ์ (9,500 ล้าน ลบ.ม.) จ.อุตรดิตถ์ เขื่อนแควน้อยบำรุงแดน (769 ล้าน ลบ.ม.) จ.พิษณุโลก

3.2) ผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ

จากรายงานโครงการศึกษาความเหมาะสมวิเคราะห์พื้นที่พิเศษ และแนวทางแก้ไขเชิงบูรณาการ (2561) ได้มีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อปรึกษาหารือและรับฟังข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ จากผู้แทนจากหน่วยงานส่วนภูมิภาคและคณะกรรมการลุ่มน้ำ ซึ่งมีสรุปข้อมูลที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการและการวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติมดังแสดงในตารางดังนี้

พื้นที่	ประเด็นสำคัญ/สาเหตุ	แนวทางหลักการแก้ไข
ต.ไร่พัฒนา อ.มโนรมย์ **จ.ชัยนาท**	ขาดแคลนน้ำ เนื่องจากพื้นที่อยู่บนที่ดอน แหล่งเก็บกักน้ำไม่เพียงพอ	- พัฒนาบ่อบาดาล - สระน้ำในไร่นา - ปรับเปลี่ยนการปลูกพืช
ต.สีบัวทอง ต.วังน้ำเย็น ต.รำมะสัก อ.แสวงหา **จ.อ่างทอง**	ขาดแคลนน้ำ เนื่องจากพื้นที่อยู่บนที่ดอน แหล่งเก็บกักน้ำไม่เพียงพอ	- พัฒนาพื้นที่ชะลอน้ำ แก้มลิง ระหว่างสิงห์บุรี-อ่างทอง ประมาณ 300-400 ไร่ - พัฒนาระบบชลประทาน
ต.โคกพุทรา ต.หนองแม่ไก่ ต.บ่อแร่ อ.โพธิ์ทอง ต.บ้านพราน อ.แสวงหา **จ.อ่างทอง**	ขาดแคลนน้ำ เนื่องจากไม่แหล่งเก็บกักน้ำ มีการบุกรุกพื้นที่แก้มลิง	- พัฒนาพื้นที่ชะลอน้ำ แก้มลิง ต.หนองแม่ไก่ - ใช้มาตรการทางกฎหมายกับผู้บุกรุกพื้นที่แก้มลิง
แม่น้ำเจ้าพระยา ตั้งแต่ นครสวรรค์ สิงห์บุรี อ่างทอง และ พระนครศรีอยุธยา	ไม่สามารถใช้ประโยชน์เพื่อการขนส่งทางน้ำ เนื่องจากลำน้ำตื้นเขิน	- ปรับปรุงประสิทธิภาพลำน้ำ โดยขุดลอกแม่น้ำเจ้าพระยา เพื่อให้สามารถเรือขนส่งสินค้าใช้งานได้ และช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ
อ.หนองโดน อ.บ้านหมอ อ.ดอนพุด อ.หนองแค **จ.สระบุรี**	ขาดแคลนน้ำในช่วงหน้าแล้ง	- ปรับเปลี่ยนปลูกพืชที่ใช้น้ำน้อย - สระน้ำในไร่นา - พัฒนาบ่อบาดาล

4.2.2 สถานีหลักเฝ้าระวังสถานการณ์น้ำ

1) หลักเกณฑ์การเลือกสถานีหลักเฝ้าระวัง

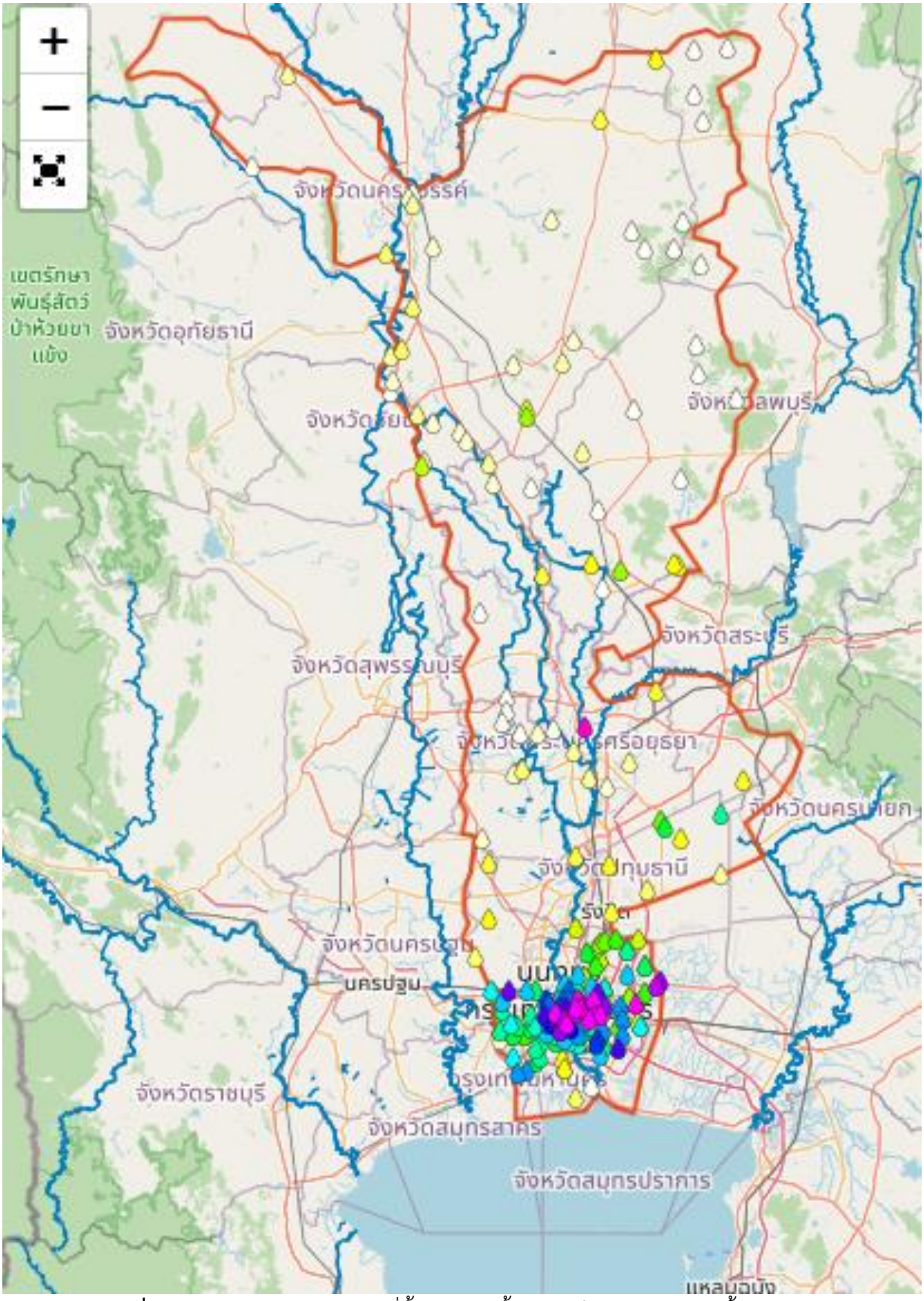
การติดตามสถานการณ์น้ำในลุ่มน้ำป่าสักจะติดตามข้อมูลน้ำฝนตรวจวัดจากสถานีวัดน้ำฝน ข้อมูลน้ำท่าจากสถานีวัดน้ำท่า และข้อมูลปริมาตรน้ำในอ่างเก็บน้ำจากสถานีวัดน้ำในอ่างเก็บน้ำที่มีผลกระทบกับสถานการณ์การเกิดภัยแล้งในลุ่มน้ำ ซึ่งการคัดเลือกสถานีตรวจวัดเป็นสถานีเฝ้าระวังการเกิดภัยแล้งมีหลักเกณฑ์การคัดเลือกสถานีจาก สถานีที่เป็นสถานีวัดน้ำฝน สถานีวัดน้ำท่า และสถานีวัดคุณภาพน้ำที่เป็นสถานีหลักแห่งชาติ นอกจากนี้ยังได้คัดเลือกสถานีรองแห่งชาติและสถานีระดับท้องถิ่น และสถานีวัดน้ำในอ่างเก็บน้ำขาดใหญ่และกลางเป็นสถานีหลักเฝ้าระวัง โดยสถานีที่ทำการคัดเลือกดังกล่าวต้องมีการตรวจวัดและการเผยแพร่ข้อมูลที่ถูกต้อง มีความต่อเนื่องสม่ำเสมอ และมีความถี่ในการแสดงผลข้อมูลในคาบความถี่รายวันหรือคาบความถี่ที่น้อยกว่า โดยที่ข้อมูลสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย และรวดเร็ว เพื่อติดตามสถานการณ์จะต้องสื่อและแสดงให้เห็นผลกระทบที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ภัยแล้งได้อย่างชัดเจน เพื่อให้มีความถูกต้องแม่นยำในการประเมินสถานการณ์น้ำในลุ่มน้ำ โดยในการจัดทำแผนปฏิบัติการฯ ได้การดำเนินการคัดเลือกและกำหนดสถานีหลักในการเฝ้าระวังภัยแล้งจากแพลตฟอร์ม “คลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ (www.thaiwater.net)” ซึ่งดำเนินการรวบรวมและเผยแพร่ข้อมูลโดย สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ ซึ่งมีการเผยแพร่ข้อมูลตรวจวัดในระดับรายวันหรือน้อยกว่าละสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย โดยมีรายละเอียดของสถานีหลักดังต่อไปนี้

สถานีวัดน้ำฝนจำนวน 226 สถานี แสดงตำแหน่งที่ตั้งดัง**รูปที่ 4.2.2-1** และรายละเอียดของสถานีแสดงดัง**ตารางที่ 4.2.2-1**

สถานีวัดน้ำท่าจำนวน 51 สถานี โดยเป็นสถานีหลักแห่งชาติ 2 สถานีคือสถานีวัดน้ำท่า C.2 และ C.13 สถานีในระดับอื่น ๆ 49 สถานี แสดงตำแหน่งที่ตั้งดัง**รูปที่ 4.2.2-2** และรายละเอียดของสถานีแสดงดัง**ตารางที่ 4.2.2-2**

สถานีวัดคุณภาพน้ำจำนวน 21 สถานี แสดงตำแหน่งที่ตั้งดัง**รูปที่ 4.2.2-3** และรายละเอียดของสถานีแสดงดัง**ตารางที่ 4.2.2-3**

สถานีวัดน้ำในอ่างเก็บน้ำจำนวนทั้งสิ้น 11 สถานี จำแนกเป็นสถานีวัดน้ำในอ่างเก็บน้ำใหญ่จำนวน 4 สถานี และอ่างเก็บน้ำกลางจำนวน 7 สถานี แสดงตำแหน่งที่ตั้งดัง**รูปที่ 4.2.2-4** และรายละเอียดของสถานีแสดงดัง**ตารางที่ 4.2.2-4** ซึ่งอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่เป็นอ่างเก็บน้ำที่ตั้งอยู่นอกลุ่มน้ำเจ้าพระยา แต่เป็นแหล่งน้ำต้นทุนให้กับพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยา

รูปที่ 4.2.2-1 การแสดงตำแหน่งที่ตั้งสถานีวัดน้ำฝนในเว็ปไซต์คลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ

ตารางที่ 4.2.2-1 รายละเอียดของสถานีวัดน้ำฝน

ลำดับ	รหัสสถานี	ชื่อสถานี	ละติจูด	ลองจิจูด	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	หน่วยงาน
1	50	บางปะหัน	14.43	100.56	ขยาย	บางปะหัน	พระนครศรีอยุธยา	สสน.
2	57	เสนา	14.32	100.38	เจ้าเสด็จ	เสนา	พระนครศรีอยุธยา	สสน.
3	26	สะพานนวลฉวี	13.95	100.54	บางขะแยง	เมืองปทุมธานี	ปทุมธานี	สสน.
4	568	สะพานเดชาติวงศ์	15.69	100.12	ปากน้ำโพ	เมืองนครสวรรค์	นครสวรรค์	สสน.
5	569	โรงปรับปรุงคุณภาพน้ำฯ ทน.นครสวรรค์	15.70	100.14	ปากน้ำโพ	เมืองนครสวรรค์	นครสวรรค์	สสน.
6	571	ทต.โกรกพระ	15.55	100.07	โกรกพระ	โกรกพระ	นครสวรรค์	สสน.
7	574	ทต.หนองบัว	15.87	100.60	หนองกลับ	หนองบัว	นครสวรรค์	สสน.
8	578	อบต.ตาคลี	15.29	100.38	ตาคลี	ตาคลี	นครสวรรค์	สสน.
9	581	ทต.ท่าตะโก	15.63	100.47	ท่าตะโก	ท่าตะโก	นครสวรรค์	สสน.
10	582	ทต.ไพศาลี	15.60	100.66	ไพศาลี	ไพศาลี	นครสวรรค์	สสน.
11	583	อบต.เขาทอง	15.57	100.18	เขาทอง	พยุหะคีรี	นครสวรรค์	สสน.
12	584	พยุหะคีรี	15.43	100.13	น้ำทรง	พยุหะคีรี	นครสวรรค์	สสน.
13	585	ศูนย์อปพร.อบต.ลาดยาว	15.76	99.74	ลาดยาว	ลาดยาว	นครสวรรค์	สสน.
14	588	อบต.ตากฟ้า	15.30	100.50	ตากฟ้า	ตากฟ้า	นครสวรรค์	สสน.
15	617	อบต.สลกบาตร	15.98	99.82	สลกบาตร	ขาณุวรลักษบุรี	กำแพงเพชร	สสน.
16	689	อบต.วังงิ้ว	16.02	100.73	วังงิ้ว	ดงเจริญ	พิจิตร	สสน.
17	747	คลองนราภิรมย์ (บางเลน)	13.88	100.29	หนองเพรางาย	ไทรน้อย	นนทบุรี	สสน.
18	1020	บ้านรังเตี้ย	15.21	100.93	นิยมชัย	สระโบสถ์	ลพบุรี	ทน.
19	1021	บ้านโคกแสมสาร	15.34	100.83	โคกแสมสาร	โคกเจริญ	ลพบุรี	ทน.
20	1648	บ้านโค้งสง่า	15.30	100.61	ลำพยนต์	ตากฟ้า	นครสวรรค์	ทน.
21	1738	บ้านซับอีปุก	16.04	100.91	ซับพุทรา	ชนแดน	เพชรบูรณ์	ทน.
22	471583	คลองช่องสะเดา	14.34	100.67	อุทัย	อุทัย	พระนครศรีอยุธยา	สสน.
23	471584	วัดขนอนใต้	14.29	100.61	คุ้งลาน	บางปะอิน	พระนครศรีอยุธยา	สสน.
24	479242	อ่างเก็บน้ำห้วยซับเหล็ก	14.81	100.78	โคกตูม	เมืองลพบุรี	ลพบุรี	สสน.
25	492316	ปตร.พลเทพ	15.22	100.07	หาดท่าเสา	เมืองชัยนาท	ชัยนาท	สสน.
26	492324	ปตร.จุฬาลงกรณ์	13.98	100.61	ประชาธิปัตย์	ธัญบุรี	ปทุมธานี	สสน.
27	492334	ปตร.กระมัง (ปากคลองข้าวเม่า)	14.36	100.58	ไผ่ลิง	พระนครศรีอยุธยา	พระนครศรีอยุธยา	สสน.
28	492335	ปตร.กลางคลองข้าวเม่า (วัดกระสังข์)	14.36	100.61	หันตรา	พระนครศรีอยุธยา	พระนครศรีอยุธยา	สสน.
29	492340	เหนือ ปตร.มโนรมย์	15.33	100.10	วัดโคก	มโนรมย์	ชัยนาท	สสน.
30	492342	เหนือปตร.บรมธาตุ	15.16	100.15	ชัยนาท	เมืองชัยนาท	ชัยนาท	สสน.
31	492343	ท้ายปตร.บรมธาตุ	15.16	100.15	ชัยนาท	เมืองชัยนาท	ชัยนาท	สสน.
32	492349	ปตร.พระศรีศิลป์	14.33	100.87	หนองแค	หนองแค	สระบุรี	สสน.
33	492350	เหนือปตร.พระธรรมราชา	14.08	100.89	บึงน้ำรักษ์	ธัญบุรี	ปทุมธานี	สสน.
34	492351	ท้ายปตร.พระธรรมราชา	14.08	100.89	บึงน้ำรักษ์	ธัญบุรี	ปทุมธานี	สสน.
35	492352	เหนือปตร.พระอินทราชา	14.14	100.62	พยอม	วังน้อย	พระนครศรีอยุธยา	สสน.

ลำดับ	รหัสสถานี	ชื่อสถานี	ละติจูด	ลองจิจูด	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	หน่วยงาน
36	492353	ท้ายปตร.พระอินทราชา	14.14	100.62	พยอม	วังน้อย	พระนครศรีอยุธยา	สสน.
37	492355	เหนือปตร.มหาราช	15.16	100.17	บ้านกล้วย	เมืองชัยนาท	ชัยนาท	สสน.
38	492356	ท้ายปตร.มหาราช	15.16	100.17	บ้านกล้วย	เมืองชัยนาท	ชัยนาท	สสน.
39	492363	เหนือปตร.บางระจัน	14.93	100.28	เชิงกลัด	บางระจัน	สิงห์บุรี	สสน.
40	492364	ท้ายปตร.บางระจัน	14.93	100.28	เชิงกลัด	บางระจัน	สิงห์บุรี	สสน.
41	492365	เหนือปตร.ยางมณี	14.75	100.41	พิกุลทอง	ท่าช้าง	สิงห์บุรี	สสน.
42	492366	ท้ายปตร.ยางมณี	14.75	100.41	พิกุลทอง	ท่าช้าง	สิงห์บุรี	สสน.
43	492367	เหนือปตร.ผักไห่ -เจ้าเจ็ด	14.44	100.38	บ้านใหญ่	ผักไห่	พระนครศรีอยุธยา	สสน.
44	492369	เหนือปตร.ช่องแค	15.15	100.41	พรหมนิมิต	ตาคลี	นครสวรรค์	สสน.
45	492370	ท้ายปตร.ช่องแค	15.15	100.41	พรหมนิมิต	ตาคลี	นครสวรรค์	สสน.
46	500128	บ้านห้วยน้ำลาด	15.60	100.68	ไพศาลี	ไพศาลี	นครสวรรค์	ทน.
47	501219	บ้านเขาขุยพัฒนา	15.53	100.84	หนองมะค่า	โคกเจริญ	ลพบุรี	ทน.
48	501221	บ้านคลองบน	15.93	100.83	ลาดแค	ชนแดน	เพชรบูรณ์	ทน.
49	501236	บ้านนกเขาเปล้า	15.02	100.79	เพนียด	โคกสำโรง	ลพบุรี	ทน.
50	501250	บ้านพญาวัง	15.86	100.85	พญาวัง	บึงสามพัน	เพชรบูรณ์	ทน.
51	501251	บ้านพุฝรั่ง	15.63	100.80	วังข่อย	ไพศาลี	นครสวรรค์	ทน.
52	501282	บ้านหัวพุ	15.56	100.71	วังข่อย	ไพศาลี	นครสวรรค์	ทน.
53	501552	บ้านพุม่วง	15.02	100.86	วังเพลิง	โคกสำโรง	ลพบุรี	ทน.
54	501554	บ้านซับสมบูรณ์	15.57	100.78	วังข่อย	ไพศาลี	นครสวรรค์	ทน.
55	502790	บ้านมหาโพธิ	15.27	100.84	มหาโพธิ	สระโบสถ์	ลพบุรี	ทน.
56	528735	สนข.พระนคร	13.76	100.50	วัดสามพระยา	พระนคร	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
57	528736	สนข.ป้อมปราบฯ	13.76	100.51	วัดโสมนัส	ป้อมปราบศัตรูพ่าย	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
58	528737	ท่าน้ำสวัสดี	13.74	100.51	สัมพันธวงศ์	สัมพันธวงศ์	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
59	528738	สนข.บางรัก	13.73	100.52	สี่พระยา	บางรัก	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
60	528739	สนข.สาทร	13.71	100.53	ทุ่งวัดดอน	สาทร	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
61	528740	สนข.บางคอแหลม	13.69	100.50	บางคอแหลม	บางคอแหลม	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
62	528741	สนข.ยานนาวา	13.70	100.54	ช่องนนทรี	ยานนาวา	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
63	528742	สนข.ปทุมวัน	13.74	100.52	วังใหม่	ปทุมวัน	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
64	528743	สนข.ดุสิต	13.78	100.52	ดุสิต	ดุสิต	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
65	528744	สนข.บางซื่อ	13.81	100.54	บางซื่อ	บางซื่อ	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
66	528745	สนข.พญาไท	13.78	100.54	สามเสนใน	พญาไท	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
67	528746	บ่อสูบศาลอาญารัชดา	13.81	100.57	จอมพล	จตุจักร	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
68	528747	สนข.หลักสี่	13.89	100.58	ทุ่งสองห้อง	หลักสี่	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
69	528748	สนข.ดอนเมือง	13.91	100.59	สีกัน	ดอนเมือง	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
70	528749	สนข.สายไหม	13.90	100.66	ออเงิน	สายไหม	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
71	528750	สนข.บางเขน	13.87	100.60	อนุสาวรีย์	บางเขน	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
72	528751	สนข.ห้วยขวาง	13.78	100.58	ห้วยขวาง	ห้วยขวาง	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
73	528752	สนข.วังทองหลาง	13.76	100.61	วังทองหลาง	วังทองหลาง	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
74	528753	สนข.ราชเทวี	13.76	100.53	ทุ่งพญาไท	ราชเทวี	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
75	528754	สนข.ลาดพร้าว	13.80	100.61	ลาดพร้าว	ลาดพร้าว	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.

ลำดับ	รหัสสถานี	ชื่อสถานี	ละติจูด	ลองจิจูด	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	หน่วยงาน
76	528755	สนข.คลองสามวา	13.86	100.70	บางขัน	คลองสามวา	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
77	528756	สนข.มีนบุรี	13.81	100.73	มีนบุรี	มีนบุรี	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
78	528758	หมู่บ้านเศรษฐกิจ ซอย 26	13.72	100.38	บางแคเหนือ	บางแค	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
79	528759	สนข.สะพานสูง	13.77	100.69	สะพานสูง	สะพานสูง	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
80	528760	สนข.ประเวศ	13.72	100.69	ประเวศ	ประเวศ	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
81	528761	สนข.สวนหลวง	13.73	100.65	สวนหลวง	สวนหลวง	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
82	528762	สนข.บึงกุ่ม	13.79	100.67	คลองกุ่ม	บึงกุ่ม	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
83	528764	สนข.คลองเตย	13.71	100.58	คลองเตย	คลองเตย	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
84	528765	สนข.พระโขนง	13.70	100.60	บางจาก	พระโขนง	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
85	528766	สนข.บางนา	13.68	100.59	บางนา	บางนา	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
86	528767	สนข.ธนบุรี	13.72	100.49	บางยี่เรือ	ธนบุรี	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
87	528768	สนข.คลองสาน	13.73	100.51	คลองสาน	คลองสาน	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
88	528769	สนข.บางกอกน้อย	13.77	100.47	ศิริราช	บางกอกน้อย	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
89	528770	สนข.บางกอกใหญ่	13.72	100.48	วัดท่าพระ	บางกอกใหญ่	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
90	528771	สนข.บางพลัด	13.79	100.50	บางอ้อ	บางพลัด	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
91	528772	สนข.ตลิ่งชัน	13.78	100.46	คลองชักพระ	ตลิ่งชัน	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
92	528773	สนข.ภาษีเจริญ	13.71	100.44	บางหว้า	ภาษีเจริญ	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
93	528774	สนข.จอมทอง	13.68	100.48	บางมด	จอมทอง	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
94	528775	สนข.ราษฎร์บูรณะ	13.68	100.51	ราษฎร์บูรณะ	ราษฎร์บูรณะ	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
95	528776	สนข.ทุ่งครุ	13.61	100.51	ทุ่งครุ	ทุ่งครุ	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
96	528777	สนข.ทวีวัฒนา	13.77	100.35	ทวีวัฒนา	ทวีวัฒนา	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
97	528778	สนข.บางแค	13.70	100.41	บางแค	บางแค	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
98	528780	สนข.บางขุนเทียน	13.66	100.44	แสมดำ	บางขุนเทียน	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
99	528781	สนข.หนองแขม	13.71	100.35	หนองค้างพลู	หนองแขม	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
100	528782	ซ.สะพานขวา	13.81	100.53	บางซื่อ	บางซื่อ	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
101	528783	จุดวัดศูนย์ราชการ -ถ.แจ้งวัฒนะ	13.89	100.56	ทุ่งสองห้อง	หลักสี่	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
102	528785	จุดวัด ถ.เทศบาลสงเคราะห์	13.84	100.54	ลาดยาว	จตุจักร	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
103	528786	จุดวัดบึงมักกะสัน	13.76	100.55	มักกะสัน	ราชเทวี	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
104	528787	ส.คลองบางจาก	13.71	100.40	บางแคเหนือ	บางแค	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
105	528789	ศูนย์ฯ (ดินแดง)	13.77	100.55	ดินแดง	ดินแดง	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
106	528790	ปตร.คลองสองสายใต้	13.92	100.63	สายไหม	สายไหม	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
107	528791	ปตร.พระยาสุเรนทร์	13.92	100.69	สายไหม	สายไหม	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
108	528793	จุดวัด ค.บางบัว	13.86	100.59	เสนานิคม	จตุจักร	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
109	528794	ส.คลองตาอูฐ	13.90	100.59	ทุ่งสองห้อง	หลักสี่	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
110	528795	จุดวัด ค.ลำชะล่า -ถ.นวมินทร์	13.84	100.66	คันนายาว	คันนายาว	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
111	528796	ปตร.ประชาร่วมใจ	13.82	100.75	แสนแสบ	มีนบุรี	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
112	528797	ส.คลองบางเขนใหม่	13.82	100.51	บางซื่อ	บางซื่อ	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.

ลำดับ	รหัสสถานี	ชื่อสถานี	ละติจูด	ลองจิจูด	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	หน่วยงาน
113	528799	ส.คลองบางซื่อ	13.80	100.52	ถนนนครไชยศรี	ดุสิต	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
114	528800	ปตร.คลองแสนแสบ -บางชัน	13.80	100.70	สะพานสูง	สะพานสูง	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
115	528801	ปตร.คลองลาดพร้าว	13.79	100.59	วังทองหลาง	วังทองหลาง	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
116	528802	ส.คลองสามเสน	13.78	100.51	ถนนนครไชยศรี	ดุสิต	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
117	528803	ส.คลองเจ้าคุณสิงห์	13.76	100.62	วังทองหลาง	วังทองหลาง	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
118	528804	ส.เทเวศร์	13.77	100.50	วัดสามพระยา	พระนคร	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
119	528805	จุดวัด ค.สามเสน -รพ.พระมงกุฎฯ	13.77	100.53	สามเสนใน	พญาไท	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
120	528806	จุดวัด ค.แสนแสบ -เขตบางกะปิ	13.77	100.65	หัวหมาก	บางกะปิ	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
121	528808	ส.คลองแสนแสบ -คลองตัน	13.74	100.60	คลองตันเหนือ	วัฒนา	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
122	528809	ส.กรุงเกษม	13.73	100.51	บางรัก	บางรัก	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
123	528811	ปตร.วัดกระทุ่มฯ	13.72	100.69	ประเวศ	ประเวศ	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
124	528812	ส.คลองสาทร	13.72	100.51	ยานนาวา	สาทร	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
125	528813	จุดวัด ค.ประเวศฯ -วัดขจรศิริ	13.72	100.64	สวนหลวง	สวนหลวง	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
126	528814	ส.พระราม 4	13.71	100.55	คลองเตย	คลองเตย	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
127	528815	ส.พระโขนง	13.71	100.60	พระโขนง	คลองเตย	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
128	528817	ส.คลองเจ็ก	13.69	100.59	บางจาก	พระโขนง	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
129	528818	ส.วัดไทร	13.69	100.52	บางโคล่	บางคอแหลม	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
130	528819	ส.คลองบางอ้อ	13.68	100.59	บางจาก	พระโขนง	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
131	528820	ส.คลองบางนา	13.67	100.59	บางนา	บางนา	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
132	528821	จุดวัด ค.บางนา -ถ.ศรีนครินทร์	13.66	100.64	บางนา	บางนา	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
133	528822	ส.คลองสำโรง	13.65	100.60	เทพารักษ์	เมืองสมุทรปราการ	สมุทรปราการ	สรบ กทม.
134	528824	ส.ช่องนนทรี	13.69	100.55	ช่องนนทรี	ยานนาวา	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
135	528825	ส.คลองบางจาก	13.69	100.59	บางจาก	พระโขนง	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
136	528826	ปตร.คลองวัดด่าน	13.67	100.54	ทรงคนอง	พระประแดง	สมุทรปราการ	สรบ กทม.
137	528827	ส.รัชดา-วิภาวดี	13.83	100.56	จตุจักร	จตุจักร	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
138	528828	ปตร.คลองอรชร	13.75	100.54	ปทุมวัน	ปทุมวัน	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
139	528829	จุดวัดสวนเบญจสิริ	13.73	100.57	คลองตัน	คลองเตย	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
140	528839	จุดวัดบึงหนองบอน	13.70	100.65	หนองบอน	ประเวศ	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
141	528840	ปตร.คลองทวีวัฒนา	13.80	100.33	ศาลายา	พุทธมณฑล	นครปฐม	สรบ กทม.
142	528841	ปตร.คลองบัว -ทางรถไฟ	13.80	100.42	ฉิมพลี	ตลิ่งชัน	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
143	528842	ส.คลองชักพระ	13.78	100.47	คลองชักพระ	ตลิ่งชัน	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
144	528844	จุดวัด ค.บางเชือกหนัง -ถ.พุทธมณฑลสาย 1	13.74	100.43	คลองขวาง	ภาษีเจริญ	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
145	528845	ส.คลองบางกอกใหญ่	13.74	100.49	วัดอรุณ	บางกอกใหญ่	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.

ลำดับ	รหัสสถานี	ชื่อสถานี	ละติจูด	ลองจิจูด	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	หน่วยงาน
146	528846	ส.คลองภาษีเจริญ	13.72	100.47	ปากคลองภาษีเจริญ	ภาษีเจริญ	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
147	528847	จุดวัด ค.ภาษีฯ -ราชมนตรี	13.71	100.43	บางแค	บางแค	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
148	528848	ส.คลองสำเหร่	13.71	100.50	สำเหร่	ธนบุรี	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
149	528849	จุดวัด ค.สนามชัย -ค.บางขุนเทียน	13.70	100.46	บางขุนเทียน	จอมทอง	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
150	528850	ส.คลองดาวคะนอง	13.69	100.49	บางปะกอก	ราษฎร์บูรณะ	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
151	528851	จุดวัด ค.ทวีฯ -ค.ภาษีฯ	13.69	100.38	หนองแขม	หนองแขม	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
152	528852	ส.คลองสี่บาท	13.67	100.45	แสมดำ	บางขุนเทียน	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
153	528853	ส.คลองแจงร้อน	13.68	100.52	บางพึ่ง	พระประแดง	สมุทรปราการ	สรบ กทม.
154	528854	ปตร.คลองรางจาก-ถ. ประชาอุทิศ	13.63	100.50	ทุ่งครุ	ทุ่งครุ	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
155	528855	ส.คลองเลนเปน	13.61	100.41	แสมดำ	บางขุนเทียน	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
156	528856	ส.คลองระหาญ	13.60	100.39	แสมดำ	บางขุนเทียน	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
157	528857	ส.คลองราชมนตรี	13.63	100.44	แสมดำ	บางขุนเทียน	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
158	528858	ส.คลองบางไส้ไก่	13.71	100.50	สำเหร่	ธนบุรี	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
159	528859	ปตร.คลองขุนศรีฯ -ค.มหาสวัสดิ์	13.80	100.37	ศาลาธรรมสพน์	ทวีวัฒนา	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
160	528860	จุดวัด ค.บางเชือกหนัง -วัดปากน้ำฝั่งใต้	13.74	100.46	บางแวก	ภาษีเจริญ	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
161	528861	จุดวัด ค.ทวีฯ -ค.บางเชือกหนัง	13.75	100.35	บางไผ่	บางแค	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
162	528863	จุดวัด ค.บางบอน -ค.สะแกงาม	13.64	100.38	บางบอน	บางบอน	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
163	528864	ส.คลองสนามชัย	13.64	100.45	ท่าข้าม	บางขุนเทียน	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
164	575565	สวนศรีนครเขื่อนขันธ์	13.70	100.56	บางกระเจ้า	พระประแดง	สมุทรปราการ	สสน.
165	575566	ปตร.วัดบางกระเจ้านอก	13.69	100.55	บางยอ	พระประแดง	สมุทรปราการ	สสน.
166	575567	ปตร. คลองลัดบางยอ 1	13.68	100.55	บางยอ	พระประแดง	สมุทรปราการ	สสน.
167	575568	ปตร. คลองลัดบางยอ 2	13.66	100.57	สำโรงกลาง	พระประแดง	สมุทรปราการ	สสน.
168	575569	ปตร. คลองตาสด	13.66	100.57	บางกระสอบ	พระประแดง	สมุทรปราการ	สสน.
169	575570	ปตร. คลองบางน้ำผึ้ง	13.68	100.58	บางน้ำผึ้ง	พระประแดง	สมุทรปราการ	สสน.
170	575571	ปตร. คลองแพ	13.69	100.58	บางกอบัว	พระประแดง	สมุทรปราการ	สสน.
171	575572	ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง	13.68	100.57	บางน้ำผึ้ง	พระประแดง	สมุทรปราการ	สสน.
172	598414	ส.คลองมอญ	13.75	100.49	วัดอรุณ	บางกอกใหญ่	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
173	852087	อโศก	13.74	100.56	คลองเตยเหนือ	วัฒนา	กรุงเทพมหานคร	สสน.
174	1095668	ปากคลองตลาด	13.74	100.49	พระบรมมหาราชวัง	พระนคร	กรุงเทพมหานคร	สรบ กทม.
175	1104015	ปตร.ปากคลองส่งน้ำสาย 4 (ทุ่งเจ้าเจ็ด)	14.32	100.39	เจ้าเจ็ด	เสนา	พระนครศรีอยุธยา	สสน.
176	1105332	ปตร กุฎี (ทุ่งป่าโมก)	14.41	100.40	กุฎี	ผักไห่	พระนครศรีอยุธยา	สสน.
177	1106449	ปตร.ลาดชะโด (ทุ่งผักไห่)	14.46	100.37	อมฤต	ผักไห่	พระนครศรีอยุธยา	สสน.

ลำดับ	รหัสสถานี	ชื่อสถานี	ละติจูด	ลองจิจูด	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	หน่วยงาน
178	1106450	ปตร.ลาดชิด (ทุ่งผักไห่)	14.44	100.36	ลาดชิด	ผักไห่	พระนครศรีอยุธยา	สสน.
179	1106451	ปตร.บางแก้ว (ทุ่งผักไห่)	14.44	100.37	ลาดชิด	ผักไห่	พระนครศรีอยุธยา	สสน.
180	1106454	สถานีสูบน้ำปากคลองสายห้วยแก้ว (ทุ่งซ้ายคลองชัยนาท)	15.08	100.55	หนองเมือง	บ้านหมี่	ลพบุรี	สสน.
181	1106455	สถานีสูบน้ำปากคลองสระตาแวว (ทุ่งซ้ายคลองชัยนาท)	14.95	100.59	พุคา	บ้านหมี่	ลพบุรี	สสน.
182	1106456	ทรบ. ปากคลองห้าวา (ทุ่งท่าวุ้ง)	14.82	100.58	บางขันหมาก	เมืองลพบุรี	ลพบุรี	สสน.
183	1106457	สถานีสูบน้ำคลองระบายชัยนาท-ป่าสัก 2 (ทุ่งเชียงราก)	15.05	100.32	ท่างาม	อินทร์บุรี	สิงห์บุรี	สสน.
184	1107582	เสนา (ทุ่งบางบาล-บ้านแพน)	14.33	100.41	เสนา	เสนา	พระนครศรีอยุธยา	สสน.
185	1108707	สะพานข้ามแม่น้ำน้อย (ทุ่งผักไห่)	14.50	100.37	หน้าโคก	ผักไห่	พระนครศรีอยุธยา	สสน.
186	2	คลองแสนแสบ บางกะปิ	13.76	100.62	หัวหมาก	บางกะปิ	กรุงเทพมหานคร	สสน.
187	4	สะพานกรุงเทพ	13.70	100.49	บางคอแหลม	บางคอแหลม	กรุงเทพมหานคร	สสน.
188	5	คลองมหาสวัสดิ บางกรวย-สวนผัก	13.80	100.44	ตลิ่งชัน	ตลิ่งชัน	กรุงเทพมหานคร	สสน.
189	10	คลองภาษีเจริญ เพชรเกษม69	13.69	100.38	หนองแขม	หนองแขม	กรุงเทพมหานคร	สสน.
190	11	คลองลาดพร้าว ท้ายปตร.คลอง2	13.92	100.63	สายไหม	สายไหม	กรุงเทพมหานคร	สสน.
191	14	คลองทวีวัฒนา ท้ายปตร.ทวีวัฒนา	13.80	100.33	ศาลาธรรมสพน์	ทวีวัฒนา	กรุงเทพมหานคร	สสน.
192	18	อบต.แหลมฟ้าผ่า	13.55	100.54	แหลมฟ้าผ่า	พระสมุทรเจดีย์	สมุทรปราการ	สสน.
193	23	คลองอ้อมนนท์ บางใหญ่ (ถนนบางกรวย-ไทรน้อย)	13.87	100.44	บางรักใหญ่	บางบัวทอง	นนทบุรี	สสน.
194	24	คลองพระพิมล (ไทรน้อย)	13.97	100.32	ไทรน้อย	ไทรน้อย	นนทบุรี	สสน.
195	25	อบต.ราษฎร์นิยม	14.10	100.32	ราษฎร์นิยม	ไทรน้อย	นนทบุรี	สสน.
196	28	รร.วัดอู่ข้าว	14.19	100.75	คลองเจ็ด	คลองหลวง	ปทุมธานี	สสน.
197	29	คลองระพีพัฒน์แยกตก	14.21	100.74	วังจุฬา	วังน้อย	พระนครศรีอยุธยา	สสน.
198	31	ฟิวเจอร์ฯรังสิต	13.99	100.63	ประชาธิปัตย์	ธัญบุรี	ปทุมธานี	สสน.
199	34	ท้ายไซฟอน ปตร.พระธรรมราชา	14.08	100.89	บึงน้ำรักษ์	ธัญบุรี	ปทุมธานี	สสน.
200	35	อบต.บึงชำอ้อ	14.16	100.80	บึงชำอ้อ	หนองเสือ	ปทุมธานี	สสน.
201	36	คลองระพีพัฒน์แยกใต้ หนองเสือ	14.22	100.89	ศาลาครุ	หนองเสือ	ปทุมธานี	สสน.

ลำดับ	รหัสสถานี	ชื่อสถานี	ละติจูด	ลองจิจูด	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	หน่วยงาน
202	39	พระนครศรีอยุธยา	14.37	100.53	บ้านป้อม	พระนครศรีอยุธยา	พระนครศรีอยุธยา	สสน.
203	43	อบต.หนองขนาก	14.51	100.74	หนองขนาก	ท่าเรือ	พระนครศรีอยุธยา	สสน.
204	46	บางไทร	14.12	100.54	โพแตง	บางไทร	พระนครศรีอยุธยา	สสน.
205	47	คลองบางบาล	14.42	100.48	บางชะนี	บางบาล	พระนครศรีอยุธยา	สสน.
206	48	คลองบางหลวง	14.42	100.44	บางหลวงโดด	บางบาล	พระนครศรีอยุธยา	สสน.
207	49	บางปะอิน	14.30	100.57	บ้านรุน	พระนครศรีอยุธยา	พระนครศรีอยุธยา	สสน.
208	51	ที่ทำการกำนัน ตำบลลาดชิด	14.44	100.36	ลาดชิด	ผักไห่	พระนครศรีอยุธยา	สสน.
209	54	คลองพระยาบรรลือ	14.16	100.31	ลาดบัวหลวง	ลาดบัวหลวง	พระนครศรีอยุธยา	สสน.
210	58	เมืองอ่างทอง	14.58	100.45	โพสะ	เมืองอ่างทอง	อ่างทอง	สสน.
211	59	อบต.บ้านพราน	14.70	100.30	บ้านพราน	แสวงหา	อ่างทอง	สสน.
212	60	ทต.โคกตูม	14.81	100.79	โคกตูม	เมืองลพบุรี	ลพบุรี	สสน.
213	61	เมืองลพบุรี	14.76	100.60	โพธิ์เก้าต้น	เมืองลพบุรี	ลพบุรี	สสน.
214	65	อบต.ชอนสารเดช	15.18	100.68	ชอนสารเดช	หนองม่วง	ลพบุรี	สสน.
215	68	พรหมบุรี	14.79	100.45	บางน้ำเชี่ยว	พรหมบุรี	สิงห์บุรี	สสน.
216	71	อินทร์บุรี	15.01	100.33	อินทร์บุรี	อินทร์บุรี	สิงห์บุรี	สสน.
217	72	อบต.โพธิ์ชัย	15.00	100.42	โพธิ์ชัย	อินทร์บุรี	สิงห์บุรี	สสน.
218	79	สะพานคง-ศุข ศรีสวัสดิ์	15.23	100.08	หาดท่าเสา	เมืองชัยนาท	ชัยนาท	สสน.
219	80	สะพานธรรมจักร (วัดธรรมามูล)	15.25	100.08	ธรรมามูล	เมืองชัยนาท	ชัยนาท	สสน.
220	81	ทต.คุ้งสำเภา	15.31	100.08	คุ้งสำเภา	มโนรมย์	ชัยนาท	สสน.
221	83	ปตร.มโนรมย์	15.33	100.11	วัดโคก	มโนรมย์	ชัยนาท	สสน.
222	88	ทต.สรรพยา	15.13	100.25	สรรพยา	สรรพยา	ชัยนาท	สสน.
223	89	สรรพยา	15.11	100.27	โพนางดำออก	สรรพยา	ชัยนาท	สสน.
224	92	สรรคบุรี (แม่น้ำน้อย)	15.06	100.16	เที่ยงแท้	สรรคบุรี	ชัยนาท	สสน.
225	103	คลองแม่น้ำใน	14.30	100.95	หนองหมู	วิหารแดง	สระบุรี	สสน.
226	104	อบต.เจริญธรรม	14.38	101.00	เจริญธรรม	วิหารแดง	สระบุรี	สสน.

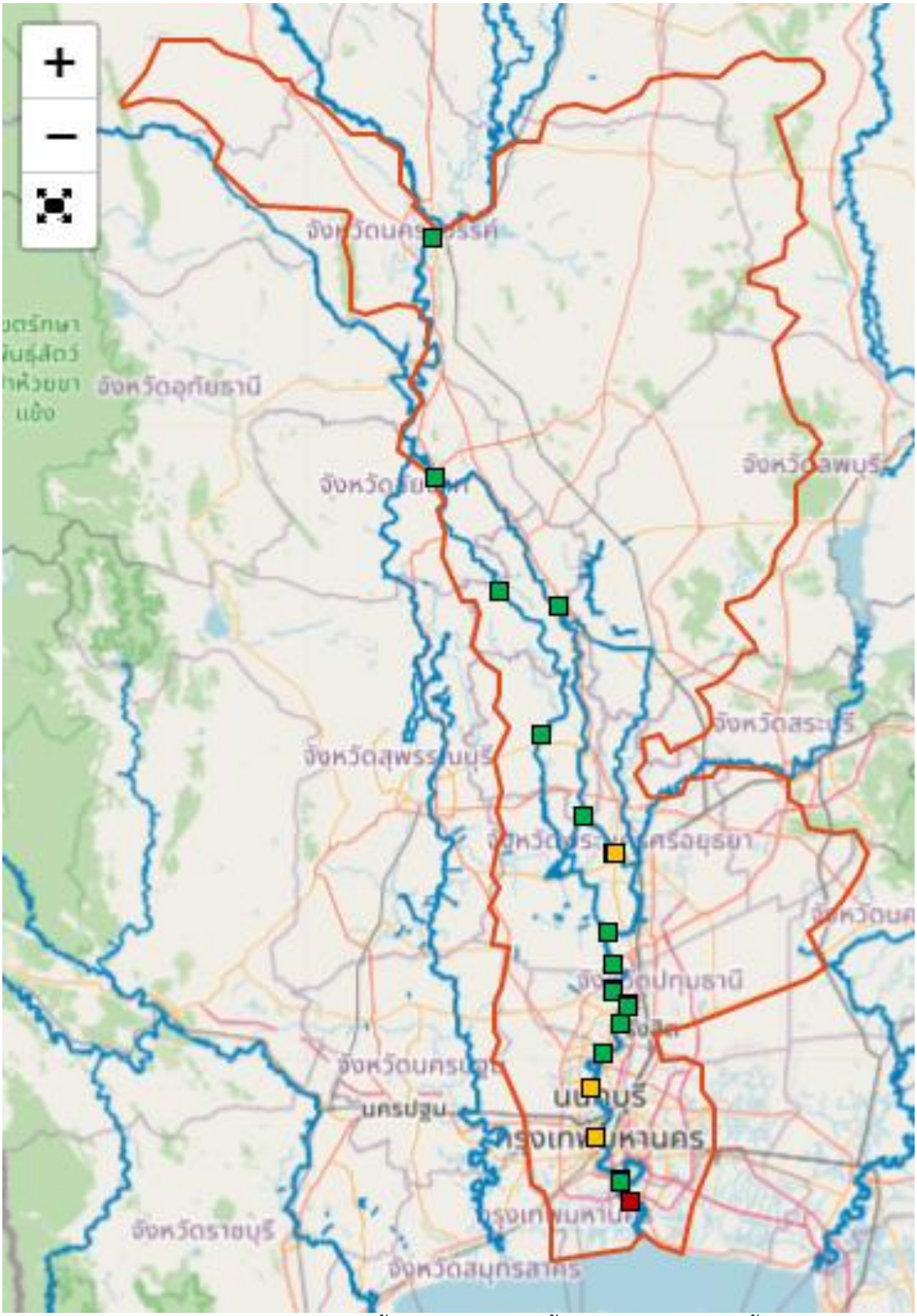

รูปที่ 4.2.2-2 การแสดงตำแหน่งที่ตั้งสถานีวัดน้ำท่าในเว็ปไซต์คลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ

ตารางที่ 4.2.2-2 รายละเอียดของสถานีวัดน้ำท่า

ลำดับ	รหัส	ชื่อสถานี	ละติจูด	ลองจิจูด	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	หน่วยงาน
1	CPY015	สะพานกรุงเทพ	13.70	100.49	บางคอแหลม	บางคอแหลม	กรุงเทพมหานคร	สสน.
2	C.12	กรมชลประทานสามเสน	13.79	100.51	ถนนนครไชยศรี	ดุสิต	กรุงเทพมหานคร	ชป.
3	CPY014	สะพานนวลฉวี	13.95	100.54	บางขะแยง	เมืองปทุมธานี	ปทุมธานี	สสน.
4	CPY013	บางไทร	14.12	100.54	โพแตง	บางไทร	พระนครศรีอยุธยา	สสน.
5	C.35	บ้านป้อม	14.37	100.53	บ้านป้อม	พระนครศรีอยุธยา	พระนครศรีอยุธยา	ชป.
6	S.5	สะพานปรีดี-ธำรง	14.36	100.58	หอรัตนไชย	พระนครศรีอยุธยา	พระนครศรีอยุธยา	ชป.
7	CPY012	บางปะอิน	14.30	100.57	บ้านรุน	พระนครศรีอยุธยา	พระนครศรีอยุธยา	สสน.
8	C.7A	บ้านบางแก้ว	14.59	100.45	ตลาดหลวง	เมืองอ่างทอง	อ่างทอง	ชป.
9	CPY011	พระนครศรีอยุธยา	14.37	100.53	บ้านป้อม	พระนครศรีอยุธยา	พระนครศรีอยุธยา	สสน.
10	BKK008	คลองแสนแสบ บางกะปิ	13.76	100.62	หัวหมาก	บางกะปิ	กรุงเทพมหานคร	สสน.
11	LBI001	บางปะหัน	14.43	100.56	ขยาย	บางปะหัน	พระนครศรีอยุธยา	สสน.
12	CPY008	เมืองอ่างทอง	14.58	100.45	โพสะ	เมืองอ่างทอง	อ่างทอง	สสน.
13	BKK003	คลองมหาสวัสดิ บางกรวย-สวนผัก	13.80	100.44	ตลิ่งชัน	ตลิ่งชัน	กรุงเทพมหานคร	สสน.
14	FROC01	ฟิวเจอร์ฯรังสิต	13.99	100.63	ประชาธิปัตย์	ธัญบุรี	ปทุมธานี	สสน.
15	BKK007	คลองอ้อมนนท์ บางใหญ่ (ถนนบางกรวย-ไทรน้อย)	13.87	100.44	บางรักใหญ่	บางบัวทอง	นนทบุรี	สสน.
16	C.3	บ้านบางพุดทรา	14.90	100.40	บางพุทรา	เมืองสิงห์บุรี	สิงห์บุรี	ชป.
17	BKK018	คลองพระพิมล (ไทรน้อย)	13.97	100.32	ไทรน้อย	ไทรน้อย	นนทบุรี	สสน.
18	HDA005	วัดขนอนใต้	14.29	100.61	คุ้งลาน	บางปะอิน	พระนครศรีอยุธยา	สสน.
19	BKK001	คลองลาดพร้าว ท้ายปตร.คลอง2	13.92	100.63	สายไหม	สายไหม	กรุงเทพมหานคร	สสน.
20	BKK004	คลองทวีวัฒนา ท้ายปตร.ทวีวัฒนา	13.80	100.33	ศาลาธรรมสพน์	ทวีวัฒนา	กรุงเทพมหานคร	สสน.
21	CPY017	เสนา	14.32	100.38	เจ้าเสด็จ	เสนา	พระนครศรีอยุธยา	สสน.
22	BKK005	คลองภาษีเจริญ เพชรเกษม69	13.69	100.38	หนองแขม	หนองแขม	กรุงเทพมหานคร	สสน.
23	BKK019	คลองนราภิรมย์ (บางเลน)	13.88	100.29	หนองเพรางาย	ไทรน้อย	นนทบุรี	สสน.
24	GLF001	ป้อมพระจุลจอมเกล้า	13.57	100.57	แหลมฟ้าผ่า	พระสมุทรเจดีย์	สมุทรปราการ	สสน.
25	CPY010	คลองบางบาล	14.42	100.48	บางชะนี	บางบาล	พระนครศรีอยุธยา	สสน.
26	LBI002	เมืองลพบุรี	14.76	100.60	โพธิ์เก้าต้น	เมืองลพบุรี	ลพบุรี	สสน.
27	TCP003	ปตร.ลาดชะโด (ทุ่งผักไห่)	14.46	100.37	อมฤต	ผักไห่	พระนครศรีอยุธยา	สสน.
28	CAN001	คลองระพีพัฒน์แยกตก	14.21	100.74	วังจุฬา	วังน้อย	พระนครศรีอยุธยา	สสน.
29	FROC02	ท้ายไซฟอน ปตร.พระธรรมราชา	14.08	100.89	บึงน้ำรักษ์	ธัญบุรี	ปทุมธานี	สสน.
30	BKK013	คลองระพีพัฒน์แยกใต้ หนองเสือ	14.22	100.89	ศาลาครุ	หนองเสือ	ปทุมธานี	สสน.
31	BKK021	คลองลาดพร้าว วัดบางบัว	13.85	100.59	เสนานิคม	จตุจักร	กรุงเทพมหานคร	สสน.
32	TCP012	เสนา (ทุ่งบางบาล-บ้านแพน)	14.33	100.41	เสนา	เสนา	พระนครศรีอยุธยา	สสน.
33	TCP001	ปตร.ปากคลองส่งน้ำสาย 4 (ทุ่งเจ้าเจ็ด)	14.32	100.39	เจ้าเจ็ด	เสนา	พระนครศรีอยุธยา	สสน.
34	TCP004	ปตร.ลาดชิด (ทุ่งผักไห่)	14.44	100.36	ลาดชิด	ผักไห่	พระนครศรีอยุธยา	สสน.
35	TCP005	ปตร.บางแก้ว (ทุ่งผักไห่)	14.44	100.37	ลาดชิด	ผักไห่	พระนครศรีอยุธยา	สสน.

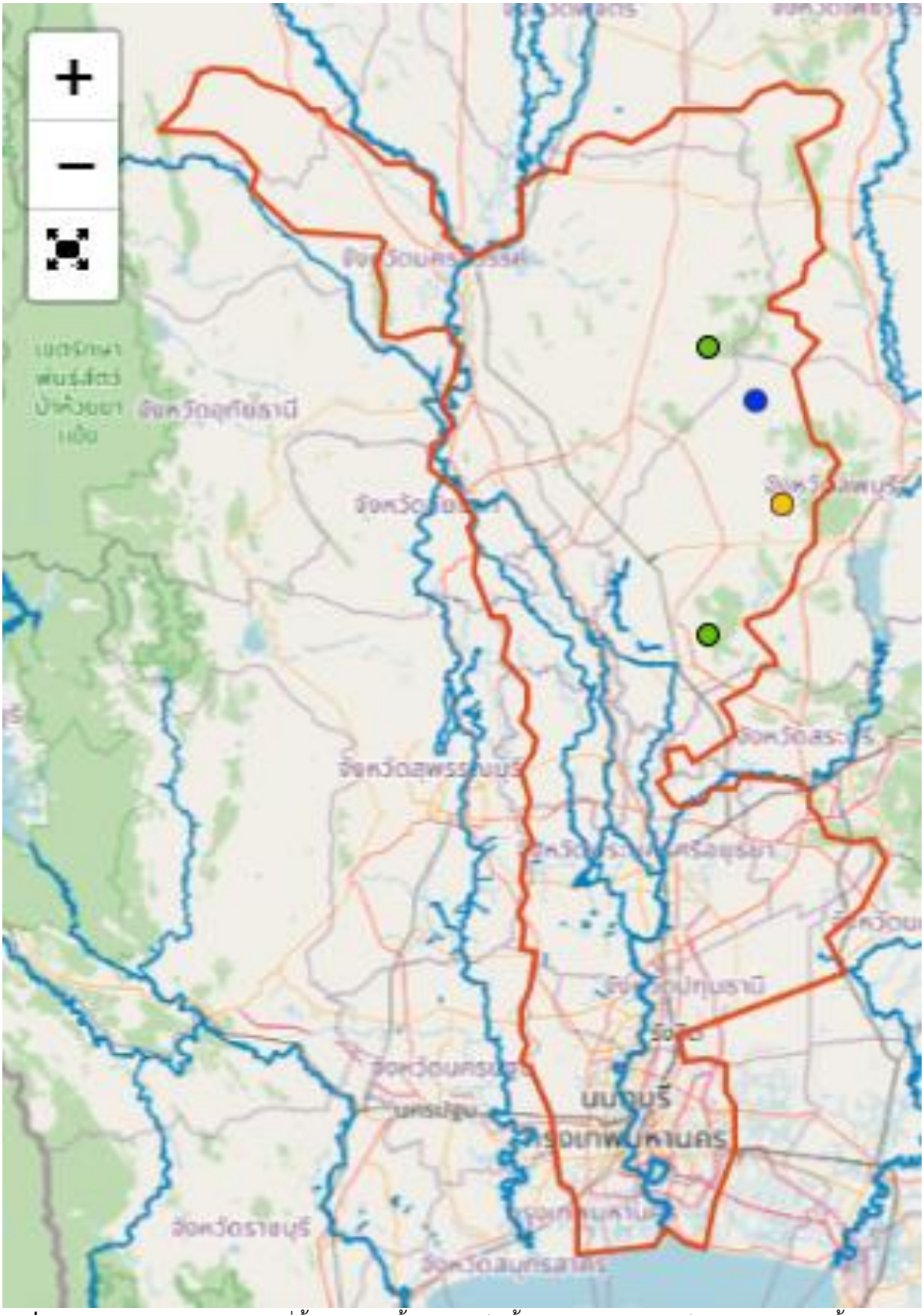
ลำดับ	รหัส	ชื่อสถานี	ละติจูด	ลองจิจูด	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	หน่วยงาน
36	TCP010	ทรบ. ปากคลองห้าวา (ทุ่งท่าวุ้ง)	14.82	100.58	บางขันหมาก	เมืองลพบุรี	ลพบุรี	สสน.
37	TCP011	สถานีสูบน้ำคลองระบายชัยนาท-ป่าสัก 2 (ทุ่งเชียงราก)	15.05	100.32	ท่างาม	อินทร์บุรี	สิงห์บุรี	สสน.
38	TCP009	สถานีสูบน้ำปากคลองสระตาแวว (ทุ่งซ้ายคลองชัยนาท)	14.95	100.59	พุคา	บ้านหมี่	ลพบุรี	สสน.
39	TCP008	สถานีสูบน้ำปากคลองสายห้วยแก้ว (ทุ่งซ้ายคลองชัยนาท)	15.08	100.55	หนองเมือง	บ้านหมี่	ลพบุรี	สสน.
40	HDA004	คลองช่องสะเดา	14.34	100.67	อุทัย	อุทัย	พระนครศรีอยุธยา	สสน.
41	AIT001	อโศก	13.74	100.56	คลองเตยเหนือ	วัฒนา	กรุงเทพมหานคร	สสน.
42	TCP006	ปตร กุฎิ (ทุ่งป่าโมก)	14.41	100.40	กุฎี	ผักไห่	พระนครศรีอยุธยา	สสน.
43	CPY006	อินทร์บุรี	15.01	100.33	อินทร์บุรี	อินทร์บุรี	สิงห์บุรี	สสน.
44	C.13	ท้ายเขื่อนเจ้าพระยา	15.16	100.19	บางหลวง	สรรพยา	ชัยนาท	ชป.
45	CPY004	สะพานธรรมจักร (วัดธรรมามูล)	15.25	100.08	ธรรมามูล	เมืองชัยนาท	ชัยนาท	สสน.
46	THA002	สรรคบุรี (แม่น้ำน้อย)	15.06	100.16	เที่ยงแท้	สรรคบุรี	ชัยนาท	สสน.
47	CPY001	สะพานเดชาติวงศ์	15.69	100.12	ปากน้ำโพ	เมืองนครสวรรค์	นครสวรรค์	สสน.
48	THA001	สะพานคง-ศุข ศรีสวัสดิ์	15.23	100.08	หาดท่าเสา	เมืองชัยนาท	ชัยนาท	สสน.
49	CPY002	พยุหะคีรี	15.43	100.13	น้ำทรง	พยุหะคีรี	นครสวรรค์	สสน.
50	CPY003	ปตร.มโนรมย์	15.33	100.11	วัดโคก	มโนรมย์	ชัยนาท	สสน.
51	C.2	ค่ายจิรประวัติ	15.67	100.11	ปากน้ำโพ	เมืองนครสวรรค์	นครสวรรค์	ชป.

รูปที่ 4.2.2-3 การแสดงตำแหน่งที่ตั้งสถานีวัดคุณภาพน้ำในเว็บไซต์คลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ

ตารางที่ 4.2.2-3 รายละเอียดของสถานีวัดน้ำคุณภาพ

ลำดับ	ชื่อสถานี	แม่น้ำ	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด
1	สถานีวัดโพธิ์แตงเหนือ	แม่น้ำเจ้าพระยา	โพแตง	บางไทร	พระนครศรีอยุธยา
2	สถานีวัดมะขาม	แม่น้ำเจ้าพระยา	บ้านกลาง	เมืองปทุมธานี	ปทุมธานี
3	สถานีสำแล	คลองเชียงรากใหญ่	บ้านกระแชง	เมืองปทุมธานี	ปทุมธานี
4	สถานีป่าโมก	แม่น้ำเจ้าพระยา	บางเสด็จ	ป่าโมก	อ่างทอง
5	สถานีบางไทร	แม่น้ำเจ้าพระยา	ราชคราม	บางไทร	พระนครศรีอยุธยา
6	สถานีปากเกร็ด	แม่น้ำเจ้าพระยา	บางตะไนย์	ปากเกร็ด	นนทบุรี
7	สถานีวัดไผ่ล้อม	แม่น้ำเจ้าพระยา	บ้านงิ้ว	สามโคก	ปทุมธานี
8	สถานีสำแล	คลองเชียงรากใหญ่	กระแชง	สามโคก	ปทุมธานี
9	สถานีนครสวรรค์	แม่น้ำเจ้าพระยา	ปากน้ำโพ	เมืองนครสวรรค์	นครสวรรค์
10	สถานีสามโคก	แม่น้ำเจ้าพระยา	บางเตย	สามโคก	ปทุมธานี
11	สถานีสมุทรปราการ	แม่น้ำเจ้าพระยา	บางหญ้าแพรก	พระประแดง	สมุทรปราการ
12	สถานีสิงห์บุรี	แม่น้ำเจ้าพระยา	บางมัญ	เมืองสิงห์บุรี	สิงห์บุรี
13	สถานีชัยนาท	แม่น้ำเจ้าพระยา	ในเมือง	เมืองชัยนาท	ชัยนาท
14	สถานีโพธิ์ทอง	แม่น้ำน้อย	โพธิ์รังนก	โพธิ์ทอง	อ่างทอง
15	สถานีบางระจัน	แม่น้ำน้อย	เชิงกลัด	บางระจัน	สิงห์บุรี
16	สถานีบางบาล	แม่น้ำเจ้าพระยา	บ้านป้อม	พระนครศรีอยุธยา	พระนครศรีอยุธยา
17	สถานีสะพานพระนั่งเกล้า	แม่น้ำเจ้าพระยา	ไทรม้า	เมืองนนทบุรี	นนทบุรี
18	สถานีรพ. ศิริราช	แม่น้ำเจ้าพระยา	ศิริราช	บางกอกน้อย	กรุงเทพมหานคร
19	สถานีอยุธยา	แม่น้ำเจ้าพระยา	บ้านป้อม	พระนครศรีอยุธยา	พระนครศรีอยุธยา
20	สถานีคลองลัดโพธิ์	แม่น้ำเจ้าพระยา	ทรงคนอง	พระประแดง	สมุทรปราการ
21	สถานีโรงไฟฟ้าพระนครใต้	แม่น้ำเจ้าพระยา	ปากคลองบางปลากด	พระสมุทรเจดีย์	สมุทรปราการ

รูปที่ 4.2.2-4 การแสดงตำแหน่งที่ตั้งสถานีวัดน้ำในอ่างเก็บน้ำใหญ่และกลางในเว็ปไซต์คลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ

ตารางที่ 4.2.2-4 รายละเอียดของสถานีวัดน้ำในอ่างเก็บน้ำ

ลำดับ	ชื่อแหล่งน้ำ	ที่ตั้ง					ประเภท	ความจุ (ล้าน ลบ.ม.)	หน่วยงานรับผิดชอบ
		ละติจูด	ลองจิจูด	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด			
1	เขื่อนภูมิพล	17.24	98.97	บ้านนา	สามเงา	ตาก	ใหญ่	13,462	กฟผ.
2	เขื่อนสิริกิติ์	17.77	100.57	ผาเลือด	ท่าปลา	อุตรดิตถ์	ใหญ่	9510	กฟผ.
3	เขื่อนแควน้อย บำรุงแดน	17.18	100.41	คันโช้ง	วัดโบสถ์	พิษณุโลก	ใหญ่	939	ชป.
4	เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์	14.85	101.08	หนองบัว	พัฒนานิคม	ลพบุรี	ใหญ่	960	ชป.
5	อ่างเก็บน้ำห้วยใหญ่	15.49	100.81	ตะคร้อ	ไพศาลี	นครสวรรค์	กลาง	11.87	ชป.
6	อ่างเก็บน้ำห้วยโป่ง	14.96	100.68	ห้วยโป่ง	โคกสำโรง	ลพบุรี	กลาง	2.07	ชป.
7	อ่างเก็บน้ำห้วยใหญ่ (วังแขม)	15.25	100.88	มหาโพธิ์	สระโบสถ์	ลพบุรี	กลาง	12	ชป.
8	อ่างเก็บน้ำ เขาพระ 2	15.85	100.67	หนองบัว	หนองบัว	นครสวรรค์	กลาง	2	อปท.
9	หนองอ้ายเหล็ก	14.69	100.39	บางเจ้าฉ่า	โพธิ์ทอง	อ่างทอง	กลาง	3	ชป.
10	หนองน้ำ	14.69	100.37	โคกพุทรา	โพธิ์ทอง	อ่างทอง	กลาง	3	ชป.
11	หนองโคกพุทรา	14.71	100.36	หนองแม่ไก่	โพธิ์ทอง	อ่างทอง	กลาง	4	ชป.

2) การกำหนดเกณฑ์เฝ้าระวังสถานีหลัก

1. สถานีวัดน้ำฝน

เกณฑ์ปริมาณฝนสะสม 3 วัน ที่เคยตกและทำให้เกิดสถานการณ์น้ำท่วมในพื้นที่ลุ่มน้ำและใช้เกณฑ์ฝนสะสม 15 วัน เพื่อพิจารณาภาวะน้ำแล้ง ตามความหมายฝนทิ้งช่วงของกรมอุตุนิยมวิทยา ซึ่งได้แยกประเภทของสถานีวัดน้ำฝนตามพื้นที่ จุดที่ตั้งสถานีวัดน้ำฝน เป็น 3 ลักษณะคือ ประเภทที่ 1 วัดปริมาณฝนตกในพื้นที่ชุมชน ประเภทที่ 2 วัดปริมาณฝนตกในพื้นที่การเกษตรชนบท และประเภทที่ 3 วัดปริมาณฝนตกในเขตป่าต้นน้ำ โดยใช้เกณฑ์สีเป็นตัวกำหนดสถานการณ์คือ สีเขียว (สถานการณ์ปกติ) สีเหลือง (สถานการณ์เฝ้าระวัง) และสีแดง (สถานการณ์เสี่ยงน้ำท่วม) ตามความเข้มน้ำฝนแสดงใน**รูปที่ 4.2.2-5** และมีตัวอย่างการแสดงข้อมูลในเว็บไซต์ของคลังข้อมูลน้ำแห่งชาติแสดงดัง**รูปที่ 4.2.2-6** โดยเลือกประเภทข้อมูลเป็นฝนรายเดือนและข้อมูลดังกล่าวจะแสดงรายละเอียดข้อมูลทั้งฝนตรวจวัดรายวันและปริมาณฝนรายวันสะสม

ปริมาณฝนสะสม (มม.)			เกณฑ์สี	เกณฑ์สถานการณ์	เกณฑ์ฝนสะสม
ประเภท 1 พื้นที่ชุมชน	ประเภท 2 พื้นที่การเกษตรชนบท	ประเภท 3 พื้นที่ป่าต้นน้ำ			
มากกว่า 150	มากกว่า 200	มากกว่า 250	แดง	เสี่ยงน้ำท่วม	3 วัน
มากกว่า 90 ถึง 150	มากกว่า 120 ถึง 200	มากกว่า 150 ถึง 250	เหลือง	เฝ้าระวังน้ำท่วม	
มากกว่า 35 ถึง 90	มากกว่า 35 ถึง 120	มากกว่า 35 ถึง 150	เขียว	ปกติ	
มากกว่า 15 ถึง 35			เหลือง	เฝ้าระวังน้ำแล้ง	15 วัน
0 ถึง 15			แดง	เสี่ยงน้ำแล้ง	

ที่มา : กองบริหารจัดการลุ่มน้ำ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

รูปที่ 4.2.2-5 เกณฑ์เฝ้าระวังสถานีวัดน้ำฝน

รูปที่ 4.2.2-6 ตัวอย่างการแสดงข้อมูลปริมาณฝนในเว็บไซต์คลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ

2. สถานีวัดน้ำท่า

เกณฑ์การใช้สีในการจำแนกระดับความรุนแรงของปริมาณน้ำในลำน้ำ ซึ่งใช้สีแสดงสถานะของปริมาณน้ำในลำน้ำ ดังนี้

สีเขียว - *ปกติ* คือ ปริมาณน้ำในลำน้ำอยู่ระหว่าง 30-80% ของระดับตลิ่งต่ำ

สีเหลือง - *เฝ้าระวังน้ำมาก* คือ ปริมาณน้ำในลำน้ำอยู่ระหว่าง 80-100% ของระดับตลิ่งต่ำ

เฝ้าระวังน้ำน้อย คือ ปริมาณน้ำในลำน้ำอยู่ระหว่าง 20-30% ของระดับตลิ่งต่ำ

สีแดง - *วิกฤตน้ำมาก* คือ ปริมาณน้ำในลำน้ำมากกว่า 100% ของระดับตลิ่งต่ำ

วิกฤตน้ำน้อย คือ ปริมาณน้ำในลำน้ำน้อยกว่า 20% ของระดับตลิ่งต่ำ

โดยที่ตัวอย่างรายละเอียดของข้อมูลตรวจวัดระดับน้ำในเว็บไซต์คลังข้อมูลน้ำแห่งชาติแสดงดัง**รูปที่ 4.2.2-7** ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีความถี่ในการบันทึกค่าทุก 10 นาที และระดับน้ำอ้างอิงจำแนกตามระดับความรุนแรงของปริมาณน้ำแสดงดัง**ตารางที่ 4.2.2-5**

*สามารถซูมกราฟได้ โดยคลิกเมาส์ซ้ายค้างลากคลุมบนกราฟในช่วงเวลาที่ต้องการซูม

รูปที่ 4.2.2-7 ตัวอย่างการแสดงข้อมูลระดับน้ำในเว็บไซต์คลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ

ตารางที่ 4.2.2-5 ระดับน้ำอ้างอิงจำแนกตามระดับความรุนแรงของปริมาณน้ำ

รหัสสถานี	ชื่อสถานี	ระดับตลิ่งต่ำสุด (ม.รทก.)	ระดับท้องน้ำ (ม.รทก.)	น้อยกว่า 20%	20 – 30 (%)	30 – 80 (%)	80 – 100 (%)	มากกว่า 100%
CPY015	สะพานกรุงเทพ	2.16	-15.70	-12.13	-12.13 - -10.34	-10.34 - -1.41	-1.41 - 2.16	2.16
C.12	กรมชลประทานสามเสน	2.26	-14.52	-11.16	-11.16 - -9.49	-9.49 - -1.10	-1.10 - 2.26	2.26
CPY014	สะพานนวลฉวี	2.50	-13.31	-10.14	-10.14 - -8.56	-8.56 - -0.66	-0.66 - 2.50	2.50
CPY013	บางไทร	2.68	-11.28	-8.49	-8.49 - -7.09	-7.09 - -0.11	-0.11 - 2.68	2.68
C.35	บ้านป้อม	4.35	-9.25	-6.53	-6.53 - -5.17	-5.17 - 1.63	1.63 - 4.35	4.35
S.5	สะพานปรีดี-ธำรง	4.70	-8.59	-5.93	-5.93 - -4.60	-4.60 - 2.04	2.04 - 4.70	4.70
CPY012	บางปะอิน	2.62	-8.59	-6.34	-6.34 - -5.22	-5.22 - 0.38	0.38 - 2.62	2.62
C.7A	บ้านบางแก้ว	10.00	-6.73	-3.38	-3.38 - -1.71	-1.71 - 6.65	6.65 – 10.00	10.00
CPY011	พระนครศรีอยุธยา	5.06	-5.52	-3.40	-3.40 - -2.35	-2.35 - 2.94	2.94 - 5.06	5.06
BKK008	คลองแสนแสบ บางกะปิ	0.88	-5.37	-4.12	-4.12 - -3.49	-3.49 - -0.37	-0.37 - 0.88	0.88
LBI001	บางปะหัน	4.69	-4.42	-2.59	-2.59 - -1.68	-1.68 - 2.87	2.87 - 4.69	4.69
CPY008	เมืองอ่างทอง	8.78	-4.40	-1.76	-1.76 - -0.45	-0.45 - 6.14	6.14 - 8.78	8.78
BKK003	คลองมหาสวัสดิ บางกรวย-สวนผัก	2.07	-3.10	-2.07	-2.07 - -1.55	-1.55 - 1.04	1.04 - 2.07	2.07
FROC01	ฟิวเจอร์ฯรังสิต	1.80	-2.91	-1.97	-1.97 - -1.50	-1.50 - 0.86	0.86 - 1.80	1.80
BKK007	คลองอ้อมนนท์ บางใหญ่ (ถนนบางกรวย-ไทรน้อย)	1.85	-2.72	-1.80	-1.80 - -1.35	-1.35 - 0.94	0.94 - 1.85	1.85
C.3	บ้านบางพุดทรา	13.40	-2.29	0.85	0.85 - 2.42	2.42 - 10.26	10.26 - 13.40	13.40
BKK018	คลองพระพิมล (ไทรน้อย)	4.05	-2.04	-0.82	-0.82 - -0.21	-0.21 - 2.83	2.83 - 4.05	4.05

รหัสสถานี	ชื่อสถานี	ระดับตลิ่งต่ำสุด (ม.รทก.)	ระดับท้องน้ำ (ม.รทก.)	น้อยกว่า 20%	20 – 30 (%)	30 – 80 (%)	80 – 100 (%)	มากกว่า 100%
HDA005	วัดขนอนใต้	2.54	-1.97	-1.07	-1.07 - -0.61	-0.61 - 1.64	1.64 - 2.54	2.54
BKK001	คลองลาดพร้าว ท้ายปตร.คลอง2	2.56	-1.90	-1.01	-1.01 - -0.56	-0.56 - 1.67	1.67 - 2.56	2.56
BKK004	คลองทวีวัฒนา ท้ายปตร.ทวีวัฒนา	1.42	-1.84	-1.18	-1.18 - -0.86	-0.86 - 0.77	0.77 - 1.42	1.42
CPY017	เสนา	3.59	-1.65	-0.60	-0.60 - -0.08	-0.08 - 2.54	2.54 - 3.59	3.59
BKK005	คลองภาษีเจริญ เพชรเกษม69	1.42	-1.61	-1.00	-1.00 - -0.70	-0.70 - 0.82	0.82 - 1.42	1.42
BKK019	คลองนราภิรมย์ (บางเลน)	3.96	-1.59	-0.48	-0.48 - 0.07	0.07 - 2.85	2.85 - 3.96	3.96
GLF001	ป้อมพระจุลจอมเกล้า	1.86	-1.57	-0.89	-0.89 - -0.54	-0.54 - 1.17	1.17 - 1.86	1.86
CPY010	คลองบางบาล	5.84	-1.18	0.23	0.23 - 0.93	0.93 - 4.44	4.44 - 5.84	5.84
LBI002	เมืองลพบุรี	6.52	-0.83	0.64	0.64 - 1.38	1.38 - 5.05	5.05 - 6.52	6.52
TCP003	ปตร.ลาดชะโด (ทุ่งผักไห่)	5.00	-0.80	0.36	0.36 - 0.94	0.94 - 3.84	3.84 – 5.00	5.00
CAN001	คลองระพีพัฒน์แยกตก	4.56	-0.64	0.40	0.40 - 0.92	0.92 - 3.52	3.52 - 4.56	4.56
FROC02	ท้ายไซฟอน ปตร.พระธรรมราชา	2.67	-0.60	0.06	0.06 - 0.38	0.38 - 2.02	2.02 - 2.67	2.67
BKK013	คลองระพีพัฒน์แยกใต้ หนองเสือ	3.96	-0.58	0.33	0.33 - 0.78	0.78 - 3.05	3.05 - 3.96	3.96
BKK021	คลองลาดพร้าว วัดบางบัว	2.20	-0.33	0.18	0.18 - 0.43	0.43 - 1.69	1.69 - 2.20	2.20
TCP012	เสนา (ทุ่งบางบาล-บ้านแพน)	3.00	0.00	0.60	0.60 - 0.90	0.90 - 2.40	2.40 – 3.00	3.00
TCP001	ปตร.ปากคลองส่งน้ำสาย 4 (ทุ่งเจ้าเจ็ด)	3.45	0.00	0.69	0.69 - 1.04	1.04 - 2.76	2.76 - 3.45	3.45
TCP004	ปตร.ลาดชิด (ทุ่งผักไห่)	5.00	0.00	1.00	1.00 - 1.50	1.50 - 4.00	4.00 - 5.00	5.00
TCP005	ปตร.บางแก้ว (ทุ่งผักไห่)	5.00	0.00	1.00	1.00 - 1.50	1.50 – 4.00	4.00 - 5.00	5.00
TCP010	ทรบ. ปากคลองห้าวา (ทุ่งท่าวุ้ง)	8.00	0.00	1.60	1.60 - 2.40	2.40 - 6.40	6.40 - 8.00	8.00
TCP011	สถานีสูบน้ำคลองระบายชัยนาท-ป่าสัก 2 (ทุ่งเชียงราก)	12.30	0.00	2.46	2.46 - 3.69	3.69 - 9.84	9.84 - 12.3	12.30
TCP009	สถานีสูบน้ำปากคลองสระตาแวว (ทุ่งซ้ายคลองชัยนาท)	15.22	0.00	3.04	3.04 - 4.57	4.57 - 12.18	12.18 - 15.22	15.22
TCP008	สถานีสูบน้ำปากคลองสายห้วยแก้ว (ทุ่งซ้ายคลองชัยนาท)	15.44	0.00	3.09	3.09 - 4.63	4.63 - 12.35	12.35 - 15.44	15.44
HDA004	คลองช่องสะเดา	3.03	0.23	0.79	0.79 - 1.07	1.07 - 2.47	2.47 - 3.03	3.03
AIT001	อโศก	2.39	0.50	0.88	0.88 - 1.07	1.07 - 2.01	2.01 - 2.39	2.39
TCP006	ปตร กุฎี (ทุ่งป่าโมก)	7.00	0.50	1.80	1.80 - 2.45	2.45 - 5.70	5.70 - 7.00	7.00
CPY006	อินทร์บุรี	15.10	1.42	4.16	4.16 - 5.53	5.53 - 12.36	12.36 - 15.10	15.10
C.13	ท้ายเขื่อนเจ้าพระยา	16.34	2.08	4.93	4.93 - 6.36	6.36 - 13.49	13.49 - 16.34	16.34
CPY004	สะพานธรรมจักร (วัดธรรมามูล)	17.54	3.12	6.00	6.00 - 7.44	7.44 - 14.66	14.66 - 17.54	17.54
THA002	สรรคบุรี (แม่น้ำน้อย)	14.81	5.45	7.32	7.32 - 8.26	8.26 - 12.94	12.94 - 14.81	14.81
CPY001	สะพานเดชาติวงศ์	26.06	7.88	11.51	11.51 - 13.33	13.33 - 22.42	22.42 - 26.06	26.06
THA001	สะพานคง-ศุข ศรีสวัสดิ์	19.42	10.03	11.91	11.91 - 12.85	12.85 - 17.54	17.54 - 19.42	19.42
CPY002	พยุหะคีรี	21.33	10.18	12.41	12.41 - 13.52	13.52 - 19.10	19.10 - 21.33	21.33
CPY003	ปตร.มโนรมย์	19.61	11.11	12.81	12.81 - 13.66	13.66 - 17.91	17.91 - 19.61	19.61
C.2	ค่ายจิรประวัติ	26.20	13.32	15.90	15.90 - 17.18	17.18 - 23.62	23.62 - 26.20	26.20

3. สถานีตรวจวัดคุณภาพน้ำ

กรมควบคุมมลพิษได้จัดทำเกณฑ์การใช้สีในการจำแนกระดับความรุนแรงของคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน ดัง**ตารางที่ 4.2.2-6** ซึ่งใช้สีแสดงสถานะของคุณภาพน้ำ ดังนี้

สีเขียว - *ปกติ* คือ คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่เกิดผลกระทบต่อสัตว์น้ำ หรือการใช้ประโยชน์ต่างๆ

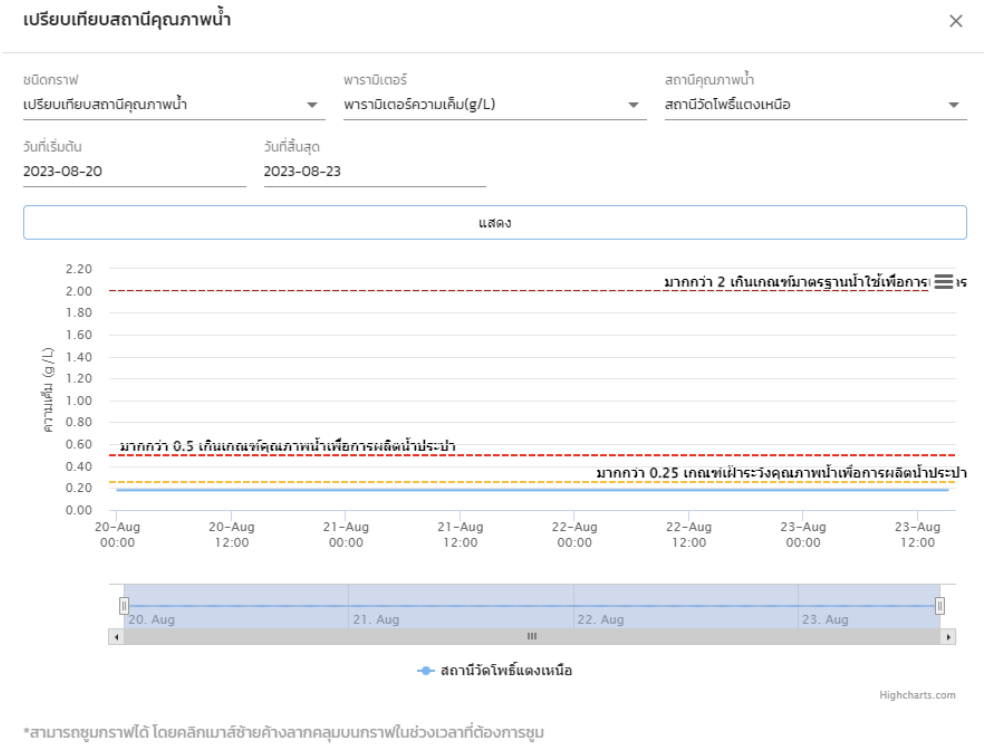
สีเหลือง - เตือน*ภัย* คือ คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ที่เสี่ยงต่อการเกิดผลกระทบต่อสัตว์น้ำ หรือการใช้ประโยชน์ต่างๆ

สีแดง - *วิกฤต* คือ คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ที่เกิดผลกระทบต่อสัตว์น้ำ หรือการใช้ประโยชน์ต่างๆ

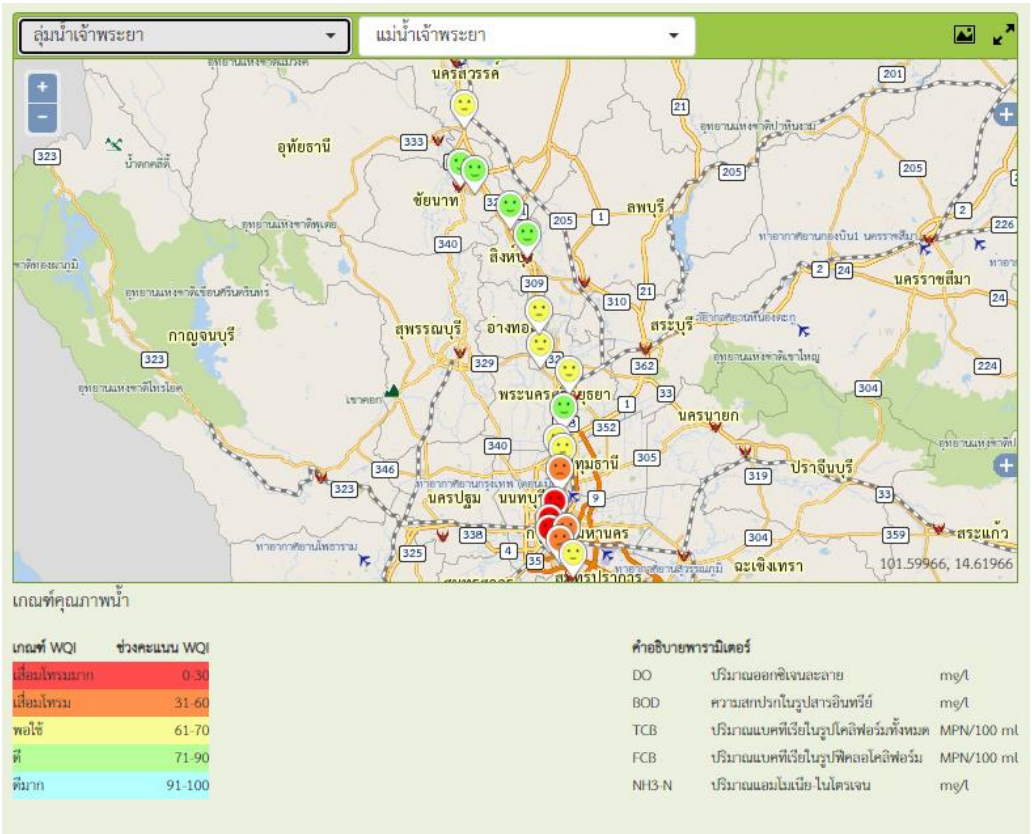
โดยข้อมูลคุณภาพน้ำที่สถานีวัดซึ่งแสดงในเว็ปไซต์คลังข้อมูลน้ำแห่งชาติมีการแสดงข้อมูลรูปแบบเรียลไทม์ในคาบความถี่ทุก 30 นาที แสดง**ดังรูปที่ 4.2.2-8** โดยค่าพารามิเตอร์การตรวจวัดประกอบด้วย 1) ปริมาณออกซิเจนละลาย (DO) 2) ความเป็นกรด-ด่าง (pH) 3) ค่าความเค็ม และ 4) การนำไฟฟ้า แต่อย่างไรก็ตามข้อมูลการตรวจวัดคุณภาพน้ำสามารถเข้าถึงข้อมูลได้จากเว็ปไซต์ของกรมควบคุมมลพิษ “http://iwis.pcd.go.th” ซึ่งมีการแสดงที่ตั้งของสถานีและลักษณะของข้อมูลแสดงดัง**รูปที่ 4.2.2-9** และ**รูปที่ 4.2.2-10** ตามลำดับ ซึ่งมีคาบการแสดงผลการตรวจวัดรายไตรมาส โดยค่าพารามิเตอร์การตรวจวัดประกอบด้วย 1) ปริมาณออกซิเจนละลาย (DO) 2) ค่าความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (BOD) 3) ปริมาณแบคทีเรียในรูปโคลิฟอร์มทั้งหมด (TCB) 4) ปริมาณแบคทีเรียในรูปฟิโคลิฟอร์มทั้งหมด (FCB) 5) ปริมาณแอมโมเนียไนเตรต (NH_3-N) และ ดัชนีคุณภาพน้ำ (WQI)

ตารางที่ 4.2.2-6 การใช้สีในการจำแนกระดับความรุนแรงของคุณภาพน้ำในลำน้ำ

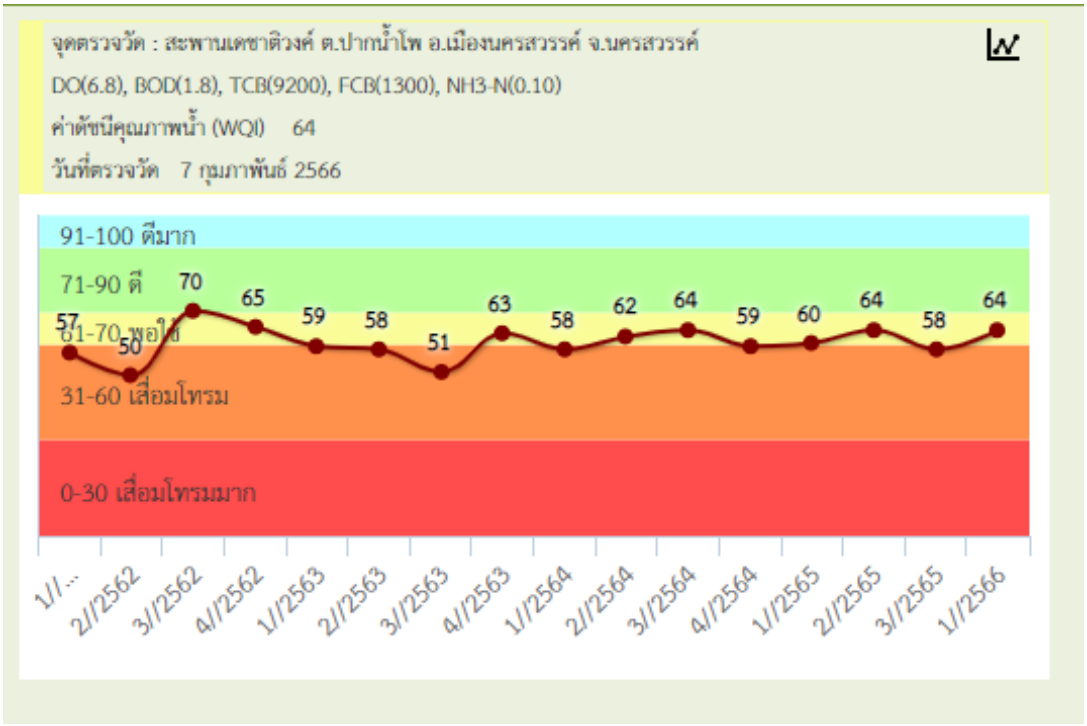
พารามิเตอร์	หน่วย	ปกติ	เตือนภัย	วิกฤต
ปริมาณออกซิเจนละลาย (DO)	มิลลิกรัม/ลิตร	มากกว่า 2.0	1.1 – 2.0	0 – 1.0
ค่าความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (BOD)	มิลลิกรัม/ลิตร	ไม่เกิน 4.0	4.1 - 10	มากกว่า 10
ความเป็นกรด – ด่าง (pH)		5 - 9	4.0 – 4.9/ 9.1 – 10.0	0.0 – 3.9/ 10.1 – 14.0
ความเค็มสำหรับการผลิตน้ำประปา	กรัม/ลิตร	น้อยกว่า 0.25	0.25 – 0.5	มากกว่า 0.5 (น้ำกร่อย)
การนำไฟฟ้าสำหรับการผลิตน้ำประปา	ไมโครโมห์/ซม.	น้อยกว่า 500	500 – 1,000	มากกว่า 1,000 (น้ำกร่อย)
ความเค็มสำหรับการเกษตร	กรัม/ลิตร	น้อยกว่า 2.0	ตั้งแต่ 2 ขึ้นไป	
การนำไฟฟ้าสำหรับการเกษตร	ไมโครโมห์/ซม.	น้อยกว่า 4,000	ตั้งแต่ 4,000 ขึ้นไป	

รูปที่ 4.2.2-8 ตัวอย่างการแสดงข้อมูลคุณภาพน้ำในเว็บไซต์คลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ

รูปที่ 4.2.2-9 ตัวอย่างการแสดงข้อมูลที่ตั้งสถานีวัดคุณภาพน้ำในเว็บไซต์กรมควบคุมมลพิษ

รูปที่ 4.2.2-10 ตัวอย่างการแสดงข้อมูลคุณภาพน้ำในเว็บไซต์กรมควบคุมมลพิษ

4. สถานีวัดน้ำในอ่างเก็บน้ำ

เกณฑ์การบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำพิจารณาจากข้อมูลปริมาตรน้ำร่วมกับโค้งปฏิบัติงานอ่างเก็บน้ำ (Rule Curve) ที่ปรับปรุงใหม่ ปี 2562 มติที่ประชุมคณะอนุกรรมการจัดทำหลักเกณฑ์และมาตรฐานการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ครั้งที่ 2/2562 เมื่อวันจันทร์ที่ 16 ธันวาคม 2562 เห็นชอบหลักเกณฑ์การใช้สีแสดงสถานะของแหล่งน้ำขนาดใหญ่และขนาดกลาง ดังนี้

สีเขียว - *ปกติ* คือ ปริมาณน้ำในแหล่งน้ำอยู่ระหว่าง Lower Rule Curve (LRC) กับ Upper Rule Curve (URC)

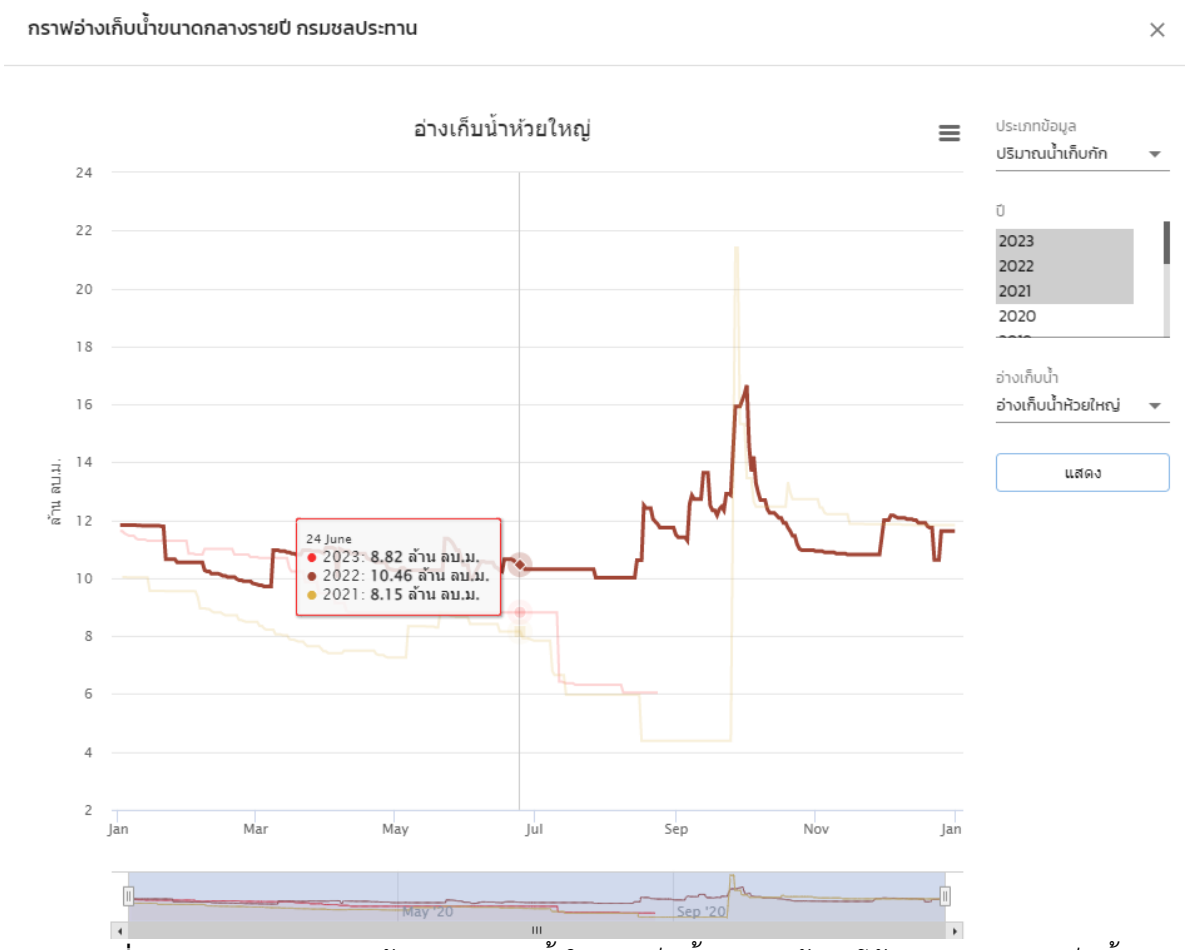
สีเหลือง - *เฝ้าระวังน้ำมาก* คือ ปริมาณน้ำในแหล่งน้ำอยู่ระหว่าง Upper Rule Curve (URC) กับระดับเก็บกักปกติ (รนก.)

เฝ้าระวังน้ำน้อย คือ ปริมาณน้ำในแหล่งน้ำอยู่ระหว่าง Lower Rule Curve (LRC) กับระดับเก็บกักต่ำสุด (Dead Storage)

สีแดง - *วิกฤตน้ำมาก* คือ ปริมาณน้ำในแหล่งน้ำอยู่สูงกว่าระดับเก็บกักปกติ (รนก.)

วิกฤตน้ำน้อย คือ ปริมาณน้ำในแหล่งน้ำอยู่ต่ำกว่าระดับเก็บกักต่ำสุด (Dead Storage)

โดยที่ตัวอย่างรายละเอียดของข้อมูลตรวจวัดปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำและโค้งปฏิบัติงานอ่างเก็บน้ำ (Rule Curve) ในเว็ปไซต์คลังข้อมูลน้ำแห่งชาติแสดงดัง**รูปที่ 4.2.2-11**ซึ่งมีการตรวจวัดในคาบความถี่รายวัน ซึ่งรายละเอียดของโค้งปฏิบัติงานอ่างเก็บน้ำทั้งขนาดกลางและขนาดใหญ่และจะกล่าวในหัวข้อเกณฑ์การจัดสรรน้ำต่อไป

รูปที่ 4.2.2-11 การแสดงข้อมูลปริมาตรน้ำในอ่างเก็บน้ำร่วมกับข้อมูลโค้งปฏิบัติงานอ่างเก็บน้ำ

4.2.3 การประเมินสถานการณ์น้ำในลุ่มน้ำ

การประเมินสถานการณ์น้ำในลุ่มน้ำ เป็นการพิจารณา สถานการณ์วิกฤตน้ำ ทั้งกรณีน้ำท่วม น้ำแล้ง และคุณภาพน้ำ จะมีการประเมินจากสถานการณ์ปัจจุบัน เช่น ปริมาณฝนสะสม ปริมาณน้ำท่า ปริมาณน้ำในแหล่งเก็บกักน้ำ ระดับคุณภาพน้ำ และอื่น ๆ ร่วมกับการประเมินคาดการณ์แนวโน้มอิทธิพลของสภาพอากาศ ที่จะส่งผลกระทบในพื้นที่ เช่นพายุหมุนเขตร้อน ดีเปรสชัน หย่อมความกดอากาศต่ำ ร่องมรสุม และคลื่นลมแรง ฯลฯ รวมถึงพื้นที่ได้รับผลกระทบ ซึ่งมีความจำเป็นต้องบูรณาการเชื่อมโยงการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด และเร่งแก้ไขปัญหาวิกฤตน้ำ ให้กลับเข้าสู่ภาวะปกติโดยเร็ว ซึ่งการประเมินสถานการณ์น้ำในลุ่มน้ำ ประกอบด้วยการพิจารณา

(1) สถานการณ์ปัจจุบันและคาดการณ์แนวโน้ม เช่น ปริมาณฝนสะสม ปริมาณน้ำท่า ปริมาณน้ำในแหล่งเก็บกักน้ำ และระดับคุณภาพน้ำ เป็นต้น

(2) อิทธิพลของสภาพอากาศ เช่น พายุหมุนเขตร้อน ดีเปรสชัน หย่อมความกดอากาศต่ำ ร่องมรสุม และคลื่นลมแรง เป็นต้น

(3) พื้นที่รับผลกระทบ เช่น พื้นที่เปราะบาง (พื้นที่ชุมชนสำคัญ ซึ่งมีการอยู่อาศัยหนาแน่น มีที่ตั้งของโรงเรียน โรงพยาบาล และพื้นที่อนุรักษ์ศิลปะวัฒนธรรม พื้นที่ที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ ฯลฯ)

1) การประเมินสถานการณ์น้ำ กรณีน้ำแล้ง

ระดับที่ 1 ระดับน้ำแล้งหรือเสี่ยงน้ำแล้งรุนแรง : ประเมินจากปริมาณการไหลของน้ำ หรือระดับน้ำลดลงอย่างต่อเนื่องจนอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อการดำรงชีพของ คน สัตว์ และพืชที่อยู่ในพื้นที่หนึ่ง จนเกิดสภาวะขาดแคลนน้ำในพื้นที่ เป็นระยะเวลาสั้นๆ สามารถเข้าบริหารจัดการเพื่อแก้ไขสถานการณ์ได้ หรือเกิดสภาวะการขาดแคลนน้ำในพื้นที่ *ไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ของจังหวัด เป็นระยะเวลาต่อเนื่องมากกว่า 7 วัน* โดยประเมินจากปริมาณน้ำ

ระดับที่ 2 ระดับน้ำแล้งรุนแรง : ประเมินจากปริมาณการไหลของน้ำ หรือระดับน้ำลดลงอย่างต่อเนื่องจนอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อการดำรงชีพของ คน สัตว์ และพืชที่อยู่ในพื้นที่หนึ่ง จนเกิดสภาวะการขาดแคลนน้ำในพื้นที่ *ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของจังหวัด หรือพื้นที่เปราะบาง เป็นระยะเวลาต่อเนื่องมากกว่า 15 วัน*

ระดับที่ 3 ระดับน้ำแล้งวิกฤต : ประเมินจากปริมาณการไหลของน้ำ หรือระดับน้ำลดลงอย่างต่อเนื่องจนอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อการดำรงชีพของ คน สัตว์ และพืชที่อยู่ในพื้นที่ รวมทั้งคาดการณ์ว่าอิทธิพลของภาวะเอลนีโญจะทำให้เกินแนวโน้มความผิดปกติของสภาพฝน โดยมีปริมาณฝนต่ำกว่าค่าปกติ อาจส่งผลให้เกิดภาวะการขาดแคลนน้ำในพื้นที่ *ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของจังหวัด หรือพื้นที่เปราะบาง เป็นระยะเวลาต่อเนื่องมากกว่า 30 วัน*

2) การประเมินสถานการณ์น้ำ กรณีคุณภาพน้ำเสื่อมโทรม

ระดับที่ 1 ระดับเสี่ยงคุณภาพน้ำเสื่อมโทรมรุนแรง : ผลประเมินคุณภาพน้ำมีค่าต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน แต่สามารถเข้าบริหารจัดการเพื่อแก้ไขสถานการณ์ได้

ระดับที่ 2 ระดับคุณภาพน้ำเสื่อมโทรมรุนแรง : เกิดมลภาวะทางน้ำ ส่งผลให้คุณภาพน้ำต่ำกว่าเกณฑ์ มีแนวโน้มส่งผลกระทบต่อการอาศัยและการดำรงชีวิต ของคน สัตว์ พืช และสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง มีความซับซ้อนของสถานการณ์ ต้องได้รับการบริหารจัดการร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ระดับที่ 3 ระดับคุณภาพน้ำเสื่อมโทรมวิกฤต : เกิดมลภาวะทางน้ำอย่างรุนแรงหรือฉับพลัน หรือคุณภาพน้ำเสื่อมโทรม เนื่องจากการปนเปื้อนของสารมลพิษ เช่นสารเคมี สารอินทรีย์ สารกัมมันตภาพรังสี ฯลฯ มีแนวโน้มส่งผลกระทบโดยตรงและเป็นอันตรายต่อ การอาศัยและการดำรงชีวิตของ คน สัตว์ พืช และสิ่งแวดล้อม อย่างรุนแรง หรือฉับพลัน

4.2.4 ข้อมูลการบ่งชี้การเกิดภาวะน้ำแล้ง/คุณภาพน้ำ

การบ่งชี้การเกิดภาวะน้ำแล้งสามารถพิจารณาได้จากปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยหากปีใดมีปริมาณน้ำฝนน้อยกว่าค่าเฉลี่ยสามารถบ่งชี้ได้ว่ามีภาวะน้ำแล้ง ทั้งนี้ปริมาณฝนรวมตลอดปีเฉลี่ยระยะเวลา 30 ปี (ปี 2524-2553) ทั่วประเทศมีค่าประมาณ 1,648.4 มิลลิเมตร โดยมีปริมาณฝนตกมากที่สุดในเดือนสิงหาคมหรือกันยายน ซึ่งภาคเหนือเป็นภาคที่มีปริมาณฝนตกรวมตลอดทั้งปีเฉลี่ยทั้งภาคน้อยที่สุดประมาณ 1,230.8 มิลลิเมตร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีปริมาณฝนตกรวมตลอดปีเฉลี่ย ทั้งภาคประมาณ 1,413.8 มิลลิเมตร

ภาคกลางมีปริมาณฝนเฉลี่ยทั้งหมดประมาณ 1,243.0 มิลลิเมตร ภาคตะวันออกมีปริมาณฝนเฉลี่ยทั้งหมดประมาณ 1,518.6 มิลลิเมตร ภาคใต้ฝั่งตะวันออกมีปริมาณฝนเฉลี่ยทั้งภาคประมาณ1,765.0 มิลลิเมตร และภาคใต้ฝั่งตะวันตกมีปริมาณฝนเฉลี่ยทั้งภาคประมาณ 2,719.0 มิลลิเมตร

ปริมาณน้ำท่าเป็นผลโดยตรงมาจากปริมาณน้ำฝนของพื้นที่ พบว่าปริมาณน้ำท่าในประเทศไทยทั้ง มีปริมาณน้ำท่าโดยธรรมชาติเฉลี่ยทั้งปีรวม 213,447 ล้านลูกบาศก์เมตร แยกเป็นปริมาณน้ำท่าในช่วงฤดูฝน 183,044 ล้านลูกบาศก์เมตร (85.7%) และเป็นปริมาณน้ำท่าในช่วงฤดูแล้ง 30,403 ล้านลูกบาศก์เมตร (14.3%) ในลุ่มน้ำเจ้าพระยามีปริมาณน้ำท่าโดยธรรมชาติเฉลี่ยทั้งปีรวม 1,732 ล้านลูกบาศก์เมตร แยกเป็นปริมาณน้ำท่าในช่วงฤดูฝน 1,656 ล้านลูกบาศก์เมตร (95.6%) และเป็นปริมาณน้ำท่าในช่วงฤดูแล้ง 76 ล้านลูกบาศก์เมตร (4.4%) ในการบริหารจัดการน้ำลุ่มน้ำเจ้าพระยาต้องอาศัยปริมาณน้ำท่าจากลุ่มน้ำที่เป็นต้นน้ำของลุ่มน้ำเจ้าพระยา และได้เก็บกักไว้ในอ่างเก็บน้ำเป็นน้ำต้นทุนเพื่อนำมาใช้ตามวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ปริมาณน้ำจะเพียงพอต่อความต้องการของพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยาหรือไม่จึงขึ้นอยู่กับน้ำต้นทุนของอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ที่เป็นแหล่งน้ำของพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยา

การเกิดภาวะน้ำแล้งของลุ่มน้ำเจ้าพระยาในช่วงวิกฤตภัยแล้งในปี 2558-59 ซึ่งเป็นสถานการณ์ภัยแล้งที่รุนแรงที่สุดในรอบ 50 ปี ถือเป็นแนวปฏิบัติที่ดี (Good Practice) ได้มีการถอดบทเรียนเพื่อให้ได้องค์ความรู้ในการบริหารจัดการน้ำ รวมทั้งวิเคราะห์เงื่อนไขที่สามารถดำเนินการบริหารจัดการน้ำได้อย่างมีประสิทธิผล ความต้องการใช้น้ำของประเทศไทยช่วงฤดูแล้งปี 2558 มีความต้องการใช้น้ำ 13,299 ล้านลูกบาศก์เมตร จำแนกออกเป็นความต้องการเพื่อเกษตรกรรม 5,003 ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ 37 ความต้องการเพื่อการรักษาระบบนิเวศ และอื่น ๆ 5,747ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ 43 ความต้องการเพื่ออุปโภคบริโภค 2,348 ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ 18 ความต้องการเพื่ออุตสาหกรรมและการท่องเที่ยว 201 ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ 2 ดังนั้นเมื่อพิจารณาสมดุลน้ำของประเทศไทยจากข้อมูลข้างต้นพบว่า มีอุปทานของน้ำมากกว่าความต้องการใช้น้ำ (ทองเปลว, 2561)

ในการวิเคราะห์ปริมาณน้ำต่ำสุดที่จำเป็นต้องใช้ในกิจกรรมการใช้น้ำประเภทต่าง ๆ ของลุ่มน้ำเจ้าพระยาโดยการวิเคราะห์กระบวนการ รูปแบบ และลักษณะของยุทธศาสตร์ชาติและนโยบายการบริหารจัดการน้ำของไทย โดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์ความชัดเจน ความเฉพาะเจาะจง ความสามารถในการแปลงนโยบายไปสู่แผนการปฏิบัติความเหมาะสมของเนื้อหากับกรอบเวลา จากการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิด้านการวางแผนพัฒนาแหล่งน้ำและการบริหารจัดการน้ำ รวมทั้งการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการน้ำ การจัดประชุมกลุ่มย่อยกับกลุ่มข้าราชการที่ปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการน้ำ และกลุ่มเกษตรกร การสัมภาษณ์ตามแบบสอบถามจากกลุ่มข้าราชการและกลุ่มเกษตรกรในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยาพบว่าปริมาณน้ำต่ำสุดที่จำเป็นต้องใช้ในกิจกรรมการใช้น้ำประเภทต่าง ๆ ในลุ่มน้ำเจ้าพระยามีค่าเท่ากับ 18 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อวัน คิดเป็นปริมาณน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค การรักษาระบบนิเวศ และการเกษตรต่อเนื่องเท่ากับ7 8 และ 3 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อวันตามลำดับ ดังนั้นจึงควรสำรองน้ำต้นทุนอย่างน้อย 3,258 ล้านลูกบาศก์เมตร เพื่อให้เพียงพอสำหรับไว้ใช้ในช่วงฤดูแล้ง และควรสำรองเพิ่มอีก 1,098 ล้านลูกบาศก์เมตร

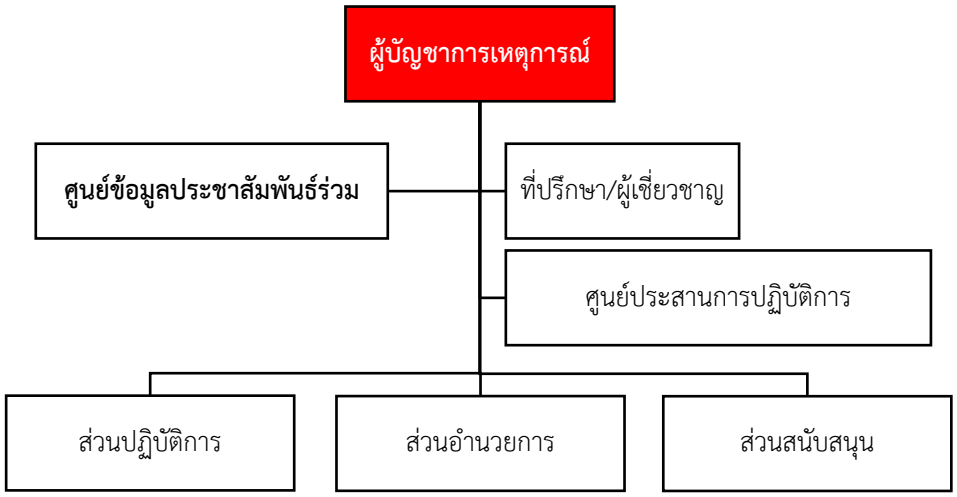
เผื่อสำหรับกรณีฝนทิ้งช่วงในช่วงเดือนพฤษภาคม-มิถุนายนรวมเป็น 4,356 ลูกบาศก์เมตร ดังที่เกิดขึ้นในช่วงปี 2559

การบ่งชี้คุณภาพน้ำของลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา กองจัดการคุณภาพน้ำ กรมควบคุมมลพิษ ได้มีการจัดทำรายงานการดำเนินงานของกองจัดการคุณภาพน้ำด้วยดัชนีคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน แสดงถึงสถานการณ์ของคุณภาพน้ำในภาพรวม โดยพิจารณาจากค่าคุณภาพน้ำ 5 พารามิเตอร์ ได้แก่ ออกซิเจนละลาย (Dissolved Oxygen ; DO) ความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (Biochemical Oxygen Demand ; BOD) แบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด (Total Coliform Bacteria ; TCB) แบคทีเรียกลุ่มฟีคอลโคลิฟอร์ม (Fecal Coliform Bacteria ; FCB) และแอมโมเนีย-ไนโตรเจน (NH_3-N) โดย ดัชนีคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน มีคะแนนอยู่ระหว่าง 0 - 100 โดยจัดเกณฑ์คุณภาพน้ำดีมาก (คะแนน 91 - 100) ดี (คะแนน71 - 90) พอใช้ (คะแนน 61 - 70) เสื่อมโทรม (คะแนน 31 - 60) และเสื่อมโทรมมาก (คะแนน 0 - 30) ทั้งนี้ผลการประเมินโดยใช้ดัชนีคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดินของลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา ปี 2565 พบว่าพื้นที่ลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนบน และตอนกลาง มีระดับดัชนีคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดินในระดับพอใช้ (ที่ค่าคะแนน WQI 65 และ 64 คะแนนตามลำดับ) พื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยาตอนล่างมีระดับดัชนีคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดินในระดับเสื่อมโทรม ที่ค่าคะแนน WQI 41 คะแนน

4.3 การเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบ

เมื่อทราบข้อมูลสำหรับเตรียมความพร้อมในการรับมือกับภาวะน้ำแล้งแล้ว นอกเหนือจากการสื่อสารไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดการบูรณาการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำแล้งแล้ว การสื่อสารไปยังประชาชนก็สำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน การเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบถึงข้อเท็จจริงและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นหรือที่คาดว่าจะเกิดขึ้น เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ปฏิบัติตัวได้ถูกต้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ ทั้งในกรณีเกิดภาวะน้ำแล้งปกติและกรณีที่เกิดภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรงได้ รวมถึงการขอรับความช่วยเหลือในระหว่างเกิดภาวะน้ำแล้งหรือหลังจากที่ภาวะน้ำแล้งได้ผ่านพ้นไปแล้ว

ทั้งนี้ ในการเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบ ควรเป็นการแจ้งเตือนล่วงหน้าที่มีมาตรฐานเป็นรูปแบบเดียวกันจะทำให้สะดวกต่อการรับทราบและเข้าใจข้อมูลที่ได้รับในแนวทางเดียวกันเพื่อให้ประชาชนได้เตรียมความพร้อมรับมือในกรณีที่เกิดภาวะน้ำแล้งขึ้น จึงใช้แนวทางปฏิบัติของโครงสร้างองค์กรปฏิบัติการจัดการในภาวะฉุกเฉิน กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ/ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ ตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่กำหนดไว้ โดยมีโครงสร้างศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ดัง**รูปที่ 4.3-1**

รูปที่ 4.3-1 โครงสร้างองค์กรปฏิบัติการจัดการในภาวะฉุกเฉิน กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ/ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์

ตามโครงสร้างศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ **ศูนย์ข้อมูลประชาสัมพันธ์ร่วม (Joint Information Center: JIC)** มีหน้าที่ประสานข้อมูลเหตุการณ์กับส่วนต่างๆ ภายใต้โครงสร้างองค์กรปฏิบัติ เพื่อเป็นศูนย์กลางรวบรวมข้อมูลและสื่อสารตลอดจนประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเหตุการณ์สู่ประชาชนและสื่อมวลชน รวมทั้งปฏิบัติการด้านข่าวสาร (Information Operation) ที่ครอบคลุมการจัดการข่าวปลอม ข่าวลือ และการปฏิบัติการจิตวิทยามวลชน เพื่อสร้างความเข้าใจและการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง รวดเร็ว ทันเหตุการณ์ (แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570) โดยมีกรมประชาสัมพันธ์เป็นหน่วยงานหลักร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1) **กรมประชาสัมพันธ์** (สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีเครื่องมือในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร กระจายข่าวผ่านช่องทางสื่อหลายประเภท ซึ่งส่งผ่านข้อมูลโดยตรงไปยังประชาชน และยังมีหน้าที่เสริมสร้างความเข้าใจระหว่างหน่วยงานรัฐที่เข้ามาดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้แก่ประชาชน และระหว่างประชาชนกับประชาชนด้วยกันเองในพื้นที่ เพื่อให้การป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งเป็นไปอย่างมีระเบียบแบบแผนและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน รวมถึงเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำขอบเขต แผนงาน ภารกิจ และโครงสร้างภายในศูนย์ข้อมูลประชาสัมพันธ์ร่วม ตามคู่มือการปฏิบัติงานศูนย์ข้อมูลข่าวสารร่วม ภายใต้ระบบบัญชาการเหตุการณ์ (กรมประชาสัมพันธ์, 2562)

2) **กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม** จะเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาและบริหารจัดการโครงข่ายการสื่อสารโทรคมนาคมในการแจ้งข่าวสาร ข้อมูลไปยังประชาชนผ่านช่องทางออนไลน์ต่างๆ

3) **สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ** ซึ่งมีบทบาทในบริหารจัดการและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม ซึ่ง

ครอบคลุมโครงข่ายการสื่อสารรโทรคมนาคมในการแจ้งข้อมูลข่าวสารไปยังประชาชนผ่านทางคลื่นความถี่ของผู้ให้บริการ

4) **องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น** ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการแจ้งข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนในพื้นที่ทราบภายในขอบเขตพื้นที่การปกครองของตนเอง อีกทั้งจะช่วยกระจายข่าวสาร รวมถึงการแจ้งแนวทางปฏิบัติเบื้องต้นให้แก่ประชาชนได้รับทราบเพื่อเตรียมพร้อมรับมือกับภาวะน้ำแล้งที่กำลังเกิดขึ้นหรือที่อาจจะเกิดขึ้น การขอรับความช่วยเหลือเมื่อเกิดภาวะน้ำแล้ง หรือการขอรับการชดเชยเยียวยาหลังภาวะน้ำแล้งได้พ้นไปแล้ว

รายการเกี่ยวกับการเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบ อาจกำหนดให้รวมถึงการเผยแพร่ข้อมูลตามรายการเกี่ยวกับการจัดเตรียมข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งทั้งหมดหรือบางส่วนก็ได้ ตามความจำเป็นและที่เห็นสมควร ทั้งนี้ ตาม*พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561 มาตรา 57* และ *มาตรา 58* ในกรณีที่การประกาศเขตภาวะน้ำแล้ง/ภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อเผยแพร่ข้อมูลการกำหนดเขตและการยกเลิกเขตภาวะน้ำแล้ง/เขตภาวะน้ำแล้วอย่างรุนแรงนั้นให้ประชาชนทราบด้วย และการกำหนดให้กิจการใดสามารถใช้น้ำได้ในปริมาณที่เห็นสมควร ให้ทำเป็นประกาศปิดไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่ายในเขตภาวะน้ำแล้ง/เขตภาวะน้ำแล้วอย่างรุนแรงนั้นด้วย

4.4 วิธีการควบคุมการใช้น้ำในพื้นที่

4.4.1 การจัดลำดับความสำคัญการจัดสรรน้ำ

การจัดสรรทรัพยากรน้ำโดยทั่วไปในลุ่มน้ำหมายถึงการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่เก็บกักไว้ในอ่างเก็บน้ำเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของอ่างเก็บน้ำตามที่ได้กำหนดไว้ หลักการสำคัญในการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำจะบริหารจัดการด้านอุปทานน้ำในอ่าง (Water Supply Side Management) ควบคู่ไปกับการบริหารจัดการด้านอุปสงค์น้ำ (Water Demand Side Management) ซึ่งโจทก์หลักของการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำที่สำคัญก็คือ ทำอย่างไรจึงจะทำให้อุปทานของ น้ำที่มีอยู่สามารถตอบสนองกับอุปสงค์น้ำในช่วงเวลาต่าง ๆ ได้เป็นที่พอใจ ทั้งนี้การพิจารณาเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายของการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของอ่างเก็บน้ำต้องคำนึงถึงประสิทธิภาพ (Efficiency) ความเสมอภาค (Equity) และความยั่งยืน (Sustainability) การบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำที่ดีต้องสามารถตอบสนองกับความต้องการปัจจุบันอย่างเต็มศักยภาพภายใต้เงื่อนไขของแนวทางปฏิบัติที่ไม่ลดทอนศักยภาพของการพัฒนา เพื่อให้บรรลุความต้องการในอนาคต ด้วยเหตุนี้ปัจจัยสนับสนุนแนวคิดในการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในอนาคตนั้นจำเป็นต้องมีแผนในการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำที่ชัดเจนตั้งแต่เริ่มต้นมีโครงการนอกเหนือจากการระบุเพียงวัตถุประสงค์ในภาพรวมของโครงการเพียงอย่างเดียว ประกอบกับจะต้องมีการระบุกรอบและหลักเกณฑ์ปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ได้วางไว้ทั้งในปัจจุบันและมีความยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยภายนอกในอนาคต นอกเหนือจากนั้นการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำที่

สื่อความหมายเข้าใจง่ายต่อในผู้ปฏิบัติงานในทุกระดับ ยังเป็นสิ่งที่ช่วยทำให้ทราบสถานรูปที่แท้จริงของทรัพยากรน้ำของระบบอ่างเก็บน้ำอีกด้วย

ในขณะเดียวกันกลยุทธ์ในการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำให้เกิดความยั่งยืนนับได้ว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นในการขับเคลื่อนให้กลไกการจัดการด้านอุปทานน้ำสามารถตอบสนองอุปสงค์น้ำได้เต็มที่ ไม่ว่าจะเป็นระบบการจัดการฐานข้อมูลอ่างเก็บน้ำที่มีประสิทธิภาพ ถูกต้อง รวดเร็ว และเข้าถึงได้ง่าย รวมถึงการพัฒนาแบบจำลองอ่างเก็บน้ำที่แสดงกระบวนการทำงานและให้ผลลัพธ์ใกล้เคียงกับระบบจริง การนำหลักการจัดการอ่างเก็บน้ำที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้ ตลอดจนมีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานอ่างเก็บน้ำทั้งในด้านประสิทธิผลและเศรษฐศาสตร์

ในขั้นตอนของการกำหนดแผนการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำจะมีการกำหนดวัตถุประสงค์ของการใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำ (Reservoir Objectives) ให้ชัดเจนตั้งแต่เริ่มดันของการวางโครงการโดยประเมินจากสถานการณ์ที่เป็นไปได้ต่าง ๆ ในปัจจุบันและคาดการณ์สถานการณ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในขนาคต ในขณะเดียวกัน มีการระบุแผนการใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำ (Reservoir Water Use Plan) ที่ครอบคลุมทุกกิจกรรมการใช้น้ำ ทั้งนี้เพื่อช่วยประเมินศักยภาพของปริมาณน้ำต้นทุนที่มีอยู่เบื้องต้นว่าเพียงพอกับปริมาณความต้องการน้ำหรือไม่ ซึ่งในขั้นตอนนี้อาจจำเป็นต้องจัดทำบัญชีน้ำในอ่างเก็บน้ำ (Reservoir Water Accounting) ที่แสดงปริมาณน้ำที่ไหลเข้ามาในระบบและปริมาณความต้องการน้ำ เพื่อประกอบการจัดทำแผนการใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำ สำหรับแนวคิดในการวางแผนการใช้น้ำของแต่ละกิจกรรมการใช้น้ำอาจมีความแตกต่างกัน ยกตัวอย่างเช่น การวางแผนการใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคไม่ว่าจะเป็นชุมชน อุตสาหกรรม หรือการใช้น้ำเพื่อการเกษตรนั้น อาศัยหลักการที่ว่าจะต้องจัดหาน้ำให้เพียงพอกับขนาดของความต้องการให้ได้มากที่สุดหากช่วงเวลาใดส่งน้ำเกินความจำเป็นจะถือว่าเป็นการสูญเสียน้ำโดยเปล่าประโยชน์ ในขณะเดียวกันหากจัดหาน้ำไม่เพียงพอตามความต้องการจะเป็นผลเสียหายตามมา ในขณะที่การวางแผนการใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำเพื่อวัตถุประสงค์อื่นไม่ว่าจะเป็นการจัดการและควบคุมน้ำท่วม ความบันเทิงใจ และการผลิตพลังงานไฟฟ้า อาจมีเงื่อนไขที่ต้องพิจารณาซับซ้อนกว่าและอาจนำไปสู่ปัญหาความขัดแย้งกับกิจกรรมการใช้น้ำอื่น ๆ ด้วยเหตุนี้การกำหนดลำดับความสำคัญของกิจกรรมการใช้น้ำยังเป็นสิ่งที่จำเป็นในการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำให้บรรลุเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้นอกจากนี้แผนการปฏิบัติงานอ่างเก็บน้ำ (Reservoir Operation Plan) ยังมีส่วนสำคัญในกระบวนการกำหนดแผนการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำเพื่อให้เกิดรูปรรรมในขั้นตอนของการปฏิบัติการ แผนการปฏิบัติงานอ่างเก็บน้ำโดยทั่วไปแล้วจะหมายถึงการวางแผนล่วงหน้าว่าควรจะเก็บกักและส่งน้ำจากอ่างในแต่ละช่วงเวลาเป็นปริมาณเท่าใดสำหรับใช้การปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ตราบเท่าที่สภาพในอนาคตเป็นไปตามที่คาดคะเนไว้ อย่างไรก็ดีแผนการปฏิบัติการสามารถปรับเปลี่ยนให้มีความเหมาะสมได้หากสภาพในอนาคตได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม แผนการปฏิบัติงานอ่างเก็บน้ำที่ดีควรจะครอบคลุมถึงแผนการปฏิบัติงานอ่างเก็บน้ำในสภาพเงื่อนไขทางอุทกวิทยาปกติ เพื่อให้การบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำบรรลุผลดีที่สุดทั้งในลักษณะแบบวันต่อวัน หรือแต่ละฤดูกาล หรือแบบปีต่อปี และแผนการ

ปฏิบัติงานอ่างเก็บน้ำในสภาพเงื่อนไขทางอุทกวิทยาที่วิกฤติทั้งในช่วงที่เกิดเหตุการณ์น้ำท่วม หรือเกิดสภาวะแห้งแล้งอย่างรุนแรง เป็นต้น

การบริหารจัดการน้ำจะวางแผนการใช้น้ำแบบยั่งยืนโดยจัดสรรน้ำให้สอดคล้องกับปริมาณน้ำต้นทุนในอ่างเก็บน้ำเพื่อสนับสนุนการใช้น้ำทุกกิจกรรมในพื้นที่ต่างๆ อย่างเหมาะสม และเป็นธรรมโดยอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก และสนับสนุนน้ำชลประทานเสริมในช่วงต้นฤดูฝน และ/หรือช่วงที่เกิดฝนทิ้งช่วง ซึ่งคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ได้ลงนามในประกาศ คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เรื่อง จัดลำดับความสำคัญในการจัดสรรน้ำของประเทศ พ.ศ. 2564 ดังนี้

(1) การอุปโภคบริโภค หมายถึง การใช้ทรัพยากรน้ำ สาธารณะเพื่อการกิน ดื่ม ประกอบอาหาร และวัตถุประสงค์เพื่อการบริโภคของมนุษย์ตลอดจนเอามาใช้ให้เกิดประโยชน์ เพื่อการดำรงชีพ หรือความจำเป็นในครัวเรือน

(2) การรักษาระบบนิเวศ หมายถึง การรักษาวงจรธรรมชาติของสรรพชีวิตที่สัมพันธ์กัน เป็นระบบนิเวศและรักษาคุณประโยชน์ที่มนุษย์ได้รับจากระบบนิเวศให้ดำรงอยู่อย่างยั่งยืน โดยมีปริมาณ คุณภาพและระดับน้ำ รวมทั้งคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมตามช่วงเวลา ฤดูกาล และภูมิสังคม

(3) การบรรเทาสาธารณภัย หมายถึง การให้ความช่วยเหลือแก่สาธารณชนซึ่งประสบภัย ไม่ว่าภัยนั้นจะเกิดจากธรรมชาติ มีผู้ทำให้เกิดขึ้น อุบัติเหตุ หรือเหตุอื่นใด

(4) จารีตประเพณี หมายถึง การใช้ทรัพยากรน้ำสาธารณะตามประเพณีนิยมที่ได้ประพฤติกันสืบมา

(5) การคมนาคม หมายถึง การขนส่งและการสัญจรทางน้ำ

(6) เกษตรกรรม หมายถึง การใช้ทรัพยากรน้ำสาธารณะเพื่อการเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ นาเกลือ หรือเกษตรกรรมอื่นตามที่คณะกรรมการลุ่มน้ำประกาศกำหนด

(7) อุตสาหกรรม หมายถึง การใช้ทรัพยากรน้ำสาธารณะเพื่อการประกอบกิจการโรงงาน ตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานและการใช้ทรัพยากรน้ำสาธารณะเพื่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวด้วย

(8) พาณิชยกรรม หมายถึง การใช้ทรัพยากรน้ำสาธารณะเพื่อการประกอบธุรกิจการค้า หรือการบริการ

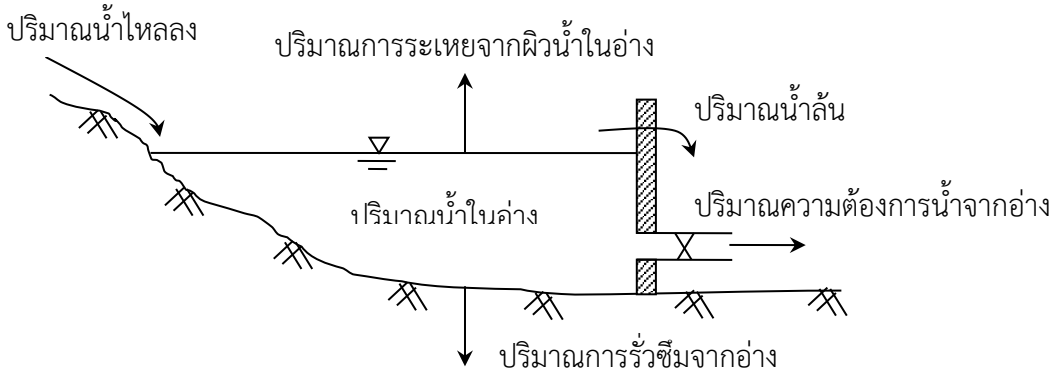
(9) การท่องเที่ยว หมายถึง การใช้ทรัพยากรน้ำสาธารณะเพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการหรือปรับภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยวโดยอาศัยทรัพยากรน้ำ เพื่อประโยชน์ในการดึงดูดนักท่องเที่ยว โดยไม่รวมถึงการคมนาคม

โดยให้คณะกรรมการลุ่มน้ำในแต่ละลุ่มน้ำพิจารณาจัดสรรและควบคุมการใช้น้ำในแต่ละลุ่มน้ำภายใต้ลำดับความสำคัญตามลำดับ แต่หากคณะกรรมการลุ่มน้ำเห็นว่าการจัดล้าดับความสำคัญในระหว่างลำดับที่ (2) ถึง (9) นั้น มีความจำเป็นที่จะจัดลำดับให้แตกต่างไปจากลำดับที่กำหนด ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

4.4.2 เกณฑ์การจัดสรรน้ำ

การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำผิวดิน การเก็บกักน้ำเพื่อใช้ประโยชน์ต้องอาศัยเครื่องมือสำคัญคืออ่างเก็บน้ำเพื่อทำหน้าที่กักเก็บน้ำในยามที่ปริมาณน้ำไหลเข้าอ่างมากกว่าความต้องการ เพื่อให้มีน้ำเพียงพอสำหรับส่งให้กับความต้องการต่าง ๆ ในช่วงเวลาขาดแคลนน้ำ การวางแผนการใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำประจำเดือนจะทำได้โดยการวิเคราะห์สมดุลของน้ำ (Water Balance) ในอ่างเก็บน้ำ ดังแสดงใน**รูปที่ 4.4.2-1**

หลักการสมดุลของน้ำในอ่างคือ ปริมาณน้ำที่ไหลเข้าอ่าง - ปริมาณน้ำที่ไหลออกจากอ่างทั้งหมด = ปริมาณน้ำในอ่างที่เปลี่ยนไป หรือจาก**รูปที่ 4.4.2-1** เราสามารถเขียนสมการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณน้ำไหลเข้า ปริมาณน้ำไหลออก และปริมาณน้ำในอ่างแต่ละเดือนได้ ดังนี้

รูปที่ 4.4.2-1 สมดุลของน้ำในอ่างเก็บน้ำ

ปริมาณน้ำในอ่างเมื่อสิ้นเดือน = ปริมาณน้ำในอ่างเมื่อต้นเดือน+ปริมาณน้ำที่ไหลลงอ่างในเดือนนั้น
- ปริมาณความต้องการน้ำจากอ่างเพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ
- ปริมาณการระเหยจากผิวน้ำในอ่างเดือนนั้น
- ปริมาณการรั่วซึมจากอ่างในเดือนนั้น

หากปริมาณน้ำในอ่างเมื่อสิ้นเดือนที่คำนวณได้มากกว่าปริมาณน้ำเก็บกักสูงสุด จะถือว่ามีการไหลล้นอ่างในเดือนนั้น และปริมาณน้ำที่ไหลล้นอ่างจะเท่ากับ ปริมาณน้ำในอ่างเมื่อสิ้นเดือนลบด้วยปริมาณน้ำเก็บกักสูงสุด และปริมาณน้ำในอ่างสำหรับต้นเดือนต่อไปจะเท่ากับปริมาณน้ำเก็บกักสูงสุด

ในทางกลับกันถ้าปริมาณน้ำในอ่างเมื่อสิ้นเดือนที่คำนวณได้น้อยกว่าปริมาณน้ำเก็บกักต่ำสุดจะถือว่ามีการขาดน้ำในเดือนนั้น ปริมาณน้ำที่ส่งจากอ่างจะน้อยกว่าความต้องการน้ำทั้งหมดจากอ่าง ปริมาณน้ำที่ขาดไปเท่ากับปริมาณน้ำเก็บกักต่ำสุดลบด้วยปริมาณน้ำในอ่างเมื่อสิ้นเดือน ปริมาณน้ำในอ่างสำหรับต้นเดือนถัดไปจะเท่ากับปริมาณน้ำเก็บกักต่ำสุด

การวางแผนการใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำจะประกอบไปด้วย การประเมินปริมาณน้ำไหลลงอ่าง ปริมาณความต้องการน้ำจากอ่างทั้งหมด การสูญเสียน้ำเนื่องจากการระเหยและการรั่วซึม แล้วนำเอามา

คำนวณหาปริมาณน้ำที่ต้องส่งและที่เหลืออยู่ในอ่างจากปริมาณน้ำที่มีอยู่เมื่อต้นเดือนตามหลักสมดุลน้ำ การคำนวณสมดุลน้ำประจำเดือนจะทำต่อเนื่องกันไปตลอดระยะเวลาที่ใช้ในการวางแผนซึ่งปกติจะเป็นรายฤดูกาล

4.4.2.1 การปฏิบัติงานอ่างเก็บน้ำ (Reservoir Operations)

การปฏิบัติงานอ่างเก็บน้ำ (Reservoir Operations) หมายถึง การเก็บกักน้ำในอ่างและการส่งน้ำจากอ่างเพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ โดยมีการวางแผนล่วงหน้าว่าควรจะเก็บกักและส่งน้ำจากอ่างในแต่ละช่วงเวลาเป็นปริมาณเท่าใด และมีการปฏิบัติการตามแผนที่วางไว้ตราบเท่าที่สภาพในอนาคตเป็นไปตามที่คาดคะเนไว้ ถ้าสภาพในอนาคตต่างจากที่คาดคะเนไว้ในตอนวางแผน การปฏิบัติการอาจต่างจากแผนที่วางไว้เพื่อลดสภาวะการขาดแคลนน้ำหรือน้ำล้นอ่างเก็บน้ำ

ในการปฏิบัติงานอ่างเก็บน้ำ สิ่งสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของการปฏิบัติงานอ่างเก็บน้ำ คือการคาดการณ์ปริมาณน้ำไหลลงอ่างในช่วงระยะเวลาวางแผนล่วงหน้า เช่นในช่วง 6 เดือนข้างหน้า ถ้าสามารถรับรู้ปริมาณน้ำไหลอ่างในแต่ละเดือนในช่วง 6 เดือนข้างหน้า การวางแผนจะทำได้ง่าย โดยขั้นแรกจะสมมุติแผนการใช้น้ำจากอ่างแล้วจึงทำการวิเคราะห์สมดุลน้ำในอ่างในแต่ละเดือนอย่างต่อเนื่อง 6 เดือน ผลการวิเคราะห์สมดุลของน้ำจะทำให้ทราบว่าควรจะเก็บกักน้ำแต่ละเดือนเท่าใด ควรส่งน้ำในแต่ละเดือนเท่าใด และเมื่อใดจะมีการขาดแคลนน้ำและการไหลล้นอ่าง สิ่งนี้จะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าแผนการใช้น้ำจากอ่างควรต้องมีการปรับแผนการใช้น้ำและการเก็บกักน้ำใหม่ เพื่อไม่ให้เกิดการขาดแคลนน้ำและน้ำไหลล้นอ่าง หรือเกิดให้น้อยที่สุด

สำหรับการวางแผนการใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำ ROS (Reservoir Operation Study) การวางแผนการใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำต้องมีการคำนวณคาดการณ์การใช้น้ำของกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดทั้งปีอยู่แล้ว เช่น การใช้น้ำเพื่อการเพาะปลูก การใช้น้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภค การอุตสาหกรรม รักษาระบบนิเวศ ฯลฯ ซึ่งถ้าไม่วางแผนแล้วอาจจะทำให้สูญเสียน้ำโดยไม่จำเป็น

ดังนั้น การวางแผนการใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำมีเป้าหมายที่สำคัญคือ เพื่อวิเคราะห์ความสามารถในการจัดสรรน้ำให้กับกิจกรรมการใช้น้ำต่าง ๆ อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำที่เหลืออยู่โดยไม่เกิดการขาดแคลนน้ำเพื่อวิเคราะห์เป้าหมายการปลูกพืชและปริมาณความต้องการใช้น้ำในกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับปริมาณน้ำต้นทุนในอ่างเก็บน้ำที่มีอยู่เพื่อจัดทำแผนการจัดสรรน้ำในฤดูแล้งและฤดูฝน ปริมาณน้ำที่จัดส่งรายวัน รายสัปดาห์และรายเดือนพร้อมเกณฑ์การควบคุมการจัดสรรน้ำในอ่างเก็บน้ำ (ROS) ที่สามารถใช้ควบคุมกำกับการบริหารจัดการน้ำให้มีประสิทธิภาพสูงสุด การวางแผนการใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำ ROS (Reservoir Operation Study) ได้ดำเนินการตามกรอบแนวทางการบริหารจัดการน้ำของกรมชลประทาน โดยมีแนวทางการดำเนินการ คือ

1) รวบรวมข้อพื้นฐานประกอบด้วย
   (1) ข้อมูลรายละเอียดโครงการ
   (2) ข้อมูลแผนการเพาะปลูกพืช

(3) ข้อมูล Inflow และความต้องการใช้น้ำภาคส่วนต่าง ๆ

(4) ข้อมูลโค้งความจุและพื้นที่ผิวน้ำ

(5) ข้อมูลอ่างเก็บน้ำ (กรณีมีอ่างเก็บน้ำ)

2) คำนวณความต้องการใช้น้ำ

การคำนวณหาการใช้น้ำของพื้นที่ในโครงการประเภทต่าง ๆ การประเมินแผนการใช้น้ำในอ่างเก็บน้ำ Reservoir Operation Study (ROS) เป็นเครื่องมือช่วยในการประเมินความต้องการใช้น้ำของพืชในฤดูเพาะปลูก บ่อปลา บ่อกุ้ง ฯลฯ และวิเคราะห์สภาพน้ำในอ่างเก็บน้ำ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดสรรน้ำให้แต่ละกิจกรรมได้สะดวก และรวดเร็ว

3) การหาความต้องการใช้น้ำของพืช

ปริมาณการใช้น้ำของพืชเป็นข้อมูลที่สำคัญอย่างยิ่งที่เพราะปริมาณการใช้น้ำของพืชนี้จะเข้ามาเกี่ยวข้องกับปริมาณและความถี่ในการให้น้ำ ปริมาณการใช้น้ำของพืช (Consumptive Use) หรือ Evapotranspiration ET) เป็นปริมาณน้ำทั้งหมดที่สูญเสียจากพื้นที่เพาะปลูกสู่บรรยากาศในรูปของไอน้ำ ปริมาณน้ำดังกล่าวประกอบขึ้นด้วย ส่วนใหญ่ ๆ 2 ส่วนคือ

(1) ปริมาณน้ำที่พืชดูดไปจากดิน นำไปใช้สร้างเซลล์และเนื้อเยื่อแล้วคายออกสู่บรรยากาศทางใบซึ่งเรียกว่า การคายน้ำ (Transpiration)

(2) ปริมาณที่ระเหยจากผิวดินบริเวณรอบ ๆ ต้นพืช จากผิวน้ำในขณะให้น้ำหรือในขณะที่มีน้ำขังอยู่และจากน้ำที่เกาะอยู่ตามใบเนื่องจากฝนหรือการให้น้ำ ซึ่งเรียกว่าการระเหย (Evaporation)

4) ปริมาณฝนใช้การ (Effective Rainfall)

ฝนใช้การคือปริมาณฝนที่ตกลงมาแล้วสามารถนำน้ำฝนไปใช้แทนน้ำชลประทานได้ โดยปกติแล้วไม่จำเป็นว่าฝนที่ตกลงมาบนพื้นที่เพาะปลูกนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อพืชได้ทั้งหมด ทั้งนี้เพราะว่า ส่วนที่จะเป็นประโยชน์อย่างแท้จริงคือส่วนที่เก็บกักไว้ในเขตรากที่พืชสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทั้งหมดภายหลังหรือกรณีที่เป็นนาข้าวก็จะเป็นส่วนที่ขังอยู่ในแปลงนาในระดับที่ไม่มากเกินไปจนเป็นอันตรายแก่ข้าว

ปริมาณฝนใช้การหรือปริมาณฝนที่สามารถนำมาใช้แทนน้ำชลประทานได้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ปริมาณฝนที่ตกในแต่ละช่วงเวลา ปริมาณการใช้น้ำของพืช ความเคยชินของชาวนา ต่อการเก็บกักน้ำชลประทานไว้ในแปลงนาและความสูงของคันนา เช่น ถ้าชาวนานิยมเก็บน้ำชลประทาน เอาไว้ในแปลงนาระดับต่ำ เมื่อฝนตกลงมาก็มีความสามารถที่จะเก็บน้ำฝนไว้ในแปลงนาได้มาก เป็นต้น นอกจากนี้ จะเห็นว่าในเดือนที่มีฝนตกน้อย เปอร์เซ็นต์ของฝนที่ใช้งานจะสูงกว่าเดือนที่มีฝนตกมากและยัง ขึ้นอยู่กับปริมาณฝนที่ตกในเดือนก่อน ๆ เป็นสำคัญด้วย

5) การวางแผนการส่งน้ำ

จุดประสงค์หลักของการวางแผนการส่งน้ำก็เพื่อหาแนวทางในการวางแผนการใช้น้ำชลประทานให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพราะในปัจจุบันชาวนานิยมปลูกข้าวนาปรังกันมาก จึงทำให้น้ำที่เคย

มีใช้อย่างเหลือเฟือเกิดการขาดแคลน ฉะนั้น การที่จะขยายพื้นที่เพาะปลูกข้าวนาปรังโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายมากนักก็คือการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำ การวางแผนการส่งน้ำก่อนการเพาะปลูก ที่จะกล่าวต่อไปนี้เป็นการวางแผนการส่งน้ำล่วงหน้าเป็นสัปดาห์ไป

วิธีการวางแผนการส่งน้ำล่วงหน้าเป็นรายสัปดาห์ข้อมูลกิจกรรมการเพาะปลูกและข้อมูลฝนในอดีตมีความสำคัญมาก ถ้ามีข้อมูลหลายปีและข้อมูลนั้นถูกต้องจะทำให้การทำนายปริมาณน้ำที่จะส่งให้พื้นที่เพาะปลูกได้ใกล้เคียงกับความเป็นจริง ข้อมูลกิจกรรมเพาะปลูกในอดีตเป็นรายสัปดาห์ที่ต้องการใช้ ประกอบด้วย

(1) พื้นที่ตกกล้ารายสัปดาห์

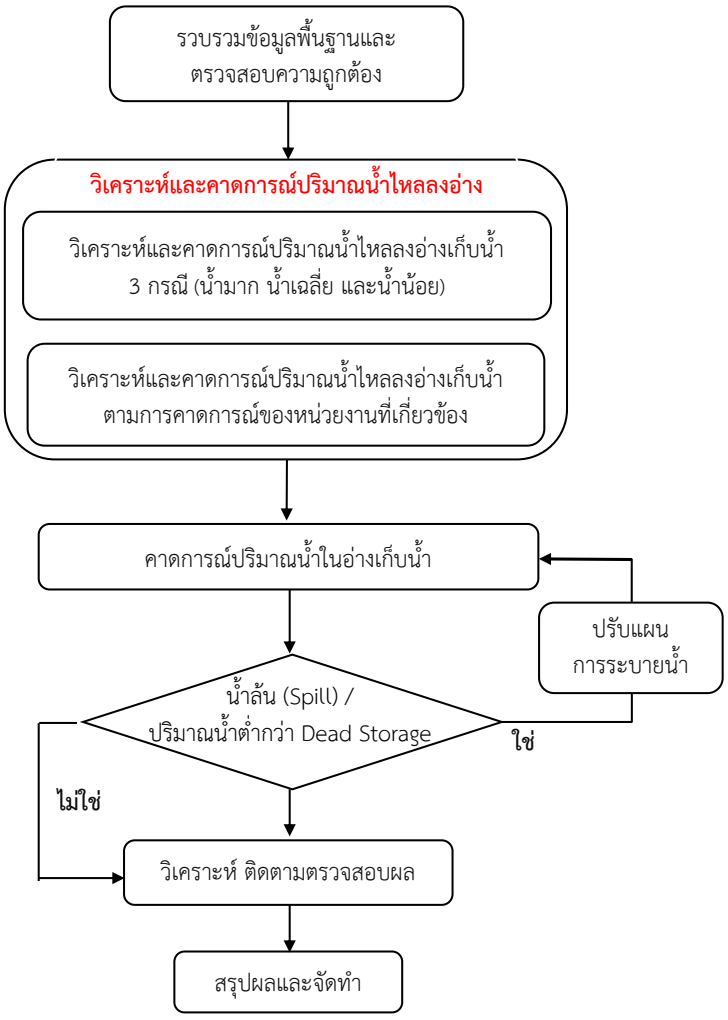
(2) พื้นที่เตรียมแปลงรายสัปดาห์

(3) พื้นที่ปักดำรายสัปดาห์

6) ประสิทธิภาพระบบชลประทาน

ประสิทธิภาพชลประทาน หมายถึง อัตราส่วนที่คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ระหว่างปริมาณน้ำสุทธิที่จะต้องให้แก่พืชต่อปริมาณน้ำทั้งหมดที่ต้องให้แก่พืช การหาค่าประสิทธิภาพของการชลประทานนั้นอาจทำได้หลายแห่งคือถ้าวัดปริมาณน้ำทั้งหมดที่ต้องให้แก่พืชที่แปลงเพาะปลูกเป็นประสิทธิภาพชลประทานที่แปลงเพาะปลูก ถ้าวัดที่ปากคลองส่งน้ำก็จะเป็นประสิทธิภาพของการชลประทานที่ปากคลองส่งน้ำ และถ้าวัดที่หัวงานของโครงการชลประทานก็จะเป็นประสิทธิภาพชลประทานที่หัวงานหรือประสิทธิภาพของโครงการชลประทานเป็นต้น

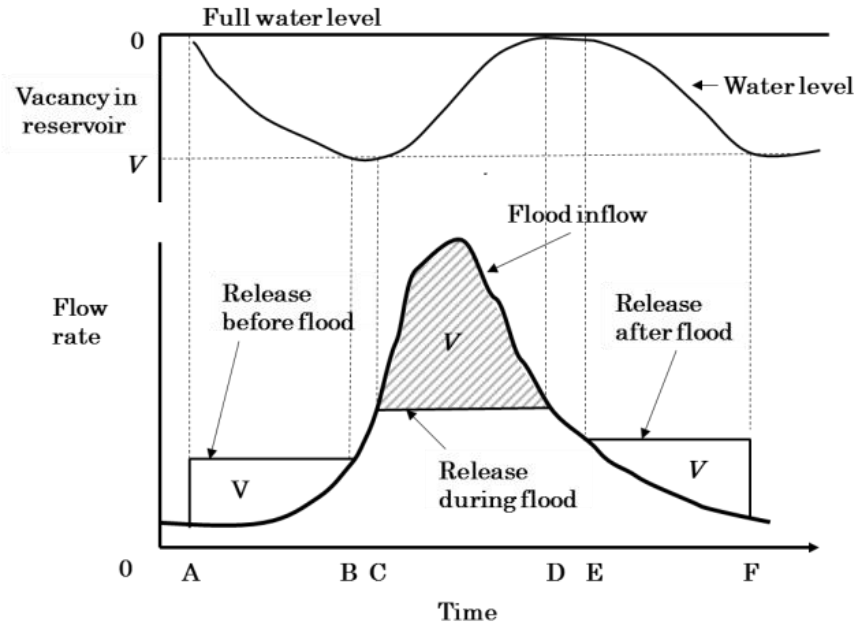
ทั้งนี้การบริหารจัดการน้ำในอ่างเก็บน้ำต้องมีการจัดทำ Dynamic Operating Curve เพื่อควบคุมการจัดสรรน้ำในอ่างเก็บน้ำให้มีความเหมาะสม และสอดคล้องกันระหว่างปริมาณน้ำต้นทุนในอนาคตที่ได้จากการพยากรณ์ด้วยเทคนิคทางสถิติ และความต้องการใช้น้ำสำหรับกิจกรรมการใช้น้ำต่าง ๆ เช่น การอุปโภคบริโภค การรักษาระบบนิเวศ ด้านการเกษตร และอุตสาหกรรม ในอ่างเก็บน้ำในช่วงเวลาต่าง ๆ

รูปที่ 4.4.2-2 ผังการดำเนินการคาดการณ์ปริมาณน้ำในการอ่างเก็บน้ำ

4.4.2.2 ระบบปฏิบัติงานอ่างเก็บน้ำ Vacancy Requirement Rule Curve

กระบวนการของระบบปฏิบัติงานอ่างเก็บน้ำด้วยวิธี Vacancy Requirement Rule Curve (VRRC) แสดงได้ดัง**รูปที่ 4.4.2-3** ทั้งนี้เป็นการแสดงกระบวนการขั้นพื้นฐานเพื่อเก็บกักน้ำในอ่างเก็บน้ำจากกรณีที่มีพายุฝนเพียง 1 ครั้ง โดยปริมาณน้ำที่เกี่ยวกับอ่างเก็บน้ำคือ ปริมาณน้ำไหลเข้าอ่างเก็บน้ำ ปริมาณน้ำระบาย และปริมาตรเก็บกัก

รูปที่ 4.4.2-3 กระบวนการของระบบปฏิบัติงานอ่างเก็บน้ำ

(1) ปริมาณน้ำที่ระบายในช่วงระยะเวลาที่เกิดอุทกภัยคำนวณได้จาก อัตราระบายสูงสุดจากผังเกณฑ์ปริมาณน้ำเฝ้าระวังเพื่อการบริหารจัดการน้ำในลุ่มน้ำ ปริมาณน้ำระบายสูงสุดนี้จะไม่ก่อให้เกิดความเสียหายจากอุทกภัย หากจำเป็นให้ปรับเกณฑ์เพิ่มขึ้น โดยพิจารณามูลค่าความเสียหายที่จะเกิดขึ้นได้ให้น้อยที่สุด กำหนดให้ปริมาตรน้ำที่เก็บกักในอ่างเก็บน้ำเพื่อป้องกันน้ำท่วมด้วยตัวแปร V

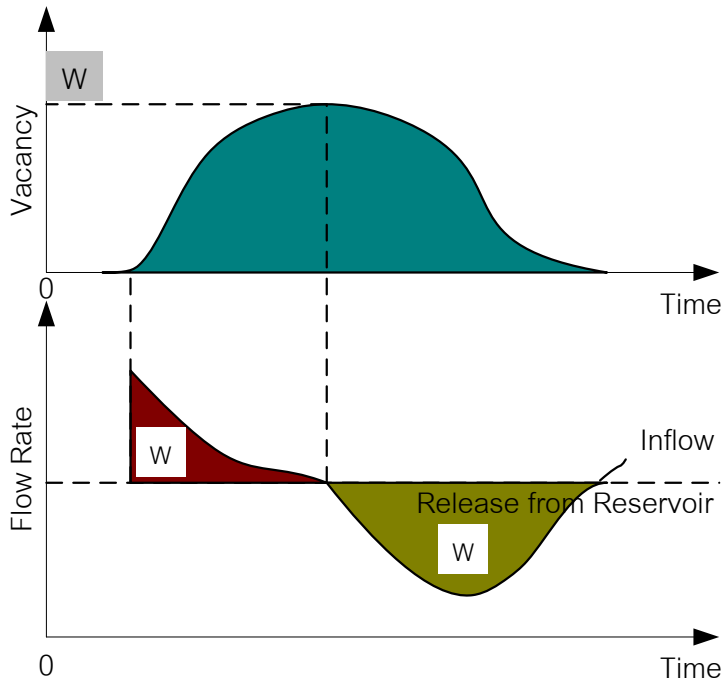
(2) ปริมาตรเก็บกักเพื่อป้องกันน้ำท่วม (V) ของอ่างเก็บน้ำจะเริ่มเก็บกักเมื่อระบบปฏิบัติงานอ่างเก็บน้ำเพื่อป้องกันน้ำท่วมเริ่มดำเนินการ ทั้งนี้สามารถเริ่มการระบายน้ำได้หลากหลายวิธีการ การระบายน้ำออกจากอ่างเก็บน้ำคงที่ ทั้งนี้สมมติว่าปริมาณน้ำก่อนเข้าฤดูฝนนั้น เก็บกักที่เต็มระดับเก็บกักปกติ (Full Water Level, FWL) ปริมาณน้ำระบายก่อนฤดูฝน ด้วยอัตราคงที่เพื่อสามารถระบายน้ำจากเต็มระดับเก็บกักปกติให้พร่องสู่ปริมาตรเก็บกักเพื่อป้องกันน้ำท่วม (V)

(3) หลังจากการป้องกันน้ำท่วม ระดับน้ำในอ่างเก็บน้ำจะอยู่ที่เต็มระดับเก็บกักปกติ (FWL) ต้องทำการลดระดับน้ำเพื่อเตรียมการป้องกันน้ำท่วมจากพายุฝนลูกต่อไป การระบายน้ำด้วยอัตราคงที่ภายหลังการป้องกันน้ำท่วม ซึ่งผู้ปฏิบัติงานอ่างเก็บน้ำต้องคำนวณหาปริมาณน้ำระบายในช่วงนี้ให้เหมาะสม

(4) เพื่อการรักษาปริมาณน้ำระบาย ไม่ให้เกิน เป้าหมายในช่วงก่อนและหลังการป้องกันน้ำท่วม ระดับน้ำที่แสดงในรูป ถูกน้ำมาใช้เป็น เส้นปฏิบัติงานอ่างเก็บน้ำตัวบน (Upper Rule Curve, URC) ซึ่งหากในการปฏิบัติงานอ่างเก็บน้ำจริงการรักษาระดับน้ำเก็บกักสูงสุดไว้ที่ระดับเก็บกักปกติ (Normal Pool Level) และไม่เกินระดับเก็บกักสูงสุด (Maximum Pool Level)

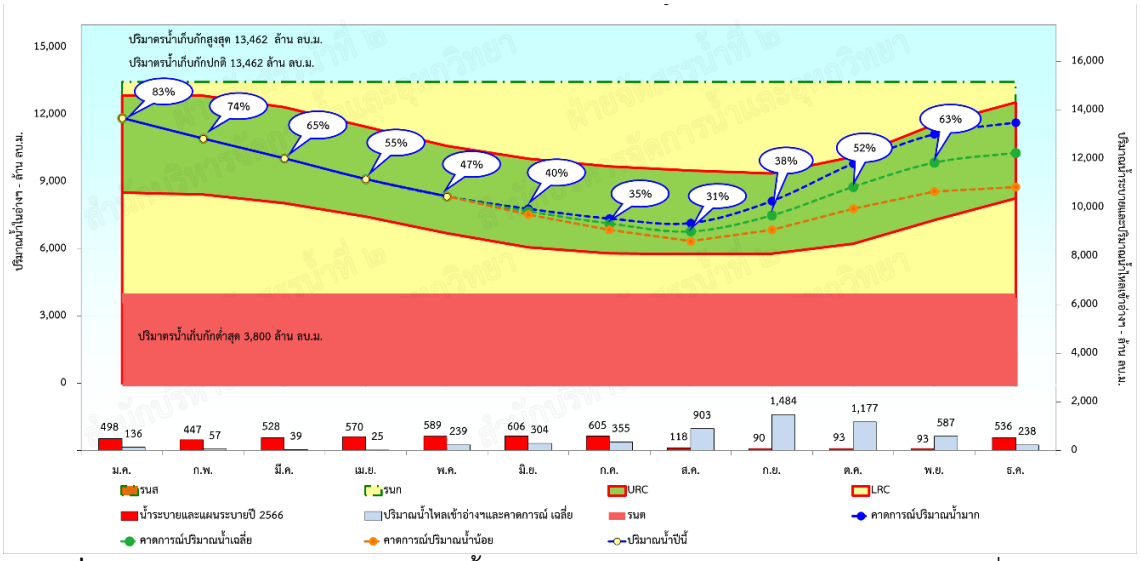
แนวทางการป้องกันภาวะภัยแล้งด้วยแนวคิดกำหนดปริมาตรเก็บกักน้ำน้อยที่สุด ที่เพียงพอต่อความต้องการใช้น้ำในอนาคตของแต่ละช่วงเวลาที่พิจารณาบริหารน้ำด้วยเส้นปฏิบัติงานอ่างเก็บน้ำตัวล่าง

(Lower Rule Curve, LRC) ทั้งนี้แนวคิดในการสร้างเส้นระดับเก็บกักน้ำต่ำสุดจะสมมุติว่าในช่วงฤดูแล้งปริมาณน้ำที่ไหลออกจากอ่างส่วนเกิน (Surplus Outflow) มีปริมาตรเท่ากับ W ดังนั้นก่อนถึงช่วงฤดูแล้งจำเป็นต้องเก็บกักน้ำในอ่างไว้ให้มีปริมาตรเท่ากับ W เพื่อให้มีน้ำเพียงพอต่อความต้องการตลอดช่วงฤดูแล้งด้วยการระบายน้ำออก (Release) ในอัตราที่ต่ำกว่าปริมาณน้ำที่ไหลเข้าอ่าง (Inflow) จนกระทั่งเมื่อสิ้นสุดฤดูแล้งปริมาณน้ำจะแห้งอ่างเก็บน้ำพอดีดังแสดงใน**รูปที่ 4.4.2-4**

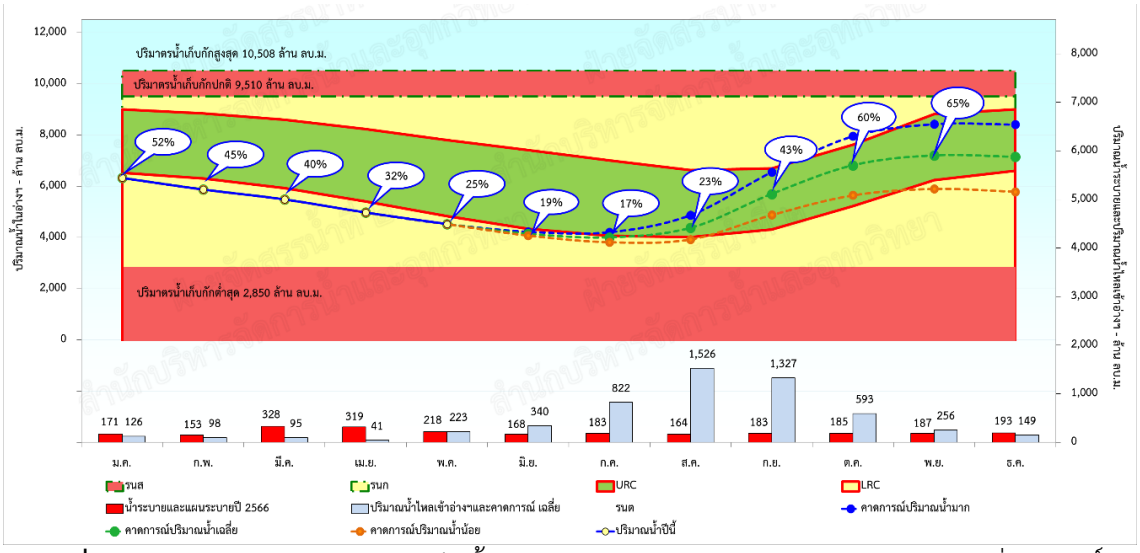

รูปที่ 4.4.2-4 ปริมาณน้ำที่จำเป็นต้องเก็บกักเพิ่มเติมในช่วงฤดูแล้ง

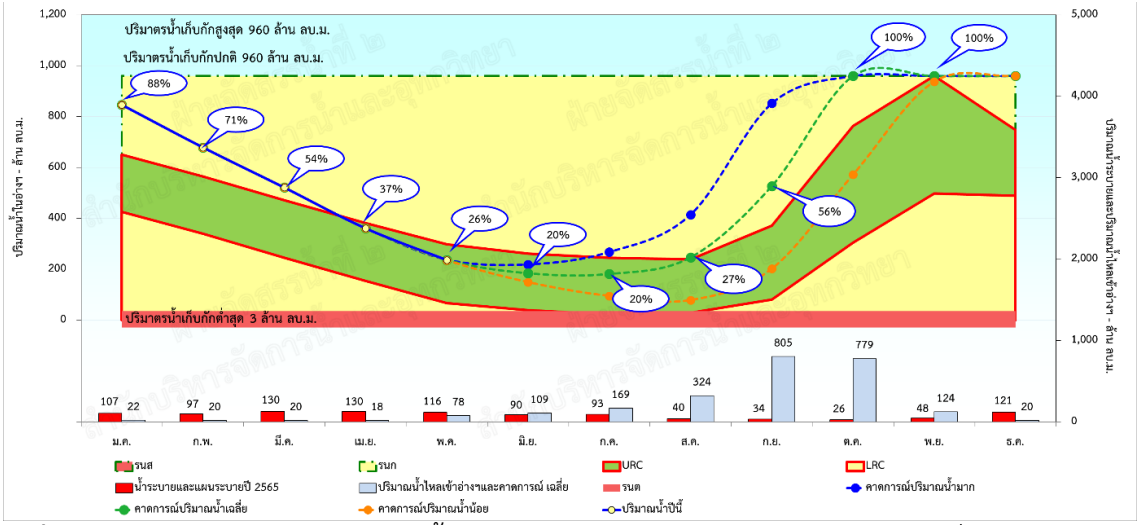
ในพื้นที่ลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา ไม่มีอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ในพื้นที่ลุ่มน้ำ การพิจารณาความเพียงพอของปริมาณน้ำใช้การจำเป็นต้องพิจารณาจากอ่างเก็บน้ำที่เป็นแหล่งน้ำต้นทุนของลุ่มน้ำเจ้าพระยา โดยลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยามีการใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำจากอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่จำนวน 4 อ่างคือ เขื่อนภูมิพล เขื่อนสิริกิติ์ เขื่อนแควน้อยบำรุงแดน และเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ การบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำเพื่อป้องกันภัยแล้งจะจัดการตามเกณฑ์ปฏิบัติการอ่างเก็บน้ำแบบพลวัต (Dynamic Operation Curve) ร่วมกับการคาดการณ์ปริมาณน้ำด้วยวิธีทางสถิติ โดยบริหารให้น้ำในเขื่อนมีปริมาณสูงกว่าเส้นปฏิบัติงานอ่างเก็บน้ำตัวล่างทำให้มั่นใจได้ว่ามีน้ำเพียงพอต่อความต้องการของทุกวัตถุประสงค์ แต่หากมีปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำต่ำกว่าเส้นปฏิบัติงานอ่างเก็บน้ำตัวล่างก็จะต้องมีการจัดสรรน้ำแบบขาดแคลนและเป็นธรรมตามลำดับความสำคัญของการจัดสรรน้ำ แสดงดัง**รูปที่ 4.4-5** ถึง**รูปที่ 4.4-8**

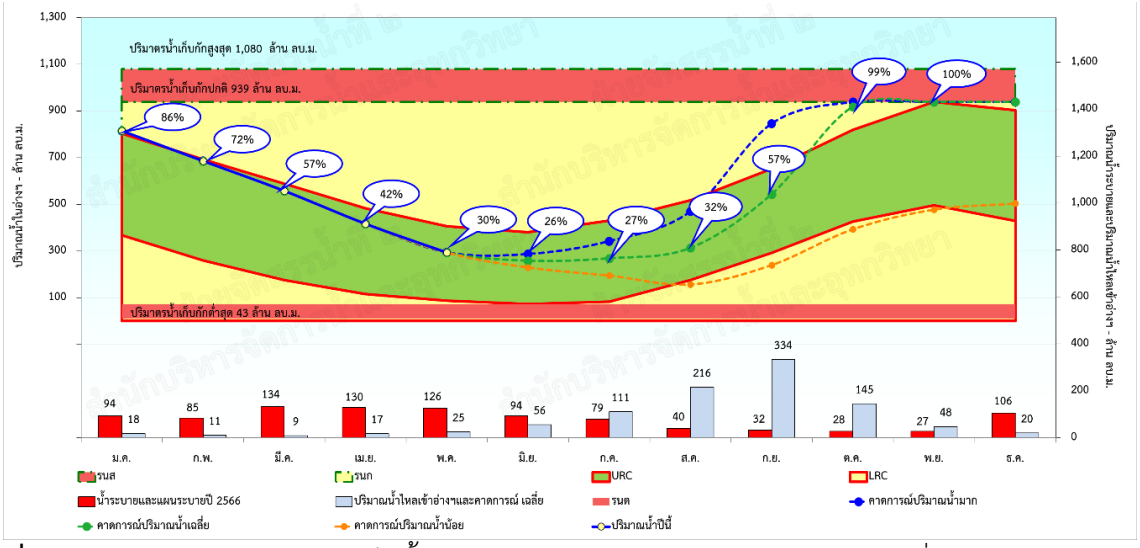
รูปที่ 4.4.2-5 เกณฑ์ปฏิบัติการอ่างเก็บน้ำแบบพลวัต (Dynamic Operation Curve) เขื่อนภูมิพล

รูปที่ 4.4.2-6 เกณฑ์ปฏิบัติการอ่างเก็บน้ำแบบพลวัต (Dynamic Operation Curve) เขื่อนสิริกิติ์

รูปที่ 4.4.2-7 เกณฑ์ปฏิบัติการอ่างเก็บน้ำแบบพลวัต (Dynamic Operation Curve) เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์

รูปที่ 4.4.2-8 เกณฑ์ปฏิบัติการอ่างเก็บน้ำแบบพลวัต (Dynamic Operation Curve) เขื่อนแควน้อยบำรุงแดน

4.5 การหาแหล่งน้ำทดแทนและการขนส่งน้ำจากแหล่งน้ำทดแทน

4.5.1 ก่อนเกิดภาวะน้ำแล้ง

ในการจัดหาแหล่งน้ำทดแทนและการขนส่งน้ำจากแหล่งน้ำทดแทน ควรพิจารณาลำดับความสำคัญ ให้สอดคล้องตามประกาศคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เรื่อง จัดลำดับความสำคัญในการจัดสรรน้ำของประเทศ พ.ศ. 2564 โดยให้คณะกรรมการลุ่มน้ำพิจารณาจัดสรรและควบคุมการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคเป็นลำดับที่หนึ่ง ส่วนการใช้น้ำสำหรับกิจการประเภทอื่น (บรรเทาสาธารณภัย เกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม การท่องเที่ยว การคมมนาคม จารีตประเพณี รักษาระบบนิเวศ) ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำพิจารณาจัดลำดับความสำคัญตามเหมาะสมกับพื้นที่ลุ่มน้ำ นอกจากนี้ควรมีแผนการดำเนินการก่อนที่จะเกิดภาวะน้ำแล้งขึ้นในพื้นที่ เพื่อเป็นการป้องกันตั้งแต่ก่อนเกิดเหตุ โดยมีแผนด้านการหาแหล่งน้ำทดแทนและแหล่งน้ำทางเลือกก่อนเกิดภาวะน้ำแล้ง สรุปดัง**ตารางที่ 4.5.1-1**

ตารางที่ 4.5.1-1 แผนการหาแหล่งน้ำทดแทนและแหล่งน้ำทางเลือกก่อนเกิดภาวะน้ำแล้ง

การใช้น้ำ	แหล่งน้ำทดแทน	แหล่งน้ำทางเลือก
อุปโภคบริโภค	■ การเก็บกักน้ำฝนจากหลังคา ■ การขนส่งน้ำ (รถบรรทุกน้ำ) ■ การขุดเจาะน้ำใต้ดิน (บ่อตอก)	■ โครงการเมืองฟองน้ำ (Sponge City)
เกษตรกรรม	■ การสำรวจ/พัฒนา/ปรับปรุงแหล่งน้ำธรรมชาติ/แหล่งน้ำขนาดเล็ก ■ การขนส่งน้ำ (รถบรรทุกน้ำ) ■ การขุดเจาะน้ำใต้ดิน (บ่อตอก)	■ การนำน้ำเสียมาใช้เพื่อการชลประทาน (Wastewater Irrigation)
อุตสาหกรรม	■ การขุดเจาะน้ำใต้ดิน/บาดาล	■ ระบบน้ำหมุนเวียน (Reclaim Water) ■ ระบบผลิตน้ำจืดจากน้ำทะเล (Desalination)

โดยจากข้อมูลพื้นที่เป้าหมายพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งดังแสดงใน**รูปที่ 4.2.1-1** พบว่า พื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยามีพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งส่วนมากบริเวณตอนบนของพื้นที่ลุ่มน้ำซึ่งอยู่นอกเขตพื้นที่ชลประทานและส่วนใหญ่อยู่ห่างไกลลำน้ำหลัก ทั้งนี้ เนื่องจากสภาพพื้นที่อยู่บนที่ดอน แหล่งเก็บกักน้ำไม่เพียงพอ ทางเลือกหลักสำหรับแหล่งน้ำทดแทนเพื่อการอุปโภค-บริโภคในระดับครัวเรือนจึงควรมีการสำรวจปริมาตรกักเก็บของครัวเรือน อาทิ โอ่ง ตุ่มใส่น้ำ แท็งก์สำรองน้ำ และส่งเสริมหรือจัดหาระบบเก็บกักน้ำฝนจากหลังคาให้กับประชาชนเพื่อให้มีน้ำอุปโภคบริโภคในระดับครัวเรือนเพียงพอตลอดช่วงฤดูแล้ง ส่วนทางเลือกหลักสำหรับแหล่งน้ำทดแทนเพื่อการเกษตรกรรมควรมีการสำรวจปริมาตรกักเก็บและศักยภาพของแหล่งน้ำธรรมชาติ/แหล่งน้ำขนาดเล็กที่ได้รับการพัฒนาขึ้น และจัดทำแผนการพัฒนา/ปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น (ขุดลอกตะกอน เพิ่มความจุกักเก็บ ลดการระเหยน้ำ/รั่วซึม สร้างระบบกระจายน้ำ) โดยจากบัญชีข้อมูลแหล่งน้ำขนาดเล็ก (อ่างเก็บน้ำที่มีความจุอ่างเก็บน้ำไม่เกิน 2 ล้าน ลบ.ม. หรือแหล่งน้ำถ่ายโอน) พบว่าในพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยามีแหล่งน้ำขนาดเล็ก 10,236 แหล่ง มีความจุกักเก็บคาดการณ์ประมาณ 437.86 ล้าน ลบ.ม. ทั้งนี้ การใช้น้ำใต้ดินและการขุดเจาะแหล่งน้ำใต้ดินเพื่อใช้เป็นแหล่งน้ำทดแทนควรเป็นทางเลือกรองลงไปเนื่องจากในพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งมีศักยภาพน้ำบาดาลค่อนข้างต่ำ

สำหรับพื้นที่เกษตรกรรมในเขตชลประทาน โดยทั่วไปจะมีการกำหนดการส่งน้ำชลประทานโดยโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาในแต่ละพื้นที่ ทั้งนี้ ในปีที่คาดว่าจะมีความเสี่ยงเกิดภาวะน้ำแล้ง ควรมีการปรับการวางแผนการจัดสรรน้ำโดยพิจารณาแนวทางการใช้น้ำร่วม (Conjunctive Use of Water) โดยควรมีการสำรวจและประเมินการใช้น้ำจากแหล่งน้ำอื่น ๆ เป็นน้ำต้นทุนในการวางแผนจัดสรรน้ำ อาทิ น้ำใต้ดิน แหล่งน้ำธรรมชาติ สระเก็บน้ำในไร่นา น้ำจากคลองระบาย นอกจากนี้ ในกรณีพื้นที่เกษตรกรรมที่เป็นพื้นที่น้ำท่วมหรือพื้นที่ลุ่มต่ำที่ถูกใช้เป็นพื้นที่รับน้ำนองในช่วงฤดูน้ำหลาก ควรมีการปรับแผนการส่งน้ำชลประทานโดยพิจารณาให้เกษตรกรใช้น้ำท่วมที่ค้างทุ่งเป็นแหล่งน้ำทดแทนปริมาณน้ำเตรียมแปลงสำหรับฤดูเพาะปลูกถัดไป

ในกรณีที่ต้องมีการขนส่งน้ำจากแหล่งน้ำทดแทนในพื้นที่ลุ่มน้ำ หน่วยงานที่สนับสนุนเครื่องสูบน้ำ รถบรรทุกน้ำและเครื่องจักรกลอื่น ๆ ควรมีการจัดทำบัญชีทรัพยากรและสำรวจสภาพการใช้งานของเครื่องมืออุปกรณ์และยานพาหนะให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน รวมทั้งจัดทำระบบโลจิสติกส์สำหรับติดตามและวางแผนการเคลื่อนย้ายเครื่องสูบน้ำและยานพาหนะเพื่อสนับสนุนภารกิจในช่วงเกิดภาวะน้ำแล้ง

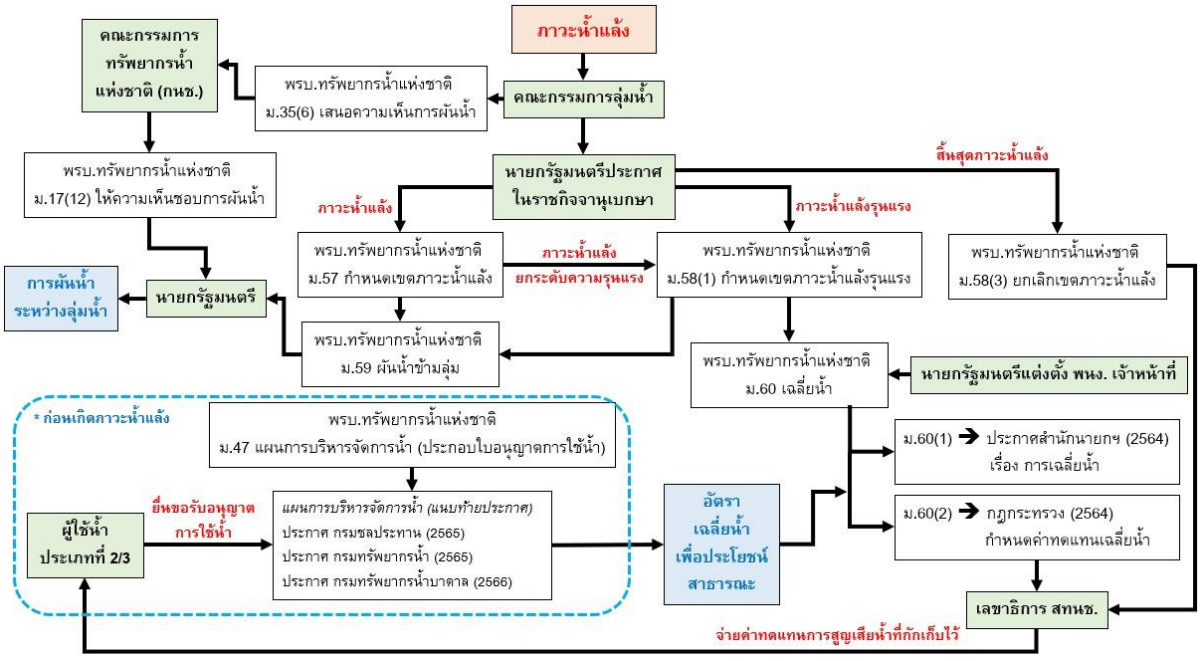
สำหรับแหล่งน้ำทดแทนในภาคอุตสาหกรรม เนื่องจากภาคอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ในบริเวณลุ่มน้ำเจ้าพระยาตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร จ.อยุธยา จ.ปทุมธานี จ.นนทบุรี และ จ.สมุทรปราการ ซึ่งไม่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำ ดังนั้น ในการป้องกันความเสี่ยงจากภาวะน้ำแล้งในภาคอุตสาหกรรม การพัฒนาแหล่งน้ำทดแทนโดยการขุดเจาะน้ำใต้ดิน/น้ำบาดาลจึงเป็นทางเลือกที่เหมาะสมเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพน้ำบาดาลค่อนข้างสูง

นอกจากนี้ ในระยะยาวสามารถวางแผนศึกษา/พัฒนาการใช้น้ำจากแหล่งน้ำทางเลือก อาทิ การพัฒนาโครงการเมืองฟองน้ำ (Sponge City) โดยเฉพาะในเขตเทศบาลเมือง/เทศบาลนครเพื่อเป็นแหล่งกักเก็บน้ำฝนไว้ใช้เป็นแหล่งน้ำสำรอง การนำน้ำเสียมาใช้เพื่อการชลประทาน (Wastewater Irrigation) อาทิ

น้ำเสียจากฟาร์มสุกร น้ำเสียชุมชนที่ผ่านการบำบัดแล้ว ซึ่งยังมีอินทรียสารและธาตุอาหารต่าง ๆ อยู่ รวมทั้งการวางมาตรการส่งเสริม/สนับสนุนให้ภาคอุตสาหกรรมใช้แหล่งน้ำทางเลือก เช่น ระบบน้ำหมุนเวียน (Reclaim Water) ระบบผลิตน้ำจืดจากน้ำทะเล (Desalination) เป็นต้น

4.5.2 ขณะเกิดภาวะน้ำแล้ง

ในกรณีที่เกิดภาวะน้ำแล้งหรือภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง กลไกการหาแหล่งน้ำทดแทนและการขนส่งน้ำจากแหล่งน้ำทดแทนมายังพื้นที่ซึ่งเกิดภาวะน้ำแล้งจะเป็นไปตาม**รูปที่ 4.5.2-1** โดยแหล่งน้ำทดแทนจะมี 2 แหล่ง ได้แก่ 1) การผันน้ำจากแหล่งน้ำในลุ่มน้ำอื่น และ 2) การเฉลี่ยน้ำเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในการอุปโภคบริโภคของประชาชน ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 มาตรา 57 และมาตรา 58(1) กำหนดให้คณะกรรมการลุ่มน้ำโดยความเห็นชอบของนายกรัฐมนตรี มีอำนาจประกาศเขตภาวะน้ำแล้ง/น้ำแล้งรุนแรงในราชกิจจานุเบกษาและสามารถกำหนดกิจกรรมการใช้น้ำในพื้นที่ได้ดังนี้

รูปที่ 4.5.2-1 กลไกการประกาศการผันน้ำและเฉลี่ยน้ำ

1) การผันน้ำจากแหล่งน้ำในลุ่มน้ำอื่น

การผันน้ำระหว่างลุ่มน้ำและการผันน้ำจากแหล่งน้ำระหว่างประเทศหรือแหล่งน้ำต่างประเทศเพื่อบรรเทาภาวะน้ำแล้ง คณะกรรมการลุ่มน้ำมีหน้าที่เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) ตามตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 มาตรา 35(6) จากนั้น กนช. มีหน้าที่พิจารณาและให้ความเห็นชอบตามตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 มาตรา 17(12) โดยกรณีที่

จำเป็นต้องผันน้ำข้ามลุ่ม นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของ กนช. มีอำนาจสั่งให้ดำเนินการเท่าที่จำเป็นในการบรรเทาภาวะน้ำแล้ง ตามตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 มาตรา 59

2) การเฉลี่ยน้ำเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในการอุปโภคบริโภคของประชาชน

การเฉลี่ยน้ำจะเกิดขึ้นเมื่อเกิดภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรงในพื้นที่จนประชาชนไม่มีน้ำใช้เพียงพอต่อการอุปโภคบริโภคและมีการประกาศกำหนดเขตภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรงในเขตพื้นที่ดังกล่าว ตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 มาตรา 60 โดยมาตรา 60(1) กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับแต่งตั้งจากนายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้บุคคลซึ่งกักเก็บน้ำไว้ต้องเฉลี่ยน้ำเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในการอุปโภคบริโภคของประชาชนในพื้นที่ (รายละเอียดเป็นไปตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การเฉลี่ยน้ำเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในการอุปโภคบริโภคของประชาชนในพื้นที่เขตภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง พ.ศ. 2564) และมาตรา 60(2) กำหนดให้บุคคลซึ่งกักเก็บน้ำดังกล่าวมีสิทธิได้รับค่าทดแทนจากการที่ต้องสูญเสียน้ำที่กักเก็บไว้ ทั้งนี้ การกำหนดค่าทดแทนให้คำนึงถึงความเสียหายตามความเป็นจริงและความเป็นธรรม (รายละเอียดเป็นไปตามกฎกระทรวงกำหนดค่าทดแทนแก่บุคคลซึ่งต้องเฉลี่ยน้ำที่กักเก็บน้ำไว้เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในการอุปโภคบริโภคของประชาชนในพื้นที่เขตภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง พ.ศ. 2564)

อนึ่ง ในการเฉลี่ยน้ำควรพิจารณาจากแนวทางตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 47 แห่งพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 ซึ่งกำหนดให้แผนการบริหารจัดการน้ำของผู้ขอรับใบอนุญาตใช้น้ำประเภทที่สองและผู้ขอรับใบอนุญาตใช้น้ำประเภทที่สาม อย่างน้อยต้องมีรายการเกี่ยวกับแผนจัดการน้ำที่กักเก็บไว้เมื่อเกิดภาวะน้ำแล้ง ซึ่งต้องมีสาระสำคัญเกี่ยวกับวิธีการใช้น้ำในระหว่างที่เกิดภาวะน้ำแล้ง การลดปริมาณการใช้น้ำ การหาแหล่งน้ำทดแทน และอัตราความเป็นไปได้ในการเฉลี่ยน้ำที่มีเพื่อประโยชน์สาธารณะ (รายละเอียด เป็นไปตามประกาศกรมชลประทาน เรื่อง แบบคำขอรับใบอนุญาตการใช้น้ำประเภทที่สองและประเภทที่สามและแผนการบริหารจัดการน้ำ พ.ศ. 2565 ประกาศกรมทรัพยากรน้ำ เรื่อง แบบคำขอรับใบอนุญาตการใช้น้ำประเภทที่สองและประเภทที่สามและแผนการบริหารจัดการน้ำ พ.ศ. 2565 และประกาศกรมทรัพยากรน้ำบาดาล เรื่อง กำหนดแบบคำขอรับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลประเภทที่สองและประเภทที่สามและแผนการบริหารจัดการน้ำบาดาลในการประกอบกิจการน้ำบาดาลพ.ศ. 2566)

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาจากข้อมูลแหล่งน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยา รวมถึงผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่จะเกิดการขาดแคลนน้ำในลุ่มน้ำจากข้อมูลการบ่งชี้สถานการณ์น้ำแล้งดังกล่าวใน **หัวข้อ 4.2** แนวทางการพิจารณาแหล่งน้ำทดแทนจะพิจารณาจากพื้นที่เป้าหมายพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งดังแสดงใน **รูปที่ 4.2.1-1** โดยจะพิจารณาใช้สถานีสูบน้ำในพื้นที่ที่มีน้ำเพียงพอหรือพื้นที่ที่มีศักยภาพที่จะเป็นแหล่งน้ำทดแทน เพื่อนำน้ำไปช่วยเหลือพื้นที่ที่ขาดแคลน และในกรณีที่ไม่มีสถานีสูบน้ำในพื้นที่ อาจพิจารณาติดตั้งสถานีสูบน้ำเพิ่มเติม โดยการลำเลียงน้ำจะใช้ร่วมกับแนวคลองส่งน้ำ แนวท่อส่งน้ำ หรือการสูบใส่รถบรรทุกของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตามการพิจารณาแหล่งน้ำทดแทนและแนวทางการขนส่งน้ำจำเป็นต้องมีการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดูแลอ่างเก็บน้ำ เขื่อน หรือพื้นที่รับน้ำ และต้องควบคุมให้น้ำที่กักเก็บไว้มีความสะอาดพอที่จะนำมาใช้ประโยชน์และเกิดความสูญเสียในระหว่างขนส่งน้อยที่สุด อีกทั้งยังต้องพิจารณา

ถึงสถานการณ์ภัยแล้งและพิจารณาเลือกแหล่งน้ำทดแทนตามสถานการณ์ปัจจุบันที่เกิดขึ้น เพื่อให้การแก้ปัญหาภัยแล้งสอดคล้องกับสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้น

4.6 การประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่อาจได้รับภัยน้ำแล้ง

เมื่อเกิดภาวะน้ำแล้งขึ้นในเขตพื้นที่หนึ่งพื้นที่ลุ่มน้ำแล้ว ให้มีการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่มีหน้าที่และภารกิจในการดำเนินการ ดังนี้

1) **กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย** ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการป้องกันและบระเทาสาธารณภัย เนื่องด้วยมีภารกิจโดยตรงในการช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบภัย (ภัยแล้ง) ประกอบกับมีกำลังคนในพื้นที่ในการช่วยจัดหาแหงน้ำทดแทน รวมถึงดำเนินการขนส่งน้ำจากแหล่งน้ำทดแทนมายังพื้นที่ซึ่งเกิดภาวะน้ำแล้งโดยยานพาหนะของหน่วยงานมายังพื้นที่ดังกล่าวได้ ทั้งนี้ ภายใต้แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570 และแผนอื่นที่เกี่ยวข้องภายใต้บทบัญญัติของพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 โดยประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการบรรเทาสาธารณภัยปฏิบัติการและอำนวยความละดวกให้แก่เจ้าพนักงานจากกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

2) **องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น** ซึ่งเป็นหน่วยหลักในพื้นที่และทราบข้อมูลในพื้นที่ที่ประสบภาวะน้ำแล้งที่อยู่ภายใต้การปกครองของตนเองเป็นอย่างดี ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการดำเนินการช่วยจัดหาแหล่งน้ำ ราบข้อมูลในเขตพื้นที่ที่ประสบภาวะการขนส่งน้ำ การจ่ายแจกน้ำร่วมกับกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และอาจประสานขอความร่วมมือจาก**กรมทางหลวง**และ**กรมทางหลวงชนบท**ในการใช้เส้นทางสัญจรสำหรับแจกจ่ายน้ำให้แก่ผู้เดือดร้อนในพื้นที่ด้วย

3) **การประปานครหลวง** และ 4) **การประปาส่วนภูมิภาค** ซึ่งเป็นหน่วยงานต้องบูรณาการประสานความร่วมมือระหว่างกันกับกรมป้องกันและบระบรรเทาสาธารณภัย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ**กิจการประปาชุมชน** ในการจัดหาแหล่งน้ำทดแทนและขนส่งน้ำจากแหล่งน้ำทดแทนมายังพื้นที่ซึ่งเกิดภาวะน้ำแล้ง เนื่องจากในภาวะน้ำแล้ง น้ำที่เตรียมจัดหาสำหรับให้ประชาชนอุปโภคบริโภคนั้น ถ้าหากนำมาจากแหล่งน้ำดิบก็อาจใช้อุปโภคบริโภคทันทีไม่ได้ ต้องมีการทำให้น้ำดิบกลายเป็นน้ำที่ใช้อุปโภคบริโภคได้เสียก่อน ซึ่งการประปานครหลวงหรือการประปาส่วนภูมิภาค สามารถดำเนินการดังกล่าวได้เนื่องจากมีเครื่องมือและอุปกรณ์พร้อมสำหรับการดำเนินการผ่านระบบประปาเข้าไปยังเขตพื้นที่ที่เกิดภาวะน้ำแล้ง รวมถึงมีความชำนาญในการสูบส่งสูบจ่ายน้ำซึ่งเป็นภารกิจหลักของการประปานครหลวงหรือการประปาส่วนภูมิภาค

5) **กรมชลประทาน** เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำตามศักยภาพของลุ่มน้ำให้เพียงพอ และจัดสรรน้ำให้กับผู้ใช้น้ำทุกประเภท เพื่อให้ผู้ใช้น้ำได้รับน้ำอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ตลอดจนป้องกันความเสียหายอันเกิดจากน้ำ จึงมีหน้าที่และอำนาจจัดหาแหล่งน้ำทดแทนและดำเนินการขนส่งน้ำจาก

แหล่งน้ำทดแทนมายังพื้นที่ซึ่งเกิดภาวะน้ำแล้ง ทั้งนี้ ภายในขอบเขตหน้าที่และอำนาจของตนตามกรอบของกฎหมายว่าด้วยการชลประทาน

6) **กรมทรัพยากรน้ำ** เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวกับการเสนอแนะในการจัดทำนโยบายและแผน และมาตรการที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำ บริหารจัดการ พัฒนา อนุรักษ์ ฟื้นฟู รวมทั้งควบคุม ดูแล กำกับ ประสาน ติดตาม ประเมินผล และแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำ เพื่อการจัดการทรัพยากรน้ำที่เป็นเอกภาพและยั่งยืน ซึ่งมีหน้าที่และอำนาจจัดหาแหล่งน้ำทดแทนและดำเนินการขนส่งน้ำจากแหล่งน้ำทดแทนมายังพื้นที่ซึ่งเกิดภาระน้ำแล้งด้วย ในภายพื้นที่นอกเขตชลประทานและที่ไม่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ทั้งนี้ ภายในขอบเขตหน้าที่และอำนาจของตนตามกรอบของกฎหมาย

7) **กรมทรัพยากรน้ำบาดาล** เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวกับการเสนอแนะในการจัดทำนโยบายและแผน และมาตรการที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำบาดาล สำรวจ บริหารจัดการ พัฒนา อนุรักษ์ ฟื้นฟูรวมทั้งควบคุม ดูแล กำกับ ประสาน ติดตาม ประเมินผล และแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำบาดาล เพื่อการจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลที่เป็นเอกภาพและยั่งยืน จึงมีหน้าที่และอำนาจจัดหาแหล่งน้ำทดแทนใต้ผิวดินและดำเนินการขนส่งน้ำจากแหล่งน้ำทดแทนดังกล่าวมายังพื้นที่ซึ่งเกิดภาวะน้ำแล้งด้วย ทั้งนี้ ภายในขอบเขตหน้าที่และอำนาจของตนตามกรอบของกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล

เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนในการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือประชาชนที่อาจได้รับภัยพิบัติจากน้ำแล้ง จึงใช้แนวทางปฏิบัติของโครงสร้างศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570 ที่กำหนดไว้ ในที่นี้คือ "ศูนย์ประสานการปฏิบัติ (ที่ทำการปกครองจังหวัด)" แสดงดัง**รูปที่ 4.3-1** ทั้งก่อนเกิดภาวะน้ำแล้ง ระหว่างเกิดภาวะน้ำแล้ง และหลังเกิดภาวะน้ำแล้ง โดยมีหน้าที่ดังนี้

1) **ศูนย์ประสานการปฏิบัติ** มีหน้าที่ ประสานงาน และประสานการปฏิบัติกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม โดยให้จัดทำแนวทางการประสานงานและการปฏิบัติงานสนับสนุนศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ ทั้งนี้ กรณีการจัดการสาธารณภัยที่จำเป็นต้องมีการประสานงานด้านกิจการต่างประเทศให้กระทรวงการต่างประเทศ และกระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานหลักร่วมกันจัดทำขอบเขต แผนงาน ภารกิจ และโครงสร้างภายในศูนย์ประสานการปฏิบัติ สำหรับกรณีการจัดการสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง (ระดับ 4) ให้สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี และหน่วยงานที่มีภารกิจที่เกี่ยวข้องในสำนักนายกรัฐมนตรีเข้าร่วมปฏิบัติงานในฐานะหน่วยงานหลักด้วย

2) **ส่วนปฏิบัติการ (Operation Section)** มีหน้าที่ปฏิบัติการเพื่อลดและบรรเทาภยันตรายที่เกิดขึ้นด้วยการเข้าควบคุมสถานการณ์เพื่อรักษาชีวิตและปกป้องทรัพย์สิน ให้กลับสู่ภาวะปกติโดยเร็ว โดยให้หน่วยงานที่มีหน้าที่ดังกล่าวร่วมกันจัดทำขอบเขต แผนงาน ภารกิจ และโครงสร้างภายในส่วนปฏิบัติการ

3) **ส่วนอำนวยการ (Planning Section)** มีหน้าที่ ติดตาม วิเคราะห์แนวโน้ม สถานการณ์ แจ้งเตือนภัย ประสาน รวบรวมข้อมูลสถานะทรัพยากร เพื่อใช้ในการประเมินความต้องการ และความจำเป็นในการสนับสนุนทรัพยากรในภาวะฉุกเฉิน พร้อมทั้ง จัดให้มีการประชุมเพื่อร่วมจัดทำแผนเผชิญเหตุโดยใช้ข้อมูลที่ได้รับจากส่วนปฏิบัติการและส่วนสนับสนุนเป็นฐานดำเนินการ

4) **ส่วนสนับสนุน (Logistics and Administration Section)** มีหน้าที่ สนับสนุน การส่งกำลังบำรุงที่จำเป็น และตอบสนองการร้องขอรับการสนับสนุนด้านงบประมาณ การเงิน การคลัง และการรับบริจาค เพื่อให้การจัดการในภาวะฉุกเฉินดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยให้หน่วยงานที่รับผิดชอบภารกิจในแต่ละด้านร่วมกันจัดทำขอบเขต แผนงาน ภารกิจ และโครงสร้างภายในส่วนสนับสนุน

4.7 งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงาน

พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 มาตรา 17(2) ได้กำหนดให้คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ มีหน้าที่และอำนาจพิจารณาและให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการของหน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวกับทรัพยากรน้ำ และแผนงบประมาณการบริหารทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการ ให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนแม่บทเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรน้ำ และเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาในการจัดทำงบประมาณประจำปี ดังนั้น ในแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง รายการเกี่ยวกับงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการตามมาตรา 64(2) จึงต้องพิจารณาตามงบประมาณที่แต่ละลุ่มน้ำได้รับการจัดสรร (งบปกติ) นอกจากนี้ในการบูรณาการบริหารจัดการน้ำ อาจมีการพิจารณาร่วมกับงบประมาณที่จำเป็นต้องใช้ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ที่กำหนดไว้ในแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติตามที่พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 มาตรา 12 กำหนดภายใต้กรอบงบประมาณที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้รับการจัดสรร

ทั้งนี้ พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 ได้บัญญัติรองรับ งบประมาณรายจ่ายบูรณาการไว้แล้วในมาตรา 14(3) งบประมาณรายจ่ายบูรณาการ ได้แก่ งบประมาณรายจ่ายที่ตั้งไว้สำหรับแผนงานบูรณาการที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติ โดยมีหน่วยรับงบประมาณตั้งแต่สองหน่วยขึ้นไปร่วมกันรับผิดชอบดำเนินการ ซึ่งงบประมาณรายจ่ายที่ตั้งไว้สำหรับแผนงานบูรณาการดังกล่าว ต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 16 ดังนั้นในการบริหารจัดการน้ำในภาวะน้ำแล้ง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถใช้ช่องทางตามกฎหมายต่าง ๆ ตามที่กล่าวข้างต้นในการขอใช้งบประมาณได้

ดังนั้น ในภาวะปกติ งบประมาณในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง (งบประมาณปกติ) ประกอบด้วยงบประมาณรายจ่ายประจำปีของกระทรวง/หน่วยงาน (Function) งบประมาณรายจ่ายพื้นที่

(Area: จังหวัดและกลุ่มจังหวัด กรุงเทพมหานคร องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) และงบประมาณรายจ่ายบูรณาการ (Agenda)

ในกรณีฉุกเฉิน พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 มาตรา 24 บัญญัติว่า *ในกรณีเกิดปัญหาวิกฤตินำ้จนอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของคน สัตว์ หรือพืช หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐอย่างรุนแรง ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจจัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ โดยนายกรัฐมนตรีเป็นผู้บัญชาการ อำนวยการแก้ไขปัญหาวิกฤตินำ้เป็นการชั่วคราว จนกว่าปัญหาวิกฤตินำ้จะผ่านพ้นไป ทั้งนี้ ให้สำนักงบประมาณพิจารณาจัดสรรงบประมาณสำรองจ่ายเพื่อให้กับศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งและสนับสนุนการปฏิบัติงาน*

ดังนั้นในการบริหารจัดการนำ้ในภาวะนำ้แล้ง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถใช้ช่องทางตามกฎหมายต่างๆ ตามที่กล่าวข้างต้นในการขอใช้งบประมาณได้ดังนี้

กระทรวงและหน่วยงาน ให้หน่วยงานระดับกระทรวง และระดับกรมขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อดำเนินงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามภารกิจของหน่วยงานที่ดำเนินการรองรับยุทธศาสตร์ตามที่กำหนดไว้ในแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

จังหวัดและกลุ่มจังหวัด

(1) ให้จังหวัดตั้งงบประมาณสำหรับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจากสำนักงบประมาณตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัด และกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. 2551 โดยการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด แผนปฏิบัติราชการประจำปีของกลุ่มจังหวัด และค่าของบประมาณของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ เพื่อให้จังหวัดและกลุ่มจังหวัดได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

(2) ให้จังหวัดขอตั้งงบประมาณและขอรับการจัดสรรงบประมาณจากรัฐบาล เพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้อีกแนวทางหนึ่ง

องค์การบริหารส่วนจังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(1) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีในการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยในเขตท้องถิ่นของตนเพื่อใช้ดำเนินการตั้งแต่ระยะก่อนเกิด ขณะเกิดและหลังเกิดสาธารณภัย โดยเฉพาะงบประมาณเพื่อให้ความช่วยเหลือ และบรรเทาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าและระยะยาว เช่น การอพยพ การจัดการศูนย์พักพิงชั่วคราว การสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ประสบภัย การสาธารณสุข การสื่อสาร การรักษาความสงบเรียบร้อย และการสาธารณูปโภค เป็นต้น

(2) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณเพื่อการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยในเขตท้องถิ่นของตนให้เป็นไปตามแผนการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ซึ่งกำหนดให้มีแผนและขั้นตอนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ และยานพาหนะ พร้อมทั้ง

จัดให้มีเครื่องหมายสัญญาณหรือสิ่งอื่นใดในการแจ้งให้ประชาชนได้ทราบถึงการเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัย

(3) ให้มีการตั้งงบประมาณในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตท้องถิ่นของตนตามกรอบแนวทางตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ข้อ 89 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจใช้จ่ายเงินสะสมได้ โดยได้รับอนุมัติจากสภาท้องถิ่นภายใต้เงื่อนไข

ข้อ 91 ภายใต้บังคับข้อ 89 ในกรณีฉุกเฉินที่มีสาธารณภัยเกิดขึ้น ให้ผู้บริหารท้องถิ่นอนุมัติให้จ่ายขาดเงินสะสมได้ตามความจำเป็นในขณะนั้น โดยให้คำนึงถึงฐานะการเงินการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยเงินอุดหนุนขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2559 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ข้อ 4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจตั้งงบประมาณให้เงินอุดหนุน หน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุนได้

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2560 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ข้อ 6 กรณีเกิดสาธารณภัยในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ว่าจะมีการประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินหรือไม่ก็ตาม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการช่วยเหลือประชาชนในเบื้องต้น โดยฉับพลันทันที เพื่อการดำรงชีพ หรือบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้า หรือระงับสาธารณภัย หรือเพื่อคุ้มครองชีวิตและทรัพย์สิน หรือป้องกันภยันตรายที่จะเกิดแก่ประชาชนได้ตามความจำเป็นภายใต้ขอบอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย โดยไม่ต้องเสนอคณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณา ในกรณีการช่วยเหลือประชาชน เพื่อเยียวยาและฟื้นฟูหลังเกิดสาธารณภัย หรือการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต หรือการป้องกันและระงับโรคติดต่อ หรือการช่วยเหลือเกษตรกรผู้มีรายได้น้อย ให้เสนอคณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความเห็นชอบก่อน

ข้อ 7 กรณีมีความจำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือประชาชนเพื่อเยียวยา หรือฟื้นฟูหลังเกิดสาธารณภัย ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ ดังนี้

1 กรณีมีการประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ในพื้นที่เกิดภัย ให้รายงานอำเภอ หรือจังหวัด หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณานำเงินทดรองราชการเพื่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย

2 กรณีมิได้ประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณี ฉุกเฉินในพื้นที่เกิดภัย ในการช่วยเหลือประชาชน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เสนอคณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาให้ความช่วยเหลือ ทั้งนี้ไม่เกินหลักเกณฑ์ที่กำหนดในระเบียบนี้

ข้อ 11 การให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบสาธารณภัย หรือภัยพิบัติฉุกเฉิน มีลักษณะเป็นการช่วยเหลือที่จำเป็นที่ต้องแก้ไขโดยฉับพลันในการดำรงชีพและความเป็นอยู่ของประชาชน หรือเป็นการซ่อมแซมให้คืนสู่สภาพเดิม อันเป็นการบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถให้ความช่วยเหลือได้ทันที ภายใต้ขอบอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย กรณีสิ่งสาธารณประโยชน์ที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับความเสียหาย หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นว่า การซ่อมแซมให้คืนสู่สภาพเดิมจะไม่คุ้มค่าและการก่อสร้างใหม่จะเกิดประโยชน์ต่อทางราชการมากกว่า ให้เสนอคณะกรรมการเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนการใช้จ่ายงบประมาณโดยให้คำนึงถึงสถานะทางการคลัง

ข้อ 16 การช่วยเหลือประชาชนให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

1 การช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย หรือภัยพิบัติฉุกเฉิน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาใช้จ่ายงบประมาณช่วยเหลือประชาชนตามหลักเกณฑ์ของกระทรวงการคลัง โดยอนุโลม

ข้อ 18 กรณีเกิดสาธารณภัยฉุกเฉิน จำเป็นเร่งด่วน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเบิกจ่ายจากงบกลาง ประเภทเงินสำรองจ่าย ในข้อบัญญัติหรือเทศบัญญัติ งบประมาณรายจ่ายประจำปีโดยโครงการไม่จำเป็นต้องอยู่ในแผนพัฒนาท้องถิ่น

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเบิกค่าใช้จ่ายให้แก่อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2560

ข้อ 5 ในกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความจำเป็นต้องเบิกจ่าย ค่าใช้จ่ายให้แก่อาสาสมัครเพื่อเป็นค่าป่วยการชดเชยการงานหรือเวลาที่เสียไปเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิเบิกจ่ายได้

ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ว่าด้วยค่าใช้จ่ายของอาสาสมัครในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2560

ข้อ 4 อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยกิจการอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2553 ที่ได้รับคำสั่งจาก ผู้อำนวยการ ผู้บัญชาการ นายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายแล้วแต่กรณี เพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่ หรือนอกเขตพื้นที่ได้รับค่าใช้จ่ายในอัตราต่อคนต่อวัน ดังนี้

(1) กรณีการปฏิบัติหน้าที่ไม่เกิน 4 ชั่วโมง ให้ได้รับค่าใช้จ่ายจำนวน 100 บาท

(2) กรณีการปฏิบัติหน้าที่ไม่เกิน 4 ชั่วโมง แต่ไม่เกิน 8 ชั่วโมง ให้ได้รับค่าใช้จ่ายจำนวน 200 บาท

(3)กรณีการปฏิบัติหน้าที่เกิน 8 ชั่วโมง ให้ได้รับค่าใช้จ่าย จำนวน 300 บาท

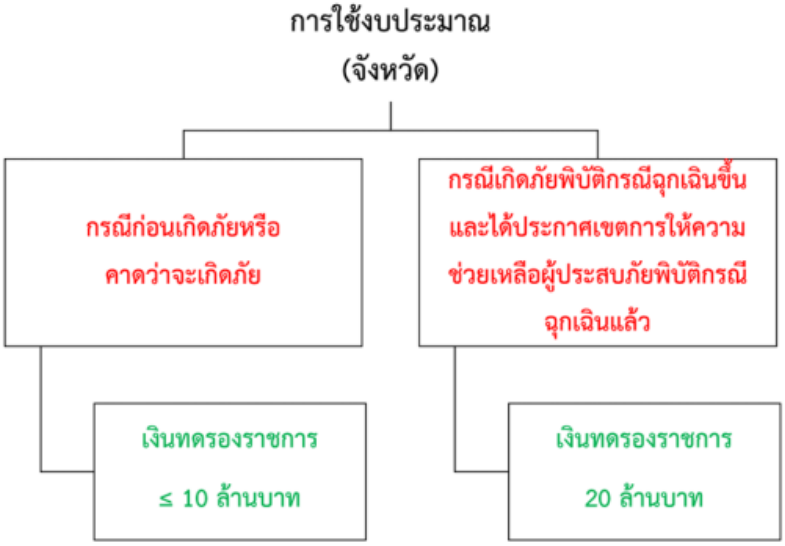
ข้อ 5 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่สามารถจ่ายค่าใช้จ่ายให้แก่อาสาสมัครในสังกัดของตนตามข้อ 4 ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงฐานะทางการเงินการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย

ข้อ 6 กรณีมีการสั่งใช้อาสาสมัครซึ่งมิได้สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ ให้ต้นสังกัดเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายจากเงินงบประมาณของส่วนราชการ

การระดมสรรพกำลังและทรัพยากรเข้าป้องกัน ลดผลกระทบ และให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัย หรือได้รับผลกระทบ ซึ่งต้องอาศัยงบประมาณสนับสนุนการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และทันการณ์ งบประมาณเพื่อใช้จ่ายในภารกิจดังกล่าวเป็นไปตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยหลักเกณฑ์การใช้เงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2562 ซึ่งกำหนดวงเงินทดรองราชการไว้ใน 2 กรณีด้วยกันกล่าวคือ

1) กรณีก่อนเกิดภัย หรือคาดว่าจะเกิดภัย เป็นกรณีคาดหมายว่าจะเกิดภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินขึ้น ในเวลาอันใกล้ให้ใช้เพื่อการป้องกัน หรือยับยั้งภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ซึ่งจำเป็นต้องรีบดำเนินการโดยฉับพลัน ภายในวงเงินไม่เกิน 10 ล้านบาท โดยไม่ต้องประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย วัตถุประสงค์ของการใช้เงินรองราชการในเชิงป้องกันหรือยับยั้งภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ถูกจัดสรรเพื่อเป็นการใช้จ่ายเงินเมื่อคาดหมายว่าจะเกิดภัยพิบัติขึ้นในเวลาอันใกล้ และจำเป็นต้องรีบป้องกันหรือยับยั้งโดยฉับพลัน และเพื่อให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบภัยพิบัติโดยเร่งด่วนตามความจำเป็นและเหมาะสม โดยมุ่งหมายที่จะบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้าของประชาชน หรือเป็นการซ่อมแซมให้คืนสู่สภาพเดิม ไม่สามารถใช้จ่ายเพื่อสร้างสิ่งก่อสร้าง หรือสาธารณูปโภคที่ถาวรหรือก่อสร้างใหม่ได้ ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามประกาศกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ลงวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2563

2) กรณีเกิดภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินขึ้น และได้ประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินแล้ว ให้ใช้เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน หรือสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติโดยเร่งด่วนตามความจำเป็นและเหมาะสม โดยมุ่งหมายที่จะบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้าของผู้ประสบภัยพิบัติแต่มิได้มุ่งหมายที่จะชดใช้ความเสียหายให้แก่ผู้ใด โดยใช้สำหรับทุกสถานการณ์ภัย ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข โดยสรุปกล่าวคือ ในกรณีที่ภัยพิบัติเกิดขึ้นแล้วการใช้วงเงินทดรองราชการให้ เป็นไปตามระเบียบกระทรวงการคลังเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2562 ซึ่งกำหนดให้สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดทุกจังหวัดมีวงเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ กรณีฉุกเฉิน จังหวัดละ 20 ล้านบาท โดยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจอนุมัติจ่ายเงิน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด และหากวงเงินไม่เพียงพอ จังหวัดสามารถเสนอเรื่องมายังกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เพื่อขอขยายวงเงินทดรองราชการจากกระทรวงการคลังได้

รูปที่ 4.2-1 การใช้จ่ายเงินทดรองราชการกรณีก่อนเกิดภัยหรือคาดว่าจะเกิดภัย และกรณีเกิดภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินขึ้น

เงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น กรณีส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจใดมีความจำเป็นต้องใช้จ่ายงบประมาณ นอกเหนือจากที่ได้รับการจัดสรรหรือได้รับการจัดสรรงบประมาณแล้วไม่เพียงพอและมีความจำเป็นที่จะต้องรีบดำเนินการ เพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ ให้ส่วนราชการขอรับจัดสรรงบประมาณรายจ่ายงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉิน หรือจำเป็น ให้กระทำได้ในกรณีที่เป็นรายจ่าย ดังนี้

(1) เป็นรายจ่ายเพื่อการป้องกันหรือแก้ไขสถานการณ์อันมีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือความมั่นคงของรัฐ

(2) เป็นรายจ่ายที่จำเป็นต้องจ่ายเพื่อการเยียวยาหรือบรรเทาความเสียหายจากภัยพิบัติสาธารณะร้ายแรง

(3) เป็นรายจ่ายที่ได้รับจัดสรรงบประมาณไว้แล้วแต่มีจำนวนไม่เพียงพอและมีความจำเป็นเร่งด่วนของรัฐต้องใช้จ่ายหรือก่อหนี้ผูกพันงบประมาณโดยเร็ว

(4) เป็นรายจ่ายที่ไม่ได้รับจัดสรรงบประมาณ แต่มีภารกิจจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องดำเนินการและต้องใช้จ่ายหรือก่อหนี้ผูกพันงบประมาณโดยเร็ว

ทั้งนี้ ให้ดำเนินการตามระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณรายจ่ายงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น พ.ศ. 2562

เงินนอกราชการ เป็นบรรดาเงินทั้งปวงที่หน่วยงานของรัฐจัดเก็บหรือได้รับไว้เป็นกรรมสิทธิ์ตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือจากนิติกรรมหรือนิติเหตุ หรือกรณีอื่นใด ที่ต้องนำส่งคลัง แต่มีกฎหมายอนุญาตให้สามารถเก็บไว้ใช้จ่ายได้ โดยไม่ต้องนำส่งคลัง ได้แก่ งบประมาณสนับสนุนจากองค์กร/หน่วยงานต่าง ๆ

ภาคเอกชน ทั้งในประเทศ และระหว่างประเทศ เพื่อสนับสนุนการดำเนินกิจการที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นหน่วยงานกลางในการประสาน และผลักดันการดำเนินงานให้เป็นไปตามหลักการ ข้อกำหนดและเงื่อนไขขององค์กรผู้ให้การสนับสนุน และไม่ขัดแย้งกับแนวทางการดำเนินงานในแผนการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.2564-2570 โดยแบ่งเป็นเงินบริจาค กองทุน และอื่น ๆ ดังนี้

(1) เงินบริจาค คือ เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาค รวมทั้งดอกผลที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินดังกล่าว โดยการใช้เงินบริจาคให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการรับเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้ทางราชการ พ.ศ.2526 และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับบริจาคและการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย พ.ศ.2542 รวมถึงระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(2) กองทุน คือ เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้กองทุน รวมทั้งดอกผลที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินดังกล่าว ซึ่งการใช้กองทุนในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยให้เป็นไปตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับบริจาคและการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย พ.ศ.2542 เป็นต้น

(3) อื่น ๆ คือ เงินสนับสนุนในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยที่นอกเหนือจากเงินบริจาคและกองทุน

บทที่ 5
การขับเคลื่อนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง

5.1 กลไกการขับเคลื่อนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง

เพื่อให้แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งที่จัดทำขึ้นสามารถถูกนำไปใช้เพื่อเตรียมการรองรับในกรณีปกติ และในสถานการณ์ที่เกิดภาวะน้ำแล้งทั้งในกรณีที่เป็นเหตุการณ์ที่สามารถคาดการณ์ได้ และในกรณีที่เกิดภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง จึงจะเป็นต้องมีการกำหนดกลไกการขับเคลื่อนแผน ดังนี้

5.1.1 การจัดตั้งองค์กร

ในการขับเคลื่อนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งจำเป็นต้องมีการจัดตั้งองค์กรระดับพื้นที่ลุ่มน้ำได้แก่ “***ศูนย์บริหารสถานการณ์น้ำลุ่มน้ำเจ้าพระยา***” เพื่อเป็นศูนย์กลางในการบริหารจัดการสถานการณ์ด้านน้ำ เพื่อป้องกันและลดความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นหากเกิดภาวะน้ำแล้ง โดยหน้าที่ของศูนย์บริหารสถานการณ์ลุ่มน้ำเจ้าพระยามีดังนี้

- บูรณาการข้อมูลและขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง
- พิจารณากลั่นกรองในการยกระดับสถานการณ์
- สนับสนุนการแก้ไขปัญหา เพื่อการป้องกันและเตรียมความพร้อมรับมือกับสถานการณ์ภาวะน้ำแล้ง รวมถึงสนับสนุนข้อมูลเพื่อให้กองอำนวยการน้ำแห่งชาติกลั่นกรอง และกำหนดมาตรการหรือนโยบายในการแก้ไขปัญหาภาวะน้ำแล้ง
- กำหนดแนวทางการทำงานอย่างเป็นระบบ โดยการบูรณาการการปฏิบัติร่วมกับหน่วยงานในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และหน่วยงานด้านสาธารณภัยให้มีความสอดคล้องส่งเสริมกัน จนกว่าสถานการณ์จะคลี่คลาย
- จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาภาวะน้ำแล้ง โดยต้องมีการติดตาม เฝ้าระวัง วิเคราะห์สถานการณ์น้ำ และชี้เป้าพื้นที่เสี่ยงภัยภาวะน้ำแล้ง และกำหนดมาตรการเชิงป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำแล้ง

5.1.2 การอำนวยการ

การขับเคลื่อนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง จำเป็นต้องมีการบูรณการของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำ ให้ดำเนินการสอดคล้องและเชื่อมโยงกันในทุกมิติ ทั้งมิติของพื้นที่ลุ่มน้ำตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ จนกระทั่งปลายน้ำ และมิติของหน่วยงานในการดำเนินการตามภารกิจตั้งแต่หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการพยากรณ์อากาศ การคาดการณ์สถานการณ์น้ำ การบริหารจัดการ การติดตามเฝ้าระวัง ดำเนินการช่วยเหลือแก้ไขเมื่อเกิดเหตุการณ์หรือภัย รวมถึงมิติของการเชื่อมโยงการ

ดำเนินงานตั้งแต่องค์กรระดับนโยบายสู่องค์กระระดับปฏิบัติการจนกระทั่งถึงผู้รับประโยชน์คือประชาชน โดยมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถขับเคลื่อนแผนได้อย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ อาทิเช่น

- การกำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุน
- มีการกำหนดโครงสร้างในการสั่งการที่มีความชัดเจนในแต่ละสถานการณ์ที่เกิดขึ้น
- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจในแผนการดำเนินงาน และความเชื่อมโยงกับแผนทุกระดับที่เกี่ยวข้อง
- การจัดเตรียมฐานข้อมูลสำหรับการประเมินสถานการณ์น้ำอย่างต่อเนื่อง และข้อมูลเพื่อใช้ในการปฏิบัติการเมื่อเกิดภาวะวิกฤติ
- มีการสื่อสารที่ครอบคลุม ทั่วถึง และทันต่อสถานการณ์
- มีการประเมินและทบทวนผลการดำเนินงานตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งเพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาแผน

5.1.3 การปฏิบัติการ

ตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 ได้กำหนดโครงสร้างของกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ตั้งแต่ระดับท้องถิ่น อำเภอ จังหวัด และระดับชาติ และได้มีการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570 ซึ่งมีแนวทางในการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและครอบคลุมกับการเกิดภัยพิบัติทั้งหมด ในการปฏิบัติตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งจึงใช้แนวทางการปฏิบัติตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเป็นหลักในการปฏิบัติการ

5.2 โครงสร้างองค์กรและองค์ประกอบ

การบริหารจัดการน้ำในภาวะน้ำแล้งจำเป็นต้องมีการกำหนดองค์กรหรือผู้รับผิดชอบเพื่อทำหน้าที่ในส่วนต่างๆเอาไว้เป็นการล่วงหน้า เพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือสถานการณ์น้ำและลดความสับสนในการทำงาน โดยการกำหนดโครงสร้างองค์กรและองค์ประกอบการทำงานในระดับนโยบาย ระดับบัญชาการ ระดับอำนวยการ ระดับปฏิบัติการ และระดับพื้นที่ลุ่มน้ำ ดังนี้

5.2.1 ระดับนโยบาย

คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) มีหน้าที่จัดทำนโยบายและแผนแม่บทเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรน้ำ พิจารณาและให้ความเห็นชอบแผนการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งของคณะกรรมการลุ่มน้ำ เพื่อบูรณาการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งระหว่างลุ่มน้ำตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. 2561

คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ มีหน้าที่กำหนดนโยบายในการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 ซึ่งในปัจจุบันกระทรวงมหาดไทยอาศัยแผนการป้องกันบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570

5.2.2 ระดับบัญชาการ

ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ มีหน้าที่ในการดำเนินการแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำตามมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 ที่ระบุว่า “ในกรณีเกิดปัญหาวิกฤติน้ำจนอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของคน สัตว์ หรือพืช หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐอย่างรุนแรง ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจจัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ โดยนายกรัฐมนตรีเป็นผู้บัญชาการอำนวยการแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำเป็นการชั่วคราว จนกว่าปัญหาวิกฤติน้ำจะผ่านพ้นไป ทั้งนี้ ให้สำนักงบประมาณพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้กับศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งและสนับสนุนการปฏิบัติงาน” ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับวิกฤติ (ระดับ 3)

วัตถุประสงค์ของศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ

เพื่อให้การบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาในกรณีเกิดปัญหาวิกฤติน้ำ เกิดเอกภาพในการบูรณาการ การประสานงานและการบัญชาการสถานการณ์ เพื่อลดความรุนแรงและบรรเทาผลกระทบที่เกิดจากวิกฤตน้ำที่เกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงที มีความรวดเร็วต่อสถานการณ์ และมีประสิทธิภาพสูงสุด

อำนาจในการจัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ

ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจจัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ โดยนายกรัฐมนตรีมีฐานะเป็นผู้บัญชาการ อำนวยการแก้ไขปัญหาวิกฤตน้ำเป็นการชั่วคราวจนกว่าปัญหาวิกฤตน้ำจะผ่านพ้นไป

ผู้บัญชาการศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ

นายกรัฐมนตรีฐานะเป็นผู้บัญชาการศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ มีอำนาจออกคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ข้าราชการฝ่ายพลเรือน เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร พนักงานส่วนท้องถิ่น หรือบุคคลใดๆ ร่วมกันกระทำหรือห้ามกระทำการใดๆ เพื่อการป้องกัน แก้ไข ควบคุม ระงับ หรือบรรเทาผลร้ายจากความเสียหายที่เกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงที โดยคำสั่งดังกล่าว มาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ รองรับให้มีสภาพอย่างกฎเพื่อให้มีผลเป็นการทั่วไปต่อประชาชนที่เกี่ยวข้อง โดยให้ประกาศคำสั่งดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษาโดยไม่ชักช้า

หน่วยงานขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ

กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ

การสนับสนุนด้านงบประมาณ

กำหนดให้สำนักงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี พิจารณาจัดสรรงบประมาณให้กับศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายและสนับสนุนการปฏิบัติงานทั้งหมด

การคุ้มครองการปฏิบัติการตามหน้าที่

ในการปฏิบัติการใดๆ ของเจ้าหน้าที่ของศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ ข้าราชการฝ่ายพลเรือน เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร พนักงานส่วนท้องถิ่น หรือบุคคลใด ที่ได้ดำเนินการไปตามหน้าที่และอำนาจ หรือการปฏิบัติตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีในฐานะผู้บัญชาการศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ หากอยู่ภายใต้เงื่อนไขสองประการ กล่าวคือ ได้กระทำไปพอสมควรแก่เหตุ และมิได้ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ผลของการปฏิบัติการดังกล่าวกำหนดบทสันนิษฐานเบื้องต้นว่า ให้ผู้นั้นพ้นจากความผิดและความรับผิดทั้งปวง

การฝ่าฝืนคำสั่งของนายกรัฐมนตรีในฐานะผู้บัญชาการศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ

มาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ มิได้บัญญัติไว้ชัดเจนว่าเมื่อเจ้าหน้าที่ของศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ ข้าราชการฝ่ายพลเรือน เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร พนักงานส่วนท้องถิ่น หรือบุคคลใด ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีจะมีสภาพบังคับเช่นไร แต่เมื่อพิจารณาสถานะของคำสั่งดังกล่าวแล้ว มาตรา 24 บัญญัติรองรับให้คำสั่งดังกล่าวมีสภาพอย่างกฎและมีผลบังคับเป็นการทั่วไป การฝ่าฝืนคำสั่งดังกล่าวในทางบริหารราชการแผ่นดินย่อมถือว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ชอบหรือเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงแล้วแต่กรณี โดยมาตรา 88 ได้กำหนดโทษอาญากรณีที่ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือ ปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ด้วยในขณะเดียวกัน

ความโปร่งใสในการดำเนินงานของศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ

เมื่อการดำเนินการแก้ไขปัญหาวิกฤตน้ำของศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจแล้วเสร็จ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติต้องจัดทำรายงานและสรุปผลการดำเนินการแก้ไขปัญหาวิกฤตน้ำเสนอต่อรัฐสภาเพื่อทราบโดยไม่ชักช้า

ในการปฏิบัติการเพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤตน้ำของศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจนั้นถือเป็นการปฏิบัติการโดยองค์กรตามกฎหมายซึ่งมีโครงสร้างขององค์กรขนาดใหญ่ หรือมีภารกิจในระดับชาติเพื่อแก้ไข

ปัญหาในขณะเกิดวิกฤติน้ำหรือเทียบเท่าสาธารณภัยขนาดใหญ่หรือขนาดร้ายแรงอย่างยิ่ง (ระดับ 3 หรือระดับ 4 ตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ) ดังนั้น ในการปฏิบัติการของศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องจึงมีลักษณะเป็นการสั่งการผ่านนายกรัฐมนตรีในฐานะผู้บัญชาการศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ โดยจะมีการบูรณาการในระดับนโยบายหรือการกำหนดแผนงานให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาร่วมกับองค์กรที่มีโครงสร้างใกล้เคียงกัน ได้แก่ กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บกปภ.ช.) ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้บัญชาการฯ

โดยศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจมีโครงสร้างและหน้าที่ ดังนี้

โครงสร้างศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ

1.	นายกรัฐมนตรี	ผู้บัญชาการ
2.	รองนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมาย	รองผู้บัญชาการ
3.	กระทรวงที่เกี่ยวข้อง 10 กระทรวง	กรรมการ
4.	หน่วยงานทหารและตำรวจ 5 หน่วยงาน	กรรมการ
5.	สำนักงบประมาณ	กรรมการ
6.	ผู้ทรงคุณวุฒิไม่น้อยกว่า 4 ท่าน	กรรมการ
7.	เลขาธิการสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ	กรรมการและเลขานุการ

หน้าที่

(1) ควบคุม สั่งการ บัญชาการ และอำนวยการแก้ไขวิกฤติน้ำเป็นการชั่วคราวจนกว่าสถานการณ์น้ำจะเข้าสู่ภาวะปกติ

(2) ออกคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ข้าราชการพลเรือน เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร พนักงานส่วนท้องถิ่น หรือบุคคลใดๆ ร่วมกันกระทำหรือห้ามกระทำการใดๆ เพื่อการป้องกัน แก้ไข ควบคุม ระงับ หรือบรรเทาผลร้ายจากความเสียหายที่เกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงที และประกาศคำสั่งดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษา

(3) ประสานการปฏิบัติการรับมือสถานการณ์น้ำเชื่อมโยงการช่วยเหลือ ฟื้นฟู ของกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บกปภ.ช.) ในกรณีที่เป็น สาธารณภัยด้านทรัพยากรน้ำหรือวิกฤติน้ำ จัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ (ส่วนหน้า) เพื่อดูแล ควบคุม การบริหารจัดการน้ำในพื้นที่วิกฤติ และบูรณาการการปฏิบัติงานในการอำนวยการการบริหารจัดการสถานการณ์อุทกภัย และสั่งการ

(4) ให้หน่วยปฏิบัติเร่งแก้ไขสถานการณ์น้ำวิกฤติในพื้นที่และประสานการช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัย

(5) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ได้ตามความจำเป็น

(6) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ประธานคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติมอบหมาย

กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ เมื่อสถานการณ์น้ำอยู่ในเกณฑ์ระดับรุนแรง (ระดับ 2) กองอำนวยการน้ำแห่งชาติมีโครงสร้างและหน้าที่ในการดำเนินการดังนี้

โครงสร้างกองอำนวยการน้ำแห่งชาติ

1.	รองนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมาย	ผู้อำนวยการ
2.	เลขาธิการสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ	รองผู้อำนวยการ
3.	หน่วยงาน 30 หน่วยงาน	กรรมการ
4.	ผู้ทรงคุณวุฒิ 4 ท่าน	กรรมการ
5.	รองเลขาธิการสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ	กรรมการและเลขานุการ

หน้าที่

(1) อำนวยการ บริหารจัดการ รวบรวม บูรณาการ ติดตาม วิเคราะห์แนวโน้ม ควบคุม กำกับ สั่งการ และประสานการปฏิบัติงานกับหน่วยงานดูแลสถานการณ์น้ำในภาวะน้ำท่วม น้ำแล้ง และคุณภาพน้ำในระดับรุนแรง (ระดับ 2) เพื่อให้สถานการณ์กลับเข้าสู่ภาวะปกติโดยเร็ว

(2) พิจารณาระดับความรุนแรงสถานการณ์ภาวะวิกฤติน้ำ เพื่อให้สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติเสนอนายกรัฐมนตรีจัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ ตามนัยมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561

(3) ออกคำสั่งเป็นหนังสือหรือเรียกบุคคลใดมาให้ข้อมูลหรือเอกสาร หลักฐาน หรือวัตถุใดๆมาเพื่อประกอบการพิจารณาได้ตามความจำเป็น

(4) พิจารณาจัดตั้งศูนย์บริหารจัดการน้ำส่วนหน้าสำหรับเผชิญเหตุในพื้นที่ที่เหมาะสมเพื่อเตรียมความพร้อม และการบริหารจัดการเหตุในภาวะวิกฤติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(5) แต่งตั้งคณะทำงานฯ เพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ได้ตามความจำเป็น

(6) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ หรือประธานคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติมอบหมาย

โดยกองอำนวยการน้ำแห่งชาติมีบทบาทหน้าที่ในแต่ละช่วงของสถานการณ์น้ำดังนี้

<u>บทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกัน (ก่อนเกิดเหตุ)</u>

1) การเตรียมความพร้อมรับมือ การแก้ไขปัญหา การฟื้นฟู และการบูรณาการการปฏิบัติการร่วมกับหน่วยงานทุกภาคส่วน เพื่อบริหารจัดการให้เป็นระบบและเกิดประสิทธิภาพ

2) เชื่อมโยงแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) แผนปฏิบัติการของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวกับทรัพยากรน้ำ แผนงบประมาณการบริหารทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการ และแผนต่างๆ ภายใต้พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ ให้ทำงานร่วมกับแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติและแผนปฏิบัติการอื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดรับกัน

3) การสร้างการรับรู้ให้แก่สาธารณชน

<u>บทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการ (ขณะเกิดเหตุ)</u>

1) ติดตาม วิเคราะห์แนวโน้ม ควบคุม กำกับดูแลสถานการณ์น้ำที่เกิดขึ้น

2) ประสานการปฏิบัติงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อบริหารจัดการน้ำในสถานการณ์น้ำที่เกิดขึ้น โดยอำนวยการและบูรณาการร่วมกันกับกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง (กอปภ.ก.)" และ "กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บกปภ.ช.)"

3) ประกาศแจ้งเตือนสถานการณ์น้ำต่อ "กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง (กอปภ.ก.)"

4) พิจารณาระดับความรุนแรงของสถานการณ์ ก่อนนำเสนอต่อนายกรัฐมนตรี เพื่อพิจารณายกระดับสถานการณ์เป็นวิกฤตน้ำและการจัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจตามมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติน้ำฯ

5) ออกคำสั่งเป็นหนังสือเพื่อเรียกบุคคลใดมาให้ข้อมูลหรือเอกสาร หลักฐานหรือวัตถุใด ๆ มาเพื่อประกอบการพิจารณาเพื่อบริหารจัดการสถานการณ์น้ำได้อย่างทันท่วงทีและมีประสิทธิภาพ โดยมีสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เป็นองค์กรในระดับอำนวยการเพื่อรับผิดชอบดำเนินการเกี่ยวกับการเสนอแนะนโยบายและจัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และมาตรการในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ รวมทั้งบูรณาการข้อมูลสารสนเทศ แผนงาน โครงการ งบประมาณ บริหารจัดการ การติดตามและประเมินผลการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ โดยให้มีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

6) เป็นหน่วยงานหลักในการศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์น้ำ เพื่อเสนอแนะนโยบาย และจัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และมาตรการในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและประสานให้เกิดการนำไปสู่การปฏิบัติ

7) จัดทำข้อเสนอเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรน้ำและกรอบงบประมาณของประเทศแบบบูรณาการ และเสนอแนะแนวทางการวางแผนเพื่อการบริหารทรัพยากรน้ำต่อคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

8) ติดตามประเมินผลการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำตามนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และมาตรการที่ได้กำหนดไว้

9) บูรณาการข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ ประเมินความต้องการในการใช้น้ำเพื่อการต่างๆ ความสามารถในการสนองความต้องการดังกล่าว และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในปัจจุบันและอนาคต รวมทั้งปฏิบัติหน้าที่เป็นศูนย์อำนวยการข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

10) ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

11) ดำเนินการให้มีศูนย์เฉพาะกิจชั่วคราวในกรณีจำเป็นฉุกเฉิน เพื่อแก้ไขปัญหาในภาวะวิกฤตน้ำ

12) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของสำนักงานหรือตามที่นายกรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

13) ทั้งนี้ กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ (กอนช.) จะมีบทบาทสำคัญในการบูรณาการแก้ไขปัญหาด้านน้ำตั้งแต่ระดับ 2 : รุนแรง หรือ คาดว่าจะรุนแรงขึ้นไป

หน่วยบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เมื่อสถานการณ์น้ำอยู่ในเกณฑ์ระดับเสี่ยงรุนแรง (ระดับ 1) หน่วยบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ มีหน้าที่ในการดำเนินการดังนี้

โครงสร้างหน่วยบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

1.	เลขาธิการสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ	ประธานฯ
2.	รองเลขาธิการสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ	รองประธานฯ
3.	หน่วยงาน 30 หน่วยงาน	คณะทำงาน
4.	ผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ท่าน	คณะทำงาน
5.	ผู้แทน สทนช. ภาค 1-4	คณะทำงาน
6.	ผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ	กรรมการและเลขานุการ

หน้าที่

(1) อำนวยการ บริหารจัดการ รวบรวม บูรณาการ ติดตาม วิเคราะห์แนวโน้ม ควบคุม กำกับ สั่งการ และประสานการปฏิบัติงานกับหน่วยงานดูแลสถานการณ์น้ำในภาวะนำท่วม น้ำแล้ง และคุณภาพน้ำ ในระดับเสี่ยงรุนแรง (ระดับ 1) เพื่อให้สถานการณ์กลับเข้าสู่ภาวะปกติโดยเร็ว

(2) พิจารณาระดับความรุนแรงสถานการณ์ภาวะวิกฤติน้ำ เสนอกองอำนวยการน้ำแห่งชาติ เพื่อดำเนินการตามหลักเกณฑ์การยกระดับสถานการณ์น้ำที่คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติเห็นชอบ

(3) ออกคำสั่งเป็นหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ข้อมูลหรือเอกสาร หลักฐาน หรือวัตถุใดๆ มาเพื่อประกอบการพิจารณาได้ตามความจำเป็น

(4) แต่งตั้งคณะทำงานฯ เพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ได้ตามความจำเป็น

(5) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ หรือประธานกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติมอบหมาย

กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บกปภ.ช.) กระทรวงมหาดไทย ทำหน้าที่บังคับบัญชา อำนวยการ ควบคุม กำกับ ดูแล และประสานการปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับ โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นรองผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

5.2.3 ระดับอำนวยการ

คณะกรรมการลุ่มน้ำ คณะกรรมการลุ่มน้ำมีหน้าที่ในระดับอำนวยการเมื่อเกิดสถานการณ์น้ำในรูปแบบต่างๆ โดยมีหน้าที่และอำนาจตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 ดังนี้

- **มาตรา 35 (2)** จัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง และแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมเสนอ กนช. เพื่อให้ความเห็นชอบ
- **มาตรา 62** เมื่อคณะกรรมการลุ่มน้ำได้จัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งขึ้นแล้ว ให้เสนอต่อ กนช. เพื่อให้ความเห็นชอบ และจัดส่งแผนดังกล่าวไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด หน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องเพื่อทราบและดำเนินการ ในการนี้ ให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องจัดสร้างหรือเตรียมอุปกรณ์ที่จะต้องใช้ในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง รวมทั้งบำรุงรักษาสิ่งก่อสร้างหรืออุปกรณ์นั้นๆ หรือดำเนินการใดๆ เพื่อให้เป็นไปตามแผนดังกล่าว กรณีที่หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดไม่อาจดำเนินการให้เป็นไปตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งได้ ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำเสนอเรื่องต่อ กนช. เพื่อพิจารณาหาแนวทางแก้ไขต่อไป
- **มาตรา 63** ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำติดตามการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งที่ กนช. ให้ความเห็นชอบ และทบทวนแผนให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้อยู่ในสภาพที่พร้อมจะดำเนินการได้เมื่อเกิดภาวะน้ำแล้ง

สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ มีภารกิจเกี่ยวกับการเสนอแนะนโยบายและจัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนแม่บท และมาตรการในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์

ไปสู่การปฏิบัติ รวมทั้งบูรณาการข้อมูลสารสนเทศ แผนงาน โครงการ งบประมาณ บริหารจัดการ การติดตามและประเมินผลการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ โดยให้มีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(1) เป็นหน่วยงานหลักในการศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์น้ำ เพื่อเสนอแนะนโยบายและจัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนแม่บท และมาตรการในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและประสานให้เกิดการนำไปสู่การปฏิบัติ

(2) จัดทำข้อเสนอเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรน้ำและกรอบงบประมาณของประเทศแบบบูรณาการ และเสนอแนะแนวทางการวางแผนเพื่อการบริหารทรัพยากรน้ำต่อคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

(3) ติดตามประเมินผลการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำตามนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ แผนแม่บท และมาตรการที่ได้กำหนดไว้

(4) บูรณาการข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ ประเมินความต้องการใช้น้ำเพื่อการต่างๆ ความสามารถในการสนองความต้องการดังกล่าว และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในปัจจุบันและอนาคต รวมทั้งปฏิบัติหน้าที่เป็นศูนย์อำนวยการข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

(5) ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

(6) ดำเนินการให้มีศูนย์เฉพาะกิจชั่วคราวในกรณีจำเป็นฉุกเฉิน เพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำ

(7) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของสำนักงานหรือตามที่นายกรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง (กอปภ.ก.) กระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่ดังนี้

(1) ภาวะปกติ ประสานงาน และบูรณาการข้อมูลและการปฏิบัติการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งในส่วนของสรรพกำลัง เครื่องมืออุปกรณ์ แผนปฏิบัติการ เพื่อเตรียมความพร้อมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสาธารณภัยทั้งระบบ

(2) ภาวะใกล้เกิดภัย เตรียมการเผชิญเหตุ การติดตามและเฝ้าระวังสถานการณ์ รวมถึงวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และประเมินสถานการณ์ และแจ้งเตือนภัย พร้อมทั้งรายงานและเสนอความเห็นต่อผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ หรือนายกรัฐมนตรีตามแต่ระดับการจัดการสาธารณภัยเพื่อตัดสินใจในการรับมือสาธารณภัยที่จะเกิดขึ้น โดยเรียกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นการประกอบกำลังเริ่มปฏิบัติการ

(3) ภาวะเกิดภัย อำนวยการและบูรณาการประสานการปฏิบัติ ในกรณีการจัดการสาธารณภัยขนาดเล็ก (ระดับ 1) และขนาดกลาง (ระดับ 2) โดยให้ กอปภ. รับผิดชอบในการอำนวยการ ประเมินสถานการณ์ และสนับสนุนกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับ รวมถึงติดตามและเฝ้าระวังสถานการณ์ วิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ รายงานสถานการณ์ และแจ้งเตือน พร้อมทั้งเสนอความคิดเห็นต่อผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ เพื่อตัดสินใจยกระดับในกรณีการจัดการสาธารณภัยขนาดใหญ่ (ระดับ 3) และนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายในกรณีการจัดการสาธารณภัยร้ายแรงยิ่ง (ระดับ 4)

5.2.4 ระดับปฏิบัติการ

ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ สทนช. มีอำนาจหน้าที่ตามข้อ 13 กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานทรัพยากรน้ำ สำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2562 ดังนี้

(1) ศึกษา วิจัย วิเคราะห์ และคาดการณ์ข้อมูลอากาศ รวมทั้งพยากรณ์สถานการณ์น้ำเพื่อสนับสนุนการวางแผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

(2) ศึกษา วิจัย วิเคราะห์ ออกแบบ และพัฒนาระบบคลังข้อมูลบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ กำหนดมาตรฐานข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำ และเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งบูรณาการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการบริหารทรัพยากรน้ำและการตัดสินใจของ กนช. และคณะกรรมการลุ่มน้ำ

(3) เป็นศูนย์อำนวยการข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เพื่อติดตาม และเฝ้าระวัง ป้องกัน และเตือนภัยสถานการณ์น้ำ

(4) ติดตามและจัดทำรายงานสถานการณ์น้ำของประเทศ

(5) ดำเนินการเกี่ยวกับการให้บริหารและพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงาน

(6) จัดทำผังน้ำ และฐานข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้องกับภูมิสารสนเทศผังน้ำ

(7) ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดินตามผังน้ำแก่หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(8) ศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำข้อมูลภูมิสารสนเทศทรัพยากรน้ำ เพื่อใช้ในการสื่อสาร การนำเสนอข้อมูล และสนับสนุนการบริหารทรัพยากรน้ำ

(9) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และออกแบบการจัดทำฐานข้อมูลทะเบียนแหล่งน้ำทะเบียนผู้ใช้น้ำประเภทต่างๆ และทะเบียนองค์กรผู้ใช้น้ำ

(10) ศึกษา วิจัย และพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยีสารสนเทศทรัพยากรน้ำ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากรน้ำดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐานและข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำเดียวกัน

ทั้งนี้ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติต้องปฏิบัติงานร่วมกับคลังข้อมูลน้ำและภูมิอากาศแห่งชาติ คณะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบูรณาการข้อมูลติดตาม ประเมินวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์คาดการณ์สถานการณ์น้ำ ทั้งในภาวะปกติ และในภาวะวิกฤติ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของ หน่วยบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ และศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจตั้งแต่ก่อนเกิดภัยจนกว่าสถานการณ์จะคลี่คลาย ทั้งนี้มีหน่วยงานภายใต้ สทนช. สนับสนุนเสริมการปฏิบัติงาน

กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด (ท้องถิ่น) กระทรวงมหาดไทย รับผิดชอบอำนวยการควบคุมสนับสนุนและประสานการปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ พร้อมทั้งประสานกับส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ และประสานความร่วมมือกับภาคเอกชนในการปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทุกขั้นตอนตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำมีหน้าที่สนับสนุนการปฏิบัติงานตามภารกิจพร้อมจัดเจ้าหน้าที่ประจำ เพื่อสนับสนุนการทำงานของกองอำนวยการน้ำแห่งชาติและศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจเมื่อเกิดภาวะวิกฤติน้ำหรือมีการร้องขอ

5.2.5 ระดับพื้นที่ลุ่มน้ำ

การดำเนินงานในระดับพื้นที่ลุ่มน้ำและระดับจังหวัด ควรมีการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อขับเคลื่อนแผนการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ดังนี้

ระดับลุ่มน้ำ: จัดตั้งศูนย์บริหารสถานการณ์น้ำลุ่มน้ำเจ้าพระยา โดยมีองค์ประกอบดังนี้

องค์ประกอบ

ประธานกรรมการลุ่มน้ำ	ผู้อำนวยการ
ผู้ว่าราชการจังหวัดในพื้นที่ลุ่มน้ำ	รองผู้อำนวยการ
ผู้ว่าราชการจังหวัดในพื้นที่ลุ่มน้ำ	กรรมการ
ส่วนราชการในพื้นที่ลุ่มน้ำ	กรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ

สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค	กรรมการและเลขานุการหลัก
สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต	กรรมการและเลขานุการร่วม
ส่วนราชการในพื้นที่ลุ่มน้ำ	กรรมการและเลขานุการร่วม

หน้าที่

(1) บูรณาการ เชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงวิเคราะห์แนวโน้มภาวะน้ำแล้งที่อาจก่อให้เกิดปัญหาและผลกระทบ

(2) บริหารจัดการ บูรณาการ กำหนดมาตรการ จัดทำแผนปฏิบัติการ และเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งประสานการปฏิบัติกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อการบริหารจัดการน้ำ

(3) บริหารจัดการและบูรณาการร่วมกับกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด

(4) พิจารณาเสนอการกำหนดระดับความรุนแรงสถานการณ์ภาวะน้ำแล้งต่อคณะกรรมการลุ่มน้ำหรือกองอำนวยการน้ำแห่งชาติเพื่อพิจารณาตามหน้าที่และอำนาจ

(5) ออกหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ข้อมูลหรือเอกสาร หลักฐาน หรือวัตถุใดๆ มาเพื่อประกอบการพิจารณาได้ตามความจำเป็น

(6) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ได้ตามความจำเป็นอย่างน้อยต้องมีคณะทำงานด้านการบริหารจัดการน้ำ ด้านการให้ความช่วยเหลือและด้านการสร้างการรับรู้และประชาสัมพันธ์

(7) บูรณาการ ติดตามการดำเนินงาน ของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง ให้เป็นไปตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง รวมทั้งเสนอแนวทางการทบทวนแผนดังกล่าวต่อคณะกรรมการลุ่มน้ำ

(8) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ หรือรองนายกรัฐมนตรีมอบหมาย

ระดับจังหวัด จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขสถานการณ์น้ำจังหวัด

องค์ประกอบ

ผู้ว่าราชการจังหวัด	ผู้อำนวยการ
ปลัดจังหวัด	รองผู้อำนวยการ
ส่วนราชการในจังหวัด	กรรมการ
สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค	กรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด	กรรมการและเลขานุการหลัก
ท้องถิ่นจังหวัด	กรรมการและเลขานุการร่วม

หน้าที่

(1) ปฏิบัติการเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงวิเคราะห์แนวโน้มภาวะน้ำแล้งที่อาจก่อให้เกิดปัญหาและผลกระทบ

(2) ปฏิบัติการ บูรณาการ กำหนดมาตรการ จัดทำแผนปฏิบัติการ และเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณ ตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งประสานการปฏิบัติกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อบริหารจัดการน้ำ

(3) ปฏิบัติการและบูรณาการร่วมกับกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดอำเภอและท้องถิ่น

(4) พิจารณาเสนอการกำหนดระดับความรุนแรงสถานการณ์ภาวะน้ำแล้งต่อศูนย์บริหารสถานการณ์น้ำลุ่มน้ำเจ้าพระยา

(5) ออกหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ข้อมูลหรือเอกสาร หลักฐานหรือวัตถุใดๆ มาเพื่อประกอบการพิจารณาได้ตามความจำเป็น

(6) แต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ได้ตามความจำเป็นอย่างน้อยต้องมีคณะทำงานด้านการบริหารจัดการน้ำ ด้านการให้ความช่วยเหลือ และด้านการสร้างการรับรู้และประชาสัมพันธ์

(7) บูรณาการ ติดตามการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง ให้เป็นไปตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง รวมทั้งเสนอแนวทางการทบทวนแผนดังกล่าวต่อคณะอนุกรรมการทรัพยากรน้ำจังหวัด

(8) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ศูนย์บริหารสถานการณ์น้ำลุ่มน้ำเจ้าพระยา หรือกองอำนวยการน้ำแห่งชาติ หรือรองนายกรัฐมนตรีมอบหมาย

5.3 แนวทางการขับเคลื่อนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งแบบบูรณาการ

5.3.1 การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการสาธารณภัยด้านน้ำ

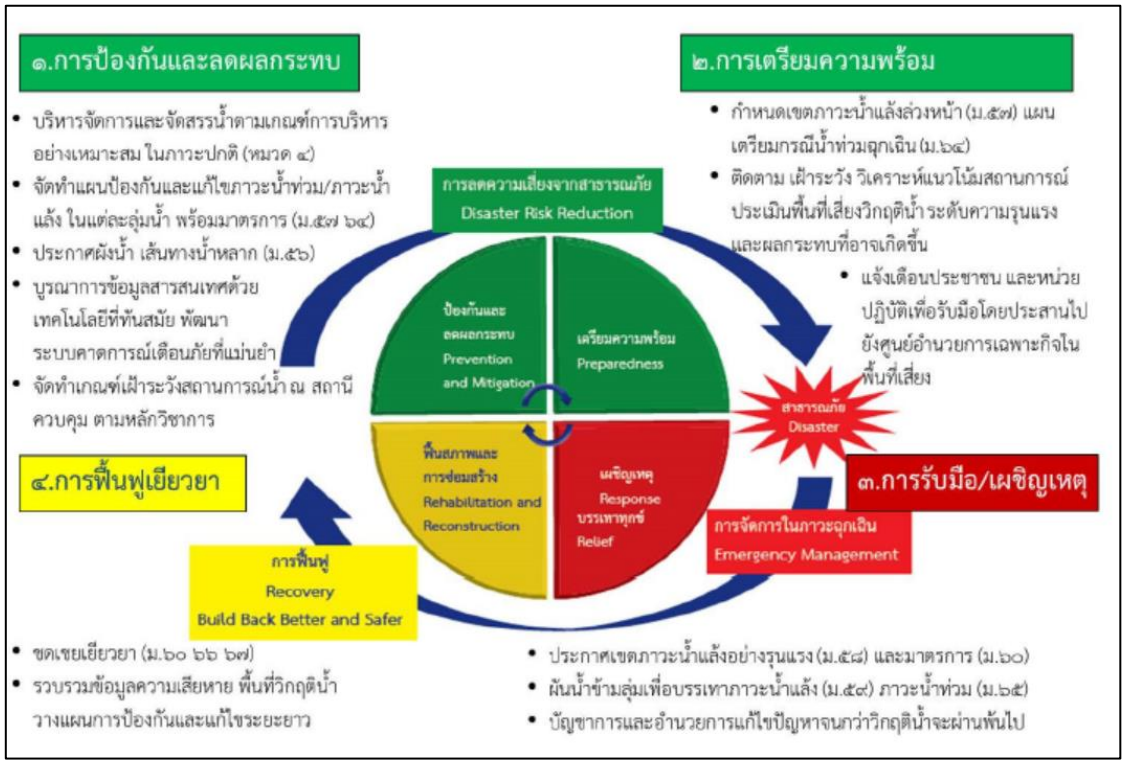
ในอดีตที่ผ่านมาการจัดการสาธารณภัยด้านน้ำอาศัยกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ไขปัญหาน้ำแล้ง ซึ่งจะมุ่งเน้นในเรื่องของการลดความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเป็นหลัก ภายหลังจากการจัดตั้ง สทนช. ขึ้นมาทำหน้าที่ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งระบบ ส่งผลให้การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งในภาวะปกติและภาวะวิกฤติมีความเป็นเอกภาพ ตั้งแต่ด้านการกำหนดนโยบาย การจัดทำแผนป้องกัน และแนวทางในการป้องกันและแก้ไขล่วงหน้า โดยอาศัยข้อมูลและสารสนเทศที่เป็นปัจจุบันซึ่งเป็นส่วนเสริมให้กับแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เป็นสาธารณภัยด้านน้ำ ซึ่งสามารถเพิ่ม

ประสิทธิภาพการรับมือกับน้ำแล้ง เริ่มตั้งแต่การป้องกัน การเตรียมความพร้อม การรับมือ และการเยียวยา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขณะเกิดเหตุที่จะใช้ควบคุม กำกับ แก้ไข การบริหารจัดการน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การบูรณาการร่วมกันระหว่าง สทนช. และกระทรวงมหาดไทยในภาวะน้ำแล้งนั้น ควรเริ่มตั้งแต่กระบวนการกำหนดนโยบาย จัดทำแผน กิจกรรม งบประมาณ แนวทางมาตรการในขั้นตอนกระบวนการปฏิบัติงาน การแก้ไขปัญหา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ การแก้ไขปัญหาน้ำแล้ง ตลอดจนกระบวนการพัฒนาเครื่องมือกลไกต่างๆ การจัดการองค์ความรู้ด้านทรัพยากรน้ำ การบูรณาการข้อมูล การมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆในกระบวนการแก้ไขปัญหาน้ำแล้ง และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น ระบบคลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ เทคโนโลยีสารสนเทศ สนับสนุนการปฏิบัติงาน การบริหารจัดการ การแก้ไขปัญหาให้ทันต่อสถานการณ์น้ำ เกิดการบูรณการรับมือ การป้องกันและบรรเทาปัญหาน้ำแล้งอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบ

นอกจากนโยบายที่ได้กำหนดสำหรับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในภาพรวมแล้ว จำเป็นต้องมีการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติสำหรับการบริหารจัดการน้ำแล้งของประเทศ โดยต้องมีศูนย์กลางการบัญชาการหรือศูนย์ปฏิบัติการเฉพาะกิจเพื่อรับภาวะเหตุฉุกเฉินระดับต่างๆทั้งในส่วนกลางและพื้นที่ลุ่มน้ำ รวมทั้งต้องมีกระบวนการปฏิบัติงานและระบบช่วยตัดสินใจให้กับผู้บัญชาการสถานการณ์หรือผู้อำนวยการสถานการณ์ ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจในการปฏิบัติการ ประกอบด้วยการใช้เงื่อนไขใดในการตัดสินใจต่อสถานการณ์น้ำระหว่างเงื่อนไขด้านความพร้อม กำลังความสามารถ และความรุนแรงของสถานการณ์

ทั้งนี้หากพิจารณาถึงหลักสากลในการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย ที่เริ่มต้นจากการป้องกันและลดผลกระทบ (Prevention and Mitigation) การเตรียมความพร้อม (Preparedness) การเผชิญเหตุ บรรเทาทุกข์ (Response and relief) และฟื้นสภาพและการซ่อมสร้าง (Rehabilitation and Reconstruction) แล้ว สทนช. สามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการรับมือกับสาธารณจากภาวะน้ำแล้งได้ทุกขั้นตอนภายใต้พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. 2561 ดังแสดงใน**รูปที่ 5.3.1-1**

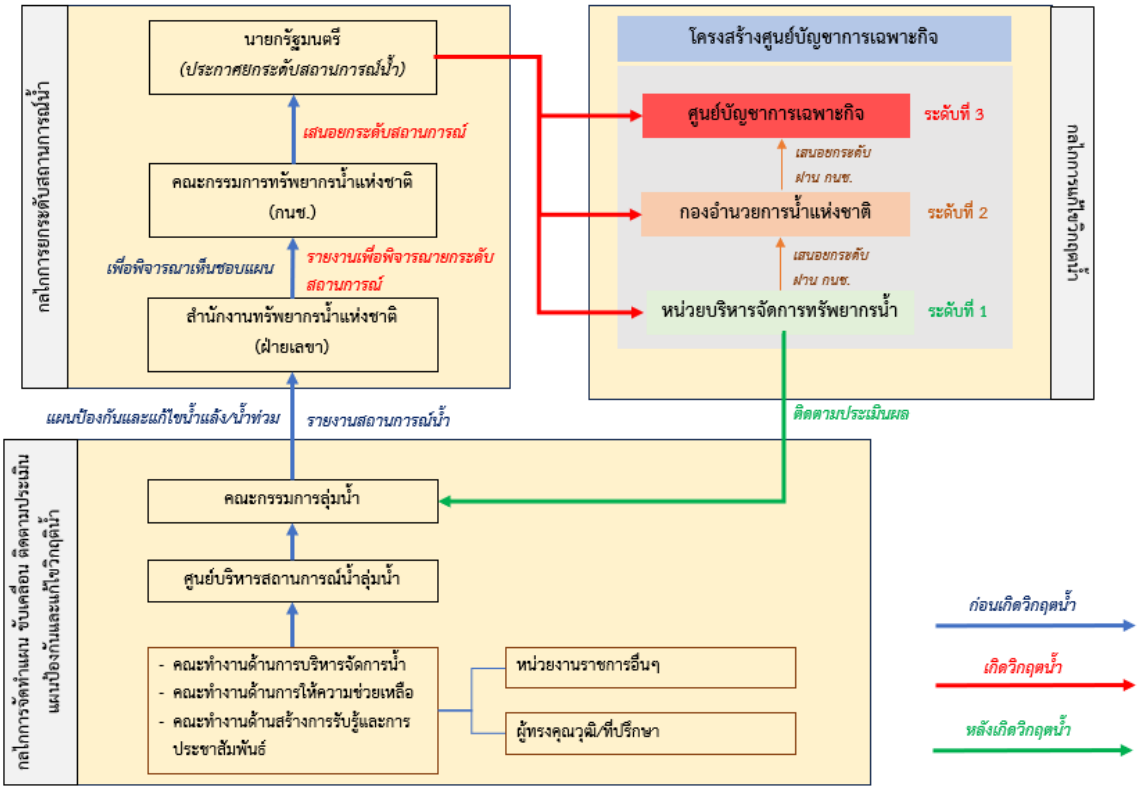
รูปที่ 5.3.1-1 การจัดการเพื่อลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยด้านทรัพยากรน้ำ ที่เพิ่มประสิทธิภาพขึ้นโดย สทนช.

5.3.2 กลไกลการขับเคลื่อนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งในสถานการณ์ปกติและภาวะวิกฤติ

ในการขับเคลื่อนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งทั้งในสถานการณ์ปกติและภาวะวิกฤติ เป็นการบูณาการงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (**รูปที่ 5.3.2-1**) โดยคณะกรรมการลุ่มน้ำเป็นผู้จัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งเพื่อเสนอต่อ กนช. ให้ความเห็นชอบ จากนั้นคณะกรรมการลุ่มน้ำร่วมกับศูนย์บริหารสถานการณ์ลุ่มน้ำจัดส่งแผนไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อทราบและดำเนินการตามแผน พร้อมทั้งบริหารจัดการ และบูรณาการระหว่างหน่วยงาน และแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่ (รายละเอียดตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรหัวข้อ 5.2.5) โดยคณะกรรมการลุ่มน้ำจะดำเนินการติดตามประเมินผลการปฏิบัติตามแผนป้องกันและแก้ไขน้ำแล้งเป็นประจำอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

ในช่วงเกิดวิกฤติน้ำศูนย์บริหารสถานการณ์น้ำลุ่มน้ำจะพิจารณาเสนอการกำหนดระดับความรุนแรงของสถานการณ์น้ำต่อคณะกรรมการลุ่มน้ำ เพื่อให้คณะกรรมการลุ่มน้ำพิจารณาและเสนอต่อ สทนช. และ กนช. พิจารณาเพื่อประกาศยกระดับสถานการณ์ โดยในการประกาศสถานการณ์วิกฤติน้ำแล้งสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับที่ 1 (ระดับน้ำแล้งหรือเสี่ยงน้ำแล้งรุนแรง) ระดับที่ 2 (ระดับน้ำแล้งรุนแรง) และระดับที่ 3 (ระดับน้ำแล้งวิกฤติ) โดยหากเป็นระดับที่ 1 จะมีการจัดตั้งหน่วยบริหารจัดการ

ทรัพยากรน้ำ ระดับที่ 2 จะมีการจัดตั้งกองอำนวยการน้ำแห่งชาติ และระดับที่ 3 จะมีการจัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ เพื่อบรรเทาและแก้ไขสถานการณ์วิกฤติน้ำ และเมื่อมีการประกาศยกเลิกสถานการณ์วิกฤติ คณะกรรมการลุ่มน้ำจะทำการติดตามประเมินผลการดำเนินการตามแผนป้องกันและแก้ไขน้ำแล้ง เพื่อนำไปปรับปรุงแผนต่อไป

รูปที่ 5.3.2-1 กลไกลการขับเคลื่อนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง

5.3.3 เกณฑ์การยกระดับสถานการณ์น้ำแล้ง

ระดับการจัดการภัยของ สทนช. สามารถแบ่งได้เป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับน้ำแล้งหรือเสี่ยงน้ำแล้งรุนแรง (ระดับที่ 1) ระดับน้ำแล้งรุนแรง (ระดับที่ 2) และระดับน้ำแล้งวิกฤติ (ระดับที่ 3) โดยมีเกณฑ์การยกระดับสถานการณ์น้ำแล้งดังนี้

ระดับน้ำแล้งหรือเสี่ยงน้ำแล้งรุนแรง (ระดับ 1) : ประเมินจากปริมาณการไหลของน้ำ หรือระดับน้ำลดลงอย่างต่อเนื่องจนอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อการดำรงชีพของ คน สัตว์ และพืชที่อยู่ในพื้นที่หนึ่งจนเกิดสภาวะขาดแคลนน้ำในพื้นที่ เป็นระยะเวลาสั้นๆ สามารถเข้าบริหารจัดการเพื่อแก้ไขสถานการณ์ได้ หรือเกิดสภาวะการขาดแคลนน้ำในพื้นที่ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ของจังหวัด เป็นระยะเวลาต่อเนื่องมากกว่า 7 วัน โดยประเมินจากปริมาณน้ำ

ระดับน้ำแล้งรุนแรง (ระดับ 2): กรณีที่มีข้อมูลเพียงพอที่ชี้ได้ว่าจะเกิดภาวะน้ำแล้งในพื้นที่ใดของลุ่มน้ำ โดยประกอบไปด้วยปริมาณน้ำ ปริมาณการไหลของน้ำ หรือระดับน้ำลดลงอย่างต่อเนื่องจนอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของคน สัตว์ และพืชที่อยู่ในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง โดยความเห็นชอบของนายกรัฐมนตรีมีอำนาจในการประกาศราชกิจจานุเบกษากำหนดเขตภาวะน้ำแล้ง และกำหนดให้กิจการใดสามารถใช้น้ำได้ในปริมาณที่เห็นสมควรได้

ระดับน้ำแล้งวิกฤติ (ระดับ 3) ประเมินจากปริมาณการไหลของน้ำ หรือระดับน้ำลดลงอย่างต่อเนื่องจนอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อการดำรงชีพของ คน สัตว์ และพืชที่อยู่ในพื้นที่ รวมทั้งคาดการณ์ว่าอิทธิพลของภาวะเอลนีโญจะทำให้เกินแนวโน้มความผิดปกติของสภาพฝน โดยมีปริมาณฝนต่ำกว่าค่าปกติ อาจส่งผลให้เกิดภาวะการขาดแคลนน้ำในพื้นที่ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของจังหวัด หรือพื้นที่เปราะบาง เป็นระยะเวลาต่อเนื่องมากกว่า 30 วัน

นอกจากนั้นจากแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570 ได้มีการกำหนดแนวทางปฏิบัติในการตัดสินใจยกระดับการจัดการสาธารณภัย โดยใช้เงื่อนไขในการพิจารณาทั้งหมด 5 เงื่อนไข ได้แก่ ลักษณะพื้นที่ ประชากรที่ได้รับผลกระทบ ความซับซ้อนของเหตุการณ์ ศักยภาพด้านทรัพยากร และการพิจารณาตัดสินใจของผู้บัญชาการหรือผู้อำนวยการ โดยมีรายละเอียดดัง**ตารางที่ 5.3.3-1**

ตารางที่ 5.3.3-1เงื่อนไขในการตัดสินใจยกระดับสาธารณภัยของแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570

เกณฑ์/เงื่อนไข	ข้อมูลที่ใช้ระบุในเงื่อนไข
1. พื้นที่	พื้นที่ใช้สอยลักษณะต่างๆที่ได้รับผลกระทบและความเสียหาย (1.1) พื้นที่ทางการเกษตรและปศุสัตว์ (1.2) พื้นที่ธุรกิจ อุตสาหกรรม และสถานประกอบการ (1.3) พื้นที่อยู่อาศัย (จำนวนหลังคาเรือน) (1.4) พื้นที่ทางธรรมชาติ
2. ประชากร	จำนวนและลักษณะของประชากรในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ (2.1) จำนวนผู้ได้รับผลกระทบ (2.2) จำนวนผู้อพยพ (2.3) จำนวนผู้ได้รับบาดเจ็บ (2.4) จำนวนผู้เสียชีวิต
3. ความซับซ้อน	ความยากง่าย สถานการณ์แทรกซ้อน และเงื่อนไขทางเทคนิคของสถานการณ์ (3.1) ความรุนแรงของภัย ความเฉพาะเจาะจงทางเทคนิคของภัย การเกิดภัยต่อเนื่อง

เกณฑ์/เงื่อนไข	ข้อมูลที่ใช้ระบุในเงื่อนไข
	(3.2) ความเสียหายที่เกิดขึ้นหรือส่งผลกระทบต่อสาธารณูปโภคพื้นฐาน สถานที่สำคัญ และเส้นทางการให้ความช่วยเหลือ (3.3) การคาดการณ์การขยายตัวของภัย พื้นที่ที่จะเสียหายต่อไป ระยะเวลาที่การดำเนินกิจกรรมปกติต้องหยุดชะงัก ระยะเวลาในการตอบสนองต่อสถานการณ์ และระยะเวลาในการฟื้นฟูเบื้องต้น
4. ศักยภาพด้านทรัพยากร	ขีดความสามารถในการปฏิบัติงานจากทรัพยากรที่มีอยู่ (4.1) กำลังคนของหน่วยงานหลักและหน่วยงานสนับสนุน รวมทั้งภาคประชาสังคม (4.2) เครื่องมือ อุปกรณ์ ยากพาหนะ และอุปกรณ์พิเศษต่างๆตามลักษณะทางเทคนิคของแต่ละภัย (4.3) ปัจจัยยังชีพสำหรับแจกจ่ายแก่ผู้ได้รับผลกระทบ (4.4) แหล่งที่มาและงบประมาณจากหน่วยงานในพื้นที่
5. การพิจารณาตัดสินใจของผู้บัญชาการ/ผู้อำนวยการ	ดุลยพินิจจากการประเมินสถานการณ์ตามเงื่อนไขต่างๆ (5.1) ขอบเขตการปกครอง (5.2) การประเมินศักยภาพในการจัดการสาธารณภัย

ที่มา: แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด พศ. 2564-2570

5.3.4 การจัดทำแผนปฏิบัติการ

การขับเคลื่อนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งแบบบูรณาการ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถปฏิบัติการได้อย่างสอดคล้องเชื่อมโยงกับปฏิทินการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในช่วงฤดูแล้งที่ทางสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติได้ดำเนินการจัดทำดังแสดงใน**รูปที่ 5.3.4-1** โดยแนวทางในการปฏิบัติประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ 1) การเตรียมและการสร้างการรับรู้ 2) การวิเคราะห์ คาดการณ์ และติดตามสถานการณ์ 3) การบริหารจัดการน้ำในภาวะวิกฤต และ 4) การประเมินผลเมื่อสิ้นสุดฤดูกาล

ทั้งนี้ในปฏิทินการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในช่วงฤดูแล้ง ได้กำหนดช่วงเวลาปฏิบัติของแต่ละขั้นตอนรวมถึงกำหนดหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุนในการปฏิบัติการซึ่งเป็นกรอบในการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งต่อไป

(1) การจัดทำแผนปฏิบัติการก่อนฤดูแล้ง

การจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง เพื่อใช้เป็นคู่มือปฏิบัติงานตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนเข้าฤดูแล้งซึ่งเป็นการจัดทำแผนการเตรียมความพร้อมของหน่วยงานให้สอดคล้องกัน โดยในแผนปฏิบัติการจะต้องประกอบด้วยดังนี้

1) การกำหนดพื้นที่เสี่ยงน้ำแล้งของทุกภาคส่วนการใช้น้ำ
2) การติดตามสถานการณ์น้ำ ประกอบด้วยการคัดเลือกสถานีหลักเฝ้าระวังการกำหนดเกณฑ์เฝ้าระวังรายสถานีหลัก การเฝ้าระวังติดตามสถานการณ์น้ำรายสถานีหลักเฝ้าระวังด้านปริมาณน้ำ (สถานีวัดน้ำฝน สถานีวัดน้ำท่า สถานีวัดน้ำในแหล่งน้ำ) และด้านคุณภาพน้ำ
3) การติดตามผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสังคม โดยการกำหนดวิธีการสำรวจผลกระทบและความเสียหายในพื้นที่ การจำแนกจำนวนประชากรและลักษณะประชากรที่ได้รับผลกระทบ การวิเคราะห์ความซับซ้อนความยากง่ายของสถานการณ์และเงื่อนไขทางเทคนิคของสถานการณ์และการประเมินศักยภาพด้านทรัพยากรที่สามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติงานแก้ปัญหา
4) การกำหนดเกณฑ์การตัดสินใจยกระดับการจัดการภัยน้ำแล้ง ให้กำหนดเกณฑ์การใช้ดุลยพินิจจากการประเมินสถานการณ์จากเงื่อนไขต่างๆ ประกอบการพิจารณาตัดสินใจ ซึ่งเงื่อนไขของสถานการณ์อย่างน้อยต้องประกอบด้วยสถานการณ์ด้านปริมาณน้ำ สถานการณ์ด้านคุณภาพน้ำ และสถานการณ์ด้านผลกระทบกับสังคม เป็นต้น
5) การกำหนดมาตรการและแนวทางดำเนินการแก้ไข ได้แก่

(1) มาตรการด้านน้ำต้นทุน

- จัดทำแผนสำรองน้ำ / แหล่งน้ำสำรอง เพื่อเก็บกักน้ำไว้ใช้
- จัดทำแผนพัฒนาบ่อบาดาลในพื้นที่เสี่ยง
- จัดทำแผนจัดทำนบดินชั่วคราวปิดกั้นลำน้ำ / ขุดลอกลำน้ำตื้นเขิน / ดึงน้ำจากแหล่งน้ำใกล้เคียง

(2) มาตรการด้านความต้องการใช้น้ำ

- จัดลำดับความสำคัญในการใช้น้ำ และปริมาณการใช้น้ำเพื่ออุปโภค-บริโภค รักษาระบบนิเวศ การเกษตร อุตสาหกรรม หรืออื่นๆ
- การใช้น้ำเพื่ออุปโภค-บริโภค ควบคุมการใช้น้ำของพื้นที่ตอนบนให้เป็นไปตามแผนไม่ให้กระทบต่อน้ำอุปโภคบริโภคของพื้นที่ตอนล่าง
- น้ำเพื่อรักษาระบบนิเวศ ควบคุมการปล่อยน้ำเสียจากภาคอุตสาหกรรมและชุมชนลงสู่แหล่งน้ำ เฝ้าระวังคุณภาพน้ำที่สถานีสำคัญต่างๆ ควบคุมและขึ้นทะเบียนการเลี้ยงปลากระชังในแหล่งน้ำและลำน้ำ
- น้ำเพื่อการเกษตร วางแผนการเพาะปลูกพืชฤดูแล้งจัดทำทะเบียนผู้ปลูกพืช โดยระบุพื้นที่ปลูกและแหล่งน้ำที่ใช้อย่างชัดเจน เพื่อให้สอดคล้องกับน้ำต้นทุน

- การเตรียมการช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนอื่นๆ เช่น รถบรรทุกน้ำ เครื่องสูบน้ำ เป็นต้น

(3) มาตรการติดตามประเมินผล

- ติดตาม ควบคุมการจัดสรรน้ำให้เป็นไปตามแผนการจัดสรรน้ำ
- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องติดตาม วิเคราะห์ ประเมินสถานการณ์ และกิจกรรมการใช้น้ำอย่างใกล้ชิด
- หน่วยงานรับผิดชอบพื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำติดตามเฝ้าระวัง และรายงานเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง

(4) การสร้างความรับรู้และประชาสัมพันธ์

- ประชาสัมพันธ์สร้างความรับรู้ให้หน่วยงาน คณะกรรมการลุ่มน้ำและประชาชนทราบอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เตรียมพร้อมต่อการปรับตัวจากสถานการณ์ภัยแล้ง รับรู้มาตรการการให้ความช่วยเหลือและการให้ความร่วมมือกับภาครัฐ

(2) การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ

การดำเนินการของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ได้ดำเนินการจัดทำปฏิทินการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำฤดูแล้งเป็นหลักการปฏิบัติเสนอให้ กนช. เห็นชอบแล้ว และใช้เป็นกรอบแนวทางการบริหารจัดการน้ำของทุกลุ่มน้ำกับหน่วยงานที่ร่วมปฏิบัติงานกับ สทนช. เป็นงานประจำตามภารกิจเพื่อกำกับดูแลการบริหารทรัพยากรน้ำของประเทศ สำหรับการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งเป็นการติดตามเฝ้าระวังสถานการณ์น้ำแล้งในลุ่มน้ำนั้นๆ เป็นการเฉพาะเพื่อการป้องกันและแก้ไขหรือบรรเทาสถานการณ์น้ำแล้งเมื่อเกิดขึ้น โดยดำเนินการตามวิธีการและขั้นตอนที่กำหนดในแผนปฏิบัติที่ได้กำหนดเป็นกรอบแนวทางไว้แล้ว และกำหนดรายละเอียดการปฏิบัติให้ชัดเจนยิ่งขึ้นตามสภาพการณ์หรือสถานการณ์นั้นๆอย่างเป็นรูปธรรมให้สามารถนำไปปฏิบัติได้ โดยเฉพาะเมื่อเกิดภาวะน้ำแล้ง และจะต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดเขตภาวะน้ำแล้ง ให้ดำเนินการดังนี้

1) ติดตามสถานการณ์น้ำอย่างต่อเนื่อง และกรณีมีข้อมูลบ่งชี้จะเกิดภาวะน้ำแล้ง ให้เตรียมการออกประกาศ (กำหนดเขต) ประกาศเขตพื้นที่กรณีภาวะน้ำแล้ง และกรณีภาวะน้ำแล้งรุนแรง เพื่อกำหนดการบริหารจัดการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสิ่งดังต่อไปนี้

- กิจการที่สามารถใช้น้ำได้
- ปริมาณการใช้น้ำที่เหมาะสม
- วิธีการใช้น้ำเพื่อลดปริมาณการใช้น้ำ
- การห้ามการใช้น้ำบางประเภทที่เกินกว่าความจำเป็น
- การกำหนดวิธีการแบ่งปันน้ำ

- การผันน้ำในลุ่มน้ำเดียวกัน / ลุ่มน้ำสาขา / ข้ามลุ่มน้ำ หรือการผันน้ำในแหล่งน้ำระหว่างประเทศ
- การเฉลี่ยน้ำที่อยู่ในความครอบครองของเอกชนเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในการอุปโภคบริโภคของประชาชนในภาวะน้ำแล้ง
- การประเมินสถานการณ์และพิจารณาการยกระดับของภัยเพื่อเสนอนายกรัฐมนตรีให้จัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ

2) การปฏิบัติการของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานตามกฎหมายเพื่อป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง การดำเนินการของพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อให้มีการเฉลี่ยน้ำ

3) การกำหนดมาตรการและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ ได้แก่

- การจ่ายเงินทดแทนการใช้น้ำที่ต้องเฉลี่ยเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในการอุปโภคบริโภคของประชาชนในภาวะน้ำแล้ง
- การจ่ายค่าชดเชยการใช้ประโยชน์ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของเอกชนเพื่อประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง
- การจ่ายค่าทดแทนให้แก่บุคคลที่ต้องสูญเสียน้ำที่กักเก็บไว้ (กรณีที่ต้องเฉลี่ยน้ำ)
- การจ่ายค่าทดแทนหรือค่าชดเชยความเสียหายจากการใช้ที่ดิน หรือสิ่งก่อสร้างให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินหรือสิ่งก่อสร้าง (หากมี)
- การจ่ายค่าชดเชยตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

4) การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในแหล่งน้ำหรือลำน้ำและบริเวณใกล้เคียงจนกว่าจะกลับคืนสู่สภาพเดิม

5) การติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล การจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงาน ซึ่งประกอบด้วยการรวบรวมข้อมูลความเสียหาย พื้นที่ที่วิกฤติน้ำ ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น เพื่อประโยชน์ในการจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งในระยะยาวต่อไป

(3) การดำเนินการหลังฤดูแล้ง

เมื่อสิ้นสุดสถานการณ์น้ำแล้งจะต้องดำเนินการดังนี้

1) กรณีมีการประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดเขตภาวะน้ำแล้ง เมื่อภาวะน้ำแล้งได้พ้นไปแล้ว ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำโดยความเห็นชอบของนายกรัฐมนตรีประกาศยกเลิกภาวะน้ำแล้ง

2) กรณีหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ไม่อาจดำเนินการให้เป็นไปตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งได้ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำเสนอเรื่องต่อ กนช. เพื่อพิจารณาหาแนวทางแก้ไขต่อไป

3) ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป เพื่อให้อยู่ในสภาพที่พร้อมจะดำเนินเมื่อเกิดภาวะน้ำแล้ง

รูปที่ 5.3.4-1 ปฏิทินการจัดการทรัพยากรน้ำฤดูแล้ง

บทที่ 6

การรายงานผล

บทที่ 6
การรายงานผล

6.1 กลไกการรายงานผล

การรายงานผลตามโครงสร้างการบัญชาการอำนวยการ ปฏิบัติการ และหน้าที่รับผิดชอบของหน่วยงานปฏิบัติ ตามรายละเอียดใน**หัวข้อ5.2** มีศูนย์บริหารสถานการณ์น้ำลุ่มน้ำ เป็นหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่รายงานผล โดยบูรณาการเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่เป็นประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขภาวะวิกฤตน้ำตาม**หัวข้อ 4.2** รวมถึงวิเคราะห์แนวโน้มภาวะวิกฤตน้ำที่อาจก่อให้เกิดปัญหาและผลกระทบ โดยในภาวะที่ยังไม่เกิดวิกฤตน้ำ ให้รายงานต่อคณะกรรมการลุ่มน้ำ ทั้งนี้เมื่อเกิดวิกฤตน้ำ การรายงานผลจะแตกต่างกันตามระดับภัย โดยระดับที่ 1 ระดับน้ำแล้งหรือเสี่ยงน้ำแล้งรุนแรง รายงานต่อหน่วยบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ระดับที่ 2 ระดับน้ำแล้งรุนแรง รายงานต่อกองอำนวยการน้ำแห่งชาติ และระดับที่ 3 ระดับน้ำแล้งวิกฤต รายงานต่อศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ ซึ่งรายละเอียดการรายงานผลจะแตกต่างกันระดับภัยด้วย

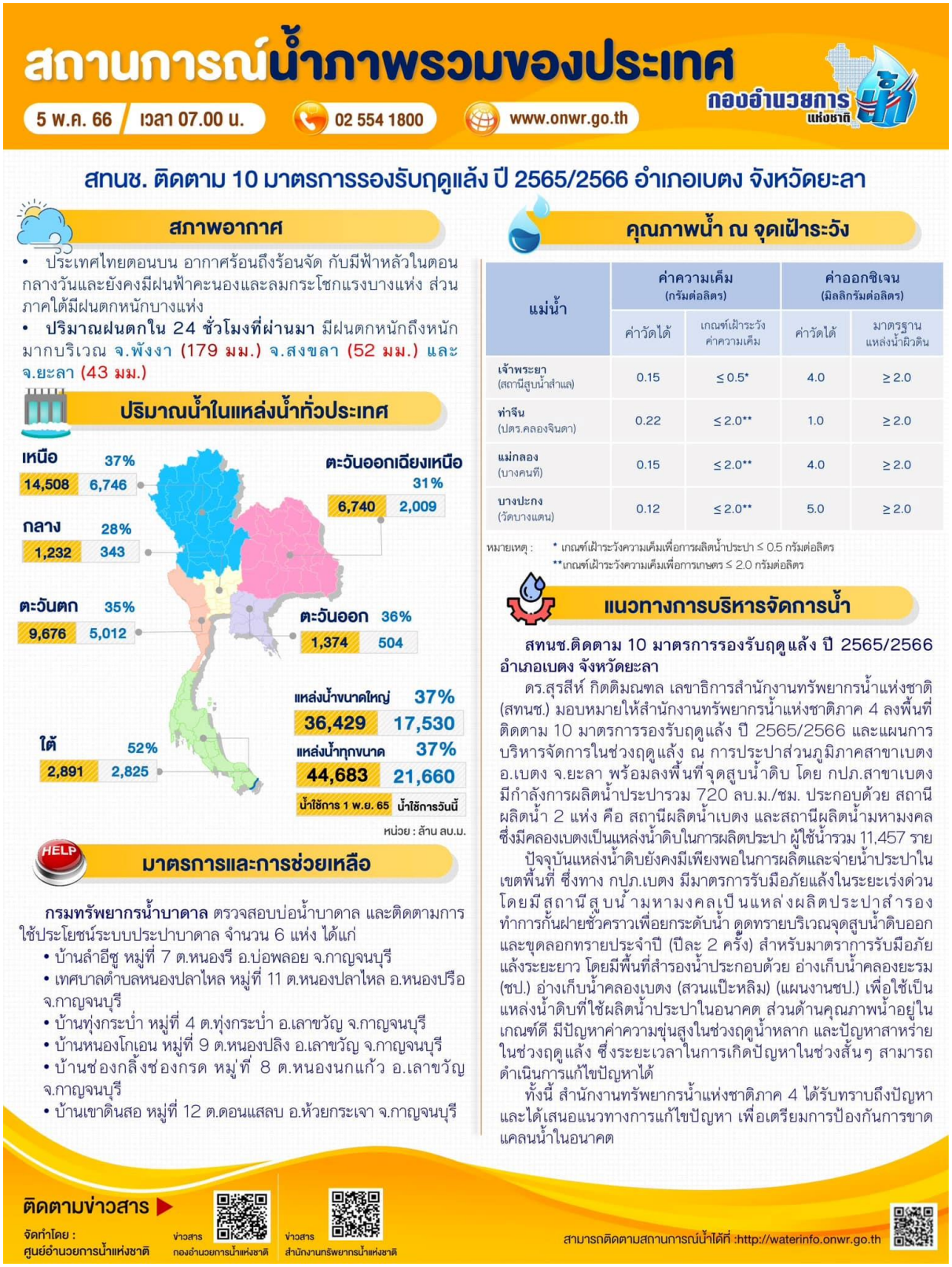
6.2 แนวทางการรายงานผล

6.2.1 กรณีไม่เกิดภาวะน้ำแล้งหรือปัญหาคุณภาพน้ำ

จากปฏิทินการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในช่วงฤดูแล้ง (**หัวข้อ 5.3.4**) ได้กำหนดช่วงเวลาที่จะเริ่มติดตามและคาดการณ์สภาพอากาศ และวิเคราะห์ประเมินสถานการณ์ต้นทุนน้ำในแหล่งน้ำและความต้องการใช้น้ำ รวมถึงติดตามเฝ้าระวังพื้นที่เสี่ยงวิกฤตภัยแล้งอย่างต่อเนื่อง โดยรายงานผลการดำเนินการตามวิธีการควบคุมการใช้น้ำในพื้นที่ (รายละเอียดตาม**หัวข้อ 4.4**) ในกรณีที่ผลการวิเคราะห์ยังไม่พบว่าจะเกิดภัยแล้ง การรายงานผลจะมีเฉพาะในส่วนของข้อมูลน้ำเป็นหลัก โดยยังไม่มีข้อมูลพื้นที่ประสบภัย

การรายงานผลควรจัดทำสรุปรายงานสถานการณ์ภาพรวมที่มีความกระชับ อย่างน้อยครอบคลุมข้อมูลบ่งชี้การเกิดภาวะน้ำแล้ง ตาม**หัวข้อ 4.2** เช่น ปริมาณฝน ปริมาณน้ำท่า และสถานการณ์น้ำในอ่างเก็บน้ำ และควรมีข้อมูลด้านการบริหารที่คาดว่าจะดำเนินการเพื่อเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบด้วยตามแนวทางใน**หัวข้อ 4.3**

ตัวอย่างการรายงานผล กรณีไม่เกิดภาวะน้ำแล้งหรือปัญหาคุณภาพน้ำ ดังแสดงใน**รูปที่ 6.2.1-1**

รูปที่ 6.2.1-1 ตัวอย่างการรายงานผล กรณีไม่เกิดภาวะน้ำแล้งหรือปัญหาคุณภาพน้ำ

กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ ขอรายงานสถานการณ์และการบริหารจัดการน้ำ ประจำวันที่ 5 พฤษภาคม 2566 ดังนี้

1. ผลการดำเนินงานตาม 10 มาตรการ รองรับสถานการณ์ขาดแคลนน้ำ ฤดูแล้ง ปี 2565/66

1.1 สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ลงพื้นที่ติดตาม 10 มาตรการรองรับฤดูแล้ง ปี 2565/2566 และแผนการบริหารจัดการในช่วงฤดูแล้ง ณ การประปาส่วนภูมิภาคสาขาเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา เพื่อเตรียมการป้องกันการขาดแคลนน้ำในอนาคตให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลที่มุ่งเน้นให้การบริหารจัดการน้ำเกิดผลประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนต่อไป

1.2 กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สนับสนุนจังหวัดพะเยาในการแก้ไขปัญหาภัยแล้ง ปี 2566 โดยปฏิบัติการสูบส่งน้ำลงสู่กว๊านพะเยา เพื่อนำน้ำไปผลิตน้ำประปาสนับสนุนการใช้น้ำในพื้นที่อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา

2. สภาพอากาศ

ความกดอากาศต่ำเนื่องจากความร้อนปกคลุมประเทศไทยตอนบน ทำให้บริเวณดังกล่าวมีอากาศร้อนโดยทั่วไปกับมีฟ้าหลัวในตอนกลางวัน โดยมีอากาศร้อนจัดบางพื้นที่ในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลาง ในขณะที่ลมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมประเทศไทยตอนบน ทำให้บริเวณดังกล่าวยังคงมีฝนฟ้าคะนองและลมกระโชกแรงบางแห่งเกิดขึ้นได้ สำหรับลมตะวันตกและลมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมทะเลอันดามัน ภาคใต้และอ่าวไทย ทำให้ภาคใต้มีฝนตกหนักบางแห่ง ส่วนทะเลอันดามัน บริเวณที่มีฝนฟ้าคะนองคลื่นสูงมากกว่า 2 เมตร

3. แหล่งน้ำทั่วประเทศ

3.1 แหล่งน้ำทั่วประเทศ มีปริมาณน้ำใช้การ 21,660 ล้าน ลบ.ม. (37%) แบ่งเป็น แหล่งน้ำขนาดใหญ่ 38 แห่ง ปริมาณน้ำใช้การ 17,501 ล้าน ลบ.ม. (37%) ขนาดกลาง 369 แห่ง ปริมาณน้ำใช้การ 2,414 ล้าน ลบ.ม. (48%) และขนาดเล็ก 139,903 แห่ง ปริมาณน้ำใช้การ 1,746 ล้าน ลบ.ม. (34%)

3.2 พื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยา 4 เขื่อนหลัก (เขื่อนภูมิพล เขื่อนสิริกิติ์ เขื่อนแควน้อยฯ และเขื่อนป่าสักฯ) ปริมาณน้ำใช้การ 6,375 ล้าน ลบ.ม. (35%)

4. ผลการจัดสรรน้ำ (สะสมตั้งแต่ 1 พ.ค. ถึงปัจจุบัน)

4.1 อ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ที่สามารถจัดสรรน้ำได้มีจำนวน 35 แห่ง มีปริมาณน้ำใช้การทั้งสิ้น 17,432 ล้าน ลบ.ม. (37%) มีแผนการจัดสรรน้ำ 15,701 ล้าน ลบ.ม. ปัจจุบันมีการจัดสรรน้ำแล้ว 481 ล้าน ลบ.ม. (2%)

4.2 พื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยา มีแผนการจัดสรรน้ำ 5,500 ล้าน ลบ.ม. ปัจจุบันมีการจัดสรรน้ำแล้ว 212 ล้าน ลบ.ม. (4%)

ที่มา: Facebook: กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ

รูปที่ 6.2.1-1 ตัวอย่างการรายงานผล กรณีไม่เกิดภาวะน้ำแล้งหรือปัญหาคุณภาพน้ำ (ต่อ)

6.2.2 กรณีเกิดภาวะน้ำแล้งระดับน้ำแล้งหรือเสี่ยงน้ำแล้งรุนแรง (ระดับ 1) และระดับรุนแรง (ระดับ 2)

จากการติดตามสถานการณ์ตาม**หัวข้อ 6.2.1** กรณีที่ผลการวิเคราะห์ พบว่า เกิดสถานการณ์น้ำแล้ง การรายงานควรระบุข้อมูล ได้แก่

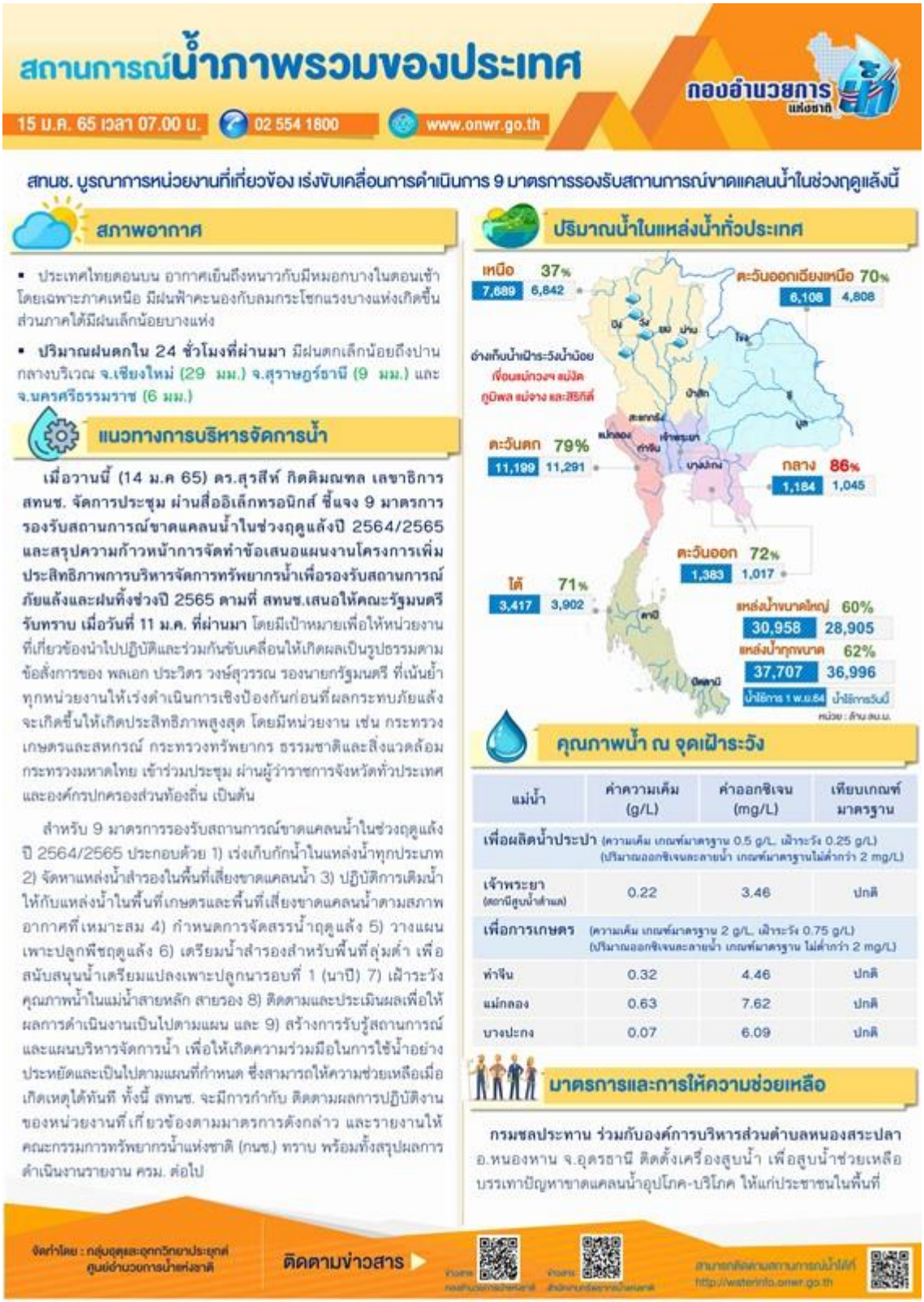
- ข้อมูลบ่งชี้การเกิดภาวะน้ำแล้ง ตาม**หัวข้อ 4.2** อาทิ ปริมาณฝนปัจจุบันและการคาดการณ์ ปริมาณน้ำท่าปัจจุบัน และการคาดการณ์ สถานการณ์น้ำในอ่างเก็บน้ำ และคุณภาพน้ำ
- ข้อมูลสถานการณ์ภัยแล้ง เช่น พื้นที่ประสบภัยวิกฤตน้ำ พื้นที่เฝ้าระวัง ระดับคุณภาพน้ำ และผู้ได้รับผลกระทบ
- แนวทางการบริหารและบรรเทาภัยที่เกิดขึ้น เช่น การปฏิบัติการเติมน้ำในเขื่อน การผลักดันน้ำเค็ม มาตรการช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบ
- ข้อมูลคาดการณ์ระดับน้ำทะเลหนุน

การเกิดภาวะน้ำแล้งระดับน้ำแล้งหรือเสี่ยงน้ำแล้งรุนแรง (ระดับ 1) และระดับรุนแรง (ระดับ 2) มีโครงสร้างการอำนวยการแก้ไขวิกฤตน้ำอยู่ที่ระดับหน่วยบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและกองอำนวยการน้ำแห่งชาติ ซึ่งมีสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติเป็นหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่บูรณาการข้อมูลและจัดทำรายงานตั้งแต่ภาวะก่อนเกิดภาวะวิกฤตน้ำอยู่แล้ว

ตัวอย่างการรายงานผล กรณีเกิดภาวะน้ำแล้งระดับน้ำแล้งหรือเสี่ยงน้ำแล้งรุนแรง (ระดับ 1) และระดับรุนแรง (ระดับ 2) ดังแสดงใน**รูปที่ 6.2.2-1**

6.2.3 กรณีเกิดภาวะน้ำแล้งระดับวิกฤต (ระดับ 3)

ในกรณีที่เกิดภัยในระดับที่ 3: วิกฤติ โครงสร้างการบัญชาการ อำนวยการ ปฏิบัติการ จะเปลี่ยนไปจากวิกฤตน้ำ ระดับ 1 และ 2 โดยจะมีการตั้ง "ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ" ขึ้น โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้บัญชาการ ตามที่แสดงไว้ใน**บทที่ 5** ดังนั้น ในส่วนของการรายงานผลนอกจากจะมีการดำเนินการในลักษณะเดียวกับวิกฤตน้ำ ระดับ 1 และ 2 (**หัวข้อ 6.2.2**) แล้ว อาจต้องมีการเพิ่มรายงานสรุปสถานการณ์น้ำและทางเลือกในการบรรเทาวิกฤติน้ำ ในกรณีที่สภาพปัญหา รุนแรงเกินกว่าเกณฑ์การบริหาร ที่แสดงไว้ใน**บทที่ 4** เช่น อาจมีปัญหาเขื่อนขนาดใหญ่หลายแห่งมีน้ำน้อยหรือมีน้ำเค็มรุกเข้ามาจนผลิตน้ำประปาไม่ได้อย่างต่อเนื่อง เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อประกอบการตัดสินใจของนายกรัฐมนตรี ในการบัญชาการสถานการณ์ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่สุด รวมทั้งอาจต้องมีการรายงานผลการติดตามข้อสั่งการของศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจด้วย

ที่มา: Facebook: กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ

รูปที่ 6.2.2-1 ตัวอย่างการรายงานผล กรณีเกิดภาวะน้ำแล้งระดับน้ำแล้งหรือเสี่ยงน้ำแล้งรุนแรง (ระดับ 1) และระดับรุนแรง (ระดับ 2)

1. สภาพอากาศ และคาดการณ์

ลมใต้และลมตะวันออกเฉียงใต้พัดนำความชื้นจากอ่าวไทยและทะเลจีนใต้เข้ามาปกคลุมประเทศไทยตอนบน ในขณะที่ประเทศไทยตอนบนมีอากาศร้อนโดยทั่วไปและมีอากาศร้อนจัดบางพื้นที่ ทำให้บริเวณดังกล่าวมีฝนฟ้าคะนอง และลมกระโชกแรงบางแห่ง สำหรับลมตะวันออกและลมตะวันออกเฉียงใต้พัดปกคลุมอ่าวไทย ภาคใต้ และทะเลอันดามัน ทำให้ภาคใต้มีฝนฟ้าคะนองบางแห่ง ส่วนบริเวณอ่าวไทยทะเลมีคลื่นสูงประมาณ 1 เมตร บริเวณที่มีฝนฟ้าคะนองคลื่นสูงมากกว่า 1 เมตร

2. สภาพฝน

2.1 ฝนสะสม 24 ชั่วโมงสูงสุด ณ วันที่ 28 เม.ย. 2566 เวลา 15.00 น. ปริมาณฝนสะสม 24 ชั่วโมง สูงสุดบริเวณ อ.ชัยบาดาล จ.ลพบุรี (79.2 มม.) อ.มวกเหล็ก จ.สระบุรี (77.0 มม.) และ อ.บ้านเหลื่อม จ.นครราชสีมา (73.6 มม.)

2.2 คาดการณ์ฝนตกหนัก (ปริมาณฝนสะสม 24 ชั่วโมง) ไม่พบพื้นที่เสี่ยงฝนตกหนัก (ฝนมากกว่า 90 มม.)

2.3 ปริมาณฝนสะสมเฉลี่ยรายภาคตั้งแต่ 1 ม.ค. 66 ถึงปัจจุบัน มีดังนี้ ภาคเหนือ (42.5 มม.) **ภาคกลาง** (34.9 มม.) **ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ** (54.3 มม.) **ภาคตะวันออก** (88.0 มม.) **และภาคใต้** (228.6 มม.)

3. สถานการณ์น้ำท่า และการคาดการณ์

รายภาค	แม่น้ำ	สถานะ	แนวโน้มสถานการณ์
ภาคเหนือ	แม่น้ำกก (TG.16)	สถานีขัดข้อง	ทรงตัว
	แม่น้ำเจ้าพระยา (C.2)	ปกติ	เพิ่มขึ้น
	แม่น้ำน่าน (N.67)	ปกติ	เพิ่มขึ้น
	แม่น้ำโขง (010501)	น้ำน้อยวิกฤติ	ลดลง
	แม่น้ำปาย (Sw.5A)	น้ำน้อยวิกฤติ	ลดลง
	แม่น้ำปิง (P.17)	ปกติ	ลดลง
	แม่น้ำยม (Y.4)	น้ำน้อยวิกฤติ	ลดลง
	แม่น้ำวัง (TW.1C)	น้ำน้อยวิกฤติ	เพิ่มขึ้น
	แม่น้ำสะแกรัง (Ct.19)	น้ำน้อยวิกฤติ	ทรงตัว
ภาคกลาง	แม่น้ำเจ้าพระยา (C.13)	น้ำน้อยวิกฤติ	ทรงตัว
	แม่น้ำท่าจีน (T.10)	น้ำน้อยวิกฤติ	ทรงตัว
	แม่น้ำป่าสัก (S.26)	น้ำน้อยวิกฤติ	ลดลง
ภาคตะวันออก	คลองพรหมโหด (SKE003)	ปกติ	เพิ่มขึ้น
	แม่น้ำจันทบุรี (Z.57)	สถานีขัดข้อง	ทรงตัว
	แม่น้ำบางปะกง (Kgt.3)	สถานีขัดข้อง	ทรงตัว

รายภาค	แม่น้ำ	สถานะ	แนวโน้มสถานการณ์
ภาคตะวันตก	แม่น้ำแม่กลอง (K.37)	ปกติ	ลดลง
	แม่น้ำเพชรบุรี (B.10)	น้ำน้อยวิกฤติ	เพิ่มขึ้น
	คลองทับสะแก (Gt.7)	น้ำน้อยวิกฤติ	ทรงตัว
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	แม่น้ำโขง (011903)	น้ำน้อยวิกฤติ	ลดลง
	แม่น้ำชี (E.20A)	ปกติ	เพิ่มขึ้น
	ลำตะคอง (M.164)	เฝ้าระวังน้ำน้อย	ลดลง
	แม่น้ำมูล (M.7)	เฝ้าระวังน้ำน้อย	เพิ่มขึ้น
ภาคใต้	แม่น้ำตาปี (X.5C)	ปกติ	เพิ่มขึ้น
	แม่น้ำปัตตานี (X.40A)	ปกติ	เพิ่มขึ้น
	คลองท่าดี (X.203)	ปกติ	ลดลง
	คลองอู่ตะเภา (X.44)	น้ำน้อยวิกฤติ	ลดลง

ข้อมูล ณ วันที่ 28 เม.ย. 2566

4. สภาวะแม่น้ำเจ้าพระยา (ข้อมูล ณ วันที่ 28 เม.ย. 2566)

คาดการณ์วันที่ 29 เม.ย. 66 ระดับน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยา บริเวณกองบัญชาการกองทัพเรือ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร น้ำขึ้นเต็มที่ เวลา 02.46 น. สูงกว่าระดับทะเลปานกลาง 1.20 ม.

คาดการณ์วันที่ 29 เม.ย. 66 ระดับน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยา บริเวณป้อมพระจุลจอมเกล้า อ.พระสมุทรเจดีย์ จ.สมุทรปราการ น้ำขึ้นเต็มที่ เวลา 01.04 น. สูงกว่าระดับทะเลปานกลาง 1.51 ม.

ที่มา: Facebook: กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ

รูปที่ 6.2.2-1 ตัวอย่างการรายงานผล กรณีเกิดภาวะน้ำแล้งระดับน้ำแล้งหรือเสี่ยงน้ำแล้งรุนแรง (ระดับ 1) และระดับรุนแรง (ระดับ 2) (ต่อ)

บทที่ 7

การติดตามและประเมินผล

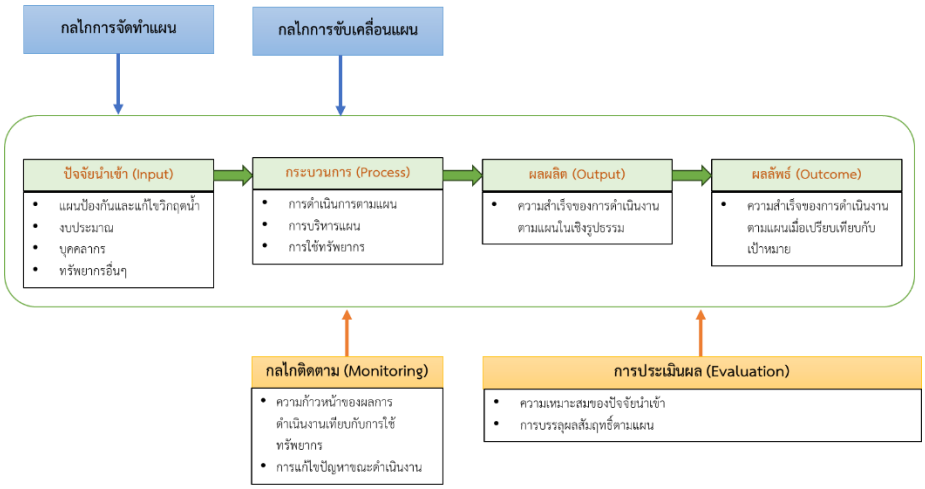
บทที่ 7
การติดตามประเมินผล

7.1 กลไกการติดตามประเมินผล

ตาม พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. 2561 มาตรา 63 *ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำติดตามการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งที่ กนช. ให้ความเห็นชอบ และทบทวนแผนให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้อยู่ในสภาพที่พร้อมจะดำเนินการได้เมื่อเกิดภาวะน้ำแล้ง* ดังนั้น จำเป็นต้องมีกลไกการติดตามประเมินผลแผนป้องกันและแก้ไขวิกฤตน้ำ

การติดตาม (Monitoring) เป็นกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลการปฏิบัติงานตามแผน ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า การดำเนินงาน และผลการดำเนินงาน เพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับ สำหรับการกำกับ ทบทวน และแก้ไขปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผน และการประเมินผล (Evaluation) เป็นกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ และนำผลมาใช้ในการเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพของแผน โดยมีแนวคิดของกลไกการติดตามประเมินผลแผนป้องกันและแก้ไขวิกฤตน้ำ ดังแสดงใน**รูปที่ 7.1-1**

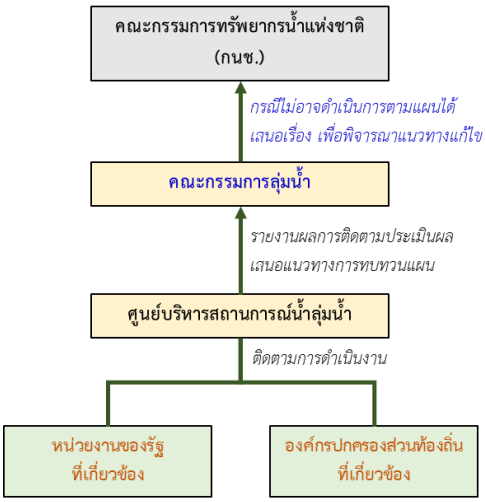
การติดตามประเมินผล ควรมีกระบวนการและการจัดการให้เกิดการทบทวนทั้งด้านการจัดการ (Management Review) และการทบทวนผลงาน (Performance Review) ที่เหมาะสมและทันต่อสถานการณ์ โดยใช้หลักการประเมินผลสัมฤทธิ์ โดยวิเคราะห์การบรรลุถึงเป้าหมายการจัดการความเสี่ยงจากภาวะวิกฤตน้ำ หลักการคิดเชิงเหตุผล โดยเชื่อมโยงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุไปสู่ผลลัพธ์และผลกระทบด้วยข้อมูล รวมถึงเหตุผลเชิงประจักษ์ที่เชื่อถือได้ และหลักความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและภาคส่วนต่างๆ ทั้งนี้ กรณีมีการเกิดวิกฤตน้ำ ควรมีการถอดทบทเรียนจากสภาพภัยและผลการดำเนินการในช่วงที่เกิดวิกฤตน้ำที่ผ่านมา เพื่อนำไปปรับปรุงแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง รวมถึงเกณฑ์การเตือนภัยให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงมากยิ่งขึ้น

รูปที่ 7.1-1 กลไกการติดตามประเมินผลแผนป้องกันและแก้ไขวิกฤตน้ำ

7.2 แนวทางการติดตามประเมินผล

คณะกรรมการลุ่มน้ำและสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค ในฐานะเลขาคณะกรรมการลุ่มน้ำ เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการติดตามประเมินผล รวมถึงเป็นผู้นำผลการติดตามประเมินผลไปใช้ในการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาวิกฤตน้ำให้มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ตาม พ.ร.บ. ทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. 2561 มาตรา 63 ทั้งนี้ การดำเนินการตามแผนป้องกันและแก้ไขวิกฤตน้ำ มีการบูรณาการการดำเนินการระหว่างหน่วยงาน ดังนั้น การติดตามประเมินผล จำเป็นต้องประสานงานกับหน่วยงานหลักด้านน้ำอื่นๆ ได้แก่ กรมชลประทาน กรมทรัพยากรน้ำ และกรมทรัพยากรน้ำบาดาล และหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และกรมอุตุนิยมวิทยา นอกจากนี้ คณะกรรมการลุ่มน้ำมีหน้าที่ในการติดตามประเมินผลการดำเนินการตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง หากมีหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ไม่อาจดำเนินการให้เป็นไปตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งได้ ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำเสนอเรื่องต่อ กนช. เพื่อพิจารณาหาแนวทางแก้ไขต่อไป โดยมีแนวทางการติดตามประเมินผล และการนำผลการติดตามประเมินผลไปใช้ แสดงดัง**รูปที่ 7.2-1**

รูปที่ 7.2-1 แนวทางการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนป้องกันและแก้ไขวิกฤตน้ำ

แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง มีความเชื่อมโยงและสอดคล้องเชื่อมโยงกับ ปฏิทินการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในช่วงฤดูแล้งที่สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก ดังนั้น การติดตามประเมินผลการดำเนินงานสามารถช่วงเวลาการประเมินผลตามปฏิทินการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำได้ 3 ช่วง ดังนี้

1) มาตรการก่อนเกิดฤดูแล้ง ควรติดตามประเมินผลการกำหนดพื้นที่เสี่ยงน้ำแล้ง การติดตามสถานการณ์น้ำ และการกำหนดเกณฑ์การตัดสินใจยกระดับการจัดการวิกฤตน้ำ รวมถึงการบูรณาการข้อมูล

เกี่ยวกับปริมาณน้ำต้นทุน ความต้องการใช้น้ำในทุกภาคส่วน และการวางแผนจัดสรรน้ำ หากมีข้อมูลบ่งชี้จะเกิดภาวะน้ำแล้ง จำเป็นต้องติดตามประเมินผลการเตรียมการออกประกาศ (กำหนดเขต)/ประกาศเขตพื้นที่กรณีภาวะน้ำแล้ง และกรณีภาวะน้ำแล้งรุนแรง โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค กรมชลประทาน กรมทรัพยากรน้ำ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล กรมอุตุนิยมวิทยา การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย และกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

2) มาตรการระหว่างฤดูแล้ง ดำเนินการติดตามการจัดสรรน้ำ ตรวจสอบและประเมินผลการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย การรวบรวมข้อมูลความเสียหาย พื้นที่ที่เกิดวิกฤตน้ำ ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น

3) มาตรการหลังฤดูแล้ง ดำเนินการประเมินผลจากรายงานผลการปฏิบัติงาน และกรณีมีการเกิดวิกฤตน้ำ ควรมีการถอดทบทเรียนจากสภาพภัยและผลการดำเนินการในช่วงที่เกิดวิกฤตน้ำที่ผ่านมา เพื่อใช้เป็นข้อมูลในทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขวิกฤตน้ำ โดยหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค กรมชลประทาน กรมทรัพยากรน้ำ และกรมทรัพยากรน้ำบาดาล

7.3 แนวทางการปรับปรุงแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง

ตาม พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. 2561 มาตรา 63 *ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำติดตามการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งที่ กนช. ให้ความเห็นชอบ และทบทวนแผนให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้อยู่ในสภาพที่พร้อมจะดำเนินการได้เมื่อเกิดภาวะน้ำแล้ง*

ในการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขวิกฤตน้ำ ควรมีการทบทวนผลการวิเคราะห์ คาดการณ์ และติดตามสภาพอากาศ ฝน น้ำท่า อ่างเก็บน้ำ และแหล่งน้ำธรรมชาติ ให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปแล้ว นอกจากนี้ ควรนำผลการติดตามประเมินผลการนำแผนป้องกันและแก้วิกฤตน้ำไปปฏิบัติ (จาก**หัวข้อ 7.2**) มาใช้ประกอบการทบทวนด้วย เพื่อนำไปสู่การทบทวนการกำหนดเกณฑ์เฝ้าระวัง วิธีการป้องกันและแก้ไขวิกฤตน้ำที่มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เบอร์ติดต่อที่ระบุพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานตามแผน

ภาคผนวก ก

เบอร์ติดต่อที่ระบุพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานตามแผน

สำนักนายกรัฐมนตรี	**เบอร์ติดต่อ**
ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ สทนช.	0-2554-1847
สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 2 (คณะกรรมการลุ่มน้ำ)	0-2147-5185
กรมประชาสัมพันธ์	0-2618-2323
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	
กรมการข้าว (สำนักส่งเสริมการผลิตข้าว)	0-2561-3056
กรมประมง (กองโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและกิจกรรมพิเศษ)	0-2562-0600-15
กรมปศุสัตว์ (สำนักพัฒนาอาหารสัตว์)	0-2653-4444
กรมชลประทาน	0-2241-0020 ถึง 29
กรมฝนหลวงและการบินเกษตร	0-2940-5960-3
กระทรวงคมนาคม	
กรมเจ้าท่า (สำนักพัฒนาและบำรุงรักษาทางน้ำ)	0-2266-7990
กรมทางหลวง	0-2254-6668-76
กรมทางหลวงชนบท	0-2551-5000
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	
กรมควบคุมมลพิษ	0-2298-2000
กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช	0-2561-0777 0-2579-6666 # 1249
กรมทรัพยากรน้ำ	
สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค 2 (ลุ่มน้ำเจ้าพระยา,สะแกกรัง,ป่าสัก)	0-3622-5241, 0-3622-5244
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	
กรมทรัพยากรน้ำบาดาล	0-2666-7000
สำนักงานทรัพยากรน้ำบาดาล เขต 2 (สุพรรณบุรี) (สุพรรณบุรี, ชัยนาท, นนทบุรี, สิงห์บุรี, อ่างทอง, กาญจนบุรี,นครสวรรค์, ปทุมธานี,พระนครศรีอยุธยา, อุทัยธานี)	0-3544-0331

<u>กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</u>	**เบอร์ติดต่อ**
สำนักงานทรัพยากรน้ำบาดาล เขต 3 (สระบุรี) (สระบุรี, นครนายก, ปราจีนบุรี, เพชรบูรณ์, ลพบุรี)	0-3638-7271 0-3667-0381
สำนักงานทรัพยากรน้ำบาดาล เขต 7 (กำแพงเพชร) (กำแพงเพชร, ตาก, สุโขทัย, พิษณุโลก, พิจิตร, อุตรดิตถ์)	0-5585-1127
สำนักงานทรัพยากรน้ำบาดาล เขต 8 (ราชบุรี) (ราชบุรี, ประจวบคีรีขันธ์, นครปฐม, เพชรบุรี, สมุทรปราการ, สมุทรสงคราม, สมุทรสาคร)	0-3233-4872-5
กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง	0-2141-1296-99 0-2141-1246-7
สำนักงานทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่ 8 (สมุทรสาคร)	0-3487-1253
<u>กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม</u>	
กรมอุตุนิยมวิทยา	0-2399-4566, 0-2399-4568-74
<u>กระทรวงพลังงาน</u>	
กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน	0-2223-0021-9 (ต่อ 1656), 0-2223-2593-5 (ต่อ 1656), 0-2222-4102-9 (ต่อ 1656)
สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ	0-2670-8888 Call Center 1200 (โทรฟรี)
สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน)	0-2143-0567
สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน)	0-2158-0901
การประปานครหลวง	Call Center 1125 ตลอด 24 ชั่วโมง · 0-2504-0123
การประปาส่วนภูมิภาค	1662
การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย	ศูนย์บริการข้อมูล กฟผ. สายด่วน 1416
องค์การจัดการน้ำเสีย	0-2273-8530-39
กรมอุทกศาสตร์ กองทัพเรือ	0-2475-7062

หน่วยงาน ปภ. ที่มีพื้นที่รับผิดชอบ 19 จังหวัดในลุ่มน้ำเจ้าพระยา

กระทรวงมหาดไทย	**เบอร์ติดต่อ**
กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (กรุงเทพมหานคร)	**สายด่วนนิรภัย 1784**
สนง. ปภ.จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	0-3533-5210
สนง. ปภ.จังหวัดปทุมธานี	0-2581-7120
สนง. ปภ.จังหวัดนนทบุรี	0-2591-2471
สนง. ปภ.จังหวัดนครปฐม	0-3434-0233
สนง. ปภ.จังหวัดสุพรรณบุรี	0-3553-6067-9
สนง. ปภ.จังหวัดนครนายก	0-3731-6136
สนง. ปภ.จังหวัดสมุทรปราการ	0-2382-6040-2
สนง. ปภ.จังหวัดสมุทรสาคร	0-3442-6424
สนง. ปภ.จังหวัดกำแพงเพชร	0-5570-5051
สนง. ปภ.จังหวัดพิจิตร	0-5661-5932
สนง. ปภ.จังหวัดเพชรบูรณ์	0-5672-9792
สนง. ปภ.จังหวัดชัยนาท	0-5647-6531
สนง. ปภ.จังหวัดอุทัยธานี	0-5651-0626
สนง. ปภ.จังหวัดลพบุรี	0-3677-0199
สนง. ปภ.จังหวัดสิงห์บุรี	0-3650-7129
สนง. ปภ.จังหวัดอ่างทอง	0-3561-6260
สนง. ปภ.จังหวัดสระบุรี	0-3634-0726
สนง. ปภ.จังหวัดนครสวรรค์	0-5680-3538

หมายเหตุ : เบอร์ติดต่อที่ระบุพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานตามแผนโดยละเอียด รายจังหวัด อ้างอิงตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของแต่ละจังหวัด

หมายเลขสายด่วน !!! ตลอด 24 ชั่วโมง

จัดทำโดย : สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนนทบุรี

ภาคผนวก ข

การติดต่อสื่อสารและการบูรณาการหน่วยงาน

ภาคผนวก ข

การติดต่อสื่อสารและการบูรณาการหน่วยงาน

ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ สทนช. โดยสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 2 ร่วมดำเนินการตามแผนของกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ซึ่งเป็นศูนย์กลางการสื่อสารในเขตพื้นที่รับผิดชอบตลอด 24 ชั่วโมง เพื่อให้สามารถติดต่อประสานงาน สั่งการ รายงานการปฏิบัติและสถานการณ์ระหว่างทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างต่อเนื่อง รวดเร็ว และเชื่อถือได้ การสื่อสารจัดเป็นกิจกรรมที่สำคัญในการบริหารจัดการสาธารณภัย ให้สามารถประสานดำเนินงานไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว โดยมีหลักการปฏิบัติจัดตั้งระบบสื่อสารที่จำเป็นให้ใช้งานอย่างทั่วถึงทุกพื้นที่ประกอบด้วย

1. การสื่อสารหลัก

ระบบสื่อสารหลัก คือ ระบบสื่อสารที่มีการใช้งานโดยทั่วไปของหน่วยงานและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ เป็นช่องทางติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงานกับหน่วยงานและระหว่างหน่วยงานกับประชาชนซึ่งทุกหน่วยงานต้องจัดเตรียมอุปกรณ์ไว้ให้พร้อมใช้สำหรับการติดต่อสื่อสารได้ตลอดเวลาและเข้าถึงข้อมูลที่จำเป็นในการบริหารจัดการสาธารณภัยอย่างทั่วถึง

2. การสื่อสารรอง

ระบบสื่อสารรอง คือ ระบบสื่อสารที่มีใช้โดยทั่วไปและใช้งานควบคู่กับระบบสื่อสารหลักเป็นช่องทางเสริมในการติดต่อสื่อสารโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องจัดให้มีระบบการสื่อสารรองให้สามารถติดต่อสื่อสารได้อย่างทั่วถึง

3. การสื่อสารสำรอง

ระบบสื่อสารสำรอง ได้จัดเตรียมระบบสื่อสารสำรองไว้ทดแทนในกรณีระบบสื่อสารหลักไม่สามารถใช้ได้ เช่น โทรศัพท์ โทรสาร โทรศัพท์เคลื่อนที่ โทรศัพท์เคลื่อนที่แจ้งเหตุ

<u>การประสานงาน</u>

1) ในสภาวะปกติ สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด เป็นหน่วยงานหลักในการประสานงานกับหน่วยงานรัฐ เอกชน และองค์กรการกุศลในพื้นที่จังหวัด เพื่อขอรับการสนับสนุนกำลังพล ยานพาหนะ และเครื่องจักรกลต่างๆ ในการสนับสนุนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้ครอบคลุมทั้งจังหวัด

2) ในภาวะฉุกเฉิน เมื่อเกิดสาธารณภัยขึ้น หรือมีการประกาศเขตภัยพิบัติในพื้นที่ประสบสาธารณภัย ให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง จิตอาสา อาสาสมัคร มูลนิธิ องค์กรการกุศล ในจังหวัด ต้องรายงานตัวต่อผู้บัญชาการณ์เหตุการณ์หรือศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ ที่จังหวัด อำเภอ หรือองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

จัดขึ้นแล้วแต่กรณี เพื่อประสานการปฏิบัติ จัดกำลังพล ยานพาหนะ เครื่องจักรกลต่างๆ ในการปฏิบัติการบรรเทาสาธารณภัย

การประสานองค์กร หน่วยงาน องค์การสาธารณกุศล แนวทางปฏิบัติในการประสาน มีดังนี้

<u>การปฏิบัติ</u>

(1) ก่อนเกิดสาธารณภัย

(1.1) จัดทำบัญชีรายชื่อหน่วยงานภาครัฐ เอกชน องค์การสาธารณกุศลในเขตจังหวัด พร้อมสถานที่ตั้ง รายชื่อผู้ติดต่อประสานงาน หมายเลขโทรศัพท์และทรัพยากรที่สามารถให้การสนับสนุนได้

(1.2) ให้ทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน องค์การสาธารณกุศลในจังหวัด จัดเจ้าหน้าที่ประสานงานกับศูนย์บัญชาการเหตุการณ์/ศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินท้องถิ่นแต่ละระดับ และสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ตลอด 24 ชั่วโมง (กรณีเกิดสาธารณภัย) พร้อมอุปกรณ์และกำลังคนที่สามารถปฏิบัติภารกิจได้

(1.3) ให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาลในพื้นที่ สำนักงานระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินของจังหวัด ร่วมกับองค์การสาธารณกุศลในจังหวัดจัดทำแนวทางปฏิบัติในการสนับสนุนกำลังทรัพยากร เจ้าหน้าที่ อุปกรณ์ และเครื่องมือ เพื่อการปฏิบัติงานขององค์กรปฏิบัติในการจัดการสาธารณภัยแต่ละระดับ

(2) ขณะเกิดสาธารณภัย

(2.1) เมื่อเกิดสาธารณภัยขึ้น กรณีองค์การสาธารณกุศลไปถึงพื้นที่ประสบภัยพิบัติก่อน ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบกั้นเขตพื้นที่อันตราย และกันไม่ให้ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าไปยังพื้นที่อันตราย พร้อมทั้งแจ้งหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโดยทันที เพื่อดำเนินการควบคุมสถานการณ์สาธารณภัย

(2.2) กรณีที่ได้รับการประสานจากศูนย์บัญชาการเหตุการณ์/ศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินท้องถิ่นแต่ละระดับและสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ เช่น ตำรวจ สาธารณสุข ให้องค์กร สาธารณกุศล จัดชุดเคลื่อนที่เร็วออกไปยังที่เกิดเหตุ และให้รายงานตัวที่ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์/ศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินท้องถิ่น หรือผู้บัญชาการเหตุการณ์เพื่อรับมอบหมายภารกิจในการปฏิบัติการ

(3) หลังเกิดสาธารณภัย

(3.1) ช่วยเหลือเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการรักษาความปลอดภัยในสถานที่เกิดเหตุ และพื้นที่รองรับการอพยพ

(3.2) ประสานหน่วยแพทย์และพยาบาล ให้การรักษาพยาบาลเบื้องต้นแก่ผู้ประสบสาธารณภัย พร้อมทั้ง ลำเลียงผู้ได้รับบาดเจ็บส่งโรงพยาบาล

(3.3) อพยพช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยไปยังที่ปลอดภัย หรือพื้นที่รองรับการอพยพ

ภาคผนวก ค

พื้นที่ประสบภาวะน้ำแล้งและคุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำ

ภาคผนวก ค

พื้นที่ประสบภาวะน้ำแล้งและคุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำ

ภาคผนวก ค-1 พื้นที่ประสบภัยแล้ง 5 ครั้ง ในรอบปี 2555 - 2559

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่ที่	ลุ่มน้ำ
นครสวรรค์	พยุหะคีรี	สระทะเล	11	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	พยุหะคีรี	สระทะเล	12	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	พยุหะคีรี	สระทะเล	4	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	พยุหะคีรี	สระทะเล	5	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	พยุหะคีรี	สระทะเล	8	เจ้าพระยา

ที่มา: ศูนย์อำนวยการบรรเทาสาธารณภัย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 2566

ภาคผนวก ค-2 พื้นที่ประกาศเขตให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยกรณีฉุกเฉิน (ภัยแล้ง) ปี 2562-2563

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่ที่	วันที่เกิดเหตุครั้งแรก	วันที่สิ้นสุดภัยแล้ง	วันที่ลงนามประกาศสิ้นสุดภัย	ลุ่มน้ำ
นครสวรรค์	โกรกพระ	นากลาง	1	1 พ.ย. 62	21 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	โกรกพระ	นากลาง	2	1 พ.ย. 62	21 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	โกรกพระ	นากลาง	3	1 พ.ย. 62	21 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	โกรกพระ	นากลาง	6	1 พ.ย. 62	21 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	โกรกพระ	นากลาง	7	1 พ.ย. 62	21 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	โกรกพระ	นากลาง	8	1 พ.ย. 62	21 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	โกรกพระ	เนินกว้าว	1	1 พ.ย. 62	21 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	โกรกพระ	เนินกว้าว	2	1 พ.ย. 62	21 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	โกรกพระ	เนินกว้าว	3	1 พ.ย. 62	21 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	โกรกพระ	เนินกว้าว	4	1 พ.ย. 62	21 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	โกรกพระ	เนินกว้าว	5	1 พ.ย. 62	21 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	โกรกพระ	เนินกว้าว	6	1 พ.ย. 62	21 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	โกรกพระ	เนินกว้าว	7	1 พ.ย. 62	21 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	โกรกพระ	เนินศาลา	1	1 พ.ย. 62	21 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	โกรกพระ	เนินศาลา	2	1 พ.ย. 62	21 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	โกรกพระ	เนินศาลา	3	1 พ.ย. 62	21 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	โกรกพระ	เนินศาลา	4	1 พ.ย. 62	21 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	โกรกพระ	เนินศาลา	5	1 พ.ย. 62	21 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	โกรกพระ	เนินศาลา	6	1 พ.ย. 62	21 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	โกรกพระ	เนินศาลา	7	1 พ.ย. 62	21 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	โกรกพระ	เนินศาลา	8	1 พ.ย. 62	21 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	โกรกพระ	บางประมุง	3	1 พ.ย. 62	21 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	โกรกพระ	บางประมุง	8	1 พ.ย. 62	21 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	โกรกพระ	ศาลาแดง	1	1 พ.ย. 62	21 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	โกรกพระ	ศาลาแดง	2	1 พ.ย. 62	21 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	โกรกพระ	ศาลาแดง	3	1 พ.ย. 62	21 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	โกรกพระ	หาดสูง	1	1 พ.ย. 62	21 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	สะแกกรัง
นครสวรรค์	โกรกพระ	หาดสูง	2	1 พ.ย. 62	21 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	สะแกกรัง
นครสวรรค์	โกรกพระ	หาดสูง	3	1 พ.ย. 62	21 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	สะแกกรัง
นครสวรรค์	โกรกพระ	หาดสูง	4	1 พ.ย. 62	21 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	สะแกกรัง
นครสวรรค์	โกรกพระ	หาดสูง	5	1 พ.ย. 62	21 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	สะแกกรัง
นครสวรรค์	โกรกพระ	หาดสูง	6	1 พ.ย. 62	21 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	สะแกกรัง
นครสวรรค์	ตากฟ้า	อุดมธัญญา	2	11 พ.ย. 62	26 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ตากฟ้า	อุดมธัญญา	4	11 พ.ย. 62	26 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ตากฟ้า	อุดมธัญญา	5	11 พ.ย. 62	26 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ตากฟ้า	อุดมธัญญา	6	11 พ.ย. 62	26 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ตากฟ้า	อุดมธัญญา	10	25 ส.ค. 63	14 ธ.ค. 63	28 ธ.ค. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ตากฟ้า	อุดมธัญญา	11	25 ส.ค. 63	14 ธ.ค. 63	28 ธ.ค. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ตากฟ้า	อุดมธัญญา	14	11 พ.ย. 62	26 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ตากฟ้า	อุดมธัญญา	15	11 พ.ย. 62	26 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา

ภาคผนวก ค-2 พื้นที่ประกาศเขตให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยกรณีฉุกเฉิน (ภัยแล้ง) ปี 2562-2563

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่ที่	วันที่เกิดเหตุครั้งแรก	วันที่สิ้นสุดภัยแล้ง	วันที่ลงนามประกาศสิ้นสุดภัย	ลุ่มน้ำ
นครสวรรค์	ตาคลี	จันเสน	4	1 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ตาคลี	จันเสน	5	1 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ตาคลี	จันเสน	9	1 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ตาคลี	จันเสน	10	1 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ตาคลี	ช่องแค	1	1 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ตาคลี	ช่องแค	2	1 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ตาคลี	ช่องแค	4	1 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ตาคลี	ช่องแค	5	1 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ตาคลี	ช่องแค	9	1 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ตาคลี	ช่องแค	10	1 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ตาคลี	ตาคลี	5	1 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ตาคลี	ตาคลี	6	1 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ตาคลี	ตาคลี	10	1 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ตาคลี	ตาคลี	18	1 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ตาคลี	ตาคลี	22	1 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ตาคลี	ตาคลี	23	1 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ตาคลี	ลาดทิพรส	1	1 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ตาคลี	ลาดทิพรส	2	1 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ตาคลี	ลาดทิพรส	3	1 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ตาคลี	ลาดทิพรส	6	1 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ตาคลี	ลาดทิพรส	7	1 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ตาคลี	ลาดทิพรส	9	1 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ตาคลี	ลาดทิพรส	10	1 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ตาคลี	ลาดทิพรส	11	1 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ตาคลี	ลาดทิพรส	12	1 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ตาคลี	ลาดทิพรส	13	1 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ตาคลี	หนองโพ	5	1 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ตาคลี	หนองโพ	7	1 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ตาคลี	หนองโพ	11	1 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ตาคลี	หนองโพ	12	1 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ตาคลี	ห้วยหอม	1	1 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ตาคลี	ห้วยหอม	2	1 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ตาคลี	ห้วยหอม	3	1 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ตาคลี	ห้วยหอม	4	1 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ตาคลี	ห้วยหอม	6	1 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ตาคลี	ห้วยหอม	7	1 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ตาคลี	ห้วยหอม	8	1 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ตาคลี	ห้วยหอม	9	1 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ตาคลี	ห้วยหอม	10	1 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ตาคลี	หัวหวาย	1	1 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา

ภาคผนวก ค-2 พื้นที่ประกาศเขตให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยกรณีฉุกเฉิน (ภัยแล้ง) ปี 2562-2563

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่ที่	วันที่เกิดเหตุครั้งแรก	วันที่สิ้นสุดภัยแล้ง	วันที่ลงนามประกาศสิ้นสุดภัย	ลุ่มน้ำ
นครสวรรค์	ตาคลี	หัวหวาย	2	1 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ตาคลี	หัวหวาย	3	1 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ตาคลี	หัวหวาย	4	1 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ตาคลี	หัวหวาย	5	1 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ตาคลี	หัวหวาย	11	1 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ตาคลี	หัวหวาย	13	1 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ตาคลี	หัวหวาย	14	1 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	ดอนคา	1	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	ดอนคา	2	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	ดอนคา	3	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	ดอนคา	4	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	ดอนคา	5	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	ดอนคา	6	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	ดอนคา	7	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	ดอนคา	8	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	ดอนคา	9	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	ดอนคา	10	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	ดอนคา	11	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	ดอนคา	12	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	ดอนคา	13	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	ดอนคา	14	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	ดอนคา	15	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	ดอนคา	16	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	ดอนคา	17	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	ท่าตะโก	2	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	ท่าตะโก	3	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	ท่าตะโก	4	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	ท่าตะโก	5	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	ท่าตะโก	6	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	ท่าตะโก	7	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	ทำนบ	1	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	ทำนบ	2	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	ทำนบ	3	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	ทำนบ	4	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	ทำนบ	5	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	ทำนบ	6	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	พนมรอก	1	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	พนมรอก	2	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	พนมรอก	3	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	พนมรอก	4	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา

ภาคผนวก ค-2 พื้นที่ประกาศเขตให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยกรณีฉุกเฉิน (ภัยแล้ง) ปี 2562-2563

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่ที่	วันที่เกิดเหตุครั้งแรก	วันที่สิ้นสุดภัยแล้ง	วันที่ลงนามประกาศสิ้นสุดภัย	ลุ่มน้ำ
นครสวรรค์	ท่าตะโก	พนมรอก	5	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	พนมรอก	6	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	พนมรอก	7	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	พนมรอก	8	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	พนมรอก	9	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	พนมรอก	10	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	พนมรอก	11	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	พนมรอก	12	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	พนมรอก	13	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	พนมรอก	14	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	พนมเศษ	1	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	พนมเศษ	2	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	พนมเศษ	3	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	พนมเศษ	4	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	พนมเศษ	5	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	พนมเศษ	6	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	พนมเศษ	7	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	พนมเศษ	8	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	พนมเศษ	9	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	พนมเศษ	10	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	พนมเศษ	11	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	วังมหากร	1	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	วังมหากร	2	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	วังมหากร	3	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	วังมหากร	4	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	วังมหากร	5	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	วังมหากร	6	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	วังมหากร	7	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	วังมหากร	8	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	วังมหากร	9	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	วังมหากร	10	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	วังมหากร	11	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	วังใหญ่	1	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	วังใหญ่	2	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	วังใหญ่	3	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	วังใหญ่	4	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	วังใหญ่	5	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	วังใหญ่	6	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	วังใหญ่	7	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	วังใหญ่	8	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา

ภาคผนวก ค-2 พื้นที่ประกาศเขตให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยกรณีฉุกเฉิน (ภัยแล้ง) ปี 2562-2563

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่ที่	วันที่เกิดเหตุครั้งแรก	วันที่สิ้นสุดภัยแล้ง	วันที่ลงนามประกาศสิ้นสุดภัย	ลุ่มน้ำ
นครสวรรค์	ท่าตะโก	วังใหญ่	9	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	สายลำโพง	1	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	สายลำโพง	2	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	สายลำโพง	3	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	สายลำโพง	4	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	สายลำโพง	5	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	สายลำโพง	6	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	สายลำโพง	7	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	สายลำโพง	8	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	สายลำโพง	9	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	สายลำโพง	10	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	สายลำโพง	11	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	สายลำโพง	12	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	สายลำโพง	13	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	สายลำโพง	14	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	สายลำโพง	15	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	สายลำโพง	16	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	หนองหลวง	1	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	หนองหลวง	2	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	หนองหลวง	3	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	หนองหลวง	4	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	หนองหลวง	5	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	หนองหลวง	6	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	หนองหลวง	7	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	หนองหลวง	8	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	หนองหลวง	9	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	หนองหลวง	10	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	หนองหลวง	11	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	หัวถนน	1	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	หัวถนน	2	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	หัวถนน	3	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	หัวถนน	4	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	หัวถนน	5	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	หัวถนน	6	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	หัวถนน	7	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	หัวถนน	8	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	หัวถนน	9	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ท่าตะโก	หัวถนน	10	25 ส.ค. 63	4 ม.ค. 64	18 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	พยุหะคีรี	เขากะลา	1	11 พ.ย. 62	26 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	พยุหะคีรี	เขากะลา	2	11 พ.ย. 62	26 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา

ภาคผนวก ค-2 พื้นที่ประกาศเขตให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยกรณีฉุกเฉิน (ภัยแล้ง) ปี 2562-2563

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่ที่	วันที่เกิดเหตุครั้งแรก	วันที่สิ้นสุดภัยแล้ง	วันที่ลงนามประกาศสิ้นสุดภัย	ลุ่มน้ำ
นครสวรรค์	พยุหะคีรี	เขากะลา	4	11 พ.ย. 62	26 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	พยุหะคีรี	เขากะลา	5	11 พ.ย. 62	26 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	พยุหะคีรี	เขากะลา	15	11 พ.ย. 62	26 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	พยุหะคีรี	เขากะลา	16	11 พ.ย. 62	26 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	พยุหะคีรี	เขาทอง	1	11 พ.ย. 62	26 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	พยุหะคีรี	เขาทอง	2	11 พ.ย. 62	26 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	พยุหะคีรี	เขาทอง	3	11 พ.ย. 62	26 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	พยุหะคีรี	เขาทอง	4	11 พ.ย. 62	26 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	พยุหะคีรี	เขาทอง	5	11 พ.ย. 62	26 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	พยุหะคีรี	เขาทอง	6	11 พ.ย. 62	26 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	พยุหะคีรี	เขาทอง	7	11 พ.ย. 62	26 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	พยุหะคีรี	เขาทอง	8	11 พ.ย. 62	26 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	พยุหะคีรี	เขาทอง	9	11 พ.ย. 62	26 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	พยุหะคีรี	เขาทอง	10	11 พ.ย. 62	26 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	พยุหะคีรี	เขาทอง	11	11 พ.ย. 62	26 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	พยุหะคีรี	เขาทอง	12	11 พ.ย. 62	26 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	พยุหะคีรี	ยางขาว	9	11 พ.ย. 62	26 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	พยุหะคีรี	สระทะเล	1	11 พ.ย. 62	26 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	พยุหะคีรี	สระทะเล	3	11 พ.ย. 62	26 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	พยุหะคีรี	สระทะเล	5	11 พ.ย. 62	26 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	พยุหะคีรี	สระทะเล	6	11 พ.ย. 62	26 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	พยุหะคีรี	สระทะเล	8	11 พ.ย. 62	26 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ไพศาลี	โคกเดื่อ	1	4 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ไพศาลี	โคกเดื่อ	3	4 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ไพศาลี	โคกเดื่อ	4	4 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ไพศาลี	โคกเดื่อ	5	4 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ไพศาลี	โคกเดื่อ	6	4 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ไพศาลี	โคกเดื่อ	7	4 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ไพศาลี	โคกเดื่อ	8	4 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ไพศาลี	ตะคร้อ	10	25 ส.ค. 63	5 ม.ค. 64	8 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ไพศาลี	โพธิ์ประสาท	1	28 ส.ค. 63	5 ม.ค. 64	8 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ไพศาลี	โพธิ์ประสาท	2	28 ส.ค. 63	5 ม.ค. 64	8 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ไพศาลี	โพธิ์ประสาท	3	28 ส.ค. 63	5 ม.ค. 64	8 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ไพศาลี	โพธิ์ประสาท	4	28 ส.ค. 63	5 ม.ค. 64	8 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ไพศาลี	โพธิ์ประสาท	5	28 ส.ค. 63	5 ม.ค. 64	8 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ไพศาลี	โพธิ์ประสาท	6	28 ส.ค. 63	5 ม.ค. 64	8 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ไพศาลี	โพธิ์ประสาท	7	28 ส.ค. 63	5 ม.ค. 64	8 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ไพศาลี	โพธิ์ประสาท	8	28 ส.ค. 63	5 ม.ค. 64	8 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ไพศาลี	โพธิ์ประสาท	9	28 ส.ค. 63	5 ม.ค. 64	8 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ไพศาลี	โพธิ์ประสาท	10	28 ส.ค. 63	5 ม.ค. 64	8 ม.ค. 64	เจ้าพระยา

ภาคผนวก ค-2 พื้นที่ประกาศเขตให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยกรณีฉุกเฉิน (ภัยแล้ง) ปี 2562-2563

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่ที่	วันที่เกิดเหตุครั้งแรก	วันที่สิ้นสุดภัยแล้ง	วันที่ลงนามประกาศสิ้นสุดภัย	ลุ่มน้ำ
นครสวรรค์	ไพศาลี	โพธิ์ประสาท	11	28 ส.ค. 63	5 ม.ค. 64	8 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ไพศาลี	โพธิ์ประสาท	12	28 ส.ค. 63	5 ม.ค. 64	8 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ไพศาลี	โพธิ์ประสาท	13	28 ส.ค. 63	5 ม.ค. 64	8 ม.ค. 64	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ไพศาลี	ไพศาลี	1	4 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ไพศาลี	ไพศาลี	7	4 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ไพศาลี	ไพศาลี	8	4 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ไพศาลี	สำโรงชัย	1	4 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ไพศาลี	สำโรงชัย	2	4 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ไพศาลี	สำโรงชัย	3	4 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ไพศาลี	สำโรงชัย	4	4 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ไพศาลี	สำโรงชัย	5	4 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ไพศาลี	สำโรงชัย	6	4 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ไพศาลี	สำโรงชัย	7	4 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ไพศาลี	สำโรงชัย	8	4 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ไพศาลี	สำโรงชัย	9	4 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ไพศาลี	สำโรงชัย	10	4 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ไพศาลี	สำโรงชัย	11	4 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ไพศาลี	สำโรงชัย	12	4 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ไพศาลี	สำโรงชัย	13	4 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ไพศาลี	สำโรงชัย	14	4 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ไพศาลี	สำโรงชัย	15	4 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ไพศาลี	สำโรงชัย	16	4 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ไพศาลี	สำโรงชัย	17	4 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ไพศาลี	สำโรงชัย	18	4 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ไพศาลี	สำโรงชัย	19	4 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ไพศาลี	สำโรงชัย	20	4 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา
นครสวรรค์	ไพศาลี	สำโรงชัย	21	4 พ.ย. 62	12 พ.ค. 63	9 มิ.ย. 63	เจ้าพระยา

ที่มา: กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 2565

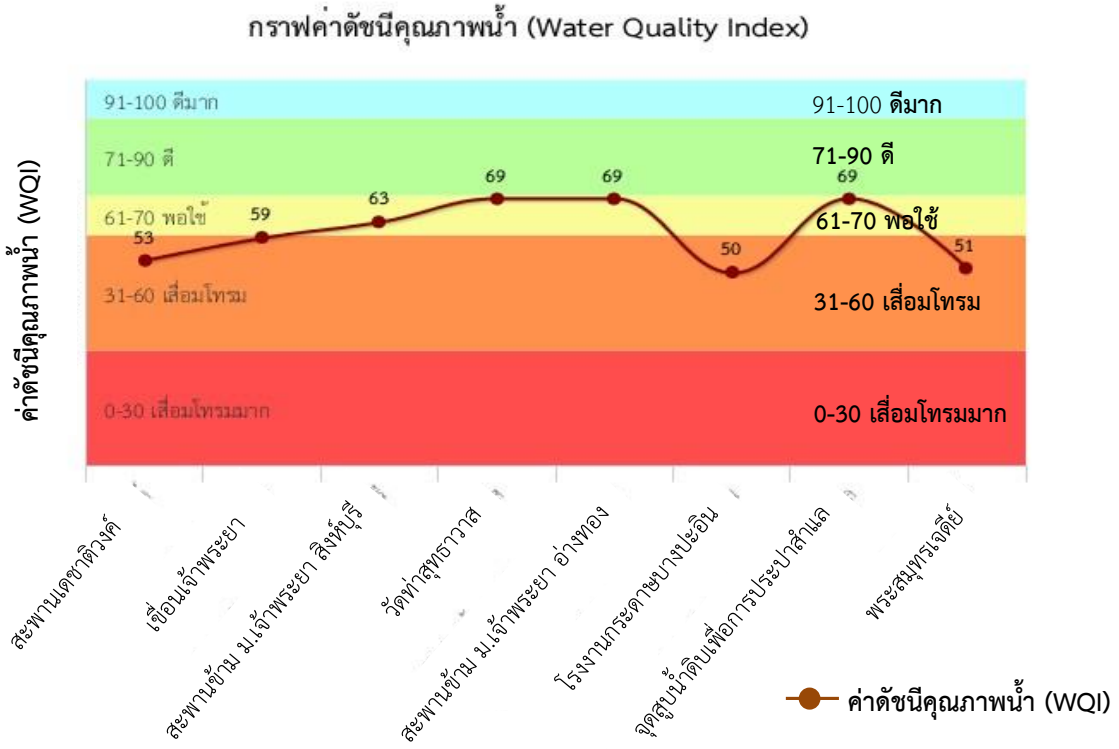
ภาคผนวก ค-3

พื้นที่ประสบภาวะคุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยา

ลุ่มน้ำเจ้าพระยา จากข้อมูลการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำในช่วงปี 2555-2560 พบว่าแม่น้ำเจ้าพระยาตั้งแต่ สะพานเดชาติวงค์ (ปากน้ำโพ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์) จนถึงอำเภอพระสมุทรเจดีย์ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ พบปริมาณออกซิเจนละลายมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.6–6.4 มก./ล. และปริมาณความสกปรกในรูปของสารอินทรีย์มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.1–3.3 มก./ล. และปริมาณโคลิฟอร์มแบคทีเรียทั้งหมดมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 7,326–39,572 MPN/100 มล. ปริมาณฟีคัลโคลิฟอร์มแบคทีเรียมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 609–10,624 MPN/100 มล. และปริมาณแอมโมเนีย-ไนโตรเจนมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.2–0.9 มก./ล. เมื่อพิจารณาคุณภาพน้ำจากดัชนีคุณภาพน้ำผิวดิน พบว่ามีคุณภาพน้ำโดยรวมอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรม (WQI = 60) โดยสถานีที่มีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์พอใช้จำนวน 4 สถานี ได้แก่ สะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยา อำเภอสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี วัดท่าสุทธาวาส อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง สะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยา อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง และจุดสูบน้ำดิบเพื่อการประปาสำแล อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี โดยสรุปผลการประเมินคุณภาพน้ำเทียบกับมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดินได้ตามแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 4 แสดงได้ดังนี้

ตารางที่ ค-3 ค่าเฉลี่ยดัชนีคุณภาพน้ำ (WQI) ของแม่น้ำเจ้าพระยา ช่วงปี 2555-2560

ลำดับ	ชื่อตำแหน่ง	DO	BOD	TCB	FCB	NH_3-N	WQI
1	สะพานเดชาติวงค์	5.1	2.1	39,572	8,240	0.2	53
2	เขื่อนเจ้าพระยา	5.5	1.1	7,828	5,326	0.3	59
3	สะพานข้าม ม.เจ้าพระยา สิงห์บุรี	6.4	1.3	7,326	1,246	0.2	63
4	วัดท่าสุทธาวาส	5.2	1.4	8,652	1,290	0.3	69
5	สะพานข้าม ม.เจ้าพระยา อ่างทอง	5.9	1.2	9,385	3,416	0.3	69
6	โรงงานกระดาษบางปะอิน	4.7	1.7	7,350	609	0.3	50
7	จุดสูบน้ำดิบเพื่อการประปาสำแล	3.9	1.4	9,320	1,450	0.2	69
8	พระสมุทรเจดีย์	2.6	3.3	20,775	10,624	0.9	51

รูปที่ ค-1 กราฟค่าเฉลี่ยดัชนีคุณภาพน้ำของแม่น้ำเจ้าพระยา ช่วงปี 2555-2560

ภาคผนวก ง

บัญชีหมู่บ้าน/ชุมชนเสี่ยงประสบภาวะน้ำแล้งและคุณภาพน้ำ

ตาราง ง-1 บัญชีหมู่บ้าน/ชุมชนเสี่ยงประสบภาวะน้ำแล้ง ลุ่มน้ำเจ้าพระยา

ลำดับ	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	อปท.	หมู่ที่	ระดับเสี่ยง	ลุ่มน้ำ
1	นครสวรรค์	โกรกพระ	เนินศาลา	อบต.เนินศาลา	3	มาก	เจ้าพระยา
2	นครสวรรค์	โกรกพระ	เนินศาลา	อบต.เนินศาลา	5	มาก	เจ้าพระยา
3	นครสวรรค์	โกรกพระ	เนินศาลา	อบต.เนินศาลา	6	มาก	เจ้าพระยา
4	นครสวรรค์	โกรกพระ	เนินศาลา	อบต.เนินศาลา	3	มาก	เจ้าพระยา
5	นครสวรรค์	โกรกพระ	เนินศาลา	อบต.เนินศาลา	5	มาก	เจ้าพระยา
6	นครสวรรค์	โกรกพระ	เนินศาลา	อบต.เนินศาลา	6	มาก	เจ้าพระยา
7	นครสวรรค์	โกรกพระ	บางประมุง	ทต.บางประมุง	3	มาก	เจ้าพระยา
8	นครสวรรค์	โกรกพระ	ศาลาแดง	อบต.ศาลาแดง	1	มาก	เจ้าพระยา
9	นครสวรรค์	โกรกพระ	ศาลาแดง	อบต.ศาลาแดง	1	มาก	เจ้าพระยา
10	นครสวรรค์	โกรกพระ	ศาลาแดง	อบต.ศาลาแดง	1	มาก	เจ้าพระยา
11	นครสวรรค์	โกรกพระ	ศาลาแดง	อบต.ศาลาแดง	1	มาก	เจ้าพระยา
12	นครสวรรค์	ชุมแสง	ไผ่สิงห์	อบต.ไผ่สิงห์	110	ปานกลาง	เจ้าพระยา
13	นครสวรรค์	ตากฟ้า	ตากฟ้า	อบต.ตากฟ้า	8	มาก	เจ้าพระยา
14	นครสวรรค์	ตากฟ้า	ตากฟ้า	อบต.ตากฟ้า	8	มาก	เจ้าพระยา
15	นครสวรรค์	ตากฟ้า	พุนกยูง	อบต.พุนกยูง	5	มาก	เจ้าพระยา
16	นครสวรรค์	ตากฟ้า	พุนกยูง	อบต.พุนกยูง	5	มาก	เจ้าพระยา
17	นครสวรรค์	ตากฟ้า	พุนกยูง	อบต.พุนกยูง	1	มาก	เจ้าพระยา
18	นครสวรรค์	ตากฟ้า	พุนกยูง	อบต.พุนกยูง	2	มาก	เจ้าพระยา
19	นครสวรรค์	ตากฟ้า	พุนกยูง	อบต.พุนกยูง	3	มาก	เจ้าพระยา
20	นครสวรรค์	ตากฟ้า	พุนกยูง	อบต.พุนกยูง	4	มาก	เจ้าพระยา
21	นครสวรรค์	ตากฟ้า	พุนกยูง	อบต.พุนกยูง	5	มาก	เจ้าพระยา
22	นครสวรรค์	ตากฟ้า	พุนกยูง	อบต.พุนกยูง	6	มาก	เจ้าพระยา
23	นครสวรรค์	ตากฟ้า	พุนกยูง	อบต.พุนกยูง	7	มาก	เจ้าพระยา
24	นครสวรรค์	ตากฟ้า	พุนกยูง	อบต.พุนกยูง	8	มาก	เจ้าพระยา
25	นครสวรรค์	ตากฟ้า	พุนกยูง	อบต.พุนกยูง	10	มาก	เจ้าพระยา
26	นครสวรรค์	ตากฟ้า	ลำพยนต์	อบต.ลำพยนต์	9	ปานกลาง	เจ้าพระยา
27	นครสวรรค์	ตากฟ้า	ลำพยนต์	อบต.ลำพยนต์	2	น้อย	เจ้าพระยา
28	นครสวรรค์	ตากฟ้า	ลำพยนต์	อบต.ลำพยนต์	2	น้อย	เจ้าพระยา
29	นครสวรรค์	ตากฟ้า	สุขสำราญ	อบต.สุขสำราญ	6	ปานกลาง	เจ้าพระยา
30	นครสวรรค์	ตากฟ้า	สุขสำราญ	อบต.สุขสำราญ	10	น้อย	เจ้าพระยา
31	นครสวรรค์	ตากฟ้า	สุขสำราญ	อบต.สุขสำราญ	11	น้อย	เจ้าพระยา
32	นครสวรรค์	ตากฟ้า	สุขสำราญ	อบต.สุขสำราญ	10	น้อย	เจ้าพระยา
33	นครสวรรค์	ตากฟ้า	สุขสำราญ	อบต.สุขสำราญ	11	น้อย	เจ้าพระยา
34	นครสวรรค์	ตากฟ้า	หนองพิกุล	อบต.หนองพิกุล	11	มาก	เจ้าพระยา
35	นครสวรรค์	ตากฟ้า	หนองพิกุล	อบต.หนองพิกุล	11	มาก	เจ้าพระยา
36	นครสวรรค์	ตากฟ้า	หนองพิกุล	อบต.หนองพิกุล	2	ปานกลาง	เจ้าพระยา
37	นครสวรรค์	ตากฟ้า	หนองพิกุล	อบต.หนองพิกุล	10	ปานกลาง	เจ้าพระยา
38	นครสวรรค์	ตากฟ้า	อุดมธัญญา	ทต.อุดมธัญญา	2	มาก	เจ้าพระยา
39	นครสวรรค์	ตากฟ้า	อุดมธัญญา	ทต.อุดมธัญญา	3	มาก	เจ้าพระยา
40	นครสวรรค์	ตากฟ้า	อุดมธัญญา	ทต.อุดมธัญญา	5	มาก	เจ้าพระยา
41	นครสวรรค์	ตากฟ้า	อุดมธัญญา	ทต.อุดมธัญญา	6	มาก	เจ้าพระยา
42	นครสวรรค์	ตากฟ้า	อุดมธัญญา	ทต.อุดมธัญญา	13	มาก	เจ้าพระยา
43	นครสวรรค์	ตากฟ้า	อุดมธัญญา	ทต.อุดมธัญญา	14	มาก	เจ้าพระยา

ตาราง ง-1 บัญชีหมู่บ้าน/ชุมชนเสี่ยงประสบภาวะน้ำแล้ง ลุ่มน้ำเจ้าพระยา

ลำดับ	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	อปท.	หมู่ที่	ระดับเสี่ยง	ลุ่มน้ำ
44	นครสวรรค์	ตากฟ้า	อุดมธัญญา	ทต.อุดมธัญญา	2	มาก	เจ้าพระยา
45	นครสวรรค์	ตากฟ้า	อุดมธัญญา	ทต.อุดมธัญญา	3	มาก	เจ้าพระยา
46	นครสวรรค์	ตากฟ้า	อุดมธัญญา	ทต.อุดมธัญญา	5	มาก	เจ้าพระยา
47	นครสวรรค์	ตากฟ้า	อุดมธัญญา	ทต.อุดมธัญญา	6	มาก	เจ้าพระยา
48	นครสวรรค์	ตากฟ้า	อุดมธัญญา	ทต.อุดมธัญญา	13	มาก	เจ้าพระยา
49	นครสวรรค์	ตากฟ้า	อุดมธัญญา	ทต.อุดมธัญญา	14	มาก	เจ้าพระยา
50	นครสวรรค์	ตาคลี	จันเสน	อบต.จันเสน	1,2	ปานกลาง	เจ้าพระยา
51	นครสวรรค์	ตาคลี	ตาคลี	อบต.ตาคลี	1 หมู่บ้า	ปานกลาง	เจ้าพระยา
52	นครสวรรค์	ตาคลี	ลาดทิพรส	อบต.ลาดทิพรส	3	มาก	เจ้าพระยา
53	นครสวรรค์	ตาคลี	ลาดทิพรส	อบต.ลาดทิพรส	12	มาก	เจ้าพระยา
54	นครสวรรค์	ตาคลี	หนองโพ	อบต.หนองโพ	2	ปานกลาง	เจ้าพระยา
55	นครสวรรค์	ตาคลี	หนองโพ	อบต.หนองโพ	5	ปานกลาง	เจ้าพระยา
56	นครสวรรค์	ตาคลี	หนองโพ	อบต.หนองโพ	9	ปานกลาง	เจ้าพระยา
57	นครสวรรค์	ตาคลี	หนองโพ	อบต.หนองโพ	12	ปานกลาง	เจ้าพระยา
58	นครสวรรค์	ตาคลี	ห้วยหอม	อบต.ห้วยหอม	11	น้อย	เจ้าพระยา
59	นครสวรรค์	ตาคลี	ห้วยหอม	อบต.ห้วยหอม	11	น้อย	เจ้าพระยา
60	นครสวรรค์	ตาคลี	หัวหวาย	อบต.หัวหวาย	1	มาก	เจ้าพระยา
61	นครสวรรค์	ตาคลี	หัวหวาย	อบต.หัวหวาย	9	ปานกลาง	เจ้าพระยา
62	นครสวรรค์	ตาคลี	หัวหวาย	อบต.หัวหวาย	11	ปานกลาง	เจ้าพระยา
63	นครสวรรค์	ตาคลี	หัวหวาย	อบต.หัวหวาย	14	ปานกลาง	เจ้าพระยา
64	นครสวรรค์	ท่าตะโก	วังมหากร	อบต.วังมหากร	ู่ 1 หมู่	มาก	เจ้าพระยา
65	นครสวรรค์	ท่าตะโก	สายลำโพง	อบต.สายลำโพง	4	มาก	เจ้าพระยา
66	นครสวรรค์	ท่าตะโก	สายลำโพง	อบต.สายลำโพง	8	มาก	เจ้าพระยา
67	นครสวรรค์	พยุหะคีรี	เขาทอง	อบต.เขาทอง	3	ปานกลาง	เจ้าพระยา
68	นครสวรรค์	พยุหะคีรี	น้ำทรง	อบต.น้ำทรง	10	ปานกลาง	เจ้าพระยา
69	นครสวรรค์	พยุหะคีรี	นิคมเขาบ่อแก้ว	อบต.นิคมเขาบ่อแก้ว	3	มาก	เจ้าพระยา
70	นครสวรรค์	พยุหะคีรี	นิคมเขาบ่อแก้ว	อบต.นิคมเขาบ่อแก้ว	6	มาก	เจ้าพระยา
71	นครสวรรค์	พยุหะคีรี	นิคมเขาบ่อแก้ว	อบต.นิคมเขาบ่อแก้ว	10	มาก	เจ้าพระยา
72	นครสวรรค์	พยุหะคีรี	นิคมเขาบ่อแก้ว	อบต.นิคมเขาบ่อแก้ว	11	มาก	เจ้าพระยา
73	นครสวรรค์	พยุหะคีรี	นิคมเขาบ่อแก้ว	อบต.นิคมเขาบ่อแก้ว	3	มาก	เจ้าพระยา
74	นครสวรรค์	พยุหะคีรี	นิคมเขาบ่อแก้ว	อบต.นิคมเขาบ่อแก้ว	6	มาก	เจ้าพระยา
75	นครสวรรค์	พยุหะคีรี	นิคมเขาบ่อแก้ว	อบต.นิคมเขาบ่อแก้ว	10	มาก	เจ้าพระยา
76	นครสวรรค์	พยุหะคีรี	นิคมเขาบ่อแก้ว	อบต.นิคมเขาบ่อแก้ว	11	มาก	เจ้าพระยา
77	นครสวรรค์	พยุหะคีรี	นิคมเขาบ่อแก้ว	อบต.นิคมเขาบ่อแก้ว	14	ปานกลาง	เจ้าพระยา
78	นครสวรรค์	พยุหะคีรี	นิคมเขาบ่อแก้ว	อบต.นิคมเขาบ่อแก้ว	13	น้อย	เจ้าพระยา
79	นครสวรรค์	พยุหะคีรี	นิคมเขาบ่อแก้ว	อบต.นิคมเขาบ่อแก้ว	13	น้อย	เจ้าพระยา
80	นครสวรรค์	ไพศาลี	ไพศาลี	อบต.ไพศาลี	1	มาก	เจ้าพระยา
81	นครสวรรค์	ไพศาลี	ไพศาลี	อบต.ไพศาลี	2	มาก	เจ้าพระยา
82	นครสวรรค์	ไพศาลี	ไพศาลี	อบต.ไพศาลี	6	มาก	เจ้าพระยา
83	นครสวรรค์	ไพศาลี	วังข่อย	อบต.วังข่อย	1	มาก	เจ้าพระยา
84	นครสวรรค์	ไพศาลี	วังข่อย	อบต.วังข่อย	2	มาก	เจ้าพระยา
85	นครสวรรค์	ไพศาลี	วังข่อย	อบต.วังข่อย	1	มาก	เจ้าพระยา
86	นครสวรรค์	ไพศาลี	วังข่อย	อบต.วังข่อย	2	มาก	เจ้าพระยา

ตาราง ง-1 บัญชีหมู่บ้าน/ชุมชนเสี่ยงประสบภาวะน้ำแล้ง ลุ่มน้ำเจ้าพระยา

ลำดับ	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	อปท.	หมู่ที่	ระดับเสี่ยง	ลุ่มน้ำ
87	นครสวรรค์	ไพศาลี	วังข่อย	อบต.วังข่อย	9	ปานกลาง	เจ้าพระยา
88	นครสวรรค์	ไพศาลี	วังข่อย	อบต.วังข่อย	10	มาก	เจ้าพระยา
89	นครสวรรค์	ไพศาลี	สำโรงชัย	อบต.สำโรงชัย	2	มาก	เจ้าพระยา
90	นครสวรรค์	เมืองนครสวรรค์	ตะเคียนเลื่อน	อบต.ตะเคียนเลื่อน	8	มาก	เจ้าพระยา
91	นครสวรรค์	เมืองนครสวรรค์	ตะเคียนเลื่อน	อบต.ตะเคียนเลื่อน	12	มาก	เจ้าพระยา
92	นครสวรรค์	เมืองนครสวรรค์	นครสวรรค์ตก	อบต.นครสวรรค์ตก	3,5	ปานกลาง	เจ้าพระยา
93	นครสวรรค์	เมืองนครสวรรค์	พระนอน	อบต.พระนอน	15	ปานกลาง	เจ้าพระยา
94	นครสวรรค์	เมืองนครสวรรค์	หนองกระโดน	อบต.หนองกระโดน	12	ปานกลาง	เจ้าพระยา
95	นครสวรรค์	เมืองนครสวรรค์	หนองปลิง	อบต.หนองปลิง	3	มาก	เจ้าพระยา
96	นครสวรรค์	เมืองนครสวรรค์	หนองปลิง	อบต.หนองปลิง	3	มาก	เจ้าพระยา
97	นครสวรรค์	แม่วงก์	วังซ่าน	อบต.วังซ่าน	1	มาก	เจ้าพระยา
98	นครสวรรค์	แม่วงก์	วังซ่าน	อบต.วังซ่าน	1	มาก	เจ้าพระยา
99	นครสวรรค์	แม่วงก์	วังซ่าน	อบต.วังซ่าน	1	มาก	เจ้าพระยา
100	นครสวรรค์	แม่วงก์	วังซ่าน	อบต.วังซ่าน	2	มาก	เจ้าพระยา
101	นครสวรรค์	แม่วงก์	วังซ่าน	อบต.วังซ่าน	7	มาก	เจ้าพระยา
102	นครสวรรค์	แม่วงก์	วังซ่าน	อบต.วังซ่าน	8	มาก	เจ้าพระยา
103	นครสวรรค์	แม่วงก์	วังซ่าน	อบต.วังซ่าน	13	มาก	เจ้าพระยา
104	นครสวรรค์	แม่วงก์	วังซ่าน	อบต.วังซ่าน	1	มาก	เจ้าพระยา
105	นครสวรรค์	แม่วงก์	วังซ่าน	อบต.วังซ่าน	6	มาก	เจ้าพระยา
106	นครสวรรค์	แม่วงก์	วังซ่าน	อบต.วังซ่าน	11	มาก	เจ้าพระยา
107	นครสวรรค์	ลาดยาว	เนินขี้เหล็ก	อบต.เนินขี้เหล็ก	11	ปานกลาง	เจ้าพระยา
108	นครสวรรค์	ลาดยาว	ลาดยาว	อบต.ลาดยาว	2	ปานกลาง	เจ้าพระยา
109	นครสวรรค์	ลาดยาว	วังม้า	อบต.วังม้า	6	มาก	เจ้าพระยา
110	นครสวรรค์	ลาดยาว	วังม้า	อบต.วังม้า	11	มาก	เจ้าพระยา
111	นครสวรรค์	ลาดยาว	วังม้า	อบต.วังม้า	15	มาก	เจ้าพระยา
112	นครสวรรค์	ลาดยาว	วังม้า	อบต.วังม้า	16	มาก	เจ้าพระยา
113	นครสวรรค์	ลาดยาว	วังม้า	อบต.วังม้า	6	มาก	เจ้าพระยา
114	นครสวรรค์	ลาดยาว	วังม้า	อบต.วังม้า	11	มาก	เจ้าพระยา
115	นครสวรรค์	ลาดยาว	วังม้า	อบต.วังม้า	15	มาก	เจ้าพระยา
116	นครสวรรค์	ลาดยาว	วังม้า	อบต.วังม้า	16	มาก	เจ้าพระยา
117	นครสวรรค์	ลาดยาว	สระแก้ว	อบต.สระแก้ว	2	ปานกลาง	เจ้าพระยา
118	นครสวรรค์	หนองบัว	หนองบัว	อบต.หนองบัว	1,12,15,	มาก	เจ้าพระยา
119	นครสวรรค์	หนองบัว	หนองบัว	อบต.หนองบัว	1,12,15,	มาก	เจ้าพระยา
120	นครสวรรค์	หนองบัว	หนองบัว	อบต.หนองบัว	1,12,15,	มาก	เจ้าพระยา
121	นครสวรรค์	หนองบัว	หนองบัว	อบต.หนองบัว	1,12,15,	มาก	เจ้าพระยา
122	นครสวรรค์	อ.พยุหะคีรี	เขากะลา	อบต.เขากะลา	8	มาก	เจ้าพระยา
123	นครสวรรค์	อ.พยุหะคีรี	เขากะลา	อบต.เขากะลา	9	มาก	เจ้าพระยา
124	นครสวรรค์	อ.พยุหะคีรี	เขากะลา	อบต.เขากะลา	8	มาก	เจ้าพระยา
125	นครสวรรค์	อ.พยุหะคีรี	เขากะลา	อบต.เขากะลา	9	มาก	เจ้าพระยา
126	นครสวรรค์	อ.พยุหะคีรี	เขากะลา	อบต.เขากะลา	1	ปานกลาง	เจ้าพระยา
127	นครสวรรค์	อ.พยุหะคีรี	เขากะลา	อบต.เขากะลา	2	ปานกลาง	เจ้าพระยา
128	นครสวรรค์	อ.พยุหะคีรี	เขากะลา	อบต.เขากะลา	3	ปานกลาง	เจ้าพระยา
129	นครสวรรค์	อ.พยุหะคีรี	เขากะลา	อบต.เขากะลา	5	ปานกลาง	เจ้าพระยา

ตาราง ง-1 บัญชีหมู่บ้าน/ชุมชนเสี่ยงประสบภาวะน้ำแล้ง ลุ่มน้ำเจ้าพระยา

ลำดับ	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	อปท.	หมู่ที่	ระดับเสี่ยง	ลุ่มน้ำ
130	นครสวรรค์	อ.พยุหะคีรี	เขากะลา	อบต.เขากะลา	7	ปานกลาง	เจ้าพระยา
131	นครสวรรค์	อ.พยุหะคีรี	เขากะลา	อบต.เขากะลา	8	มาก	เจ้าพระยา
132	นครสวรรค์	อ.พยุหะคีรี	เขากะลา	อบต.เขากะลา	9	มาก	เจ้าพระยา
133	นนทบุรี	ปากเกร็ด	เกาะเกร็ด	อบต.เกาะเกร็ด	3	มาก	เจ้าพระยา
134	นนทบุรี	ปากเกร็ด	เกาะเกร็ด	อบต.เกาะเกร็ด	3	มาก	เจ้าพระยา
135	ปทุมธานี	คลองหลวง	คลองสี่	อบต.คลองสี่	7	มาก	เจ้าพระยา
136	ปทุมธานี	คลองหลวง	คลองสี่	อบต.คลองสี่	16	มาก	เจ้าพระยา
137	ปทุมธานี	คลองหลวง	คลองสี่	อบต.คลองสี่	7	มาก	เจ้าพระยา
138	ปทุมธานี	คลองหลวง	คลองสี่	อบต.คลองสี่	16	มาก	เจ้าพระยา
139	ปทุมธานี	คลองหลวง	คลองสี่	อบต.คลองสี่	5	ปานกลาง	เจ้าพระยา
140	ปทุมธานี	หนองสือ	บึงกาสาม	อบต.บึงกาสาม	9	มาก	เจ้าพระยา
141	ปทุมธานี	หนองสือ	บึงกาสาม	อบต.บึงกาสาม	7	มาก	เจ้าพระยา
142	ปทุมธานี	หนองสือ	บึงกาสาม	อบต.บึงกาสาม	9	มาก	เจ้าพระยา
143	ปทุมธานี	หนองสือ	บึงกาสาม	อบต.บึงกาสาม	7	มาก	เจ้าพระยา
144	ปทุมธานี	หนองเสือ	นพรัตน์	อบต.นพรัตน์	1	ปานกลาง	เจ้าพระยา
145	ปทุมธานี	หนองเสือ	นพรัตน์	อบต.นพรัตน์	2	ปานกลาง	เจ้าพระยา
146	ปทุมธานี	หนองเสือ	นพรัตน์	อบต.นพรัตน์	3	ปานกลาง	เจ้าพระยา
147	ปทุมธานี	หนองเสือ	นพรัตน์	อบต.นพรัตน์	4	ปานกลาง	เจ้าพระยา
148	ปทุมธานี	หนองเสือ	นพรัตน์	อบต.นพรัตน์	5	ปานกลาง	เจ้าพระยา
149	ปทุมธานี	หนองเสือ	นพรัตน์	อบต.นพรัตน์	6	ปานกลาง	เจ้าพระยา
150	ปทุมธานี	หนองเสือ	นพรัตน์	อบต.นพรัตน์	7	ปานกลาง	เจ้าพระยา
151	ปทุมธานี	หนองเสือ	นพรัตน์	อบต.นพรัตน์	8	ปานกลาง	เจ้าพระยา
152	ปทุมธานี	หนองเสือ	บึงชำอ้อ	อบต.บึงชำอ้อ	1-12	น้อย	เจ้าพระยา
153	ปทุมธานี	หนองเสือ	บึงชำอ้อ	อบต.บึงชำอ้อ	1-12	น้อย	เจ้าพระยา
154	ปทุมธานี	หนองเสือ	บึงบอน	อบต.บึงบอน	1	มาก	เจ้าพระยา
155	ปทุมธานี	หนองเสือ	บึงบอน	อบต.บึงบอน	6	มาก	เจ้าพระยา
156	ปทุมธานี	หนองเสือ	บึงบอน	อบต.บึงบอน	3	มาก	เจ้าพระยา
157	ปทุมธานี	หนองเสือ	บึงบอน	อบต.บึงบอน	8	มาก	เจ้าพระยา
158	ปทุมธานี	หนองเสือ	บึงบอน	อบต.บึงบอน	1	มาก	เจ้าพระยา
159	ปทุมธานี	หนองเสือ	บึงบอน	อบต.บึงบอน	6	มาก	เจ้าพระยา
160	ปทุมธานี	หนองเสือ	บึงบอน	อบต.บึงบอน	3	มาก	เจ้าพระยา
161	ปทุมธานี	หนองเสือ	บึงบอน	อบต.บึงบอน	8	มาก	เจ้าพระยา
162	ปทุมธานี	หนองเสือ	บึงบอน	อบต.บึงบอน	9	มาก	เจ้าพระยา
163	ปทุมธานี	หนองเสือ	บึงบา	ทต.หนองเสือ	6	ปานกลาง	เจ้าพระยา
164	ปทุมธานี	หนองเสือ	ศาลาครุ	อบต.ศาลาครุ	6	ปานกลาง	เจ้าพระยา
165	ปทุมธานี	หนองเสือ	ศาลาครุ	อบต.ศาลาครุ	2	ปานกลาง	เจ้าพระยา
166	ปทุมธานี	หนองเสือ	หนองสามวัง	อบต.หนองสามวัง	1	มาก	เจ้าพระยา
167	ปทุมธานี	หนองเสือ	หนองสามวัง	อบต.หนองสามวัง	2	มาก	เจ้าพระยา
168	ปทุมธานี	หนองเสือ	หนองสามวัง	อบต.หนองสามวัง	3	มาก	เจ้าพระยา
169	ปทุมธานี	หนองเสือ	หนองสามวัง	อบต.หนองสามวัง	4	มาก	เจ้าพระยา
170	ปทุมธานี	หนองเสือ	หนองสามวัง	อบต.หนองสามวัง	5	มาก	เจ้าพระยา
171	ปทุมธานี	หนองเสือ	หนองสามวัง	อบต.หนองสามวัง	6	มาก	เจ้าพระยา
172	ปทุมธานี	หนองเสือ	หนองสามวัง	อบต.หนองสามวัง	7	มาก	เจ้าพระยา

ตาราง ง-1 บัญชีหมู่บ้าน/ชุมชนเสี่ยงประสบภาวะน้ำแล้ง ลุ่มน้ำเจ้าพระยา

ลำดับ	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	อปท.	หมู่ที่	ระดับเสี่ยง	ลุ่มน้ำ
173	ปทุมธานี	หนองเสือ	หนองสามวัง	อบต.หนองสามวัง	8	มาก	เจ้าพระยา
174	ปทุมธานี	หนองเสือ	หนองสามวัง	อบต.หนองสามวัง	9	มาก	เจ้าพระยา
175	ปทุมธานี	หนองเสือ	หนองสามวัง	อบต.หนองสามวัง	10	มาก	เจ้าพระยา
176	ลพบุรี	โคกเจริญ	ยางราก	อบต.ยางราก	112	น้อย	เจ้าพระยา
177	ลพบุรี	โคกเจริญ	ยางราก	อบต.ยางราก	1,12	น้อย	เจ้าพระยา
178	ลพบุรี	โคกเจริญ	หนองมะค่า	อบต.หนองมะค่า	1	มาก	เจ้าพระยา
179	ลพบุรี	โคกเจริญ	หนองมะค่า	อบต.หนองมะค่า	2	มาก	เจ้าพระยา
180	ลพบุรี	โคกเจริญ	หนองมะค่า	อบต.หนองมะค่า	3	มาก	เจ้าพระยา
181	ลพบุรี	โคกเจริญ	หนองมะค่า	อบต.หนองมะค่า	4	มาก	เจ้าพระยา
182	ลพบุรี	โคกเจริญ	หนองมะค่า	อบต.หนองมะค่า	5	มาก	เจ้าพระยา
183	ลพบุรี	โคกเจริญ	หนองมะค่า	อบต.หนองมะค่า	6	มาก	เจ้าพระยา
184	ลพบุรี	โคกเจริญ	หนองมะค่า	อบต.หนองมะค่า	7	มาก	เจ้าพระยา
185	ลพบุรี	โคกเจริญ	หนองมะค่า	อบต.หนองมะค่า	8	มาก	เจ้าพระยา
186	ลพบุรี	โคกเจริญ	หนองมะค่า	อบต.หนองมะค่า	9	มาก	เจ้าพระยา
187	ลพบุรี	โคกเจริญ	หนองมะค่า	อบต.หนองมะค่า	10	มาก	เจ้าพระยา
188	ลพบุรี	โคกเจริญ	หนองมะค่า	อบต.หนองมะค่า	11	มาก	เจ้าพระยา
189	ลพบุรี	โคกเจริญ	หนองมะค่า	อบต.หนองมะค่า	12	มาก	เจ้าพระยา
190	ลพบุรี	โคกเจริญ	หนองมะค่า	อบต.หนองมะค่า	1	มาก	เจ้าพระยา
191	ลพบุรี	โคกเจริญ	หนองมะค่า	อบต.หนองมะค่า	2	มาก	เจ้าพระยา
192	ลพบุรี	โคกเจริญ	หนองมะค่า	อบต.หนองมะค่า	3	มาก	เจ้าพระยา
193	ลพบุรี	โคกเจริญ	หนองมะค่า	อบต.หนองมะค่า	4	มาก	เจ้าพระยา
194	ลพบุรี	โคกเจริญ	หนองมะค่า	อบต.หนองมะค่า	5	มาก	เจ้าพระยา
195	ลพบุรี	โคกเจริญ	หนองมะค่า	อบต.หนองมะค่า	6	มาก	เจ้าพระยา
196	ลพบุรี	โคกเจริญ	หนองมะค่า	อบต.หนองมะค่า	7	มาก	เจ้าพระยา
197	ลพบุรี	โคกเจริญ	หนองมะค่า	อบต.หนองมะค่า	8	มาก	เจ้าพระยา
198	ลพบุรี	โคกเจริญ	หนองมะค่า	อบต.หนองมะค่า	9	มาก	เจ้าพระยา
199	ลพบุรี	โคกเจริญ	หนองมะค่า	อบต.หนองมะค่า	10	มาก	เจ้าพระยา
200	ลพบุรี	โคกเจริญ	หนองมะค่า	อบต.หนองมะค่า	11	มาก	เจ้าพระยา
201	ลพบุรี	โคกเจริญ	หนองมะค่า	อบต.หนองมะค่า	12	มาก	เจ้าพระยา
202	ลพบุรี	โคกเจริญ	หนองมะค่า	อบต.หนองมะค่า	1	มาก	เจ้าพระยา
203	ลพบุรี	โคกเจริญ	หนองมะค่า	อบต.หนองมะค่า	3	มาก	เจ้าพระยา
204	ลพบุรี	โคกเจริญ	หนองมะค่า	อบต.หนองมะค่า	4	มาก	เจ้าพระยา
205	ลพบุรี	โคกเจริญ	หนองมะค่า	อบต.หนองมะค่า	5	มาก	เจ้าพระยา
206	ลพบุรี	โคกเจริญ	หนองมะค่า	อบต.หนองมะค่า	8	มาก	เจ้าพระยา
207	ลพบุรี	โคกเจริญ	หนองมะค่า	อบต.หนองมะค่า	9	มาก	เจ้าพระยา
208	ลพบุรี	โคกเจริญ	หนองมะค่า	อบต.หนองมะค่า	10	มาก	เจ้าพระยา
209	ลพบุรี	โคกเจริญ	หนองมะค่า	อบต.หนองมะค่า	12	มาก	เจ้าพระยา
210	ลพบุรี	โคกสำโรง	เพนียด	เพนียด	1	มาก	เจ้าพระยา
211	ลพบุรี	โคกสำโรง	เพนียด	เพนียด	1	มาก	เจ้าพระยา
212	ลพบุรี	ชัยบาดาล	เขาแหลม	อบต.เขาแหลม	2	ปานกลาง	เจ้าพระยา
213	ลพบุรี	ชัยบาดาล	เขาแหลม	อบต.เขาแหลม	5	ปานกลาง	เจ้าพระยา
214	ลพบุรี	ชัยบาดาล	ชัยนารายณ์	อบต.ชัยนารายณ์	1	มาก	เจ้าพระยา
215	ลพบุรี	ชัยบาดาล	ชัยนารายณ์	อบต.ชัยนารายณ์	2	มาก	เจ้าพระยา

ตาราง ง-1 บัญชีหมู่บ้าน/ชุมชนเสี่ยงประสบภาวะน้ำแล้ง ลุ่มน้ำเจ้าพระยา

ลำดับ	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	อปท.	หมู่ที่	ระดับเสี่ยง	ลุ่มน้ำ
216	ลพบุรี	ชัยบาดาล	ชัยนารายณ์	อบต.ชัยนารายณ์	3	มาก	เจ้าพระยา
217	ลพบุรี	ชัยบาดาล	ชัยนารายณ์	อบต.ชัยนารายณ์	5	มาก	เจ้าพระยา
218	ลพบุรี	ชัยบาดาล	ชัยนารายณ์	อบต.ชัยนารายณ์	6	มาก	เจ้าพระยา
219	ลพบุรี	ชัยบาดาล	ซับตะเคียน	อบต.ซับตะเคียน	3	มาก	เจ้าพระยา
220	ลพบุรี	ชัยบาดาล	ซับตะเคียน	อบต.ซับตะเคียน	5	มาก	เจ้าพระยา
221	ลพบุรี	ชัยบาดาล	ซับตะเคียน	อบต.ซับตะเคียน	6	มาก	เจ้าพระยา
222	ลพบุรี	ชัยบาดาล	ซับตะเคียน	อบต.ซับตะเคียน	3	มาก	เจ้าพระยา
223	ลพบุรี	ชัยบาดาล	ซับตะเคียน	อบต.ซับตะเคียน	5	มาก	เจ้าพระยา
224	ลพบุรี	ชัยบาดาล	ซับตะเคียน	อบต.ซับตะเคียน	6	มาก	เจ้าพระยา
225	ลพบุรี	ชัยบาดาล	ท่ามะนาว	อบต.ท่ามะนาว	1-9	มาก	เจ้าพระยา
226	ลพบุรี	ชัยบาดาล	ท่ามะนาว	อบต.ท่ามะนาว	1-9	มาก	เจ้าพระยา
227	ลพบุรี	ชัยบาดาล	นาโสม	อบต.นาโสม	1	ปานกลาง	เจ้าพระยา
228	ลพบุรี	ชัยบาดาล	นิคมลำนารายณ์	อบต.นิคมลำนารายณ์	1	ปานกลาง	เจ้าพระยา
229	ลพบุรี	ชัยบาดาล	นิคมลำนารายณ์	อบต.นิคมลำนารายณ์	2	ปานกลาง	เจ้าพระยา
230	ลพบุรี	ชัยบาดาล	นิคมลำนารายณ์	อบต.นิคมลำนารายณ์	3	ปานกลาง	เจ้าพระยา
231	ลพบุรี	ชัยบาดาล	นิคมลำนารายณ์	อบต.นิคมลำนารายณ์	4	ปานกลาง	เจ้าพระยา
232	ลพบุรี	ชัยบาดาล	นิคมลำนารายณ์	อบต.นิคมลำนารายณ์	1	ปานกลาง	เจ้าพระยา
233	ลพบุรี	ชัยบาดาล	นิคมลำนารายณ์	อบต.นิคมลำนารายณ์	2	ปานกลาง	เจ้าพระยา
234	ลพบุรี	ชัยบาดาล	นิคมลำนารายณ์	อบต.นิคมลำนารายณ์	3	ปานกลาง	เจ้าพระยา
235	ลพบุรี	ชัยบาดาล	นิคมลำนารายณ์	อบต.นิคมลำนารายณ์	4	ปานกลาง	เจ้าพระยา
236	ลพบุรี	ชัยบาดาล	นิคมลำนารายณ์	อบต.นิคมลำนารายณ์	6	ปานกลาง	เจ้าพระยา
237	ลพบุรี	ชัยบาดาล	นิคมลำนารายณ์	อบต.นิคมลำนารายณ์	7	ปานกลาง	เจ้าพระยา
238	ลพบุรี	ชัยบาดาล	นิคมลำนารายณ์	อบต.นิคมลำนารายณ์	9	ปานกลาง	เจ้าพระยา
239	ลพบุรี	ชัยบาดาล	บัวชุม	อบต.บัวชุม	1	น้อย	เจ้าพระยา
240	ลพบุรี	ชัยบาดาล	บัวชุม	อบต.บัวชุม	2	น้อย	เจ้าพระยา
241	ลพบุรี	ชัยบาดาล	บัวชุม	อบต.บัวชุม	3	น้อย	เจ้าพระยา
242	ลพบุรี	ชัยบาดาล	บัวชุม	อบต.บัวชุม	4	น้อย	เจ้าพระยา
243	ลพบุรี	ชัยบาดาล	บัวชุม	อบต.บัวชุม	7	น้อย	เจ้าพระยา
244	ลพบุรี	ชัยบาดาล	บัวชุม	อบต.บัวชุม	9	น้อย	เจ้าพระยา
245	ลพบุรี	ชัยบาดาล	บัวชุม	อบต.บัวชุม	1	น้อย	เจ้าพระยา
246	ลพบุรี	ชัยบาดาล	บัวชุม	อบต.บัวชุม	2	น้อย	เจ้าพระยา
247	ลพบุรี	ชัยบาดาล	บัวชุม	อบต.บัวชุม	3	น้อย	เจ้าพระยา
248	ลพบุรี	ชัยบาดาล	บัวชุม	อบต.บัวชุม	4	น้อย	เจ้าพระยา
249	ลพบุรี	ชัยบาดาล	บัวชุม	อบต.บัวชุม	7	น้อย	เจ้าพระยา
250	ลพบุรี	ชัยบาดาล	บัวชุม	อบต.บัวชุม	9	น้อย	เจ้าพระยา
251	ลพบุรี	ชัยบาดาล	ม่วงค่อม	อบต.ม่วงค่อม	1	มาก	เจ้าพระยา
252	ลพบุรี	ชัยบาดาล	ม่วงค่อม	อบต.ม่วงค่อม	1	มาก	เจ้าพระยา
253	ลพบุรี	ชัยบาดาล	ลำนารายณ์	อบต.ลำนารายณ์	2	ปานกลาง	เจ้าพระยา
254	ลพบุรี	ชัยบาดาล	ลำนารายณ์	อบต.ลำนารายณ์	7	ปานกลาง	เจ้าพระยา
255	ลพบุรี	ชัยบาดาล	ลำนารายณ์	อบต.ลำนารายณ์	9	ปานกลาง	เจ้าพระยา
256	ลพบุรี	ชัยบาดาล	ลำนารายณ์	อบต.ลำนารายณ์	10	ปานกลาง	เจ้าพระยา
257	ลพบุรี	ชัยบาดาล	ลำนารายณ์	อบต.ลำนารายณ์	11	ปานกลาง	เจ้าพระยา
258	ลพบุรี	ชัยบาดาล	ลำนารายณ์	อบต.ลำนารายณ์	12	ปานกลาง	เจ้าพระยา

ตาราง ง-1 บัญชีหมู่บ้าน/ชุมชนเสี่ยงประสบภาวะน้ำแล้ง ลุ่มน้ำเจ้าพระยา

ลำดับ	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	อปท.	หมู่ที่	ระดับเสี่ยง	ลุ่มน้ำ
259	ลพบุรี	ท่าวุ้ง	เขาสมอคอน	อบต.เขาสมอคอน	4	ปานกลาง	เจ้าพระยา
260	ลพบุรี	ท่าวุ้ง	เขาสมอคอน	อบต.เขาสมอคอน	5	ปานกลาง	เจ้าพระยา
261	ลพบุรี	ท่าวุ้ง	เขาสมอคอน	อบต.เขาสมอคอน	6	ปานกลาง	เจ้าพระยา
262	ลพบุรี	ท่าวุ้ง	เขาสมอคอน	อบต.เขาสมอคอน	7	ปานกลาง	เจ้าพระยา
263	ลพบุรี	ท่าวุ้ง	เขาสมอคอน	อบต.เขาสมอคอน	12	ปานกลาง	เจ้าพระยา
264	ลพบุรี	ท่าวุ้ง	เขาสมอคอน	อบต.เขาสมอคอน	13	ปานกลาง	เจ้าพระยา
265	ลพบุรี	ท่าวุ้ง	หัวสำโรง	อบต.หัวสำโรง	5	ปานกลาง	เจ้าพระยา
266	ลพบุรี	ท่าวุ้ง	หัวสำโรง	อบต.หัวสำโรง	6	ปานกลาง	เจ้าพระยา
267	ลพบุรี	ท่าวุ้ง	หัวสำโรง	อบต.หัวสำโรง	8	ปานกลาง	เจ้าพระยา
268	ลพบุรี	ท่าหลวง	ซับจำปา	อบต.ซับจำปา	3	มาก	เจ้าพระยา
269	ลพบุรี	ท่าหลวง	ซับจำปา	อบต.ซับจำปา	7	มาก	เจ้าพระยา
270	ลพบุรี	ท่าหลวง	ซับจำปา	อบต.ซับจำปา	3	มาก	เจ้าพระยา
271	ลพบุรี	ท่าหลวง	ซับจำปา	อบต.ซับจำปา	7	มาก	เจ้าพระยา
272	ลพบุรี	ท่าหลวง	ซับจำปา	อบต.ซับจำปา	5	ปานกลาง	เจ้าพระยา
273	ลพบุรี	ท่าหลวง	ซับจำปา	อบต.ซับจำปา	6	ปานกลาง	เจ้าพระยา
274	ลพบุรี	ท่าหลวง	ซับจำปา	อบต.ซับจำปา	1	มาก	เจ้าพระยา
275	ลพบุรี	ท่าหลวง	ซับจำปา	อบต.ซับจำปา	3	มาก	เจ้าพระยา
276	ลพบุรี	ท่าหลวง	ซับจำปา	อบต.ซับจำปา	2	ปานกลาง	เจ้าพระยา
277	ลพบุรี	ท่าหลวง	หนองผักแวน่	อบต.หนองผักแวน่	1	ปานกลาง	เจ้าพระยา
278	ลพบุรี	บ้านหมี่	สายห้วยแก้ว	อบต.สายห้วยแก้ว	1	ปานกลาง	เจ้าพระยา
279	ลพบุรี	บ้านหมี่	สายห้วยแก้ว	อบต.สายห้วยแก้ว	6	ปานกลาง	เจ้าพระยา
280	ลพบุรี	บ้านหมี่	สายห้วยแก้ว	อบต.สายห้วยแก้ว	7	ปานกลาง	เจ้าพระยา
281	ลพบุรี	บ้านหมี่	หนองกระเบียน	อบต.หนองกระเบียน	19	ปานกลาง	เจ้าพระยา
282	ลพบุรี	บ้านหมี่	หนองทรายขาว	อบต.หนองทรายขาว	17	ปานกลาง	เจ้าพระยา
283	ลพบุรี	พัฒนานิคม	โคกสลุง	อบต.โคกสลุง	4	มาก	เจ้าพระยา
284	ลพบุรี	พัฒนานิคม	โคกสลุง	อบต.โคกสลุง	11	มาก	เจ้าพระยา
285	ลพบุรี	พัฒนานิคม	โคกสลุง	อบต.โคกสลุง	4	มาก	เจ้าพระยา
286	ลพบุรี	พัฒนานิคม	โคกสลุง	อบต.โคกสลุง	11	มาก	เจ้าพระยา
287	ลพบุรี	พัฒนานิคม	ช่องสาริกา	อบต.ช่องสาริกา	8	มาก	เจ้าพระยา
288	ลพบุรี	พัฒนานิคม	ช่องสาริกา	อบต.ช่องสาริกา	10	มาก	เจ้าพระยา
289	ลพบุรี	พัฒนานิคม	ช่องสาริกา	อบต.ช่องสาริกา	11	มาก	เจ้าพระยา
290	ลพบุรี	พัฒนานิคม	ช่องสาริกา	อบต.ช่องสาริกา	8	มาก	เจ้าพระยา
291	ลพบุรี	พัฒนานิคม	ช่องสาริกา	อบต.ช่องสาริกา	10	มาก	เจ้าพระยา
292	ลพบุรี	พัฒนานิคม	ช่องสาริกา	อบต.ช่องสาริกา	11	มาก	เจ้าพระยา
293	ลพบุรี	พัฒนานิคม	ช่องสาริกา	อบต.ช่องสาริกา	8	มาก	เจ้าพระยา
294	ลพบุรี	พัฒนานิคม	ช่องสาริกา	อบต.ช่องสาริกา	10	มาก	เจ้าพระยา
295	ลพบุรี	พัฒนานิคม	ช่องสาริกา	อบต.ช่องสาริกา	11	มาก	เจ้าพระยา
296	ลพบุรี	พัฒนานิคม	น้ำสุด	อบต.น้ำสุด	19	ปานกลาง	เจ้าพระยา
297	ลพบุรี	พัฒนานิคม	พัฒนานิคม	ทต.เขาพระยาเดินธง	3	มาก	เจ้าพระยา
298	ลพบุรี	พัฒนานิคม	พัฒนานิคม	ทต.เขาพระยาเดินธง	4	มาก	เจ้าพระยา
299	ลพบุรี	พัฒนานิคม	พัฒนานิคม	ทต.เขาพระยาเดินธง	3	มาก	เจ้าพระยา
300	ลพบุรี	พัฒนานิคม	พัฒนานิคม	ทต.เขาพระยาเดินธง	4	มาก	เจ้าพระยา
301	ลพบุรี	พัฒนานิคม	พัฒนานิคม	ทต.เขาพระยาเดินธง	1	ปานกลาง	เจ้าพระยา

ตาราง ง-1 บัญชีหมู่บ้าน/ชุมชนเสี่ยงประสบภาวะน้ำแล้ง ลุ่มน้ำเจ้าพระยา

ลำดับ	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	อปท.	หมู่ที่	ระดับเสี่ยง	ลุ่มน้ำ
302	ลพบุรี	พัฒนานิคม	พัฒนานิคม	ทต.เขาพระยาเดินธง	2	ปานกลาง	เจ้าพระยา
303	ลพบุรี	พัฒนานิคม	พัฒนานิคม	ทต.เขาพระยาเดินธง	5	ปานกลาง	เจ้าพระยา
304	ลพบุรี	พัฒนานิคม	พัฒนานิคม	ทต.เขาพระยาเดินธง	9	ปานกลาง	เจ้าพระยา
305	ลพบุรี	พัฒนานิคม	หนองบัว	ทต.แกงเสือเต้น	,2,4,7,1	น้อย	เจ้าพระยา
306	ลพบุรี	พัฒนานิคม	หนองบัว	ทต.แกงเสือเต้น	,2,4,7,1	น้อย	เจ้าพระยา
307	ลพบุรี	เมืองลพบุรี	ตะลุง	อบต.ตะลุง	10	น้อย	เจ้าพระยา
308	ลพบุรี	เมืองลพบุรี	ตะลุง	อบต.ตะลุง	10	น้อย	เจ้าพระยา
309	ลพบุรี	เมืองลพบุรี	โพธิ์เก้าต้น	อบต.โพธิ์เก้าต้น	113	น้อย	เจ้าพระยา
310	ลพบุรี	เมืองลพบุรี	โพธิ์เก้าต้น	อบต.โพธิ์เก้าต้น	1,13	น้อย	เจ้าพระยา
311	ลพบุรี	สระโบสถ์	สระโบสถ์	ทต.สระโบสถ์	2	ปานกลาง	เจ้าพระยา
312	ลพบุรี	สระโบสถ์	สระโบสถ์	ทต.สระโบสถ์	4	ปานกลาง	เจ้าพระยา
313	ลพบุรี	สระโบสถ์	สระโบสถ์	ทต.สระโบสถ์	5	ปานกลาง	เจ้าพระยา
314	ลพบุรี	สระโบสถ์	สระโบสถ์	ทต.สระโบสถ์	8	ปานกลาง	เจ้าพระยา
315	ลพบุรี	สระโบสถ์	สระโบสถ์	ทต.สระโบสถ์	9	ปานกลาง	เจ้าพระยา
316	ลพบุรี	สระโบสถ์	สระโบสถ์	ทต.สระโบสถ์	10	ปานกลาง	เจ้าพระยา
317	ลพบุรี	สระโบสถ์	สระโบสถ์	ทต.สระโบสถ์	11	ปานกลาง	เจ้าพระยา
318	ลพบุรี	สระโบสถ์	สระโบสถ์	ทต.สระโบสถ์	12	ปานกลาง	เจ้าพระยา
319	ลพบุรี	สระโบสถ์	สระโบสถ์	ทต.สระโบสถ์	12	ปานกลาง	เจ้าพระยา
320	ลพบุรี	สระโบสถ์	สระโบสถ์	ทต.สระโบสถ์	10	ปานกลาง	เจ้าพระยา
321	ลพบุรี	หนองม่วง	ชอนสารเดช	อบต.ชอนสารเดช	5	ปานกลาง	เจ้าพระยา
322	ลพบุรี	หนองม่วง	ชอนสารเดช	อบต.ชอนสารเดช	11	ปานกลาง	เจ้าพระยา
323	สระบุรี	เฉลิมพระเกียรติ3	พุแค	อบต.พุแค	11	ปานกลาง	เจ้าพระยา
324	สระบุรี	เฉลิมพระเกียรติ3	พุแค	อบต.พุแค	7	ปานกลาง	เจ้าพระยา
325	สระบุรี	พระพุทธบาท	ธารเกษม	ทต.ธารเกษม	5	มาก	เจ้าพระยา
326	สระบุรี	พระพุทธบาท	นายาว	ทต.นายาว	1	ปานกลาง	เจ้าพระยา
327	สระบุรี	พระพุทธบาท	นายาว	ทต.นายาว	2	ปานกลาง	เจ้าพระยา
328	สระบุรี	พระพุทธบาท	นายาว	ทต.นายาว	3	ปานกลาง	เจ้าพระยา
329	สระบุรี	พระพุทธบาท	นายาว	ทต.นายาว	4	ปานกลาง	เจ้าพระยา
330	สระบุรี	พระพุทธบาท	นายาว	ทต.นายาว	5	ปานกลาง	เจ้าพระยา
331	สระบุรี	พระพุทธบาท	นายาว	ทต.นายาว	6	ปานกลาง	เจ้าพระยา
332	สระบุรี	พระพุทธบาท	นายาว	ทต.นายาว	7	ปานกลาง	เจ้าพระยา
333	สระบุรี	มวกเหล็ก	ลำสมพุง	อบต.ลำสมพุง	2	ปานกลาง	เจ้าพระยา
334	สระบุรี	มวกเหล็ก	ลำสมพุง	อบต.ลำสมพุง	3	ปานกลาง	เจ้าพระยา
335	สระบุรี	มวกเหล็ก	ลำสมพุง	อบต.ลำสมพุง	10	ปานกลาง	เจ้าพระยา
336	สระบุรี	มวกเหล็ก	ลำสมพุง	อบต.ลำพญากลาง	10	ปานกลาง	เจ้าพระยา
337	สระบุรี	มวกเหล็ก	ลำสมพุง	อบต.ลำพญากลาง	13	ปานกลาง	เจ้าพระยา
338	สระบุรี	มวกเหล็ก	ลำสมพุง	อบต.ลำพญากลาง	17	ปานกลาง	เจ้าพระยา
339	สระบุรี	มวกเหล็ก	ลำสมพุง	อบต.ลำพญากลาง	10	ปานกลาง	เจ้าพระยา
340	สระบุรี	มวกเหล็ก	ลำสมพุง	อบต.ลำพญากลาง	13	ปานกลาง	เจ้าพระยา
341	สระบุรี	เมืองสระบุรี	โคกสว่าง	อบต.โคกสว่าง	4	ปานกลาง	เจ้าพระยา
342	สระบุรี	เมืองสระบุรี	โคกสว่าง	อบต.โคกสว่าง	5	ปานกลาง	เจ้าพระยา
343	สระบุรี	เมืองสระบุรี	โคกสว่าง	อบต.โคกสว่าง	6	ปานกลาง	เจ้าพระยา
344	สระบุรี	เมืองสระบุรี	โคกสว่าง	อบต.โคกสว่าง	7	ปานกลาง	เจ้าพระยา

ตาราง ง-1 บัญชีหมู่บ้าน/ชุมชนเสียงประสบภาวะนำแล้ง ลุ่มนำเจ้าพระยา

ลำดับ	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	อปท.	หมู่ที่	ระดับเสี่ยง	ลุ่มน้ำ
345	สระบุรี	วิหารแดง	หนองหมู	อบต.หนองหมู	4	มาก	เจ้าพระยา
346	สระบุรี	วิหารแดง	หนองหมู	อบต.หนองหมู	5	มาก	เจ้าพระยา
347	สระบุรี	วิหารแดง	หนองหมู	อบต.หนองหมู	6	มาก	เจ้าพระยา
348	สระบุรี	วิหารแดง	หนองหมู	อบต.หนองหมู	7	มาก	เจ้าพระยา
349	สระบุรี	หนองแค	หนองโรง	อบต.หนองโรง	1	มาก	เจ้าพระยา
350	สระบุรี	หนองแค	หนองโรง	อบต.หนองโรง	2	มาก	เจ้าพระยา
351	สระบุรี	หนองแค	หนองโรง	อบต.หนองโรง	3	มาก	เจ้าพระยา
352	สระบุรี	หนองแค	หนองโรง	อบต.หนองโรง	4	มาก	เจ้าพระยา
353	สระบุรี	หนองแค	หนองโรง	อบต.หนองโรง	5	มาก	เจ้าพระยา
354	สระบุรี	หนองแค	หนองโรง	อบต.หนองโรง	6	มาก	เจ้าพระยา
355	สระบุรี	หนองแค	หนองโรง	อบต.หนองโรง	7	มาก	เจ้าพระยา
356	สระบุรี	หนองแค	หนองโรง	อบต.หนองโรง	8	มาก	เจ้าพระยา
357	สระบุรี	หนองแค	หนองโรง	อบต.หนองโรง	9	มาก	เจ้าพระยา
358	สระบุรี	หนองแค	หนองโรง	อบต.หนองโรง	10	มาก	เจ้าพระยา
359	อ่างทอง	ไชโย	เทวราช	อบต.เทวราช	7	ปานกลาง	เจ้าพระยา
360	อ่างทอง	โพธิ์ทอง	คำหยาด	อบต.คำหยาด	19	มาก	เจ้าพระยา
361	อ่างทอง	โพธิ์ทอง	คำหยาด	อบต.คำหยาด	19	มาก	เจ้าพระยา
362	อ่างทอง	เมืองอ่างทอง	บ้านรี	อบต.บ้านอิฐ	1	ปานกลาง	เจ้าพระยา
363	อ่างทอง	เมืองอ่างทอง	บ้านรี	อบต.บ้านอิฐ	2	ปานกลาง	เจ้าพระยา
364	อ่างทอง	เมืองอ่างทอง	บ้านอิฐ	อบต.บ้านอิฐ	10	ปานกลาง	เจ้าพระยา
365	อ่างทอง	เมืองอ่างทอง	ย่านซื่อ	อบต.ย่านซื่อ	5	ปานกลาง	เจ้าพระยา
366	อ่างทอง	เมืองอ่างทอง	ย่านซื่อ	อบต.ย่านซื่อ	1	ปานกลาง	เจ้าพระยา
367	อ่างทอง	แสวงหา	ห้วยไผ่	อบต.ห้วยไผ่	4	ปานกลาง	เจ้าพระยา

ที่มา: กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 2566

ภาคผนวก จ

แผนการควบคุมและกำหนดปริมาณการใช้น้ำ

ภาคผนวก จ
แผนการควบคุมและกำหนดปริมาณการใช้น้ำ

จากแผนการบริหารจัดการน้ำและเพาะปลูกพืชฤดูแล้งในเขตชลประทานปี 2565/66 ได้มีการวางแผนการบริหารจัดการน้ำแบบยั่งยืน โดยจัดสรรน้ำให้สอดคล้องกับปริมาณน้ำต้นทุนในอ่างเก็บน้ำเพื่อสนับสนุนการใช้น้ำทุกกิจกรรมในพื้นที่ต่างๆอย่างทั่วถึงและพอเพียงสำหรับการอุปโภค-บริโภค การรักษาระบบนิเวศ การอุตสาหกรรม และการเพาะปลูกพืชต้นฤดูฝนปีถัดไป โดยการวางแผนการจัดสรรน้ำเพื่อใช้ในกิจกรรมต่างๆตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

1) เพื่อการอุปโภค-บริโภค และการประปา
2) เพื่อการรักษาระบบนิเวศทางน้ำ เช่น การผลักดันน้ำเค็ม การขับไล่น้ำเสีย
3) เพื่อสำรองน้ำไว้สำหรับการใช้น้ำในช่วงต้นฤดูฝนสำหรับอุปโภค-บริโภค และรักษาระบบนิเวศ
4) เพื่อการเกษตร
5) เพื่อการอุตสาหกรรม

โดยการจัดสรรน้ำในเขตลุ่มน้ำเจ้าพระยาพิจารณาจากปริมาณน้ำในเขื่อนภูมิพล เขื่อนสิริกิติ์ เขื่อนแควน้อยบำรุงแดน และเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ ซึ่งจะมีการวางแผนจัดสรรน้ำสอดคล้องกับปริมาณน้ำต้นทุนที่มีอยู่เพื่อให้การบริหารจัดการน้ำเป็นไปอย่างยั่งยืน มีปริมาณน้ำต้นทุนสามารถสนับสนุนการเพาะปลูกข้าวนาปรังปี 2565/66 พื้นที่ลุ่มต่ำเจ้าพระยาที่รองรับน้ำหลากในฤดูฝนปี 2565 (ประมาณ 1.28 ล้านไร่) พื้นที่ที่เพาะปลูกประจำซึ่งใช้น้ำจากแหล่งน้ำของตนเองและแหล่งน้ำข้างเคียง (ประมาณ 1.73 ล้านไร่) และพื้นที่เพาะปลูกเพิ่มพูนรายได้ จนวน 3.63 ล้านไร่ รวมพื้นที่เพาะปลูกประมาณ 6.64 ล้านไร่

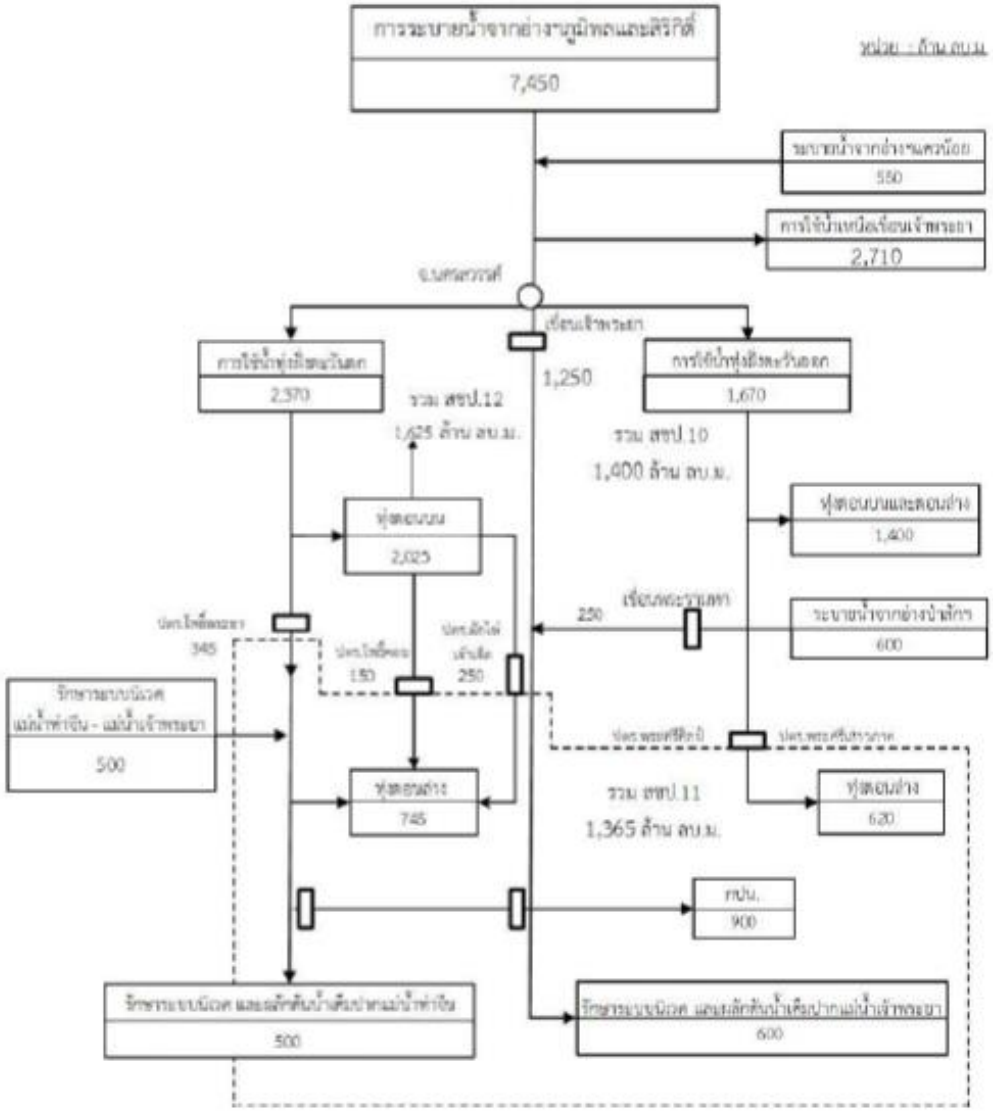
ณ วันที่ 1 พฤศจิกายน 2565 เขื่อนภูมิพลและเขื่อนสิริกิติ์ มีปริมาตรน้ำใช้การได้รวมกันจำนวน 12,187 ล้านลูกบาศก์เมตร ซึ่งมากกว่าปี 2564 ที่ผ่านมาจำนวน 6,342 ล้านลูกบาศก์เมตร เขื่อนแควน้อยบำรุงแดนมีปริมาตรน้ำใช้การได้ 914 ล้านลูกบาศก์เมตร มากกว่าปี 2564 ที่ผ่านมาประมาณ 13 ล้านลูกบาศก์เมตร เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์มีปริมาตรน้ำใช้การได้ 973 ล้านลูกบาศก์เมตร น้อยกว่าปี 2564 ที่ผ่านมาประมาณ 25 ล้านลูกบาศก์เมตร ดังนั้นในช่วงฤดูแล้งปี 2565/66 จึงกำหนดแผนการระบายน้ำจากเขื่อนภูมิพลและเขื่อนสิริกิติ์รวมจำนวน 7,450 ล้านลูกบาศก์เมตร เขื่อนแควน้อยบำรุงแดน จำนวน 550 ล้านลูกบาศก์เมตร เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ จำนวน 600 ล้านลูกบาศก์เมตร และรักษาระบบนิเวศแม่น้ำท่าจีน-แม่น้ำเจ้าพระยา 500 ล้านลูกบาศก์เมตร

สำหรับการพิจารณาจัดสรรน้ำจากเขื่อนภูมิพล เขื่อนสิริกิติ์ เขื่อนแควน้อยบำรุงแดน และเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ ให้แก่กิจกรรมการใช้น้ำต่าง ๆ ตามรายละเอียดดังนี้

- การใช้น้ำพื้นที่เหนือเขื่อนเจ้าพระยา 2,710 ล้านลูกบาศก์เมตร
- การใช้น้ำทุ่งฝั่งตะวันตกตอนบน 1,625 ล้านลูกบาศก์เมตร
- การใช้น้ำทุ่งฝั่งตะวันออกตอนบน 1,400 ล้านลูกบาศก์เมตร
- การใช้น้ำทุ่งฝั่งตะวันออกและตะวันตกตอนล่าง 1,365 ล้านลูกบาศก์เมตร
- การประปานครหลวง 900 ล้านลูกบาศก์เมตร
- รักษาระบบนิเวศและผลักดันน้ำเค็มปากแม่น้ำเจ้าพระยา 1,100 ล้านลูกบาศก์เมตร ตอนล่างและปากแม่น้ำท่าจีน

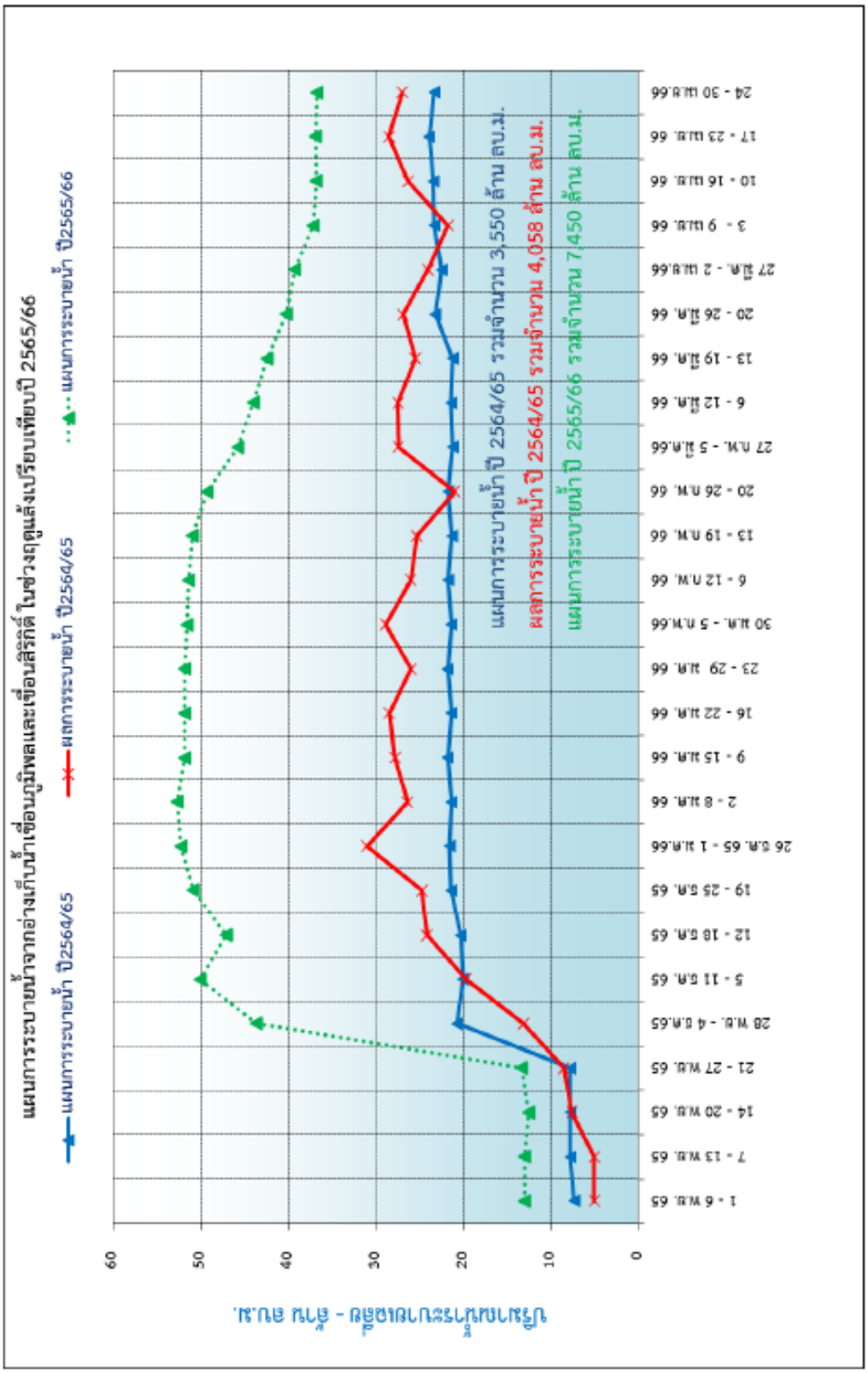
สำหรับแผนการบริหารจัดการน้ำฤดูแล้งในเขตชลประทานปี 2565/66 พื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยา มีปริมาตรน้ำใช้การได้ ณ วันที่ 1 พฤศจิกายน 2565 จำนวนประมาณ 14,074 ล้านลูกบาศก์เมตร (เขื่อนภูมิพล 8,174 ล้านลูกบาศก์เมตร เขื่อนสิริกิติ์ 4,013 ล้านลูกบาศก์เมตร เขื่อนแควน้อยบำรุงแดน 914 ล้านลูกบาศก์เมตร และเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ 973 ล้านลูกบาศก์เมตร) ได้กำหนดแผนการระบายน้ำจากเขื่อนทั้ง 4 แห่ง และรักษาระบบนิเวศแม่น้ำท่าจีน-แม่น้ำเจ้าพระยา 500 ล้านลูกบาศก์เมตร สำหรับกิจกรรมการใช้น้ำต่างๆที่กำหนดไว้รวมทั้งสิ้น 9,100 ล้านลูกบาศก์เมตร แยกเป็นเพื่อการอุปโภค-บริโภค 1,150 ล้านลูกบาศก์เมตร เพื่อการรักษาระบบนิเวศและอื่น ๆ 2,020 ล้านลูกบาศก์เมตร จัดสรรน้ำในพื้นที่คาดการณ์ข้าวนาปรัง 5,425 ล้านลูกบาศก์เมตร และพืชฤดูแล้ง 370 ล้านลูกบาศก์เมตร นอกจากนี้ปริมาณน้ำใช้การได้ที่เหลือจากการจัดสรรอีกจำนวน 5,474 ล้านลูกบาศก์เมตร จะสำรองไว้ใช้ในต้นฤดูฝนช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนกรกฎาคม 2566

แผนการเพาะปลูกพืชฤดูแล้งปี 2565 พื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยา จำนวน 7.80 ล้านไร่ ประกอบด้วย ข้าวนาปรัง 6.64 ล้านไร่ พืชไร่-พืชผัก 0.10 ล้านไร่ อ้อย 0.40 ล้านไร่ ไม้ผล-ไม้ยืนต้น 0.26 ล้านไร่ บ่อปลา-บ่อกุ้ง และอื่น ๆ 0.40 ล้านไร่ โดยมีแผนผังการจัดสรรน้ำของลุ่มน้ำเจ้าพระยาในช่วงฤดูแล้งปี 2565/66 แสดงดัง**รูปที่ จ-1** แผนการระบายน้ำจากอ่างเก็บน้ำเขื่อนภูมิพลและสิริกิตติ์ในช่วงฤดูแล้งเปรียบเทียบปี 2565/66 แสดงดัง**รูปที่ จ-2** แผนการระบายน้ำจากอ่างเก็บน้ำเขื่อนแควน้อยบำรุงแดนในช่วงฤดูแล้งปี 2565/66 แสดงดัง**รูปที่ จ-3** แผนการระบายน้ำจากอ่างเก็บน้ำเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ในช่วงฤดูแล้งปี 2565/66 แสดงดัง**รูปที่ จ-4** และแผนการจัดสรรน้ำและการปลูกพืชฤดูแล้งในลุ่มน้ำเจ้าพระยาปี 2565/66 แสดงดัง**ตารางที่ จ-1**

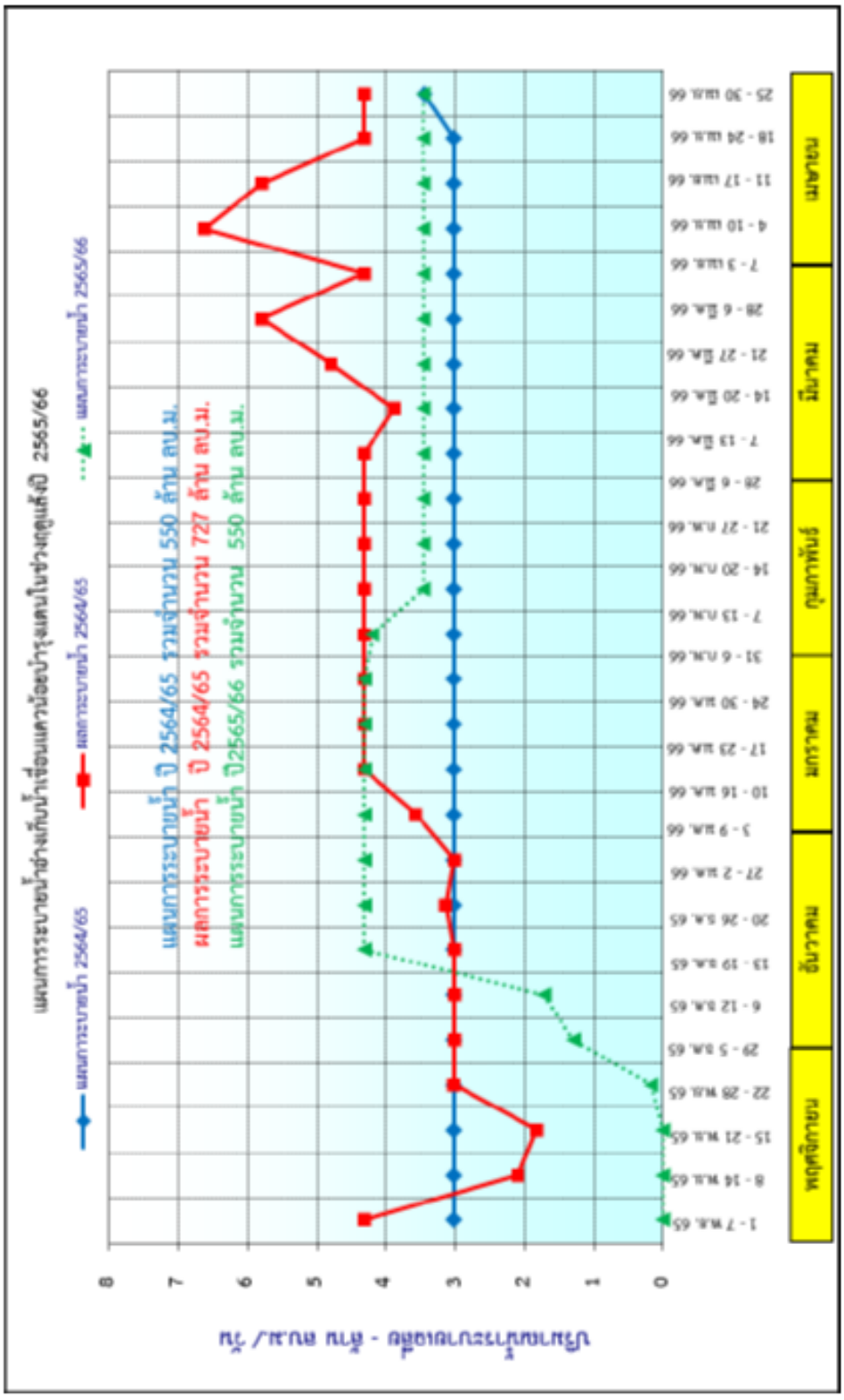
ที่มา: แผนการบริหารจัดการน้ำและการเพาะปลูกพืชฤดูแล้งในเขตชลประทานปี 2565/66

รูปที่ จ-1 แผนผังสภาพการจัดสรรน้ำของลุ่มน้ำเจ้าพระยา ในช่วงฤดูแล้งปี 2565/66

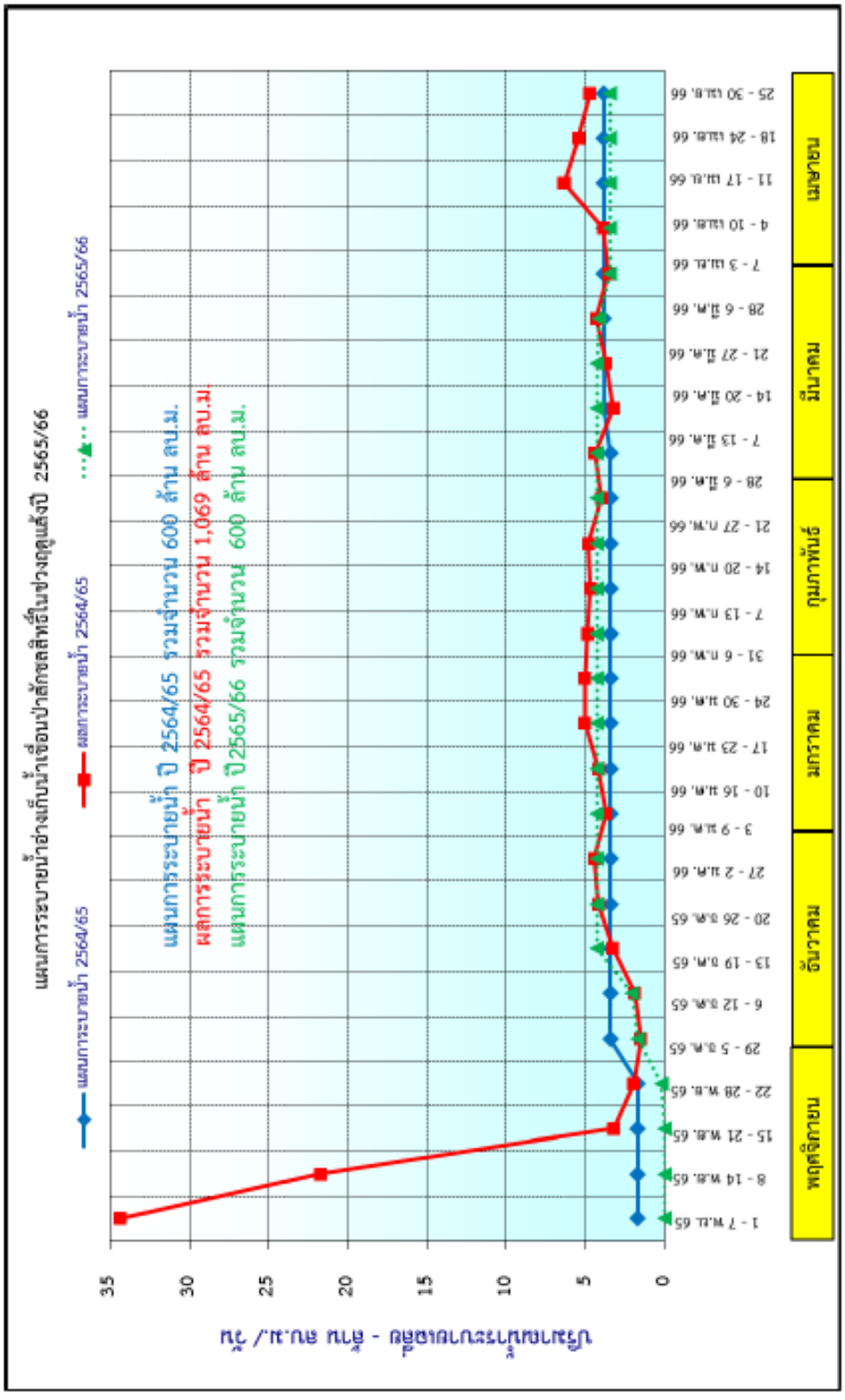
ที่มา: แผนการบริหารจัดการน้ำและการเพาะปลูกที่ชุดโขงแล้งในเขตชลประทานปี 2565/66

รูปที่ จ-2 กราฟแผนการระบายน้ำจากอ่างเก็บน้ำเขื่อนภูมิพลและสิริกิติ์
ในช่วงฤดูแล้งปี 2565/66

ที่มา: แผนการบริหารจัดการน้ำและพยากรณ์ปริมาณน้ำในเขื่อนต่างๆ ในลุ่มเจ้าพระยาและพื้นที่ใกล้เคียง ประจำปี 2565/66

รูปที่ จ-3 กราฟแผนการระบายน้ำจากอ่างเก็บน้ำเขื่อนแควน้อยบำรุงแดนในช่วงฤดูแล้งปี 2565/66

ที่มา: แผนการบริหารจัดการน้ำและการเพาะปลูกพืชฤดูแล้งในเขตชลประทานปี 2565/66

รูปที่ จ-4 กราฟแผนการระบายน้ำจากอ่างเก็บน้ำเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ในช่วงฤดูแล้งปี 2565/66

ตารางที่ จ-1 แผนการจัดสรรน้ำและการปลูกพืชฤดูแล้งในลุ่มน้ำเจ้าพระยาปี 2565/66

จังหวัด	ปริมาณน้ำ - ล้าน ลบ.ม.					พื้นที่เศรษฐกิจ - ไร่										วันระวางส่งน้ำ		
	ความต้องการ	อุปโภค-บริโภค	อุตสาหกรรม	ระบบนิเวศ	อื่นๆ	รวม	ข้าวนาปรัง	พืชไร่	พืชผัก	อ้อย	ไม้ผล	ไม้ยืนต้น	บ่อปลา	บ่อกุ้ง	อื่นๆ	รวม	เริ่ม	สิ้นสุด
สำนักงานชลประทานที่ 3	1,245	40	-	-	380	1,665	1,237,805	16,875	54	7,590	10,218	165	157	-	-	1,272,864	1 พ.ย. 65	30 เม.ย. 66
อุทัยธานี	70.00	12.11	-	-	53.75	135.86	83,040	-	-	-	-	-	-	-	-	83,040	1 พ.ย. 65	30 เม.ย. 66
พิจิตร	293.00	13.12	-	-	136.25	644.37	345,767	11,011	50	137	9,496	153	146	-	-	366,760	1 พ.ย. 65	30 เม.ย. 66
พิษณุโลก	655.00	13.11	-	-	136.25	804.36	576,608	5,288	-	1,445	-	-	-	-	-	583,361	1 พ.ย. 65	30 เม.ย. 66
นครสวรรค์	135.00	1.90	-	-	53.75	190.65	123,093	656	4	6,008	722	12	11	-	-	130,506	1 พ.ย. 65	30 เม.ย. 66
สุโขทัย	90.00	-	-	-	-	90.00	109,296	-	-	-	-	-	-	-	-	109,296	1 พ.ย. 65	30 เม.ย. 66
สำนักงานชลประทานที่ 4	735	40	-	-	250	1,045	762,899	31,304	2,839	301,117	11,391	4,300	-	-	1,464	1,115,314	1 พ.ย. 65	30 เม.ย. 66
แพร่	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1 พ.ย. 65	30 เม.ย. 66
สุโขทัย	30.00	-	-	-	-	30.00	32,504	421	331	11,832	991	-	-	-	171	46,250	1 พ.ย. 65	30 เม.ย. 66
ตาก	15.00	10.18	-	-	5.00	30.18	9,792	13,000	-	-	2,900	4,300	-	-	-	29,992	1 พ.ย. 65	30 เม.ย. 66
กำแพงเพชร	475.00	19.99	-	-	100.00	594.99	456,637	14,746	2,508	246,661	7,500	-	-	-	1,293	729,345	1 พ.ย. 65	30 เม.ย. 66
นครสวรรค์	110.00	9.83	-	-	145.00	264.83	111,160	3,137	-	42,625	-	-	-	-	-	156,920	1 พ.ย. 65	30 เม.ย. 66
พิจิตร	125.00	-	-	-	-	125.00	152,807	-	-	-	-	-	-	-	-	152,807	1 พ.ย. 65	30 เม.ย. 66
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1 พ.ย. 65	30 เม.ย. 66
สำนักงานชลประทานที่ 10	1,175	40	120	65	-	1,400	1,387,380	11,519	1,229	26,176	38,960	1,235	11,732	-	3,955	1,684,186	1 พ.ย. 65	30 เม.ย. 66
นครสวรรค์	73.80	9.13	-	5.80	-	88.73	98,487	-	-	4,017	1,304	226	298	-	66	104,488	1 พ.ย. 65	30 เม.ย. 66
ชัยนาท	104.05	4.05	-	9.32	-	117.42	137,711	387	-	6,571	2,400	347	314	-	-	147,729	1 พ.ย. 65	30 เม.ย. 66
สิงห์บุรี	86.85	4.05	-	4.25	-	95.15	118,621	977	-	245	1,880	25	469	-	61	122,276	1 พ.ย. 65	30 เม.ย. 66
เพชรบูรณ์	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1 พ.ย. 65	30 เม.ย. 66
อยุธยา	304.23	9.08	-	15.64	-	328.95	422,028	4,187	245	12,089	4,188	88	1,984	-	348	445,156	1 พ.ย. 65	30 เม.ย. 66
สระบุรี	198.11	13.88	120.01	9.45	-	341.45	261,119	3,920	911	3,215	10,020	551	3,279	-	450	283,462	1 พ.ย. 65	30 เม.ย. 66
ลำพูน	23.12	-	-	4.74	-	29.87	33,825	535	-	17	845	-	165	-	-	35,385	1 พ.ย. 65	30 เม.ย. 66
พระนครศรีอยุธยา	385.15	-	-	15.70	-	398.86	515,591	1,515	73	25	18,255	-	5,226	-	5,000	545,693	1 พ.ย. 65	30 เม.ย. 66

ที่มา: แผนการบริหารจัดการน้ำและการเพาะปลูกพืชฤดูแล้งในเขตชลประทานปี 2565/66

ตารางที่ จ-1 (ต่อ) แผนการจัดสรรน้ำและการปลูกพืชฤดูแล้งในลุ่มน้ำเจ้าพระยาปี 2565/66

จังหวัด	ปริมาณน้ำ - ล้าน ลบ.ม.					พื้นที่เพาะปลูก - ไร่									ระยะเวลาส่งน้ำ		
	ความต้องการ	อุปโภค-บริโภค	อุตสาหกรรม	ระบบนิเวศ	อื่นๆ	รวม	ข้าวนาปรัง	พืชไร่	พืชผัก	อ้อย	ไม้ผล	ไม้ยืนต้น	บ่อปลา	บ่อกุ้ง	อื่นๆ	รวม	เริ่ม	สิ้นสุด
ลำน้ำสาขาแม่น้ำเจ้าพระยาตอนบนลงมาถึงเขื่อนเจ้าพระยา 11	1,120.0	989.6	15.0	1,240.0	-	3,364.7	1,563,760	2,310	24,812	-	105,457	23,355	230,563	63,998	24,372	2,060,827	1 พ.ย. 65	30 เม.ย. 66
สระบุรี	0.95	30.54	-	-	-	31.48	1,635	300	-	-	-	500	-	-	-	2,435	1 พ.ย. 65	30 เม.ย. 66
พระนครศรีอยุธยา	190.31	27.54	3.00	-	-	220.85	282,579	262	2,891	-	13,670	1,379	5,240	280	1,338	307,439	1 พ.ย. 65	30 เม.ย. 66
สุพรรณบุรี	78.62	-	-	-	-	78.62	117,229	850	970	-	1,267	100	2,597	4,805	60	127,676	1 พ.ย. 65	30 เม.ย. 66
ปทุมธานี	199.77	900.00	5.00	140.00	-	1,244.77	319,269	898	938	-	55,798	20,309	3,227	-	-	400,439	1 พ.ย. 65	30 เม.ย. 66
นนทบุรี	109.66	-	-	-	-	109.66	128,592	-	5,109	-	9,436	2,878	2,593	190	4,143	152,941	1 พ.ย. 65	30 เม.ย. 66
นครปฐม	150.81	-	-	-	-	150.81	181,496	-	2,128	-	8,306	389	3,387	1,253	5,890	202,849	1 พ.ย. 65	30 เม.ย. 66
สมุทรสาคร	8.35	-	-	500.00	-	508.35	3,264	-	2,954	-	5,929	-	6,198	312	3,325	22,182	1 พ.ย. 65	30 เม.ย. 66
กรุงเทพมหานคร	48.12	-	2.00	-	-	50.12	103,765	-	-	-	-	-	9,756	-	1,435	114,956	1 พ.ย. 65	30 เม.ย. 66
สมุทรปราการ	54.52	-	-	600.00	-	654.52	25,816	-	9,822	-	439	-	116,414	15,988	-	168,479	1 พ.ย. 65	30 เม.ย. 66
นครนายก	44.16	-	3.00	-	-	47.16	102,482	-	-	-	-	-	-	-	-	102,482	1 พ.ย. 65	30 เม.ย. 66
ฉะเชิงเทรา	254.75	31.57	1.99	-	-	288.32	297,833	-	-	-	10,612	-	101,351	60,972	8,181	458,949	1 พ.ย. 65	30 เม.ย. 66
ลำน้ำสาขาแม่น้ำเจ้าพระยาตอนที่ 12	1,500	40	-	85	-	1,625	1,479,970	3,084	1,333	69,490	58,982	3,061	29,163	12,361	-	1,657,464	1 พ.ย. 65	30 เม.ย. 66
อุทัยธานี	0.00	0.06	-	0.19	-	0.25	0	-	-	-	-	-	-	-	-	0	1 พ.ย. 65	30 เม.ย. 66
ชัยนาท	309.14	8.45	-	27.53	-	355.35	312,917	1,618	-	1,647	3,692	-	85	-	-	319,728	1 พ.ย. 65	30 เม.ย. 66
สิงห์บุรี	170.31	6.83	-	12.63	-	189.77	161,626	259	-	14,007	3,797	-	1,086	11	-	180,816	1 พ.ย. 65	30 เม.ย. 66
สุพรรณบุรี	626.47	8.87	-	20.56	-	649.37	620,021	1,207	751	31,682	40,787	3,061	25,086	3,694	-	726,289	1 พ.ย. 65	30 เม.ย. 66
อ่างทอง	262.34	10.09	-	17.28	-	289.69	247,541	-	-	21,299	10,156	-	2,707	71	-	281,773	1 พ.ย. 65	30 เม.ย. 66
พระนครศรีอยุธยา	131.25	5.84	-	6.85	-	143.08	147,932	-	602	855	731	-	201	8,585	-	158,926	1 พ.ย. 65	30 เม.ย. 66
รวมลุ่มน้ำเจ้าพระยา	5,795	1,150	135	1,390	630	9,100	6,641,912	65,092	30,287	404,373	225,008	34,316	291,615	76,359	31,791	7,800,753	1 พ.ย. 65	30 เม.ย. 66

ที่มา: แผนการบริหารจัดการน้ำและการเพาะปลูกพืชฤดูแล้งในเขตชลประทานปี 2565/66

สำหรับแผนการจัดสรรน้ำและเพาะปลูกพืชฤดูฝนในเขตชลประทานปี 2566 ของกรมชลประทาน เขตลุ่มน้ำเจ้าพระยา ณ วันที่ 1 พฤษภาคม 2566 อ่างเก็บน้ำภูมิพล และอ่างเก็บน้ำสิริกิติ์ มีปริมาณน้ำใช้การได้รวมกันประมาณ 6,069 ล้านลูกบาศก์เมตร อ่างเก็บน้ำป่าสักชลสิทธิ์มีปริมาณน้ำใช้การได้ ประมาณ 229 ล้านลูกบาศก์เมตร อ่างเก็บน้ำแควน้อยบำรุงแดนมีปริมาณน้ำใช้การได้ประมาณ 246 ล้านลูกบาศก์เมตร

เป้าหมายการปลูกพืชฤดูฝนในเขตชลประทานพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยาตั้งแต่ท้ายอ่างเก็บน้ำภูมิพลและอ่างเก็บน้ำสิริกิติ์ ประมาณ 9.560 ล้านไร่ ประกอบด้วย ข้าวนาปีประมาณ 8.052 ล้านไร่ พืชไร่-พืชผัก ประมาณ 0.146 ล้านไร่ อ้อยประมาณ 0.590 ล้านไร่ ไม้ผล-ไม้ยืนต้นประมาณ 0.340 ล้านไร่ บ่อปลา-บ่อกุ้ง ประมาณ 0.314 ล้านไร่ และอื่นๆ ประมาณ 0.068 ล้านไร่ โดยมีความต้องการใช้น้ำ เพื่อการเพาะปลูกและกิจกรรมการใช้น้ำต่างๆ เป็นปริมาณน้ำประมาณ 10,021 ล้านลูกบาศก์เมตร

นอกจากนั้นหากพิจารณาปริมาณน้ำต้นทุนใน 4 เขื่อนหลักได้แก่ เขื่อนภูมิพล เขื่อนสิริกิติ์ เขื่อนแควน้อยบำรุงแดน และเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ ณ วันที่ 1 พฤษภาคม 2566 มีปริมาณน้ำใช้การได้ 6,544 ล้านลูกบาศก์เมตร โดยแยกพื้นที่เป็น 2 ส่วน คือ

1. ตอนบนของลุ่มเจ้าพระยาใหญ่ (ตั้งแต่จังหวัดนครสวรรค์ขึ้นไป)

- พื้นที่ลุ่มต่ำทุ่งบางระกำ 0.382 ล้านไร่ โดยแบ่งพื้นที่เพาะปลูก 0.265 ล้านไร่ เริ่มส่งน้ำทำการเพาะปลูกตั้งแต่ 1 เมษายน 2566 เป็นต้นไป ส่วนพื้นที่ที่เหลือ 0.117 ล้านไร่ จะเพาะปลูก เมื่อกรมอุตุนิยมวิทยาประกาศเข้าสู่ฤดูฝน มีฝนตกสม่ำเสมอและมีปริมาณน้ำในพื้นที่เพียงพอ

- พื้นที่ดอน 1.108 ล้านไร่ เพาะปลูกเมื่อกรมอุตุนิยมวิทยาประกาศเข้าสู่ฤดูฝน มีฝนตกสม่ำเสมอและมีปริมาณน้ำในพื้นที่เพียงพอ โดยใช้น้ำฝนเป็นหลักเสริมด้วยน้ำท่าและน้ำชลประทาน

2. ตอนล่างของลุ่มเจ้าพระยาใหญ่ (ตั้งแต่จังหวัดนครสวรรค์ลงมา)

- พื้นที่ลุ่มต่ำ พื้นที่ 1.15 ล้านไร่ เริ่มทำการเพาะปลูกเมื่อกรมอุตุนิยมวิทยาประกาศเข้าสู่ฤดูฝน มีฝนตกสม่ำเสมอและมีปริมาณน้ำในพื้นที่เพียงพอ

- พื้นที่ดอน 5.41 ล้านไร่ เริ่มเพาะปลูกเมื่อกรมอุตุนิยมวิทยาประกาศเข้าสู่ฤดูฝน มีฝนตกสม่ำเสมอและมีปริมาณน้ำในพื้นที่เพียงพอ โดยใช้น้ำฝนเป็นหลักเสริมด้วยน้ำท่าและน้ำชลประทาน

ภาคผนวก ฉ

แผนงานโครงการที่มีนัยสำคัญต่อการบรรเทาปัญหาภาวะน้ำแล้งในลุ่มน้ำ

ภาคผนวก ฉ แผนงานโครงการที่มีนัยสำคัญต่อการบรรเทาปัญหาภาวะน้ำแล้ง/คุณภาพน้ำ และภาวะน้ำท่วมในลุ่มน้ำเจ้าพระยา

ลำดับ	โครงการ	บรรเทาปัญหา	หน่วยงานหลัก	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	ครัวเรือนรับประโยชน์	พื้นที่ป้องกันน้ำท่วม (ไร่)	พื้นที่รับประโยชน์ (ไร่)	ความจุ (ล้าน ลบ.ม.)	วงเงินโครงการ (ล้านบาท)	โครงการหลัก
1	แผนหลักการพัฒนาพื้นฟูสภาพแวดล้อมคลองแสนแสบ	น้ำแล้ง/คุณภาพน้ำ	บูรณาการหน่วยงาน	-	-	กรุงเทพมหานคร	-	-	112,500.00	-	79,955.00	3 โครงการขนาดใหญ่เกิน 1,000 ล้านบาท
2	ศูนย์บริหารจัดการคุณภาพน้ำ ทม.รังสิต	น้ำแล้ง/คุณภาพน้ำ	องค์การจัดการน้ำเสีย	รังสิต	-	ปทุมธานี	19,849.00	-	-	-	4,000.00	3 โครงการขนาดใหญ่เกิน 1,000 ล้านบาท
3	ศูนย์บริหารจัดการคุณภาพน้ำ ทม.บางบัวทอง	น้ำแล้ง/คุณภาพน้ำ	องค์การจัดการน้ำเสีย	-	-	นนทบุรี	29,428.00	-	-	-	2,680.00	3 โครงการขนาดใหญ่เกิน 1,000 ล้านบาท
4	ศูนย์บริหารจัดการคุณภาพน้ำ เทศบาลนครสมุทรปราการ	น้ำแล้ง/คุณภาพน้ำ	องค์การจัดการน้ำเสีย	-	-	สมุทรปราการ	-	-	-	-	412.00	1 โครงการพื้นที่เป้าหมาย (Area Based)
5	ศูนย์บริหารจัดการคุณภาพน้ำ เทศบาลตำบลบางเมือง	น้ำแล้ง/คุณภาพน้ำ	องค์การจัดการน้ำเสีย	-	-	สมุทรปราการ	-	-	-	-	664.00	1 โครงการพื้นที่เป้าหมาย (Area Based)
6	เพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บอ่างเก็บน้ำ ห้วยใหญ่ (ไพศาลี)	น้ำแล้งและน้ำท่วม	กรมชลประทาน	ตะคร้อ	ไพศาลี	นครสวรรค์	1,971.00	-	13,000.00	8.00	52.00	1 โครงการพื้นที่เป้าหมาย (Area Based)
7	พัฒนาแหล่งน้ำ และบรรเทาอุทกภัยสนับสนุนสมาคมชาวไร่อ้อย จำนวน 14 แห่ง	น้ำแล้งและน้ำท่วม	กรมชลประทาน	พระนอน	เมืองนครสวรรค์	นครสวรรค์	2,000.00	-	10,000.00	-	200.00	1 โครงการพื้นที่เป้าหมาย (Area Based)
8	อ่างเก็บน้ำ คลองกำปาง	น้ำแล้งและน้ำท่วม	กรมชลประทาน	ลาดแค	ชนแดน	เพชรบูรณ์	500.00	-	20,000.00	22.04	930.00	1 โครงการพื้นที่เป้าหมาย (Area Based)
9	พัฒนาแหล่งน้ำธรรมชาติขนาดใหญ่ บึงบอระเพ็ด	น้ำแล้งและน้ำท่วม	บูรณาการหน่วยงาน	-	ใน 3 อำเภอ	นครสวรรค์	-	-	85,000.00	67.00	5,701.50	3 โครงการขนาดใหญ่เกิน 1,000 ล้านบาท
10	แผนพัฒนาระบบงานอัตโนมัติ เพื่อวิเคราะห์ ติดตามประเมินผล เตือนภัย ป้องกัน และรายงานผลการบริหารทรัพยากรน้ำในรูปแบบดิจิทัล	น้ำแล้งและน้ำท่วม	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ	-	-	กรุงเทพมหานคร	-	-	-	-	180.00	2 โครงการนโยบาย (Agenda)
11	จัดทำศูนย์บัญชาการน้ำเพื่อสนับสนุนการติดตามเฝ้าระวัง ป้องกัน และเตือนภัยสถานการณ์น้ำแบบบูรณาการร่วมกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	น้ำแล้งและน้ำท่วม	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ	-	-	กรุงเทพมหานคร	-	-	-	-	960.00	2 โครงการนโยบาย (Agenda)
12	แผนพัฒนาระบบคลังข้อมูลบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอัจฉริยะ	น้ำแล้งและน้ำท่วม	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ	-	-	กรุงเทพมหานคร	-	-	-	-	431.00	2 โครงการนโยบาย (Agenda)
13	แผนปฏิบัติการระดับประเทศ (National Indicative Plan, NIP)	น้ำแล้งและน้ำท่วม	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ	-	-	กรุงเทพมหานคร	-	-	-	-	352.50	2 โครงการนโยบาย (Agenda)

ภาคผนวก ฉ แผนงานโครงการที่มีนัยสำคัญต่อการบรรเทาปัญหาภาวะน้ำแล้ง/คุณภาพน้ำ และภาวะน้ำท่วมในลุ่มน้ำเจ้าพระยา

ลำดับ	โครงการ	บรรเทาปัญหา	หน่วยงานหลัก	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	ครัวเรือนรับประโยชน์	พื้นที่ป้องกันน้ำท่วม (ไร่)	พื้นที่รับประโยชน์ (ไร่)	ความจุ (ล้าน ลบ.ม.)	วงเงินโครงการ (ล้านบาท)	โครงการหลัก
14	ประตูระบายน้ำ พระเอกาทศรถ	น้ำท่วม	กรมชลประทาน	คชสิทธิ์	หนองแค	สระบุรี	-	5,750.00	-	-	950.00	1 โครงการพื้นที่เป้าหมาย (Area Based)
15	ประตูระบายน้ำ และสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า คลองบางกอกน้อย	น้ำท่วม	กรมชลประทาน	วัดชลอ	บางกรวย	นนทบุรี	11,000.00	25,000.00	-	-	900.00	1 โครงการพื้นที่เป้าหมาย (Area Based)
16	ประตูระบายน้ำ กลางคลองรังสิต (8-9)	น้ำท่วม	กรมชลประทาน	ลำผักกูด	ธัญบุรี	ปทุมธานี	2,200.00	3,000.00	-	-	250.00	1 โครงการพื้นที่เป้าหมาย (Area Based)
17	ประตูระบายน้ำ และสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า ปากคลองรังสิตประยูรศักดิ์	น้ำท่วม	กรมชลประทาน	บ้านใหม่	เมืองปทุมธานี	ปทุมธานี	15,000.00	35,000.00	-	-	900.00	1 โครงการพื้นที่เป้าหมาย (Area Based)
18	ปรับปรุง คันคลองเชียงรากน้อย ด้านทิศเหนือ ระยะที่ 1	น้ำท่วม	กรมชลประทาน	-	คลองหลวง	ปทุมธานี	2,000.00	15,000.00	-	-	720.00	1 โครงการพื้นที่เป้าหมาย (Area Based)
19	ป้องกันน้ำท่วมและเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา ในเขตจังหวัดนนทบุรี ตั้งแต่ อาคารบังคับน้ำคลองวัดเชิงเลน 2 ถึงประตูระบายน้ำคลองสวนพริก	น้ำท่วม	กรมชลประทาน	ท่าอิฐ/ไทรม้า	เมืองนนทบุรี	นนทบุรี	16,000.00	6,000.00	-	-	760.00	1 โครงการพื้นที่เป้าหมาย (Area Based)
20	คันกั้นน้ำ คลองระบายใหญ่สุพรรณ 4	น้ำท่วม	กรมชลประทาน	ผักไห่	ผักไห่	พระนครศรีอยุธยา	500.00	5,000.00	-	-	400.00	1 โครงการพื้นที่เป้าหมาย (Area Based)
21	ระบบป้องกันน้ำท่วม พื้นที่ชุมชนบางปะอิน อ.บางปะอิน จ.พระนครศรีอยุธยา	น้ำท่วม	กรมโยธาธิการและผังเมือง	-	บางปะอิน	พระนครศรีอยุธยา	5,471.00	1,563.00	-	-	290.00	1 โครงการพื้นที่เป้าหมาย (Area Based)
22	ระบบป้องกันน้ำท่วม พื้นที่ชุมชนบางบาล อ.บางบาล จ.พระนครศรีอยุธยา	น้ำท่วม	กรมโยธาธิการและผังเมือง	บางซะนี	บางบาล	พระนครศรีอยุธยา	5,967.00	1,700.00	-	-	320.00	1 โครงการพื้นที่เป้าหมาย (Area Based)
23	ระบบป้องกันน้ำท่วม พื้นที่ชุมชนมหาราช อ.มหาราช จ.พระนครศรีอยุธยา	น้ำท่วม	กรมโยธาธิการและผังเมือง	มหาราช	มหาราช	พระนครศรีอยุธยา	3,961.00	1,506.25	-	-	310.00	1 โครงการพื้นที่เป้าหมาย (Area Based)
24	ระบบป้องกันน้ำท่วม พื้นที่ชุมชนบ้านหมี่ จ.ลพบุรี	น้ำท่วม	กรมโยธาธิการและผังเมือง	บางกะพี้	บ้านหมี่	ลพบุรี	3,015.00	1,612.50	-	-	210.00	1 โครงการพื้นที่เป้าหมาย (Area Based)
25	ระบบป้องกันน้ำท่วม พื้นที่ชุมชนบางประหัน จ.พระนครศรีอยุธยา	น้ำท่วม	กรมโยธาธิการและผังเมือง	บางประหัน	บางประหัน	พระนครศรีอยุธยา	2,241.00	1,462.50	-	-	270.00	1 โครงการพื้นที่เป้าหมาย (Area Based)
26	ระบบป้องกันน้ำท่วม พื้นที่ชุมชนชัยนาท จ.ชัยนาท	น้ำท่วม	กรมโยธาธิการและผังเมือง	ชัยนาท	เมืองชัยนาท	ชัยนาท	3,043.00	1,293.75	-	-	250.00	1 โครงการพื้นที่เป้าหมาย (Area Based)
27	ระบบป้องกันน้ำท่วม พื้นที่ชุมชนเมืองนครสวรรค์ จ.นครสวรรค์	น้ำท่วม	กรมโยธาธิการและผังเมือง	ปากน้ำโพ	เมืองนครสวรรค์	นครสวรรค์	3,323.00	2,231.25	-	-	360.00	1 โครงการพื้นที่เป้าหมาย (Area Based)

ภาคผนวก ฉ แผนงานโครงการที่มีนัยสำคัญต่อการบรรเทาปัญหาภาวะน้ำแล้ง/คุณภาพน้ำ และภาวะน้ำท่วมในลุ่มน้ำเจ้าพระยา

ลำดับ	โครงการ	บรรเทาปัญหา	หน่วยงานหลัก	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	ครัวเรือนรับประโยชน์	พื้นที่ป้องกันน้ำท่วม (ไร่)	พื้นที่รับประโยชน์ (ไร่)	ความจุ (ล้าน ลบ.ม.)	วงเงินโครงการ (ล้านบาท)	โครงการหลัก
28	เขื่อน ค.ส.ล. คลองบางนา (คลองเคล็ด-แม่น้ำเจ้าพระยา)	น้ำท่วม	กรุงเทพมหานคร	-	บางนา	กรุงเทพมหานคร	-	4,000.00	-	-	1,465.00	3 โครงการขนาดใหญ่ เกิน 1,000 ล้านบาท
29	แนวป้องกันน้ำท่วม โครงการแก้มลิง คลองมหาชัย-คลองสนามชัย	น้ำท่วม	กรุงเทพมหานคร	ท่าข้าม	บางขุนเทียน	กรุงเทพมหานคร	-	20,250.00	-	-	515.00	1 โครงการพื้นที่เป้าหมาย (Area Based)
30	เขื่อน ค.ส.ล. คลองพระยาราชมนตรี (บางบอน-คลองหนองใหญ่ และ คลองภาษีเจริญ-คลองบางเชือกหนัง)	น้ำท่วม	กรุงเทพมหานคร	บางบอน และบางแคเหนือ	บางบอน และบางแค	กรุงเทพมหานคร	-	8,590.00	-	-	1,950.00	3 โครงการขนาดใหญ่ เกิน 1,000 ล้านบาท
31	เขื่อน ค.ส.ล. คลองภาษีเจริญ (ถนนราชพฤกษ์-สุดเขตกทม.)	น้ำท่วม	กรุงเทพมหานคร	ภาษีเจริญ/บางแค/หนองแขม	-	กรุงเทพมหานคร	-	29,000.00	-	-	2,121.20	3 โครงการขนาดใหญ่ เกิน 1,000 ล้านบาท
32	เขื่อน ค.ส.ล. คลองบางไผ่ (คลองพระยาราชมนตรี-สุดเขตกทม.)	น้ำท่วม	กรุงเทพมหานคร	บางไผ่	บางแค	กรุงเทพมหานคร	-	8,437.00	-	-	1,028.30	3 โครงการขนาดใหญ่ เกิน 1,000 ล้านบาท
33	เขื่อน ค.ส.ล. คลองบางเขน (คลองบางบัว-แม่น้ำเจ้าพระยา)	น้ำท่วม	กรุงเทพมหานคร	จตุจักร/บางซื่อ	-	กรุงเทพมหานคร	-	4,500.00	-	-	1,360.00	3 โครงการขนาดใหญ่ เกิน 1,000 ล้านบาท
34	เขื่อน ค.ส.ล. คลองลาดบัวขาวและคลองทับช้างบน (คลองประเวศบุรีรมย์-คลองแสนแสบ)	น้ำท่วม	กรุงเทพมหานคร	สะพานสูง/ประเวศ	-	กรุงเทพมหานคร	85.00	10,000.00	-	-	2,234.00	3 โครงการขนาดใหญ่ เกิน 1,000 ล้านบาท
35	เขื่อน ค.ส.ล. และ ปตร.คลองพระยาสุเรนทร์-คลองคู้บอน-คลองบางชัน (ปตร.คลองพระยาสุเรนทร์-คลองแสนแสบ)	น้ำท่วม	กรุงเทพมหานคร	สายไหม/บางเขน/สามวา/คันนายาว	-	กรุงเทพมหานคร	-	12,000.00	-	-	3,000.00	3 โครงการขนาดใหญ่ เกิน 1,000 ล้านบาท
36	เขื่อน ค.ส.ล. คลองหนองบอน (คลองประเวศบุรีรมย์-คลองมะขามเทศ)	น้ำท่วม	กรุงเทพมหานคร	-	ประเวศ/พระโขนง	กรุงเทพมหานคร	5,500.00	687.00	-	0.18	1,215.00	3 โครงการขนาดใหญ่ เกิน 1,000 ล้านบาท
37	เขื่อน ค.ส.ล. คลองหนองบอน (สถานีสูบน้ำหนองบอน-คลองปลัดเปรียง)	น้ำท่วม	กรุงเทพมหานคร	-	ประเวศ	กรุงเทพมหานคร	8,900.00	1,109.00	-	0.19	1,240.00	3 โครงการขนาดใหญ่ เกิน 1,000 ล้านบาท
38	เขื่อน ค.ส.ล. คลองมะขามเทศ (คลองหนองบอน-คลองสองห้อง)	น้ำท่วม	กรุงเทพมหานคร	-	ประเวศ	กรุงเทพมหานคร	10,200.00	1,281.00	-	0.22	1,425.00	3 โครงการขนาดใหญ่ เกิน 1,000 ล้านบาท
39	อุโมงค์ระบายน้ำ ใต้คลองพระยาราชมนตรี	น้ำท่วม	กรุงเทพมหานคร	แสมดำ	บางขุนเทียน	กรุงเทพมหานคร	-	40,000.00	-	-	6,130.00	3 โครงการขนาดใหญ่ เกิน 1,000 ล้านบาท
40	เพิ่มประสิทธิภาพอาคารบังคับน้ำ พื้นที่เกาะรัตนโกสินทร์และพื้นที่ต่อเนื่อง	น้ำท่วม	กรุงเทพมหานคร	-	-	กรุงเทพมหานคร	-	3,460.00	-	-	795.00	1 โครงการพื้นที่เป้าหมาย (Area Based)
41	ปรับปรุง แก้มลิง บึงมักกะสัน (เพิ่มปสภ.การระบาย อุโมงค์ฯบึงมักกะสันและคลองสามเสน)	น้ำท่วม	กรุงเทพมหานคร	-	-	กรุงเทพมหานคร	-	1,500.00	-	-	748.53	1 โครงการพื้นที่เป้าหมาย (Area Based)

ภาคผนวก ฉ แผนงานโครงการที่มีนัยสำคัญต่อการบรรเทาปัญหาภาวะน้ำแล้ง/คุณภาพน้ำ และภาวะน้ำท่วมในลุ่มน้ำเจ้าพระยา

ลำดับ	โครงการ	บรรเทาปัญหา	หน่วยงานหลัก	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	ครัวเรือนรับประโยชน์	พื้นที่ป้องกันน้ำท่วม (ไร่)	พื้นที่รับประโยชน์ (ไร่)	ความจุ (ล้าน ลบ.ม.)	วงเงินโครงการ (ล้านบาท)	โครงการหลัก
42	เพิ่มประสิทธิภาพประตูเรือสัญจร คลองชักพระ คลองดาวคะนอง คลองมอญ คลองภาษีเจริญและคลองบางกอกใหญ่ และอาคารบังคับน้ำพื้นที่ต่อเนื่อง	น้ำท่วม	กรุงเทพมหานคร	-	-	กรุงเทพมหานคร	-	-	-	-	4,103.05	3 โครงการขนาดใหญ่ เกิน 1,000 ล้านบาท
43	คลองระบายน้ำหลาก ชัยนาท-ป่าสัก	น้ำท่วม	กรมชลประทาน	วัดโคก	มโนรมย์	ชัยนาท	41,189.00	617,837.00	-	50.00	36,400.00	3 โครงการขนาดใหญ่ เกิน 1,000 ล้านบาท
44	คลองระบายน้ำ หลาก ป่าสัก-อ่าวไทย	น้ำท่วม	กรมชลประทาน	เริงราง	เสาไห้	สระบุรี	97,003.00	1,455,050.00	-	50.00	89,860.00	3 โครงการขนาดใหญ่ เกิน 1,000 ล้านบาท
45	ปรับปรุง โครงข่ายระบบชลประทานฝั่งตะวันตก (เจ้าพระยา 9 แผน)	น้ำท่วม	กรมชลประทาน	-	-	พระนครศรีอยุธยา	11,333.00	170,000.00	-	5.74	41,866.00	3 โครงการขนาดใหญ่ เกิน 1,000 ล้านบาท
46	ประตูระบายน้ำ ปลายแม่น้ำลพบุรี (ครม.สจ.)	น้ำท่วม	กรมชลประทาน	สวนพริก	พระนครศรีอยุธยา	พระนครศรีอยุธยา	-	40,000.00	-	-	400.00	2 โครงการนโยบาย (Agenda)
47	เพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำแม่น้ำเจ้าพระยา	น้ำท่วม	กรมเจ้าท่า	-	-	ชัยนาท	-	13,796.00	-	-	852.00	1 โครงการพื้นที่เป้าหมาย (Area Based)
48	ขุดลอก แม่น้ำน้อย	น้ำท่วม	กรมเจ้าท่า	บ้านแพน-เสนา-บางนมโค	เสนา	พระนครศรีอยุธยา	-	-	-	-	814.48	1 โครงการพื้นที่เป้าหมาย (Area Based)
49	เขื่อน ค.ส.ล. คลองบางจาก (คลองทวีวัฒนา-คลองพระยาราชมนตรี)	น้ำท่วม	กรุงเทพมหานคร	บางแคเหนือ	บางแค	กรุงเทพมหานคร	-	5,380.00	-	-	693.10	1 โครงการพื้นที่เป้าหมาย (Area Based)
50	เพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ ตามแนวถนนวิภาวดีรังสิต	น้ำท่วม	กรุงเทพมหานคร	-	ดินแดง/พญาไท/บางซื่อ/จตุจักร/หลักสี่	กรุงเทพมหานคร	-	5,750.00	-	-	424.00	1 โครงการพื้นที่เป้าหมาย (Area Based)
51	ปรับปรุง แก้มลิง ถนนเพชรเกษม บริเวณหน้าห้างเดอะมอลล์บางแค	น้ำท่วม	กรุงเทพมหานคร	บางแคเหนือ	บางแค	กรุงเทพมหานคร	-	893.00	-	0.02	95.00	1 โครงการพื้นที่เป้าหมาย (Area Based)
52	อุโมงค์ระบายน้ำ คูน้ำถนนวิภาวดีรังสิต (ศาลาว่าการกทม.2-บึงมักกะสัน)	น้ำท่วม	กรุงเทพมหานคร	ดินแดง/ราชเทวี	ดินแดง/ราชเทวี	กรุงเทพมหานคร	-	531.00	-	-	992.00	1 โครงการพื้นที่เป้าหมาย (Area Based)
53	อุโมงค์ระบายน้ำ ถนนพิษณุโลก (คลองแสนแสบ-แม่น้ำเจ้าพระยา)	น้ำท่วม	กรุงเทพมหานคร	ดุสิต/ราชเทวี	ดุสิต/ราชเทวี	กรุงเทพมหานคร	-	2,090.00	-	-	7,500.00	3 โครงการขนาดใหญ่ เกิน 1,000 ล้านบาท
54	อุโมงค์ระบายน้ำ คูน้ำถนนวิภาวดีรังสิต (แยกสุทธิสาร-อาคารรับน้ำคลองบางซื่อ) พร้อมเพิ่มปสพ.อุโมงค์ฯ คลองบางซื่อ	น้ำท่วม	กรุงเทพมหานคร	ดินแดง/ห้วยขวาง	ดินแดง/ห้วยขวาง	กรุงเทพมหานคร	-	2,843.00	-	-	503.20	1 โครงการพื้นที่เป้าหมาย (Area Based)
55	แก้มลิง คลองไผ่สิงโต (พรด.)	น้ำท่วม	กรุงเทพมหานคร	-	คันนายาว	กรุงเทพมหานคร	-	530.00	-	-	180.00	1 โครงการพื้นที่เป้าหมาย (Area Based)

ภาคผนวก ฉ แผนงานโครงการที่มีนัยสำคัญต่อการบรรเทาปัญหาภาวะน้ำแล้ง/คุณภาพน้ำ และภาวะน้ำท่วมในลุ่มน้ำเจ้าพระยา

ลำดับ	โครงการ	บรรเทาปัญหา	หน่วยงานหลัก	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	ครัวเรือนรับประโยชน์	พื้นที่ป้องกันน้ำท่วม (ไร่)	พื้นที่รับประโยชน์ (ไร่)	ความจุ (ล้าน ลบ.ม.)	วงเงินโครงการ (ล้านบาท)	โครงการหลัก
56	แก้มลิง สวนน้ำเสรีไทย ช่วงคลองระหัสถึงคลองครุ (พรด.)	น้ำท่วม	กรุงเทพมหานคร	-	บึงกุ่ม	กรุงเทพมหานคร	-	510.00	-	0.09	80.00	1 โครงการพื้นที่เป้าหมาย (Area Based)
57	แก้มลิง สวนน้ำเสรีไทย ช่วงคลองครุถึงคลองหลอแหล (พรด.)	น้ำท่วม	กรุงเทพมหานคร	-	คันนายาว	กรุงเทพมหานคร	-	340.00	-	0.04	180.00	1 โครงการพื้นที่เป้าหมาย (Area Based)
58	แก้มลิง สวนน้ำเสรีไทย ช่วงคลองหลอแหลถึงบ้านเกาะปลายนา (พรด.)	น้ำท่วม	กรุงเทพมหานคร	-	คันนายาว	กรุงเทพมหานคร	-	340.00	-	0.01	113.00	1 โครงการพื้นที่เป้าหมาย (Area Based)
59	เขื่อน ค.ส.ล. คลองบางบอนและคลองวัดสิงห์ (สถานีสูบน้ำคลองวัดสิงห์-สุดเขตกทม.)	น้ำท่วม	กรุงเทพมหานคร	บางบอน	บางบอน	กรุงเทพมหานคร	-	6,325.00	-	-	3,200.00	3 โครงการขนาดใหญ่ เกิน 1,000 ล้านบาท
60	ปรับปรุงระบบระบายน้ำคูน้ำประยูรวิทย์ ช่วงถนนเพชรเกษมถึงคลองบางแค	น้ำท่วม	กรุงเทพมหานคร	บางแค	บางแค	กรุงเทพมหานคร	-	2,840.00	-	-	60.00	1 โครงการพื้นที่เป้าหมาย (Area Based)
61	บ่อหน่วงน้ำใต้ดิน หมู่บ้านเศรษฐกิจ	น้ำท่วม	กรุงเทพมหานคร	บางแคเหนือ	บางแค	กรุงเทพมหานคร	-	1,720.00	-	-	182.00	1 โครงการพื้นที่เป้าหมาย (Area Based)
62	เขื่อน ค.ส.ล. ขยายขนาดคลองพระโขนง (ช่วงจากแม่น้ำเจ้าพระยาถึงสะพานข้ามคลองพระโขนงบริเวณซอยอ่อนนุช 17)	น้ำท่วม	กรุงเทพมหานคร	-	คลองเตย วัฒนา สวนหลวง	กรุงเทพมหานคร	10,000.00	1,265.00	-	0.46	1,420.00	3 โครงการขนาดใหญ่ เกิน 1,000 ล้านบาท
63	เขื่อน ค.ส.ล. ขยายขนาดคลองพระโขนง (ช่วงจากสะพานข้ามคลองพระโขนงบริเวณซอยอ่อนนุช 17ถึงคลองขุนสกล)	น้ำท่วม	กรุงเทพมหานคร	-	สวนหลวง	กรุงเทพมหานคร	12,000.00	1,547.00	-	0.52	1,730.00	3 โครงการขนาดใหญ่ เกิน 1,000 ล้านบาท
64	ปรับปรุงคลองบางประมุงพร้อมอาคารประกอบ	น้ำท่วม	กรมชลประทาน	ต.นครสวรรค์ตก ,ต.ตะเคียนเลื่อน ,ต.บางประมุง,ต.บางมะฝ่อ	เมือง, โกรกพระ	นครสวรรค์	1,000.00	10,000.00	-	2.00	100.00	1 โครงการพื้นที่เป้าหมาย (Area Based)
65	ก่อสร้างระบบป้องกันน้ำท่วมพื้นที่ชุมชนเมืองสิงห์บุรี ระยะที่ 2 อำเภอเมืองสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี	น้ำท่วม	กรมโยธาธิการและผังเมือง	บางมัญ	เมือง	สิงห์บุรี	2,146.00	919.00	-	-	300.00	1 โครงการพื้นที่เป้าหมาย (Area Based)
66	โครงการก่อสร้างส่วนต่อขยายอุโมงค์ระบายน้ำใต้คลองบางซื่อจากถนนรัชดาภิเษกถึงคลองลาดพร้าว	น้ำท่วม	กรุงเทพมหานคร	แสมดำ	ห้วยขวาง, ลาดพร้าว,จตุจักร	กรุงเทพมหานคร	-	21,000.00	-	-	1,700.00	3 โครงการขนาดใหญ่ เกิน 1,000 ล้านบาท
รวมทั้งหมด							326,825.00	2,612,439.25	240,500.00	206.51	322,382.86	

ภาคผนวก ช

การจัดประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็น

การประชุมรับฟังความคิดเห็นต่อ (ร่าง) แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง และ (ร่าง) แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม ลุ่มน้ำเจ้าพระยา วันพฤหัสบดีที่ 14 กันยายน พ.ศ. 2566 ผ่านระบบ Video Conference

เริ่มประชุมเวลา 09.30 น.

ผู้เข้าร่วมประชุมออนไลน์ จำนวนทั้งสิ้น 57 User

(ร่าง) แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง และ (ร่าง) แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม ลุ่มน้ำเจ้าพระยา

ที่ปรึกษานำเสนอการผลการจัดทำ (ร่าง) แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง และ (ร่าง) แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม ลุ่มน้ำเจ้าพระยาโดยการจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง และ (ร่าง) แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม ลุ่มน้ำเจ้าพระยามีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1) เพื่อทบทวนจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง/น้ำท่วมในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยาตาม พรบ. ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 มาตรา 61 และ มาตรา 64 ให้สอดคล้องกับบริบทลุ่มน้ำและองค์ประกอบในการบริหารจัดการน้ำ
2) เพื่อนำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง/น้ำท่วมในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยาให้ผู้ว่าราชการจังหวัด หน่วยงานของรัฐ อปท. ที่เกี่ยวข้องทราบและนำไปสู่การปฏิบัติ
3) เพื่อให้คณะกรรมการลุ่มน้ำใช้แผนดังกล่าวเป็นกรอบในการติดตามการดำเนินการให้เป็นไปตามแผน

ในรายงาน (ร่าง) แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง และ (ร่าง) แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม ลุ่มน้ำเจ้าพระยาได้มีการเสนอข้อมูลที่สำคัญต่อการบริหารจัดการภาวะน้ำแล้ง และภาวะน้ำท่วม ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลที่สำคัญได้แก่

1) ข้อมูลพื้นฐานของลุ่มน้ำ
2) ข้อที่เป็นประโยชน์ในการบริหารจัดการภาวะน้ำแล้ง และภาวะน้ำท่วม

ได้มีการทบทวนพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งและน้ำท่วมตามผลการศึกษาพื้นที่เป้าหมาย (Area Based) ในลุ่มน้ำ และสถานีหลักเฝ้าระวังสถานการณ์น้ำลุ่มน้ำเจ้าพระยา(สถานีวัดต่างๆ ซึ่งสามารถติดตามข้อมูลแบบ Real time หรือใกล้เคียงที่สุด)

3) การตัดสินใจในการยกระดับสถานการณ์

การเฝ้าระวังสถานการณ์ภาวะน้ำแล้ง จะพิจารณาจากบริบทของพื้นที่ได้แก่ ปริมาณน้ำต้นทุน (Supply) และปริมาณความต้องการใช้น้ำ (Demand) หากมีปริมาณความต้องการใช้น้ำมากกว่าปริมาณน้ำต้นทุน แสดงถึงภาวะน้ำแล้ง ในขณะที่การเฝ้าระวังสถานการณ์ภาวะน้ำท่วม จะพิจารณาจากระยะเวลาการเกิดน้ำท่วม ความสำคัญและขนาดของพื้นที่เกิดภาวะน้ำท่วม

ในการยกระดับสถานการณ์ภาวะน้ำแล้ง และภาวะน้ำท่วม จะพิจารณาโดยอ้างอิงตามเกณฑ์การยกระดับศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ ของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

4) การขับเคลื่อนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง/ภาวะน้ำท่วม ไปสู่การปฏิบัติ

กลไกการขับเคลื่อนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง/น้ำท่วม ประกอบด้วยกลไกการจัดทำแผนขับเคลื่อน ติดตามและประเมินผล และกลไกการยกระดับสถานการณ์

5) การรายงานผล

การรายงานผลในภาวะปกติ จะมีการรายงานภาพรวมทั้งประเทศโดย สทนช. ทั้งนี้ เมื่อมีแนวโน้มจะเกิดภาวะน้ำแล้ง/น้ำท่วม จะมีการประกาศพื้นที่เสี่ยง โดย สทนช. หากมีการยกระดับภาวะน้ำแล้ง/น้ำท่วม สู่ระดับ 3 ซึ่งจะมีการจัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้บัญชาการ จะมีการเพิ่มรายงานสรุปสถานการณ์น้ำและทางเลือกในการบรรเทาวิกฤติน้ำ ในกรณีที่สภาพปัญหารุนแรงเกินกว่าเกณฑ์การบริหาร และจะมีการรายงานผลการติดตามข้อสั่งการของศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจด้วย

6) หน่วยงานรับผิดชอบ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับภาวะน้ำแล้ง/ภาวะน้ำท่วมได้มีการทบทวนหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานหลักและหน่วยสนับสนุนในช่วงก่อนเกิดภาวะน้ำแล้ง/ภาวะน้ำท่วม ช่วงเกิดภาวะน้ำแล้ง/ภาวะน้ำท่วม และช่วงหลังภาวะน้ำแล้ง/ภาวะน้ำท่วม

7) แนวทางการบริหารจัดการภาวะน้ำแล้ง

แนวทางการบริหารจัดการภาวะน้ำแล้งหลัก ได้แก่

- วิธีการควบคุมการใช้น้ำในพื้นที่น้ำแล้ง โดยรายงานได้มีการทบทวนแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำและมีการทบทวนแนวทางการจัดลำดับความสำคัญในการจัดสรรน้ำตามประกาศ กนช. ทั้งนี้ ลุ่มน้ำเจ้าพระยาสามารถพิจารณาร่วมกันเพื่อกำหนดการจัดจัดลำดับความสำคัญในการจัดสรรน้ำของลุ่มน้ำเจ้าพระยาเองได้
- การหาแหล่งน้ำทดแทนและการขนส่งน้ำ โดยรายงานได้มีการเสนอแผนการจัดหาแหล่งน้ำทดแทนและแหล่งน้ำทางเลือกก่อนเกิดภาวะน้ำแล้งที่เหมาะสมของพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยาตามประเภทการใช้น้ำ

- การผันน้ำและการเฉลี่ยน้ำขณะเกิดภาวะน้ำแล้ง ได้มีการทบทวนกลไกการประกาศการผันน้ำและเฉลี่ยน้ำ ซึ่งมีการระบุหน่วยงานและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการผันน้ำและการเฉลี่ยน้ำ

8) แนวทางการบริหารจัดการภาวะน้ำท่วม

รายงานได้ทบทวนข้อมูลเพื่อเสนอวิธีการระบายน้ำที่รวดเร็วและถูกต้อง

9) งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงาน

รายงานได้ทบทวนการพิจารณาและจัดสรรงบประมาณในภาวะปกติและภาวะฉุกเฉิน

10) รายละเอียดเพิ่มเติม

รายละเอียดเพิ่มเติมของแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งปรากฏในภาคผนวก ได้แก่ เบอร์ติดต่อที่ระบุพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานตามแผน การติดต่อสื่อสารและการบูรณาการหน่วยงาน พื้นที่ประสบภาวะน้ำแล้งและคุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำ บัญชีหมู่บ้าน/ชุมชนเสี่ยงประสบภาวะน้ำแล้งและคุณภาพน้ำ แผนการควบคุมและกำหนดปริมาณการใช้น้ำ และแผนงานโครงการที่มีนัยสำคัญต่อการบรรเทาปัญหาภาวะน้ำแล้งในลุ่มน้ำ

รายละเอียดเพิ่มเติมของแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมปรากฏในภาคผนวก ได้แก่ เบอร์ติดต่อที่ระบุพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานตามแผน การติดต่อสื่อสารและการบูรณาการหน่วยงาน พื้นที่ประสบภาวะน้ำท่วมในพื้นที่ลุ่มน้ำ บัญชีหมู่บ้าน/ชุมชนเสี่ยงประสบภาวะน้ำท่วม และบัญชีพื้นที่หนีภัย แผนการจัดการระบายน้ำเมื่อเกิดภาวะน้ำท่วม เกณฑ์เตือนภัยและพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม บัญชีอุปกรณ์เครื่องมือที่เกี่ยวข้อง แผนและขั้นตอนการอพยพ และแผนงานโครงการที่สำคัญต่อการบรรเทาปัญหาภาวะน้ำท่วมในลุ่มน้ำ

ข้อคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมประชุม

สำนักงานชลประทานที่ 10

1. คาดหวังแนวทางที่จับต้องได้ มีความต้องการเห็นผลการทดสอบที่เป็นในเชิงการวิจัย
2. ฝากหน่วยงานที่รับผิดชอบในการเสนอแผนจัดทำเพื่อให้เกิดประโยชน์ ทำ scenario

ที่ปรึกษา จะรับไว้เป็นข้อเสนอแนะ ด้วยปัญหาของงบประมาณและระยะเวลา หากมีการตั้งโครงการที่มีเวลา และงบประมาณในการศึกษาก็ยินดีที่จะดำเนินการศึกษาความเหมาะสมในการทำแผนอย่างละเอียดอีกครั้ง

สำนักงานชลประทานที่ 11

มีปัญหาในการทำงานเช่นเดียวกับ สชป.ที่ 10 การผันน้ำผ่านลุ่มพระยาบันลือ เป็นแนวทางที่ยังไม่ชัดเจนไปสู่แผนปฏิบัติ ต้องประสานแผนทุ่งเจ้าเจ็ด บริหารจัดการร่วมกัน ลงรายละเอียดในการปฏิบัติให้ชัดเจน

ที่ปรึกษา จะรับไว้แก้ไขเป็นข้อเสนอแนะในรายงาน

โครงการชลประทานจังหวัดสุพรรณบุรี

ลุ่มน้ำท่าจีนได้รับผลจากแม่น้ำเจ้าพระยา คป.สุพรรณ อยากให้มีแผนการปฏิบัติงานที่ชัดแจนและครอบคลุมในการแก้ไข การเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำของท่าจีน ยังไม่มีการดำเนินการ อยากให้ดำเนินการให้มีประสิทธิภาพ

ที่ปรึกษา จะรับไว้แก้ไขเป็นข้อเสนอแนะในรายงาน

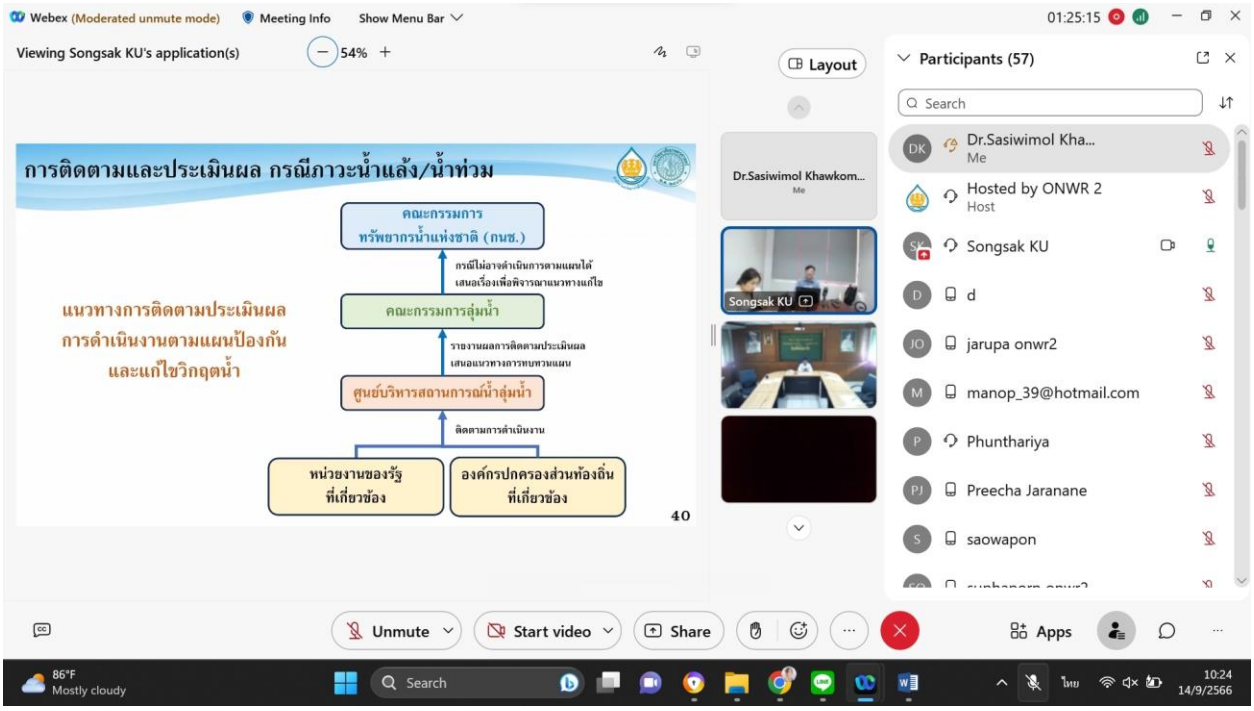
รศ.ดร.บัญชา ขวัญยืน (กรรมการลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา)

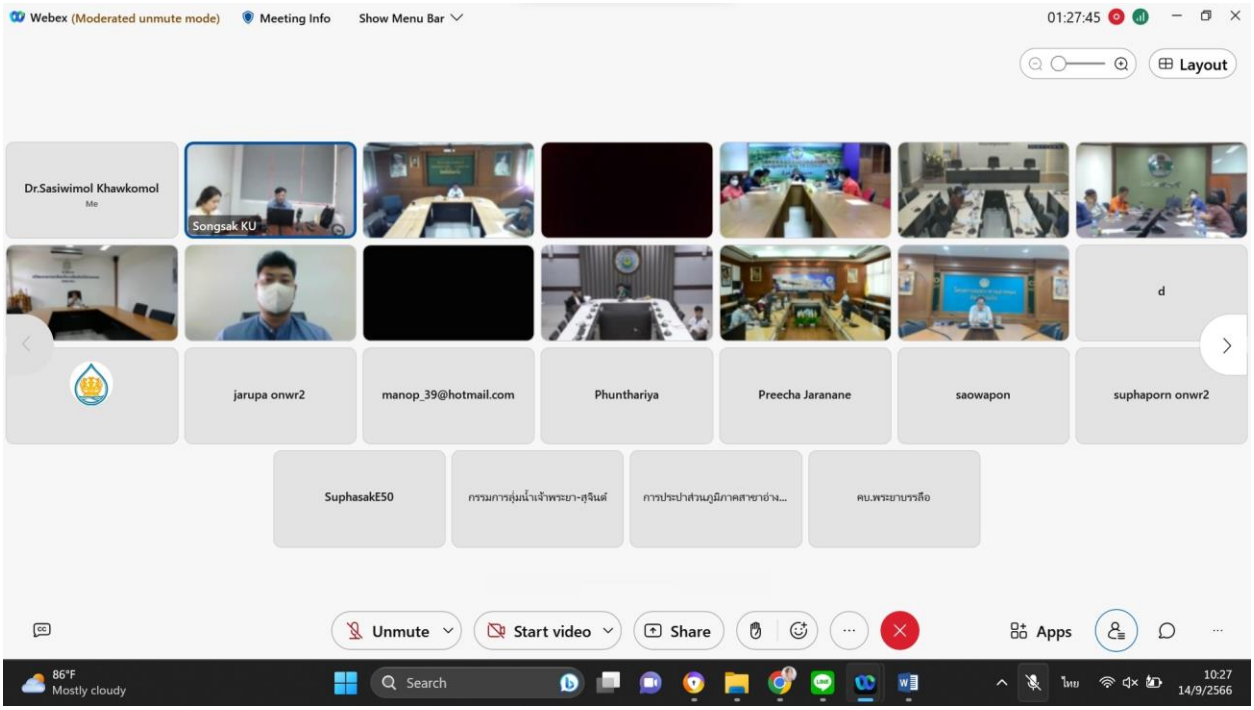
การระบายน้ำเข้าทุ่งรับน้ำ ให้เขียนขยายความตามผู้เสนอให้ทุ่งผักไห่ จนถึงอ่าวไทย บรรจุคลองให้ชัด ให้เห็นความต่อเนื่องและทิศทาง ที่ชัดเจน

ที่ปรึกษา จะรับไว้แก้ไขในรายงาน และเขียนข้อเสนอแนะแนวทางการระบายน้ำออกจากทุ่งลุ่มต่ำ พื้นที่เจ้าพระยาตะวันตก

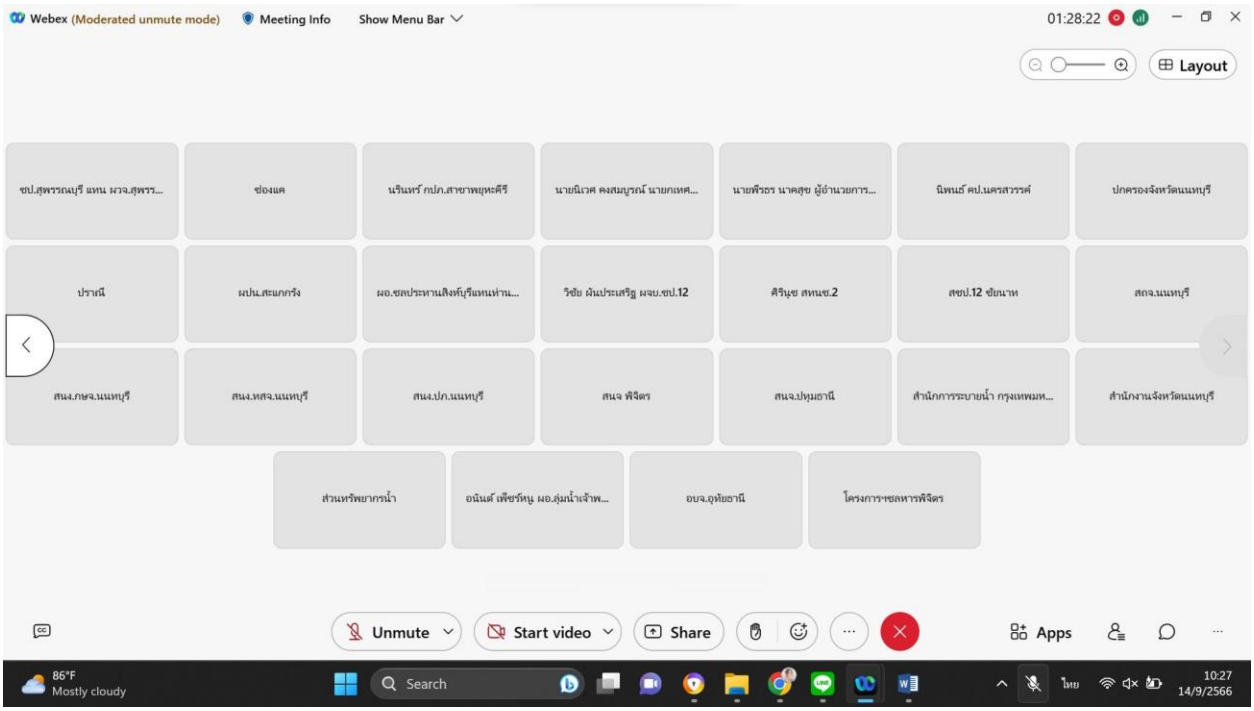
ปิดประชุมเวลา 11.30 น.

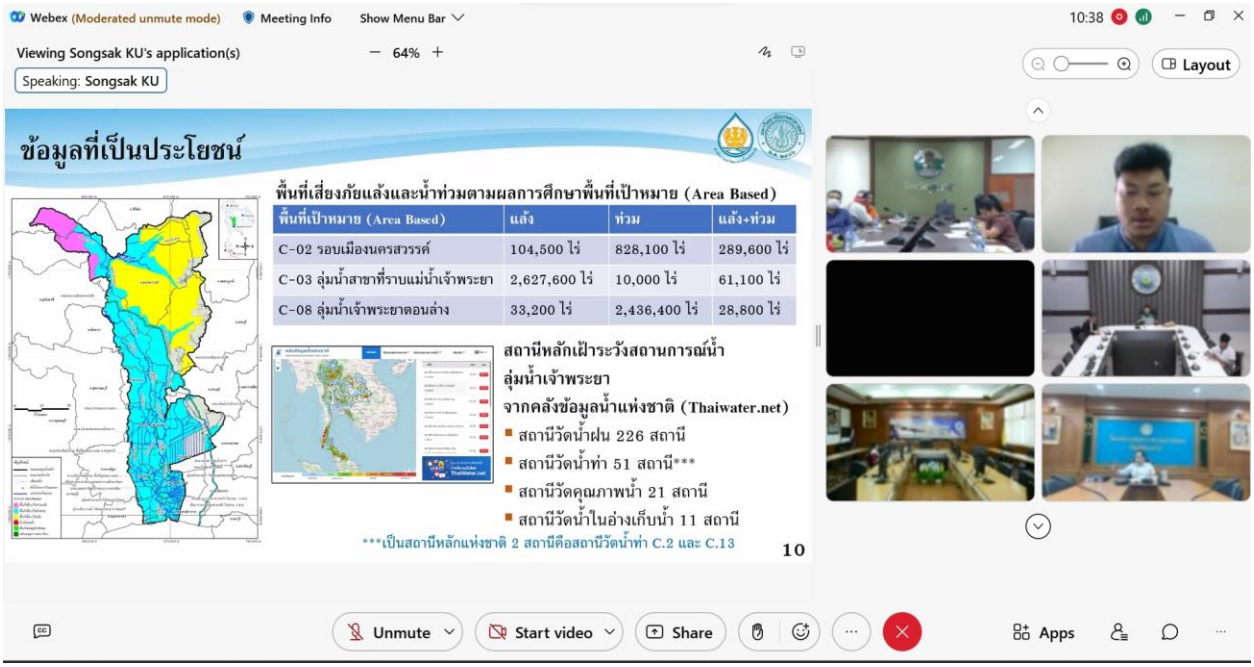
รูปการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็น

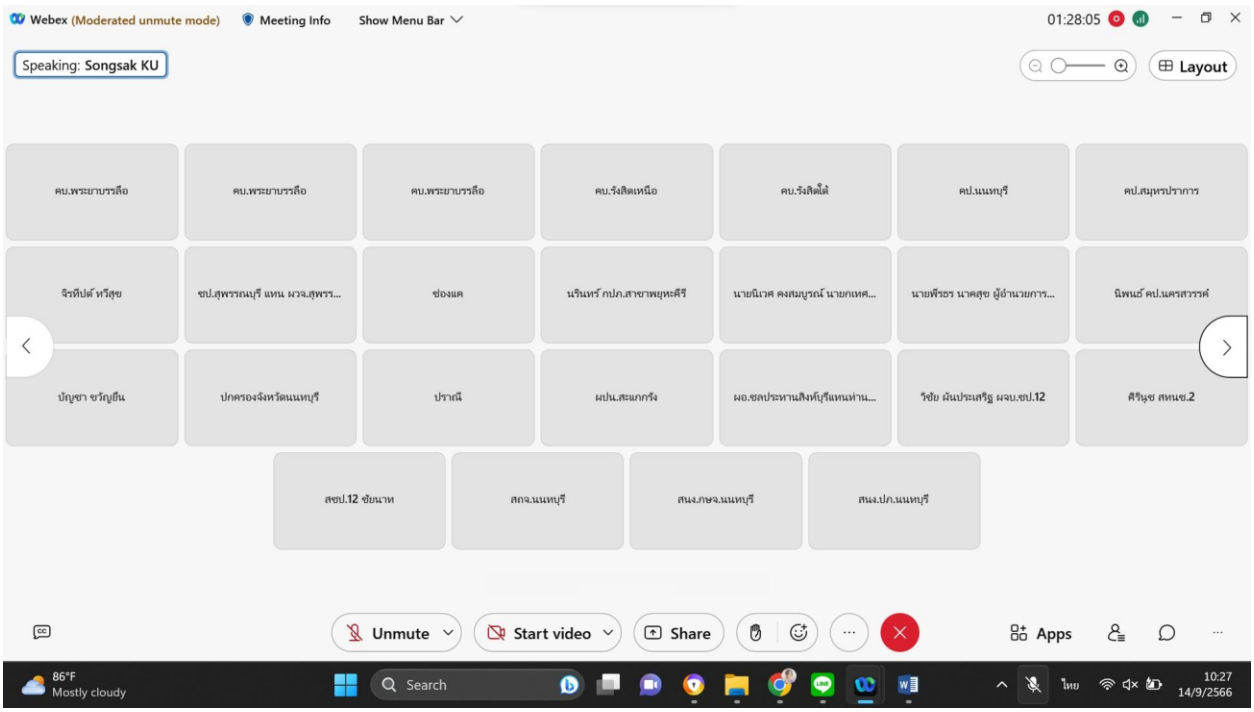

Webex (Moderated unmute mode)
Meeting Info
Show Menu Bar
01:29:25
Dr.Sasiwimol Khawkomol
Me
Layout
สชป.10 ลพบุรี
Unmute
Start video
Share
Apps
86°F
Mostly cloudy
Search
ENG
10:28
14/9/2566

Webex (Moderated unmute mode)
Meeting Info
Show Menu Bar
01:28:22
Layout
ชป.สุพรรณบุรี แทน ผวจ.สุพรร...
ช่องแค
นริษทร์ กปภ.สาขาพยุหะคีรี
นายนิเวศ คงสมบูรณ์ นายกเทศ...
นายพีรธร นาคสุข ผู้อำนวยการ...
นิพนธ์ คป.นครสวรรค์
ปกครองจังหวัดนนทบุรี
ปราณี
ผปน.สะแกกรัง
ผอ.ชลประทานสิงห์บุรีแทนท่าน...
วิชัย ผันประเสริฐ ผจบ.ชป.12
ศิรินุช สทนช.2
สชป.12 ชัยนาท
สถจ.นนทบุรี
สนง.กษจ.นนทบุรี
สนง.ทสจ.นนทบุรี
สนง.ปภ.นนทบุรี
สนจ พิจิตร
สนจ.ปทุมธานี
สำนักการระบายน้ำ กรุงเทพมห...
สำนักงานจังหวัดนนทบุรี
ส่วนทรัพยากรน้ำ
อนันต์ เพียรหนู ผอ.ลุ่มน้ำเจ้าพ...
อบจ.อุทัยธานี
โครงการชลหารพิจิตร
Unmute
Start video
Share
Apps
86°F
Mostly cloudy
Search
10:27
14/9/2566

Webex (Moderated unmute mode)
Meeting Info
Show Menu Bar
10:38
Viewing Songsak KU's application(s)
64%
Speaking: Songsak KU
Layout
ข้อมูลที่เป็นประโยชน์
พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งและน้ำท่วมตามผลการศึกษาพื้นที่เป้าหมาย (Area Based)
พื้นที่เป้าหมาย (Area Based) | แล้ง | ท่วม | แล้ง+ท่วม
C-02 รอบเมืองนครสวรรค์ | 104,500 ไร่ | 828,100 ไร่ | 289,600 ไร่
C-03 ลุ่มน้ำสาขาที่รับแม่น้ำเจ้าพระยา | 2,627,600 ไร่ | 10,000 ไร่ | 61,100 ไร่
C-08 ลุ่มน้ำเจ้าพระยาตอนล่าง | 33,200 ไร่ | 2,436,400 ไร่ | 28,800 ไร่
สถานีหลักเฝ้าระวังสถานการณ์น้ำ
ลุ่มน้ำเจ้าพระยา
จากคลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ (Thaiwater.net)
สถานีวัดน้ำฝน 226 สถานี
สถานีวัดน้ำท่า 51 สถานี***
สถานีวัดคุณภาพน้ำ 21 สถานี
สถานีวัดน้ำในอ่างเก็บน้ำ 11 สถานี
***เป็นสถานีหลักแห่งชาติ 2 สถานีคือสถานีวัดน้ำท่า C.2 และ C.13
10
Unmute
Start video
Share
Apps

Webex (Moderated unmute mode)
Meeting Info
Show Menu Bar
01:28:05
Speaking: Songsak KU
Layout
Unmute
Start video
Share
Apps
86°F
Mostly cloudy
Search
10:27
14/9/2566

ภาคผนวก ซ

ประเด็นข้อเสนอแนะ

ภาคผนวก ซ

ประเด็นข้อแสนะแนะ

1) ควรมีการปรับปรุงแก้ไขและบูรณาการข้อมูลการตรวจวัดปริมาณน้ำฝน ปริมาณน้ำท่า คุณภาพน้ำ และข้อมูลภูมิอากาศอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ของหน่วยงานต่างๆ ที่มีอยู่แล้วในปัจจุบันให้สามารถแสดงผลในระดับลุ่มน้ำหลักและลุ่มน้ำสาขาเพื่อเป็นประโยชน์ในการป้องกันและเตือนภัยน้ำท่วมและน้ำแล้งได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) แผนป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำแล้งน้ำท่วมมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อแก้ไขวิกฤติน้ำแล้งและน้ำท่วมในพื้นที่ โดยได้ระบุโครงการที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขและป้องกันน้ำแล้งและน้ำท่วมจากแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำไว้ในภาคผนวกแล้ว ทั้งนี้ หากมีการปรับปรุงแผนแม่บทฯ ของลุ่มน้ำในอนาคต โครงการที่ปรากฏในภาคผนวกดังกล่าวจำเป็นต้องมีการปรับปรุงให้สอดคล้องกันด้วย

3) ควรปรับปรุงการนำเสนอรายงานสถานการณ์น้ำรายวันให้เป็นรูปแบบอินโฟกราฟิกส์ เพื่อให้ประชาชนทั่วไปเข้าใจข้อมูลได้ง่ายขึ้น

4) ปัญหาภัยแล้งที่สืบเนื่องจากความต้องการใช้น้ำของลุ่มน้ำสูง ในขณะที่ทรัพยากรน้ำมีจำกัด ซึ่งการบริหารจัดการนอกเหนือจากการเพิ่มแหล่งทรัพยากรน้ำทั้งการเพิ่มสระเก็บกักน้ำแล้ว จำเป็นต้องมีการบริหารจัดการเพื่อลดความต้องการใช้น้ำร่วมกับการเพิ่มผลิตภาพการใช้น้ำด้วย ปัจจุบันลุ่มน้ำประสบปัญหาในด้านผลิตภาพการใช้น้ำต่ำ โดยมีปริมาณการใช้น้ำมากเมื่อเทียบกับผลผลิต จึงควรมีมาตรการเพื่อเพิ่มผลิตภาพการใช้น้ำของลุ่มน้ำ ดังนี้

(1) เพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำชลประทานในฤดูฝน ลดการใช้น้ำในการปลูกข้าว ส่งเสริมการปลูกพืชที่ใช้น้ำน้อยตามนโยบายตลาดนำการผลิตของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

(2) ปรับเปลี่ยนเป็นการปลูกพืชมูลค่าสูง หรือส่งเสริมการผลิตไปสู่การผลิตเพิ่มมูลค่า หรือผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

(3) ส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรจากผลิตผลขั้นต้นเป็นผลิตภัณฑ์

(4) ลดการใช้น้ำภาคอุตสาหกรรม ส่งเสริมให้มีการบำบัดน้ำเสียและนำกลับมาใช้ใหม่ในกระบวนการผลิตเพื่อช่วยลดน้ำต้นทุนที่ต้องจัดหาเพิ่มเติม

(5) ลดการใช้น้ำภาคบริการ ส่งเสริมมาตรการประหยัดน้ำในทุกภาคส่วนอย่างต่อเนื่อง

5) ควรจัดตั้งศูนย์บริหารสถานการณ์น้ำลุ่มน้ำ เพื่อทำหน้าที่รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์สถานการณ์ และรายงานสถานการณ์น้ำต่อคณะกรรมการลุ่มน้ำ รวมถึงการให้ความช่วยเหลือและการสร้างการรับรู้และประชาสัมพันธ์เพื่อให้ภาคประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลและเตรียมพร้อมรับมือภาวะต่างๆ ในอนาคตได้

6) การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผน ควรให้มีกระบวนการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน และควรมีการเก็บข้อมูลสำหรับการประเมินผลกระทบในระยะยาว เพื่อให้นำไปสู่การนำแผนมาปรับปรุงต่อไปในอนาคต

7) ควรศึกษาความเหมาะสมแนวทางการใช้ประโยชน์ของพื้นที่สาธารณะประโยชน์ พื้นที่ราชพัสดุริมแม่น้ำที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นแก้มลิงหรือแหล่งเก็บกักน้ำตลอดทางของแม่น้ำ เพื่อลดผลกระทบจากน้ำท่วมในช่วงฤดูหลากและเก็บกักน้ำไว้ใช้ประโยชน์ในช่วงฤดูแล้ง